

Diskudhans 18 : an garm vras —2018-2030

*« Hi re wrug koedha, hi re wrug koedha,
Babylon Veur! »*

« Dewgh yn-mes a'y mysk, ow fobel... »

Samuel a dhisqwedd

Dyskweth dhymm Daniel hag Diskudhans

An provow profosek bos Duw yn bodh
Y Dhiskwedhyansow diwettha rag y re
etholys

Y'n lyver ma: Y Raglen - Y Vreus

Versyon: 01-12-2024

(70-Kynnyav-5995)

« Ha my a glewas lev den yn kres an Ulaï;

*ev a grias ha leverel: Gabriel, stiry dhodho an welesigeth » Daniel
8:16.*

Noten styryans an gdhenn

Dhiworth ughel dhe is: Messajys a'n tri el a Dhiskwedhyans 14.

Tri gwirder a'n lyver Daniel yw re beu diskwedhys dhe'n syns wosa previ an gwenton 1843 ha wosa an 22ves a vis Hedra 1844. Heb godhvos rol an sabot, ny ylli an kynsa adventoryon konvedhes styr gwir an messajys ma. An adventoryon a waytyas dehwelyans Krist re junyas aga howeth dhe'n « **kri hanternos** » po « *kres an nos* » menegys yn parabolen an « *deg gwyrgh* » a Matt.25:1 dhe 13 mayth yw menegys an « *dehweles an Gour Pries* ».

- 1- **An them a vreus** displegys yn Dan.8:13-14 ha testen messaj an kynsa el yn Apo.14:7 : « *Porth own a Dhuw ha rew glori dhodho, rag bos eur y vreus devedhys, ha gordhyewgh neb a wrug an nor, an nevow, ha'n fentyowyow dowr!* » : an dehweledh dhe'n dy' Sadorn, an unn seythves dydh gwir a'n ordyr divydh, sabot an Yedhewon ha dydh powes seythunysek yw res gans Duw y'n peswora a'y dheg gorhemmynn.
- 2- **An kuhudhans a Rom babek**, « *korn byghan* » ha « *myghtern dyffrans* » a Dhaniel 7:8-24 ha 8:10-23 bys 25, a dhegemmer an hanow « *Babylon vras* » yn messaj an nessa el a Apo.14:8 : « *Hi re godhas, hi re godhas, Babylon vras!* » : yn chif, drefenn an dy' Sul, kyns 'dydh an howl' herhys dhyworth an emperour Konstantyn 1^{er} a'n wrug y ordena an 7ves a vis Meurth 321. Mes an lavar ma « *hi re godhas* » yw justifiys dre dhiskwedhyans y gnas mollethys gans Duw, dell yw diskwedhys dh'y servysi adventist wosa 1843, yn 1844, dre dhasserghyans an sabatt forsakys. « *Hi re godhas* » a styr: « kemmerys ha fethys yw hi ». Ytho, Duw an gwirder a dhargan y vudhogeth erbynn kamp an gowekter kryjyk.
- 3- **An thema a vreus diwettha** may hwask « *tan an nessa mernans* » an rebeledh kristyon. Hemm yw an imaj diskwedhys yn Dan.7:9-10, an thema yw displegys yn Apo.20:10 dhe 15, hag yth yw an desten a vessage an tressa el yn Apo.14:9-10 : « *Hag onan arall, tressa el a's holyas, ow leverel gans lev ughel: Mar pys nebonna an best ha'y imaj, ha degemmeres arwoedh war y dal po war y leuv, ev a wra eva ynwedh a win sorr Duw, dinewys heb kemmysk yn hanaf y sorr, hag ev a vydh tormentys y'n tan ha'n loskven, a-rag an eledh sans hag a-rag an oen* » : Omma, an dy' Sul yw identys gans an « *arwoedh an best* ».

Kev an niverow vers keth yn Daniel 7:9-10 hag yn Diskwedhyans 14:9-10.

An peswara el : yma owth omdhiskwedhes yn unnik yn Disk.18 le may hwra imajya an diwettha proklamans a'n tri messaj adventist kyns, re dhegemmeras oll an golow a Dhuw a-dhia 1994 bys yn diwedh an bys, henn yw, bys yn gwenton 2030. Hemm yw an rol res dhe'n lyver ma. An golow re'n golowas a dhiskwedh an kablysow yn kettermyn: a'n kryjyans Katholik, a-dhia 538; a'n kryjyans Protestans, a-dhia 1843; hag a'n institutyans adventist soedhogel, a-dhia 1994. Oll an koedhow spyrysel ma re's teva avel acheson, yn aga termyn: nagh an golow profys gans Spyrys Sans Duw yn Yesu-Krist. « *Yn termyn an diwedh* » menegys yn Dan.11:40, an eglos katholik a guntell yn hy molleth, oll an bagasow kryjyk kristyon po na aswon hy menystrans ha'y awtorita; hemma yn-dann skoedh hy kevambos gelwys « *ekumenek* » hag wosa protestantieth, an adventieth soedhogel re junyas yn 1995.

2 Korinthianys 4:3-4

« ... Mar kwrello agan Aweyl bos hwath kudhys, kudhys yw rag an re usi ow mos dhe goll; rag an dus dhiskryjyk may feu dallhes aga brys gans duw an oes ma, ma na wrellens gweles splannder Aweyl golewder Krist, neb yw imaj Duw. »

« Ha mar ny yll an ger profetek bos konvedhys, ny vydh konvedhys marnas gans an re a dal mos dhe goll »

Ytho, war-lergh an diskwedhyansow y'n daskelans ma, godhvewgh bos, rag
« *dhe justifia an sansoleth* »,

a-dhia gwenton 1843 ordenys dre ergh an Dhyw kreatour ha laghyas yn
Daniel 8:14, herwydh y « *Aweyl heb worfenn* »,

dres oll an nor, pub gour ha pub benyn,

a dal bos besydhys yn hanow Yesu Krist dre veudh leun dhe gavoës, gras
Duw,

a dal observya an Sabot, powes an seythves dydh Sabot, sanshifys gans Duw
yn Genesis 2, ha 4^a y 10 gorhemmyn reknys yn Exodus 20; hemma, rag
gwitha y ras,

a dal enora laghow Duw moral ha laghow boos ordenys y'n Bibel sans, yn
Genesis 1:29 ha Leviticus 11, (sansoleth an korf)

hag ny dalvydh « *disprisya y lavar profosek* », rag na « *difeudhi Spyrys*
Duw » (1 Thes.5:20).

Neb na worthyp dhe'n rewlenn ma yw breusys gans Duw dhe wodhav an
« *nessa mernans* » deskrifys yn Diskwedhyans 20.
Samuel

DISMYG – DHYMM DANIEL HA DISKWEDHYANS

Folenyans an themys trattys

Rann gynsa : An notennow pareusys

Usya an hwithrans awtomatyk a niverow folen an medhelweyth devnydhys

Folen titlow

07	Disqwedhyans
12	Duw ha'y gwriansow
13	An selow bibel an gwiryonedh
16	Noten fondyansel: 7 Meurth 321, an jydh mollethys a begh
26	Dustuni Duw res war an nor
28	Noten: Na gemmysk merther gans kessydhys
29	Genesys: berrweghel profetek posek
30	Fydh ha diskryjyans
33	Boes rag an prys gwiw
37	Istori diskudhys a'n fydh wir
39	Notennow pareusyans lyver Daniel

- 41 Pup-tra a dhallathas yn Daniel – LYVER DANIEL**
- 42 Daniel 1 - Devedhyans Daniel dhe Babylon
- 45 Daniel 2 - *An delow* a weles an myghtern Nebukadnesar
- 56 Daniel 3 - An tri keskoweth yn *an forn*
- 62 Daniel 4 - an myghtern uvelhes ha treylyes
- 69 Daniel 5 - Breus an myghtern Belshazzar
- 74 Daniel 6 - Daniel yn *pew lewyon*
- 79 Daniel 7 - *An peswar best* ha'n *korn byghan* pabek
- 90 Daniel 8 - An honanieth pabek afydhys – an gorhemmyn divyn a Dan.8:14.
- 103 Daniel 9 - Dyllys an termyn a venystrans dor a Yesu-Krist.
- 121 Daniel 10 - Dyllys an *galar meur* - Gwelowgh an galarow
- 127 Daniel 11 - An seyth bresel a Syria.
- 146 Daniel 12 - An misyans ollvysel adventist diskwedhys ha dydhyes.
- 155 Dalleth gans an arwodh profosek
- 158 An adventieth
- 163 An kynsa golok war an Dhiskwedhyans
- 167 Arwodhyow Rom y'n profoesans
- 173 Golow war an Sabot
- 176 Arghadow Duw a Daniel 8:14
- 179 Paryans rag Diskwedhyans
- 183 An Apocalyps yn berr
- 188 Rann nessa: an studhyans munys a'n Apocalyps**
- 188 **Apocalyps 1** : Raglavar - Dehweles Krist - An them adventist
- 199 **Apocalyps 2** : Kuntelles Krist a-dhia y dhallath bys yn 1843
- 199 1^{ves} oos : *Efesus* - 2^{ves} oos : *Smyrna* - 3^{ves} oos : *Pergamon* -
- 4^{ves} oos : *Thyatira*
- 216 **Diskwedhyans 3** : Kuntelles Krist a-dhia 1843 - fydh kristyon abostelek restorys
- 216 5^{ves} oos : *Sardis* - 6^{ves} oos : *Philadelphia* -
- 223 Dewenans an adventieth diskwedhys yn kynsa gweledigaeth Ellen G.White
- 225 7^{ves} oos : *Laodicea*
- 229 **Diskwedhyans 4** : an vreus nevek
- 232 Noten: an LAGHA DUV profoes
- 239 **Diskwedhyans 5** : Mab an Den
- 244 **Diskwedhyans 6** : Gwarioryon, kessydhiansow a'n tewlder ha sinow termyn a'n oes kristyon - An 6 sel kynsa
- 251 **Diskwedhyans 7** : adventism an seythves dydh selys gans an "*sel Duw*" : an sabot ha kevrin "*seythves sel*".
- 259 **Diskwedhyans 8** : An peswar "*hirgorn*" kynsa
- 268 **Diskwedhyans 9** : An 5ves ha 6ves "*hirgorn*"
- 268 an 5ves "*hirgorn*"
- 276 an 6ves "*hirgorn*"
- 286 **Diskwedhyans 10** : an "*lyver byghan igerys*"
- 291 Diwedh rann gynsa an Diskwedhyans
- Nessa rann : an themys displegys
- 292 **Diskwedhyans 11** : myghternsys an pab - an athiesteth kenedhlek - an 7ves « *hirgorn* »
- 305 **Diskwedhyans 12** : an towl bras kresek
- 313 **Diskwedhyans 13** : an vreder fals a'n kryjyans kristyon
- 322 **Diskwedhyans 14** : termyn adventieth an seythves dydh

333	Apocalypse 15 : Diwedh termyn gras
336	Apocalypse 16 : <i>an seyth pla diwettha a sorr Duw</i>
345	Apocalypse 17 : an hora yw diskudhys ha aswonys
356	Apocalypse 18 : an hora a dhegemmer hy hessydhyans
368	Apocalypse 19 : an <i>kas Harmagedon</i> a Yesus Krist
375	Diskwedhyans 20 : an <i>mil vledhen</i> a'n 7ves milvledhen ha'n breus diwettha
381	Diskwedhyans 21 : an <i>Yerusalem Nowydh</i> gordhygys hevelepys
392	Diskwedhyans 22 : an jydheb diwedh a'n bys heb diwedh
405	An lyther a ladh mes an Spyrys a vewhe
408	An termyn norsek a Yesus Krist
410	Sansoleth ha sansheans
424	An dibarthow yn Genesis – a Genesis 1 bys 22 –
525	An kowlwrians a'n ambosow gwrys dhe Abraham: Genesis 23 dhe...
528	An Exodus ha Moyses lel – A'n Bibel yn tien – An eur an dewis diwettha – Adventism an seythves dydh: dibarth, hanow, istori – An vreusow chyf a Dhuw – Avel Duw dhyworth A dhe Z – An distemplyansow a'n tekstow biblik – An Spyrys a dhaswra an gwiryonedh.
547	An grisnyans diwettha
548	An Galow Diwettha

Notenn: ow pos gwrys an trelyansow yn yethow estren gans medhelweyth trelya awtomatyk, nyns yw an awtour omgemeryans a'n kabuster saw rag an tekstow yn Frynkek, yeth an versyon dallethys a'n skrifow.

Dysk dhymm Daniel ha Diskudhans

Diskwedhyans

Genys veuv ha trigav y'n pow ma, meur y dhroguster, drefenn Duw dhe henwel, yn arwodhel, y benncita « *Sodom hag Ejyp* » yn Apo.11:8. Y furv a gevrennogeth, repoblek, envys, re beu duwys, lesys ha degemmerys gans lies pobel a-dreus an bys oll; an pow ma yw Pow Frynk, pow maystri myghternyek ha revolusyoner, previ pypm Repoblek gans governansow repoblek kablys gans Duw. Yn goethus, hi a dhargan ha diskwedhes hy moesow a wir den, gorthrewlys dhe'n moesow a dhever den skrifys yn furv a 'deg gorhemmynn', gans an Duw gwrier y honan. A-dhia hy dallethvos ha'y kynsa myghterneth, hi re gemmeras defens hy eskar, an kryjyans Katholik Romanek, mayth yw dyskans ow pesya gelwel 'drog' an pyth a elow Duw 'da' ha gelwel 'da' an pyth a elow ev 'drog'. Ow pesya hy koedhans diantel, hy Revolusyon a's ledyas dhe dhegemmer an anvryjonieth. Ytho, avel kreatur, pot a bri, Pow Frynk re omgemmeras yn gorthsevel orth an Duw ollgallosek gwir pot a horn; an diwedh o ragwaytyes ha profoesys ganso; hi a wodhvydh an pyth a dheuth dhe '*Sodom* » kablus a'n keth peghosow kyns hi. Istorï an bys dres an 1700 vledhen diwettha, a-dro dhodho, re beu formys gans y les drog, yn arbennik dre an skoodhyans a brovias dhe awtorita an rewl pabek katolik roman, a-dhia y kynsa myghtern, Clovis 1^{re}, an kynsa myghtern a'n Frankys. Besydhys veu yn Reims, an 25a a vis Kevardhu yn bledhen 498. An dydh ma a'n jeves arwodh a woel Nadelik kelmys gans Rom, yn anonest hag yn fordh divlas, dhe dhydh genys fals a Yesu-Krist, an

Duw korfhës, gwrier an bys ha pup-tra a vew, po a eksist; neb a hwila yn ewnhynsek an titel a « *Duw an gwirder* » drefen ev dhe gasa « *an gow gans an jowl avel y das* », dell leveris Yesu.

A vynn'ta prov diantel na yll pap roman vyth ombrofy bos gwir servont dhe Yesu-Krist? Ottomma, poran ha bibliek: Yesu a leveris yn Matt.23:9 : « ***Ha na elwewgh denvyth war an nor agas tas; rag unn yw agas Tas, neb usi y'n nevow.*** »

Fatell yw an pab gelwys war an nor? Pubonan a yll y weles, «sans ***tas***», po hogen, «pur-sans ***tas***». An pronteron katholik a wra aga henwel ynwedh «***tasow***». An gis omrebella ma a wra lies pronter bos posedhys avel kesrenerys devedhys yntra Duw ha'n peghador, ha'n Bibel a dhysk dhodho hedhas rydh dhe Dhuw legitimys gans Yesu-Krist. Y'n fordh ma, an fydh katholik a wra tus bos fleghek rag omdhiskwedhes bos diwoblek ha diogel. An trelyans ma a'n pysadow diwrik gans Yesu-Krist a vydh diskwedhys gans Duw yn profoesans, yn Dan.8:11-12.Govyn-Gorthyp : Piw a yll krysi y halla an Duw galloesek gwrier kemmer servysoryon a dus a dhisobay dhodho gans « ***goeth*** » gwastadher re vras menegys yn Dan.7:8 ha 8:25 ? An gorthyp bibliek dhe'n flegheans a'n spyrysyon denel yw y'n vers ma a Yer.17:5 : « *Yndellma y kews YaHWéH : Mollethys bydh an den ***neb a fydh yn den, a gemmer an kig rag y skoorth, ha trelya y golonn dhiworth YaHWéH*** ! »*

Drefenn bos Pow Frynk neb a wrug moldya yn feur istori kryjyk rann veur a'n oes kristyon, Duw a ros dhe unn Frynkek, an genedhel a dhisklerya y rol mollys; hemma, dre dhisglewya an styr kudh a'y dhiskwedhyansow profosek kodys yn kodh striktyl bibel.

My a dhegemmeras yn 1975 derivadow a'm genedhel profosek dre welesigeth na gonvedhis vy an styr gwir bys yn 1980, wosa ow besydhys. Besydhys yn fydh kristyon adventist an seythes dydh, my a woer, a-dhia 2018, y feuv settys yn menystrans rag termyn jubile (7 pleythweyth 7 bledhen) a wra gorfenna yn gwenton 2030 gans dehweles yn splannder an Arloedh Duw Ollgallosek, Yesu-Krist.

Aswon bos Duw po Yesu-Krist ny yw lowr dhe gavoës an selwyans heb diwedh.

My a'n kovha omma, kyns yskynna dhe'n nev, Yesu a gewsis orth y dhyskyblon gans an geryow ma yn Mat.28:18 dhe 20: « *Yesu, ow tos nes, a gewsis orta yn kettellma: Oll galloes a veu res dhymm yn nev ha war an nor.***Ewqh, ha gwra dyskyblon a bub kenedhel, orth aga besydhya *yn hanow an Tas, ha'n Mab, ha'n Spyrys Sans, ha dyskwewqh dhedha gwitha pup-tra a worhemmynnis vy dhywqh.*** Hag otta, yth esov genowgh pub dydh bys yn diwedh an bys.». Y Spyrys avel a wrug dhe'n abostol Peder an derivas solednek ha formel ma yn Act.4:12: « **Nyns eus selwyans yn denvyth arall; rag nyns eus hanow arall yn-dann nev res dhe vab-den may fen ni selwys dredho.** ».

Ytho, konvedh yth yw, an kryjyans a wra agan unnverhe gans Duw nyns yw selys war ertach kryjyk drefen hengovyow denel. An fydh yn sakrifis avel prennans avel prennans Duw, dre y vernans denel yn Yesu-Krist, yw **an unnik fordh** dhe gavos agan unnverheans gans gwirvreus perfydh y sansoleth dhywyk. Ytho, piwpynag os, py par oryges, kryjyans eritys, pobel, hil, liw po yeth, po dha studh yn mysk tus, dha unnverheans gans Duw nyns yw marnas dre Yesu-Krist ha gordhyans dh'y dhyskas a wra ev dhe'y dhyskyblon bys diwedh an bys; dell dheg dustuni an skrif ma.

An lavar '**Tas, Mab ha Spyrys Sans**' a dheu dhe styrya teyr rol yn kettermyn gwrys gans an Duw unn y'n towl selwyans res dhe'n den peghus, dampnys dhe'n '*nessa mernans*'. Nyns yw an 'trinity' ma kuntellyans a dhiw Duw, dell grys an vuslimyon, ow ri akont dhedha a'y skonya a'n kryjyans kristyon ma ha'y greowder. Yn '**Tas**', Duw yw agan gwrier oll; yn '**Mab**' ev a ros korf a gig dhodho y honan dhe wul dehwelyans rag peghosow y re etholys yn aga le; yn '**Spyrys Sans**' », Duw, Spyrys Krist dasserghys, a dheu dhe weres y dhewisys dhe sewena yn aga trelyans ow kavos « **an sansheans heb naq eus denvyth ow kweles an Arloedh** », herwydh an pyth a dhysk abostol Powl yn Heb.12:14 ; « **an sansheans** » yw, bos **settyes a-denewen** rag Duw ha gans Duw. Hi a afydhys hy akseptans a'n dewisys hag

omdhiskwedhes yn oberow y fydh, henn yw, yn y gerensa rag Duw ha'y wiryonedh bibeleg awenys ha diskudhys.

Red yw redya an dokument ma rag konvedhes **an nivel ughel a volleth** a boes war boblow an nor, aga fondyansow kryjyk ha'n re a'n bys kristyon west, yn arbennik, drefenn aga threyans kristyon yn hwir; rag an fordh a veu gwrys gans Yesu-Krist yw an hyns sawyans **unnik** ha **unnik** a dowl Duw; ytho, fydh kristyon yw hwath an kynsa kosten a omsettyansow an jowl ha dywollow.

Yn kynsa, an dowl sawyans desyns gans an Duw kreator yw sempel ha resonadow. Mes an kryjyans a gemmer karakter komplek drefenn an re a'n dysk na breder saw a justifia aga tybyans kryjyk ha, ow kul pegh, yn fenowgh dre anvodhves, nyns yw an tybyans ma gwiw dhe'n gorholedhow Duw vytholl. Ytho, ev a's gwesk gans y volleth hag i a'n styry rag aga les ha ny glewons an keredh duwel.

Ny wra an ober ma gwaynya pewas lenn; rag an Duw gwrier, nyns eus dhodho saw unn amkan, dhe brovi y dhewisys yn prev a fydh a wra aga galloseka dhe gavoës bewnans heb diwedh gwaynys gans Yesu-Krist. Y hwelydh trelyansow, mes hemm yw an gis a wra Duw devnydh anodho orth mortholya an keth dyskansow a dhiskwedh dre imajys ha symbolys dyffrans. An lies trelyans ma yw an provow gwella a'ga gwirder ha dustuni a'n poester a re dhe'n gwiryonedhys delinys. Parabolennow dyskys gans Yesu a afydh an strivyans ha'n trelyansow ma.

Ty a wra kavos y'n lyver ma diskudhyansow res gans an Duw meur kreator re wrug agan vysytia yn-dann an hanow denel Yesu a Nazareth, devedhys avel 'untys', po 'messyas', herwydh an Ebrow 'mashiah' menegys yn Dan.9:25, po 'Krist', dhyworth an Grek 'christos' y'n skrifow a'n kevambos nowydh. Ynno, Duw re dheuth dhe ri y vewnans perfydh glan avel sakrifis a'y vodh, dhe gadarnhe an ritow a'n sakrifisow enevalek a dheuth kyns y dhevedhyans a-dhia an pegh orygynel gwrys gans Eva hag Adam. An ger '*untyes*' a styr an huni a dhegemmer untyans an Spyrys Sans, arwodhys gans oyl oliv. Diskudhans profosek res gans Duw dhe hanow Yesu-Krist yn unnsel ha'y ober prenu a dheu dhe hembronn y re dewisys war an hyns a led dhe vewnans heb diwedh. Rag selwyans dre ras yn unnsel ny'n jeves galloes dhe lettya an dewisys dhe goedha yn maglennow na wodhvons i bosva. Ytho, rag kowlwul y brofas a ras, yn hanow Yesu-Krist, y teu Duw dhe dhiskudha bosva an brif vaglennow may hyll y servysi diwettha termyn diwedh analyzys, breusi, ha konvedhes **yn kler** an studh muskok a'n kryjyans kristyon ollvysel a boes y'n diwettha oes a selwyans dor.

Mes kyns hasa, yw gwiw diwreidhi; rag bos natur an Duw kreator deformys dre dhyskas an kryjyansow meur unnik a-les war an nor. Yma dhedha oll yn kemmyn gorra an Duw unnik dre anken hag a dheg dustuni yndella a'ga folsans hag a bub keskowethyans ganso. An rydhyses semlant stegys orth an fydh kristyon nyns yw marnas drefen an studhyow a'n prys lemmyn, mes kettell wra Duw gasa an dhywollow oberi yn rydh, an anvodhogneth erbynn an re na's holy a dhassorr. Mar mynsa Duw oberi dre anken, lowr via dhodho, yn sempel, omdhiskwedhes dh'aga dewlagas, dhe gavos y greaduryon dhe obaya dh'y votholon. Mar ny wrug ev yndella, yw drefen y dhewis a re etholys dhe worwedh, **yn-unik**, war an dewis frank y gara po y skonya; dewis frank a re dhe oll y greaduryow. Ha mar peus konstrynans, nyns yw saw konstrynans naturel an re dewisys yw herdhys ha tennys, dre aga natur rydh unnplek, gans an Duw kerensa. Ha'n hanow kerensa a dheg dhodho, rag ev a'n ughella, ow ri dh'y greaduryow diskwedhyans gwrys yn akt a wra y vos diargh; hemma ow ri y vewnans rag prena, yn person Yesu-Krist, an peghosow eritys ha gwrys gans y **unnik** etholys yn termyn aga anvodhvoss ha'ga gwannder. Merkyewgh! War an nor, an ger kerensa a gemmer unnsel furv an omglywans ha'y wannder. An huni a Dhuw yw krev ha perfydh gwir; hag yma an difrans oll drefen ev dhe gemmeres furv a dregeredh may ma an omglywans rewllys yn tien. Ytho, an kryjyans gwir a veu komendys gans Duw a worr hy sel war omrians rydh dh'y berson, dh'y vrys ha dh'y dregeredhow drehevys avel laghys. Oll

bewnans an nor re veu drehevys war y laghow fisegel, kymyk, moral, spyrysel ha kryjjansel. Kepar dell na dheu yn brys den an tybyans a omdenna a lagh tòmder an nor ha'y wul dhe vones dhe-ves, ny yll y spyrys tevi yn unnver saw yn gordhyans hag obayans dhe'n laghys ha tregeredhow selys gans Duw an gwrier. Hag yndella yma an lavarow ma a'n abostol Powl yn 1 Kor.10:31 perfydh gwirhes: « **Ytho, po ty dhe dhybri, po ty dhe eva, po ty dhe wul neppyth arall, gwra pup-tra rag gordhyans Duw** ». An usadow a'n galow rydh ma yw possybyl drefenn, y'n Bibel, ha hi yn unnsel, Duw re ros ha diskwedhes y vrysow divin. Ha posek yw synsi y vrys yn kever an ober a '**sansheans heb neb**', herwydh Heb 12:14, '**denvyth ny wel an Arloedh**'. Treweythyow, y vrys a dheu yn furv gorhemmynn, mes nyns ywa moy dadheladow es an huni a brof medhek arbennik mayth us an den yn unn fyski dhe obaya, ow tybi yndella gul an gwella rag y yeghes korfek po brys (kyn fo kammgemeryans). Duw an gwrier yw, yn hwir a-ugh pubonan, an unn medhek gwir a enevow a aswonn yn aga manylyon byghanna. Ev a wollys mes yaghhe pub prys mayth yw an studh favus. Mes wor'tiwedh, ev a dhistru ha diswul pub bewnans a'n nev ha'n nor re veu diskwedhys avel anables dh'y gara hag ytho, dh'y obaya.

Ytho, an anvodhva kryjyk yw frut diskwedhys a'n kryjjans fals unbleg. Yth yw kammweyth ha pegh meur dres eghenn drefenn ev dhe dhistumma karakter Duw, hag owth omsettya warnodho, nyns eus chons dhodho a gavoës y vennath, y ras ha'y selwyans. Byttegyns, Duw a'n us avel pla dhe gessydhya ha gweskel an norvys diskryjyk po dislel. Yma ow skoodhya orth an dustuni biblek ha istorek ynwedh. Yn hwir, an skrifow a'n kynsommol a dhysk dhyn, rag kessydhya dislelder y bobel, an genedhel henwys Ysrael, Duw dhe dhevnydhya an bobel 'Filistiek', y gentrevogyon nessa. Y'n oes ma, an bobel ma a bes an ober ma yn-dann an hanow 'Palestiniek'. A-wosa, pan vynnas diskwedhes y vreus ha'y dhampnyans diwedhel a'n Ysrael kigek norvysek, ev a elwis war servisow myghtern Kaldea Nebukadnesar; hemma teyr gweyth. Y'n tressa prys, yn -586, an genedhel a veu distruys ha'n treusvyworyon a veu hembrenkys yn divro dhe Babylon rag '70 blydhen' profoesys yn Yer.25:11. A-wosa hwath, rag y skonya aswonn Yesu-Krist avel y Vesegh, an genedhel a veu distruys arta gans soudoryon romanek ledys gans Titus, her an emperour Vespasian. Dres oes kristyon, wosa koedha yn pegh yn sodhogel yn 321, an fydh kristyon a veu delivrys dhe anvodhva an pabow a-dhia 538. Ha'n fydh katholik maystrius ma a hwilas strif orth poblow kres-est devenys kryjyek moslemek y'n keth 6^{ve} kansbledh. An kristoneth dyslel a gavas ena, eskar euthyk heb worfenn. Rag, an gorthsevelans kryjyk a'n dhew bagas a yw hevelep dhe'n polys, dien gorth dhe benn an bys. An diskryjyk yw mar goethus ha hwila gordhyans an unnik; heb y gavoës dhiworth Duw, ev a'n argh dhodho y honan ha ny aksept bos chalenjys. An deskrifans ma a'n den a verk ynwedh yn kuntellek, an eseli a wra rann a'n kuntellow dyffrans ha omguntell yn kryjjansow fals dyffrans. Dampnya an anperthyans ny styr Duw dhe vos perthynek. An anperthyans yw praktyk denel awennys gans an bagas dyowl. An ger perthynek a gomprenhend tybyans an anperthyans ha ger an fydh gwir yw akordyans po nagh herwydh an pennskrif 'ya, po na'. Yn y rann, Duw a berth eksistans an drog heb y berthians; ev a'n berth dres termyn rydh dres y dowl rag dewis y re etholys. Ytho an ger perthyans ny yll bos gwrys saw dhe'n kenedhel denel, ha'n termyn a dheuth yn-rag yn ordenans Nantes a'n myghtern Henri IV a'n 13^{ves} a vis Ebrel 1598. Mes wosa diwedh termyn gras, an drog ha'n re a'n gwra a vydh distruys. An perthyans re ersas an rydhsys kryjyk res dhe'n den gans Duw, a-dhia'n dalleth.

Diskwedhys yw menü an ober ma ; provow a vydh diskwedhys ha prevys der an folennow.

Duw ha'y greasyon

An gerlyver spyrysel devnydhys gans tus yn Europa Latin a gudh messajow posek delivrys gans Duw. Yndella yth yw, yn kynsa, an ger Apocalyps a wra, yn y furv ma, kovhe an drogober meur a berth own gans tus. Byttegyns, a-dryv an termyn euthek ma, yma an trelyans "Diskwedhyans" a dhiskwa dh'y wesyon yn Krist traow res dhedha rag aga sawyans. Herwydh an pennrewl a vynn bos lowena an re na ow kul an anfeususter a'n re erell, an re a'n par arall, an messajow yn kontrariethow dien yw pur rych a dhyskas ha pur lieskweyth kussulyes y'n "Diskwedhyans" sans dres eghenn res d'n abostol Yowann.

Term arall, an ger 'el' a gudh dyskansow posek. An ger ma yn Frynkek a dheu dhyworth an Latin 'angelus' kemmerys yn y dro dhyworth an Grek 'aggelos' a styr: kannas. An trelyans ma a dhiskwedh dhyn an bri a re Duw dhe'y greaduryow, y dheragow re wrug ev gans frankedh ha honanrewlans moy po le. Bewnans ow pos res gans Duw, an honanrewlans ma a with stagellow resnadow. Mes an ger 'kannas' ma a dhiskwedh dhyn Duw dhe weles y dheragow frank avel messajow byw. Ytho, pub kreatur a worth neb messaj gwrys a brofans bewnans merkys gans dewisyow ha tybyansow personel hag a wra an pyth yw henwys yn an Bibel 'ena'. Pub kreatur yw unnik avel ena vyw. Rag an pyth na wodhya an kynsa deragow nevek gwrys gans Duw, an re a elwir herwydh us 'an eledh', o an pyth a allsa kemmeres yn-mes an bewnans ha'n gwir dhe vewa re ros dhedha. I a veu gwrys rag bewa bys vykken ha ny wodhyens hwath styr an ger 'mernans'. Rag diskwedhes dhedha pyth a styr an ger 'mernans' y hwrug Duw gul agan bys dor may hwra an eghen denel, po Adam, omdhegi avel an re a verwo wosa peghans lowarth Eden. An messaj a wren ni yw plesys dhe Dhuw **yn unnik** mar peus gwirhaval dhywgh y vosleryow da ha mas. Mar kwra an messaj ma gorthybi dh'y vosleryow drog ha drog, neb a'n deg yw an eghenn rebellyek a wra ev dampnya dhe'n mernans heb diwedh, henn yw, dhe dhistruans diwettha ha diswrians a'y ena dien.

An selvenow bibel an gwiryonedh

Duw re gavas da ha gwir diskwedhes, yn kynsa, dallethvosow agan system norvesek dhe Moyses, may hwrello pub den bos a'n skians. Ev a dhiskwa ena, prioryta dyskans spyrysel. Y'n gwrians ma, ev a'gan prof **selvennow y wiryonedh** a dhallath gans rewlya renk an termyn. Rag Duw yw Duw renk ha keser sempel. Ni a wra diskudha, dre'n kehevelans gans y normow, semlans gokki ha ankessenyssek agan renk a-lemmyn selys gans den an pegh. Rag pegh yw hag yma an pegh dalleth ow chanjya pup-tra.

Mes res yw konvedhes kyns tra vyth arall, an '*dalleth*' menegys gans Duw y'n Bibel, ha'n kynsa ger a'n lyver gelwys 'Genesis', henn yw, '*dalleth*', ny wra omvys orth '*dalleth*' a vewnans, mes yn unnik orth dalleth y wruthyl a'gan bys oll, hag a gomprenedh ster an nev gwrys oll y'n peswora dydh wosa an nor y honan. Ow prederi a-dro dhe'n tybyans ma, ni a yll konvedhes bos an system tiryek ma, may hwra nos ha dydh sewyas an eyl y gila, gwrys dhe dhos ha bos an mayn le may hwra Duw ha'y re etholys len ha'n kas eskar a'n jowl omvatallya. An omladh ma a'n da dhywyk erbynn drog an jowl, an kynsa peghador yn istori bewnans, yw y acheson rag bos ha sel oll a dhiskwedhyans y dowl selwyanssek ollvysel ha liesvysel. Dres an ober ma, ty a wra diskudha styr nebes geryow didheor leverys gans Yesu-Krist yn y venystrans dor. Yndella ty a wra gweles, pygemmys a styr a's teves y'n towl meur gwrys gans an unnik Duw meur a wruthyl pub eghenn a vewnans ha mater. My a dhege an barenthis bosek ma omma ha dasdalleth an desten a drefn an termyn ordenys gans an Soveren ughella ma a vosva.

Kyns pegh, yth esa Adam hag Eva owth usya seythus a seyth dydh avel rytym aga bewnans. Herwydh patron an peswora gourhemmynn (po an dek gourhemmynn) a lever yw **perthek**, an seythus dydh yw dydh sanshes gans Duw ha den, ha godhvedhys lemmyn an profesieth ma, ni a yll konvedh prag yma Duw owth arveth an devos ma. Yn y dowl ollvysel a dhisplek an achesonyow rag an kreashyon dor ma, an seythus, unnys a dermyn profies, a dhargan seyth mil vlydhen may fydh kowlwys an towl meur a dhiskwedhyans ollvysel (ha liesvysel) a'y gerensa hag a'y gendon. Yn an dowl ma, herwydh hevelepter an kynsa hwegh dydh a'n seythus, an kynsa hwegh milvlydhen a vydh gorrys yn-dann diskwedhyans a'y gerensa ha'y berthians. Hag herwydh hevelepter an seythus dydh, an seythus milvlydhen a vydh sakrys dhe fondya y gendon perfydh. My a yll konkludya an dowl ma dell yllyn leverel: hwegh dydh (a vil vlydhen = hwegh mil vlydhen) rag sawya, ha'n seythus (= mil vlydhen), rag breusi ha distrui an rebeledh nor ha nev. An towl sawyek ma a wra dos dien war sakrifik volontari an Duw kreator, yn furv dhywyk a'n person henwys, dre y vodh dhywyk, Yesu-Krist yn furv Grek po herwydh an Ebrew, Yesu an Messi.

Kyns pegh, y'n kethfasskans perfydh a Dhuw, an jydh dien a veu gwrys a dhew rann kehaval yn kettermyn ; 12 our a nos loerek a veu holyes gans 12 our a wolow howlek ha'n tro re ma a dheu arta heb diwedh. Y'n studh ma, ny hwer hemma saw dew dhydh pub bledhen, dhe'n kynnyavow gwenton ha kynnyav hwevrer. Ni a woer bos an sesonyow owth existya drefen krommder a ewl an nor, hag ytho ni a yll konvedhes, an krommder ma a dheuth dre sew pegh kynsa gwrys gans an koppel kynsa, Adam hag Eva. Kyns pegh, heb an krommder ma, rewluster kethfasskans Duw o perfydh.

An tro kowal a'n nor a-dro dhe'n howl a dhiskwedh unnsys an vledhen. Y'n dustuni a Moyses, ev a dherivas hwedhel an Fo a'n Ebrowyon delivrys gans Duw a gethneth Ejyp. Ha'n keth jydh ma a'n fo ma, Duw a leveris dhe Moyses, yn Exo.12:2: « *An mis ma a vydh ragowgh an kynsa a visow an vledhen; ev a vydh ragowgh an kynsa mis* ». Omrians a'n par ma a dhiskwedh an poester a wra Duw ri dhe'n dra. Kalendar a dhewdhek mis loer an Ebrowyon a varyas gans an termyn, ha war-dhelergh yn kever an ordyr howlek, res o dhedha keworra trydhekves mis keworrys dhe gavoës an akord wosa nebes blydhynyow a guntell an dreylyans ma. An Ebrowyon a asas Ejyp « *an 14ves dydh a'n kynsa mis a'n vledhen* » a dhallathas yn reson war an kehevely gwenton; hanow a styr yn hwir « an kynsa prys ».

An arghadow ma res gans Duw, « *an mis ma a vydh ragowgh an kynsa mis a'n vledhen* », nys yw heb styryans, rag ev a gews orth oll an dus a wra omgelwel a'y selwyans bys diwedh an bys; Ysrael Ebrow degemmerer an Diskudhans divynn nys yw saw an ragward a'n towl selwyek ollvysel meur y dowl divynn. Dh'y dermyn loor y hwra sewyas an termyn howlek a Grist may fo diskwedhys towl selwyek Duw yn y wolow dien.

La restauration parfaite de ces normes divines ne sera jamais accomplie sur une terre peuplée d'êtres humains rebelles et méchants. Toutefois, elle reste possible, dans la relation individuelle que nous avons avec Dieu, ce puissant Esprit créateur invisible qui magnifie l'amour autant que la justice. Et toute relation avec lui doit commencer par cette recherche de y valeurs et en premières, celles de y ordre du temps. Il s'agit là d'un acte de foi, tout simple et sans mérite particulier ; un minimum à offrir de notre part humaine. Et notre démarche lui étant agréable, la relation d'amour de la créature et de son Créateur devient possible. Le ciel ne se gagne pas par des prouesses ou des miracles, mais par des signes d'attentions réciproques, qui expriment l'amour véritable. C'est ce que chacun peut découvrir dans l'œuvre de Jésus-Christ, qui a donné sa vie, volontairement, en signe d'appel, pour sauver ses seuls bien-aimés élus.

Wosa an skeusenn varthusek ma a'n ordyr duw, mirens orth gwedh truan agan ordyr denel. An kehevelyans ma yw moy res drefen y vos owth agan gallosegi dhe gonvedhes an kuhudhansow re brofoesas Duw dre y brofoes Daniel, hag a veu prevys gans Yesu yn y dermyn. Yn mysk an kuhudhansow ma, y redyn yn Dan.7:25 : « *Ev a vynn chanjya an termynyow ha'n lagha* ». Ny aswonn Duw marnas unn vusur a'n traow ma; an re a ordenas ev y honan a-dhia gwrians an bys ha diskwedhys dhe Moyses a-wosa. Piw a vedhas gul an dismerygnans a'n par ma? Rewl maystri may hwra ev kuhudha « *an goeth* » ha « *sewen y doethow* ». Henwys ynwedh avel « *myghtern dyffrans* », yma dastas an rewlenn ma ow tiskwedhes galloes kryjyk. Dres henna, kuhudhys a « *arhwithra an syns* », yma an possybyltys a styryans ow tyffra ha kelmi an rewl pabek romanek selyes, **yn unnsel**, a-dhia 538 dre dhargan an emperour Justinian 1. Mes an Diskudhans henwys Apocalyps a dhiskudh an gwiryonedh bos an dydh 538 marnas sywyans ha lesans a dhrog gorrys erbynn « *an termynyow ha'n lagha* » a-dhyw dhyworth an 7ves a vis Meurth 321 gans an emperour roman Constantin 1. Y dhefol a vydh menegys yn fenowgh y'n studhyans ma, drefen an dydhyas drog ma a worra molleth yn kryjyans kristyon pur ha perfydh selys yn termyn an abesteli. An rannans a gabluster ma, yn kenwerth, a Rom emperoureth paganek ha Rom pabek katolik romanek yw alwedh bousek a'n diskwedhyans profosek drehevys yn dustuniow skrifys gans Daniel. Rag an emperour paganek a ordenas powes an kynsa dydh, mes an rejym pabek

kristyon yw neb a'n gorras, yn kryjyk, yn y furv arbennik ha denel "*chanjys*", a'n deg gorhemmynn a Dhuw.

Noten fonnus : 7 Meurth 321, an jydh mollethys a begh

Ha mollethys yn crev, drefen bos an 7ves a vis Meurth 321, powes an seythves dydh sabatt sans, war arghadow gorhemmyn emperourek dydhyes, sodhogel chanjys gans an kynsa dydh. Y'n termyn na, an kynsa dydh ma o sakrys gans an baganys dhe wordhyans Duw an howl, an SOL INVICTVS, an HOWL ANNYDHON, meur y vilweyth, seulabrys o gwithys yn wordhyans gans Ejyptianys yn termyn an Fo an Ebrowyon, mes ynwedh, yn Amerika, gans an Inka ha'n Aztek, ha bys y'n jydh hedhyw gans an Nihonys (pow an 'howl ow trehevel'). An jowl a wra devnydh a'n keth dowlennow pup-prys dhe denna tus yn y goedh ha'y gondanysyon gans Duw. Ev a wra devnydh a'n gorhwiredh ha'n spyrys kigek a's hembronn dhe dhispriza bewnans spyrysek ha dyskansow an termyn eus passyes. Hedhyw, an 8ves a vis Meurth 2021 mayth esov ow skrifa an noten ma, an nowodhow a dheg dustuni a'n poester a'n vilweyth ma, gwir les-majesty duwel, hag unnweyth arta, an termyn duwel a gemmer y styr leun. Rag Duw, termyn blydhen a dhallath yn gwenton ha gorfenna yn diwedh an gwav, ytho, yn agan lyther-dydhyans romanek a-lemmyn, dhyworth an 20ves a vis Meurth bys y'n 20ves a vis Meurth nessa. Yth yw apert yndella, bos an 7ves a vis Meurth 321 rag Duw an 7ves a vis Meurth 320, henn yw, 13 dydh kyns gwenton 321. Ytho, rag Duw, an vlydhen 320 o merkys

war hy diwedh, gans an akt kasadow gwrys erbynn y lagha duwel ewn ha sans. Herwydh termyn Duw, an vlydhen 2020 a ystynn an 17^{ves} penn-bloodh (17: niver a vreus) yn niver a gansblydhynnyow a-dhia an vlydhen 320. Nyns yw marth ytho a-dhia dhalleth an vlydhen 2020, an molleth a Dhuw dhe entra yn kres hager yn furv a virus owth omlesa a wrug dhe'n howlsedhes, yn Howlsedhes, kemmeres own an kowethas a dus may feu aga fydhians ha'ga fydh gorrys yn tien yn godhonieth ha'y avonsyans. An euth yw an sewyans a'n fowt a alloes dhe brofya dyghtyans po breghyans effeythus yn despit dhe'n uhelder teknek a'n godhonydhyon a-lemmyn. Ow ri dhe'n 17 kansblydhynnyow ma talvosogeth profosek, nyns esov owth invenna travyth, rag dhe Dhuw yma dhe'n niverow styr spyrysel y hwra diskudha ha devnydhya yn drehevyans y brofoesow, hag yn poran yn Diskudhans, pennas 17 yw omrynnys dhe'n thema a'n « **breus** a'n hora esa owth esedha war dhowrow bras ». « *Babylon vras* » yw y hanow ha « *an dowrow bras* » a gompren an « *avon Euphrates* » a dargedh Duw yn messaj an « *hweghves hirgorn* » a Apo.9:13, arwodh a'n Tryja Bresel an Bys a dheu. A-dryv dhe'n arwodhow ma yma an pabeketh ha'n Europa kristyon dislel, pennfentynnyow ha targedhyow y sorr. An strif ynter Duw ha tus re dhallathas a-dhesempis ; an potter horn erbynn an potter pri, an sewyans a yllir y dhargana ; moy es henna, profoesyans re'n ragdharganas ha'n ragdhelerghas. Fatell wra Duw merkya an 17^{ves} kansblydhen a'n 7ens a vis Meurth 320 (320, ragdho ev ha'y re etholys; 321 rag an bys kryjyk fals po difryk)? My re grysiss pell bos dre dhallathvos bresel ollvysel, mes bresel ollvysel a wra gorfenna yn furv atomek, rag Duw re'n profoesas, teyrweyth, yn Dan.11:40 dhe 45, Esekiel 38 ha 39, ha wor'tiwedh, yn Apo.9:13 dhe 21. An strif dallethys gans Duw erbynn mab-den rebelle a-dhia gwenton 2020 yw a'n keth eghenn ha'n strif a wrug erbynn Faro Ejyp yn dydhyow Moyses; ha'n diwedh a vydh an keth; eskar Duw a wra kelli y vewnans ynno, kepar ha Faro a welas y vab kynsa-genys merwel hag a gollas y vewnans y honan. An 8ens a vis Meurth 2021, my a wel nag yw an styryans ma kowlwys, mes y fien vy parys a-dro dhe vis, ow konvedhes dre an awen dhywysel bos 321 dhe Dhuw 320 hag ytho, ev re dowsas mollethi, nyns yw unn jydh an 7ens a vis Meurth 2020, mes an vlydhen dhien mayth yw an jydh mollethys stag dhedhi, owth arvreusi, rag an kessydhyans ma, an pennrewl menegys yn Niv.14:34: « *Kepar dell wrussowgh dewis dydh dew ugens dhe hwithra an tir, hwi a wra doen kessydhyans agas drogoberow dew ugens blydhen, **blydhen rag pub dydh** ».*

Mes dhe'n konklusion ma, yma tra arall ow tos yn keworr. Nyns yw agan kalans gowek gowek yn unnsel a-dro dhe dhalleth an vlydhen, mes ynwedh a-dro dhe dhydh genedhek Yesu-Krist. Yn kamm, dhe'n 5^{ves} kansbledhen, an meneth Denys-an-Bihanna a'n settyas war aneth mernans an myghtern Herod a veu gwrys yn hwir yn – 4 a'y galender. Dhe'n 4 blydhen ma, y tal dhyn ni keworra an « *dew vlydhen* » a veu amontys gans Herod avel oes an Messi a vynnas ev ladha herwydh Matt.2:16 : « *Ytho Herod, ow kweles ev dhe vos gwrys ges gans an tus fur, a sorras yn feur, hag ev a dhannvonas ladha oll an fleghes a **dew vlydhen** ha le a gesa esa yn Bethlem hag yn oll y bow, **herwydh an dydh may hwovynnsa yn kever orth an tus fur** ».* Ytho, pan reken an blydhynnyow, Duw a geworr 6 blydhen dh'agan dydhyans usyes fals ha toellus ha genedhek Yesu a veu gwrys yn gwenton an vlydhen – 6. A'y sew, an vlydhen 320 o ragdho : 326 ha'n 17^{ves} penn-bloodh kansbledhynnyek agan bledhen 2020 re beu ragdho an vledhen 2026 a-dhia an prys gwir a enesigeth Yesu-Krist. An niver ma 26 yw niver an tetragramm « YHWH », yn Ebrow « Yod, Hé, Wav, Hé », mayth omhanowas Duw y honan, war-lergh govynn Moyses: « *Pyth yw dha hanow?* » ; hemma, herwydh Eksodus 3:14. Ytho, an Duw meur kreator a'n jeva reson moy dhe verkya gans y sel riel personel an jydh ma merkys gans y villiketh duwyel oll-gallosek ; ha hemma bys diwedh an bys. An pla a'n kleves treusperthynnyek a omdhiskwedhas y'n vledhen 2026 ma a dermyn duwyel re gonfirmyas an peswarghans a'n villiketh ma a wra kemmeres furvow dyffrans dres an diwettha blydhynnyow a vewnans war planet an Norvys. Tryja Bresel an Bys nuklerek a wra merkya « *an diwedh* » a « *prys an kenedhlow* » derivys gans Yesu-Krist yn Matt.24:14 :

« An nowodhow da ma a'n wlaskor a vydh pregewthys yn oll an bys, rag bos dustuni dhe oll an kenedhlow. Ena y teu **an diwedh** ». An « diwedh » a dhallatho gans diwedh termyn gras ; an profyans a selwyans a dheu dhe benn. Prevyans fydh selys war enor y sabot sans a wra ranna yn tiwettha kamp an « *deves* » a-dhiworth kamp an « *gever* » a Matt.25:32-33 : « Oll an kenedhlow a vydh kuntellys a-dheragdho. Ev a wra aga ranna an eyl dhyworth y gila, kepar dell wra an bugel ranna an *deves* dhyworth an *gever*; hag ev a worr an *deves* a'y dheghow, ha'n *gever* a'y barth kledh ». Dekrey lagha ow kul an dy' Sul romanek yn res a wra wor'tiwedh gul dhe vos dampnys dhe'n mernans an syns wir dewisys a Yesu-Krist. An studh ma a wra kowlwul an geryow ma a Dan.12:7 : « Ha my a glewas an den gwiskys yn lien, ow sevel a-ugh dowrow an avon; ev a dhrehevis y dhorn dhyghow ha'y dhorn kledh war-tu ha'n nevow, hag ev a dosas gans neb a vew bys vykken y fydh dres termyn, termynnyow, hanter termyn, **hag y hwra oll an taklow ma gorfen pan vo nerth an bobel sans terrys dien** ». Orth agan golok denel, aga studh a vydh heb govenek ha'ga mernans ogas. Henn yw an prys may teu an geryow ma a Yesu-Krist re beu devynnys yn Matt.24:22 dhe dhewynna: « Ha, mar na ve an dydhyow ma berrhys, ny via denyth selwys; mes, rag an re dewisys, an dydhyow ma a vydh berrhys ». An vlydhen 6000 a dhiwedh kyns an 3a a vis Ebrel 2036 yn termyn Duw, henn yw, an 3a a vis Ebrel 2030 yn agan kalans gowek a dheu 2000 blydhen wosa dydh krowsyans Yesu-Krist a veu kowlwrys an 14ves^a dydh wosa dalleth gwenton an vlydhen 30. Ha'n « **dydhyow** » ma a dal bos « **berrhys** » yw, lehes. Hemm a styr an dydh mayth yw ordenans an mernans gwrys a wra mos kyns an dydh ma. Rag an studh a naghres yw a wra gorhemmyanna Krist dhe omvetya yn tidroek dhe selwel y dewisys. Res yw dhyn ytho prederi a-dro dhe floghuster Duw hag yw dhe wordhya an norm a « **prys** » re ros d'y wrrians dor. Ev a wra awenya dhe'n rebellyon a'n dydhyow diwettha dewis a dhydh a wra tremena nebes dydhyow dres an kynsa dydh a'n gwenton 2030, hag a-dryv dhodho yma an 6000 bledhen a'n istori dor. Yma dew dhewis ytho: dydh a wra gortos ankoth bys y'n diwedh, po an 3ves a vis Ebrel 2030 hag a verk an finweth possybyl ha spyrysel yn tybyans. Preder a-dro dhe despit d'y bosekter euthyk, an 14ves^a dydh a'n vlydhen a growsans Yesu-Krist nys yw gwiw dhe verkya diwedh an 6000 blydhen a istori an bys, ha dhe wir dalleth an 7ves^a milvlydhen. Henn yw prag y talgen vy ow faverans ha'm fydh war dhydh an gwenton an 21 a vis Meurth 2030, dhydh an termyn profosek « *berrhes* » a'n 3ves a vis Ebrel po dhydh ynter. Merkys gans an natur gwrys gans Duw, an gwenton yw determinus pan vynnys nivera an 6000 blydhen a istori denel; hag yw possybyl dhyworth an prys may peghas Adam hag Eva. Y'n hwedhel biblik a Genesis, an dydhyow kyns an kynsa gwenton o dydhyow heb diwedh. An termyn reknys gans Duw yw an termyn a'n nor peghadow ha'n 6000 blydhen a wra an seythun profoesa dalleth war dhalleth an kynsa gwenton hag i a worfenn war dhiwedh an diwettha gwav. War wenton y tallathas an niver a-dhelergh a'n 6000 blydhen. Drefenn pegh, an nor a wodhevel klynys a'y aks a 23° 26' ha trelyansow an sesonyow a allas dalleth. Y'n dy'goelyow yedhowek a'n kynsommas koth, dew dy'goel yw dominus: an sabot seythunek ha'n Pask. An dhew dy'goel ma yw settys yn-dann arwoedh an niverow « 7, 14 ha 21 » a'n « 7^a, 14^a ha 21^a » dydh a dhisqweth an tri frynk a dowl selwyans Duw: An Sabat seythunyek them Apo.7 a dhargan an gober an syns dewisys, rag an « 7 »; ober daspren Yesu-Krist a wra **an fordh** a brofya an gober ma, rag an « 14 ». Merkyewgh y'n goel Pask a badh 7 dydh an 15ves^a ha'n 21ves^a dydh yw dew Sabat a anweyth profan. Ha'n tri « 7 » henn yw, « 21 », a verk diwedh an 7000 kynsa bledhen ha entra yn an bysnoweth a'n kreasyon nowydh dhywyk war an nor nowydhys herwydh Apo.21; an niver ma 21 a syns an perfydhder (3) a'n leunder (7) a'n towl bewnans o an amkan desirys gans Duw. Yn Diskudhans 3, an gwersow 7 ha 14 a verk dalleth ha diwedh an fondyans adventek a'n 7^a dydh ; ena ar dhiw gwedhen a'n keth desten sanshes. Y'n keth vaner, Apo.7 a dremen an desten a sellyans an re etholys advent ha Apo.14 a dhiskwedh messajys an tri el a wra konkludya aga genys ollvysel. Ytho, yn blydhen 30, diwedh an 4000 blydhen a veu kowlwys yn gwenton, ha dres resonow, semlantek yn

unnik, Yesu a veu krowsys 14 dydh wosa an 21 a vis Meurth a'n gwenton na a vlydhen 30, henn yw, 36 rag Duw. Dre'n ensamplow ma, Duw a'n korfedh, an '7' a'n sabot ha'n '14' a daspren peghosow an re etholys gans Yesu-Krist yw anserthus. Ytho, pan vo an '7' a'n sabot omsettyes orth an diwedh, Krist dasprener an '14' a nij dh'y weres rag ri gordhyans dhodho, an 14 'dydh' a wra dyffrans moyha yntra'n dydhyow a vydh '*berrhe*' ytho, dileys rag sawya y dhewisys fydhel diwettha.

Ow redya Matt.24 arta, my a welas bos messaj Krist ow koslowes orth y dhyskyblon diwedh an bys, orthyn ni a vew y'n diwettha blydhynnyow ma. An gwersow 1 dhe 14 a gomprenhed an termyn bys dhe'n termyn a'n « *an diwedh* ». Yesu a dharganas keskerdh a vreselyow, omdhiskwedhyansow a fals-profowysi ha'n yeynder spyrysel diwettha. Ena, an gwersow 15 dhe 20, yn dewblek us, a wra omvysi war an distruyans a Yerusalem gwrys gans an Romanyon yn 70 ha'n omsettyans diwettha a'n kenedhlow erbynn an Yedhewon an re dewisys a with sabot Duw. Wosa henna, gwers 21 a dhargan aga « *galar bras* » diwedh : « *Rag y'n prys na, an galor a vydh mar vras na veu nagonan kepar a-dhia dalleth an bys bys y'n jydh hedhyw, **ha ny vydh nevra*** » ; Merk an manylyans ma « **ha ny vydh nevra** » a nag gall bos an arbrov bys termyn an abesteli, drefen y vos kontradiet dre dhyskans Dan.12:1. Hemm a styr an dhew govas a verk an keth kowlwrians yn diwettha prov a fydh dor. Yn Dan.12:1, an lavar yw an keth : « *Y'n prys na, Mighal a sev, an penn meur, difresyer fleghes dha bobel; **ha henna a vydh termyn a galetter, kepar dell na veu nevra y'n keth vaner a-dhia bos kenedhlow bys y'n termyn ma.*** Y'n prys na, an re a'th pobel a vydh kevys skrifys y'n lyver a vydh selwys. ». An « *galetter* » a vydh mar vras may fydh res « *an dydhyow* » dhe vos « *berrhes* » herwydh vers 22. Vers 23 a dhiskwedh an norm a wir fydh na grys yn omdhiskwedhyansow spontanys a Grist war an nor : « *Mar leverir dhywgh ytho: Ottomma, yma y'n gwylvos, na ewgh dhe-ves; ottomma, yma y'n chambouryow, na grysewgh* ». Y'n kettermyn diwettha, an spyryseseth a wra palshe y « *anethow* » ha'y omdhiskwedhyansow toellüs ha **toulys** a'n fals-Krist, a wra omdhoen yn-nans enevow re dhyskys yn tebel : « *Rag fals-Gristyon ha fals-profysi a sev; i a wra anethow bras ha marthusyon, bys may**touella**, mar pe possybyl, an re dhewisys hogen* » ; hag yma Apo.13:14 ow konfirmya henna : « *Hag hi a **douellas** trigoryon an nor gans an marthusyon a veu res dhedhi dhe wul a-rag an best, ow leverel dhe drigoryon an nor gul imaj dhe'n best a'n jevo goli an kledha hag a vewa* ». Gwers 27 a gows a-dro dhe omdhiskwedhyans galloesek ha trygh Krist duw ha gwers 28 a dhargan « *an goel* » profys dhe'n preydhoryon wosa y yntervenys. Rag an rebeledh re'n beu byw bys yn y dhevedhyans a vydh distruiys ha ri dhedha avel boes « *dhe ydhyn an ebron* » dell yw dyskys yn Apo.19:17-18 ha 21.

My a wra konkludya omma, an gonvedhes nowydh ma a'n kreashyon dhywyk. Dre ordena an kynsa seythun, Duw a sett unnsys an jydh hag a gomprenhed nos tewlder ha dydh golow, an howl ny'n golow bys yn an 4^{ves} dydh. An nos a dhargan an establans a begh war an nor drefenn disobayans a dheu a Eva hag Adam. Bys yn an act a begh ma, yma dhe'n kreasyon dorek karakterystyow **eternal**. Wosa an pegh gwrys, yma chanjow ha'n niver a 6000 blydhen a yll dalleth, drefenn an nor dhe blegya war y ehel ha'n eghen a sesonyow dhe dhallath. An kreasyon dorek milligys gans Duw a gemmer y karakterystyek **perpetual** that we know. The 6000 years begun at the first spring marked by sin will end at the 6001st spring by the return in divine glory of Jesus Christ. **His final coming will be accomplished on "the first day of the first month " of the first year of the 7th millennium.**

That said, the 7th of March 2021, of our false human calendar, has just been marked religiously by a visit of Pope Francis to the persecuted Eastern Christians in Iraq by Muslim extremists. In this meeting, he reminded the Muslims that they had the same God, that of Abraham, and he considers them as his "brothers". These words, which delight the Western unbelievers, are no less for Jesus Christ, who gave his life as a sacrifice for the forgiveness of the sins of his elect, yet another enormous outrage. And this intrusion of the head of the

"Christian" Catholics "ex-crusaders", on their territory can only intensify the anger of the Islamists. This peaceful action of the pope will therefore have dramatic consequences prophesied in Dan.11:40, the intensification of the "clash" of the "king of the south" Muslim against papal Italy and its European allies. And in this perspective, the economic collapse of France and all the Western countries of Christian origin provoked by their leaders, because of the Covid-19 virus, will change the balance of power and finally, allow the accomplishment of the "Third World War" pushed towards the end of the last 9 years which are still ahead of us. In conclusion, let us remember that by causing the epidemic due to Covid-19 and its developments, God has opened the way for the curse that was to characterize the last ten years of earthly human history.

Byttegyns, an 7ves a vis Meurth 2021 yw merkys gans gwriansow a freudher yn mysk an yowynkneth ynter bagasow eskerens hag erbynn awtoritys kreslu yn lies sita a Bow Frynk. Hemma a afydhya an fordh dhe omvatalyans ollvysel; an synsow a bubonan yw anhevelepys drefenn na yllons bos kesunys. Hemm yw sewyans an bomm a dhiw wonisogeth poran dihaval: rydhses arvek howlsedhes erbynn kowethas an vleydhyon ha'n chifow a wlasow an dyghow, hag ynwedh moy hengovek ha kenedhlek yn Islam. Yma drama ow pareusi yn kepar maner ha Covid-19, heb dyghtyans.

Rag gorfenna an derivas a'n ordyr euthyk legitys gans mab-den, yma res dhyn notya: chanj an vlydhen wosa an 12^{ème} mis henwys 10^{ème} mis (Kevardhu), orth dalleth an gwav; chanj an jydh yn kres an nos (hanternos); nyns eus saw an niverans poran ha reyth a'n ouryow yw positifel. Ytho, an ordyr teg a'n Duw re dhisomdhiskwedhas drefenn pegh, disodhys gans ordyr peghus a wra disomdhiskwedhes yn y dro, pan omdhiskwettho an Duw splann gwrier, rag an akontyans, poken yn diwedh an kynsa hwegh mil vlydhen, yn gwenton 2030, rag tus toellys, po gwenton 2036 a'n genesik gwir a'gan Arloedh ha Selwador Yesu Krist, rag y re etholys.

An deray restrys ha notys a dhiskwa molleth Dyw war vab-den. A-ban blegyas an nor, nyns eus na fyll na gwaytyans dhe'n amser, owth ynkressya ha lehe an ouryow nos ha dydh heb lett.

Yn keth ordyr mayth orden Duw an awtour y dowl selwyans, ev a dhiskwedh dhyn an ragwirehow spyrysel a brof dhe vab-den. Ev a dhewisas diskwedhes y gerensa ughel dre ri y vewnans yn Yesu-Krist avel daspren wosa 4000 blydhen a brofyansow dor. Yn gul yndella, Duw a lever dhyn: 'Kynsa, diskwedh dhymm dha obayans ha my a vynn diskwedhes dhis ow gerensa.'

War an nor, tus a dheu ha mos, ow tassenwel an keth froethow a gnas, byttegyns henedhel an termyn diwettha may hwrussyn entra yn 2020 a dhiskwedh tra arbennek; wosa 75 blydhen a gres yn Europa, hag esplegyans marthus a-dhiwedhes a wonydhyeth genynnek, yn fordh pur resnadow, an Europeanys ha'ga askorransow, a'n SU, Ostrali hag Ysrael, re grysis bos gallos dhe worthebi orth pub kudynn yeghes, aga howethyansow ow tos ha bos moy ha moy dilesterys. Nyns yw an omsettyans a virus kemeradow yw nowydh, mes an fara a hembrenkysi an howethyansow avonsys yw nowydh. An acheson a'n fara ma a own yw aga diskwedhyans dhe boblow an nor dre waskans an media, hag yn mysk an media ma, an media nowydh po rosweythow social a omdhiskwedh war an wias gwari a yllir y weles avel an keskomunyans rydh internet, may hwyrir tewleloryon moy po le kler. Yndella, an dus yw maglenys gans re rydhses a dheu ha bos molleth warnedha. Y'n SU hag yn Europa, freudher a wra sevel an kemenethow ethnek an eyl erbynn y gila; ena, yth yw molleth an provians "*Babel* » a dhasnowedh; dyskans duwel arall diantel nag yw degemmers, drefenn hi dhe dhos a unn koppel unnsel ow kewsel an keth yeth heb dowt, bys dhe'n arbrow kablus ma, ni a'n gwrell hwath hedhyw, an kenedhel yw rynnys gans lies yeth ha rannyeth gwrys gans Duw ha lesys a-dreus an norvys oll. Hag yn hwir, ny wrug Duw hedhi a wruthyl wosa an seyth

dydh kynsa a'n gwrians; ev a wruthyllas hwath meur a draow dhe vollethi ha treweythyow dhe venniga y re dewisys, an manna offrynnys y'n gwylyvos, dhe vebyon Ysrael, yw ensampel anodho.

Byttegyns, an **rydh**ses yw yn sel, ro marthus a'gan Gwrier. Warnodho yma agan **rydh** omrians rag y achos. Hag ena, res yw y avowa, an rydh ses dien ma a styr bosva an chons drefenn na wra Duw omvyskya yn fordh vyth; ger ma na grys meur a gryjgyon vytholl. Hag i a's teves kamm, drefenn Duw dhe asa yn y wrians rann veur dhe'n chons, hag yn kynsa, an rol a dhrehevel yn mysk an re dewisys, an brisyans a'y normow nevek diskudhys. Wosa aswon y re dewisys, an Gwrier a's kemmer yn charj dh'aga hembraon ha dyski dhedha y wiryonedhow a's pareus rag an bywnans heb diwedh nevek. An deformyansow ha euthvilderow diskudhys orth genedh kreaturs denel a brov ober an chons hag a wra kammweyth genynnek yn argerdh dineythyans an eghen gans sewyansow poes po le. Yma palsheans an eghennow ow pos selys war dardh chaynnow dineythyans a wra dres termyn kammweythyow akordyans; hemma ow komprehendya an pennrewl a ethenneth po yn fordh anserhek drefenn chons an bywnans. War bunt, mar tal ow fyz dhe chons an bywnans rydh, y talav dhe'n kontrariel, an pewas ha boes an fyz ma, dhe gerensa Duw ha'n towlow kyns kemerys hag a bes dhe gemmeres rag ow sawya.

Yn hwedhel y greadh dor, an jydh a vydh mollethys gans Duw a dheu kynsa yn seythun; y dhynas yw skrifys: y fydh y amkan "*diberth an golow dhyworth an tewlder*". Dewisys gans kryjgyon fals rag kontradia dewis Duw a wra sanshe an seythves dydh, an kynsa dydh a wra kollenwel y rol a "*merk*" a'n bagas rebellyek disobayant yn Apo.13:15. Mar vras yw an dy' Sul a'n kynsa dydh mollethys gans Duw, mar vras yw an Sabat a'n seythves dydh bennigys ha sanshes ganso. Ha dhe gonvedhes an kontrarieth ma, res yw dhyn omdedhi gans brys Duw, hag yw arwoedh a sansheans dredho ha ragdho. An Sabat a dheu an seythves dydh ha'n niver ma *seyth*, « 7 », yw arwodhyek a leunder. Yn-dann an ger leunder ma, Duw a worr an tybyans a'n amkan may hwrug ev gul agan bys dor, henn yw, ordenans pegh, y vreis, y vernans ha'y dhisomdhiskwedhyans. Hag y'n towl ma, an taklow ma a vydh kowlwrys yn tien dres an 7^{ves} milvlydhen a dhargan an sabot seythunyek. Henn yw prag, **an amkan ma yw moy posek dhe Dhuw ages an fordh** a daspren may hwra ev dasprena bewnans an re dewisys dor ha'y gowlwul yn persona, yn Yesu-Krist, orth pris a baynow euthyk.

Ottomma reson arall a wra dri Duw dhe leverel yn Ecc.7:8 : « *diwedh tra yw gwell ages y dhalleth* ». Y'n Genesys, an ketteryans y'n aray « nos-dydh » po « *gorthugher-mytin* » a afydhys an brys ma a Dhuw. Yn Esa.14:12, yn-dann gel an myghtern a Babylon, Duw a lever dhe'n jowl : « *Ty re goedhas a'n nev, **sterenn an mytin**, mab an bora! Ty yw koedhys dhe'n dor, ty, gwaynyer an kenedhlow!* » An lavar may hwra Duw y dheskrifa, « **sterenn an mytin** » a wra y'n hevel bos kehevelys dhe'n « howl » a'gan system norvys. Ev o y gynsa kreatyans ha yn-dann kudhans myghtern Tyr, Esek.28:12 a dheriv y splannder dallethys : « *Mab an den, lavar galarnad war myghtern Tyr! Ty a lever dhodho: Yndellma y kews an Arloedh, YaHWÉH: **Ty a worras an sel war berfeythter, leun a furneth osta, perfydh yn tekter.*** » An perfydhder ma a dalvia disomdhiskwedhes, displehes gans omdhegyans rebellyek a wrug dhodho dos ha bos eskar, an jowl ha'n erbynnar, an Satan dampnys gans Duw drefenn vers 15 dhe dherivas : « *Yn tien re bostyes yn dha fordh, a-dhia'n jydh may feuys gwrys bys pan veu kammwrians kevys ynnos* ». Ytho, an huni a veu konsidrys avel « **sterenn an mytin** » re wrug dhe dus anffydhel enora avel duw « **sterenn an mytin** » a greadhyans devin: « an Howl Anvethys » dywys yn kult roman mayth usi ogas oll an Kristonedh west ow ri gordhyans pagan. Duw a wodhya, kyns y wrians hogen, an kynsa el dhe rebellya er y bynn ha desipte henna ev a'n gwrug. Y'n keth vaner, nos kyns y vernans, Yesu a dharganas bos onan a'n 12 abostol ow y drayta, hag ev a leveris dhe Yudas yn hwir: « *An pyth a'th eus dhe wul, gwra yn uskis!* ». Hemm a'gan gas dhe gonvedhes na wra Duw hwilas lettya y greaduryon dhe dhisplegya aga dewisyow, kyn fons kontrari dh'y re. Yesu a'n gelwis ynwedh y abesteli

dhe"y gasa mar pe henna aga bodh. Dre ri rydhsses leun dh"y greaduryon dhe omdhiskwedhes ha diskudha aga gnas, ev a yll dewis y re etholys rag aga lenduri diskwedhys ha distrui wor"tiwedh, oll y eskerens a"n nev ha"n nor, an gelwys anwiw ha"n difreudh.

An pegh orygyn

An powes a'n kynsa dydh a gemmer poester meur yn agan oes kristyon drefenn y vos an « **pegh** » dasviewys a-dhia an 7ves a vis Meurth 321 ha devedhys yw dhe vos merk an kamp re entras yn rebellyans erbynn kamp sanshes Duw. Mes an « **pegh** » ny dal dhyn ankevi, an « **pegh** » kynsa a dhampnyas an kenedhel dhe'n mernans dre ertach a-dhia Adam hag Eva. Golowys gans an Spyrys, an desten ma re'm hembronnas dhe dhiskudha dyskansow posek kudhys yn lyver Genesis. Y'n observyans, an lyver a dhiskwedh dalleth an kreasyon yn kaptellow 1, 2, 3. An styr arwodhek a'n niverow ma yw hwath justifiys yn perfydh: 1 = unnsys; 2 = anperfydhder; 3 = perfydhder. Hemma a dal styryans. Gen.1 a dheriv kreasyon an 6 dydh kynsa. Aga styryans « *gorthugher myttin* » ny vyth dhe styr marnas wosa pegh ha molleth an nor a dheu ha bos an ranndir rewlys gans an jowl, hag a vydh them Gen.3 heb neb an lavar « *gorthugher myttin* » nyns eus styr dhodho orth nivel an nor. Orth ri an styryans, pennskrif 3 a worr sel perfeythter war an diskwedhyans divynn ma. Y'n keth vaner, yn Gen.2, them sabot an seythves dydh po, moy poran, powes Duw ha den dhe'n seythves dydh, ny gemmer y styr marnas wosa « pegh » kynsa gwrys gans Eva hag Adam yn Gen.3 a re y acheson bos. Ytho, yn tredrohek, heb y justifiadhel res yn Gen.3, an sabot sanshes yw gwiw dhe'y arwodh « 2 » a'n anperfeythter. Yma dhiworth oll hemma an nor dhe vos gwrys gans Duw dhe vos offrynnys dhe'n jowl ha'y dhywelow may hyll froeth drog aga enevow bos gwrys ha diskwedhys dhe dhewlagas pubonan, Duw, eledh ha tus, ha may hallo an eledh ha tus dewis aga le.

An analys ma a'm led dhe notya bos ordenans an seythves dydh sanshes dhe bowes ow targana molleth an « *pegh* » dor ordenys yn Gen.3, drefenn bos an nor y honan mollethys gans Duw, hag ytho nyns yw marnas a-dhia'n termyn may hwyrvydh ankow ha'y argerdh orti y kemmer hy thermyn a hwegh mil vlydhen ha mil vlydhen an seythves milvlydhen styr, styryans, justifiashyon. Y koedh dhyn notya hemma: kyns gwrians an nor, y'n nev, yma an kas owth omladh bagas an jowl erbynn bagas Duw mes marnas mernans Yesu-Krist a wra gul dewisyow denel diwedhek; an pyth a vydh diskwedhys dre jasyans yn-mes a'n nev a'n rebeledh kablys a-dhia'n termyn na dhe verwel y'n gwrians norsek. Byttegyns, y'n nev, nyns yw Duw re ordenas bewnans an eledh war alternansow « *gorthugher myttin* », drefenn an ebron dhe vos y wonis heb diwedh; an huni a wra tryghi ha pesya rag y re etholys bys vykken. A-dal an kedhlow ma: pandr'yw an nor kyns pegh? A-der an trelyansow « *gorthugher myttin* », y wonis yw keffrys wonis an ebron, henn yw, yth hevel bos bewnans ow kwari yn wonis heb diwedh; enevales lous, tus lous ha heb ankow a vydh gober pegh, an dydhyow a sewy an eyl y gila ha hemma a allsa pesya bys vykken.

Mes yn Gen.2, Duw a dhiskwedh dhyn y drefn an seythun a dhiwedh y'n seythves dydh gans powes rag Duw ha rag den. An ger ma 'powes' a dheu dhyworth an verb 'hedhi' hag yma dhodho styr avel ober gwrys gans Duw ha'n oberow gwrys gans tus. Ty a yll y gonvedhes, kyns an pegh, na Duw na den a allsa omglywes skwithter. Korf Adam ny wodhevia drog vyth, na skwithter, na payn a neb eghenn. Byttegyns, an seythunyow a seyth dydh a besyas ha daswul avel tro a dhur bys vykken, marnas, an '*gorthugher myttin* » a verkya an difrans gans an norm nev a wlaskor Duw. Ytho, an difrans ma a's tevo an porpos a dhisqwedhes profetek a dowlen desinys gans an Duw meur kreator. Kepar dell veu an gool « Yom Kippur » po « Dydh an Dewhelyans » nowydhhes pub bledhen yn mysk an Ebrowyon ha profetys an diwedh a begh dre y dhewelyans kowlwrys dre vernans Yesu-Krist, yndella an

sabot seythunyek a brofoes devedhyans an seythves milvledhen, prys mayth a Duw ha'y dhewisys a-berth yn powes gwir drefenn an rebeledh dhe verwel ha'n drog dhe vos fethys. Byttegyns, an dewisys yw hwath kelmys orth an « *pegh* » a-ban yw gans Krist, y tal dhedha breusi an « *peghosow* » ha'n peghadoryon, a vydh y'n eur na yn kosk ankow. Ytho, kepar ha'n hwegh dydh kyns, yma'n seythves dydh yn-dann arwodh an « *pegh* » a gudh ha styrya seyth dydh an seythen oll. Ha ny vydh saw dhe dhallath an ethves milvledhen, wosa an peghadoryon dhe vos leskys yn « *tan an nessa mernans* » y'n eternita heb « *pegh* » a dhallatho war an nor nowydhhes. Mar kwrello an seyth dydh merkya pegh ha profoesa 7000 blydhen, ny yll an niverans a'n 7000 blydhen ma dalleth marnas gans selyans pegh diskwedhys yn Gen.3. Ytho, nyns yw an dydhyow a-berth yn nor heb pegh y'n gis ha resson a'n iswedhans « *gorthugher myttin* » po « *tewlder golow* » ha drefen bos an termyn ma heb « *pegh* », ny yll ev entra y'n 7000 blydhen ragdres ha profoesa rag an « *pegh* » der an seythen a seyth dydh.

An dyskas ma a dhiskwedh poester an weythres ma a aswonn Duw dhe'n pabeth romanek yn Dan.7:25: « *ev a vynn chanjya an termynyow ha'n lagha* ». « *Chanjya an termynyow* » ordenys gans Duw a wra na yllir diskudha an karakter profetek a'n sabot seythunyek a « *an lagha* » a Dhuw. Ha henn yw an pyth a wra Rom a-dhia Constantin 1^{er}, a-dhia an 7ves a vis Meurth 321, ow korhemmyrna powes hebdomadiek war an kynsa dydh yn le an seythves. Orth holya arghadow Rom, nyns yw an peghador delivrys a'n « *pegh* » derowel a dhegemmeras a Adam hag Eva, mes ynwedh ev a gemmer warno « *pegh* » arall, an prys ma **bodhek**, a voesha y gabluster a-rag Duw.

An arghans dermyn « *gorthugher myttin* » yw, « *tewlder golow* » yw tybyans dewisys gans Duw hag obaya dhe'n dewis ma a wra skoodhya ha kummyas an entrans dhe'n mysteri profosek a'n Bibel. Nyns eus travyth owth astel an den dhe dhewis an dewis ma ha'n prov yw bos an kenedhel re dhewisas merkya hy chanj dydh dhe hanter-nos, henn yw, 6 our wosa sedhi an howl gwenton; hag a brofoes kemmysk an re a dhifun re hwyr rag dehweles splann Krist, an gour pries a barabolenn an deg gwyrghes. An messajow koynt res gans Duw yw ytho mes a'y drehedhes a'n skians. Mes rag y re etholys, arghans dermyn Duw a wolow y brofoesow oll ha dre vras an re a Dhiskwedhyans orth an dalleth mayth omdhiskwa Yesu avel « *an alfa ha'n omega* », « *an dalleth po dallethvos ha'n diwedh* ». Pub dydh a dremen yn agan bewnans a dhargan an towl a Dhyw yw kuntellys yn Gen.1, 2 ha 3 drefen « *an nos* » po « *tewlder* » a dhisqwedh an hwegh dydh a'n bys ma yw diskwedhys yn Gen.1, ha'n powes avel Dhyw settys yn Gen.2 a dhargan an termyn « *golow* ». War an drethven ma, herwydh Dan.8:14, an termyn a'n oes Kristyon yw treghys yn diw rann: termyn a « *tewlder* » spyrysel yntra 321, may « *an pegh* » erbynn an sabot yw fondys, hag 1843 mayth ewn dermyn « *golow* » a dhallathas rag an re etholys a-dhia an dydh na bys yn dehwelans Yesu-Krist yn gwenton 2030 mayth yw, kepar hag yn Gen.3, yn Duw gwrier Ollgalloesek, ev a dheu dhe vreusi ynter an re etholys ha'n rebellys, « *deves ha mynnas* », dell vreusis ynter an « *sarff, an venyn, hag Adam* ». Y'n keth vaner, yn Diskudhans, an themow a'n « *Lytherennow dhe seyth Eglos, a'n seyth sel, ha'n seyth hircorn* » a dhargan « *tewlder* » rag an hwegh kynsa ha'n « *golow* » a'n seythves ha diwettha gradh a bubonan a'n themow ma. Yw mar wir, yn 1991, an naghas soedhek a'n diwettha « *golow* » ma gans an adventisteth institushyonek, golow a ros Yesu dhymm a-dhia 1982, a'n hembronk dhe leverel dhodho, y'n Lyther danvenys dhe « *Laodisea* » yn Apo.3:17: « *Drefenn ty dhe leverel : Yth ov rych, my re beu rychhes, **ha nyns eus edhomm vyth dhymm**, ha drefenn na wodhes ty yw anfeusik, truan, boghosek, dall ha **noeth**, ...* ». An adventistedh soedhek re ankovhas an govyn ma res yn 1 Peder 4:17: « *Rag an termyn yw pan **an vreus a dhallath gans chi Duw**. Mes mar talleth gansyn ni, pyth a vydh diwedh an re na wostydh dhe Aweyl Duw?* » An institushyon yw yn le a-dhia 1863 ha Yesu re vennigas hy fondyans y'n termyn « *Filadelfia* », yn 1873. Herwydh an pennrewl divynn « *gorthugher myttin* » po « *tewlder golowkynsa* », an diwettha ha seythves oes arwodhys gans an hanow « *Laodisea* » a dalvia bos termyn a veur « *golow* » divynn ha'n ober ma a wra prov

anodho, meur « *golow* » re dheuth yn hwir dhe wolowi an kevrinyow profoesiys, y'n oes diwettha ma, orth kost an fondyans adventydh byslek sodhogel. An hanow « *Laodicea* » yw justifiys yn hwir drefen y styr « pobel breusys po pobel an vreus ». An re nag yw na fella dhe'n Arloedh yw dampnys dhe omjunya gans an re a vynn « an jydh milligys gans Duw ». Owth omdhiskwedhes heb gallos dhe gevrenna gans Duw y gondenydhians ewn a'n « dy' Sul » romanek, ny vydh an sabot mar bosek dhedha ha pan ens i yn termyn aga besydhians. Messaj res gans Yesu-Krist dh'y vaghteth Ellen G.White, yn hy lyver « Skrifow Kynsa » hag yn hy gwelesigeth gynsa, re dreylyas an studh ma y'n fordh ma: « i a gollas an gwel, ha'n amkan, ha Yesu... I a goedhas y'n bys drog ha ny's gwelons namoy ».

Genesys 2 a dhargan an termyn « *golow* » ha'n chaptra ma a'n Genesys a dhallath gans **sansheans** a'n « **seythves dydh** ». Y hworfen war an vers 25 ma: « *An den ha'y wreg o noeth aga dew, ha nyns esa meth vyth dhedha* ». An kevrenn yntra'n dew desten ma a dhiskwa bos diskudhyans aga noethedh korforek sewyans a'n « *pegh* » a wrons i ha yw derivys yn Gen.3, owth omdhiskwedhes yndella avel ken a noethedh spyrysel marwel. Dre jamerya an dyskas ma gans an dyskas a'n « *Laodisea* », yma an sabot kevrynnys dhe'n « *pegh* » a wra « *noeth* ». Y'n kettell ma diwettha, nyns yw praktis an sabot lowr namoy rag gwitha gras Krist, rag yn profya y wolow profetek leun dhe'n awtoritys soedhogel adventist ynter 1982 ha 1991, an edhom a Yesu-Krist a gressyas hag ev a vynn rag an oos ma, gans praktis y sabot sans, an dewisys gwiw a'y ras dhe ri y les, y dermyn, y vewnans, ha'y ena oll rag y dhiskwedhyansow profetys yn Daniel ha Diskudhyans ; mes ynwedh yn oll an Bibel diskudhys hag yw y « *dew dest* » herwydh Apo.11:3.

Dustuni Duw res war an nor

Mar boes posek dell yw, ny dal agan gul ankevi godhevyans an kenedhel gans Duw yn furv Yesu-Krist, y hwithrans kyns yn termyn Moyses. Rag y'n keth studh pell ma y tiskwedhas Duw dhodho dallethvos an bys a'n nor. Ha dell yw diskwedhyans res gans Duw, hwedhel Genys yw mar posek dell yw hwedhel an Diskudhyans diskudhys dhe abostol Yowann. An furv dewisys gans Duw dhe dhispos bewnans an nor yw profoes a'y dowl kerensa rag kreaturs may res dhedha rydhses leun, may hyllons gorthybi dh'y gerensa ha triga ganso bys vykken po y skonya ha disomdhiskwedhes yn annihilyon an mernans, herwydh an ambos selwyek.

Mar krug Adam bos gwrys y honan, yn kynsa, yth yw drefen ev dhe vos diskwedhys avel « *imaj Dyw* (Gen.1:26-27) » ow hwilas kerensa a-dal rydh yn y imaj, drefen oll an termyn a'y eternita passys o termyn a unnikter dien. Hemma a dheuth ha bos andhiwodhadow dhodho bys mayth o parys dhe berthi an sew a'n rydhses a wrussa ev ri dh'y greaduryon bew. Gwrians Eva dhyworth unn a asow Adam, hag ev yn kosk a vernans, a dhargan gwrians y Eglos, an Dewisys komposys a'y re etholys lel, trevas kuntellys dre y vernans preus yn Yesu-Krist; hemma a justifi rol a'n « *gweres* » a Dyw a dheriv dhe'n venyn a dheuth anodho ha'y hanow Eva a styr « *bewnans* ». An Dewisys a wra « *bewa* » bys vykken, ha war an nor, yma dhedhi galow dhe brofya dhe Dhyw, hy « *gweres* », dhe gowetha avel den dhe gowlwul y dowl a vynn sevel kerensa berfydh rynnys ha heb trobel yn y bysow bys vykken.

The sin of disobedience enters humanity through Eve, that is, through the "*benyn*" symbol of her chosen ones who will inherit this original sin. Thus, like Adam, out of love for Eve, in Jesus-Christ, God becomes human to share and bear in place of His Chosen One, the deadly punishment deserved by her sins. The account in Genesis is therefore both a historical testimony revealing our origins and their circumstances, and a prophetic testimony revealing the saving principle of the almighty Creator God's grand loving plan.

Wosa an kynsa hwegh dydh a wruthyans kampoellys yn Genyans 1, hwegh dydh a dhargan an hwegh mil vlydhen res gans Duw rag y dhewis a etholys an nor, yn Genyans 2, yn-dann skeusenn a sabbath heb diwedh, y fydh igerys an seythves dydh heb fin rag dynnerghi an etholys prevys ha dewisys.

Duw a woer a-dhia'n dalleth, diwedh y ragborth, henwyn y etholys a wra omdhiskwedhes dres an hwegh mil vlydhen. Yth esa dhodho oll an galloes ha'n awtorita dhe vreusi ha distrui an eledh rebellyek heb bos res dhodho gul agan tewlder norvys. Mes yn hwir, drefenn ev dhe brisy a y greaduryon, a'n kar hag a gar ev, ev a dhargan diskwedhyans ollvysel war an norvys gwrys y'n amkan ma.

Duw a ughelha a-ugh pup-tra, an pennrewl a wiryonedh. Kepar dell veu derivys yn Salm 51:6, Yesu a dheskrif y re etholys avel '*genys arta*' henn yw, 'genys a wiryonedh' may fons gwrys haval dhe'n norm a wiryonedh dhywyk. Herwydh Yowann 18:37, ev a dheuth rag '*ri dustuni dhe'n gwiryonedh*' hag omdhiskwedhes yn Gwarnyans 3:14 yn-dann hanow an '*Gwir*'. An ughelder ha gordhyans ma a'n pennrewl a wiryonedh yw **omstryvyans dien** dhe bennrewl an gow, ha'n dhew bennrewl a gemmer lies furv. Pennrewl an gow re doellas heb hedhi trigoryon an nor dres y istori. Y'n termyn a-varr, an gow re dheuth ha bos an norm a vosva. Ev yw degemmerys yn-dann an term 'bluff' y'n spyrys kenwerth, mes nys yw diworth an jowl, '*tas an gow*' herwydh Yowann 8:44. War an nivel kryjyk, an gow a omdhiskwedh yn furv lies falsuri kryjyk, dyffrans herwydh an poblow ha'n tylleryow a-dro dhe'n nor. Ha'n fydh kristyon yw devedhys hy honan yn imaj perfydh a'n « kemmysk » (= Babel) mar lies yw hy falsuriow tewl.

An gow yw dyskys yn fordh skiensek. Drefen, yn kontrari dhe'y fordh awtorita, ny yll tybyans skiensek provya dustuni gwir a'y thybiow esplegyans a eghennow, ha'n milvilyow a vledhyynyow y hworr y skienydhyon dhe vosva an nor. Yn kontrari dhe'n tybyans skiensek ma, dustuni an Duw kreator a brof, ev y honan, lies dustuni a'y wiryonedh, drefen istori an nor dhe dhesta a'y wriansow, may hwra an liv dowr bos an kynsa ensampel, dustunys gans bosva kellow mor yn plennow ha bys war benn an menydyow ughella a'n nor. Dhe'n dustuni naturel ma yw keworrys dustuni gesys gans istori denel, bewnans Noy, bewnans Abraham, livryans an Ebrowyon a gethneth ejyptek ha genedhel an Yedhewon, dustunier lagasek byw a'y istori bys dhe dermyn diwedh an bys; keworrys yw ynwedh dustuni lagasek abesteli Yesu-Krist re welas y varthusyon, y growsans ha'y dhasserghyans; hemma bys may hwodhvis own an mernans dhe asa i, hag i dhe sywya war fordh merther, aga Mester ha'ga patron Yesu a Nazareth.

Ow kewsel a'n ger 'merther' yma edhomm dhymm a igeri displegyans.

Notenn: na gemmysk merther gans kessydhyans

An dhew dra a's teves an keth semlant a-ves hag ytho a yll bos kemmyskys es. Byttegyns, an gemmysk ma a'n jeves sewyansow sevir drefen bos chons an weythres kessydhyans dhe vos komparys dhe'n gwir dhewisys Duw ha war-tu ha'n kontrari, y hyllir komparya mab an jowl dhe vos merther rag Duw, pur doellüs. Ytho, rag gweles yn kler, res yw prederi a'n analys a sew, ow talleth dhiworth an dreusven ma; yn kynsa, gwren ni govynn: pandr' yw merther? An ger ma a dheu dhyworth an grek «martus» hag a styr: dustunier. Pandr' yw dustunier? Ev yw neb a dheriv yn lel po na'n gwrug an pyth a welas, a glewas, po an pyth a gonvedhas a-dro dhe desten. An desten a'gan jeves bern anodho omma yw kryjyk, mes yn mysk an re a dhustun rag Duw, yma dustunyoryon gwir ha fals. An pyth yw sur yw bos Duw, ev y honan, ow kul dyffrans yntra'n dhew. An gwir yw aswonnys ganso hag ev a'n vennik drefen, a'y du ev, an dustunier gwir ma a assay omdhiskwedhes lel ow kul yn «*oberow* » oll yw y wiryonedh diskwedhys hag ev a bes y'n fordh ma bys yn degemmerans an mernans. Ha'n mernans na yw an merther gwir, drefenn bos an bewnans offrysys dhe'n mernans yn akord gans an rewlys a sansoleth a wovynn Duw rag y oes. Mar nyns yw an bewnans offrysys y'n akord ma, nyns yw merther, mes kessydhyans ow kweskel kreatur bew delivrys dhe'n jowl rag y dhistruyans, drefenn nag eus ganso gwith ha bennath Duw. Ow tependya war an akord gans an rewlys a wiryonedh a wovynn Duw rag pub oes, aswon an 'merther' a wra dos dhe vos selys war agan godhvos a vreus Duw diskwedhys yn y brofoesow a dheller orth termyn an diwedh; hemm yw an amkan ha desten an lyver ma.

Posek yw konvedhes na yw an gwiryonedh gallosek dhe dreylya brys rebellyek; an prevyans a'n kynsa el gwrys, henwys gans Duw, Satnas, a-dhia y rebellyans, a brov hemma. An gwiryonedh yw pennrewl may fydh denys, yn naturel, an re dewisys, an re a'n kar ha parys dhe omladh ryb Duw yn Yesu-Krist, an gow a wra an drog dhodho.

War-lergh, Diskudhans Duw yw drehevys yn fordh gradhuel war hwegh mil vledhen a brofyansow ha dustunioryon bewnans yn an gwella ha'n gwetha studhyow. Termyn a hwegh mil vledhen a yll bos berr, mes dhe'n den na worberth bern saw dhe vledhynnyo y vewnans y honan, yn hwir yw termyn hir lowr may hyll Duw lesa dres kansvledhynnyow, ha moy poran hwegh mil vledhen, an kynsa ha'n diwettha kammow a'y ragdres ollvysel. Yn unn fordh unnik yn Yesu-Krist, Duw a re dh'y re dewisys yn termyn an diwedh, a-dro dh'y arghadow ha'y oberow, konvedhes kler reservys rag an termyn diwettha ma.

Genesis: berrweyth profosek posek

Yn honn y gonvedhes, hwedhel Genesis a dhelivr alhwedhow selvenel a brofoesow bibliek Daniel ha Diskudhans; ha heb an alhwedhow ma, nyns eus possybyl dhe gonvedhes an taklow ma. An taklow ma a vydh kovhes pan vo edhomm, dres studhyans profosek, mes lemmyn, res yw godhvos bos an geryow, «*downder, mor, tir, benyn* », ow toen tybyans arbennik a dybyans duwel yn y dhiskudhans «*Diskudhans* ». I yw kelmys orth teyr gradh sewena a wrians an nor. «*An downder* » a styr an norvys oll kudhys gans dowrow heb bewnans vyth. Ena, an nessa dydh, an huni a rann an elvennow, «*an mor* », yn kehevelep ha sin a vernans, a vydh pobllys gans enevales mor yn unnik an 5ves^a dydh; y vosva yw eskerens dhe'n den re beu gwrys rag anella ayr. «*An tir* » a dheu yn-mes a «*an mor* » hag a vydh trigys

keffrys y'n pympes dydh gans enevales ha wor'tiwedh, y'n hweghves dydh, gans « *an den formys war-lergh imaj Duw* » ha « *an venyn* » a vedh formys war arvor an den. Warbarth, an den ha'n venyn a wra konsevyas dew flogh. An kynsa « *Abel* », eghenn a'n dewisys spyrysel (*Abel* = Tas yw Duw) a vydh ledhys dre avi gans y gotha « *Kayn* » eghenn a'n den kigek, materyalydh (= kavadow) ow targana yndella desten an eghenn dewisys, Yesu-Krist ha'y dhewisys, a wra godhevel ha merwel avel mertheryon drefenn an « *Kayn* », Yedhewon, Katholikys ha Protestans, oll « gwerthoryon an tempel », mayth yw diskwedhys ha kowlwrys aga aviow yn-un dremena ha freudhek dres istori an nor. Ytho, an dyskans res gans Spyrys Duw yw hemma: a « *an downder* » a dheuth yn-mes, **yn kettermyn**, « *an mor ha'n tir* » arwodhyow a gryjyansow fals Kristyon a led dhe dhistruyans enevow. Rag deskryfa y guntelles Dewisys, ev a re dhedhi an ger « *benyn* » hag yw, mars yw lel dh'y Dhuw, an « *Gwreg* », a « *an oen* » arwoedh delinyek a Grist profoesyas y honan gans an ger « *den* » (an *Adam*). Mars yw ansur, hi a wra pesya bos « *benyn* », mes kemmeres imaj a « *horek* ». An taklow ma a vydh oll afydhys y'n studhyans manylyek diskwedhys y'n lyver ma ha'ga poester byw a wra omdhiskwedhes. Ty a yll y gonvedhes es, yn 2020, an hwarvosow profoesys yn profoesansow Daniel hag Diskudhyans re hwarva, yn rann vrassa, seulabrys y'n istori, hag yw aswonys gans tus. Mes nys ens i aswonys rag an rol spyrysel a ros Duw dhedha. An istororyon a dhiskudh fethow istorek, mes nys eus marnas profoesi Duw a yll aga styrya.

Fydh ha diskryjans

Yn naturel, an den, a-dhia y dhallathow yw an eghenn a gryjyek. Mes nys yw kryjans fydh. Pub-tro an den re grys yn bos Duw po duwow, spyrysyon ughella may talvia dhedha servya ha mayth o res plesya rag avoydya tebel dygthyans drefenn aga sorr. An kryjans naturel ma re besas a oes dhe oes ha a vildhennow dhe vildhennow bys dhe'n termyn arnowydh, may hwrug diskudhyansow skiensek kemmeres perghennogeth a vrys an den howlsedhesel hag a dheuth ha bos diskryjyk hag ankryjyk. Merkyewgh bos an chanj ma dhe boblow a dhevedhyans kristyon yn bennag. Rag y'n keth termyn, yn Est, yn Est Pell hag yn Afrika, y trigas kryjansow yn spyrysyon anweladow. Yth yw an dra ma styrys gans diskwedhyansow arloedhek mayth yw an boblow a wra an ritys kryjyk ma dustunioryon. Yn Afrika, provow efan a vos spyrysyon anweladow a wra difenn diskryjans. Mes an pyth nag yw godhvedhys gans an boblow ma yw bos an spyrysyon a omdhiskwa yn galloesek yn aga mysk yn hwir spyrysyon dyowl tewlys yn-mes gans Duw gwrier a bub bewnans, ha tus dampnys dhe'n mernans yn astel. Nys yw an boblow ma na diskryjyk na ankryjyk, kepar dell yw an howlsedhesyon, mes an sewyans yw an keth, drefenn aga bos ow servya dyowl a's toell ha'ga synsi yn-dann aga domynyans dorrek. Aga kryjyander yw a'n eghenn pagan eulourek a verkya an norvesyon a-dhia y dhallethvos; Eva ow pos hy hynsa vyktym.

Yn an West, an diskryjans yw yn hwir frut a dhewis, drefenn bos pur anfowt an dus a ankow aga henwyn kristyon; hag yn mysk difresoryon rydhses repoblekek, yma tus a gows

lavarow a'n Bibel sans, ow tustunia ytho na ankovsons y bosva. Ny ankovsons an hwedhlow gloryus a dheg dustuni rag Duw, mes byttele, i a wra dewis a'ga asa heb vri. Hemm yw an eghenn a diskryjans a elwir gans an Spyrys diskryjans hag yw an gorthsevelans rebellyek dien a'n fydh gwir. Rag mar kemmer ev vri a'n provow a re bewnans dhodho a-dreus an norvys oll ha dre vras yn diskwedhyansow gorwelyek poblow afrikan, nyns eus dhe dhen galloes vyth dhe justifia y ankryjans. Ytho, an oberow gorwelyek gwrys gans dywolow a dhampnyas diskryjans an West. An Duw kreator a re provow ynwedh a'y vosva, owth oberi gans nerth dre hwarvedhyansow gwrys gans an natur yw gostydh dhodho; dorgrysow, tardhow loskvenydhiek, tonnow-mor distruyus, klevesow marwel, mes oll an taklow ma a dhegemmer displegyansow skiensek lemmyn a gudh ha distrui an pennfenten dhywyk. Dhe'n lagas, an eskar meur ma a'n fydh, yw keworrys an displegyans skiensek a dheg kolonn dhe vrys denel ha'n dhew a'n kenerth yn y dhewisyow a'n hembraonk dh'y dhiswrians.

Pandr'a wayt Duw orth y greaduryon? Ev a wra dewis yn aga mysk, an re a appoynt **ses** tybyansow a vewnans, hag a dhemedh y dybyans. Fydh a vydh an fordh, mes nyns yw an amkan. Henn yw prag, « *fydh heb oberow* », a dal bos degys, yw gelwys « *marow* » yn Yak.2:17. Rag mar teves fydh gwir, yma ynwedh fydh fals. An gwir ha'n fals a wra oll an dyffrans, ha nyns eus kaletter vyth dhe Dhuw dhe aswonn gostytter rag y dhihavalhe dhiworth disobayans. Yn neb kas, ev yw an unn breusydh may hwra y vrys ervira devedhek heb diwedh pub huni a'y greaduryon, drefenn bos unn yw amkan y dhewisyans ha'y ginniadow a vewnans heb diwedh dhe vos kavys yn unnsel dre Yesu-Krist. An vyaj war an nor yw justifiys marnas rag profya an chons a'n dewisyans ma a dhewisyys heb diwedh. Nyns yw fydh frut a assayansow meur ha aberyow, mes frut a studh naturel kavys po na veu kavys gans an greadur a-dhia y enesigeth. Mes pan vo, res yw dhe vos magys gans Duw, poken, ev a verow ha disomdhiskwedhes.

An fydh wir yw tra pur danow. Rag, dihaval dhe'n semlant toellüs a'n kryjans kristyon sodhogel, nyns yw lowr gorra krows a-ugh bedh kreatur may fydh igerys dhodho darasow nev. Ha my a'n lever drefenn bos an dra heb bos merkys, Yesu a leveris yn Matt.7:13-14: « *Ewgh a-bervedh dre an yet ynn. **efan yw an yet, efan yw an hyns a wra hembraonk dhe'n diswrians**, ha yma lies a wra entra dredhi. Mes **ynn yw an yet, ynn yw an hyns a wra hembraonk dhe'n bewnans**, ha yth esa boghes a dus a's kav.* » An dyskas ma yw afydhys hwath y'n Bibel yn ensampel divroans an Yedhewon dhe Babylon, drefenn na gav Duw gwiw y dhewis marnas Daniel ha'y tri keskowetha ha pyp myghtern galloesek; hag Esekiel a vewa y'n oos na. Ena, ni a red yn Esek.14:13 dhe 20: « *Mab an den, pan begho bro er ow fynn dre wul falsuri, ha my owth ystynn ow dorn warnedhi, mar terryen an welenn vara rygdhi, mar dannvenen divoetter dhedhi, mar distruyen an dus ha'n bestes ynni, ha mar pe an tri den ma yn hy mysk, **Noy, Daniel ha Job**, i a sawsa aga enev dre aga ewnder, yn-medh an Arloedh, YaHWéH. Mar tannvenen bestes gwyls dhe dreusi an vro may hwrella hi bos difeyth, may na dremensa denvyth dredhi drefenn an bestes na, ha mar pe an tri den ma yn hy mysk, my a vew! yn-medh an Arloedh, YaHWéH, **ny wrellens selwel na mab na myrgh, i aga honan a via selwys**, ha'n tir a dheuth ha bos difeyth. Po mar trowen an kledha war an tir ma, mar lavarren: Gwres an kledha tremena dre an tir! Mar distruen an dus ha'n bestes, ha mar pe an tri den ma ynno, my a vew! yn-medh an Arloedh, YaHWéH, **ny wrellens selwel na mab na myrgh, mes i aga honan a via selwys**. Po mar dannvenen an pla dhe'n tir ma, mar tehlen ow sorr er y bynn dre ankow, dhe dhistrui an dus ha'n bestes, ha mar pe ynno **Noa, Daniel ha Job, yth ov vy bew! yn-medh an Arloedh, YaHWéH, ny wrellens selwel na mab na myrgh, mes i a wrussa selwel aga enev dre aga ewnder**.* » Yth esen ni ow tyski, y'n termyn a'n liv dowr, nag o saw Noy kevys gwiw a'n selwyans yn mysk an eth person dyghtys gans an gorhel.

Yesu a leveris arta yn Matt.22:14 : « *Rag yma lies gelwys, **mes nebes dewisyys**.* » An reson yw styrys yn sempel dre'n ughelder a'n standard a sansoleth yw edhomm gans Duw, neb

a vynn kemmeres an kynsa le yn agan kolon po travyth. An sewya a'n edhomm ma a sev erbynn an tybyans humanist a'n bys, neb a worr an den a-ugh pup-tra. An abostol Jamys re'gan gwarnyas erbynn an sevel ma, ow leverel dhyn: «*Avoutroryon hwi! A ny wodhowgh **kerensa an bys yw eskarogeth erbynn Duw** ? Ytho neb a vynn bos koweth an bys a wra **eskarek a Dhuw**.*» Yesus a leverel arta yn Matt.10:37 : «***Neb a gar y das po y vamm moy agesov vy **nyns yw gwiw dhymm**, ha neb a gar y vab po y vyrgh moy agesov vy **nyns yw gwiw dhymm*****». Ynwedh, mar kewgh hwi, kepar ha my, owth ysiya koweth dhe worthebi dhe'n kriter kryjyk ma res gans Yesus-Krist, na vedhewgh sowdhenys mar kwra ev agas gelwel fanatyk; henn yw an pyth a hwarva dhymm, hag ytho my a gonvedhas na'm beu marnas Yesus avel koweth gwir; ev, «*an Gwir*» a Apo.3:7. Y fydhydh gelwys ynwedh avel integryst, drefenn ty dhe vos leun a wiryonedh a-dherag Duw, a laghelas, drefenn ty dhe gara hag enora dre dha obayans y lagha sans. Hemm a vydh, yn rann, an pris denel a res tyli dhe blesya an Arloedh Yesus, mar dhegedhys a'gan omri ha'gan devosyon dien a wovynn.

An fydh a wra galla bos kemmerys a Dhuw, y dybyansow kevrinek bys yn diskudha efander y dowl marthus. Ha rag konvedhes y dowl ollvysel, y tal dhe'n dewisys kemmeres akont a'n bywnans nevek a'n eledh a dheuth kyns an prevyans dor. Rag y'n kowethas nevek ma, nyns o rannans kreaturs ha dewis an eledh da lel dhe Dhuw gwrys war fydh yn Krist krowsys po y nagma dell vydh an kas war an nor. Hemma a afydh bos, orth nivel ollvysel, krowsyans Krist heb pegh bos rag Duwan **fordh** a dhampya an jowl ha'y hesygyon ha war an nor, fydh yn Yesu-Krist a wra **an fordh** dewisys gans Duw rag gul aswon an kerensa a'n jeves rag y re etholys a'n kar ha'y brisyas. **An amkan** a'n diskwedhyans ma a'y omri dien o galloes laghel dampnya dhe'n mernans kreaturs nevek ha norvesek rebellek na gevrenn y styr a vewnans. Hag yn mysk y greadoryon norvesek, ev a dhewis an re a gemmer y vrys, a appoynt y wriansow ha'y vreusow drefenn i dhe vos gwiw dhe gevrenna y hebaskter. Wor'tiwedh, ev re settlis an kudynn gwrys gans an rydhse res d'y greadoryon nevek ha norvesek oll, rag heb an rydhse ma, kerensa y greadoryon dewisys a via heb talvosogeth ha kaleshes dhe vos possybyl. Yn hwir, heb rydhse, nyns yw an kreatur namoy es robot, gans omdhegyans awtomatys. Mes pris an rydhse a vydh, wor'tiwedh, distruyans an kreaturs rebellek nevek ha norvesek.

Provys yw yndellma na wra fydhians sevel war unn lavar sempel: «*Krys y'n Arloedh Yesu ha ty a vydh selwys*». Yma an lavarow ma a'n Bibel ow sevel war styr an ger 'krysi', henn yw, gostytter dhe'n laghow a Dhuw hag yw arwodh a wir fydh. Rag Duw, an amkan yw kavoes kreaturs a'n gostydh dre gerensa. Ev re gavas an re ma yn mysk eledh nevek hag yn mysk kreaturs denel a'n nor, ev re dhewisas ha hwath a wra dewis bys yn diwedh termyn gras.

Boes rag an prys gwiw

Kepar dell yw res dhe'n korf denel bos magys rag y vewnans hirhe, yma edhomm dhe'n fydh genys yn y spyrys a'y voes spyrysel. Pub den omglywansadow orth diskwedhyans kerensa Duw yn Yesu-Krist a deith ha bos hwans dhodho gul neppyth ragdho ev yn y dro. Mes fatell yllir gul neppyth plegadow dhodho mar ny wodhon pandr"a wayt ev ahanan? Yth yw an gorthyp dhe'n govyn ma a wra provia boes agan fydh. Rag « *heb fydh nyns yw possybyl bos plegadow dhe Dhuw* » herwydh Heb.11:6. Mes res yw hwath an fydh ma dhe vos bewhes ha plegadow dhodho dre y gordhuster dh'y waytyans. Rag an Arloedh Duw oll-galloesek yw y gowlwryer ha'y Vreusyd. Liesniver a gryjgyon kristyon a hwann kavos kerensa dha gans Duw an nevow, mes an kerensa ma a bes bos anpossybyl drefenn aga fydh dhe vos magys yn ewn. An gorthyp dhe'n kudyn yw res dhyn yn Matt.24 ha 25. Yesu a dhre y dhyskas war agan dydhyow diwettha, neb a dheu kyns termyn y nessa omdhiskwedhyans, y'n prys ma, yn splannder y dhuwder. Ev a'y deskref dre lies skeusen yn parabolennow: parabolen an figbrenn, yn Matt.24:32 dhe 34; parabolen an lader nos, yn Matt.24:43 dhe 51; parabolen an deg gwyrgh, yn Matt.25:1 dhe 12; parabolen an talentys, yn Matt.25:13 dhe 30; parabolennow an deves ha'n bogh, yn Matt.25:31 dhe 46. Yn mysk an parabolennow ma, yma kampoell a'n « *boos* » a omdowl diwweyth: yn parabolen an lader nos ha'n re a'n deves ha'n boghes rag, yn despit dhe'n semlant, pan lever Yesu, « *yth esen ow perthi nown, ha hwi a ros dhymm dhe dhybri* », ev a gews orthyn a-dro dhe voes spyrysel, heb neb fydh an den a verow. « *Rag ny vew marnas a vara den, mes a bub ger a dheu yn-mes a anow Duw.* Matt.4:4 ». Pwrpas boes an fydh yw y witha erbynn an « *nessa mernans* » a Apo.20, an huni a wra kelli an gwir dhe vewa bys vykken.

Y'n keth ombreder ma, gwith dha wolok ha dha vrys war barabolenn an lader nos ma:

V.42: « *Gwrewgh gwith ytho, rag ny wodhowgh py dydh y teu agas Arloedh* ».

An them a dhehwelyans Yesu Krist yw definys ha'y 'gortos' a wra kawsya difunans spyrysel yn Statys Unys Amerika Gledh, yntra 1831 ha 1844. Gelwys yw 'adventydhieith', an eseli a'n movyans ma ow pos henwys g'aga hescoryon gans an termyn 'adventystyow'; ger kemerys dhyworth an Latin 'adventus' hag a styr: devedhyans.

V.43 : « *Godhvedhewgh yn ta, mar kodhve mester an chi py eur a'n nos y teu an lader, ev a withsa ha ny asa y ji bos terrys* ».

Yn an vers ma, an 'mester an chi' yw an dyskybel a wort rewlyans Yesu, ha'n 'lader' a dheu dhe Yesu y honan. Dre'n kehevelyans ma, Yesu a dhiskwa dhyn an les a wodhvos an dydh y dhehwelyans. Ytho, ev a'gan kennerth dh'y dhiskudha, ha'gan goslowes orth y gusul a wra determinya agan keskowethyans ganso.

V.44 : '*Rakhenna, hwi ynwedh, bedhewgh parys, rag Mab an den a dheu dhe'n eur na dybowgh anodho*'.

My a ewnas, y'n vers ma, an termyn a dheu a'n verbow drefenn y'n grek oryginel, an verbow ma yw y'n present. Yn hwir, an lavarow ma yw leverys gans Yesu dh'y dhyskyblon a'n oes na, orth y wovynn a-dro dhe'n mater ma. An Arloedh a wra, dhe dermyn an diwedh, devnydh a'n thema ma 'adventist' dhe gribla an gristenyon orth aga gorra dhe'n prov a'n fydh profosek; y'n amkan ma, ev a wra a-hes yn termyn, peswar gwaytyans 'adventist'; pub prys justifiys gans golow nowydh res gans an Spyrys, an tri kynsa ow tochy a an tekstow profosek a Dhaniel hag Diskudhans.

V.45 : « *Piw ytho yw an gwas lel ha fur, neb re wrug y vester y ordena war y dus, dhe ri dhedha boes yn prys gwiw?* »

Bedhewgh war na wrylli kammgemmeres yn dha vreus, rag yma an « *boos* » kewsys y'n vers ma a-rag dha dhewlagas y'n eur ma. Ya, an skrif ma henwys 'Droklav dhymm Daniel ha Diskudhans' yw an « *boos* » spyrysel a res yw res dhe vagas dha fydh, rag hi a dhre gans Yesu-Krist, oll an gorthypow dhe'n govynnnow a yllir gul yn lejit, ha dres an gorthypow na, diskwedhyansow anwaytyes, kepar ha'n dydh gwir a dhehwelyans Yesu-Krist a'gan omri bys yn gwenton 2030 y'n peswera ha diwettha 'gortos' 'adventist'.

Ow bos omglewys yn personel gans an vers ma, my a dhiskwedh an skrif ma froeth ow lelder dhe Dhuw an gwirder ha'm furneth, rag ny vynnav bos kemmerys yn sowdhan gans dehwelyans Yesu-Krist. Yesu a dhiskwa omma y dowl a-dro dhe'n termyn diwedh. Ev re dharvas rag an termyn ma, 'boos' » a dhegoedh rag maga fydh y re etholys a wortos yn lenduri orth y dehwelyans splann. Ha'n « boos » yw profosek.

V.46 : « Gwynnvys an gwas na, may hwra y vester, orth y dhehwelyans, y gavoës ow kul yndella! »

Kontekst y dehwelyans splann yw afydhys omma, henn yw an peswora gortos « adventist ». An gwas re beu kowsys yn hwir yw seulabrys pur lowen dhe wodhvos tybyans diskudhys Duw, y vreus war fydh tus. Mes an gwynnvys ma a wra lesa ha tochy a oll an re a wra degemmeres an diwettha golow devydh ma, ha'y lesa dhe'n re etholys skattrys a-dreus an norvys bys yn dehwelyans effeythyes Yesu-Krist.

V.47 : « *My a lever dhywgh yn gwiryonedh, ev a'n sett war oll y bythow.* »

Byttegyns yw pythow an Arloedh a-dro dhe dalvosogethow spyrysel bys yn y dehwelyans. Ha'n gwas a dheu ha bos gwithyas tresor spyrysel Yesu; an gwithyas unnik a'y lavarow revelys ha'y wolow diskwedhys. Wosa redya an dogven ma yn tien, ty a yll gweles nag esov owth exaggerya orth ri dhe'y dhiskevelans profosek an hanow a 'dresor'. Py hanow arall a allsen vy ri dhe dhiskevelans a with dhiworth an '*an nessa mernans*' » hag iger an hyns a led dhe vewnans heb diwedh? Rag ev a dhistru ha dilea an gallos dhe doutya, pyth a yll bos marwel rag fydh ha selwyans.

V.48 : « *Mes, mar pewaswas drog, hag a leveris ynno y honan : Yma ow mester ow treylia,* »

Bewnans gwrys gans Duw yw a'n par diwblek. Pub tra a'n jeves y gontari oll. Ha Duw a brofyas dhe dus dew hyns, dew fordh dhe lywya y dewisyow: *bewnans ha da, mernans ha drog ; an hasenn dha ha'n geugles ; an dhavas ha'n mynn, an golow ha'n tewlder*. Y'n vers ma, an Spyrys a worr gol orth an gwas drog, mes gwas hwath, hag a verk an fydh fals nag yw magys gans Duw ha, dres oll, an fydh kristyon fals a dheu wor'tiwedh dhe drehedhes ha kelchi an fydh adventist hy honan, yn agan termyn diwedh. Ow kavos namna golow dhiworth Yesu-Krist drefenn ev dhe skonya an golow a veu profys dhodho ynter 1982 ha 1991 hag a dharganas y dhevedhyans yn 1994, an adventieth na, a dheg frut a dhroguster hag a veu diskwedhys dre gowlladhva kannas Duw yn Mis Du 1991. Merkyewgh bos Yesu ow tiskwedhes tybyansow kudh an golonn: « *a leverel ynno y honan* ». Rag semlant a omdhegyansow kryjyk a-ves yw pur doellüs ; formelder kryjyk a gemmer le an gwir fyd bew leun a zeon rag an gwiryonedh.

V.49 : « *... mar kwettra y gowetha, mar tebr hag ev gans an re vedhow,* »

An imaj yw nebes ragwelet bys y'n jydh hedhyw, mes an radyans a dheriv, yn kler, yn termyn a gres, an kontrarieth ha'n kas a dheriv ha ragdho an gwir arhwilans a dheu; nyns yw marnas mater a dermyn. A-dhia 1995, an adventieth institutyonel « *debri hag eva gans an re vedhow* » dres dell wrug kevambos gans an brotestans ha'n katoligion owth entra y'n kevambos ekumenek. Rag yn Apo.17:2, ow targedya an fydh katolik gelwys « *Babylon Veur* », ha'n fydh protestant gelwys « *dor* », an Spyrys a lever : « *Gensi y hwrug myghternedh an dor omri dhe'n dijastita, ha gwin hy dijastita yw may trigoryon an dor re veu medhow* ». »

V.50 : « *... an mester a'n gwas ma a dheu dhe'n jydh na wayt ev ha dhe'n eur na aswonn ev,* »

An sew a nagma an golow a-dro dhe'n tressa gwaytyans adventist, ha'n dydh 1994, a omdhiskwedhes wortiwedh yn furv an anvodhvos a dermyn an dasserghyans gwir a Yesu-Krist, henn yw, an peswora gwaytyans adventist a dowl Duw. An anvodhvos ma yw an sew a derri an keskowethyans gans Yesu-Krist, ytho y hyllir konkludya an dra a sew: an adventistys gorrys y'n studh trist ma nyns yns namoy yn breus Duw, henn yw, nyns yns 'adventistys'.

V.51 : « ... *ev a'n terr ha ri dhodho y rann gans **an falswesyon**: ena y fydh oela ha skrinva dens.* »

An imaj a dhispleg an sorr a wra Duw ri dhe'n gwesyon fals re'n traytas. My a wel y'n vers ma, an ger « **falswesyon** » may hwann an Spyrys an Kristonyon fals yn Dan.11:34, mes redyans efanna yw res rag konvedhes kestenn an termyn profesiys, hag a gomprenhed versow 33 ha 35 : « *ha'n re furra yn aga mysk a wra dyski an routh. Yma re a goedh dre gledha ha tan, dre gethneth ha preydhans dres termyn. Y'n termyn may kodhons, i a vydh sokorys nebes, **halies a wra omjunya gansa dre falsuri**. Nebes a'n tus fur a wra koedha, may fons klerhes, glanhys ha gwynnhys, **bys dhe'n termyn an diwedh**, rag ny hwer marnas dhe'n termyn ordenys.* » An « *gwas drog* » yw ytho an huni a dray gwaytyans Duw, y Vester, hag ev a dheu, « *bys dhe'n termyn an diwedh* », dhe'n kamp a'n « **falsuri** ». Ev a gevrenn, ytho, gansa, sorr Duw a's gwesk bys y'n breus diwettha, may fons distruys, leskys yn « *an lynn tan* » a ros « *an nessa mernans* » diwedhek, herwydh Apo.20:15: « *Piwpynag na veu kevys skrifys y'n lyver bewnans a veu tewlys y'n lynn tan* ».

An istori diskudhys a'n gwir fydh

An gwir fydh

Yma lies tra dhe leverel a-dro dhe'n desten a'n gwir fydh, mes my a brof y'n eur ma an tenewen ma a dybav bos a-vri. Neb a vynn kestava gans Duw a dal godhvos y vos y weledigaeth a'n bywnans war an nor hag y'n nev, dhe'n eyl tu a'n tu arall dhe'gan system ni a veu drehevys war an nor hag yw selys war an tybyansow goethus ha drog awennys gans an jowl ; y eskar, hag eskar y dhewisys gwir. Yesu re ros dhyn an fordh dhe aswon an gwir fydh : « **Hwi a wra aga aswonn dre aga frut. A yllir kuntel grappys war dren, po figys war askall?** (Matt.7:16) ». War sel an lavar ma, bydh sur bos pubonan a wra omgelwel y hanow ha na dhiskwa y jenter, y servyadowter, y omri, y spyrys a aberth, y gerensa dhe'n gwirder ha'y diwysygneth dhe obaya gorhemmynnow Duw, na veu nevra ha ny vydh nevra y wesyon; hemm yw an pyth a dhysk 1 Kor.13 orth deskriba gras an sansoleth wir; an pyth yw res gans breus ewn Duw: vers 6: « *ny omlowenha yn kamm, mes **hi a omlowenha yn gwiryonedh*** ».

Fatell yllir krysi bos an persekutys ha'n persekutor breusys gans Duw yn keth maner? Pyth yw an hevelepter yntra Yesu-Krist, krowsys a'y vodh, ha'n inkwisysyon papel romanek po Jan Calvin, a arwiskas tus ha benynes dhe dorment, bys aga mernans? Rag na weles an dyffrans, res yw skonya geryow awenys an skrifow biblik. Yndella o, kyns bos an Bibel lesys a-dreus an bys, mes a-ban yw kavadow yn pub le war an norvys; py eskusoryon a yll justifia kammvresow tus? Nyns eus nagonan. Henn yw prag, an sorr dhywyk a dheu a vydh pur vras hag anrewlys.

An teyr blydhen ha hanter may hwelas Yesu yn y venystri dor a veu diskwedhys dhyn yn an Aweylow, may hwodhon standard an gwir fydh a-dhiworth breus Duw; an huni unnsel a vern. Y vewnans yw profys dhyn avel patron; patron y tal dhyn gul y heveli rag bos aswonnys ganso avel y dhyskyblon. An adoptyans ma a styr ni dhe gevrenna y dybyans a vewnans heb diwedh a brof. Omwrewder yw defendys ynno, keffrys ha goeth distruyus ha terrys. Nyns eus le rag fellni ha tebelder yn bewnans heb diwedh profys dhe'n re dhewisys unnsel aswonnys gans Yesu-Krist y honan. Y omdhegyans o revolusyonel yn kres, rag ev an Mester ha'n Arloedh a wrug servyer dhe bubonan, owth omiselhe bys yn golghi treys y dhyskyblon, rag ri styr konkret dh'y gondemnans a'n gwerthow goethus diskwedhys gans hembrenkysi kryjyk yedhowek y'n termyn na; traow a verk hwath hedhyw an kryjgyon yedhowek ha kristyon. Y'n kontrari partydh, an standard diskwedhys yn Yesu-Krist yw standard bewnans heb diwedh.

Ow ri d'y servysi an fordh d'aga aswon aga eskerens, an fals servysi a Dhuw, Yesu-Krist a wrug oberi rag sawya aga enev. Y ambos a vos, bys diwedh an bys, « *yn kres* » y re etholys, yw synsys hag yw d'aga golowi ha'ga gwitha dres oll termyn aga bewnans dor. An prov absolut a'n gwir fydh yw bos Duw gans y etholys. Nevra nyns yns i diberthys a'y wolow ha'y Spyrys Sans. Ha mar kwra Duw omdenna, ytho nyns yw an etholys na etholys namoy; y stat spyrysel re janjyas yn breus ewn Duw. Rag y vreis a omdhesedh orth omdhegyansow den. War nivel unnik, yma chanjow hwath possybyl y'n dhew du; a'n da dhe'n drog po a'n drog dhe'n da. Mes nyns yw an kas ma, war nivel kuntellek a bagasow kryjyk ha fondyansow, na janjyons marnas a'n da dhe'n drog, pan na omdhesedhons dhe'n chanjow grontys gans Duw. Yn y dhyskas, Yesu a lever dhyn: « *Ny yll gwydhenn dha doen frut drog,*

na ny yll gwydhenn dhrog doen frut da (Matt.7:18)». Ev a wrug dhyn konvedhes, dre hy frut kasadow, bos an kryjyans katholik « *gwydhenn dhrog* » ha, dre hy diskas fals, hi a wra pesya bos yndella, kyn fo hi heb skoodhyans myghternyek ha heb helghya tus. Yn keth maner, an kryjyans anglikan gwrys gans Hywri VIII dhe justifia y avoutri ha'y drogoberow; py par a bris a yll Duw ri dh'y dhescendysi myghternyek? Ynwedh, yndella yw an kryjyans protestant calvyniek, drefenn bos Jan Calvin ownek, awos y gnas kales ha'n lies den a ledhis yn y sita Genefa, yn fordh pur haval orth an praktisyow katholik a'y dermyn, bys yn aga threusi. Ny allas an protestanteth na bos da gans an Arloedh Yesu Krist, ha ny yll bos skoodhys avel patron a'n gwir fydh. Yn-dann revelyans Daniel, Duw a skon an dasserhyans protestant, ow merkya unnsel an papysteth dres 1260 bledhen, ha'n termyn rag negysyow an seythves-dydh adventydh, a dhre an gwiryonedhow re welas Duw a-dhia 1844 bys yn diwedh an bys yn 2030.

Yma dhe'n fals kryjyansow dyabolus istorek rann a hevelepter gans an patron kemmeradow gans Duw, mes nevra ny'n kehavallons. Yma an gwir fydh magys pup-prys gans Spyrys Krist, mes nys yw an fals fydh. An gwir fydh a yll styrya kevrinyow an profoesansow biblik, mes ny yll an fals fydh. Yma lies styryans a'n profoesansow ow kwandra a-dro dhe'n bys, oll anedha moy ha moy goynt. Y'n kontrari dhedha, ow styryansow yw kevys yn unnik dhyworth devynnnow an Bibel; ytho, an messaj yw kewar, sad, unnver ha gorthadow dhe vrys Duw, ha nevra ny'n gas. Ha'n Ollgalloesek a'n gwith.

Notennow ragpareusyek lyver Daniel

An hanow Daniel a styr Duw yw ow Breusyas. Godhvos breus Duw yw selvenn bosek a fydh, drefen ev dhe hembronk an kreatur dhe obayans orth y vodh diskwedhys ha konvedhys, an unnik studh dhe vos benygys ganso pup-prys. Duw a hwila kerensa y greadoryon a'n diskwa ha'y brofi dre aga fydh obayant. Ytho breus Duw yw diskwedhys dre y brofoesow a us arwodhyow kepar ha parabolyow Yesu-Krist. Breus Duw yw diskwedhys yn kynsa dre lyver Daniel mes ny wor marnas selvennow posek y vreus war istori kristyon kryjyk a vydh diskwedhys yn manyl yn lyver Diskudhans.

Yn Daniel, Duw a dhiskwedh nebes traow, mes an nebes ma a voos yw a vri bras yn kwalita, drefenn y vos sel an Diskwedhyans profetek ollvosek. Pennser an drehevyans a woer pygemmys yw an preparasyon an tir rag an drehevyans a vern ha bos determinys. Yn profesiet, hemm yw an rol res dhe'n diskwedhyansow degemmerys gans an profet Daniel. Yn hwir, pan yw aga styryansow konvedhys yn kler, Duw a gowlwra an dew amkan **a brovi y vos** ha ri d'y etholys **alhwedhow konvedhes** a'n messaj delivrys gans an Spyrys. Y'n 'nebes traow' ma yma hwath: derivas a beder emperoureth ollvysel a-dhia oos Daniel (Dan.2, 7 ha 8); dydhyans soedhek menysstrans dor Yesu-Krist (Dan.9); derivas an apostasi kristyon yn 321

(Dan.8), reyn an pab a 1260 blydhen yntra 538 ha 1798 (Dan.7 ha 8); ha'n kevambos 'adventist' (Dan.8 ha 12) a-dhia 1843 (bys yn 2030). My a geworr hemma, Dan.11 a dhiskwedh furv ha displegyans an Bresel Ollvysel diwettha nuklerrek a wortir hwath bos kowlwys kyns dehwelyans splann an Duw Selwyas.

Yn sotil, an Arloedh Yesu Krist a gampollas hanow Daniel rag dri dhyn kov a'n poester rag an kevambos nowydh. « *Rakhenna, pan welowgh an pyth kasadow a dhistruans, a gewsis an profet Daniel, settys yn tyller sans, gwres an den a len anodho attendya!* (Mat.24:15) »

Mar kwrug Yesu dustunia a-barth Daniel, yth o drefen Daniel dhe dhegemmeres dyskansow dhiworto a-dro dh'y dhevedhyans kynsa ha'y dhehwelyans splann, moy ages neb den arall kyns. Rag bos ow geryow konvedhys yn ta, res yw godhvos bos an Krist devedhys a'n nev omdhiskwedhys kyns dhe Daniel yn-dann an hanow « **Mikael** », yn Dan.10:13-21, 12:3 ha'n hanow ma yw kemmerys arta gans Yesu-Krist yn Apo.12:7. An hanow ma « **Mikael** » yw aswonys yn well yn y furv Katholik Latin Myghal, hanow res dhe'n Menydh Sen Myghal a vri yn Breten Vian. Lyver Daniel a geworr manylyon niverel dhodho a wra galloes godhvos blydhen y dhevedhyans kynsa. Y hwrav ynkressya yw an hanow « **Mikael** » a styr: Piw yw avel Duw; ha hanow « **Yesu** » a dreylyer dhe: YaHWéH a saw. An dhew hanow a denn dhe'n Duw meur kreatour, an kynsa avel titel nevek, an nessa avel titel dor.

Diskwedhyans an termyn a dheu yw diskwedhys dhyn avel gwari drehevel a lies nivel. Y'n dalleth a'n sinema, rag gul effeythyow ughelder yn fylmow bywhes, an gwrierow fylm a wre devnydh a blatys gweder gans lies patron bewhes, hag i gorrys war-barth a ros imaj a lies nivel. Yndella yw an profoesans gwrys gans Duw.

Pup tra a dhallathas yn Daniel

LYVR DANIEL

Ty, neb a lenn an lyver ma, godhvos bos an Duw Ollgallosek heb fin yn few, kyn omgudh ev. An dustuni ma a'n « **profet Daniel** » re beu skrifys dhe'th gonvincya a henna. Yma dhodho sêl dustuni an kevambos koth ha'n kevambos nowydh, rag Yesu a'n kovhas yn y eryow orth y dhyskyblon. Y brofans a dhiskwedh ober an Duw mas ha gwir ma. Ha'n lyver ma a'gan gas dhe dhiskudha an vreus a wra Duw war istori kryjyk y unnik Duw, Yedhowek yn kynsa kevambos, hag ena Kristyon, yn y gevambos nowydh, drewnys war woes skoellys gans Yesu-Krist, an 3a a vis Ebrel 30 yn y oes. Piw a yll gwell ages « **Daniel** » diskwedhes breus Duw? Y hanow a styr « Duw yw ow breusyas ». An kovyow ma nyns yns hwedhlow, mes dustuni a vennath dhywyk a'y batron a lelder. Duw a'n diskwa yn mysk an tri person a wre sawya yn anken yn Esek.14:14-20. An tri eghenn ma a'n dewisys yw « **Noy, Daniel ha Job** ». Messaj Duw a lever dhyn yn kler, hag yn Yesu-Krist hogen, mar nyns yw haval orth an patronys ma, daras an selwyans a wra bos degeys dhyn. An messaj ma a afydh an fordh ynn, an hyns ynn po an daras ynn may hwra an dewisys tremena rag entra yn nev, herwydh dyskans Yesu-Krist. Hwedhel « **Daniel** » ha'y dri koweth a veu diskwedhys avel patron a lelder a saw Duw yn dydhyow galar.

Mes yma ynwedh yn hwedhel bewnans Daniel, trelyans teyr myghtern galloesek a wrug Duw a'y gwaynya dhiworth an jowl mayth ens i gordhyoryon yn tiwysyk. Duw a wrug a'n emperours ma an kanoryon moyha galloesek a'y achos yn istori mab-den, an kynsa, mes ynwedh, an diwettha, rag an dus patron ma a wra disomdhiskwedhes ha'n kryjyans, an gwerthow, an vores, a wra dos ha mos yn unn lehe. Rag Duw, gwaynya enev yw omladh hir ha kas myghtern « **Nebukadnesar** » yw patron a'n par diskwedhyansel dres eghenn. Ev a dheg dustuni dhe barabolenn Yesu-Krist, an « **Bugel Da** » a as y flokk rag hwilas an dhavas kellys.

Daniel 1

Dan 1:1 *Yn tressa blydhen reyn Jojakim, myghtern Yuda, Nebucadnetsar, myghtern Babylon, a gerdhas erbynn Yerusalem, ha'y esedha.*

1a- *Yn tressa blydhen reyn Jojakim, myghtern Yuda*

Reyn Jojakim a 11 blydhen a – 608 bys – 597. 3^{ves} blydhen yn – 605.

1b- *Nebucadnetsar*

Hemm yw trelyans babylonek hanow an myghtern Nebucadnetsar, 'Nabu a with ow mab kottha'. Nabu yw duw Mesopotami a wodhvos ha skrif. Y hyllir konvedhes seulabrys bos Duw ow hwilas dasgemes an gallos ma war wodhvos ha skrif.

Dan 1:2 *An Arloedh a dhelivras yn y dhiwla Yoyakim, myghtern Yuda, ha rann a lestri chi Duw. Nebucadnesar a gemmeras an lestri dhe bow Shinar, yn chi y dhuw, ev a's gorras yn tresorva y dhuw.*

2a- *An Arloedh a dhelivras yn y dhiwla Yoyakim, myghtern Yuda*

Esedhans myghtern an Yedhewon gans Duw yw justifiys. 2H.36:5 : Yoyakim a'n jevo pypm bloodh warn ugens pan dheuth ha bos myghtern, hag ev a reynas unnek bloodh yn Yerusalem. Ev a wrug an pyth yw drog yn dewlagas Yahweh, y Dhuw.

2b- *Nebucadnetsar a gemmeras an lestri dhe bow Shinar, yn chi y dhuw, ev a's gorras yn chi tresor y dhuw.*

An myghtern ma yw pagan, ny aswonn an Dhuw gwir a serv Ysrael mes ev a with ri enor dh'y dhuw: Bel. Wosa y dreyl a dheu, ev a serv an Dhuw gwir a Daniel geth an keth lelder.

Dan 1:3 *An myghtern a ros arghadow dhe Aschpenaz, penn y eunukys, dri nebes a fleghes Ysrael a deythyow myghternyeth po teylu nobyl,*

Dan 1:4 *fleghes yowynk heb namm y'n korf, teg y'n semlant, rych yn furneth, poell ha dyskans, parys dhe servya yn lys an myghtern, ha may fens dyskys an lytherennow ha yeth an Chaldeysi.*

4a- *An myghtern Nebucadnetsar a omdhiskwedh kuv ha skentel, nys yw ow hwilas saw gweres an fleghes Yedhowek dhe sewena yn aga kesunyans yn y gevrenieth ha'y werthow.*

Dan 1:5 *An myghtern a ros dhedha pub dydh rann a'y voes y voes ha'n gwin a eva, ow mynnes aga drehevel dres teyr blydhen, wosa an termyn na y fydhens yn servys an myghtern.*

5a- *Omwodhyansow mas an myghtern yw apert. Ev a gevrenn gans an yonkers an pyth a brof y honan, a'y dhuwow bys yn y voes.*

Dan 1:6 *Yth esa yn aga mysk, yn-mesk fleghes Yuda, Daniel, Hanania, Mishaël hag Azaria.*

6a- *Yn mysk an yonkers Yedhowek oll dres dhe Babylon, nys o saw peswar anedha a wra diskwedhes fydhuster ensampel. An hwarvosow a wra sywya yw trestys gans Duw rag gul dhe'n difrans a'n frut degys gans an re a'n serv ha'n re a vennik ha'n re na'n serv ha'n re a asa heb vri.*

Dan 1:7 *Penn an eunukys a ros dhedha henwyn, dhe Daniel an hanow Belteshazzar, dhe Hananiah an hanow Shadrach, dhe Mishaël an hanow Meshach, ha dhe Azariah an hanow Abednego.*

7a- *An skians yw kevrenys gans an yonkers Yedhowek ma a aswonn degemmeres henwyn paganek gorrys warnodho gans an tryghor. Ri hanow yw arwoedh a ughelder ha pennrewl dyskys gans an Duw gwir. Gen.2:19: Ha Yahweh Duw, re wrussa a'n dor oll enevales an*

parkow hag oll ydhyn an ebron, a's dros dhe'n den dhe weles fatell wrussa aga henwel, ha may hwre pub kreatur bew doen an hanow a wrussa an den y ri.

7b- Daniel "Duw yw ow breusydh" yw henwys Beltshatsar: "Bel a wra gwitha". Bel a dheu dhe styrya an jowl mayth esa an boblow pagan ma orth y servya hag enora heb godhvos, kemmerys yn mysk spyrysow tebel.

Hanania "Gras po Res gans YaHWéH" a dheu ha bos "Shadrac" "awenys gans Aku". Aku o duw loer yn Babylon.

Mishaël "Piw yw ewnhynseth Duw" a dheu ha bos "Meschac" "a berth dhe Aku".

Azaria "An Gweres po Gweres YaHWéH" a dheu ha bos "Abed-Négo" "Servyas a Négo", hag ena seulabrys, duw howl an Chaldeans.

Dan 1:8 *Daniel a erviras na vos mostys gans boes an myghtern ha'n gwin a eva an myghtern, hag ev a bysis penn an eunukys na'n konstryna dhe ommostya.*

8a- **Dege hanow** pagan ny wor problem pan yw den fethys, mes ommostya bys may teffo disenor war Dhuw, re yw govynnys. Fydhter an yonkers a's led dhe omwitha *gwino ha kig an myghtern* drefenn bos an taklow ma tradycyonally diskwedhys dhe dhuwow pagan enorys yn Babylon. Aga yowynkneth a fyll a adhves hag i a's teves reson kepar ha Powl, an dustunier lel a Grist neb a syns duwow fals avel gwyns (Rom.14; 1Ko.8). Mes own a vlanya an gwann y'n fydh, ev a omdheg kepar ha i. Mar kwra ev yn fordh kontrari, ny wra ev pegh, rag y resons yw ewn. Duw a dhampnya an mostedh gwrys a'y vodh yn godhvos ha kowses leun; y'n ensampel ma, an dewis a enora duwow pagan a'y vodh.

Dan 1:9 *Duw a wrug dhe Daniel kavoes favor ha gras a-rag penn an eunukys.*

9a- Fydh an wer yowynk yw diskwedhys dre aga own a dhisyplesya Duw; Ev a yll aga benyga.

Dan 1:10 *Penn an eunukys a leveris dhe Daniel: Yma own dhymm a'm arloedh an myghtern, re setty's pandr'a goedh dhywgh dybri hag eva; rag prag y hwellsa ev agas fas moy digolon ages an wer yowynk a'gas oes? Hwi a worra ow fenn yn peryll a-rag an myghtern.*

Dan 1:11 *Ena Daniel a leveris dhe'n rennyas may feu Daniel, Hanania, Mishaël hag Azaria gorrys yn y with gans penna an eunukys:*

Dan 1:12 *Previ dha wesyon dres deg dydh, ha gas dhyn dybri losow ha eva dour;*

Dan 1:13 *ena ty a wel agan eneb ha eneb an wer yowynk a dheber boes an myghtern, ha ty a wra orth dha wesyon herwydh an pyth a welydh.*

Dan 1:14 *Ev a ros dhedha an pyth a wovynnsons, ha'ga frevi dres deg dydh.*

Dan 1:15 *Wosa deg dydh, yth esa dhedha semlant gwell ha moy tewder ages oll an yonkers a dhybri boes an myghtern.*

15a- Y hyllir gul kehevelans spyrysel yntra'n « *deg dydh* » a brof Daniel ha'y tri koweth, gans an « *deg dydh* » a vledhynnyow profosek a arhwilas dhe'n messaj a'n oes « *Smyrna* » of Rev.2:10. Indeed, in both experiences, God reveals the hidden fruit of those who claim to be his.

Dan 1:16 *An rennyas a gemmeras an boes ha'n gwin a vedha res dhedha, hag ev a ros dhedha losow-kegin.*

16a- An dustuni ma a dhiskwa fatel yll Duw oberi war brysow tus may hwrons favorya y wesyon herwydh y vodh sans. Rag an peryll kemmerys gans rennyas an myghtern o bras, hag yth o res Duw omvaya may hwodheva ev an profyansow gwrys gans Daniel. An dustuni a fydh yw sewena.

Dan 1:17 *Duw a ros dhe'n peswar yonker ma skians, konvedhes yn oll lytherennow, ha furneth; ha Daniel a dhisplegya oll gwelesigethow hag oll hunrosow.*

17a- *Duw a ros dhe'n peswar yonker ma skians, konvedhes yn oll lytherennow, ha furneth*
Pub tra yw ro an Arloedh. An re na'n aswonsons, ny wodhons pygemmys y fydhons dyskys ha fur po anskians ha foll.

17b- *hag yth esa Daniele ow styrya oll an gwelesigethow hag oll an hunrosow.*

An kynsa dhe dhiskwedhes y lelder, Daniele yw enorys gans Duw a ros dhodho ro profoesans. Henn o an dustuni a ros ev yn y dermyn, dhe'n lel Josep, prisner an Ejiptianys. Yn mysk an profyansow a Dhuw, Solomon a dhewisas, ev ynwedh, furneth; ha rag an dewis ma, Duw a ros dhodho pup-tra arall, an gordhyans ha'n rychys. Daniele a wra bewa, yn y dro, an ughelder ma drehevys gans y Dhuw lel.

Dan 1:18 *Wosa an termyn settys gans an myghtern rag aga dri dhodho, penn an eunukys a's presentyas dhe Nebukadnesar.*

Dan 1:19 *An myghtern a geskewsis gansa; hag, yn mysk oll an wer yowynk ma, nys esa nagonan avel Daniel, Hanania, Mishaël hag Azaria. Ytho, i a veu degemmers yn servis an myghtern.*

Dan 1:20 *War bub tra a wre govynn furneth ha konnykter, ha may hwovynnas an myghtern orta, ev a's kavas degweyth gwell ages oll an pystrioryon ha sterenwesyon esa yn oll y wlaskor.*

20a- Duw a dhiskwa yndella « *an dyffrans yntra'n re a'n serv ha'n re na'n serv* », dell yw skrifys yn Mal.3:18. Hanow Daniel ha'y geskowetha a wra mos a-berth yn dustuni an Bibelsans, rag aga diskwedhyansow a lelder a wra servya avel patronyow dhe gennertha an re dewisys bys diwedh an bys.

Dan 1:21 *Yndella yth o Daniel bys yn kynsa blydhen myghtern Cyrus.*

Daniel 2

Dan 2:1 *Yn nessa blydhen reyn Nebukadnesar, Nebukadnesar a gavas hunrosow. Yth esa y spyrys troblys, ha ny ylli koska.*

1a- Ytho, yn – 604. Duw a omdhiskwedh yn spyrys an myghtern.

Dan 2:2 *An myghtern a elwis tus pystrioryon, steronydhon, pystrioryon ha tus Chaldea, may hwrellens leverel dhodho y hunrosow. I a dheuth, hag omdhiskwedhes a-rag an myghtern.*

2a- An myghtern pagan ena a dreylyas dhe'n dus may hwrug ev krysi ynna bys lemmyn, pubonan ow pos arbennik yn y dhiwysyans.

Dan 2:3 *An myghtern a leveris dhedha: My re gavas hunros; ow spyrys yw amovys, ha my a vynn godhvos an hunros ma.*

3a- Yn hwir, an myghtern a lever: *My a vynn godhvos an hunros ma; nys usi ev ow kewsel a'y styr.*

Dan 2:4 *An Chaldeans a worthybas dhe'n myghtern yn yeth Aramaek: A vyghtern, byw bys vykken! Lavar an hunros dhe'th servysi, ha ni a wra ri an styryans.*

Dan 2:5 *An myghtern a worthybas ha leverel dhe'n Chaldeans: An dra re'm gasas; mar ny wrewgh hwi dhymm godhvos an hunros ha'y styryans, hwi a vydh treghys yn temmyn, ha'gas chioh a vydh gorrys yn bern a dhus.*

5a- An myghtern yw pur dhallathadow ha'n musur ewn yw kemerys gans Duw, neb a wra devnydh a hemma dhe dhiskwedhes falsuri an paganeth ha diskwedhes y splannder dre y servysi len.

Dan 2:6 *Mes mar pows leverel dhymm an hunros ha'y styryans, hwi a wra degemmeres rohow ha rohow ha enoryans meur dhyworthiv. Ytho, leverewgh dhymm an hunros ha'y styryans.*

6a- An re ma rohow, rohow, hag enoryans meur, Duw a's darbar rag y re etholys lel.

Dan 2:7 *I a worthybis an nessa prys: Gwres an myghtern leverel an hunros dh'y wesyon, ha ni a re y styryans.*

Dan 2:8 *An myghtern a gewsis arta ha leverel: Yn hwir, my a wel bos hwans dhywgh kavoes termyn, drefenn hwi dhe weles bos an dra ma diankys ahanav.*

8a- An myghtern a wovynn orth y fur tus neppyth na veu govynnys kyns ha ny'n konvedh.

Dan 2:9 *Mar ny wrewgh hwi dhe'm godhvos an hunros, an keth vreus a wra agas gorlenna oll; hwi a vynn ombareusi dhe leverel dhymm goweklow ha falsuri, ow kortos an termyn dhe vos chanjys. Rakhenna, leverewgh dhymm an hunros, ha my a wra godhvos mar pydhowgh avel tus a yll y styrya dhymm.*

9a- hwi a vynn ombareusi dhe leverel gowekow ha falsuriow dhymm, ow kortos an termyn dhe vos chanjys

War an penn ma yth omvoghe oll an fals welwesigyon ha diwinoryon bys diwedh an bys.

9b- Rakhenna, leverewgh dhymm an hunros, ha my a wra godhvos mar pydhowgh avel tus a yll ri dhymm y styryans.

An kynsa prys yth omdhiskwedh an reson ma yn tybyans den. Yma gwari es dhe'n charlatanow dhe leverel pypynag a vynnons dhe'ga frynkoryon nebes gokki ha re gryjyk. Govynn an myghtern a dhiskudh aga finwedh.

Dan 2:10 *An Chaldeans a worthybis dhe'n myghtern: Nyns eus denvyth war an nor a yll leverel pandr'a wovynn an myghtern; bythkweh nyns eus myghtern vyth, mar vras ha galloesek dell o, re wovynnas tra a'n par ma a neb pystrier, steronydh, po Chaldean.*

10a- Gwir yw aga geryow, dres henna, ny wrussa Duw y'n termyn na omvysk rag aga diskudha, may hwrellens konvedhes ev dhe vos an unn Duw, ha'ga duwow paganek dhe vos travyth marnas idolys drehevys gans diwla ha spyrysyon tus omres dhe spyrysyon dyowl.

Dan 2:11 *An pyth a wovynn an myghtern yw kales; nyns eus denvyth a yll y leverel dhe'n myghtern, marnas an duwow, na drig yn mysk tus.*

11a- An fur a dheriv ena gwiryonedh na yllir nagha. Mes ow leverel an geryow ma, i a avow nyns eus dhedha keskowethyans gans an dhew, hag ytho, i a vo konsultyes dre vras gans tus tiek a dyb kavos gorthebow dhyworth an duwow kudh. An chalenj gorrys gans an myghtern a's diskudh. Ha rag gul hemma, res o dhe furneth anveradow hag anfin an Duw gwir, diskwedhys seulabrys yn Solomon, an mester a furneth dhywyk.

Dan 2:12 *Ena an myghtern a sorras ha bos pur serrys. Ev a erghis pub den fur a Babylon dhe vos ledhys.*

Dan 2:13 *An vreus a veu dyllys, ha'n dus fur a veu ledhys, hag yth esa hwila Daniel ha'y geskowetha rag aga ladha.*

13a- Dre worra y wesyon y honan a-rag ankow, Duw a wra aga ughella yn gordhyans ryb an myghtern Nebukadnesar. An strategi ma a dhargan an diwettha previans fydh adventist may horta an re dewisys a-rag ankow ordenys gans an rebellyon rag dydh ervirys. Mes arta, an studh a vydh treylyes, rag an re varow a vydh an rebellyon na a ladh an eyl y gila pan omdhiskwedh Krist galloesek ha tryghus y'n nev dh'aga breusi ha'ga dampnya.

Dan 2:14 *Ena Daniel a gewsis yn fur ha skentel dhe Arjok, penn-gwithyas an myghtern, re alsa yn-mes dhe ladha tus fur Babylon.*

Dan 2:15 *Ev a leveris dhe Arjok, hembrenkyas an myghtern: Prag yw breus an myghtern mar gales? Arjok a dherivas an dra dhe Daniel.*

Dan 2:16 *Ha Daniel eth a-bervedh dhe'n myghtern ha govynn orto ri dhodho termyn dhe ri dhe'n myghtern an styryans.*

16a- Daniel a wra herwydd y gnas ha'y brofans kryjyk. Ev a woer bos y rohow profosek res dhodho gans Duw, yn neb yma gis ganso gorra oll y fydhyans. Ow tyski pandr'a wovynn an myghtern, ev a woer bos Duw ow synsi an gorthypow, mes a yll ev bos yn y vodh dhe'n derivas dhodho?

Dan 2:17 *Ena Daniel eth dh'y ji, hag ev a dhyskas a-dro dhe'n mater ma Hanania, Mishaël hag Azaria, y geskowetha,*

17a- An peswar yonker a vew yn chi Daniel. « *An re a haval an eyl dh'y gila a omguntell war-barth* » hag i a wra omguntellans Duw. Kyns Yesu-Krist, « *le mayth omguntell dew po tri y'm hanow vy, yth esov vy yn aga mysk* » yn-medh an Arloedh. An kowethyans a wra an yonkers ma dhe dhiskwedhes spyrys a unnverheans.

Dan 2:18 *orth aga heski dhe bysi tregeredh Duw an nevow, ma na ve Daniel ha'y gowetha ledhys gans remenant an furys a Babylon.*

18a- A-dherag godros mar grev erbynn aga bewnans, pysadow tynn ha penys wir yw an unnik arvow an re dewisys. I a woer hemma ha gortos orth gorthybow aga Duw re ros seulabrys kemmys provow y'ga kar. Wor'tiwedh an bys, an re dewisys diwettha targetys gans an mynnas a vernans a wra gweythresya yn kettella.

Dan 2:19 *Ena an kevrin a veu diskudhys dhe Daniel yn gwelesigeth dres an nos. Ha Daniel a vennigas Duw an nevow.*

19a- Govynnys gans y re etholys, an Duw lel yw orth an metyans, rag ev re dharganas an prev dhe dhustunia y lelder dhe Daniel ha'y tri koweth; rag aga drehevel dhe'n sodhow ughella yn governans an myghtern. Ev a wra, prevyans wosa prevyans, aga gul dhe vos diwobryn dhe'n myghtern ma, neb a wra ev dhe hembrook ha wor'tiwedh treylia. An treyllyans ma a vydh frut a omdhegyans lel ha divlam an peswar yonkow Yedhow sanshes gans Duw rag misyont arbennik.

Dan 2:20 *Daniel a gewsis ha leverel: Benniges re bo hanow Duw, a byn vykken bys vykken! Dhodho ev yw furneth ha nerth.*

20a- Gormel gwirhaval drefen prov y *furneth* dhe vos, y'n prov ma, diskwedhys yn tiogel. Y *nerth* re dhelivras Yoyakim dhe Nebukadnesar ha gorra y dybyansow yn brys an dus a dalvia favorya y dowl.

Dan 2:21 *Ev yw neb a janj an termynyow ha'n studhyansow, neb a dhistru myghternedh ha neb a's gorr yn aga le, neb a re skentoleth dhe'n re fur ha godhvos dhe'n re a's teves konvedhes.*

21a- An geryow ma a dhiskwedh yn kler oll an resonys dhe grysi yn Duw ha dhodho. Nebukadnesar a dreyl a-wosa pan wra ev konvedhes yn tien an taklow ma.

Dan 2:22 *Ev a dhiskwedh an taklow down ha kudhys, ev a woer an pyth usi y'n tewlder, ha'n golow a drig ganso.*

22a- An jowl a yll ynwedh diskudha an pyth yw down ha kudh, mes nyns eus golow ynno ev. Ev a'n gwra rag toella ha treylia tus dhiworth an Duw gwir, neb, pan wra ev y wul, a ober rag sawya y re etholys ow tislegya dhedha an maglennow marwel gorrys gans dywolow dampnys dhe'n tewlder a'n nor, a-dhia trygh Yesu-Krist war pegh ha mernans.

Dan 2:23 *Duw ow thasow, my a'th glorif ha my a'th gormel drefenn ty dhe ri dhymm furneth ha nerth, ha drefenn ty dhe wul dhymm godhvos an pyth a wovynnsyn orthis, drefenn ty dhe dhiskwedhes dhyn kevrin an myghtern.*

23a- Skentoleth ha nerth a veu yn Duw, yn pysadow Daniel, ha Duw a's ros dhodho. Yn an prov ma y hwelyn an pennrewl dyskys gans Yesu owth omgulli: « *govynnewgh ha res vydh dhywgh* ». Mes yth yw konvedhys yn ta bos res dhe'n govynyer bos len yn pub prevyans rag kavos an sewyans ma. An *nerth* degemmerys gans Daniel a wra kemmeres furv owth oberi war vrys an myghtern hag a vydh gorrys yn-dann prevyans diblans a wra y gonstryna dhe avowa bosva Duw Daniel, aswonnys dhodho ev ha'y bobel bys ena.

Dan 2:24 *Wosa henna, Daniel eth dhe Arjok, may hworhemmynsa an myghtern ladha tus fur Babylon; ev eth, ha kewsel orto yn kettellma: Na ladh tus fur Babylon! Gorra vy a-rag an myghtern, ha my a re dhe'n myghtern an styryans.*

24a- Yma kerensa dhywyk dhe lenna yn Daniel a breder kavoes bewnans saw dhe'n dus fur paganek. Hemm yw arta, omdhegyans a dheg dustuni rag Duw a'y dader ha'y dregeredh, yn spyrys a berfeyth uvelder. Duw a yll bos pes da, y was a'n glorifi dre oberow y fydh.

Dan 2:25 *Arjoc a hembronkas Daniel a-dhesempis a-rag an myghtern, hag a leveris yndella: My re gavas yn mysk prsnoryon Yuda gour a wra ri an styryans dhe'n myghtern.*

25a- Yma Duw ow synsi an myghtern yn ahwer meur, ha'n gwaytyans unnsel a gavos an gorthyp re hwansa mar vras, a wra gul dhe'y sorr koedha a-dhistowgh.

Dan 2:26 *An myghtern a gewsis ha leverel dhe Daniel, henwys Beltshatsar: A yll'ta gul dhebmya aswonn an hunros re'm beu ha'y styryans?*

26a- Ny wra an hanow pagan res dhodho chanjya travyth. Daniel yw, ha nyns yw Beltschatsar, a wra ri an gorthyp desirys.

Dan 2:27 *Daniel a worthybis a-rag an myghtern ha leverel: An pyth a wovynn an myghtern yw kevrin na yll an fur, an steronogyon, an pystrioryon, ha'n diwinoryon y dhiskudha dhe'n myghtern.*

27a- Daniel a bys rag an fur. An pyth a wovynnas an myghtern orta o dres aga galloes.

Dan 2:28 *Mes yma yn nev Duw a dhiskudh kevrinyow, hag a wrug dhe'n myghtern Nebukadnesar godhvos an pyth a hwarvo yn termynow a dheu. Ottomma dha hunros ha'n gwelyow a veu dhis war dha weli.*

28a- An dalleth ma a styryans a wra gul Nebukadnesar attendya, rag an desten a'n termyn a dheu re wrug prederi ha gorhelghi tus bythkweth, ha'n gwayt a gavos gorthypow a-dro dhe'n desten ma yw hebask ha konfortus. Daniel a dreylyas attendyans an myghtern war-tu ha Duw bew anweladow, hag o sowdhenek rag an myghtern owth adoreya duwow materyel.

Dan 2:29 *War dha weli, myghtern, yth eth yn-bann dhis tybyansow ow tochy a pyth a vydh wosa an termyn ma; ha'n den a dhiskudh kevrinegow re wrug dhis godhvos an pyth a hwarv.*

Dan 2:30 *Mars yw an kevrin ma diskudhys dhymm, nyns yw drefenn bos ynnov furneth ughella ages oll an re vew; mes yw may fo an styryans res dhe'n myghtern, ha may hwodhvi tybyansow dha golonn.*

30a- nyns yw drefenn bos ynnov vy furneth ughella ages oll an re vyw, mes may fo an styryans res dhe'n myghtern

Uvelder perfydh yn ober. Daniel a omdenn, ha dyski dhe'n myghtern bos an Duw anweladow ow tegemeres interest ynno; an Duw na yw moy galloesek ha effeythus ages an re a wrug ev servya bys ena. Dismygwgh effeyth an geryow ma war y spyrys ha'y golonn.

30b- *ha may hwodhesta prederow dha golonn*

Yn kryjyans paganek, nyns yw rewlys Duw gwir a dader ha droktra aswonnys. Ny vydh myghtern bythkweth arvreusys, drefenn aga bos ownek ha prederus, mar veur yw aga galloes. Diskudhans an Duw gwir a wra gasa Nebukadnesar diskudha gradhweyth y gammdhefow karakter; an pyth na via byth yn hardh gans denvyth yn mysk y bobel. An dyskans yw res dhyn ni ynwedh, ny yllyn godhvos tybyansow agan kolonn marnas Duw dhe oberi yn agan kowses.

Dan 2:31 *A vyghtern, yth eses ow mires, hag yth eses ow kweles delow meur; an delow ma o pur vras, ha splann dres eghenn; yth esa a'y sav a-ragos, ha'y fisment o euthyk.*

31a- *yth eses ow kweles delow meur; an delow ma o pur vras, ha splann dres eghenn*

An delow a wra displegya an howlwask a'n emperourethow meur a'n nor a wra holya an eyl y'n gila bys yn dehweles yn golewder Yesu-Krist, ytho y fisment meur. Hy splann yw an rewlyas a dheu yn-bann, kudhys gans rychys, gordhyans hag enor res gans tus.

31b- *yth esa hi a'gas sav a-dheragowgh, ha'y fisment o euthyk.*

An termyn a dheu profies gans an delow yw yn hwir *a-rag* an myghtern ha nyns yw a-dryv dhodho. Y fisment euthyk a brofoes an niverow a vernansow denel a wra bos kenys, gwerrow ha helghyansow a wra merkya istori denel bys diwedh an bys; an rewlyas a gerdh war an korfow marow.

Dan 2:32 *Yth esa penn an delow ma owr pur; y askra ha'y dhiwvreggh o arghans; y glun ha'y vordhos o brons;*

32a- *Yth esa penn an delow ma owr pur*

Daniel a wra y gadarnhe orth an gwers 38, *an penn owr* yth yw an myghtern Nebukadnessar y honan. An arwoedh ma a'n displeg drefenn yn kynsa, ev a wra treylya ha servya gans fydh an Duw gwir gwrier. **Anowr** yw arwoedh a fydh purhes yn 1 Peder 1:7. Y reyn hir a wra merkya istori kryjyk ha justifia y govadh y'n Bibel. Dres henna, yth yw **penn** a dhrehevians an iselheans a vestrysi an nor. An profoesans a dhallathas yn kynsa blydhen y reyn yn -605.

32b- *y askra ha'y dhiwvreggh o arghans*

Argfans yw a voesha talvosogeth ages owr. Ev a dhisliw, owr a bes heb chanj. Ni a wel disliwans a dalvosedhow denel a siw a-ugh dhe-woeles deskrifans an delow. A-dhia -539, emperoureth an Medes ha'n Perses a wra sewyen emperoureth an Chaldees.

32c- *y bolgh ha'y vordhosyow o a vrest*

Yma brest ow pos le a dalvosogeth ages arghans. Yth yw kesalk a veteleyow selys war gober. Ev a dheghes ter ha chanjya y semlant gans termyn. Yma ev ynwedh kalessa ages arghans, y honan kalessa ages owr hag a remayn unnik pur es y dhyghtya. Yma an reydheluster yn kres an imaj dewisys gans Duw, mes yth yw ynwedh imaj an omdhugyans denel. An emperoureth grek, rag yn hwir yth yw anedhi, a wra yn hwir diskwedhes bos pur dhasteythus, ow ri dhe'n deneyth y wonishek pagan a wra pesya bys diwedh an bys. An delow grek a vrest teudh ha moldys a wra gul an varth gans poblowlow bys diwedh. Yma noethedh an korfow diskudhys ha'y voosow legrys heb finwedh; an taklow ma a wra a'n emperoureth grek arwodh eghenn a'n pegh a wra tremena an oesow ha'n milvledhynyow bys yn dehwelyans Krist. Yn Dan.11:21 dhe 31, myghtern grek Antiochos 4 henwys Epiphane, helghyas an bobel yedhowek dres '7 blydhen' yntra -175 ha -168, a wra bos diskwedhys avel eghenn a'n helghyas pabek a'n ragdher y'n hwedhel profosek a'n chaptr ma. An vers ma 32 re guntellas ha gelwel war-barth an emperourethow a wra hembrownk dhe'n emperoureth romanek.

Dan 2:33 *y garrow, a horn; y dreys, yn rann a horn hag yn rann a bri.*

33a- *y garrow, a horn*

Y'n peswara emperoureth profoesys, huni Rom yw diskwedhys dre galesheans moyha possybyl delinys gans horn. Yw ynwedh an moyha isel a vetalow a goedh yn gossen, mergi ha diswul. Arta, an diswrians yw afydhys hag ev a gress. An Romanyon yw liesduw; i a dhegemmer duwow an eskerens fethys. Yndella pegh Grek a wra dre aga lesans omystynna war oll poblowlow y emperoureth.

33b- *y dreys, rann a horn ha rann a bri*

Yn agan termyn ma, yma rann bri ow kwana an domynans kales ma. An styryans yw sempel ha istorek. Yn 395, an emperoureth roman a folsas ha wosa henna an *deg besys treys an delow* a wra kowlwul fondya *deg myghterneth* kristyon anserhek mes oll yn-dann gwithas kryjyk an eskop a Rom a dheuth ha bos an pab a-dhia 538. An deg myghtern ma yw kampoellys yn Dan.7:7 ha 24.

Dan 2:34 *Yth eses ow mires, pan dhibarthas men heb gweres dorn vyth, ow frappya treys an delow a horn ha pri, ha'ga therri yn temmyn.*

34a- Imaj an men ow frappya a dheu dhyworth an arfer a ladha dre labydhi. Hemm yw an norm a worfenn peghadoryon kablus yn Ysrael koth. Ytho, an men ma a dheu dhe labydha an peghadoryon dor. An pla diwettha a sorr Duw a vydh meyn keser herwydh Apo.16:21. An imaj ma a dhargan ober Krist erbynn peghadoryon dhe dermyn y dhehwelyans splann. Yn

Zak.3:9, an Spyrys a re dhe Krist imaj a ven, an benven a'n korn, an huni mayth egra Duw drehedhi y drehevians spyrysel: *Rag otta, a-dro dhe'n men a worras a-rag Yoshua, yma seyth lagas war an men ma yn unnsel; otta, my a vyrr ow honan an pyth a vydh gravys warnodho, yn-medh ARLOEDH an luyow; ha my a gemmer dhe-ves kammweyth an pow ma, yn unn jydh. Ena ni a len yn Zak.4:7 :Piw os ta, menydh meur, a-rag Zerubbabel? Ty a vydh gwrys kompes. Ev a worr an men kynsa yn mysk an garmow: Gras, gras dhedhi! Y'n keth le, yn vers 42 ha 47, ni a len : Ev a leveris dhymm: Pandr'a welydh? My a worthybis: My a vir, hag otta, yma kantoler gwrys yn tien a owr, gans seth war y benn ha seyth lugarn warnodho,**gans seyth kanel rag an lugarnyow usi war benn an kantoler** ; ... **Rag an re a dhispresyas dydh an dallethvosow byghan a wra lowenhe pan welons an nivel yn leuv Zerubbabel. An seyth ma yw lagasow an ARLOEDH, ow kwandra oll a-dreus an norvys.** Rag afina an messaj ma, ni a wra kavoes yn Apo.5:6, an imaj ma, mayth yw seyth lagas an men ha'n kantoler riys dhe Oen Duw, henn yw, Yesu-Krist : *Ha my a welas, yn kres an tron ha'n peswar kreatur bew hag yn kres an henavogyon, oen ow sevel kepar ha pe dell via ledhys. Yth esa dhodho seyth korn ha seyth lagas, yw an seyth spyrys a Dhuw dannvenys dre oll an norvys.* Breus an poblowl peghus ow pos gwrys gans Duw y honan, dorn vyth denel ny wra mellya.*

Dan 2:35 *Ena an horn, an pri, an brons, an arghans ha'n owr a veu terrys warbarth, hag i a dheuth ha bos kepar ha pluvennow a wra dien an leur-drushya yn hav; an gwyns a's dug dhe-ves, ha ny veu kevys farvyth anedha. Mes an men a frappyas an delow a dheuth ha bos menydh bras, hag a lenwis oll an norvys.*

35a- *Ena yth veu an horn, an pri, an brons, an arghans ha'n owr terrys war-barth, hag i a dheuth ha bos kepar ha pluven a diank yn hav; an gwyns a's dug dhe-ves, ha ny veu kevys ol vyth anedha.*

Orth dehweles Krist, an dus a dheuth yn-mes a'n poblowl a veu synsys yn owr, arghans, brons, horn ha pri re drigas oll yn aga feghosow ha gwiw dhe vos distruiys ganso, ha'n imaj a dhargan an distruiys ma.

35b- *Mes an men a frappyas an delow a dheuth ha bos menydh bras, hag a lenwis an nor oll*

Diskwedhys vydh yn Apokalyps y hwyrvydh an derivas ma yn kowal wosa *mil vlydhen* a vreus nevek, gans gorsedheans an re dewisys war an nor nowydhhes, yn Apo.4, 20, 21 ha 22.

Dan 2:36 *Henn yw an hunros. Ni a re an styryans a-dherag an myghtern.*

36a- *Yn tiwedh, an myghtern a glew an pyth a hunros ev. Ny yllir devisya gorthyp a'n par na, drefenn na yllir y doella. Ytho, neb a dheskrif an taklow ma dhodho re dhegemmeras an keth welesigeth. Hag ev a worthyb ynwedh dhe'n myghtern ow tiskwedhes y vos avel interpretia an imajys ha'ga styryans.*

Dan 2:37 *A vyghtern, ty yw myghtern an vyghternedh, rag Duw an nevow re ros dhis an emperoureth, an galloes, an nerth ha'n gordhyans;*

37a- *My a bris an vers ma yn feur may hwelir Daniel ow kul devnydh a'n furv "ty" gans an myghtern gallosek, tra na wrello den vyth yni y'n dydhyow leun a dregynn ha podredhes ma. Nyns yw an furv "ty" disenor, yma Daniel ow tevyndhya an furv ma yn kever an myghtern Chaldek gans revrons. Nyns yw an furv "ty" saw furv gramasek devnydhys gans unn sujet y honan ow kewsel orth unn den unnik. Ha "kyn fo an myghtern bras, nyns yw ev a-der den" dell leveris an gwarier Molière yn y dermyn. Ha gwandrans an furv "hwi" heb skila a dheuth yn y dermyn yn mysk Louis 14, an "myghtern howl" goethus.*

37b- *A vyghtern, ty yw myghtern myghternedh, rag Duw an nevow re ros dhis an emperoureth*

Moy es enor, Daniel a dhre dhe'n myghtern aswonvos a nev na wodhva. Yn hwir, Myghtern myghternedh an nev a dest bos re dhrehevis myghtern myghternedh an nor. Rewlya

war vyghternedh yw an hanow emperoureth. Arwodh an emperoureth yw "*eskelli er*" a wra y dheskrifa avel kynsa emperoureth yn Dan.7.

37c- *an gallos,*

Ev a verk an gwir dhe vestra, war liesow ha musurys yw yn myns, henn yw, yn ton.

Ev a yll treylia penn ha lenwel gans goeth myghtern gallosek. Myghtern a wra koedha yn goeth ha Duw a'n yagha dre brevyans sevir a uvelder diskwedhys yn Dan.4. Res yw dhodho akceptya an tybyans na wrug ev kavos y alloes dre y nerth y honan, mes drefenn an Duw gwir dhe ri dhodho. Yn Dan.7, an gallos ma a gemmer imaj arwodhel an Ors a'n Medes ha'n Perses.

An galloes yw kevys, treweythyow, owth omglywes gwagder ynna hag yn aga bewnans, tus a omdhen. An galloes a wra fantasia kavos gwynnvys bras na dheu. 'Pub nowydh, pub teg' yn-medh an lavar, mes nys yw an omglywans ma ow pesya termyn hir. Y'n bewnans arnowydh, artysi gerys-da ha meur y vri ha rych a dhiwedh gans omdhen yn despit dhe sewena splann, splann ha gloryus.

37d- *an nerth*

Yth yw an gallos dhe oberi po gwaska yn-dann anjer may hwra plygya an eskar yn omladh. Mes an omladh ma a yll bos erbynn honan y honan. Ytho, y leverir nerth a gnas. An nerth a yll bos musurys yn gnas hag yn effeythuster.

Yma ynwedh hy arwodh: *an lew* herwydh Breusys 14:18: « *pyth yw kreffa ages an lew, pyth yw hweg ages an mel* ». Yma nerth an lew yn y vuskels; an re a'y garrow ha'y grabanow mes yn arbennik an re a'y ganow a wra dalghenna ha megla y vyktyoryow kyns aga dybri. An diskwedhyans treyls a'n gorthyp ma dhe'n gwrys gorrys dhe'n Filistysi gans Samson a wra dos ha bos an sewyans a weythres nerth heb par ganso er aga fynn.

37a- *ha'n gordhyans.*

An ger ma a janj y styr yn y dybyansow dor ha nev. Nebukadnesar re gavas bys y'n brevyans ma gordhyans denel. An plesour a rewlya ha determya an chons a bub kreatur war an nor. Yma dhodho diskudha an gordhyans nevek a wra Yesu-Krist kavoes owth omwul, ev, an Mester ha'n Arloedh, servont y servysi. Rag y sawyans, ev a wra worfenn akceptya an gordhyans ma ha'y amodow nevek.

Dan 2:38 *ev re worras yn dha dhewlemm, yn py le pynag may trigons, flegthes tus, bestes an gwel hag ydhyn an ebron, hag ev re wrug dhis maystri warnedha oll: ty yw an penn owrek.*

38a- An imaj ma a vydh kemmerys arta rag deskrifa Nebukadnesar yn Dan.4:9.

38b- *ty yw an penn owrek.*

An geryow ma a dhiskwa bos Duw a woer an dewisyow a wra Nebukadnesar y wul y'n termyn a dheu. An arwoedh ma, *an penn a owr*, a dhargan y sansheans ha'y dhewis y'n termyn a dheu, rag selwyans heb diwedh. Owr yw arwoedh a fydh purhes herwydh 1 Peder 1:7: *may fo prevyans agas fydh, moy talvesek ages owr a yll mos dhe-ves (hwath prevys dre dan), ow thoernya gormola, gordhyans hag enor, pan omdhiskwedh Yesu Krist.* An ***owr***, an alkan medhel ma yw yn hwir hevelep dhe'n myghtern meur ma neb a omdhesten dhe vos treyls dre ober an Duw kreatur.

Dan 2:39 *Wosa ty, sevydh gwlaskor arall, le ages dha honan; ena tressa gwlaskor, a vrons, hag a wra maystri war oll an norvys;*

39a- Gans termyn, gnas denel a wra dihevelebi; arghans an klun ha diwvregh an delow yw le ages owr an penn. Kepar ha Nebukadnesar, Darius an Medek a wra treylia, Cyrus 2 an Persek ynwedh herwydh Ezra 1:1 dhe 4, oll ow kara Daniel ynwedh; ha wosa i Darius an Persek hag Artaxerxes 1^{yn} herwydh Esd.6 ha 7. Y'n prevyansow, i a lowenha gweles Duw an Yedhewon ow tos d'y weres y bobel.

39b- *ena tryja gwlaskor, a vydh a vrest, hag a wra maystri war oll an norvys.*

Omma, an studh a dheu ha bos pur dhrog rag emperoueth Grek. An vrest, arwodh a'n diskwedh, a verk an plosedh, henn yw, an pegh. Studhya Dan.10 ha 11 a wra agan gasa dhe gonvedhes prag. Mes seulabrys, gonisogeth an bobel yw yn kudynn avel deviser rydhses repoblek ha'y omdreylyansow drog ha podredhek oll, na's teves finveth herwydh an pennrewl, ytho Duw a lever yn Pro.29:18: *Pan na vo diskwedhyans, an bobel yw heb fron; Gwynnvys mars yns i ow synsi an lagha!*

Dan 2:40 *Y fydh peswara gwlaskor, krev avel horn; kepar dell dorr ha terri horn pup-tra, ev a derr ha terri pup-tra, avel horn ow kul dhe bup-tra bos darnys.*

40a- An studh a dhegwellha gans an beswara gwlaskor ma, hag yw an huni a Rom a wra dominya an emperouethow kyns ha degemmeres oll aga duwow, may hwra kuntell oll aga thegi negys, ow tri nowedh, unn dyskyblyans a horn a galetter kales. Hemma a'n gwra mar effeythus na yll nagonan bro y sevel er y bynn; bys may hwra y emperoueth omlesa a Bow Sows dhe'n howlsedhes bys yn Babylon dhe'n howldrehevel. An horn yw yn hwir y arwodh, a'y gledhedhyow dewvin, y arwisk ha'y skoesow, may kemmer an lu semlans a grogen gorrys gans bleyn gwayow, pur effeythus erbynn omsettyansow dires ha skattrys y eskerens.

Dan 2:41 *Ha dell welsys an treys ha'n bysow yn rann a bri weythellor hag yn rann a horn, an wlaskor ma a vydh rynnys; mes y fydh ynno neppyth a nerth an horn, drefenn ty dhe weles an horn kemmyskys gans an pri.*

41a- Ny lever Daniel yn kler mes an imaj a gews. *An treys ha'n bysies* a dhiskwedh faz maystri a wra sewyas emperoueth roman payan delinyes gans an horn. Rannys, an emperoueth roman a wra dos ha bos gwel an vatel a vyghternethow byghan formys wosa y folsans. An kesunyans a horn hag a an pri ny wra an nerth, mes an rannans ha'n gwannder. Ni a red pri an podher. An priweythor yw Duw herwydh Yer.18:6: *A ny allav vy gul orthowgh hwi kepar dell wra an podher ma, chi Ysrael? Yn-medh an ARLOEDH. Ottomma, kepar dell yw an pri yn leuv an podher, yndella yth esowgh hwi yn ow leuv vy, chi Ysrael!* An pri ma yw an rans kreskek a'n kenedhel mayth yw Duw ow tewis y re etholys may hwra lestri enor anedha.

Dan 2:42 *Ha kepar dell o bysies an treys yn rann a horn hag yn rann a bri, y fydh an wlaskor ma yn rann krev hag yn rann vrottel.*

42a- Merkyewgh an hornemperoueth romanek a bes bys diwedh an bys, kyn wrug an emperoueth romanek kelli y unnikter ha'y vestrynsi yn 395. Yma an styryans ow pos yn y dhasgemmeres a'n vestrynsi dre hudhans kryjyk an fydh katholik romanek. Hemm yw drefen skoodhyans arvek res gans Clovis ha'n emperoryon bysantek dhe'n epskop a Rom a-dro dhe 500. I a dhrehevis y bri ha'y alloes pabek nowydh a wra anodho, mes yn unnsel yn golok tus, an penn doror a'n eglos kristyon a-dhia 538.

Dan 2:43 *Ty re welas an horn kemmyskys gans pri, drefenn i dhe vos kemmyskys dre gevambosow denel; mes ny vons i unys an eyl dh'y gila, kepar dell ny wra an horn omgunya gans pri.*

43a- An bysies an treys, yn niver a deg, a dheu ha bos deg kern yn Dan.7:7 ha 24. Wosa an korf, ha'n treys, i a dhispleg an kenedhlow kristyon a'n Howlsedhes yn Europa yn termyn diwettha, henn yw, agan oes ni. Ow tiskwedhes fals gevambosow kenedhlow Europa, Duw a dhiskudhas nans yw 2600 bledhen, gwander an akordyow a jun poblw Europa a-lemmyn, unys yn tien war sel 'Kevambosow Rom'.

Dan 2:44 *Yn termyn an myghternys ma, Duw an nevow a dhrehav gwlaskor na vydh distruys bythkweth, ha na wra tremena yn-dann rewlyans pobel arall; ev a derr ha diswul oll an wlaskorow ma, hag ev y honan a bes bys vykken.*

44a- *Yn termyn an myghternys ma*

An dra yw afydhys, an deg bysow treys yw a'n keth termyn ha dehwelyans splann Krist.

44b- *Duw an nevow a dhrehav gwlaskor na vydh distruys bythkweth*

An dewis a'n re etholys a hwer yn-dann hanow Yesu-Krist a-dhia y venystrans, dhe'y dhevedhyans kynsa war an nor, dhe wul dehwylyans peghosow an re a saw. Mes dres an dhew vil vlydhen a sew an menystrans ma, an dewis ma a hwer yn uvelder ha helghyans kamp an jowl. Ha dhyworth 1843, an re a saw Yesu yw boghes, dell vydh afydhs gans studhyans Dan.8 ha 12.

An 6000 bledhen a dermyn dewis an re etholys ow terna, an 7^{ves} milvledhen a iger an sabot a hebdomad dhe'n re etholys hepken, dasprenys dre woes Yesu-Krist a-dhia Adam hag Eva. Oll a vydh dewisys drefenn aga lelder, rag Duw a gemmer ganso tus lel hag uvel, ow livra an jowl, y eledh rebellyek ha tus anwostydh dhe dhistruans dien a'ga enev.

44c- *ha na dremen dhe rewlys pobel arall*

Drefen ev dhe worfenna rewlyansow ha heredh a'n bys ma.

44d- *ev a derr ha diswra oll an wlaskordhow na, hag ev y honan a bes bys vykken*

An Spyrys a eglor an styr a re dhe'n ger diwedh; styr dien. Y fydh diberthans a'n genedhel oll. Hag Apo.20 a wra diskwedhes dhyn an pyth a hwer dres an 7^{ves}^{eme} milvlydhen. Yth eson ni ow mos dhe dhiskudha an towl re beu ordenys gans Duw. War an nor difeyth, an jowl a vydh synsys yn prison, heb kowethyans vyth a'n nev po a'n nor. Hag y'n nev, dres 1000 blydhen, an re dewisys a wra breusi an re dhrog marow. Wor'tiwedh an 1000 blydhen ma, an re dhrog a vydh dasserghys rag an breus diwettha. An tan a's distru a lanha an nor a wra Duw nowydh yn hy golewder rag wolkomma y dron ha'y dus dhewisys dasprenys. Ytho, skeusenn an welesigeth a wra konkludya gwriansow moy komplek es an Diskudhyans a Yesu Krist a dhiskudh.

Dan 2:45 *Hemm yw an pyth a dhiskwa an men a welsys ow tos dhe-ves a'n menydh heb dorn vyth, hag a vryw an horn, an brons, an pri, an arghans hag an owr. An Duw meur re wrug dhe'n myghtern godhvos an pyth a hwyrvydh wosa hemma. An hunros yw gwir, ha'y styryans yw sur.*

45a- Wортиwedh, wosa y dhevedhyans, Krist ow pos skeusennys gans *an men*, an vreus nev a mil vlydhen ha'y worfenn a'n breus diwettha, war an nor nowydh restorys gans Duw, an *menydh meur* dargenys y'n weles a gemmer furv ha le bys vykken.

Dan 2:46 *Ena an myghtern Nebukadnessar a goedhas war y fas hag omblegya a-rag Daniel, hag ev a erghis offrynnow hag ynkys dhe vos profys dhodho.*

46a- Hwath pagan, an myghtern a omdyber herwydh y gnas. Wosa degemmeres dhiworth Daniel pup-tra a wovynnas, ev a ombleg a-ragdho hag enora y omgemmeryansow. Ny wra Daniel omsettya erbynn an gwriansow idolatriek a wra an myghtern yn y gever. Re a-varr yw dh'y contradia po y arvreusi. An termyn, a bew dhe Dhuw, a wra y ober.

Dan 2:47 *An myghtern a gewsis orth Daniel ha leverel: Yn gwiryonedh, agas Duw yw Duw an duwow ha Arloedh an vyghternedh, hag ev a dhiskudh kevrinyow, a-ban yll'ta diskudha an kevrin ma.*

47a- Hemm o kynsa kamm myghtern Nebukadnessar war y fordh treylyans. Ny yll nevra ankevi an ombreder ma a'n konstryn dhe avowa bos Daniel yn keskemmigeth gans an Duw gwir, yn hwir, an *Duw an dhewisyow ha'n Arloedh a vyghternedh*. Mes an kowetha pagan a'n serv a wra lettya y dreylyans. Y geryow a dheg dustuni a effeythuster ober profosek. Galloes Duw dhe leverel pyth a hwarva kyns y hwarvo, a worr den kemmyn orth fos dustuni konstrynys mayth omry an dewisys ha'n koedhys a sev orth.

Dan 2:48 *Ena an myghtern a ughehas Daniel, ha ri dhodho rohow pals ha rych; ev a ros dhodho charj a bub rann a bow Babylon, ha'y ordena penn-hembrenkyas oll an furys a Babylon.*

48a- Nebuchadnezzar a wrug gans Daniel kepar dell wrug Pharaoh kyns gans Yosep. Pan yns i skentel ha na vos kales ha stag yn obstinat, an rewloryon meur a wor apreya gonisyow servyer a'n jevas kwaliteow presyous. I ha'ga poblw a dhegemmer bennathow Duw a wor reposya war y re etholys. Skentoleth an Duw gwir a dheg les dhe bubonan.

Dan 2:49 *Daniel a wovynas orth an myghtern may fe res charj a bow Babylon dhe Shadrak, Meshak hag Abed-Nego. Hag yth esa Daniel yn lys an myghtern.*

49a- An peswar yonker ma re omdhiskwedhsas, dre aga fydhuster arbennik dhe Dhuw, dhiworth an yonkerys Yedhowek erell a dheuth gansa dhe Babylon. Wosa an prov ma a allsa bos dramatyk rag pubonan, omdhiskwedh a wra aswonvos Duw bew. Ytho, y hwelir an dyffrans a wra Duw ynter an re a'n serv ha'n re na'n serv. Ev a ughelha y re etholys re omdhiskwedhas gwiw, yn publik, dhe wolok poblow oll.

Daniel 3

Dan 3:1 *Myghtern Nebukadnesor a wrug delow a owr, ughel a hwegh-ugens kevelin hag efan a hwegh kevelin. Ev a's settyas yn nans Dura, yn pow Babylon.*

3a- An myghtern re beu perswadys mes na veu treyllys hwath gans Duw bew Daniel. Hag yma hwath meur a vost ynno. An re vras a'n kyrghyn a'n kennerth y'n fordh ma kepar dell wra an lowarn y'n hwedhel gans an bran, i a'n gormol ha'y wordhya avel duw. Ytho, an myghtern a omgompari y'n diwedh avel duw. Res yw leverel y'n paganeth, an gwayans yw esel drefenn bos an duwow fals erell didro ha stag yn furv delowys, hag ev, an myghtern, ow pos bew, yw seulabrys ughella agesdha. Mes ass yw an owr ma drog devnydhys yn sevel delow! Yn apert, ny dheuth hwath frut a'n welesans kys. Martesen ynwedh an enoryow a wrug Duw an dhuwow dhodho re gontribyas dhe witha ha'y vost ynkressya. An owr arwodh a fydh purhes dre brevyans herwydh 1 Peder 1:7, a wra diskwedhes bosva a'n par ma a fydh ughel yn tri koweth Daniel, y'n prevyans nowydh derivys y'n chaptr ma. Hemm yw dyskans a dhanvon Duw yn arbennik, dh'y re dewisys a'n diwettha prevyans adventist pan vo dekret a vern profoesys yn Apo.13:15 parys dhe gemmeres aga bewnans dhiworta.

Dan 3:2 *Myghtern Nebukadnesar a elwis war-barth an satrapys, an rewlysi, ha'n governours, an vreusgygon meur, an tresorys, an laghysi, an vreusgygon, hag oll sodhogyon an powyow, mayth ens i dhe omguntell rag dedhyans an delow re wrussa Myghtern Nebukadnesar y sevel.*

2a- Dihaval dhe brevyans Daniel yn Dan.6, nys yw an prov drefen kesunsi an dus a-dro dhe'n myghtern. Omma, froeth y bersonekter yw diskwedhys.

Dan 3:3 *Ena an satrapys, an rewlysi, ha'n governours, an vreusgydhyon meur, an tresorys, an laghysi, an vreusgydhyon, hag oll an sodhogyon a'n powyow, a omguntellas rag an akt a*

dhegedhyans an delow re wrussa an myghtern Nebukadnesar y dhrehevel. I a sevis a-rag an delow re wrussa Nebukadnesar y dhrehevel.

Dan 3:4 *An cryer a armas ughel y lev: Ottomma an pyth yw erghys dhywgh, poblow, kenedhlow, ha tus a bub taves!*

Dan 3:5 *Yn keth termyn may klewowgh son an hirgorn, an pibow, an gitar, an sambuk, an psalterion, an pibow sagh, hag oll eghennow a venestow ilow, hwi a wra omblegya ha gordhya an delow owr a wrug an myghtern Nebukadnesar y sevel.*

5a- *Yn keth termyn may klewowgh son an hirgorn*

Arwoedh an prev a vydh res gans son an hirgorn, kepar dell yw dehweles Yesu-Krist merkys yn Apo.11:15 gans son an 7^{ves} hirgorn, ha'n hwegh kessydhyans kyns yw symbolys ynwedh dre hirgorn.

5b- *hwi a ombleg*

An omblegyans yw an furv gorfek a enor res. Yn Apo.13:16, Duw a'n symbol dre *an leuv* a dus a wra *dhe dhegemmer merk an best*, a gomprenhend praktisya hag enora dydh an howl pagan re asas an sabot sans a Dhuw.

5c- *ha hwi a wra gordhya*

Gordhyans yw an furv a brys a enor res. Yn Apo.13:16, Duw a'n delin gans *an tal* a'n den a dhegemmer *merk an best*.

An vers ma a wra diskudha alhwedhow an arwodhow ma re beu kewsys yn Diskudhyans Yesu Krist. *An tal ha'n leuv* a'n den a wra konkludya y vrys ha'y oberow, hag yn mysk an re dewisys, an arwodhow ma a dhegemmer an *sel Duw* yn kontrari dhe *arwoedh an best*, aswonys avel an 'dy' Sul' a'n Katholiketh Romanek, degemmerys ha skoodhys gans an brotestans a-dhia aga entra yn kevambos ekumenek.

Oll an towlenn ma ordenys gans an myghtern Nebukadnesar a vydh daswul yn diwedh an bys yn prevyans an lenduri rag sabot Duw an gwrier. Pub sabot, an nagh a oberi a'n re dewisys a dhiskwedh aga fystena erbynn lagha tus. Ha dy' Sul, aga nagh a gemmeres rann yn gordhyansow kemmyn ordenys a wra aga aswon avel rebellyon mayth yw res omdhivroa anedha. Breus a vernans a vydh leverys ytho. An argerdh a vydh perfydh herwydh an pyth a wra an tri koweth Daniel, i aga honan, ow pos benygys yn leun gans Duw rag aga lenduri diskwedhys seulabrys.

Byttegys, kyns diwedh an bys, an dyskas ma a veu profys yn kynsa dhe'n Yedhewon a'n kynsommas koth hag a veu prevys yn kepar maner yntra -175 ha -168, helghys bys yn mernans gans an myghtern grek Antiochus 4 henwys Epiphanes. Ha Dan.11 a dhustunia a-dro dhe'n Yedhewon len a dhewisas bos ledhys kyns gul abominasyon a-dherag aga Duw gwir. Rag, y'n dydhyow na, ny wrug Duw omvyskya dh'aga sawya dre varthus, na hwath y wrug ev rag an Kristonyon ledhys gans Rom.

Dan 3:6 *Piwpynag na wra omblegya ha gordhya a vydh tewlys a-dhesempis yn kres forn ow leski.*

6a- *Rag kowetha Daniel, yma an godros yw an furnes tan.* An godros a vernans ma yw imaj a'n ordenans a vernans diwettha. Mes yma dyffrans yntra'n dhew dhevedhyans a'n dalleth ha'n diwedh, rag y'n diwedh, an forn ow leski a vydh kessydhyans breus finel an omsettoryon a helghyas an syns reuthys a Dhuw.

Dan 3:7 *Ytho, pan glewas oll an boblow son an hirgorn, an pibow, an telyn, an sambuk, an psalterion, hag oll sortow a instrumentow musyk, oll an boblow, an kenedhlow, ha tus a bub yeth, omblegyas ha gordhya an imaj a owr re wrussa an myghtern Nebukadnesar drehevel.*

7a- *An omdhegyans ma a'n bushans ogas ha ollvysel hag unver dhe'n laghys hag ordenansow denel a dharven hwath aga fara yn termyn an diwettha prevyans fydh norsek.* An diwettha governans ollvysel a'n norvys a vydh gostydhys gans an keth own.

Dan 3:8 *Y'n prys na, neb Chaldedyon a dheuth nes hag a guhudhas an Yedhewon.*

8a- An re dewisys gans Duw yw kostennow a sorr an jowl a wra maystri war bub enev na aswonn Duw avel y re dewisys. War an nor, an kas ma a'n tebel el a gemmer furv a avi hag yn kettermyn, kas bras. I a vydh kemmerys avel kablus rag oll an drog a wodhev mab-den, kyn fo an kontrari a dhisplegya an drogow ma, hag yw yn sempel sewyansow a'ga frottyans gans Duw. An re a gas an re dewisys, a wra konspiracyansow rag aga gul ha bos kasadow gans an bobel, mayth yw res aga dibarth dre aga ladha.

Dan 3:9 *I a gewsis ha leverel dhe'n myghtern Nebukadnesar: A vyghtern, bydh bew bys vykken!*

9a- Eseli an jowl a dheu a-bervedh, an braslavar a dheu ha bos kler.

Dan 3:10 *Ty re ros gorhemmynn mayth esa peub a glewo son an hirgorn, an pib, an telyn, an sambuk, an psalterion, an pibow sagh, ha pub eghenn a venow, dhe omblegya ha gordhya an imaj a owr,*

10a- I a dhri kov dhe'n myghtern, y eryow y honan hag arghadow y awtorita ryel mayth yw obayans res.

Dan 3:11 *ha war-lergh an pyth piwpynag na omblegya ha na wordhya a via tewlys yn mysk forn ow leski.*

11a- Yma an godros a vernans ynwedh ow pos kovadhys; an maglen a dhegeas war an syns re beu dewisys.

Dan 3:12 *Mes yma Yedhewon dhe woslowes orthis, ow myghtern, na serv dha dhuwow, na gordhya an imaj a owr re wrussys sevel.*

12a- An pyth o gwayadow, an postow ughel bos kemmynnys d'estrenyon Yedhowek, an avi fals enowys a dalvia diskwedhes y frut a gas a ladh. Hag yndella, an re dewisys gans Duw yw poyntys ha dampnys gans sorr an bobel.

Dan 3:13 *Ena Nebukadnesar, serrys ha konnarrys, a worhemmynnys may fe Schadrak, Meshak hag Abednego dres. Ha'n wer ma a veu dres a-rag an myghtern.*

13a- Porth kov bos an tri den ma re gavas dhyworth Nebukadnesar an sodhow ughella yn y wlaskor, drefenn i dhe omdhiskwedhes dhodho, moy fur, moy skentel ages tus y bobel. Ytho y settans yn studh «serrys ha konnarrys» a wra displegya y ankev a-dhesempis a'ga kwaliteow arbennik.

Dan 3:14 *Nebukadnesar a gewsis ha leverel orta: A wrussowgh y wul dre dowl, Shadrak, Meshak hag Abednego, na servyowgh ow duwow, ha na wordhyowgh an delow owrek re wrug vy y sevel?*

14a- Ny wort ev hogen gortos dhedha dhe worthybi y gwestyon: A yw dre ervirans hwi dhe dhisobaya ow arghadow?

Dan 3:15 *Lemmyn bedhewgh parys, hag yn prys may klewowgh son an hirgorn, an pibow, an gitar, an sambuka, an psalterion, an pibow sagh, hag oll eghennow a venestrow, hwi a wra omblegya ha gordhya an delow re wrug vy; mar ny'n gordhyowgh, hwi a vydh tewlys a-dhesempis yn kres forn ow leski. Ha py duw a wra agas delivra a'm leuv?*

15a- Ow kweles a-dhesempis pygemmay yw an wer ma dhodho, an myghtern yw parys dhe ri dhedha chons arall, ow korfenn y worhemmyn emperourethel ollvysel.

An kwestyon a wra degemmeres gorthyp anwaytys dhyworth an Duw gwir neb a hevel Nébucadnetsar dhe wul ankev anodho, kemmerys gans bywnans emperourethel. Dres henna, nyns eus travyth a wra dismygi dydh an hwarvos.

Dan 3:16 *Schadrac, Méschac hag Abed Nego a worthybis dhe'n myghtern Nebucadnetsar: Nyns eus edhom dhyn a worthybi orthis a-dro dhe henna.*

16a- An geryow ma leverys dhe'n myghtern moyha galloesek yn y oes a hevel bos divlas ha heb revrons, mes an wer ma na'n jeves omwodhvov a rebellyans. Yn kontrari, i yw patronyow a obayans dhe'n Duw bew mayth ervirsons dhe wortos lel.

Dan 3:17 *Ottomma, agan Duw a servyn a yll agan delivra dhyworth an forn tanek, hag ev a wra agan delivra dhyworth dha leuv, A vyghtern.*

17a- Yn kontrari dhe'n myghtern, an re etholys lel re withas an provow a ros Duw dhedha rag diskwedhes ev dhe vos gansa yn prevyans an weles. Owth unnhella an kov personel ma gans kovyow splann aga fobel delivrys dhiworth an Ejyptianys ha'ga gethneth, gans an keth Duw lel, i a wra hardhder bys yn defya an myghtern. Aga ervirder yw leun, mar pe an kost aga mernans. Mes, an Spyrys a wra dhedha profoesa y ympynnyans:*ev a wra agan delivra dhyworth dha dhorn, A vyghtern.*

Dan 3:18 *Poken, godhvydh, A vyghtern, na wren ni servya dha dhuwow, ha na wren ni gordhya an delow owr re dhrehevys.*

18a- Ha mar ny dheu gweres Duw, gwell yw dhedha merwel avel tus len ha lel es bewa avel treytoryon ha ownek. An lenons ma a vydh kevys yn prevyans an helghyas grek yn -168. Ha wosa henna, dres oes kristyon bys yn diwedh an bys, an kristonyon gwir na wra kemmyska lagha Duw gans lagha tus dyowl.

Dan 3:19 *Ena Nebukadnesar a veu lenwys a sorr, hag y fas a janjyas orth y dreylya war-tu ha Shadrak, Meshak hag Abednego. Ev a gewsis arta hag a erghis an forn dhe vos tommhes seythweyth moy es dell o gwiw.*

19a- Res yw y gonvedhes, ny wrug an myghtern ma bythkweth y'y vewnans gweles na klewes denvyth ow sevel erbynn y erviransow; hag ytho y sorr ha'n chanj a'n semlant a'y fas. An jowl a dheu ynno rag y ledya dhe ladha an re dewisys a Dhuw.

Dan 3:20 *Ena ev a worhemmynnis dhe nebes a'n soudoryon kreffa yn y lu kelmi Shadrak, Meshak hag Abednego, ha'ga thewlel yn forn tanek.*

Dan 3:21 *An wer ma a veu kelmys g'aga lavrek, aga powsyow, aga mantelli hag aga dillas erel, ha tewlys yn kres an forn tanek.*

21a- Pub oll an materys re beu kewsys yw gorrys yn tan kepar ha'ga horf a gig.

Dan 3:22 *Ha'n gorhemmy'n a veu res gans an myghtern yn tynn, ha'n forn o tanyes dres eghenn, ha'n flamm a ladhas an wer a dewlis Shadrak, Meshak hag Abednego ynno.*

22a- Mernans an wer ma a dheg dustuni a effeythuster marwel tan an forn ma.

Dan 3:23 *Ha'n tri gour ma, Shadrak, Meshak hag Abednego, a goedhas kelmys yn kres an forn tanyes.*

23a- Arghadow an myghtern yw kowlwrys ow ladha y wesyon y honan.

Dan 3:24 *Ena myghtern Nebukadnesar a veu amovys, hag a sevis a-dhesempis. Ev a gewsis, ha leverel dh'y gusulyoryon: A ny dewlsyn ni tri den kelmys yn kres an tan? I a worthybis dhe'n myghtern: Yn sur, A vyghtern!*

24a- Myghtern myghternedh y oes ny'n kryj y dhewlagas. An pyth a wel ev a dreus pub imach denel. Yma dhodho edhom a omgoloni ow kovynn orth an re a'n jeves mar pe gwir tewlel tri den yn tan an forn. Hag an re ma a'n surhas:*Sur ov, A vyghtern!*

Dan 3:25 *Ev a worthybis ha leverel: Wel, my a wel peswar den heb kolmow, ow kerdhes yn mysk an tan, ha nyns eus dhedha drog vyth; ha semlans an peswora a haval orth mab an dhuwow.*

25a- Dell hevel, nyns o marnas an myghtern a""n jevo an welesigeth a""n peswora person hag a""n browe. Fydh ensampel an tri den yw enorys ha keworrys gans Duw. Y""n tan ma, an myghtern a yll aswonn an dus hag ev a wel person a wolow ha tan ow sevel gansa. An nowydh ervirans ma a dreus an kynsa. Gwiryonedh an Duw bew yw prevys dhodho arta.

25b- *ha furv an peswora a hevel bos mab an dhywow*

Semlant an peswora person ma yw mar dhihaval dhe'n dus ma'n myghtern a'n aswonn avel mab an dhywow. An lavar yw lowen drefenn bos yn hwir omrians direct a neb a dheu ha bos rag an dus, **Mab Duw** ha'n **Mab an den** henn yw, Yesu-Krist.

Dan 3:26 *Ena Nebukadnesar a dheuth nes dhe dharas an forn tanek, ha kewsel, ev a leveris: Shadrak, Meshak hag Abednego, gwesyon an Duw ughella, deugh yn-mes ha deugh omma! Ha Shadrak, Meshak hag Abednego a dheuth yn-mes a gres an tan.*

26a- Unnweyth arta, Nebukadnesar a dheuth ha bos oen a-dherag myghtern lew moy nerth ageso ev. An tava ma a dhifunas dustuni an welesigeth kyns. Duw an nevow a elwis dhodho an nessa gweyth.

Dan 3:27 *An satrapyow, an rewloryon, an governours, ha kusulyoryon an myghtern a omguntellas; i a welas na'n jevo an tan galloes vyth war korf an wer ma, na veu goleskys blew aga fenn, na veu shyndys aga lavrek, ha ny's tevyas fler an tan.*

27a- Y'n provyans ma, Duw a re dhyn, keffrys ha dhe Nebukadnesar, dustuni a'y alloes ollgwladow gwir. Ev re wrug laghow norsek a wra kondyshyona bewnans oll tus ha pub eneval a vew war y dir hag yn y voes. Mes ev re'n provas lemmyn, na vos ev, na'n eledh, gostydh dhe'n rewloryon ma. Gwrier laghow ollvysel, Duw yw a-ughta ha gallos a wra, orth y vrys, ordenya kasow marthus a wra, yn y dermyn, gordhyans ha bri dhe Yesu Krist.

Dan 3:28 *Nebucadnetsar a gewsis ha leverel: Benniges re bo Duw Shadrak, Meshak hag Abednego, neb a dhannvonas y el ha delivra y wesyon a'n jevo fydhyans ynno, ha neb a dorras gorhemmynn an myghtern ha ri aga horfow yn le servya hag gordhya duw arall marnas aga Duw!*

28a- Sorr an myghtern re nijas dhe-ves. Arta, drehevys war y dreys avel den, ev a dhyskas dhyworth an prevyans hag a ros gorhemmynn a lettyas an dra dhe hwarvos arta. Rag an prevyans o tynn. Duw re dhiskwedhas dhe'n Babylonysi y vos bew, oberek ha leun a nerth ha galloes.

28b- *neb a dhannvonas y el ha delivra y wesyon a's teva fydh ynno, ha treusi gorhemmynn an myghtern ha ri aga horfow yn le servya ha gordhya duw arall marnas aga Duw!*

Yn nivel ughel a wolowder, an myghtern a wra konvedhes pygemmys yw marthus an lelder a'n dus may hwansa y goeth fol aga ladha. Nyns eus dout ev dhe gonvedhes, dre reson y alloes y honan, y hallsa avoydya an prevyans gokki ma awos y goeth na wrug dhodho gul marnas kammweythresow yn peryll tus diniwek.

Dan 3:29 *Ottomma an gorhemmynn a rov: Pub den, a gen pobel, kenedhel po yeth pynag yw, a gews drog a Dhuw Schadrac, Meshec hag Abed-Nego, a vydh treghys yn temmyn, ha'y ji a vydh gorrys yn bern pluvennow, drefenn na vos duw arall a yll delivra avel ev.*

29a- Dre'n dheklaryans ma, an myghtern Nebukadnesar a dhre y with dhe'n re dewisys gans Duw.

Yn kettermyn, ev a gews yn unn godros neb a gews drog a Dhuw Shadrak, Meshak hag Abednego, hag ev a dheriv, ev a vydh treghys yn temmyn, ha'y ji a vydh treyllys yn bern plosweyth, drefen nag eus duw arall a yll delivra avel ev. A-rag an godros ma, sur yw, hedre vo myghtern Nebukadnesar ow reynya, ny vydh an re etholys lel a Dhuw ow kodhav anken drefen towlennow.

Dan 3:30 *Wosa henna, an myghtern a wrug dhe Schadrac, Meschac hag Abed Nego seweni yn ranndir Babylon.*

30a- « Pup-tra yw da hag a dhiwedh yn ta » rag an re etholys lel a Dhuw bew, gwrier a bup-tra a vew hag a eksist. Rag y re etholys a sev yn diwettha, hag i a gerdh war doul an re varow, aga eskerens koth, war an nor restorys, dres an bys heb diwedh.

Yn an prov diwettha, an diwedh lowen ma a vydh kevys ynwedh. Ytho, an kynsa prov ha'n diwettha a dhegemmer ynwedh an yntervenys direct a Dhuw bew rag y re etholys a dheu dhe selwel yn Yesu-Krist, an Selwador, drefen y hanow Yesu a styr « YaHWÉH a selow ».

Daniel 4

Dan 4:1 *Nebucadnetsar, myghtern, dhe oll an boblow, dhe'n kenedhlow, dhe dus a bub yeth, a drig war oll an norvys. Re bo kres dhywgh yn pals!*

1a- An ton ha'n form a brov, an myghtern a gews yw an huni re dreylyas dhe Dhuw Daniel. Y lavarow a hevel orth skrifow an epistylow a'n kevambos nowydh. Ev a brof kres, drefenn ev dhe vos y honan yn kres, yn y golonn a den, gans Duw kerensa hag ewnder, an gwir, an unn, an unnik.

Dan 4:2 *My a dybis bos da dhe dhisklêrya an arwodhyow ha marthusyon a wrug an Duw ughella orthiv vy.*

2a- Yth esa an myghtern owth oberi kepar dell leveris Yesu dhe'n dus dhall ha'n re vrederys ganso, « ewgh dhe omdhiskwedhes y'n tempel ha derivewgh pandr'a wrug Duw ragowgh ». Yth esa an myghtern movys gans an keth mynnas avel Duw. Rag, treylyansow yw possybyl pub dydh, mes ny re Duw dhe bubonan, an son a'n re a veu bewnans gans myghtern myghternedh, emperour galloesek ha krev.

Dan 4:3 *Ass yw meur y arwodhyow! Ass yw galloesek y anethow! Y vyghterneth yw myghterneth heb worfenn, ha'y vestrynsi a bes a henedh dhe henedh.*

3a- An konvedhes ha surheans a'n traow ma a re dhodho kres ha gwir lowena kavadow seulabrys omma yn bys. An myghtern re dhyskas ha konvedhes pup-tra.

Dan 4:4 *My, Nebukadnesar, yth esen vy trigys yn kosel y'm chi, ha lowenek y'm palys.*

4a- Kosel ha lowenek? Ya, mes hwath pagan na veu treyllys dhe'n Duw gwir.

Dan 4:5 *My a wrug hunros a'm ownys; an tybyansow ow holya war ow gweli ha gwelyow ow spyrys a'm lenwis a own.*

5a- An myghtern Nebukadnesar ma yw diskwedhys dhyn yn hwir avel an dhavas gellys y hwila Duw yn Krist rag hy gweres ha'y sawya a'n anfeus. Wosa an termyn ma a gres ha lowena war an nor, yth esa an myghtern ow mos dhe goll ha mernans heb diwedh. Rag y selwyans heb diwedh, Duw a dheu dh'y derri ha'y amhaya.

Dan 4:6 *My a worhemmynnis may fe dres a-ragov oll an fur a Babylon, may rollons dhymm styryans an hunros.*

6a- Yn apert, Nébucadnetsar a'n jeves kudynnnow sevir a gov. Prag na wra ev gelwel Daniel a-dhistowgh?

Dan 4:7 *Ena y teuth an pystrioryon, an steronydhyon, an Chaldeysi ha'n darleverysi. My a leveris dhedha an hunros, ha ny wrussons y styrya.*

7a- Yma an taklow ow hwarva kepar dell wrug an kynsa gwelesigeth, an dharganoryon pagan a dhewis avowa aga anall yn le leverel hwedhlow dhe'n myghtern re godhevis y vewnansow seulabrys.

Dan 4:8 *Wortiwedh, Daniel a dheuth a-ragov, henwys Beltshatsar **herwydh hanow ow duw**, hag a'n jeves ynno spyrys an dhuwesow sans. My a leveris dhodho an hunros:*

8a- Reson an ankev a veu res. Bel o hwath duw an myghtern. My a borth kov omma Darius an Medek, Cyrus an Persek, Darius an Persek, Artaxerxes 1^{er}, herwydh Esd.1, 6 ha 7, oll yn aga termyn a bris an etholys Yedhowon hag a wra dhe'ga Duw unnik. Mayth yw Cyrus may profoes Duw yn Esa.44:28, ow leverel: *My a lever a-dro dhe Cyrus: Ev yw ow bugel, hag ev a wra kowlwul oll ow bodh; ev a lever a-dro dhe Yerusalem: Bedhes hi dasdrehevys! Hag a-dro dhe'n tempel: Bedhes ev selys! - An bugel profoesys a wra kowlwul an bodh profetek Duw mayth aswonn ev gostydh. An tekst ma a afydhys y dreylyans profoesys:*

Esa.45:2: *Yndella y kows an ARLOEDH dh'y untyes, dhe Cyrus, hag orth an gwers 13: My a wrug dhe Cyrus sevel yn ow ewnhynsekter, Ha my a wra kompes y fordhow oll; Ev a dhastrehav ow sita, ha delivra ow prsnoryon, Heb arghans na ro, yn-medh ARLOEDH an luyow. Ha kowlwrians an towl ma a omdhiskwedh yn Esd.6:3 dhe 5: Yn kynsa blydhen myghtern Cyrus, myghtern Cyrus a ros an gorhemmynn ma a-dro dhe ji Duw yn Yerusalem: Bedhes an chi drehevys arta, dhe vos tyller mayth offrynnir sakrifisow, ha bedhes gans selvennow krev. Hi a'n jeves hys a dri-ugens kevelin, les a dri-ugens kevelin, teyr res a veyn tennys hag unn res a brenn nowydh. **An kostys a vydh peys gans chi an myghtern.** Ynwedh, an lestri owr hag arghans a ji Duw, re gemmersa Nebukadnessar a'n tempel yn Yerusalem ha'ga hembronk dhe Babylon, a vydh daskorrys, hembronkys dhe'n tempel yn Yerusalem y'n le mayth esens, ha gorrys yn chi Duw. **An kostys a vydh peys gans chi an myghtern.** Duw a'n enor gans an enoryow re ros dhe'n myghtern Solomon. Byttegyns, bedhewgh war! Ny wra an myghtern Artaxerxes an Pers an gorhemmynn ma gallos devnydh an kalkyans profys yn Dan.9:25 rag kavos dydhyas kynsa devedhyans an Messyas; Cyrus a wra dasdrehevel an tempel, mes Artaxerxes a wra ri kummys dhe dhastrehevel fosow Yerusalem ha dehweles an bobel Yedhowek oll dh'aga thir genedhlek.*

Dan 4:9 *Beltshassar, penn an hudoryon, hag a'n jeves ynno, dell won, spyrys an dhywow sans, ha dhe neb nys yw kudhynnow vyth kales, ro dhymm styryans an gwelyow a welis yn hunros.*

9a- Res yw dhyn konvedhes ple'ma an myghtern. Y'n brys ev, ev a besyas bos pagan ha ny aswonnas Duw Daniel saw avel du arall, mes ev o galloes dstyrya hunrosow. Ny dheuth dhodho an tybyans a janjya duw. Duw Daniel o unn du yn mysk an re erell.

Dan 4:10 *Ottomma gwelesigethow ow spyrys, ha my war ow gweli. My a viras, hag ottomma gwydhenn a ughelder meur yn kres an nor.*

10a- Yn delinyansow Yesu a wra daskemeres rag ri y dhyskansow dhe dus spyrysel y fynn dyski, an wydhenn a vydh imaj an den, a'n gorsen a bleg ha kromma bys y'n keder nerthek ha meur y splannder. Ha kepar dell yll den blesya frut hweg wydhenn, Duw a bles po na frut dineythys gans y greaduryon, a'n moy plegadow bys y'n le plegadow, po kasadow hag yeyn.

Dan 4:11 *An wydhenn ma a dheuth ha bos bras ha krev, hy benn a yskynnas bys y'n nevow, ha gwelys o dhiworth pennow oll an norvys.*

11a- Yn gwelesigeth an delow, an myghtern Chaldek o seulabrys kehevelys dhe wydhenn herwydh imaj an galloes, an nerth, ha'n emperoureth a veu res dhodho gans an Duw gwir.

Dan 4:12 *Y dhel o teg, ha'y frut o pals; yth esa boes rag pubonan; bestes an gwel a omgudhas yn-dann y skeus, ha pub kreatur bew a gemmeras y voes dhiworto.*

12a- An myghtern galloesek ma a wrug kevrenna gans oll an re a'y vyghterneth, an rychys ha'n boes askorrys yn-dann y arghadow.

12b- *ydhyn an ebron a wrug aga trigva yn mysk y skorrennow,*

An lavar yw dasgemmer a Dan.2:38. Y'n styr lytherek, an ydhyn ma a'n ebron a dhelledh an kres ha'n koselder a rew yn-dann y governans. Y'n styr spyrysel, i a dhispleg elledh nevek Duw, mes y'n unn gampoll ma a Ecc.10:20, Duw y honan yw an dest, rag ev yw an unnsel a hwithra prederow pubonan: *Na vollyth an myghtern, na hwath y'th brys, ha na vollyth an den rych y'n chambour may koskys; rag **edhen an ebron** a gemmerro dha lev, **an best askellek** a dherivo dha eryow.* Yn rann vrassa an devynnow, an ydhyn an ebron a dhiskwa an eres ha'n prevesi, rewlysi yn eghenn askellek. An ydhyn a omdrev yn le may ma aga boes pals; an skeusenn a afydhya dhe les ha lenwans boes.

Dan 4:13 *Yn gwelyow ow brys, hag a welis war ow gweli, yth esen ow mires, hag otta, onan a'n withysi, an re sans, a dhiyskynnas a'n nevow.*

13a- Yn hwir, elledh nev nys eus dhedha edhomm a goska, ytho yth ons bysi heb lett. An re yow sans hag yn servyans Dhuw yn-nans a'n nev rag dannvon y vessajys dh'y wesyon dor.

Dan 4:14 *Ev a grias gans nerth ha kewsel yndella: Trewgh an wydhenn yn-nans, ha tregh hy skorrennow; shakya an del, ha skattra an froeth; gas an bestes dhe fia a-dhelergh, ha'n ydhyn a'n kres hy skorrennow!*

14a- An wel a dhargan an myghtern dhe gelli, y wlaskor ha'y vestrynsi warnodho.

Dan 4:15 *Mes gesewgh y'n dor an bonn may ma an gwreydhyow, ha kelmewgh ev gans chayn owrek hag aram, yn mysk gwels an parkow. Bedhes glybys gans gluth an nev, ha bedhes gans rann a wels an nor avel bestes.*

15a- *Mes gesewgh y'n dor an bonn may ma an gwreydhyow*

An myghtern a wra triga yn y vyghterneth; ny vydh ev tewlys yn-mes anodho.

15b- *ha kelmys e gans chayn a horn hag aram, yn mysk gwels an parkow*

Nyns eus edhom a chayn a horn po aram, rag Duw a wra gul dhe'y greadur medhel koll y skians ha'y skians da yn tien, yn pub aspek, korforek, brys ha moral. Myghtern gallosek a wra omgemmeres y honan avel best an parkow. Ytho, an re vras a'y wlaskor a vydh konstrynys dhe gemmeres dhiworto domynans an wlaskor.

15c- *Bedhes glybhes a dhowr an ebron, ha bedhes ganso, kepar ha bestes, gwels an nor rag y rann*

Yma dybyans a'y dus veur orth y weles ow tybri gwels an dor, kepar ha bugh po das. Ev a wra nagha trigvaow kudhys, ow prefera bewa ha koska y'n parkow.

Dan 4:16 *Y golonn den a vydh kemmerys dhiworto, ha kolonn best a vydh res dhodho; ha seyth termyn a dremen warnodho.*

Yn an assay ma, Duw a re prov arall a'y alloes gwir. Avel Gwrier bewnansow oll y greaduryon, ev a yll pup-prys, rag y splanner, gul dhe onan bos po skentel po heb skians. Drefenn ev dhe vos diweladow dh'aga dewlagas, tus a ankow an danjer ma usi owth omdhiskwedhes warnedha heb lett. Mes gwir yw nag yw ev owth omvetya saw yn tidorr, ha pan wra ev yndella, yma reson ha towl dhodho.

An kessydhyans yw musuryes. Ev a vydh gwrys war an myghtern Nebukadnesar dres ***seyth termyn*** henn yw, seyth blydhen hepken. Nyns eus skwir vyth dhe dhyghtya an termyn ma dhe dra vyth arall marnas an myghtern y honan. Arta, ow kul an dewis ma a'n niver '7', an Duw kreatour a worr y 'sel ryel' war an gwriansow a vydh gwrys.

Dan 4:17 *An vreus ma yw ordenans an withysi, an ervirans ma yw arghadow an sans, may hwodhvo an re vew bos an Ughella ow reynya war wlaskor mab-den, y'n ro dhe neb a vynn, hag y sevel an isella a veyon an dus ynno.*

17a- *An dedhyans ma yw ordenans an re a with*

An Spyrys a dhiskwa an gnas arbennek a'n ympynyans divyth ma, hag a re dhodho rol a 'ordenans' drefen *an re a with*. Res yw dhe'n den dyski, yn despit dhe'n heveledhow toellus, y vos gwithys heb lett gans kreaturs nevek. Duw a vynn gul a'n ensampel ma, dyskadeworth dhe'n kreadoryon bys diwedh an bys. Ow kul devnydh a *an re a with*, ev a dhiskwa an unnsys perfydh kuntellek a eledh kamp Duw, orth aga kesunya yn y dowlennow ha'y oberow. Dres henna, an vers ma a afydh Duw dhe'n niver 17 styr a vreus, gweles ynwedh Diskudhyans 17.

17b- *may hwodhvo an re vew bos an Ughella a rewlyas war wlaskor mab-den, ha'y ri dhe neb a vynn*

Duw a rewlyas pup-tra ha kontrolya pup-tra. Yn fenowgh, owth ankevi an gwirder kudh ma, den a ombreder bos mester y dhynyans ha'y erviransow. Ev a dyb dewis y hembrenkysi, mes Duw yw a's gorra yn le, herwydh y vodh da ha'y vreus war taklow ha tus.

17c- *hag ev a dhrehav an den isella ynno*

Yma'n lavar ow leverel gwir: « an boblow a'n jeves an renowysi a dhendilons i ». Pan dhendil an bobel den isel avel hembrenkysas, Duw a'n gorr warnedha.

Dan 4:18 *Homm yw an hunros a wrug vy, my, an myghtern Nebukadnessar. Ty, Belshazzar, ro y styryans, a-ban na yll oll tus fur ow ruvaneth y ri dhymm; ty, ty a yll, rag yma spyrys an dhywvow sans ynno.*

18a- Yma Nébuchadnetsar owth avonya, mes nyns yw treyls hwath. Ev re withas hwath Daniel dhe servya dywow sans. Nyns yw an unnik Duw konvedhys ganso hwath.

Dan 4:19 *Ena Daniel, henwys Beltschatsar, a vezi marthus pols, ha'y vrys a's troblyas. An myghtern a leveris arta: Beltschatsar, na vo an hunros ha'y styryans orth dha derri! Ha Beltschatsar a worthybis: Ow arloedh, bedhes an hunros rag dha eskerens, ha'y styryans rag dha erbynnery!*

19a- Daniel a'n konvedhes a'n hunros ha'n pyth a hwarva yw mar euthyk rag an myghtern may hwra Daniel gwell y weles an dra gwrys war y eskerens.

Dan 4:20 *An wydhenn a welsys, re dheuth ha bos bras ha krev, ha'y benn ow sevel bys y'n nevow, ha gwelys a bub le a'n norvys;*

Dan 4:21 *an wydhenn na, gans del teg ha frut pals, ow toen boes dhe bubonan, yn-danni an bestes gwel a omgudhas, hag yn mysk y skorrennow ydhyn an ayr a wrug aga trigva,*

21a- *an delow o teg*
An semlans fisegel ha'n dillas.

21b- *ha'n froeth o pals*
Lansters a sewen.

21c- *a dhug boes dhe bubonan*
A surhas magans boes dh'y bobel oll.

21d- *yn-danno yth omgudhas bestes an parkow*
An myghtern gwithyas y servysi.

21e- *hag yn mysk y skorrennow yth esa ydhyn an nev ow kul aga trigva*
Yn-dann y vaylternieth, y bobel a vewa yn sawder meur. An ydhyn a nij hag a as an wydhenn orth an kynsa danjer.

Dan 4:22 *ty yw, myghtern, re dheuth ha bos bras ha krev, ha'th vrasder re gressyas ha drehedhes nevow, ha'th vaylternieth ow lesa bys yn pennow an norvys.*

Dan 4:23 *An myghtern a welas onan a'n re a with ha sans diyskynna a'n nevow ha leverel: Trewgh an wydhenn yn-nans, ha'y distrui; mes gesewgh yn dor an bonn may ma an gwreydhyow, ha'y gelmi gans chayn own ha brons, yn mysk gwels an parkow; bedhes glybys gans gluth an nevow, ha'y rann gans bestes an parkow, bys pan dremenno seyth termyn warnodho.*

Dan 4:24 *Ottomma an styryans, a vyghtern, ottomma an ordenans an Ughella, a vydh kowlwrys war ow arloedh an myghtern.*

Dan 4:25 *Y fydhydh tewlys yn-mes a mysk tus, ty a'n jevydh dha drigva gans bestes an gwel, hag y fydh res dhis avel oghen gwels dhe dhybri; ty a vydh glybys gans gluth an nev, ha seyth termyn a dremen warnas, bys pan wodhesta an Ughella dhe rewlya war wlaskor tus ha'y ri dhe neb a vynn.*

25a- *bys pan wodhesta an Ughella dhe rewlya war wlaskor mab-den ha'y ri dhe neb a vynn.*

Daniel a gomprenhend Duw orth y henwel 'an Ughella'. Yndella, ev a led an brys an myghtern war bos Duw unnik; tybyans yw kales dhe'n myghtern y gonvedhes, drefenn y dhevedhyans politeist a veu tremenys a das dhe vab.

Dan 4:26 *An gorhemmynn dhe asa an bonn gans gwreydhyow an wydhenn a styr dha wlaskor dhe dhos dhis arta pan aswonydh bos an re a rewlyas y'n nevow.*

26a- *Pan vo a aswon an re a rewlyas yw y'n nevow, an prev a uvelder a hedh drefenn bos an myghtern convynkys ha treyls.*

Dan 4:27 *Rakhenna, A vyghtern, re vo ow chusul da genes! Gorfenn dha beghosow dre gul ewnder, ha dha gammweyth dre omdhegi yn truedh war an re anfeusik, ha dha wellbys a yll pesya.*

27a- *Pan wra an myghtern gul an taklow a vynn Daniel y'n vers ma, ev a vydh treyls yn hwir. Mes an den ma yw kemmerys gans goeth, y alloes diblans re'n gwrug hwansek ha lieskweyth anghywir dell wrug an prevyansow kyns diskwedhys dhyn y dhyski.*

Dan 4:28 *Oll an taklow ma a veu kowlwrys war an myghtern Nebukadnesar.*

28a- An derivas ma a Daniel a wra difenn pub styryans arall a'n profoesans ma, hag yndella y keredh an selow profosek dyskys gans Dustunioryon Yehovah ha pub bagas kryjyk arall a wrussa gwruthyl erbynn an rewl settys gans Daniel. Dres henna, testen kowal an chaptr a dhre prov anodho. Rag an hwedhel a wra dyski dhyn prag yma an myghtern gwesksys gans molleth yn profoesans an wydhenn.

Dan 4:29 *Wosa dewdhek mis, hag ev ow kerdhes a-dro yn lys an myghtern yn Babylon,*

29a- 12 mis, po blydhen po « prys » a dremen yntra'n welesigeth ha'y hollenwyans.

Dan 4:30 *an myghtern a gewsis ha leverel: A nyns yw hemma Babylon veur, a dhrehevis vy avel trigva ryel, dre nerth ow galloes ha rag gordhyans ow splannder?*

30a- Ottomma an prys tybyans may hwre an myghtern gwell ober a dewlel. Mes y hyllir y gonvedhes drefenn y Babylon dhe vos yn hwir marthus, hwath reknys yn-mysk an 'seyth marthus a'n bys'. Lowarthow kregys leun a lasneth, pollow, plasennow efan ha fosow war bedrek a 40 km a bub tu. Fosow may hylli dew jaret omdremena war ughelder an fosow dres oll aga hirder; an fordh-veur a'n oes na. Onan a'y yetthow daswrys yn Berlin, yw yn kres dew vur a veyn glaswrys war neb yw engrevys arwodh an myghtern: lew gans eskelli er a veu menegys yn Dan.7:4. Yth esa dhodho reson dhe vos goethus. Mes ny wel Duw yn y lavarow goeth, mes goethuster ha, dres oll, ankev ha dispres a'y brevyansow kyns. Yn sur, nyns yw an myghtern ma an unnik den goethus war an nor, mes Duw re dhewisas yn y geve, ev a'n mynn yn y nev hag ev a'n jevydh. Hemma a dal styryans: Duw a vreus y greadoryon dres an semlant. Ev a hwithra aga holonn ha'ga thybyansow, ha aswonn heb nevra kammgemmeryans, an dhavas gwiw a'n selwyans. Hemma a'n led dhe durya ha gul marthusweyth a-weythys mes an method yw justifiys, gans gnas an sewyans diwettha.

Dan 4:31 *Yth esa an ger hwath yn ganow an myghtern, pan dhiyskynnas lev dhiworth nev: Dysk, myghtern Nebukadnesar, bos an wlaskor dhe vos kemmerys dhiworthis.*

31a- Nebukadnesar yw vyktym a gerensa Duw, re wrug maglenn ragdho ha'y rybuddya yn y hunros profosek. Y hyllir klywes breus nev, mes lowenhawn, rag an drog a wra Duw orto a wra sawya y vewnans ha'y wul bys vykken.

Dan 4:32 *Yth vydhydh tewlys yn-mes a mysk tus, dha drigva a vydh gans bestes an gwel, y fydh res dhis gwels dhe dhybri kepar ha ojyon; ha seyth termyn a dremen warnas, bys pan wodhesta an Ughella dhe rewlya war wlaskor mab-den ha'y ri dhe neb a vynn.*

32a- Dres seyth blydhen yw, seyth termyn, myghtern a goll y furneth ha'y spyrys a'n perswad ev dhe vos unnnik best.

Dan 4:33 *Yn kettermyn an ger a veu kowlwrys war Nebukadnesar. Ev a veu chasyes a-dhiworth tus, ev a dhybris gwels kepar ha oghen, y gorf a veu glybys gans gluth an nevow; bys pan devas y vlew avel pluvven an eryl, ha y ewines avel re an ydhyn.*

33a- An myghtern a dheg dustuni bos pup-tra a veu derivys y'n weles kowlwrys warnodho yn hwir. Ow skrifa y dhustuni, an myghtern treylyes a gows a'n provas isel ma, ow kewsell anodho y honan y'n tressa person. Yma an meth hwath orth y herdhya dhe gemmeres kildenn. Possybyl yw bos styryans arall, yw bos an dustuni ma skrifys war-barth gans an myghtern ha Daniel y vroder nowydh y'n Duw gwir.

Dan 4:34 *Wosa an termyn merkys, my, Nebukadnesar, a dhrehevis ow dewlagas war-tu ha'n nev, ha'm skians a dhehwelis dhymm. My a vennigas an Ughella, my a wormolas ha gordhya neb a vew bys vykken, neb may ma'y vestrynsi yn mestrnsi heb diwedh, ha'y vywterneth a bes a henedh dhe henedh.*

34a- An Duw fur ha galloesek a gav kerensa an dhavas gellys. Hi re omjunyas hy flokk, ha palshe hy gormolyansow rag y splannder.

34b- *neb yw maystri bys vykken, ha'y wlaskor a bes a henedh dhe henedh*

An form a denn dhe'n 5^{ves} gwlaskor, y'n prys ma, bys vykken, a weles an Mab an den yn Dan.7:14: *Y feu res dhodho maystri, gordhyans, ha gwlaskor; hag oll poblow,*

kenedhlow, ha tus a bub taves a'n servyas. Y maystri yw maystri bys vykken na dremen, ha'y wlaskor ny vydh distruys bythkweth. Hag ynwedh yn gweles an delow yn Dan.2:44: Yn termyn an myghternys ma, Duw an nevow a dhrehav gwlaskor na vydh distruys bythkweth, ha na wra tremena yn-dann rewlyans pobel arall; ev a derr ha diswul oll an gwlaskorow ma, hag ev y honan a bes bys vykken.

Dan 4:35 *Nyns yw oll trigoryon an norvys dhe wolok marnas tra vyth: ev a ober kepar dell vynn gans lu an nevow ha gans trigoryon an norvys, ha nyns eus denvyth a sev er y bynn ha leverel dhodho: Pandr'a wreta?*

35a- Gordhyans dhe Dhuw bew! Rag an prys ma an myghtern re gonvedhas pup-tra hag yw treyllys.

Dan 4:36 *Y'n termyn na, ow reson a dheuth dhymm arta; gordhyans ow gwlaskor, ow splannder ha'm tegsys a veu daskorrys dhymm; ow heusulyoryon ha'm dus vras a wovynnas orthiv arta; my a veu dassewys yn ow gwlaskor, ha'm galloes ny wrug saw ynkressya.*

36a- Kepar ha Job ewn hag onest, may hworras Duw dhodho mebyon, myrghes ha hil dhe benn y brevyans, an myghtern a gavas arta fydhyans y dus vras ha dalleth y reyn lemmyn fur yn mysk an re fur wir golowys gans Duw bew. An prov ma a dhiskwa Duw dhe ri an wlaskor dhe neb a vynn. Ev yw neb a dhustunias an dus vras chaldaek dhe wovynn orth aga myghtern arta.

Dan 4:37 *Ytho, my, Nebukadnesar, a wormel, a ughelha ha gordhy Myghtern nev, neb a wra oberow gwir ha fordhow ewn, hag a yll iselhe an re a gerdh gans goeth.*

37a- Ev a yll y leverel, drefenn ev dhe dheles rag galloes y leverel.

Dhe avoydya an gwella, tennans dans a yll bos pur boesek; mes an pyth yw orth stake a yll justifia an payn. Dhe waynya an bys heb diwedh, yth yw res tremena dre brevyansow poes po pur boesek, tennans an goeth a wra aga justifia pan vo possybyl. Ow kodhvos y alloes, Yesu Krist a wrug Powl dhal war fordh Damaskus, may teuth an "persekutor a'y vreder", dall yn spyrysel, ha bos y dustunier lel ter war-lergh ev dhe gavoas arta gweles y dhewlagas, mes yn arbennik, gweles y spyrys.

Daniel 5

Dan 5:1 *Myghtern Belshazzar a wrug kevywi meur y ughela tus, kans anedha, hag ev a evas gwin yn aga golok.*

1a- Myghtern Nebuchadnezzar a goskas yn kres Duw pur goth ha'y vab Nabonidus a sevis yn y le mes nyns o pur dhe les dhe rewlya, ytho ev a asas y vab Belshazzar dhe rewlya yn y le. Na gemmys an hanow ma a styr "Bel a with an myghtern", chalenj a glew Duw orth y gemmeres, gans an hanow a ros Nebuchadnezzar dhe Daniel: Belteshazzar a styr "Bel a wra gwitha". A-dhelergh an henwyn ma yma gordhyans Bel po Belial hag a-dryv dhodho yma an unn argevethyas a liesduweth: Satnas, an jowl. Ni a wra y weles, an heryow a'n myghtern treyllys dhe'n fydh ny'n holyas yn an fordh ma.

Dan 5:2 *Belshasar, pan brovas an gwin, a wrug dri an lestri owr hag arghans a gemmeras y das Nebukadnesar dhiworth tempel Yerusalem, may hwrella an myghtern ha'y dus veur, y wragedh ha'y eskerens, eva gansa.*

2a- Rag an myghtern pagan ma, an lestri ma nyns yns saw preydh kemmerys dhiworth an Yedhewon. Ev re dhewisas ankevi an Dyw gwir may treyllys Nebukadnesar dhodho, ha ny breder ev a-dro dhe'n gwiryonedh bos an Dyw bew ma ow breusi oll y oberow. Dre dhevnydhya taklow sanshes ha sakrys dhe servys an Dyw gwrier rag devnydh vil hag ansans, ev a wra an diwettha gwall yn y vewnans berr. Y'n termyn eus passys, Nebukadnesar a wodhya prederi a-dro dhe'n nerth oberi a Dyw an Yedhewon drefenn ev dhe gonvedhes bos y dhywow kenedhlek yn hwir heb bosva. Oll an kenedhlow gostydh dhe vyghtern Babylon re

glewas y dhustuni galloesek a-barth Myghtern an nevow, hag yn arbennik y deylu ogas. Ytho, yma reson dhe Dyw diskwedhes y vos ewn hag heb tregeredh lemmyn.

Dan 5:3 *Ena y feu dri an lestri owr re bia kemmerys dhyworth an tempel, chi Duw yn Yerusalem; ha'n myghtern ha'y dus veur, y wragedh ha'y iswagedh, a's devisyas rag eva.*

3a- Daniel a styr war dhallathvos an lestri ma re bia kemmerys dhyworth an tempel, chi Duw yn Yerusalem. Kyns hemma, ow kweles Duw an Yedhewon dhe asa an taklow ma dhe vos kemmerys dhyworth y dempel, y talvia dhe'n myghtern yowynk konvedhes bos Duw gwir ow kessydhya ha kastiga yn tynn an re a'n serv yn tebel. Nyns yw Duwow pagan a wra traow a'n par na ha'ga oferysi ny hwila marnas plesya tus hag i owth usya aga fydysi.

Dan 5:4 *I a evas gwin, hag i a wormolas duwow a owr, a arghans, a brons, a horn, a brenn hag a ven.*

4a- An devnydh difennys yw tremenys, yth yw an devnydh idolatriek, penn an abominasyon dhe Dhuw. Manlyon posek, yn diskwedhyans meur a anfors, an myghtern a wortu gans y gowetha, ha'n sita yn-dann godhyans gans an Medes ha'n Perses.

Dan 5:5 *Y'n pols na, yth omdhiskwedhas bysow leuv den, hag i a skrifas, a-rag an kantoler, war kalk an fos a'n palys rye. Myghtern a welas penn an leuv na ow skrifa.*

5a- An miryow a'n termyn Nebukadnesar re beu dispresys, ha nyns yw an mir nowydh ma gorrys rag treylia, mes rag distrui bewnans an re kablus dell welyn ni. A-rag debelgyoryon droktus a vynnas mernans peghadores, Yesu Krist a wra skrifa ynwedh y'n tewes gans y vys an peghosow a wrons yn-dann gel.

Dan 5:6 *Ena an myghtern a janjyas y liw, ha'y dybyansow a'n troblyas; junyansow y dhiwglun a lowsas, ha'y dhewdhlin a weskis an eyl orth y gila.*

6a- An marthus a wrug y effeythow a-dhesempis. Kynth o medhow, y vrys a worthyp, ev yw amovys.

Dan 5:7 *An myghtern a armas gans nerth may fe dres an steronydhyon, an Chaldeys ha'n dewinoryon; ha'n myghtern a gewsis ha leverel dhe'n re fur a Babylon: Piwpynag a red an skrif ma ha ri dhymm y styryans a vydh gwiskys yn purpur, ow kwiska kolier owr a-dro dh'y gonna, hag ev a'n jeves an tressa le yn governans an wlaskor.*

7a- Unnweyth arta, Daniel yw skonyes; y dhustuni re beu dispresys gans an linyeth rye. Hag arta, yn anken dres eghenn, an myghtern yowynk a ambos an enoryow ughella dhe neb a wra diskwedhes y vos avel dhe dhasrifa an messaj skrifys war an par avel fordh arloedhek. Neb a wra hemma a wra kavos an tressa le a'n myghternsys drefen Nabonide ha Belshassar dhe gemmeres an kynsa ha'n nessa le.

Dan 5:8 *Oll an fur a'n myghtern a entras; mes ny allens redya an skrif ha ri dhe'n myghtern an styryans.*

8a- Kepar hag yn-dann Nebukadnesar, an dra a remayns possybyl rag an fur pagan.

Dan 5:9 *Ytho an myghtern Belshazzar a veu pur amovys, y fas a janjyas liw, ha'y dus vras a veu amovys.*

Dan 5:10 *An vygthernes, drefenn geryow an myghtern ha'y dus vras, a entras yn stevell an goel, ha kewsel yndella: A vyghtern, byw bys vykken! Na re bo dha vrys orthis dha amaya, ha na janj dha fas y liw!*

Dan 5:11 *Yma yn dha vyghterneth den hag a'n jeves spyrys an dhywow sans; hag yn termyn dha das, y feu kevys ynno golowder, konvedhes, ha furneth haval dhe furneth an dhywow. Ytho myghtern Nebukadnesar, dha das, an myghtern, dha das, a'n ordenas penn an hudoryon, an steronydhyon, an Chaldeys, an darleverysi,*

Dan 5:12 *drefenn bos kevys ynno, yn Daniel, henwys gans an myghtern Belshassar, spyrys ughella, skians ha konvedhes, an galloes dhe dherivas hunrosow, dhe eglerya kevrinyow, ha dhe dhisplegya kwestyons kales. Ytho, bedhes Daniel gelwys, hag ev a wra ri an styryans.*

12a- An dustuni ma a'n myghternes yw sowedhanus hag ev a dhampnyas oll an teylu myghternsek: y hwodhvi bos ... mes dewisys veu y skonya.

Dan 5:13 *Ena Daniel a veu dres a-rag an myghtern. An myghtern a gewsis ha leverel dhe Daniel: Yw ty an Daniel na, onan a'n brisnoryon a Yuda, re dhros ow thas an myghtern a Yuda?*

Dan 5:14 *My re glewas ahanas ty dhe gavoës spyrys an dhywow ynno, ha bos ynno golowder, konnykter, ha furneth dres eghenn.*

Dan 5:15 *Yma re dheuth a-ragov an fur ha'n steronogyon, may hwrellens redya an skrif ma ha ri dhymm y styryans; mes ny allsons ri styryans a'n geryow.*

Dan 5:16 *My re dhyskas ty dhe alloes ri styryansow ha digelmi kwestyons kales; lemmyn, mar kylllydh redya an skrif ma ha ri dhymm y styryans, ty a vydh gwiskys yn purpur, ty a wra doen torgh a owr a-dro dhe'th konna, ha ty a'n jeves an tressa le yn governans an wlaskor.*

16a- *An tressa le wosa Nabonide y das hag ev y honan.*

Dan 5:17 *Daniel a worthybis a-rag an myghtern: Gwith dha rohow, ha ri dhe nebonan arall dha brofow; my a vynn redya an skrif dhe'n myghtern, ha my a vynn ri dhodho an styryans.*

17a- *Daniel yw koth ha ny worbri poester dhe enoryow po dhe'n taklow ha'n talvow a arghans hag owr, mes an chons dhe dhri dhhe'n myghtern yowynk ma dh'y gov, y gammweythresow, y beghosow a wra res dhodho aga faya gans y vewnans, ny yll bos skonys hag ev yw gwas Duw rag an par ma a weythres.*

Dan 5:18 *A vyghtern, an Duw ughella re rosa dhe Nebukadnesar, dha das, an emperoureth, an braster, an gordhyans ha'n splannder;*

18a- *Myghternsys Nebukadnesar o ober ha ro an Duw gwir, kepar ha'y splannder a ros, yn kamm, dh'y nerth y honan, dre woeth, kyns bos gwrys gokki gans Duw dres seyth blydhen.*

Dan 5:19 *ha drefenn an brasder a rosa dhodho, oll an poblow, an kenedhlow, an dus a bub yeth a's teva own ha krena a-dheragdho. Myghtern a ladha an re a vynna, hag a asa bewnans dhe'n re a vynna; ev a ughelha an re a vynna, hag a iselha an re a vynna.*

19a- *Myghtern a ladha an re a vynna*

Yn arbennik, an galloes ma res gans Duw a'n ledyas dhe gessydhyha an bobel Yedhow rebellek ha gul dhe verwel lies a'y weresoryon.

19b- *hag ev a asa bewnans d'an re a vynna*

Daniel ha'n Yedhewon gethys a gavas les a henna.

19c- *ev a ughelhas an re a vynna*

Daniel ha'y tri koweth lel a veu ughelhes gans an myghtern Nebukadnesar a-ugh an Chaldaidhes.

19d- *hag ev a iselhas an re a vynna*

Res o dhe'n re vras a'y wlaskor assentya dhe vos governys gans estrenyon yowynk a'n geth Yedhowek. Dre y dhorn galloesek, goeth kenedhlek Yedhowek a veu iselhes ha distruiys.

Dan 5:20 *Mes pan y golon a sevis hag y spyrys a galeshas bys yn goeth, ev a veu tewlys dhiworth y dron ryel ha divarowys a'y wolewder;*

20a- *An prevyans a'n myghtern Nebukadnesar a'gan gas dhe gonvedhes an goeth gorrys war an myghtern pabek a Dan.7:8. Daniel a dhiskwa dhe'n myghtern, bos an gallos dien res gans Duw dhe neb a blek dhodho, herwydh y dowlen. Mes, ow kovhe iselhe an myghtern Nebukadnesar, ev a'n kovha, mar gallosek dell vo, myghtern dor a dhegedh war allos heb fin an myghtern nevek.*

Dan 5:21 *ev a veu helghys yn-mes a mysk flegthes tus, y golonn a dheuth ha bos haval dhe onan a vestes, hag y drigva o gans ases gwyls; yth esa ow ri dhodho gwels dhe dhybri kepar ha buales, ha'y gorf o glybys gans gluth an nevow, bys pan aswonnis ev an Duw ughella dhe rewlya war wlaskor tus ha'y ri dhe neb a vynn.*

21a- *My a wel, y'n unn vers ma, an kampoell « asenys gwyls ». An asen yw arwodh klassel a dhorneth: « diwostydh avel asen », kyns oll mar yw « gwyls » ha nag yw doz. Ev yw an arwodh a dhendil spyrys an den a nag goslowes orth dyskansow res gans Duw dre brevyansow y vewnans ha dre y dhiskwedhyansow bibel.*

Dan 5:22 *Ha ty, Belshassar, y vab, ny wrugost uvelhe dha golonn, kyn hwodhves oll an taklow ma.*

22a- Yn hwir, Belshatsar a omdhegi avel 'asen gwyls' dre nag aswonva an kovadewder a veu bewnans gans y 'tas' (y das-gwyn).

Dan 5:23 *Ty a omughelhas erbynn Arloedh an nevow; lestri y ji re beu dres a-ragos, ha ty ha'th benn-menystrys, dha wragedh ha'th iswragedh re's devis dhe eva gwin; ty a wormolas duwow a arghans, owr, kober, horn, prenn ha men, na welons, na glewons, ha na wodhons travyth, ha ny wormolsys an Duw a's teves yn y dhorn dha anall ha oll dha fordhow.*

23a- Belschatsar a dhefolas an lestri owr re bensansys rag an Duw gwrier rag gonis y dempel. Mes dre aga devnydhya rag kammol duwow fals pagan, ev a wrug an **an kasadowder**. An imaj ma a darbari imaj Apo.17:4: *An venyn ma o gwiskys yn purpur ha kogh, ha tekhes gans owr, meyn drudh ha perlys. Yth esa hi ow synsi yn hy dorn hanaf a owr, lenwys a abominacyons ha plosedhyow hy forteringh.* Hi a dhegemmer an hanow « *Babylon vras* » yn vers 5.

Dan 5:24 *Rakhenna ev a dhannvonas penn an dorn ma a skrifas an skrif ma.*

24a- Y'n tro ma, Belshazzar a dhiskudh re diwedhes bos Duw gwir bew, neb a ober ha gorthybi yn maner marthus orth omdhegyans tus.

Dan 5:25 *Ottomma an skrif re beu treuslyes: mené, mené, thekel, upharsin.*

25a- Treuslyans: niverys, niverys, poesys ha rynnys

Dan 5:26 *Hag ottomma styryans an geryow ma. Niverys: Duw re niveras dha vyghterneth, ha gorfenna.*

26a- An kynsa « *niverys* » a dargedh dalleth an vyghterneth, ha'n nessa « *niverys* », diwedh an vyghterneth na.

Dan 5:27 *Pesys: Ty re beu pesys y'n mantol, ha ty re beu kevys skav.*

27a- An mantol yw omma arwoedh a vreus Duw. Tus re'n degemerar rag styrya gonisogethow an justis; justis pur anperfydh. Mes an justis a Dhuw yw perfydh ha selys war imaj a mantol gans dew blat, ev a bes an oberow a'n da ha'n drog re wrug an den breusys. Mar kwra an plat a'n da bos skavya ages an plat a'n drog, yma an dampnyans a Dhuw justifiys. Hag yndella yth yw gans myghtern Belshassar.

Dan 5:28 *Rannys: Dha wlaskor a vydh rynnys, ha res dhe'n Medys ha'n Persys.*

28a- Ha pan esa ev owth omri dhe dhiwesow kasadow yn y balys ryl, ledys gans an myghtern Darius, an Medys a entras yn Babylon dre wely an avon, treyllys dhe-ves ha seghys dres pols.

Dan 5:29 *A-dhistowgh Belschatsar a ros arghadow, ha Daniel a veu gwiskys yn purpur, kolier owr a veu gorrys a-dro dh'y gonna, hag y feu dyllys y fedha an tressa le yn governans an wlaskor.*

Dan 5:30 *An keth nos na, Belschatsar, myghtern an Chaldeys, a veu ledhys.*

Dan 5:31 *Ha Darius, an Med, a gemmeras an myghterneth, hag ev oedh tri-ugens ha dew vlydhen.*

31a- Nyns yw an dustuni dewlagas mann a Daniel aknowledgys gans istororyon neb a worr an gwrians ma orth myghtern Persek Cyrus 2 an bras yn -539.

Daniel 6

An dyskas a'n chaptra ma 6 yw kehaval dhe'n chaptra Daniel 3. Yma ev ow tisleghya Daniel yn prov a lelder ensampel, dhe vos herwys ha dhe vos dyllys gans oll an re dewisys gelwys gans Duw yn Yesu-Krist. Yma'n kommentoryow dhe vos dhe les, mes lowr yw redya ha perthi kov a'n dyskas. An *myghtern Darius* a ober kepar ha Nebukadnesar yn y dermyn ha, yn y dro, 62 *bloedh*, ev a wra avowa gordhyans Duw bew Daniel; trelyans dre destni lelder Daniel pan wrug Duw y witha dhiworth an *lewyon*. A-dhia dalleth aga howethyans, yma dhodho kerensa ha bern rag Daniel, neb a'n servyas gwir ha lel, hag ynno ev a wel *unn spyrys ughella*.

Dan 6:1 *Darius a gavas da apoyntya war an wlaskor kans ha ugens satrap, dhe vos dre oll an wlaskor.*

1a- An myghtern Darius a dhiskwa y furneth ow ri governans an wlaskor dhe 120 governour, ordenys war 120 provyns.

Dan 6:2 *Ev a worras tri hembrenkyas dhe'ga fenn, hag yntra'n re ma yth esa Daniel, may hwre an satrapyow ri akont dhedha, ha na wodhvia an myghtern koll vyth.*

2a- Yma Daniel hwath yn mysk an hembrenkysi chyf a with war an satrapyow.

Dan 6:3 *Daniel a waynya an benn-venynjyon ha'n satrapyow, drefenn bos ynno spyrys ughella; ha'n myghtern a vynnas y ordena war oll an wlaskor.*

3a- Darius, yn y dro, a wel an gwellheans a Daniel yn spyrys skentel ha fur. Y dowl dh'y ordena a-ugh oll a wra kawsya avi ha kas er y bynn.

Dan 6:4 *Ena an benn-venynjyon ha'n satrapyow a hwilas kavos skila dhe guhudha Daniel a-dro dhe negysyow an wlaskor. Mes ny allsons kavoes skila vyth, na tra vyth dhe geredhi, drefenn ev dhe vos lel, ha nyns esa fowt na drog vyth ynno.*

4a- Daniel a serv Duw yn le mayth yw gorrys, mayth ev a serv an myghtern gans an keth omri ha lenduri. Yth omdhiskwa yndella *diberthys*; rewl kevys yn mysk an syns 'adventydhyon' dhe'n dydhyow diwettha herwydh Off.14:5.

Dan 6:5 *Ha'n wer ma a leveris: Ny vydh kevys skila vyth erbynn Daniel ma, marnas y'n lagha y Dhuw.*

5a- An resonadow ma a dhiskwedh tybyans an kamp dyowl a'n diwettha prov a fydh dor, may hwra an powes sabot a'n seythves dydh a lagha Duw gasa ladha y servysi lel, drefenn na vynnons i enora powes an kynsa dydh gwrys yn gorhemmynn, dy' Sul a lagha kryjyk Romanek.

Dan 6:6 *Ena an re ma, pennsevikyon ha satrapyon, a dheuth yn troesek dhe'n myghtern ha leverel orto: 'Myghtern Darius, bydh byw bys vykken!'*

6a- An entrans ma a-dhiwysyk a'n jeves an porpos a dhri dhe vrys an myghtern nerth an niver, y alloes dhe wul deray, hag ytho an edhom dhodho a grevhe y vaystri.

Dan 6:7 *Oll pennow an wlaskor, an withysi, an satrapys, an kusulyoryon, ha'n governours a vynn bos dyllys gorhemmyn myghtern, gans difenn sevir, ow leverel piwpynag, dres spys a dheg dydh warn ugens, a wra pysi dhe dhuw po dhe dhen vyth, a-der dhiso jy, A vyghtern, a vydh tewlys yn kleudh an lewyon.*

7a- Bys dhe'n termyn na, ny wrug myghtern Darius assaya konstryna tus y wlaskor dhe servya duw yn le duw arall. Y'n liesduweth, rydhses kryjyk yw leun. Ha rag y dhustunia, an kesplotoryon a'n flatt, orth y enora, ev an myghtern Darius, avel duw. Arta, kepar dell yw usys yn mysk oll an perghennogyon meur, an goeth a dhifun ha gul dhodho avowa an ordenans ma na dheuth dhyworth y vrys hogen.

Dan 6:8 *Lemmyn, A vyghtern, afydh an defendyans, ha skrif an ordenans, may fo dihevelep, herwydh lagha an Medes ha'n Perses, na yll bos chanjys.*

8a- An ordenans ma a dhargan yn marthus an pyth a wra gul an dy' Sul romanek yn res dhe'n diwedh an dydhyow. Mes notyn bos an gnas dihevelep ma a lagha an Medes ha'n Perses selys gans tus kammus ha peghus heb skila vyth. An dihevelepder a dheu dhe'n Duw gwir bew, an Gwrier.

Dan 6:9 *Ytho myghtern Darius a skrifas an ordenans ha'n defendyans.*

9a- An kamm ma yw essensek, drefenn ev dhe skrifa an ordenans ha'n defendyans, lagha an Medys ha'n Persys *dianjys* a vydh res y gwitha.

Dan 6:10 *Pan wodhva Daniel bos an ordenans skrifys, ev a omdennas yn y ji, mayth esa fenestri an stevell ughella igerys troha Yerusalem; ha teyr gweyth y'n jydh ev a goedhas war y benn-dewlin, pysi ha gormel y Dhuw, dell wre kyns.*

10a- Ny wra Daniel chanjya y omdhegyans, ha ny wra ev bos ynfluencys gans an vusur ma a dus. Dre igeri y fenester, ev a dhiskwa bos hwans dhodho bos y lelder dhe Dhuw Ollgallosek aswonnys gans pubonan. Y'n termyn na, Daniel a dreylyas yn tu Yerusalem le mayth esa tempel Duw, kyn fe distruys. Rag Duw Spyrys re omdhiskwedhas termyn hir y'n tempel sans ma may hwrug ev y drigva, y annedh norvysel.

Dan 6:11 *Ena an wer ma a entras yn tervys, hag i a gavas Daniel ow pysi ha gelwel y Dhuw.*

11a- An konspiryoryon a aspia hag a withas orto dh'y gemmeres yn gwrians a dhisobayans dhe'n argadow riel; lemmyn 'drogwrians a-ugh.'

Dan 6:12 *Ena i a ombrofyas a-rag an myghtern, ha leverel orto a-dro dhe'n defendyans riel: A ny wruss'ta skrifa defendyans ow leverel piwpynag a-ji dhe dregthen dydh a wra pysi dhe neb duw po dhe neb den, a-der dhiso jy, A vyghtern, a vydh tewlys yn kleudh an lewyon? An myghtern a worthybis: An dra yw sur, herwydh lagha an Medes ha'n Perses, na vydh chanjys.*

12a- Ny yll an myghtern saw afydhya an ordenans re skrifas ha sinas y honan.

Dan 6:13 *I a gewsis arta ha leverel dhe'n myghtern: Daniel, onan a'n brisnoryon a Yuda, re skonyas ahanas, A vyghtern, hag a'n ordenans re skrifsys, hag ev a wra y bysans teyr gweyth an jydh.*

13a- Kachys yn ewn, y'n gwrians a'y bysans, Daniel yw kuhudhys. An myghtern a bris Daniel rag y omdhegyans lel ha gwir. Ev a wra kettysten yn skon yntredho ev ha'n Duw ma na serv gans kemmys diwysygneth ha lelder drefenn ev dhe bysi yn fenowgh. *teyr gweyth an jydh.* Henn yw an acheson, an galar ha'n anken a wra an dampnyans Daniel dhodho ha dalleth y dreylyans a dheu.

Dan 6:14 *An myghtern o pur drist pan glewas hemma; yth esa y golonn ow strivya dhe livra Daniel, ha bys yn howlsedhes ev a assayas y sawya.*

14a- An myghtern a gonvedhas ena y vos tewlys yn-mes hag ev a omgalarias rag sawya Daniel, neb a garas meur. Mes y assayansow a vydh euver ha'n myghtern, yn trist, a dhiskudh kyns pubonan: *an lytheren a ladh, mes an spyrys a vewhe.* Ow ri diwettha dhe dus an lavar ma, Duw a dhiskwa finwedh gordhyans dhe laghys. Ny yll bewnans bos rewlys war lytherennow a lagha. Y'n vreus a'n Duw, Duw a gemmer akont a manylyon na wra an lytherennow marow a'y lagha skrifys aswonn, ha tus heb Duw ny's teves furneth dhe wul an keth.

Dan 6:15 *Mes an dus ma a besyas yn unn ynnia war an myghtern, ha leverel dhodho: Godhvedh, A vyghtern, bos lagha an Medes ha'n Pers ow kovynn pub gwith po pub ordenans afydhs gans an myghtern bos dihevelep.*

15a- An re owth omgusulya a dhalleth kovhe an natur diankowadow (anskrifys) a'n erviransow kemerys gans myghtern an Medes ha'n Perses. Ev yw honan kechys yn antell gans y wonisogheth heryes. Mes ev a gonvedh ev dhe vos godhevel a-dhiworth omgusulyans erbynn Daniel.

Dan 6:16 *Ena an myghtern a worhemmynnis may fe Daniel dres ha tewlys yn pytt an lewyon. An myghtern a gewsis ha leverel dhe Daniel: Re wrello dha Dhuw, mayth yw servys gans pes, dha dhelivra!*

16a- An myghtern yw konstrynys dhe worra Daniel yn pytt an lewyon, mes ev a vynn gans oll y golonn may hwrello an Duw a serv ev gans mar a lelder yaghhe.

Dan 6:17 *Y feu degys men ha'y worra war dharas an pytt; an myghtern a'n selyas gans y vysow ha bysow y bennow, may na veu chanjys travyth a-dro dhe Daniel.*

17a- Omma, an prevyans bewnans Daniel a dhiskwedh hevelepterow gans ynkleudhyans Krist, may feu an porth a ven kylghyek selys ynwedh rag lettya interventyansow denel.

Dan 6:18 *An myghtern eth dhe'y balys wosa henna; ev a dremenas an nos heb dybri, ny wrug ev dri benyn-revel dhodho, ha ny yllas ev koska.*

18a- An fara ma a'n myghtern a dhiskwedh y wirionedh. Orth gul an taklow ma, ev a dhiskwa bos hwans dhodho plesya Duw Daniel ha kavoes y selwyans dhiworto. Hemm yw dalleth y dreylyans dhe'n Duw unnik.

Dan 6:19 *An myghtern a sevis orth bora an jydh, gans an bora, hag ev eth yn unn fyski dhe'n pytt an lewyon.*

19a- Parysans a lanwes a holyedh, ha nos gwynn drefenn y spyrys tormentys gans preder a vernans Daniel, ha'n fysk ma dhe'n pytt an lewons a-dhesempis y'n bora, nyns yw gwriansow myghtern pagan mes broder a gar y vroder yn Duw.

Dan 6:20 *Pan dheuth nes dhe'n pytt, ev a elwis Daniel gans lev trist. An myghtern a gewsis ha leverel dhe Daniel: Daniel, gwas an Duw bew, dha Dhuw, a servydh gans dygns, a yll ev dha dhelivra dhiworth an lewons?*

20a- Ow nesa dhe'n pytt, ev a elwis Daniel gans lev trist

An myghtern a wayt mes yma own dhodho hag ev a borth own a'n gwella rag Daniel. Byttegyns, y waytyans yw diskwedhys dre an feth ev dhe'n gelwel ha govynn orto.

20b- Daniel, servont a'n Duw bew, dha Dhuw, a servydh gans pes da, a yll ev dha dhelivra dhiworth an lewyon?

Orth y dhesigna avel « Duw bew », Darius a dhiskwedh dalleth y dreyllans. Byttegyns, y govynn « *a yllis ev dha dhelivra dhiworth an lewyon ?* » a dhiskwedh dhyn nag usi ev orth y aswonn hwath. Poken y hwrussa leverel « *a vynnys dha dhelivra dhiworth an lewyon ?* ».

Dan 6:21 *Hag yn-medh Daniel dhe'n myghtern: Myghtern, byw bys vykken!*

21a- Yn ganow an dus a vrasnas, yn vers 6, nyns o meur a styr dhe'n lavar, mes yn ganow Daniel, y targon ev hedhas bywnans heb diwedh rag an re dewisys gans Duw.

Dan 6:22 *Ow Duw re dhannvonas y el ha degea ganow an lewyon, na wrug drog vyth dhymm, drefenn bos kevys gwiryon a-dheragdho; ha a-dheragos jy ynwedh, A vyghtern, ny wrug vy drog vyth.*

22a- Y'n berthynans ma, myghtern Darius a gonvedh pygemmys yw gokki, anwir ha skonys gans an Duw Bew Gwir re servyas Daniel heb omgudha.

Dan 6:23 *Ena an myghtern a veu pur lowen, hag ev a erghis Daniel dhe vos kemmerys yn-mes a'n pytt. Daniel a veu drehevys yn-mes a'n pytt, ha ny veu kevys warnodho drog vyth, drefenn ev dhe vos grysys yn y Dhuw.*

23a- *Ena an myghtern a veu pur lowen*

An gorthyp ma a lowena naturel ha heb towl a dhiskwedh myghtern dhe vos dewisys a Dhuw y'n termyn a dheu, drefenn bos ganso lemmyn surys a'y vosva ha'y alloes.

23b- *Daniel a veu kemerys yn-mes a'n pytt, ha ny veu kevys goli vyth warnodho*

Kepar ha dillas tri koweth Daniel tewlys y'n forn rewllys re via gorrys yn tan, nyns o goleskys.

23c- *drefenn ev dhe grysys yn y Dhuw*

An fydh ma a veu diskwedhys yn y ervirans a nagha obaya dhe'n gorhemmyn myghtern a wrussa lettya Duw a'y bysadow; dewis anpossybyl hag anwelys rag an den ensampel ma a fydh pur dhenel.

Dan 6:24 *An myghtern a worhemmynnis may fe an wer na, re guhudhsa Daniel, dres ha tewlys yn kleudh an lewyon, i aga honan, aga flegthes ha'ga gwragedh; ha kys i dhe dhrehedhes goles an kleudh, an lewyon a's dalhennas ha terri oll aga eskern.*

24a- Duw a dreylyas an studh erbynn an re dhrog a dowlis droktra. Y'n termyn a vyghternedh Pers a dheu, an prevyans a vydh daswrys rag an Yedhow Mordekai, may hwansa an penn Haman y ladha gans y bobel yn termyn an vyghthernes Ester. Ena ynwedh, Haman a wra diwedha kregys war an groug drehevys rag Mordekai.

Dan 6:25 *Wosa henna, myghtern Darius a skrifas dhe oll an boblow, dhe oll an kenedhlow, dhe dus a bub yeth, a driga war oll an norvys: Re bo kres dhywgh yn pals!*

25a- An skrif nowydh ma a'n myghtern yw a dhen fethys gans an Duw bew. Hag ev lemmyn yn kres perfydh yn y golonn, ev a wra devnydh a'y studh maystri, dhe dhannvon dhe oll tus y vyghterneth, dustuni a'y gres a dhegemmeras dhiworth an Duw gwir.

Dan 6:26 *My a worhemmyn, yn oll myghterneth vy, bos own hag euth a Dhuw Daniel. Rag ev yw an Duw bew, hag ev a bes bys vykken; y wlaskor ny vydh distruys bythkweth, ha'y vestrynsi a bes bys an diwedh.*

26a- *My a worhemmyn yn oll ranndir ow ruvaneth*

An myghtern a worhemmyn mes ny wra ev konstryna denvyth.

26b- *bedhes own hag euth a Dhuw Daniel*

Mes y'n jeves moy a wodhvos der an hwarvos ma, ev a worr own hag euth a Dhuw Daniel rag dissuya gwrioryon unn kyslyw nowydh erbynn Daniel.

26c- *Rag ev yw an Duw bew, hag ev a bes bys vykken*

Ev a wayt bos an dustuni ma degemmerys yn kolonn tus an wlaskor, ha rag gul yndella, ev a'n meur hag a'n ughelha.

26d- *y wlaskor ny vydh distruys bythkweth, ha'y vestrynsi a bes bys diwedh*

An karakter heb diwedh a'n 5^a wlaskor a'n delow yw dyllys arta.

Dan 6:27 *Ev yw neb a dhelivr ha a saw, neb a ober arwodhyow ha marthusyon y'n nevow ha war an nor. Ev yw neb a dhelivras Danel a alloes an lewyon.*

27a- *Ev yw neb a dhelivr ha sawya*

An myghtern a dheg dustuni a'n pyth re welas mes an delivrans ha'n selwyans ma ny wra omdhiskwedhes saw dhe'n korf fisegel, bewnans Daniel. Res vydh gortos devedhyans Yesu-Krist rag konvedhes mynnas Duw a dhelivra ha sawya a'n pegh. Mes notyn ni, an myghtern re omglywas yn naturel an edhom a omburjya rag plesya an Duw bew.

27b- *neb a wra arwodhyow ha marthusyon y'n nevow ha war an nor*

Lyver Daniel a dheg dustuni a'n arwodhow ha marthusyon ma, gwriansow gorwelyek re wrug Duw, mes bedhewgh war, an jowl ha'y dhywolow a yll falshe ynwedh nebes marthusyon duwel. Rag aswonn ynter an dheu dardh possybyl, res yw konvedhes dhe bi an messaj delyvrys a wra les. A wra ev hembronk dhe obayans dhe Dhuw an gwrier, po dhe dhisobayans?

Dan 6:28 *Daniel a sewenas yn reyn Darius, hag yn reyn Cyrus, an Pers.*

28a- *Ni a'n konvedh, Daniel ny dhehwel dh'y dir genedhlek kenedhlek, mes an dyskansow a wrug Duw dh'y dhyski yn Dan.9 a wra dhodho godhvos heb galar an rewlenn re veu erviry's gans y Dhuw.*

Daniel 7

Dan 7:1 : *An kynsa blydhen a Velshatsar, myghtern Babylon, Daniel a gavas hunros ha gwelyow a dheuth dh'y vrys, hag ev ow krowedha war y weli. Ev a skrifas an hunros ha derivas an taklow pennvek.*

1a- *An kynsa blydhen a Velshatsar, myghtern Babylon*

Henn yw, yn – 605. A-dhia wel Daniel 2, 50 blydhen re dremenas. Marow, an myghtern meur Nebukadnesar a veu disodhys gans y wyr Belshatsar.

Dan 7:2 : *Daniel a dhallathas ha leverel: Yth esen ow mires yn ow hunros nos, hag otta, an peswar gwyns a'n nevow a wrug tardh war an mor bras.*

2a- *an peswar gwyns a'n nevow a wrug tardh*

An re ma yw an breselyow ollvysel a wra ledya rewlysi dhe lesa aga galloes yn tu an peswar poynt kardinal, war-tu ha'n North, an Soth, an Est ha'n West.

2b- *war an mor bras*

Nyns yw an imaj flattus rag an kenedhel dhenel, drefen bos an mor, kyn fo bras, arwodh a vernans. Nyns yw, yn towl Duw, an kres darbarys rag an den gwrys dh'y imaj, herwydh Gen.1. Y ges yw an nor. Mes an kenedhel dhenel re gollas, a-dhia an pegh hendasek, dre hy disobayans, hy imaj dhywys ha nyns yw namoy yn y dhewlagas pur ha sans marnas bestes mor andhefol ha debron a dheber an eyl y gila yn-dann awen an jowl ha'n dhywolow. Y'n weles ma, an mor a verk an bush dianow a dus.

Ynwedh, an ranndir kudhys gans an profoesieth a wra kewsel orth poblow kelmys war-barth dre aga thremennow arvor ryb an Mor Kres. An *mor* a wra ytho gwari rann veur yn gwriansow breselek an omsettyansow gans an dreusrewlys.

Dan 7:3 *Ha peswar best meur a dheuth yn-mes a'n mor, dihaval an onan orth y gila.*

3a- *Ha peswar best meur a dheuth yn-mes a'n mor*

Ni a wel yn gweles nowydh an dyskas res yn Daniel 2, mes omma, *enevales* a gemmer le rannow korf an *delow*.

3b- *dyffrans anes onan a'n re erell*

Kepar ha materyow an *delow* a Dan.2.

Dan 7:4 *An kynsa o haval dhe **lew**, hag ev a'n jevo eskelli er; my a viras, bys pan veu y eskelli terrys; ev a veu kemmerys dhiworth an nor ha settys war y dreys avel den, ha kolonn den a veu res dhodho.*

4a- *An kynsa o haval dhe **lew**, hag ev a'n jevo eskelli er*

Omma, an penn a owr a'n myghtern Chaldek yn Dan.2 a dheu ha bos *lew gans eskelli er*; arwodh gravys war meyn glas Babylon, goeth myghtern Nebukadnesar yn Dan.4.

4b- *my a viras, bys pan veu y eskelli tennys dhe-ves*

An profoes a gows a-dro dhe'n seyth blydhen po seyth termyn may feu an myghtern Nébucadnetsar iselhes gans Duw. Dres an 7 blydhen (*seyth termyn*) a uvelder profoesys yn Dan.4:16, y *golonn den a veu kemmerys dhe-ves*, aswys gans kolon best.

4c- *ev a veu kemmerys dhiworth an nor ha settys war y dreys avel den, ha kolonn den a veu res dhodho.*

Y trelyans dhe Dhuw an gwrier yw afydhys omma. Y brofians a wra agan konvedhes bos den, yn golok Duw, den marnas pan vo y golonn ow toenya imaj kolonn Duw. Ev a'n diskwedh yn y enkorforans yn Yesu-Krist, an patron perfydh a gerensa hag obayans.

Dan 7:5 *Hag otta, an nessa best o haval dhe **ors**, hag y sevi war unn tu; yth esa teyr asenn yn y anow yn-mesk y dhyns, hag y leverys dhodho: Sav, dybri meur a gig.*

5a- *Hag ottomma, an nessa best o haval dhe **ors**, hag y sevi war unn tu*

Wosa myghtern Chaldea, an vronn ha'n breghow a *arghans* a'n Medes ha'n Perses a dheuth ha bos *ors*. An manylyans "*a sevi war unn tu*" a dhiskwedh dominashon Persek a dheuth yn nessa wosa dominashon Medek, mes y gonkistys dre vyghtern Cyrus 2 an Pers a ros dhodho nerth moy ages an Medes.

5b- *yth esa tri asenn yn y anow yn-mysk y dhyns, hag y feu leverys dhodho: Sav, dybri meur a gig*

An Berses a wra dominya an Medys ha treghas teyr pow: Lydi an myghtern rych Croesus yn -546, Babylon yn -539, hag Ejyp yn -525.

Dan 7:6 *Wosa henna my a viras, hag otta, onan arall o haval dhe **leopard**, ha war y geyn peder askel kepar ha edhen; an best ma a'n jevo peder penn, ha galloes a veu res dhodho.*

6a- *Wosa henna my a viras, hag otta, onan arall o haval dhe **leopard***

Yn kettella, an torr ha'n glin a vrons governoryon Grek a dheuth ha bos onan *leopard gans peder askel edhen*; an brithow a'n *leopard* grek a'n gwra **arwodh a begh**.

6b- *hag y'n jevo peswar askel war y geyn kepar ha edhen*

An peswar askel edhen junys gans an *leopard* a dhiskwa ha konfirmys uskisder ewn a gonkistys y vyghtern yowynk Aleksander Veur (ynter -336 ha -323).

6c- *y'n jevo peswar penn an enyval ma, ha domynasyon a veu res dhodho*

Omma, "*peswar penn*" mes yn Dan.8 y fydh «*peswar korn bras*» a verk an rewlydhyon grek a dheuth wosa Aleksander Veur: Seleukos, Ptolemy, Lysimachus, ha Kassander.

Dan 7:7 *Wosa henna, my a viras y'm hunrosow nosweyth, hag otta, yth esa **peswara best, euthek**, euthek ha pur nerthek; yth esa dhodho dens meur a horn, ev a dhybri, terri, hag ev a*

stampya war an remenant; ev o dyffrans dhe oll an enyvales kyns, hag yth esa dhodho deg korn.

7a- *Wosa henna, my a viras y'm hunrosow nos, hag otta, yth esa **peswara best, euthek, euthek** ha pur grev dres eghenn*

Arta, an garrow a horn a'n Emperoureth Romanek a dheuth ha bos amm gans dens a horn ha deg korn. Rag herwydh Apo.13:2, dhodho y honan, ev a deg kemmyn a'n 3 emperourethow kyns: Nerth an lew, afydhys y'n vers ma mayth yw levery: *marthus krev*; an nerth a arth, ha'n toethter a'n leopard **gans ertach y beg** diskwedhys gans y blommow.

7b- *yth esa dhodho dens meur a horn, ev a dhybri, terri, ha tretta war an remenant;*

An manylyon ma a wra kavos dhodho an ladhvaow ha'n ladhvaow gwrys gans arwodh an **horn** roman a wra pesya bys wor'wedhen, dre y vestrynsi pabek.

7c- *yth o dyffrans dhe'n enevales kyns, hag y'n jeves deg korn.*

An deg korn a dhispleg, an Frankys, an Lombards, an Alamans, an Anglo-Sows, an Wisigoths, an Burgundians, an Suevi, an Heruli, an Vandals, ha'n Ostrogoths. Henn yw an **deg** myghternedh kristyon a wra furvy wosa koedha an emperoureth roman a-dhia 395, herwydh an styryans res gans an el dhe Daniel yn vers 24.

Dan 7:8 *My a viras orth an kern, hag otta, korn byghan arall a dheuth yn-mes a'ga mysk, ha tri a'n kynsa kern a veu tennys dhe-ves a-rag an korn ma; hag otta, yth esa dhedhi dewlagas avel dewlagas den, ha ganow, ow kewsel gans goeth.*

8a- *My a viras orth an kern, hag otta, korn byghan arall a dheuth yn-mes a'ga mysk*

An korn byghan a dheuth yn-mes a onan a'n deg korn, a styr Ital Ostrogothys le mayth yw Rom ha'n 'sans sed' pabek yn palys Latran war vryn Caelius; hanow Latin ow styrya: an nev.

8b- *ha teyr a'n kynsa kern a veu tennys a-rag an korn ma*

An kern dybrys yw a-dro dhe'n termyn: an tri myghtern yselys a vers 24 yw, an Heruli yntra 493 ha 510, ena yn kettermyn, an Vandali yn 533, ha'n Ostrogothi yn 538 a veu helghys yn-mes a Rom gans an jeneral Belisarius orth arghadow Justinian 1^{er}, hag yn tien fethys yn Ravenna yn 540. Rag res yw notya an sewans a'n lavar *a-rag an kern ma*. Hemm a styr bos an kern heb nerth breselek personel ha hi owth usya nerth arvow an vyghternedh a's own ha prederi a'y galloes kryjyk hag ytho a's skoodh ha gostydh dhedhi. An reson ma a vydh afydhys yn Dan.8:24 le may redyn: *y nerth a wra kressya, mes nyns yw dre y nerth y honan* ha'n vers 25 a dheriv: *drefenn y sewenans ha sewena y doell, ev a'n jevydh goeth yn y golonn*. **Yth yw diskwedhys yma an gwirder ow kavas afydhys unnsel dre guntell an messajow haval rannys yn mysk chaptrow dyffrans lyver Daniel ha, yn efan, an Bibel dien.** Diberthys, an chaptrow a'n lyver 'a selya' an profoesans ha'y dhaspriansow, an re moya klyw ha posekka a remayns anwaytyes.

8c- *hag otta, yth esa dhedhi dewlagas avel dewlagas den*

Yn Apo.9, an Spyrys a wra devnydh a'n ger *kepar hakyns* y dheskrifansow. Y'n fordh ma, ev a gomend semlans semlant nag yw gwirder. Omma, yn kepar maner, res yw notya an hevelepter gans an den incarnys yn y berfeythder yn Yesu-Krist, mes nyns eus dhodho saw an omgemeryans. Mes yma moy, drefen bos an « *lagasow* » arwodhyek a weledigaeth an profoesiow mayth yw Yesu ynwedh an patron perfeyth. Ha'n Spyrys a wra kampoella dhe omgemeryans profosek an pabeth a wra worfenn gorra y esedh soedhek yn sita an Vatikan, ger a styr: profoesa, dhyworth an Latin « *vaticinare* ». An dra a vydh afydhys yn Apo.2:20, pan wra an Spyrys keheveli an eglos katholik romanek dhe'n Jezebel a ladhas profoesi YaHWéH, an wren estren a wordhya Baal, demedhys gans myghtern Ahab. An kehevelyans yw justhes drefen an pabeth a wra merwel an profoesi gwir a Dhuw yn Krist war an loskvenow an ynkisysyon.

8d- *ha ganow, ow kewsel gans goethuster.*

Y'n kapten ma 7, an Gwrier Fylm ha Stiward a wra diskwedhes yn 'zoom' an oes kristyon a'n deur, an prys yntra diwedh emperoureth Rom ha dehweles splann Krist yn Micael, y hanow nevek gans an eledh. Ev a dhargan dos *amyghtern goethus, helghyas an syns an Ughella*, a wra omsettya orth rewlyow kryjyk devin owth assaya *chanjya an termynyow ha'n lagha*, a'n deg gorhemmynn mes ynwedh a rewlyow devin erel. An Spyrys a dhargan y gessydhyans diwettha; ev a vydh « *devys gans tan drefenn y eryow goethus* ». Henn yw prag, an gwari-jujya nevek a'n seythves milvledhen yw diskwedhys a-dhistowgh wosa kampoella y *eryow goethus*. Kyns, myghtern Nebukadnesar re wrussa ynwedh prov a *woethter* mes ev re aswonnys yn uvel an dyskas uvelheans a ros Duw dhodho.

An vreus nevek

Dan 7:9 *My a viras, ha tronys a veu gorrys. Ha'n Hen a Dhydhow a esedhas. Y wisk o gwynn avel an ergh, ha blew y benn avel gwlan pur; y dron o avel flammow tan, ha'n rosow avel tan ow leski.*

9a- *My a viras, ha tronys o gorrys*

An wel ma a dhispleg an termyn a vreus a vydh gwrys gans an syns dasprenys a Yesus-Krist yn y bresens, owth *esedha war dronys, y'n nev* herwydh Apo.4, dres an *mil vlydhen* menegys yn Apo.20. An breus ma a bareus an kummysow a'n **breus finel** hag yw diskwedhys yn gwers 11.

9b- *Ha'n henavek a dhydhow a esedhas.*

Hemm yw Krist dywysyk, an unn Duw kreator. Gwrians an verb *esedhas* a dhiskwedh astel a oberow a'y sav, hemm yw imaj a bowes. An nev yw yn kres perfydh. War an nor, an re dhrog re beu distruys dhe dhehwelyans Krist.

9c- *Y dhillas o gwynn avel an ergh, ha blew y benn o avel gwlan pur*

An gwynn yw arwodh a burder perfyth Duw a-dro dh'y gnas dien orth nivel y dhillas, arwodhyow a'y oberow ha blew y benn hag yw kurun a furneth pur ha perfyth heb *pegh*. An vers ma a gomprened Esa.1:18 : *Dewgh ha disputyn! yn-medh YaHWéH. Mars yw agas peghosow avel kogh, i a vydh gwynn avel an ergh; mars yns i rudh avel purpur, i a vydh avel gwlan.*

9d- *y dron o kepar ha flammow tan,*

An *trôn* a verk le an Vreusyas Meur, breus a vrys Duw. Yma ev settys yn-dann imaj an *flammow tan* a vydh *lagasow* a Grist an Breusyas yn Apo.1:14 may hyllys gweles deskrifansow an geryow ma. An *tan* a dhistru, ow ri dhe'n vreus ma an amkan a dhistru eskerens Duw ha'y re etholys. Drefenn bos an re ma marow seulabrys, an vreus ma a wra omdhannven orth an *nessa mernans* a wra frappya an dus dampnys yn tiwettha.

9ves- *ha'n rosow avel tan ow leski.*

An *trôn* a'n jeves rosow kehevelys orth *tan ow leski* a vydh enowys yn ewn war an nor: Apo.20:14-15: *an nessa mernans yw poll an tan*. An *rosow* a awgenn ytho gwayans breusydhyon an nev dhe'n nor rag gorfenn an verdikto leverys. An Duw bew, an breusydhy meur, a way hag y'n prys may fydh an nor nowydhhes ha glanhes, ev a way arta rag settya y drôn Ryel herwydh Apo.21:2-3.

Dan 7:10 *Avon a tan a resas hag eth yn-mes a-dheragdho. Mil a vilow a'n servyas, ha deg mil a vilvilyow a sevis a-ragdho. An vreusydhyon a esedhas, ha'n lyvrow a veu igerys.*

10a- *Avon a tan a resas hag eth yn-mes a-dheragdho*

An *tan* purhe a dhiyskynn dhiworth nev dhe dhybri enevow an re varow a goedhas ha dasvywys, herwydh Apo.20:9 : *Hag i a yskynnas war enep an nor, hag i a wrug omsettya war gamp an syns ha'n sita gerys. Mes tan a dhiyskynnas a'n nev, ha'ga devorya.*

10b- *Milyow a vilyow a'n servyas*

Henn yw, milvil a enevow, **adewisys** dasprenys a'n nor.

10c- *ha deg milvil a sevisyn y wolok*

Deg bilvil a enevow a'n norgelwys gans Duw yw drehevys ha gelwys a-ragdho ha'y vreusydhe dhe wodhav an vreus gwiryon a'n nessa mernans, tra afydhys yn Luk 19:27: *Wosa henna, drogh omma ow eskerens, na vynnens my dhe reynya warnedha, ha'ga ladha yn ow horf*. Y'n fordh ma, an Spyrys a afydh an geryow re leveris dre Yesu yn Matt.22:14: *Rag lies yw gelwys, mes nebes yw dewisys*. Hemma a vydh arbennik y'n dydhyow diwettha herwydh Luk 18:8: ... *Mes, pan dheu Mab an den, a wra ev kavoes fydh war an nor?*

10d- *An vreusydhyon a esedhas, ha'n lyvrow a veu igerys*

An lys ughel a vreus war sel an dustuni re ros an vreus ha'n kuhudhansow gwiw dhe bub enev dampnys. Y lyvrow a syns an bywnans a greadur, gwithys yn kov gans Duw, gans dustuni an eledh lel, anweladow dhe'n Norvysyon y'n eur ma.

Dan 7:11 *My a viras ytho, drefenn an geryow goethus a leveris an korn; ha pan esen ow mires, an best a veu ledhys.*

11a- *My a viras ytho, drefenn an geryow goethus a leveris an korn*

Kepar ha'n termow «awos geryow goethus» y'n diskwa, an vers ma a vynn diskwedhes dhyn an kevrenn a awos ha effeyth a dhefin breus Duw. Ny vreus ev heb awos.

11b- *ha ha my ow mires, an best a veu ledhys*

Mars yw an peswara best owth esedha war an ros, Rom emperourethek - deg myghterneth europek - Rom pabek, distruys gans tan, yw **drefenn** a'n ober ganow goethus a Rom papal; ober a wra pesya bys yn dehweles Krist.

11c- *ha'y gorf a veu distruys, res d'an tan dhe vos leskys*

An vreus a dreuskwyth an korn byghan ha'n deg korn sivil re'n skoodhyas ha kevrenna yn y beghosow herwydh Apo.18:4. *Lyn an Tan a'n nessa mernans a wra aga dybri ha'ga distruui*.

Dan 7:12 *An enevales erel a veu diwiskys a'ga galloes, mes riys veu dhedha bewnans hir bys yn termyn.*

12a- *An enevales erel a veu diwiskys a'ga galloes*

Omma, kepar hag yn Apo.19:20 ha 21, an Spyrys a dhiskwedh bos tybyans dyffrans rag peghadoryon kemmyn paganeth, ow herya pegh dallethys tewlys a-dhia Adam dhe'n bush a vab-den dres oll istori an nor.

12b- *mes yth veu grontyes dhedha hirneth bys termyn certain*

An manylyans ma a styr an les a'n emperourethow kyns na wrug godhevel diwedh aga domynans orth diwedh an bys dell yw an kas rag an 4a^a best romanek yn y form diwettha a wovernans ollvysel kristyon dhe dermyn dehwelans Yesu-Krist. Diwedh an 4a^a yw merkyes gans y dhistruyans dien. Wosa henna, an nor a wra gortos *anfurv ha gwag* yn imaj a *an downder* a Gen.1:2.

Yesu-Krist, mab an den

Dan 7:13 *My a viras y'm hunrosow nos, hag otta, war gommol an nevow y teuth nebonan haval orth mab den; ev a dheuth nes dhe'n henavek a dhydhyow, hag i a'n dros nes dhodho.*

13a- *My a viras y'm hunrosow nos, hag otta, war gommol an nevow y teuth nebonan haval orth mab den*

An omdhiskwedhyans a'n mab den a dheu dhe wolowi styr an vreus re veu kewsys. An vreus yw dhe Grist. Mes yn termyn Daniel, ny dheuth Yesu hwath, ytho Duw a worras yn imaj an pyth a wra ev a gollenwel der y venystri norsek yn y dhevedhyans kynsa war an nor a dus.

13b- *ev a dheuth war-rag dhe'n henavek a dhydhyow, hag i a'n dros nes dhodho.*

Wosa y vernans, ev a omdhassergh, dhe brejenti y wiryonedh perfydh re veu offrynnys yn sakrifis dhe Dhuw offensys, dhe gavos pardonn y re etholys, dewisys ha diblansys ganso y

honan. An imaj diskwedhys a dhysk an pennrewl a'n selwyans dre fydh yn sakrifis bolonjedhek Duw yn Krist. Hag ev a afydhyas y vos komparys gans Duw.

Dan 7:14 *Y feu res dhodho an domynans, an gordhyans ha'n myghternsys; hag oll an poblow, an kenedhlow, ha tus a bub yeth a'n servyas. Y domynans yw domynans heb diwedh na dremen, ha'y vyghternsys ny vydh distruys nevra.*

14a- *Y feu res dhodho an domynans, an gordhyans ha'n myghternsys*

An kedhlow y'n vers ma yw kowlwrys y'n versow ma a Matt.28:18 dhe 20 hag a afydh bos an vreus dhe Yesu-Krist: *Yesu, ow tos nes, a gewsis orta yn kettellma: **Pub galloes a veu res dhymm yn nev ha war an nor.** Kerdhewgh, gwrewgh dyskyblon a bub kenedhel, orth aga besydha yn hanow an Tas, ha'n Mab, ha'n Spyrys Sans, ha dyskewgh dhedha gwitha pup-tra a worhemmynnis vy dhywgh. Hag otta, yth esov genowgh pup-dydh bys yn diwedh an bys..*

14b- *hag oll an poblow, an kenedhlow, ha tus a bub yeth a'n servyas*

Yn absolyt, y fydh war an nor nowydh, an koth nowydhhes ha gordhywys wosa an seythes milvlydhen. Mes an dus dasprenys a vydh dewisys yn-mes a buban poblow, an kenedhlow, ha tus a bub yethdre an selwyans unnik kavys dre Yesu-Krist drefenn i dheservys dres aga bewnans. Yn Apo.10:11 ha 17:15 an lavar ma a verk Europa ha'n bys kristyon west. Yth eson ni ow kavoes y'n bagas ma anmilion a'n re etholys sawys a serv Duw yn vers 10.

14c- *ha ny vydh y vyghterneth nevra distruys*

An manylyon re beu devynnys yn Dan.2:44 yn y geve yw afydhys omma:ny vydh y vyghterneth nevra distruys.

Dan 7:15 *My, Daniel, a veu troblys y'm spyrys a-bervedh ynnov, ha gwelesigethow ow fenn a'm ownhas.*

15a- *My, Daniel, yth esa ow brys troblys a-bervedh ynnov*

Skila yw troblyans Daniel, an weles a dhargan peryl rag sans Duw.

15b- *ha gweledigaethow ow fenn a'm ownas.*

Yn skon, y weledigaeth a Mighal a wra an keth effeyth warnodho, herwydh Dan.10:8 : *My a remaynyas ow honan, ha my a welas an welesigeth vras ma; an nerth a fyllys dhymm, ow fas a janjyas liw ha bos diswrys, ha my a gollas pub krevder.* Styryans : *mab an den ha Micaël yw unn person duwlek unnsel. An euth a wra merkya myghterneth Rom, rag y'n dhew vestrynsi sewya ma, ny wra ri dhe'n poblow mestrysi sans kepar ha Nebukadnesar, Darius an Medek ha Cyrus 2 an Persek.*

Dan 7:16 *My a dheuth nes dhe onan a'n re esa ena, ha my a wovynnas orto an gwiryonedh a-dro dhe oll an taklow ma. Ev a leveris dhymm, ha ri dhymm an styryans:*

16a- **Omma yth eyl dhallathas an styryansow keworrys res gans an el**

Dan 7:17 *An peswar best meur ma, yw peswar myghtern a sev a'n dor;*

17a- Merkyewgh bos an styryans ma owth omwul keffrys dhe'n isrewlys diskwedhys yn Dan.2 dre imaj an delow hag omma yn Dan.7, dre imaj an bestes.

Dan 7:18 *mes an syns an Ughella a dhegemmer an wlaskor, hag i a'n pew bys vykken, dres bys vykken ha bys vykken.*

18a- Keth tra a leverir a-dro dhe'n peswar henedh. Arta, an pypmes a wra omdhannvon orth gwlaskor heb diwedh an re dewisys a dhrehevis Krist war y feth **war beg** ha'n mernans.

Dan 7:19 *Ena my a vynnas godhvos an gwiryonedh a-dro dhe'n peswora best, o dyffrans dhe oll an re erell, euthyk euthyk, a'n jeva dens a horn hag ewinow a vrest, a dhybris, a derris, ha trettyas war an pyth a remaynya;*

19a- *a'n jeva dens a horn*

Omma yth eson ni ow kavoes, y'n dyns, an horn seulabrys arwoedh a galesder an emperoureth roman merkys gans an garrow a delow Dan.2.

19b- *hag ewinow abres.*

Yn an kedhlow ma, an el a lever: *hag ewinow abres. Ervenn pegh Grek* yw afydhys gans an daffar ma, kesalk a dhiskwedhas emperoureth Grek yn *an torr ha'n glinys* a'n delow a Dan.2.

19c- *a dhybri, a derri, ha treylia war an remenant*

Dybrans, po profya a'n taklow treghys, hag a wra tevi – *terri* po, konstryna ha distrui – *trettya yn-dann dreys* po, dispresya ha helghya – An oberow ma yw an re a wra an dhew 'Rom' war-lergh ha'ga skoodhyoryon civil ha kryjyk praktisya bys yn dehweles Krist. Yn Apo.12:17 : an Spyrys a verk an diwettha 'adventoryon' gans an ger 'remenant ».

Dan 7:20 *ha war an deg korn a'n jevo yn y benn, ha war an huni arall a dheuth yn-mes hag a-dherag may koedhas tri, war an korn na a'n jevo dewlagas, ganow ow kewsel gans goethuster, ha semlant brassa ages an re erell.*

20a- An vers ma a dhre dhe'n vers 8 manylyon kontrari. Fatel yw an « *korn byghan* » a wra hi omma *semlant brassa ages an re erell*? Hemm yw oll hy difrans gans an re erell myghternedh a *deg korn*. Yth yw pur wan ha breus ha byttele, dre gryjyans ha own a Dhuw a wra hi deklarya bos hy honan war an nor, hi a's mestr ha'ga dyghtya orth hy mynnas, marnas yn nebes enkowethyansow.

Dan 7:21 *ha my a welas an korn na ow kul bresel dhe'n sans, ha'ga fetha,*

21a- Yma'n paradoks ow pesya. Hi a venter bos an sansoletha, ha Duw a's kuhudh a helghya y sans. Nyns eus saw unn styryans ytho: hi a wowlever kepar dell anall. Hy sewena yw sewena gow meur a doell ha distrui, pur dhistruyus a'n fordh arayes gans Yesu-Krist.

Dan 7:22 *bys dhe'n termyn may teuth an den koth a dhydhyyow dhe ri gwir dhe sans an Ughella, ha'n termyn a dheuth mayth esa an sans yn perghennogeth an wlaskor.*

22a- Yn gwella prys, an nowodhow da yw afydhys. Wosa gwriansow tewl Rom babadek ha'y skoodhyoryon sivil ha kryjyk, an trygh worfennel a dhehwel dhe Grist ha'y re dewisys.

An gwersow 23 ha 24 a dheriv an kethow treusvewans

Dan 7:23 *Ev a gewsis orthiv yndella: An peswara best, peswara gwlaskor yw hag a vydh war an nor, dihaual dhe oll an gwlaskorow, hag a dheber oll an nor, y's treth ha'y derri.*

23a- Emperoureth roman pagan yn y furv emperourethek yntra -27 ha 395.

Dan 7:24 *An deg korn, yw deg myghtern a sev a'n wlaskor ma. Onan arall a sev war aga lergh, ev a vydh dyffrans dhe'n re gynsa, hag ev a iselha tri myghtern.*

24a- Dre'n manylder ma y hyllyn identifia an re ma *deg korn* dhe'n **deg** myghternedh kristyon formys war tiredh howlsedhes an emperoureth roman koedhys ha folsys. An tiredh ma yw agan Europa a-lemmyn: an U.E. (po E.U.).

Dan 7:25 *Ev a gews geryow erbynn an Ughella, ev a arwask an syns an Ughella, hag ev a wayt chanjya an termynyow ha'n lagha; ha'n syns a vydh delivrys yn y dhiwleuv dres termyn, termynyow, hanter termyn.*

25a- *Ev a gews geryow erbynn an Ughella*

Duw a guntell y'n vers ma y guhudhans a'n peghosow a re kuhudh dhe'n governans pabek romanek ha'y eskobyon a Rom kyns, dredha may feu an drog gwrys kemmyn, justifiys ha dyskys dhe'n bushow angodhvedhys. An Spyrys a vynnig an kuhudhansow ow talleth gans an moyha ter: *gerow erbynn an Ughella* y honan. Yn paradoks, an pabow a hevel servya Duw ha'y worra war an nor. Mes hemm yw an kammweyth drefenn na wra Duw assentya vyth orth an honadow pabek. Hag yn sew, pup-tra a dhysk Rom yn fals a-dro dhe Dhuw a'n tervyh yn person.

25b- *ev a arveth an sans an Ughella*

An arvedhyans didhuvan sans a'n vers 21 yw dasleverys omma ha afydhys. Breusow yw leverys gans lisyow kryjyk henwys 'Inkwisys Sans'. Torment yw devnydhys dhe ledya an gwiryon dhe avowa aga kabluster.

25c- *hag ev a wayt chanjya an termynyow ha'n lagha*

An kuhudhans ma a re dhe'n redyer an chons dhe dhassevel an gwiryonedhow selvenek a'n gordhyans dhe'n Duw bew ha unnik gwir.

An kempenn da re beu ordenys gans Duw a veu chanjys gans an gregyoryon romanek. Herwydh Eksodus 12:2, Duw a leveris dhe'n Ebrowyon orth aga frynk yn Ejyp: **An mis ma a vydh ragowgh an kynsa a'n misyow; ev a vydh ragowgh an kynsa a'n misyow a'n vledhen.** Hemm yw arghadow, nyns yw profyans sempel. Ha drefen bos selwyans ow tos dhyworth an Yedhewon herwydh Yesu-Krist, a-dhia'n Eksodus, pub den a dheu a-berth y'n selwyans a dheu ynwedh a-berth yn teylu Duw may tal dhe'y arghadow reynya ha bos revronsys. An dyskas gwir a selwyans yw hemma, hag yndella y feu a-dhia termyn an abesteli. Yn Krist, Ysrael Duw re gemmeras semlant spyrysel, nyns yw le ages y Ysrael may hwrug ev ordenya y arghadow ha'y dhyskasow. Herwydh Rom.11:24, an pagan treyls yw ynys war an gwreydhenn ha'n korf Ebrow a Abraham, ha'n kontrari part. Gwarnys yw gans Powl erbynn diskryjyans re dheuth ha bos marwel rag an Yedhewon rebellyek a'n kynsommys koth hag y fydh keffrys rag an Kristonyon rebellyek a'n nowydh; hag yma henna ow tocha yn tidan fydh Katholik romanek, ha studhyans Dan.8 a'n afydh, a-dhia 1843, an Kristonyon protestyek.

Nyns eson ni saw orth dalleth diskwedhyans profosek hir may ma kuhudhans Duw y'n vers ma ollgemmyn, kepar dell yw an sywyansow euthyk ha dramatyk. An termynow chanjys gans Rom yw a-dro dhe:

1 – an powes Sabat a'n 4^{ves} gorhemmynn Duw. An seythves dydh yw kemerys le a-dhia an 7^{ves} a vis Meurth 321 gans an kynsa dydh, synsys avel dydh anedhyes ha dalleth an seythun gans Duw. Dres henna, an kynsa dydh ma a veu ynniys gans an emperour roman Constantinus 1^{er} hag ev o konsakrys dhe'n gordhyans a'n 'howl venegys anvudhys', an howl dywys gans an baganys, seulabrys yn Ejyp, arwoedh biblik a'n pegh. Daniel 5 re dhiskwedhas dhyn fatel wra Duw kessydhya an disenor a veu res dhodho, ytho an den yw gwarnys hag ev a woer pyth a'n gortydh pan wra Duw y vreusi kepar dell wrug breusi ha ladha myghtern Belshassar. An sabot sanshyfys gans Duw a-dhia fondyans an bys a'n jeves dew elven a-dro dhe **an termyn ha'n lagha** avel delanwes, dell yw kampoellys yn agan vers.

2 – Dalleth an vledhen, a veu gwrys yn kynsa yn gwenton, ger a styr kynsa termyn, re beu chanjys dhe dalleth yn gwav.

3 – Herwydh Duw, chanj an jydh a hwer dhe howlsedhes, y'n argerdh nos-dydh, a-der dhe hanter-nos, rag yma ev owth hewlel ha merkys gans an ster re wrussys ev y'n amkan ma.

An chanj y'n lagha a wra mos yn-rag pella ages an desten a'n sabot. Ny wrug Rom defolya lestri owr an tempel, mes hi a omgemmeras an galloes dhe janja an tekst oryginel a'n geryow skrifys gans Duw gans y vys war an venynnow a ven a veu res dhe Moyses. Taklow mar sans may feu neb a dochyas an argh, mayth esens ynni, gweskys gans Duw gans mernans a-dhistowgh.

25c- *ha'n sans a vydh delivrys yn y dhiwleuv dres termyn, termynnow, ha hanter termyn*

Pyth a styr termyn? An prevyans a'n myghtern Nebukadnesar a re an gorthyp yn Dan.4:23 : *Y fydydh tewlys yn-mes a mysk tus, ty a'th jevydh dha drigva gans bestes an gwel, y fydh res dhis avel oghen gwels dhe dhybri; **ha seyth termyn a dremen warnas**, bys pan wodhes an Ughella a rewlyk war vyghterneth mab-den ha'y ri dhe neb a vynn.* Wosa an prevyans kales ma, an myghtern a lever y'n vers 34 : **Wosa an termyn merkys, my, Nebukadnesar, a dhrehevis ow dewlagas war-tu ha'n nev, ha'm skians a dhehwelis dhymm.** *My a vennigas an Ughella, my a ros gormola dhe neb a vew bys vykken, neb a rewlyk gans rewlyans bys vykken, ha'y vyghterneth a bes a henedh dhe henedh.* Ni a yll konkludya bos an seyth termyn ow tiskwedhes seyth blydhen drefen an termyn dhe dhalleth ha gorfen yn termyn y vewnans. An pyth a elow Duw *unn termyn* ytho yw an termyn may hwra an nor treylia a-dro dhe'n howl. A-dhiworth hemma, yma lies messaj ow tos. Duw yw synsys avel an howl ha pan omughelhas kreatur yn goeth, dh'y worra yn y le, Duw a lever dhodho: « Gwra treylia a-dro dhe'm dywysogeth ha dysk piw ov vy ». Rag Nebukadnesar, yma edhom a

seyth treilyans mes effeythus yns. Messaj arall a wra omvysya dhe duryans an pabeth re veu profoesys ynwedh gans an ger « *termyn* » y'n vers ma. Dre barya gans prevyans Nébucadnetsar, Duw a gessydh goeth kristyon orth y dhelivra dhe **gwallheans dres unn termyn, termynnow, ha hanter-termyn** a vledhynnyow profosek. A-dhia an 7ves a vis Meurth 321, an goeth ha fowt skians y'n wokkineth a wra dhe dus assentya gostyttha dhe'n arghadow a janj gorhemmynn Duw; dhe'n pyth na yll keth gostydh Krist obaya heb bos treghys a'y Dhuw selwador.

An geryow ma a'gan hembronk dhe hwilas an gwir dalvosogeth ha'n dydhyow dallesh ha diwedh an duryans profoesek ma. Ni a wra diskudha y vos 3 blydhen ha hwegh mis. Yn hwir, an formul ma a omdhiskwedh arta yn Apo.12:14 mayth yw settys yn kehevel gans an formul 1260 *dydh* a vers 6. An argerdh a'n codh Ezé.4:5-6, *unn jydh rag blydhen*, a wra konvedhes y hwra an termyn ma yn hwir 1260 bledhen hir ha euthyk, a wodhevyans ha mernans.

Dan 7:26 *Ena y teu an vreus, ha'y vestroni a vydh kemmerys dhiworto, ha distrays ha diswrys bys vykken.*

2a- Drehevel an prys ma a'n manylyon ma: an vreus ha diwedh mestroni an pabow a hwarva yn kettermyn. Hemma a brov nag yw an vreus derivys ow talleth kyns dehweles Krist. Yn 2021, yma an pabow hwath owth oberi, ytho an vreus menegys yn Daniel ny dhallathas yn 1844, breder adventist.

Dan 7:27 *An reyn, an domynans, ha'n murder a oll myghternnyow yn-dann an nevow a vydh res dhe'n bobel a'n syns an Ughella. Y reyn yw reyn heb worfenn, hag oll an domynoryon a wra y servya ha gostydh dhodho.*

27a- Ytho, an vreus yw gwrys yn hwir wosa dehweles yn splannder Krist ha'n kemmerans yn nev y re etholys.

27b- *hag oll an domynoryon a wra y servya ha gostydh dhodho*

Yn ensamplys, Duw a dhiskwa dhyn an tri *rewlysi* diskwedhys y'n lyver ma: myghtern Chaldek Nebukadnesar, myghtern Medek Darius, ha myghtern Persek Cyrus 2.

Dan 7:28 *Omma y hedhas an geryow. My, Daniel, o pur dhrylys gans ow thybyansow, my a janjyas liw, ha my a withas an geryow ma yn ow holonn.*

28a- An trobel Daniel yw hwath justifiys, rag dhe'n nivel ma provow a honanieth Rom babmek a fyll hwath a nerth; y honanieth a remayn hwath "tybyans" seulabrys meur y dhegedhys, mes byttele, "tybyans". Mes Daniel 7 nys yw marnas an nessa a'n seyth skrif profosek diskwedhys y'n lyver ma a Daniel. Ha seulabrys, ni re welas bos an messajow delivrys yn Dan.2 ha Dan.7 kehaaval ha kesplek. Pub skrif nowydh a wra dri dhyn elvennow keworrys a dheu dhe vos gorrys war an studhyansow re beu gwrys, ow krevhe ha krevhe messaj Duw hag a dheu ha bos moy ha moy kler.

An tybyans mayth yw an « *korn byghan* » a'n kapten ma 7 Rom an pab, a wortir avowans. An dra a vydh gwrys. Mes synsyn yn ta an iswedh istorek ma a-dro dhe Rom, « *an 4ves best euthyk gans dens horn* ». Ev a dheskever an Emperoureth roman holyes gans an « *deg korn* » a vywethow europek rydh hag anserhek may hwra an « *korn byghan* » tybys a'n pab aga sywya yn 538, an « *myghtern dyffrans* », may ma « *tri horn po tri myghtern* », an Heruli, an Vandali ha'n Ostrogoti yn-dann ynter 493 ha 538 yn versow 8 ha 24.

Daniel 8

Dan 8:1 *Yn tressa blydhen myghtern Belshazzar, my, Daniel, a welas gwelesigeth, keffrys ha'n huni a welis kyns.*

1a- An termyn re dremenys: 3 blydhen. Daniel a dhegemmer gwelesigeth nowydh. Yn honn, nyns eus namoy es dew enyval yw aswonys yn kler y'n vers 20 ha 21 dhe'n *Medes ha Pers ha dhe'n Grekys* esa y'n gwelesigethow kyns an 2^{ves} ha 3^{ves} Emperoureth an herwydh profoesi. Gans an termyn, y'n welesigow, an enevales yw moy ha moy apert herwydh usadow an Ebrowyon. Dan.8 a dhiskwedh *hordh ha mynn*; an enevales offrynnys yn sakrifis *dydh an dehwelyans* us an Ebrowyon. Y hyllir merkya sin an pegh y'n gorwask a emperoureth Grek: *an torr ha'n groghen a vrest* a Dan.2, *an lewparth* a Dan.7 ha *an mynn* a Dan.8.

Dan 8:2 *Pan veu an weles ma dhymm, yth hevelis bos vy yn Susa, an benncita, yn ranndir Elam; ha y'n weles, yth esen vy ogas dhe'n avon Ulaí.*

2a- Yma Daniel yn Pers ogas dhe'n avon Karoun hag yw yn y dermyn an Ulaí. An pennsita Perse ha'n avon arwoedh a bobl a dhiskwedh le tigrif a vri rag an weles a wra Duw ri dhodho. Ytho, an messajow profosek a dhre yn kaptra ma kedhlow tigrif a vri a fyllas yn kaptrow 2 ha 7.

Dan 8:3 *My a dhrehevis ow dewlagas, my a viras, hag otta, hordh a sevis a-rag an avon, hag yth esa kern dhodho; an kernys o ughel, mes onan anedha o ughella ages an arall, ha hi a sevis diwettha.*

3a- An vers ma a wra konkludya istori Persya, diskwedhys dre *hordh may an korn an ughella* a'y dismyg drefenn bos yn kynsa le dominys gans hy hesoor Medes, hag ena drehevys a-ughti yn diwettha dre dhos an myghtern Cyrus 2 an Pers, yn 539, an diwettha keheval a Daniel herwydh Dan.10:1. Mes omma, yth esov ow kul notyans a broblem gans dydhyow gwir, drefenn istororyon dhe aswonn mann a dhustuni Daniel a welas y'n prys, hag a lever, yn Dan.5:31, bos kemmerans Babylon gans an myghtern Medek Darius hag a dhispos Babylon yn 120 satrapy herwydh Dan.6:1. Cyrus a dheuth dhe alloes wosa mernans Darius ytho nyns o yn 539 mes nebes diwettha, po yn kontrari, kemmerans Babylon gans Darius a allsa bos nebes kyns an dydh – 539.

3b- Yn semlant a'n nevek a omdhiskwa y'n gwers ma, y'n furv usys dhe dhisqwedhes korn byghan ha korn bras. Hemma a afydh bos an lavar « *korn byghan* », omwithys war an eyl tu, kelmys yn spesiek hag yn unnik dhe honanieth Rom.

Dan 8:4 *My a welas an hordh ow frappya gans y gern dhe'n howlsedhes, dhe'n kledh ha dhe'n dyghow; nyns esa best vyth a allsa y sevel er y bynn, ha nyns esa denvyth a allsa delivra y vyktyms; ev a wre an pyth a vynna, hag ev a dheuth ha bos galloesek.*

4a- An imaj a'n vers ma a dhiskwedh an kammow a-dreus an Persians a's hembronk dhe'n emperoureth, maystri myghtern an vyghternedh.

A *an howlsedhes* : Cyrus 2 a wra Kevambos gans an Chaldeans ha'n Egyptians yntra – 549 ha – 539.

Yn *north* : Lyydia myghtern Croesus yw fethys yn -546

Yn *south* : Cyrus a feth Babylon owth erthybi myghtern Medek Darius wosa -539 ha diwettha myghtern Persek Cambyses 2 a wra feth Ejyp yn -525.

4b- *hag ev a dheuth ha bos gallosek*

Ev a dhrehedhas an *nerth* emperourek a wra a Persia an kynsa emperoureth profesiys y'n kaptel ma 8. Hemm o an 2a^a emperoureth yn gwelyow Dan.2 ha Dan.7. Y'n *nerth* ma, emperoureth Persek a omystynnas bys dhe'n mor Mediterranea a omsettyas orth Grek a's hedhis yn Marathon yn – 490. An breselyow a dhallathas arta.

Dan 8:5 *Dell viris vy yn attent, otta, gaver a dheuth a'n howlsedhes, ha tremena oll an nor war y enep, heb y dochya; an gaver ma a'n jevo korn meur ynter y dhewlagas.*

5a- An vers 21 a dhiskwedh yn kler an gaver: *An gaver, yw myghtern Javan, An korn meur ynter y dhewlagas, yw an kynsa myghtern. Javan, yw hanow koth Grek. Owth anvri myghternedh grek gwann, an Spyrys a dhrehevel y dhiskwedhyans war an myghtern grek meur Aleksander Veur.*

5b- *otta, gaver a dheuth a'n howlsedhes*

Yma'n kedhlow tigrynnysel res hwath. An gaver a dheuth a'n howlsedhes a-dhyworth an emperoureth Persek kemmerys avel le tigrynnysel avel referans.

5c- *hag a dreusyas oll an nor war hy enep, heb hy thochya*

An messaj yw hevelep dhe'n peswer askell edhen a'n leopard yn Dan.7:6. Ev a wra amlyga, toeth uskis an treghansow a'n myghtern yowynk makedonek ma a wra lesa y vestrynter bys dhe'n avon Indus yn deg blydhen.

5d- *an bogh ma a'n jevo korn meur ynter y dhewlagas*

An honanieth yw res y'n vers 21: *An kern meur ynter y dhewlagas, yw an kynsa myghtern. An myghtern ma yw Aleksander Veur (– 543 – 523). An Spyrys a re dhodho semlans an Unkorn, eneval mythyk hwedhlek. Ytho ev a dhiskudh an awen kreatyf diwedh a gevredhes grek re dhevisas an hwedhlow gwrys devnydh a'n kryjyans hag a's spyrys re dreusas an oesow bys dh'agan oes ni yn an west kristyon toellüs. Henn yw semlans a'n *pegh* yw afydhyas gans imaj an *gavar*, an eneval a synsas rol an *pegh* yn solempnita sans an 'dydh a'n prenedhow'. Krowsyans an Messi Yesu a gowlwrug yn y berfydh dhywyk an solempnita ma a dalvia hedhi wosa ev ... dre nerth, dre distru an tempel ha'n genedhel yedhowek gans an Romanyon yn 70.*

Dan 8:6 *Ev a dheuth bys dhe'n hordh gans kern, ha my a'n gwelsa ow sevel a-rag an avon, hag ev a boenyas warnodho yn y sorr dien.*

6a- Aleksander Meur a dhalleth y omsettyans erbynn an Perses, hag yw Darius 3. An diwettha yw fethys yn Issos, ev a fias ow kasa y warak, y skoos, ha'y vantell, keffrys ha'y wreg ha'y her, yn -333. Ev a vydh ledhys diwettha gans dew a'y vrasyon.

6b- *hag ev a boenyas warnodho yn y sorr oll*

An **serrys**yw justifiys istorek. Kyns hemma, yth esa keskadow yntra Darius hag Aleksander: 'Kyns Aleksander dhe vetya gans Darius, myghtern Pers a dhannvonas rohow dhodho rag diskwedhes aga studh avel myghtern ha flogh – Aleksander o hwath pryns yowynk nowydh yn art an vresel (skorren I, laus 89). Darius a dhannvonas pell dhodho, skorj, fronn margh ha kist arghans leun a owr. Lyther owth holya an tresor a dhiskleryas an traow: an bel yw rag dhe besya gwari avel flogh dell yw, an fronn rag y dhyski omrewlya, an skorj rag y gessydhya ha'n owr a verk an toll a dal an Masedonyon dhe ri dhe emperour Pers.'

Ny dhiskwa Aleksander arwoedhyow a serrys, kynth esa own dhe'n kannasow. Yn le henna, ev a wovynn orta gul komendyans dhe Dharius rag y finweyth. Y leveris Aleksander, Dharius

a woer an termyn a dheu, drefenn ev dhe ri pel dhe Aleksander a dhispleg y omsettyans a'n bys y'n termyn a dheu. An fron a styr pubonan dhe omblegya dhodho, an hwypp a vydh rag kessydhya an re a vedh boldha sevel er y bynn, ha'n owr a wra profya an trubut a wra ev degemmeres dhyworth oll y dhiskyblon. Yth esa profoesans yn hwir, Aleksander a'n jevo margh hag ev a ros dhodho an hanow 'Bukefalos', hag a styr, gans ragger 'pennow'. Yn oll y vatalyow, ev a vydh yn 'pen' y lu, gans y arv yn y dhorn. Hag ev a dheuth ha bos dres 'deg blydhen' an 'pen' rewlyek a'n bys kudhys gans an profoesans. Y vri a wra favorya gonisogeth grek ha'n **npegh** neb a'n skorn.

Dan 8:7 *My a'n gwelas ow tos nes dhe'n hordh hag owth omserri er y bynn; ev a weskis an hordh hag a derris y dhiw gorn, heb galloes dhe'n hordh y sevel er y bynn; ev a'n tewlis dhe'n dor ha'y drettya, ha nyns esa denvyth a allsa delivra an hordh.*

7a- An vresel dallethys gans Aleksander Veur: yn -333, yn Issos, an kamp persek a veu fethys.

Dan 8:8 *An gaver a dheuth ha bos pur nerthek; mes pan o nerthek, y gorn meur a veu terrys. Peder korn meur a sevis yn y le, dhe'n peswar gwyns a'n nevow.*

8a- *y gorn meur a veu terrys*

Yn 323, an myghtern yowynk (- 356 - 323) a verwis heb er, yn Babylon, yn 32 bloedh.

8b- *Peder korn meur a sevis yn y le, dhe'n peswar gwyns a'n nevow.*

An erbyndoryon a veu an bennresogeth a veu marow o hembrenkysi: an diadoques. Yth esa deg anedha pan verwis Aleksander hag yn 20 bledhen y hwra omvatalyas bys pan na veu saw peswar a veu gesys yn few. Pubonan anedha a fondyas teylu myghternedhek y'n pow may hwrug ev rewlya. An moyha a veu Seleucos henwys Nicator, ev a fondyas an teylu 'seleucid' a reynyas war vyghterneth Suri. An nessa a veu Ptolemy Lagos, ev a fondyas an teylu 'lagid' a reynyas war Ejyp. An tressa a veu Cassander a reynyas war Grek, ha'n peswora a veu Lysimachus (hanow latin) a reynyas war Thrace.

Yma an messaj profosek selys war dhororieth ow pesya. Peder poynt kardinell an peder gwyns a'n nevow a afydha honanieth an powow a'n breselysi omgemerys.

Dehweles Rom, an korn byghan

Dan 8:9 *Dhiworth onan anedha y teuth **korn byghan**, hag a devis meur war-tu ha'n soth, war-tu ha'n howldrevel, ha war-tu ha'n pow tekka.*

9a- Gwelyans an vers ma a dheskrif an lesansow a vyghterneth a wra dos ha bos yn y dro emperoureth dominys. Yn dyskansow kyns hag yn istori an bys, an vyghterneth a sewyas Grek yw Rom. An honanieth ma yw justifiys ynwedh gans an lavar "korn byghan" yw, y'n prys ma, dihaual dhe'n pyth a veu gwrys rag an korn Meda kottra, devynnys yn kler. Hemm a wra gasa ni dhe leverel bos an "korn byghan" ma ow tiskwedhes, y'n kestudh ma, Rom repoblek ow tevi. Rag, hi a wra omgemeres war-tu ha'n howldrevel, avel gwithysi an bys, lieskweyth drefenn hi dhe vos gelwys dhe dhiswul kedrynn leel ynter opposoryon. Henn yw an acheson wir a justifi an imaj a sew.

9b- *Yn-mes a onan anedha y teuth **korn byghan***

An maystri kyns o Grek, hag yth yw a-dhyworth Grek y teu Rom dhe vestra y'n ranndir est ma le mayth usi Ysrael; Grek, onan a'n peswar korn.

9c- *a devis meur war-tu ha'n soth, war-tu ha'n howldrevel, ha war-tu ha'n gwella tir.*

An tevyans romanek a dhallathas a-dhyworth y le tylleryek **troha'n soth** yn kynsa. An istori a afydh an tra, Rom owth entra yn Breselyow Pounik erbynn Carthago, an Tunis a-lemmyn, a-dro dhe - 250.

An nessa gradh a lesans a hwer **dhe'n howldrevel** owth omvysk yn **onan a'n peswar korn** : Grek, a-dro dhe - 200. Gelwys veu gans an lig Grek Aetolia dh'y skoodhya erbynn an

lig Achaia (Aetolia erbynn Achaia). Wosa dos dhe'n tir Grek, ny asas an lu Roman ha Grek oll a dheuth ha bos trevesigeth Roman a-dhia – 160.

A-dhia Grek, Rom a wra pesya y lesans ow posya hy threys yn Palestayn ha Yudi a dheu yn -63 provyns a Rom kemmerys gans luow an jeneral Pompey. Yth yw an Yudi ma, y hwra an Spyrys y dhiskwedhes gans an lavar teg ma: **An gwella pow**, lavar re beu devynnyys yn Dan.11:16 ha 42, hag Esek.20:6 ha 15.

An tybyans yw afydhys, an « korn byghan » yw Rom

An prys ma, nyns eus dout namoy, rewl an pab a Dan.7 yw diskudhys, ytho, ow lamma dres an osow heb les, an Spyrys a'gan hembraonk dhe'n eur drudh may hwask Rom hy maystri arta yn furv kryjyk a semlant kristyon may hwra ev ri an oberow diskwedhys dre arwodhyow vers 10 a dheu. An re ma yw oberow an myghtern « **dyffrans** » a Dan.7.

Rom emperourek hag ena Rom babadek a arveth an syns

Dew redyans war-lergh an eyl y'n gila rag an unn vers ma

Dan 8:10 *Hi a sevis bys yn lu an nevow, hi a wrug koedha dhe'n dor rann a'n lu ma ha ster, ha hi a's fustyas.*

10a- *Hi a sevis bys yn lu an nevow*

Ow leverel 'hi', an Spyrys a with Rom avel an keth, yn kettermyn a'y hesweythiansow, wosa furvow dyffrans a governansow may hwra kampoella dhedha yn Apo.17:10, Rom re dhrehedhas an emperoureth yn termyn an emperour Octavius Augustus. Hag y'n termyn na, Yesu-Krist a veu genys a'n Spyrys, yn korf hwath gwyrgh Maria, gwreg yowynk Yosep; an dhew dewisys rag an unnik reson a'ga linyeth dhe'n linyeth a'n myghtern Davydh. Wosa y vernans, hag ev drehevys ganso y honan dell lavarsa, Yesu a ros y dhyskyblon ha'y abesteli an ober a dherivas an nowodhow da a'n selwyans (an Aweyl) rag gul dewisyansow dres oll an nor. Y'n termyn na Rom a omsettyas erbynn an hwegder ha'n kresoryoneth kristyon; hi yn rol an kigwas, dyskyblon Krist yn rol an eyn ledhys. Dre boan meur a woes merther gwrys, fydh kristyon a omlesas y'n bys ha dre vras yn penncita an emperoureth, Rom. Rom emperoureth arvether a sevis erbynn an kristyon. Y'n vers ma 10, dew weythres a Rom a omworras an eyl war benn y gila. An kynsa a verk an emperoureth ha'n nessa, an babadek.

Yn rewlys emperourethel y hyllyn seulabrys ri dhedhi an gwriansow re veu devnydhys:

Hi a sevis bys yn lu an nevow : hi a omjunya erbynn an Gristonyon. A-dryv dhe'n lavar ma a arwodh, *lu an nevow*, yma an Dhewisys Kristyon herwydh an pyth re henwis Yesu y gryjgyon: *tregoryon gwlaskor an nevow*. Dres henna, Dan.12:3 a dhismyg an gwir *sans* dhe'n *sterenn* yw ynwedh, *an hil* a Abraham yn Gen.15:5. Yn kynsa redyans, martirya mebyon ha myrghes Duw yw seulabrys gwrians goethus ha ughelder anwiw hag andhevedhys. Y'n nessa redyans, an omgemeryans an eskob a Rom a rewlya avel pab an Dewisys Yesu-Krist a-dhia 538 yw ynwedh gwrians goethus, hag ughelder hwath moy anwiw hag andhevedhys.

hi a wrug koedha dhe'n dor rann a'n lu ma ha'n ster, ha'ya threttya: Hi a's arveth ha'ga gul merwel rag didenna y bobel yn hy arenys. An arvethoryon yw yn chif Nero, Domitian ha Diocletian an diwettha arvethor soedhek ynter 303 ha 313. Y'n kynsa redyans, an prys dramatyk ma yw kudhys yn Apo.2 yn-dann an henwyn arwodhek a'Efesus », oos pan dhegemmer Yowann y Dhiskwedhyans avel « Apocalyps » ha « Smyrna ». Y'n nessa redyans, reknys dhe Rom babek, yma an gwriansow ma yn Apo.2 yn-dann an henwyn « Pergamon » henn yw, kevambos terrys po avoutri ha « Thyatira » henn yw, abominasyons ha mernans. Ow leverel, *hag hi a's trethas*, an Spyrys a rekn dhe'n dhew Rom an keth gwriansow goesek. An verb *trethas* ha'y lavar ow *trethek war-dhelergh* yw reknys dhe Rom bagan yn Dan.7:19. Mes an gwrians *trethek* a wra pesya bys yn diwedh an 2300 *gorthugher-myttin* a vers 14 a'n

kapten ma 8 herwydh leverel vers 13: *Pes termyn y fydh an sansoleth ha'n lu **trethys** ?* An ober ma a hwer yn termyn an oes kristyon hag ytho y tal dhyn y ri dhe Rom babak ha'y skoodhyoryon myghternyek; an istori a'n afydh. Merkyewgh byttegyns dyffrans posek. Rom paganek a wra *koedha dhe'n dor* yn lytherel an syns Yesu-Krist, ha Rom babak, dre hy dyskans kryjyk fals, a's gwra *koedha dhe'n dor* spyrysel, kyns aga helghya ynwedh yn lytherel.

Yth esa an helghyansow sporadek ow pesya gans treylyansow a gres bys dhe dhevedhyans an emperour Konstantyn 1^{er} a dhiwedh an arvedhyans erbynn an Kristonyon dre edikt Milan, y benncita romanek, yn 313, hag yw diwedh an prys a'n '*deg blydhen*' a arvedhyansow a verk an oes '*Smyrna*' a Apo.2:8. Dre an kres ma, ny wra fydh Kristyon gwaynya travyth, ha Duw, ev a wra kelli meur. Rag heb lett an arvedhyansow, omrians an dus na dhe dreylyans rag an fydh nowydh a wra palshe ha moghhe yn oll an emperoureth ha dre vras yn Rom le may feu skoellys an moyha a woes an mertheryon.

Ytho y'n termyn ma y hyllyn junya dalleth an nessa redyans a'n vers ma. An huni may teu Rom ha bos kristyon owth obaya dhe arghadow an emperour Konstantin, neb, yn 321, re wrug gorhemmynn a wra gorhemmynn chanyja an dy'gweyth a bowes: an sabot a'n seythves dydh yw displedhys gans an kynsa dydh a'n seythun; y'n termyn, sakrys gans an baganys dhe wordhya an duw "howl heb y fetha reveransys ». An gwrians ma yw mar sevir ha'n dra *a eva yn lestri owr an tempel*, mes y'n prys ma, ny wra Duw gorthybi, an eur a vreus finel a vydh lowr. Gans y jorna powes nowydh, Rom a wra lesa hy diskas kristyon dres oll an emperoureth, ha'y awtorita leel, an epskop a Rom a wra kavos bri ha skoodhyans, bys yn ughelder an titl pabek a vo res dhodho dre dhisposyans, yn 533, gans an emperour bysantin Justinian 1^{er}. Res vydh gortos an estewlans a'n Ostrogothow eskerens kyns an kynsa pab yn titel, Vigilius, dhe esedha war y se pabek, yn Rom, yn palys Lateran drehevys war vryn Caelius. An dydh 538 ha devedhyans an kynsa pab a verk kowlwrians an gwriansow deskryfys y'n vers 11 a sew. Mes yw ynwedh, dalleth an 1260 dydh-bleyn a reyn an pabow ha puptra a's teves ha re veu diskwedhys yn Dan.7. Reyn heb lett mayth yw an syns, arta, *tredhys yn-dann dreys*, mes an prys ma, dre vestryans kryjyk an pab romanek ha'y skoodhyoryon sivil, an myghternedh, ha'n gwella... yn hanow Krist.

An gwriansow arbennik a babeth fastys yn 538

Dan 8:11 *Hi a sevis bys dhe benn an lu, a gemmeras dhiworto an **sakrifis** heb diwedh, ha treylya dhe'n dor ~~an~~ le sel y'n sentri.*

11a- *Hi a sevis bys dhe'n penn a'n lu*

An penn a'n lu yw Yesu-Krist herwydh reson ha'n Bibel, herwydh Eph.5:23: *rag an gour yw penn an wreg, **kepar dell yw Krist penn an Eglos**, yw hy horf, ha pan yw ev an Selwador*. An ger '*hi a sevis*' yw dewisys yn ta, drefen yn 538, yma Yesu yn nev ha'n pabedh war an nor. Nyns yw nev yn hy thrededhes mes '*hi a sevis*' ow kul dhe dus krysi hy bos orth y asle yn y le war an nor. A-dhyworth nev, nyns eus meur a chons dhe Yesu dhe witha tus orth an maglenn tewlys gans an jowl. Ha prag y hwra ev yndella, pan yw ev y honan orth aga gorra yn maglenn ha'y mollethow? Rag ni re redyas yn Dan.7:25, '*an syns a vydh delivrys yn hy diwleuv dres termyn, termynnow (2 dermyn) ha hanter termyn* » ; i yw delivrys a-borpós gans an Duw Krist, drefenn an *termyn ha lagha chanjys*. An lagha chanjys yn 321 gans Konstantyn a-dro dhe'n Sabatt, heb mar, mes yn arbennik, *an lagha chanjys* gans an pabek romanek, wosa 538 le na vo an Sabatt hepken towlys ha kablys, mes an lagha dien a veu daswrys yn versyon Rom.

11b- *a gemmeras dhiwortos**sakrifis** heb worfenn*

My a dhiskwa fowt a'n ger sakrifis y'n tekst Ebrow oryiginal. Byttegyns, y bresens a awgemm an kestev a'n kynsa kevambos, mes nyns yw yndella dell dhiskwedhis vy. Yn-dann

an kevambos nowydh an sakrifis ha'n offrynn re sevel, mernans Krist, yn kres an seythun menegys yn Dan.9:27, re wrug an ritow ma bos heb les. Byttegyns, yth esa neppyth gesys a'n kevambos koth: menystrans an arghoferyas ha mayner rag peghosow an bobel a dhargana ynwedh menystrans nevek a wra Yesu yn favour y dhewisys yn unnsel dasprenys dre y woes a-dhia y dhasserghyans. Krist a yskynnas dhe'n nev pandr' o gesys dhe gemmeres dhiwerto? Y soedh oferyas, y rol unnsel a mayner rag gava peghosow y dhewisys. Yn hwir, a-dhia 538, fondyans war an nor, yn Rom, a benn an Eglos Krist re wrug menystrans nevek Yesu dhe vos euer ha heb les. Ny dremen pysadow dredho namoy ha'n peghadoryon a bes bos perghennek a'ga feghosow hag a'ga kabluster a-rag Duw. Heb.7:23 a afydh an analyans ma, ow leverel: «*Mes ev, drefen ev dhe driga bys vykken, a'n jeves oferyaseth na yll bos tremenys*». Chanj an hembrenkyas war an nor a justifi an frutow euthyk degys gans an Kristoniethedh heb Krist; frutow profesiys gans Duw dhe Daniel. Prag y feu an Kristonyon gweskys gans an molleth euthyk ma? An gwers 12 a wra ri an gorthyp: *drefenn pegh*.

An identifieth an heb diwedh re beu gwrys a wra servya avel sel rag an amontyans owth usya an prysow 1290 ha 1335 dydh-bloodh a vydh profys yn Dan.12:11 ha 12; an sel selys yw an dydh 538, prys mayth yw an oferyaseth *heb diwedh* kemmerys yn tull gans an penn pabek dor.

11c- *hag iselhas an tyller sel y sentri*

Drefenn kontekst an kevambos nowydh, yntra'n dhew styr possybyl a'n ger Ebrew 'mecon' treylyes dhe 'le', my re dhewisas y drelyans 'sel' mar lejit ha gwell gwiw dhe gontekst oos kristen an profoesans.

Redyans uskis a wel travyth, mes studhyans manel gidys gans an Spyrys a iger lagasow war'n manylyon a lyver Daniel le mayth yw menegys yn fenowgh *sansuary*, hag a wra musur. Byttegyns, possybyl yw nag yw tus toellys herwydh an verb a verk an gwrians gwrys dhe'n *sansuary*.

Omma yn Dan.7:11 : *y selven yw treylyes* gans an pabeth.

Yn Dan.11:30 : yma ev *difenys* gans an myghtern grek helghyas an Yedhewon Antiochos 4 Epiphane yn – 168.

Yn Dan.8:14 ha Dan.9:26 nyns yw kows a ~~*sansuary*~~ mes a *sansoleth*. An ger Ebrew « qodesh » yw droktreuslys yn systemasek yn oll an treylyansow a'n gwariow moyha kemmyn. Mes an tekst Ebrew derowel a reman heb chanjya dhe dhestya an gwirder derowel.

Res yw godhvos an termyn « *sansuary* » a dhisplek yn unnik an le mayth usi Duw y honan. A-ban dasserghas Yesu hag ev dhe vos dhe'n nev, nyns eus namoy war an norvys *sansuary*. Gwrys dhe *goedha sel hy sansuary* a styr ytho treylya selow dyskasow a-dro dhe wonis nevek a dhiskwa oll an kondysyons a sawyans. Yn hwir, wosa bos besydhys, y tal dhe'n gelwys kavos akordyans Yesu-Krist a vreus y fydh war y oberow ha gummyas po na gummyas y beghosow yn y hanow. An besydh a verk dalleth bewnans yn-dann breus ewn Duw, ha nyns yw diwedh. Hemm a styr pan vo an keskowethyans yn tien yntra'n dewisys ha'y bysader nevek treghys, nyns eus sawyans possybyl namoy, ha'n kevambos sans yw terrys. Drama euthyk spyrysek yw hemma, nag yw aswonnys gans an bush a dus toellys ha hudys a-dhia an 7ves a vis Meurth 321 ha'n vlydhen 538 may feu an oferyas *heb worfenn* a Yesu Krist a veu kemmerys gans an pab rag y les y honan. Gwrys dhe *goedha sel hy sansuary*, yw ynwedh ri dhe'n 12 abostol, a wra representya sel po grond an Eglos, chi spyrysel, dyskryjans fals Kristyon a justifi ha legaja pegh erbynn an lagha dhywys; tra na wrussa abostol vyth.

Dan 8:12 *An lu a veu delivrys gans an sakrifis heb diwedh, drefenn pegh; an korn a dewlis an gwiryonedh dhe'n dor, ha seweni yn y assayow.*

12a- *An lu a veu delivrys gans an sakrifis heb diwedh*

Yn yeth arwodhek moy, an lavar ma a'n keth styr ha'n lavar yn Dan.7:25: *an lu a veu delivrys ...* Mes omma an Spyrys a geworr *gans an heb diwedh*

12b- *drefenn pegh*

Yn hwir, herwydh 1 Yowann 3:4, drefenn treuspassyans an *lagha chanjys* yn Dan.7:25. Rag Yowann a leveris ha skrifa: *Piwpynag a begh a dreuspass an lagha, ha pegh yw treuspassyans an lagha.* An treuspassyans ma a dheu dhyworth an 7ves a vis Meurth 321 hag yma orth y wul, yn kynsa le, forsakya sabot sans Duw; an sabot **sanshyfys** ganso, a-dhia gwrians an bys, war an unn ha bythkweth « **seythves dydh** ».

12c- *an korn a dewlis an gwir war an dor*

An gwir yw hwath ger spyrysel a verk an lagha herwydh Salm.119:142-151: *Dha lagha yw an gwir...oll dha worhemmynnow yw an gwir.*

12d- *hag a sewenas yn y oberow*

Mars yw Spyrys an Duw kreator re'n derivas kyns, na'th marth a wruss'ta ankombrynsi an falsuri ma, an brassa falsuri spyrysel yn istori mab-den; mes ynwedh, an moyha ter y'n sewenyans a goll enevow denel rag Duw. An vers 24 a dhustun ow leverel: *Y galloes a gress, mes nyns yw dre y nerth y honan; ev a wra distruyansow ankrysadow, ev a sewen yn y oberow, ev a dhistru an re galloesek ha pobel an syns.*

An paryans rag an sansheans

Yn dyskansow res dre devosow kryjyk an kynsommyas koth, an desten ma a bareans rag sansheans a omdhiskwedh heb lett. Yn kynsa, ynter termyn an gethneth ha devedhyans yn Kanaan, solempnya an Pask o res rag sanshea an bobel a ledyas Duw dh'y dir kenedhlek, Ysrael, an tir ambosys. Yn hwir, res o 40 blydhen a brevyans glanhe ha sansheans kyns gallos entra yn Kannan.

Yn kettella, a-dro dhe'n Sabat merkys an seythves dydh a unn howldrevel dhe onan arall, termyn a dharvos a-dherag o res. An hwegh dydh a oberow bysowek a wre gorholedhi golghans a'n korf ha chanj a dhillas, an taklow ma o ynwedh gorhemmynys dhe'n oferyas may halla, heb peryll dh'y vewnans, entra yn tyller sans an tempel dhe venystra y wonis solempnys.

An seythun a seyth dydh a 24 our a'n gwrians yw drehevys war batron an seyth mil vlydhen a'n towl selwyans pareusys gans Duw. Yn fordh may hwra an kynsa hwegh dydh gwitha an kynsa hwegh milvlydhen mayth yw Duw ow tewis y re dewisys. Ha'n 7ves^{eme} ha'n milvedh diwettha a wra an Sabat meur mayth omguntell Duw ha'y re etholys yn nev rag powes gwir ha kowal. An peghadoryon oll marow dres termyn; a-der Satnas, neb a wortos y honan war dir difeyth dres an prys a 'mil vlydhen' diskwedhys yn Off.20. Kyns entra yn 'nev' y tal dhe'n re etholys bos glanhes ha sanshes. An glanheans a worr hy fydh yn aberth bolonjedhek Krist, mes an sansheans a wayn dre y weres wosa an besydhyans, drefenn bos an glanheans reknys, kavys a-rag dre reson a fydh, mes an sansheans yw an frut kavys yn gwirionedd yn y enev dien gans an etholys dre y ober kesoberyek gans an Duw bew Yesu-Krist. Yma hy heseli dre omladh er y bynn y honan, erbynn y gnas drog, dhe sevel orth pegh.

Daniel 9:25 a wra y dhyski dhyn, Yesu-Krist a dheuth dhe verwel war grows rag kavos y etholys na begghons namoy, rag ev a dheuth **gorfenna an pegh**. Ytho, dell welsyn y'n vers 12, an Etholys Kristyon re beu daskorrys dhe'n despotieth pabek drefenn an pegh. Ytho, yma edhom a lanheans rag kavons sansheans *heb neb na wel Duw* dell yw skrifys yn Heb.12:14: *Hwilowgh kres gans pubonan, ha sansheans, heb neb na wel an Arloedh.*

Applies dhe'n 2000 blydhen a'n oes kristyon a-dhia mernans Yesu-Krist bys y dhehwelyans yn 2030, an termyn ma a bareusans ha sansheans a vydh diskwedhys y'n gwersow 13 ha 14 a dheu. Dyffrans dhe gryjyans dalleth an adventysty, an oes ma nyns yw an oes a vreus a dheskrif Daniel 7 mes an oes a sansheans res drefenn eretons hengovek a beghow legitys dre dhyskas kasadow Rom babadek. My a lever, an ober a'n Dasformyans dallethys dhyworth an 13ves^{ves} kansblydhen, ny wrug kowlwul an glanheans ha'n sansheans a veu res yn ewnhynsek gans an Duw selwyek triweyth sans ha pur perfydh.

Dan 8:13 *My a glewas sans ow kewsel; hag unn sans arall a leveris dhe'n kowser: Dres py termyn y hwra an welesigeth kowlwul war an ~~sakrifis~~ heb diwedh ha war an pegh distruys? Bys pan vo an sentri ha'n lu trettys?*

13a- *My a glewas sans ow kewsel; ha sans arall a leveris dhe'n kowser*

Nyns yw saw an gwir sans a wra omglywes a'n peghosow eritys a Rom. Ni a's kevydh y'n wel a veu diskwedhys yn Dan.12.

13b- *Pes termyn a vydh res dhe'n weledhvos dhe vos kowlwrys*

An sans a wovynn rag dydh a wra merkya diwedh abominasyonow Rom.

13c- *war an ~~aberth~~ heb diwedh*

An syns a wovynn dedhyas a verk an daskemmerans a'n oferyaseth **heb diwedh** gans Krist.

13d- *ha war **an pegh distruys** ?*

An syns a wovynn dedhyas a verk dehwelans sabot an seythves dydh mayth yw kessydhyes y dorment gans distruysans Rom ha breselyow; ha rag y dormentoryon, an kessydhyans ma a bes bys diwedh an bys.

13e- *Pyw'ga an sentri ha'n lu a vydh trettys?*

An syns a wovynn dydh a wra merkya diwedh an **arwaskow pabek** gwrys er aga fynn, an syns dewisys a Dhuw.

Dan 8:14 *Hag ev a leveris dhymm: Diw vil ha tri hans nos ha myttin; ena an sentri a vydh glanhys.*

14a- *A-dhia 1991, Duw re ledyas ow studhyans war an geryow ma re beu kammdreylyes. Ottomma y dreylyans gwir a'n tekst hebrow.*

Hag ev a leveris dhymm: Bys yn gorthugher-myttin dew vil ha tri hans ha sansoleth a vydh justifiys.

Ty a yll y weles, an termyn a 2300 gorthugher-myttin a'n jeves an amkan a **sansheans** an re dewisys gans Duw dhyworth an dydh a vydh determyns rag an termyn ma. An ewnder heb worfenn kavys dre beskern bys ena yw govynnys. An edhom a'n Duw teyrgweyth sans, yn Tas, Mab ha Spyrans Sans re janjyas ha krevhe dre edhom dhe'n re dewisys na begha namoy na erbynn an sabot, na erbynn neb gorhemmyn arall a dheuth yn-mes a anow Duw. An *fordh ynn* a'n salusyans dyskys gans Yesu yw restorys yndella. Ha'n patron a'n etholys diskwedhys yn **Noy, Daniel, ha Job** a justifi an milvil etholys rag an deg bilvil koedhys a vreus diwettha Dan.7:10.

Dan 8:15 *Ha my, Daniel, ow kweles an welesigeth ma hag ow hwilas y gonvedhes, otta, nebonan gans semlans den a sevis a-ragov.*

15a- *Yn lojyk, Daniel a vynnasa konvedhes styr an welesigeth ha henna a wra gwaynya yn Dan.10:12, kommandyans a Dhuw justifiys, mes ny vydh nevra kowalys yn tien y dhynas kepar dell dhiskwa gorthyp Duw yn Dan.12:9: *Ev a worthybis: Ke, Daniel, rag an geryow ma a vydh syns yn-dann gel ha selys **bys dhe dermyn an diwedh.****

Dan 8:16 *Ha my a glewas lev den yn kres an Ulaí; ev a armas ha leverel: Gabriel, displeg dhodho an welesigeth.*

16a- *Yma imaj a Yesu Krist yn kres an Ulaí ow tokynna an dyskans res yn gwelesigeth Dan.12. An el Gabriel, gwas ogas dhe Grist, yw charjys a dhisplegya styr an gwelesigeth dien a-dhia y dhalleth. Ytho, sewyn gans rach an kedhlow yw diskudhys y'n verow a sew.*

Dan 8:17 *Ena ev a dheuth nes dhe'n le mayth esen vy; ha pan dheuth nes, yth eson ownek, hag y koedhis war ow fas. Ev a leveris, 'Bydh war, mab den, rag an gwelesigeth a-dro dhe dermyn a vydh an diwedh.'*

17a- *An weles a enevals nevek a wra pup-prys gul an effeyth ma war den a gig. Mes bedhen attendys dell yw ni gelwys. An termyn a'n diwedh a dhalleth war diwedh an weles dien.*

Dan 8:18 *Hag ev ow kewsel orthiv, my a besyas bos marthys, ow fas war an dor. Ev a'm tochyas, ha'm gorra dhe sevel y'n le mayth esen.*

18a- Yn an experyans ma, Duw a wra dhe'n molleth a'n gig bos displegys, nag yw kehalval dhe lanhedh korfow nevek an eledh lel.

Dan 8:19 *Ena ev a leveris dhymm: My a vynn dha dhyski, an pyth a hwyrvydh dhe dhiwedh an sorr, rag yma termyn ordenys rag an diwedh.*

19a- Diwedh sorr Duw a dheu, mes an sorr ma yw justifiys dre dhisoberyans kriston eretons a dhyskas an pab romanek. Hedhians an sorr dhiwysyk profoesyek a vydh rann ytho drefenn na hedhi yn tien bys pan vo distruys oll an dusek dhe dhehweles yn splannder Krist.

Dan 8:20 *An hordh a welsys, hag a'n jevo kern, an re ma yw myghternedh an Medes ha'n Perses.*

20a- Yma dhe Dhuw ri merkyow dh'y re etholys may hwrellons konvedhes an drehevel a'n sinow diskwedhys. An Medes ha'n Perses a verk an kynsa istori a'n diskwedhyans. Yn Dan.2 ha 7, yth esens yn nessa le.

Dan 8:21 *An gaver, henn yw myghtern Javan, an gorn vras ynter y dhewlagas, henn yw an kynsa myghtern.*

21a- Yn y dro, Grek yw an nessa henedh; an tressa yn Dan.2 ha 7.

21b- *An korn meur yntra y dhewlagas, yw an kynsa myghtern*

Ni re'n gwelas, yth yw an kowasyer meur grek, Aleksander Veur. An korn meur, a dhisqweth y gnas offensyf ha breselek may feu kammwrys gans myghtern Darius 3 y uvelhe, drefenn henna dhe gostya y wlaskor ha'y vewnans. Orth gorra an korn ma nys yw war an tal mes yntra an dhewlagas, an Spyrys a dhiskwa y hwans kowas heb pall na wra y astel marnas y vernans. Mes an dhewlagas yw ynwedh an gwel profosek, ha dhyworth y enesigeth, tybyans ankoth re beu derivys dhodho gans gwelever ha ev a grys yn y dybyans profosys dres oll y vewnans.

Dan 8:22 *An peswar korn a sevis yn le an korn na terryys, yw peswar myghterneth a sev a'n genedhel na, mes ny vons kemmys gallosek.*

22a- Ni a wel arta an peswar dywysyans grek fondys gans an peswar pennhembrenkyas a dheuth wosa Aleksander, hwath yn few wosa 20 blydhen a vreselyow yn mysk an deg esa yn kynsa.

Dan 8:23 *Yn diwedh aga lywyanneth, pan vo an peghadoryon kowlwrys, y sevydh myghtern onest ha sotel.*

23a- Ow lamma dres an termynyow kres, an el a gows a-dro dhe'n oes kristyon a vestrynsi Roma an pab. Owth oberi y'n for' ma, ev a dhiskwedh porpos chif an diskwedhyans res. Mes an styryans ma a dhre arghadow arall hag a omdhiskwedh y'n kynsa lavar a'n vers ma: *Orth diwedh aga domynans, pan vo an peghadoryon leskys.* Piw yw an beghadoryon leskys ma a dheu kyns termyn an governans pabek? Yth yns i an Yedhewon kenedhlek rebellek a naghas Yesu-Krist avel an Messi ha'gan Selwyas, livryer, ya, mes yn unnsel a'n peghosow gwrys ha rag an re a aswon dre gwalita aga fydh. Yn hwir, i re beu leskys yn 70 gans luow Rom, i ha'ga cita Yerusalem, ha hemma rag an nessa prys wosa an distruyans a veu gwrys yn-dann Nébucadnetsar yn -586. Dre an ober ma, Duw re ros prov bos an kynsommen koth diwedhys a-dhia mernans Yesu-Krist may feu an vayl a ranna an tempel skwardys yn diw rann yn Yerusalem, a'n ughelder bys y'n goeles, ow tiskwedhes y teuth an ober dhiworth Duw y honan.

23b- *y fydh myghtern digoeth ha sotel ow sevel yn-bann*

Hemm yw an deskrifans a Dhuw a'n pabeth karakterys herwydh Dan.7:8 dre y *goethter* hag omma dre y *dhygoethter*. Ev a geworr *ha sotel* An sotelder yw kudha an gwiryonedh ha kemmeres semlans a'n pyth nag os. An sotelder a serv dhe doella y gentrevrek, hemm yw an pyth a wra an pabow yn kettermyn.

Dan 8:24 *Y nerth a wra kressya, mes nys yw dre y nerth y honan; ev a wra distruyansow ankrysadow, ev a sewen yn y oberow, ev a dhistru an re nerthek ha pobel an syns.*

24a- *Y nerth a wra kressya*

Yn hwir, deskrifys yn Dan.7:8 avel « korn byghan », an vers 20 a re dhodho « *semblant brassa ages an re erell* ».

24b- *mes nys yw der y nerth y honan*

Arta, an istori a'n dustun, heb skoodhyans arvys an myghternedh, ny allsa an reyth pabek pesya. An kynsa skoodhyans o Klovis myghtern an Frankow a'n deynasti Merofink ha wosa henna, an deynasti Karolingek hag yn diwettha, an deynasti Kapisian, skoodhyans an vyghterneth frynkek skant ny fyllis dhodho. Ha ni a wel an kost dhe dheles rag an skoodhyans ma. Hemma a vydh gwrys avel ensampel dre dhibenna an myghtern frynkek Louis 16, an vyghternes Marie-Antoinette, an lysoryon monarghyek ha'n kler katholik roman yn chif akontys, dre an gillyotin selyes yn Frynk y'n benncita ha trevow pow, gans an revolusyoneris frynkek yntra 1793 ha 1794; dew oes a 'Own' skrifys yn lytherennow a woes yn kov an denoleth. Yn Apo.2:22 an kessydhyans ma a vydh profoesys y'n lavarow ma: *Ottomma, y fydhav an gorra war weli, ha dannvon galar meur dhe an re a wra avoutri gensi*, marnas i a edrega a'ga oberow. *My a wra merwel a vernans hy fleghes* ; hag oll an eglosyow a wra godhvos my dhe vos neb a hwithra an lonethi ha'n kolonnow, ha my a wra ri dhy'hwi pub huni herwydh agas oberow.

24c- *ev a wra distruyansow na yllir y grysi*

War an nor, nys eus denvyth a yll aga niveri, mes y'n nev, Duw a woer an niver poran hag yn eur kessydhyans breus diwettha, i a vydh kessydhyas oll, a'n byghanna bys dhe'n moyha euthyk, gans aga awtours.

24d- *ev a wra seweni yn y negysyow*

Fatell na wra ev seweni, pan re Duw dhodho an rol ma dhe gessydhyas an pegh re beu gwrys gans y bobel a omgelm orth an selwyans gwaynys gans Yesu-Krist?

24e- *ev a dhistru an re gallosek ha pobel an syns*

Ow kul y honan rag bos kanas Duw war an nor ha'ga godros gans ekskomunyans a wra igeri dhedha entrans dhe'n nev, an pabeth a gavas gostytter an re vras ha myghternedh an nor west, ha hwath moy gans an re vyghan, rych po boghosek, mes oll anedha heb skians, drefenn aga diskryjyans ha'ga difater dhe wiryonedhow Duw.

A-dhia dalleth oos an Dasformyans dallethys gans Peder Valdo yn 1170, an reyth pabek a worthypas gans sorr ow kul bresel erbynn gwesyon lel Dhuw, an unnedh sans gwir hebask ha hepken, an kesunyansow katolik ledhys skoodhys gans breuslys an ynkwisisyans a'y fals sansoleth. An vreusydhyon gans koghgow a worhemmynnas tormentys euthek dhe'n sans ha dhe re erell, oll kuhudhys a heresi a-enep Duw ha Rom, a wra ri akont a'ga drogoberow a-dherag an gwir Dhow dhe'n eur a'n breus ewn diwettha profesiys yn Dan.7:9 hag Apo.20:9 dhe 15.

Dan 8:25 *Drefenn y sewenans ha'y slynsyow, ev a'n jevydh goeth yn y golonn, ev a ladh lies den a vewa yn kres, hag ev a sev erbynn penn an bennow; mes ev a vydh terrys, heb fors dhe dhorn vyth.*

25a- *Drefenn y sewenans ha'y lwyddians yn y doethow*

An sewenans a awgrym y rychys hag a wra an gwers junya orth y doethow. Res yw, yn hwir, devnydhya an doeth, pan vo den byghan ha gwann rag kavos rychys, arghans ha pythow rych a bub eghenn a re Apo.18:12 ha 13 dhe rol.

25b- *ev a'n jevydh goeth yn y golonn*

Hemma, yn despit dhe'n dyskans res dre brevyans myghtern Nebukadnesar yn Dan.4 ha'n huni, moy trist, y'y woher Belshazzar yn Dan.5.

25c- *ev a ladh lies den a vewa yn kres*

An gnas kresek yw fruth an kristonedh gwir, mes bys yn 1843 yn unnik. Rag kyns an dydh na, ha dre vras, bys yn diwedh an Domhwelans Frynkek, yn termyn an 1260 blydhen a reyn an pab profesiys yn Dan.7:25, an fydh fals yw karakterys dre vrutalita a omset po a worthyp dhe vrutalita. Nyns yw an difrans gwrys gans kosolet ha kres marnas y'n oesow na. Ny janjyas rewlys settys gans Yesu a-dhia'n oes abestelek, an dewisys yw davas a aksept bos aberthys, bythkweth kiger.

25d- *hag ev a sev erbynn penn an bennow*

Gans an manylder ma, nyns eus dout namoy. An *penn*, menegys yn gwersow 11 ha 12, yw Yesu-Krist yn hwir, an *Myghtern an vyghternedh hag Arloedh an arlydhi* a omdhiskwa yn splannder y dhehwelyans yn Apo.19:16. Hag dhodho ev yw kemmerys an oferyaseth *heb worfenn* laghel gans pabesteth Rom.

Dan 8:26 *Ha'n weles a'n gorthugheryow ha'n myttinow, mayth yw kewsys, yw gwir. Ragos, syns an weles ma yn-dann gel, drefenn y vos a-dro dhe dermyn pell.*

26a- *Ha'n weles a'n gorthugheryow ha'n myttinow, mayth yw kewsys, yw gwir*

An el a dhustun a-dro dhe dhinythyans duw a'n profoesans a'n '2300 gorthugher-myttin' a vers 14. Ytho, ev a wra, wor'tiwedh, attendya war an dra ma a vydh golowys ha konvedhys gans an syns re beu dewisys a Yesu-Krist pan vo an termyn devedhys dh'y wul.

26b- *Rag ty, syns an weles ma yn-dann gel, drefenn y dhe vos a-dro dhe dermynow pell*

Yn hwir, yntra oos Daniel ha'gan oos ni, y tremenas a-dro dhe 26 kansblydhen. Ytho, yth eson ni yn ***an termyn an diwedh*** may fo an myster ma dyskudhys; an dra a vydh gwrys, mes kyns studhya Dan.9 a wra ri an alhwedh res dhe wul an niverow profys.

Dan 8:27 *My, Daniel, yth esen vy lies dydh ow kwandra ha klav; ena my a sevis, hag yth esen vy owth oberi negys an myghtern. Marth a'm beu a'n welesigeth, ha denvyth ny's aswonnis.*

27a- An manylyon ma a-dro dhe yeghes Daniel nyns eus travyth personel ynna. I a drelyly ragon ni an poester dres eghenn a dhegemmeres a-dhiworth Duw an kedhlow a-dro dhe'n 2300 gorthugher-myttin profoesiys; rag kepar dell yll kleves ledya dhe'n mernans, an ankoth a'n charrek a wra dampnya dhe'n mernans spyrysel heb diwedh an Kristonyon diwettha a vew yn ***termyn an diwedh***.

Daniel 9

Dan 9:1 *An kynsa blydhen a Darius, mab Assuerus, a'n hil Medes, neb re dheuth ha bos myghtern an wlaskor a'n Chaldeans,*

1a- Herwydh dustuni dewlagas Daniel, ytho andheudadow, ni a dhysk bos myghtern Darius a Dan.5:30 mab Assuerus, a'n hil Medes; nyns eus hwath myghtern Persek Cyrus 2 orth y asle. An kynsa blydhen a'y reyn yw an blydhen may hwrug ev conquistya Babylon, kemmerys ytho dhiworth an Chaldeans.

Dan 9:2 *yn kynsa blydhen y reyn, my, Daniel, a welas dre'n lyvrow y talvia dhe dremena seyth deg blydhen rag brewyon Yerusalem, herwydh niver an blydhynyow may kewssa an ARLOEDH dhe Yermia, an profoes.*

2a- Daniel a dhevnydh skrifow profosek Yermia, an profoes. Ev a re dhyn omma ensampel teg a fydh ha fydhians a jun gwasow Duw yn-dann y wolok. Yndella ev a afydh an geryow ma a 1 Kor.14:32: *Spiryow an profoesi yw gostydh dhe'n profoesi*. Daniel a vewys yn Babylon, rann veur a'n 70 blydhen profoesys rag divroans an bobel Ebrew. Ytho, ev a

ombreder a-dro dh'y dhehwelyans dhe Ysrael, hag a dybis bos ogas. Rag kavoes gorthyp dhyworth Duw, ev a wrug pysadow splann a vynnyn ni studhya.

Pysadow ensampel a fydh sans

An kynsa dyskans a'n chaptra ma 9 a Daniel yw konvedh prag y hwodhvo Duw y vos omdhiskwedhes y'n rann ma a lyver Daniel.

Yn Dan.8:23 der an dargan profetek a'n *peghadoryon devnydhys*, ni re dhegemmeras konfirmasyon an Yedhewon a'n kenedh Ysrael dhe vos dampnys ha distruys gans tan gans an Romanyon yn 70, drefenn oll an taklow a wra Daniel avowa yn y bysadow. Piw o an Ysrael ma, omresys yn kynsa kevambos gans an Duw bew dhiworth Abraham bys dhe'n 12 abostol ha dyskyblon Yesu-Krist, ev y honan bos Yedhow? Nyns o saw sampl a'n kenedhel oll, drefenn a-dhia Adam, an dus yw an keth yn-mes a'ga liw kroghen a wra mos dhiworth pur wolow bys dhe pur dewl. Mes py gis, py ethnieth, traow tremenys dre jenyn dhiworth tas ha mamm dhe vab ha myrgh, aga fara yn brys yw kehaval. Herwydh an pennrewl a dhelleth an bleujen, "my a'th kar, nebes, meur, yn tynn, yn muskok, mann", an dus a dhaswra an panel ma a omglywansow war-tu ha'n Duw bew gwrier a bup-tra pan dhiskudh y vosva. Ytho, an Breusydh Meur a wel yn mysk an re a omgelmys dhodho, tus lel a'n kar hag a woslow orto, re erell a lever y'n kar, mes yw diwostydh dhodho, re erell a vew aga kryjyans yn anvodh, ha re erell hwath a'n bew gans kolonn kales ha hwerow a's gwra fanatyk hag y'n ewn, ny yllons godhevel kontrarieth ha hwath ny yllons godhevel kuhudhans ha skoodhya ladha an kontrarier na yllons y berthi. An faraow ma a veu yn mysk an Yedhewon, dell yns hwath yn mysk tus oll a-dreus an Norvys hag yn oll an kryjyansow nag yns ket par.

Pysadow Daniel a dheu d'agas apposya, yn py a'n omdhegyansow ma yth omaswonydhydhe? Mar nyns yw an huni a gar Duw hag a wrenn y worhemmynnnow yn dustuni y lelder, dasvreus dha gonvedhes a'n fydh; edrega ha ro dhe Dhuw frut a edrek sans ha gwir dell wra Daniel y wul.

An nessa skila rag bos an pysadow ma y'n nownsa chaptra yw bos kudynn diwettha diswrians Ysrael, yn vlydhen 70 gans an Romanyon, omresys ha displegys ynno: an kynsa devedhyans a'n Messyas war dor an dusHa wosa nagma an Messi ma, mayth o y hwansow unnsel berfydhdher y oberow a's kuhudhas, an bennogyon kryjyk a dhrehevis an bobel er y bynn, dre guhudhansow fals diswrys ha kontradys gans an gwirder. Ytho, i a selvas aga huhudhans diwettha war wiryonedh dhywyk, orth y guhudha ev, den, a omwitha bos Mab Duw. Ena o an enev an bennogyon kryjyk mar dhu avel glow tan a's devoryas yn termyn sorr ewn. Mes an pegh brassa an Yedhewon nyns o y ladha, mes y nagma wosa y dhasserghyans dhywyk. A-rag an marthusyon ha'n oberow da gwrys gans y dhewdhek abostol, i a galeshas aga holonn kepar ha Faro yn y dermyn ha dustunia dre ladha an dyakon lel Stevan, neb a labasons i aga honan heb devnydh an Romanyon an prys ma.

An tressa reson rag an pysadow ma yw hi dhe gemmeres rol a dhiskwedhyans diwedhel trist wosa provas hir yn kever Duw ; dustuni, eghenn a testament gesys gans an kevambos yedhowek dhe remenant an kenedhel denel. Rag, yth yw yn an divroans dhe Babylon may hedh an diskwedhyans pareusys gans Duw. Gwir yw an Yedhewon dhe dhehweles dh'aga thir kenedhlek, ha dre dermyn berr, Duw dhe vos enorys hag obeyys, mes an lenuster a wra disomdhiskwedhes yn uskis, bys may hyllir justya aga treusvywnans unnsel rag aga freuv fydh diwettha selys war an kynsa devedhyans a'n Masegh, rag ev dhe vos, mab a Ysrael, Yedhow yn mysk an Yedhewon.

An peswara acheson a'n pysadow ma yw an feth bos an peghosow leverys ha avowys oll gwrys ha nowydhys gans an gristenyon yn aga oes, a-dhia forsakya an sabot an 7ves a vis Meurth 321 bys y'gan termyn ni. An fondyans soedhogel diwettha benygys a-dhia 1873 hag yn unnigyon a-dhia 1844 ny wrug diank molleth an termyn, drefenn Yesu dh'y

hwyja yn 1994. Studhya an diwettha chaptrow a Dhaniel ha lyver Diskudhans a wra displegya an dydhyow ma ha'n diwettha kevrynow.

Lemmyn gwren goslowes yn attent orth Daniel ow kewsel orth an Duw Ollgallosek.

Dan 9:3 *My a dreyas ow fas war-tu ha'n Arloedh Duw, rag gul pysadow ha govynnadow, yn unn omwastya ha doen an sagh ha'n lusu.*

3a- Daniel yw koth lemmyn, mes ny wannha y fydh, ha'y golm gans Duw yw gwithys, magys ha mentenys. Y'n kas ma, y golonn ow pos down yn onest, an omwastya, an sagh ha'n ludh a styr gwir. An praktys ma a dhiskwedh nerth y hwans a vos klewys ha gorthybys gans Duw. Omwastya a dhiskwedh an ughelder res dhe worthyp Duw yn keheveli orth plesour dybri. Yma y'n omdhal ma an tybyans a leverel dhe Dhuw, ny vynnav vy bewa namoy heb dha worthyp, heb mos bys yn omladha.

Dan 9:4 *My a bysis an ARLOEDH, ow Duw, ha gul avowans, ow leverel: A ARLOEDH, Duw meur hag ownys, neb a with dha gevambos ha gul tregeredh dhe'n re a'th kar ha gwitha dha worhemmynnow!*

4a- A ARLOEDH, Duw meur hag ownys

Ysrael yw yn divroans yn Babylon hag ev re beghys may hwodhvo Duw dhe vos meur hag ownys.

4b- ty, a with dha gevambos ha a dhiskwa tregeredh dhe'n re a'th kar ha a with dha worhemmynnow!

Daniel a dhiskwa ev dhe aswonn Duw drefenn ev dhe gemmeres y dhaliow yn tekst an nessa a'n deg gorhemmynn a Dhuw, na aswonnsons an dus anfeusik Katholik dres an kansvledhynnyow a dewolow, drefenn an Pabeth, yn soeveren, re gemmeras an ragwelen dh'y lemel a'y versyon a'n deg gorhemmynn, rag gorhemmynn selys war an kig re beu keworrys dhe witha an niver dhe dheg; ensampel splann a hwystri ha toell disklyres y'n chaptra kyns.

Dan 9:5 *Ni re beghas, ni re wrug kamm, ni re veu drog ha rebellyek, ni re dreylyas dhiworth dha worhemmynnow ha dha ordenansow.*

5a- Ny yllir bos moy gwir ha kler drefenn bos an kammow ma re ledyas Ysrael yn divroans, marnas, Daniel ha tri a'y geskowetha nys o kablus a'n par ma a gammow; ny'n lett hemma dhiworth kemmeres rann yn kenwerth y bobel ow toen ganso begh y gabluster.

Yth yw ena y koedh dhyn yn 2021 konvedhes bos ni, kristonyon, ow servya an keth Duw na janj vydh war-lergh y dheklaryans yn Mal.3:6: *Rag my yw an ARLOEDH, ny wrav vy chanjya; ha hwi, mebyon Yakob, ny vewgh hwi kowlleskys.* Y koedhvia leverel 'na veu hwath leskys'. A-ban skrifas Malachi an geryow ma, Krist re ombrofyas, flegthes Yakob re'n skonyas ha'y ladha, ha herwydh an ger profoesek yn Dan.8:23, i a veu leskys wosa henna yn 70 gans an Romanyon. Ha mar na janj Duw, hemma a styr an kristonyon dhislen, treuspassoryon y worhemmynnow, hag yn kynsa le an sabot sanshes, a vydh gweskys hwath krevvetta ages an Ebrowyon ha'n Yedhewon kenedhlek yn aga oes.

Dan 9:6 *Ny wren ni goslowes orth dha wesyon, an brofoesi, a gewsis yn dha hanow orth agan myghternyow, agan hembrenkysi, agan tasow, hag orth pobel oll an pow.*

6a- Gwir yw, an Ebrowyon yw kablus a'n taklow ma, mes pandr'a leverir a'n Kristonyon hag, bys y'n fondyans diwettha drehevys ganso, yw kablus a'n keth gwriansow?

Dan 9:7 *Dhis, Arloedh, yw an gwiryonedh, ha dhyn ni an meth a fas, y'n jydh ma, dhe dus Yuda, dhe drigoryon Yerusalem, ha dhe Ysrael oll, dhe'n re ogas ha dhe'n re bell, yn oll an powyow may hwrug'ta aga fesya drefenn an fydhglewder mayth ens i kablus a-dhis.*

7a- Kessydhyans Ysrael o eutyk, yth esa lies den marow ha ny's teva an dreusvyworyon saw chons a vos divroys dhe Babylon ha alena skattrys yn oll powyow an emperoureth Chaldek ha'n emperoureth Persek a sewyas. Nasyon an Yedhewon a veu diswrys yn powyow estren ha hwath, herwydh y ambos, Duw a wra kuntell an Yedhewon war aga thir kenedhlek,

tir aga thasow. Py nerth ha py galloes a'n Duw bew ma! Y'n pysadow ma, Daniel a dhiskwa an edrek a dal an bobel ma gul kyns i dhe dhos arta dh'aga thir, sans, mes pan vo Duw rybdho, yn unnsel.

Daniel a avow an fydhuster yedhowek peghys gans Duw mes ytho py kessydhyans rag an gristenyon a wra an keth tra? an divroans, po an mernans?

Dan 9:8 *Arloedh, dhyn ni an meth a fas, dh'agan myghternyow, dh'agan hembrenkysi, ha dh'agan tasow, drefenn ni dhe begha er dha bynn.*

8a- An ger euthyk, an ger 'pegh' yw devnydhys. Piw a yll gorfenna an pegh a wra kawsya payn mar vras? An chaptr ma a wra ri an gorthyp. Yma dyskans a dal bos kemmerys ha perthi kov: Ysrael re wodhevi sew an dewisyow ha fara an vyghternyow, an hembrenkysi ha'n tasow a'n ledyas. Ottomma ensampel may hyllir kennertha an disobayans orth an re a wra hembrenk korruptys rag gortos yn bennath Duw. Henn yw an dewis a wrug Daniel ha'y tri keskowetha hag i a's teves bennath anodho.

Dan 9:9 *Yn mysk an Arloedh, agan Duw, yma tregeredh ha gav, rag ni re beu rebellys er y bynn.*

10a- Yn studh peghus nyns eus marnas unn govenek; omri dhe Dhuw da, tregeredhus may hwrello ri y avonsyans. An gwayans yw heb diwedh, an Yedhow a'n kynsa kevambos, ha'n Kristyon a'n kevambos nowydh a'n kethhav edhom a'n avonsyans. Ottomma arta Duw ow pareusi gorthyp a wra res y dhela yn kost pur uhel.

Dan 9:10 *Ny wrug ni goslowes orth lev an ARLOEDH, agan Duw, dhe holya y laghys a worras a-dheragon ni der y wesyon, an brofoesi.*

10a- Yndella yw ynwedh an Gristonyon a'n vlydhen 2021.

Dan 9:11 *Y hwrug Ysrael oll treusi dha lagha, ha treylya dhe-ves heb goslowes orth dha lev. Ytho an mollethow ha'n blosow skrifys yn lagha Moyses, gwas Duw, re goedhas warnan, drefenn ni dhe begha erbynn Duw.*

11a- Yn lagha Moyses, Duw a wrug gwarnya Ysrael erbynn disobayans. Mes wosa ev, an profoes Esekial, kesoes Daniel degys 13 blydhen wosa Daniel, henn yw 5 blydhen wosa myghtern Yoyakin broder Yoyakim may hwrug ev sevel yn y le, a veu kemmerys yn keth dhe'n avon Kebar, yntra an Tigris hag Ewfrates. Ena Duw a wrug y ynspira ha skrifa messajys a gavyn y'gan Bibel hedhyw. Hag yth yw yn Esek.26 y kavyn kevres a gessydhyansow mayth usi an patron kevys yn spyrysel mes ynwedh, yn seyth hirgorn an Dhiskwedhyans yn Disk.8 ha 9. An hevelepter ma a dhustun ny wra Duw chanjya yn hwir. Peghosow yw kessydhyans y'n kevambos nowydh kepar dell veu y'n onan koth.

Dan 9:12 *Ev re gowlwrys an geryow a gewsis er agan pynn ni hag er agan hembrenkysi a'gan governyas, ev re dhros warnen **galar meur**, ha ny veu bythkweth tra a'n par na hwarva yn-dann an nev oll avel an pyth a hwarva dhe Yerusalem.*

12a- Ny wrug Duw fyllel, ev a gowlwra y dharganow dhe venniga po mollethi gans an keth rach, ha'n «*kalamita*» a weskis pobel Daniel a'n jeves porpos a ri gwarnyans dhe'n kenedhlow a dhysk an taklow ma. Mes pandr'a welyn ni? Spyt a'n dustuni skrifys y'n Bibel, an dyskas ma a bes bos ankevys hogen gans an re a's lenn. Syns an messaj ma: Yma Duw owth oberi rag an Yedhewon ha wosa i, rag an Gristonyon dew *kalamitasow bras* a vydh diskwedhys yn kettermyn y'n lyver Daniel.

Dan 9:13 *Dell yw skrifys yn lagha Moyses, oll an kalamita ma re dheuth warnan; ha ny wrussyn pysi an Arloedh agan Duw, ny wrussyn treylya dhiworth agan drogoberow, ny wrussyn bos attendyans dhe'th gwirder.*

13a- An dismer a'n taklow re wrug Duw skrifa y'n Bibel yw heb diwedh ynwedh, yn 2021 an Kristonyon yw kablus a'n kamm ma ynwedh hag i a grys na wra Duw aga kontradia. Ny omdreylyons i a"ga drogoberow na ny wrons i goslowes orth y wirionedh biblik mes mar boesek rag agan termyn diwedh, y wirionedh profetiek diskwedhys yn town ha konvedhys, drefen bos an alhwedhow a gonvedhes y'n Bibel hy honan.

Dan 9:14 *Yma an ARLOEDH re withas an drog ma, ha'y dhri warnan; rag ewn yw an ARLOEDH agan Duw yn oll an traow a wrug, mes ny wren ni goslowes orth y lev.*

14a- Pandr'a leverir moy? Yn hwir! Mes godhvdyh bos drog brassa hwath pareusys gans Duw rag mab-den y'n oes ma, ha rag an keth acheson. Hi a dheu, yntra 2021 ha 2030, yn furv bresel nuklerek a's teves misyon dhywyk *a ladh an tressa rann a'n dus* herwydh Apo.9:15.

Dan 9:15 *Ha lemmyn, A Arloedh, agan Duw, ty re wrug dha bobel dos yn-mes a bow Ejyp dre dha dhorn galloesek, ha ty re wrug dha hanow dell yw hedhyw, ni re beghas, ni re wrug kamm.*

15a- Daniel a dhre dhyn kov prag yw diskryjyans godhevel gans Duw. Y'n bys, bewnans an bobel yedhowek, a dheg dustuni a'n hwarvos marthus ma drefenn nerth arloedhek, an fowt a Ejyp a'n bobel ebrow. Oll aga istori a worr war an hwarvos mirykl ma. Nyns eus dhyn galloes dhe vires orth an fowt ma, mes nyns eus denvyth a yll nagha bos an dhiyskynnysi a'n provyans ma hwath yn agan mysk hedhyw. Ha dhe eksploytya gwell an bewnans ma, Duw re ros an bobel ma dhe gas an Nazi y'n Nessa Bresel an Bys. Merkyans an kenedhel re beu direys yndella war an treusvyworyon a gavas aga dassevelans yn 1948 war dor aga hensel koth kellys a-dhia 70. Ny wrug Duw saw gasa an geryow aga thasow koedha war aga fennew a leveris orth an governour romanek Pontius Pilate a-dro dhe Yesu, rag kavos y vernans, my a lever "bedhes y woes warnan ni ha war agan fleghes". Duw re's gorfydhys yn tien. Mes an Kristonyon a bub konfessyans re aswonnys yn anonest an dyskans du ma, hag y hyllir konvedhes prag, drefenn i dhe gevrenna oll aga molleth. An Yedhewon re naghas an Messyas, mes an Kristonyon re dhispresyas y laghys. Ytho breus Duw a'n dhew yw perfydh justifiys.

Dan 9:16 *Arloedh, herwydh dha dregeredh veur, bedhes dha sorr ha dha anger treyls dhiworth dha sita a Yerusalem, dha venydh sans; rag, drefenn agan peghosow ha kammweyth agan tasow, Yerusalem ha dha bobel yw yn meth dhe oll an re a'gan kyrghynn.*

16a- Daniel a dhaslever argument a veu presentys gans Moyses dhe Dhuw: pandr'a lever an kenedhlow a wel kessydhys y bobel? Duw a woer an kudynn a-ban yw ev y honan ow leverel a-dro dhe'n Yedhewon, dre anow Powl yn Rom.2:24:*Rag hanow Duw yw a-barth dhywgh blasfemys yn mysk an kenedhlow, dell yw skrifys.* Ev a gampolla an tekst yn Eze.16:27: *Hag otta, my re ystynnas ow dorn er dha bynn, my re lehas an rann re wrussen vy dhis ri, my re'th ros dhe vodh dha eskerens, myrghes an Filistis, neb re goskas a'th fara drogoberus.* Yn y dregeredh, Daniel a'n jeves hwath meur a draow dhe dhyski a-dro dhe'n vreus a wra Duw war y sita Yerusalem. Mes pan lever ev «*Yerusalem ha'th pobel yw yn meth dhe oll a'gan kyrghynn*» nyns yw kamm, rag mar pia kessydhys Ysrael awos kemmeres own salus yn mysk an kenedhlow ha'n hwans dhe servya an Duw gwir, an kessydhys a via gwir dhe les. Mes an prevyans trist ma re dheuth gans boghes a frut, nag yw heb bos a vri, drefenn y vos dhodho trelyans myghtern Nebukadnesar ha myghtern Darius an Medek.

Dan 9:17 *Ytho lemmyn, A Dhuw agan, goslow orth pysadow ha pledys dha was, ha, a-barth an Arloedh, gwra dha fas splanna war dha sansuary dewyllys!*

17a- An pyth a wovynn Daniel a vydh grontys mes nyns yw drefenn Duw dh'y gara, mes yn sempel, drefenn bos an dehwelyans dhe Ysrael ha drehevel an tempel arta y'y dowl. Byttegyns, Daniel a ankow an tempel a vydh drehevys yn hwir, mes y fydh distruys arta yn 70 gans an Romanyon. Henn yw an acheson, an kedhlow a wra degemmeres yn kapten ma 9 a wra y yaghhe a'n poester, pur Yedhowek, a re hwath dhe'n tempel a ven drehevys yn Yerusalem; tempel kig Krist a'n gwra euver yn skon, hag y fydh distruys arta yn 70 gans luow an Romanyon.

Dan 9:18 *Ow Duw, gwrand ha klewes! Ygor dha dhewlagas ha mires orth agan diswrians, mires orth an sita mayth yw gelwys dha hanow warnedhi! Rag nyns yw drefenn agan ewnhynsektek ni a dhre dhis agan pysadow, mes drefenn dha druedhow meur.*

18a- Gwir yw, Duw re dhewisas Yerusalem dhe vos an tyller sanshes gans y bresens splann. Mes an tyller yw sans unnsel pan vo Duw ena, ha dhyworth an vlydhen – 586, nyns o

an kas na namoy. Ha, y'n kontrari, meyn kow Yerusalem ha'y tempel a dhustunias a-dro dhe wirvrens y wirvrens. Res o an dyskass ma may hwrello tus mires orth an Duw gwir avel bos byw a wel, a vreus, hag a worthyp, dihavall dhe dhuwesow pagan idolatrek na's teves kevrenn vyth saw gans eledh drog kamp an jowl. An den lel a serv Duw mes an den dislel a wra devnydh a Dhuw rag ri dhodho y honan legitimita kryjyk a-dro dhe'y gowetha. An *truedh* a Dyw may hwila Daniel yw gwir hag ev a wra y brova an gwella yn skon, yn Yesu-Krist.

Dan 9:19 *Arloedh, goslow! Arloedh, gav! Arloedh, bydh war! Gwra ha na wra delatya, dre gerensa dhis, ow Duw! Rag dha hanow yw gelwys war dha sita ha dha bobel.*

19a- An oes koth a Daniel a justifi y dhevnydhyans dres eghenn, rag, kepar ha Moyses, y hwans moyha ker yw bewa an dehwelans ma war y dir "sans". Ev a vynn gweles drehevel an tempel sans a wra arta gordhyans Dyw hag Ysrael.

Dan 9:20 *Yth esen ow kewsel hwath, ow pysi, ow konfess ow fegh ha pegh ow fobel Ysrael, hag ow tri ow bysadow dhe'n Arloedh, ow Duw, rag menydh sans ow Duw;*

20a- Nyns yw marth bos Duw ow kara Daniel, ev yw patron a uvelder hag a'n delit ha gortyp dhe'n rewl a sansoleth a wovynn. Pub den yw gyllys yn kamm le may hwrello ev triga yn korf a gig ha Daniel ny wra undrehevel. Ev a gonfess y beghosow, ow kodhvos y wannder euthyk dell yw res dhyn ni oll y wul. Mes y gnas spyrysel personel ny yll kudha pegh an bobel, drefenn ev dhe vos unnsel den, ev y honan anperfydh. An gorthyp a dheu dhiworth Duw yn Yesu-Krist.

Dan 9:21 *yth esen hwath ow kewsel y'm pysadow, pan dheuth an gour, Gabriel, re welsen kyns yn gwelesigeth, dhymmo vy yn unn nija uskis, dhe dermyn offrynn an gorthugher.*

21a- An termyn dewisys gans Duw rag vysytyans Gabriel yw an offrynn gorthugher, henn yw, offrynn sakrifis *heb dhiwedh a onan* a dhargan *gorthugher ha myttin* offrynn bolonjedhek a'n korf perfydh sans ha divlam Yesu-Krist y'n termyn a dheu. Ev a verow krowsys dhe wul dehwelyans rag peghosow y dhewisys yn unnik, neb yw y bobel gwir. Ytho, yma an kevrenn gans an diskwedhyans a vydh res dhe Daniel a-woeles.

Diwedh an pysadow: gorthyp Duw

Dan 9:22 *Ev a'm dyskass, hag omgusulyas genev. Ev a leveris dhymm: Daniel, devedhys ov lemmyn rag igeri dha skians.*

22a- An lavar 'igeri dha skians' a styr bos an skians degeys bys ena. An el a gews a-dro dhe'n towl selwyek Duw re beu kudhys bys yn prys y dhygthyans gans an profet dewisys gans Duw.

Dan 9:23 *Pan dhallathys pysi, an ger eth yn-mes, ha my a dheuth dh'y dherivas dhis; rag ty yw karadow. Bydh war a'n ger, ha konvedhes an welesigeth!*

23a- *Pan dhallathys pysi, an ger eth yn-mes*

An Duw a'n nevow re dhallathsa pup-tra, an prys a'n metyans dhe'n eur heb worfenn ha'n el Gabriel a verk an Krist dre 'an Ger' dell wra Yowann yn dalleth y Aweyl: *an ger re beu gwrys kig*. An el a dheu dhe dherivas dhodho 'an Ger', ow styrya ev dhe dherivas devedhyans Krist profyes a-dhia Moyses herwydh Deut.18:15 bys 19: *An ARLOEDH, dha Dhuw, a dhrehav dhis yn-mes ahanas, yn mysk dha vreder, **profoes kepar ha my: hwi a wra y woslowes!*** Ev a worthyp yndella dhe'n pyth a wovynnis orth an ARLOEDH, dha Dhuw, yn Horeb, dydh an kuntelles, pan leversys: *Na wrav vy klewes lev an ARLOEDH, ow Duw, ha na wrav vy gweles an tan bras ma namoy, ma na varwiv. An ARLOEDH a leveris dhymm: An pyth a leversons i yw da. **My a dhrehav dhedha yn mysk aga breder profoes kepar ha ty, my a worr ow geryow yn y anow, hag ev a lever dhedha pup-tra a worhemmynnav vy dhodho.*** *Ha mar na woslow nebonan ow geryow a leveris y'm hanow, my a wra govynn orto a-dro dhodho.* Mes an profoes a vedh hardh dhe leverel y'm hanow ger na worhemmynnis vy dhodho y leverel, po a gews yn hanow duwow erel, an profoes na a vydh gorrys dhe'n mernans.

Fondamentel yw an tekst ma rag konvedhes kabluster an Yedhewon yn aga nagh a'n Messyas Yesu, drefen ev dhe gorthybi dhe'n profoesow oll a-dro dh'y dhevedhyans. Kemmerys yn mysk tus ha dannyer ger an Dhuw, Yesu a gordhyas dhe'n deskrefans ma ha'y varthusyon a dhustunias a'n ober Duw.

23b- *drefenn ty dhe vos karadow*

Prag y hwra Duw kara Daniel? Yn sempel, drefenn Daniel dh'y gara. Kerensa yw an acheson may hwrug Duw gul bewnans a greadoryon rydh a-dheragdho. Yw y edhom a gerensa a justifias an kost pur gostek a vedh res dhodho y dhelhya rag y gavos dhyworth nebes a'y greadoryon dor denel. Ha orth kost y vernans may fydh res dhodho y dhelhya, an re a wra dewis a wra dos ha bos y geskowetha a bysweyth.

23c- *Bydh war a'n ger, ha konvedhes an welesigeth!*

A byth yw an ger a-dro dhe'n ger a'n el po 'an Ger' duwiek kudhys yn Krist? Pynag yw an kas, y hyllir bos an dhew ha kespletyek drefen an welesigeth dhe vos a-dro dhe'n Ger a wra dos yn kig yn Yesu-Krist. Ytho, konvedhes an messaj yw a'n brassa posekter.

Profoesans an 70 seythun

Dan 9:24 *Seythun deg ha tri-ugens re beu ordenys war dha bobel ha'th sita sans, rag gorfenna treuspassyansow ha diwedha peghosow, rag prena kammweyth ha dri ewnder bys vykken, rag selya an welesigeth ha'n profoes, hag untya an Sans an Sansow.*

24a- *Seythun deg ha tri-ugens re beu treghys war dha bobel ha'th sita sans*

An ger Ebrow 'hatac' a styr y'n kynsa le treghi po klemma; ha yn tybyans avel figur, 'determya po ordenya'. My a syns an kynsa styr, drefen ev dhe ri styr dhe'n gwrians ma a Abraham hag a wra y gevambos gans Duw dre sakrifis, yn Gen.15:10: *Abram a gemmeras oll an enevales ma, a's treghas yn hanter, ha gorra pub tamm an eyl a-dal y gila; mes ny wrug ev ranna an ydhyn..* An rit ma a dhiskwedhas an kevambos yntra Duw ha'y was. Henn yw an acheson, an ger ma "treghi" a gemmer y styr leun yn "an kevambos gwrys gans lies rag unn seythun" yn vers 27. An "lies" ma yw an Yedhewon kenedhlek mayth yw prow an fydh yn Krist krowsys diskwedhys dhedha yn kynsa. An nessa poynt a'n ger ma treghi yw bos an 70 seythun a vlydhynyow yn kaptel 9 treghys war an "2300 gorthugher-myttin" a Dan.8:14. Ha dyskans a dheu a'n kronologieth ma a worra an fydh kristyon kyns an fydh yedhowek. Y'n fordh ma, Duw a'gan dysk bos yn Yesu-Krist ev a ri y vewnans dh'y offrynna yn daspren rag pub kryjyk gwiw a'y selwyans yn oll an vabmdenieth. Ytho, res o dhe'n kevambos koth mos dhe-ves pan wrug Yesu skoellya y woes rag treghi gans an re etholys a'n norvys oll y gevambos nowydh.

Lyver Daniel a vynn dyski an selwyans ollvysel ma orth agan diskwedhes trelyansow myghternedh a'n oes Daniel; Nebukadnesar, Darius an Medek ha Cyrus an Persek.

An messaj yw gwarnyans solenn a gows a-dro dhe'n pobel Yedhowek ha'ga sita sans Yerusalem, may feu res dhedha termyn a 70 seythun. Ottomma arta kod Esekiel 4:5-6 a wra devnydh a unn jydh rag blydhen, an termyn oll ow tiskwedhes 490 blydhen. Y talvien Daniel kavos kaletter ow konvedhes styr an gwarnyans erbynn y sita hag yw seulabrys yn ruw.

24b- *dhe worfenna treuspassyansow ha gorfenna peghosow*

Dismygwgh pyth a hwarvo yn brys Daniel pan glew an taklow ma, hag ev re'n pysas Duw yn y bysadow rag kavoes gevyans rag y beghosow ha peghosow y bobel. Ev a wra konvedhes yn skon an pyth yw kewsys. Mes ni a gonvedh yn ta an gorholeth a Dhuw. Duw a vynn kavoes dhyworth y re dewisys, neb a saw, na begghons namoy, na wrellons treuspassya y worhemmynnow namoy, ow korfenna peghosow herwydh an pyth a vydh skrifys gans an abostol Yowann yn 1 Yowann 3:4: *Piwpynag a begh a dreus an lagha, ha pegh yw treuspassyans an lagha.* An amkan ma yw gwrys rag tus a dal omladh erbynn aga natur dhrog rag pegha na fella.

24c- *rag gweres kammweyth ha dri ewnder heb worfenn*

Rag Daniel an Yedhow, an messaj ma a dhros dh'y brys solempnita an 'dydh gweres peghosow', dy'goel blydhennek may solempnys kemmerans peghosow dre offrynn bogh. An arwodh ma a begh a wrug representya Pow Grek yn Dan.8, ha'y bosva a worras an profoesans yn ayrgylgh spyrysel an 'dydh gweres peghosow' ma. Byttegyns, fatell yll mernans bogh kemmeres peghosow dhe-ves pan na yll mernans enevales erell offrynnys dres an vlydhen gul yndella? An gorthyp dhe'n kudynn ma yw res yn Heb.10:3 dhe 7: *Mes an kov a beghow yw nowydhhes pub bledhen gans an sakrifisow ma; **rag ny yll goes terewi ha gever dilea peghosow.** Ytho Krist, owth entra y'n bys, a leveris: Ny vynnys na sakrifis na ro, **mes ty a'm formyas korf;** Ny wrussys kemmeres na leskoffrynnow na sakrifisow rag pegh. Ena y leveris vy: **Ottavy, y tov** (Y'n rol lyther yma kows ahanav vy) **dhe wul, A Dhuw, dha vodh.** Displegyansow an abostol Powl yw pur gler ha resnus. Ytho, Duw re withas dhodho y honan, yn Yesu-Krist, ober an daspren a beghosow dargenys gans an el Gabriel dhe Daniel. Mes ple'th esa Yesu-Krist y'n rit ma a 'dydh an dasprenyow'? Y berfeyth divlamder personel, a'n wrug yn arwodh oen Pask Duw a gemmer peghosow an bys, a gemmeras peghosow y re etholys, arwodhys gans an gaver y'n rit dasprenyow. Yth esa an oen kudhys gans an gaver may ferwis an oen rag an gaver may kemmersa y beghosow. Dre dhegemmeres y vernans war an grows rag dasprena peghosow y re etholys, peghosow may kemmersa, yn Krist Duw re ros dhedha an prov splanna a'y gerensa ragdha.*

24d- *ha dri ewnder heb diwedh*

Hemm yw an sewena lowen a vernans an Messyas selwyas. An ewnder na, a ny allas den, a-dhia Adam, y wul, yw komparys dhe'n re dewisys may fo, dre aga fydh y'n diskwedhyans ma a gerensa dhywyk, dre ras pur, ewnder perfydh Yesu-Krist komparys dhedha, yn kynsa le, bys pan wrello an gas a'n fydh fetha pegh. Ha pan dheu ev dhe vos distruys yn tien, y leverir ewnder Krist dhe vos kevrennek. An dyskybel a dheu ha bos kepar ha'y Vester. War an selow dyskansel ma, y feu drehevys fydh abesteli Yesu. Kyns an termyn ha'n nerthow tewl orth aga chanjya, owth efanhe an fordh ynn yndella a veu dyskys gans Yesu-Krist. An **ewnder** a vydh **heb diwedh** unnsel rag an re etholys lel, an re a glew ha gorthybi dre obayans orth gorholethow ewn Duw.

24ves- *dhe selya an welesigeth ha'n profoes*

Yn hwir, may hwrello an welesigeth bos kowlwrys dre omdhiskwedhyans an profoes dargenys. An ger 'selya' a wra kampoella dhe sel Duw, hag a re yndella dhe'n profoesieth ha'n profoes a wra omri awtorita ha legytimieth dhywyk dien ha dibos. An ober a wra bos kowlwrys yw selyes gans y sel ryel dhywyk. An niver arwodhek a'n sel ma yw 'seyth: 7'. Ev a dhiskwedh ynwedh an leunder a verk natur Duw an gwrier hag a'y Spyrys. Orth woles an dewis ma, yma drehevys y dowl war seyth mil vledhen, ytho ev a rannas an termyn yn seythunow a seyth dydh, hevelepys dhe'n seyth mil vledhen. An profoesieth a'n 70 seythun, a re yndella rol dhe'n niver (7) sel an Duw bew yn Apo.7. An gwersow a sew a wra afydhya poester an niver '7' ma.

24f- *hag untya an Sans an Sansow*

Hemm yw untyans an Spyrys Sans a dhegemmeras Yesu dhe'n prys a'y besydhyans. Mes na vedhen ni toellys, an gulumm a goedhas warnodho ow tos a'n nev n'a'n jevas marnas unn amkan, dhe gonvynkya Yowann bos Yesu yn hwir an Mesegh dargenys; an nev ow ri dustuni dhodho. War an nor, Yesu re beu pup-prys an Krist ha der dewisyans a gwestyons posys dhe'n oferysi, y dhyskas y'n synaga dhe 12 bloodh yw an prov. Rag y bobel, yn mysk may feu genys ha tevys, y dalvia y genedhel soedhogel dalleth orth y vesydhysans yn kynyav vledhen 26 hag ev a dalvia ri y vewnans yn gwenton vledhen 30. An titel Sans an Sansow a'n deskern yn gwiw drefenn ev dhe enkorforra yn kig an Duw bew a wrug own dhe'n Ebrowyon yn dydhyow Moyses. Mes yth esa dhe'n Sans an Sansow bew arwodh vaterial war an nor; an tyller pur sans po sentri tempel Yerusalem. Arwodh a'n nev o, an myns na yll tus kavoes mayth yw Duw ha'y eledh. Esedh a vreus Duw ha tyller y dron, Duw avel Breusydh ow

kortos goes Krist rag avowa gevyans peghosow an re dewisys dres an 6 milvledhen ordenys rag an dewisyans ma. Yndella mernans Yesu a gowlwrug an 'goel an dehwelyans' diwettha. Gevyans re beu kavys ha'n sakrifisow koth pes da gans Duw re beu oll avowys. Untyans an Sans an Sansow a veu gwrys dhe dhydh an dehwelyansow dre skoellya goes an gaver ledhys war an dregeredhva, alter settys a-ugh an argh ow synsi gorhemmynnow Duw treuspassys. Rag an ober ma, unnweyth y'n vledhen, yth esa an arghoferyas kemmerys dhe entra dres an vayl a rannyans, y'n tyller pur sans. Yndella wosa y dhasserghyans, Yesu a dhros dhe'n nev dehwelyans y woes rag kavoes an maystri, legitimita dhe sawya y re dewisys dre imputyans y ewnhynseth ha'n gwir dhe gondanna peghadoryon anedha, y'ga mysk eledh drog ha'ga hembrenkyas Satnas, an jowl. An Sans an Sansow, ow tiskwedhes ynwedh an nev, an goes skoellys gans Yesu war an nor, a wra y alloes, avel Mighal, tewlel an jowl ha'y dhywolow yn-mes a'n nev, tra diskwedhys yn Apo.12:9. Yndella, kammdybyans an bobel kryjyk yudhek o na gonvedhsons an karakter profosek a 'dhydh an dehwelyansow' blydhenek. I a grysis yn kamm bos an goes enyvalek offrynnys y'n solempnita ma a ylli avowa styr aral enyvalek skoellys dres an vledhen. Den gwrys war-lergh imaj Duw; enyval askorrys dre vewnans norsek, fatell yllir justifia gwerth kehalval rag an dhew eghen?

Avel Duw, Jesus-Krist o an olew untyans y honan avel an Spyrys Sans hag ow trehevel dhe'n nev ev a dhre ganso untyans y legitimita gwaynys war an nor.

An alhwedh a'n amontyansow

Dan 9:25 *Godhva ytho, ha konvedhes! A-dhia an prys may feu an ger leverys y fydh Jerusalem drehevys arta bys dhe'n Untyes, dhe'n Hembrenkyas, yma seyth seythun ha tri-ugens seythun, an plasow ha'n kleudhyow a vydh daswrys, mes yn termynow ankensi.*

25a- *Godhva ytho, ha konvedhes!*

Yma'n el ow kul yn ewn y hwovynn Daniel dhe vri drefen ev dhe dreylya kedhlow a res krevder spyrysel ha breder; rag res vydh gul reknansow.

25b- ***A-dhia an prys may feu leverys an ger y fydh Jerusalem drehevys artabys dhe'n Ungeys, an Hembrenkyas***

An rann ma yn unnsel a'n vers yw a vri dres eghenn drefen ev dhe gontya porpos an welesigeth. **Duw a re dh'y bobel a wort agan Messi, an fordh dhe wodhvos yn py vlydhen y hwra omdhiskwedhes dhodho.** Ha'n prys na pan veu leverys y fydh Jerusalem drehevys a dal bos determyns herwydh an termyn a 490 blydhen profoesek. Rag an gorhemmyn ma a dhastrehevel, y'n lyver Ezra, ni a gav tri gorhemmyn possybyl ordenys yn kettermyn gans tri myghtern persek: Cyrus, Darius, hag Artaxerxes. Yma'n gorhemmyn gwrys gans an diwettha yn -458 ow kul an 490 blydhen dhe worfenna yn blydhen 26 agan oes. Ytho an gorhemmyn ma gans Artaxerxes a vydh an huni dhe synsi yn kov, ow konsidra an seson may feu skrifys: an gwenton herwydh Ezra 7:9: *ev a asas Babylon an kynsa dydh a'n kynsa mis, hag ev a dheuth dhe Yerusalem an kynsa dydh a'n pypmes mis, leuv dha y Dhuw warnodho.* An vlydhen a'n dekred an myghtern yw res yn Esd.7:7 : *Ynwedh, lies a fleghes Ysrael, an oferysi ha'n Levysi, an kanoryon, an portherys, ha'n Nethynysi, a dheuth dhe Yerusalem, an seythves blydhen a'n myghtern Artaxerxes.*

Drefen bos an gorhemmyn dalleth yn gwenton, an Spyrys a vynnys y brofoesans kewsel orth Pask an gwenton may ferwis Yesu Krist krowsys. An reknansow a wra agan hembronk dhe'n amkan ma.

25c- *ytho seyth seythun ha dew-ugens seythun, an plasow ha'n kleudhyow a vydh daswrys, mes yn termynow ankressek.*

Yma dhyn dalleth degow seythun. An el a gews a naw seythun warn ugens, henn yw; seyth + dew-ugens. An kynsa seyth seythun a dheu dhe'n termyn may feu drehevys Yerusalem ha'n tempel, yn termynow ankressek drefen an Yedhewon dhe oberi yn-dann anken heb hedhi an Arabes re dheuth dhe driga y'n tir gesys gwag gans aga divroans. An

geryow ma yn Neh.4:17 a dheskrif yn ta an studh:*An re a wre drehevel an fos, ha'n re a dhug po a gargas an beghow, a oberi gans unn leuv ha synsi arv gans y gila.* Hemm yw manylyon re beu styrys, mes an chyf yw y'n 70^a seythen re beu niverys.

An 70^a seythen

Dan 9:26 *Wosa an dew seythen ha tri-ugens, un Untyys a vydh treghys dhe-ves, ha ny'n jevydh-nyns-eus-her travyth dhodho ev. Pobel hembrenkyas a dheu dhe dhistrui an sita ha an sentri an sansoleth, ha'y diwedh a dheu kepar ha liv; ervirys yw an distruansow dhe besya bys yn diwedh an vresel.*

26a- *Wosa an dew ha tri-ugens seythun, un Untyes a vydh treghys dhe-ves*

An 62 seythun ma yw precedys gans 7 seythun, ow styrya bos an messach gwir 'wosa an 69 seythun'unn untyans a vydh treghys dhe-ves, mes nyns yw neb Untyes, an huni yw derivys yndella a verk an untyans duw. Ow kul devnydh a'n form '**unn** unt ', Duw a bareus an bobel Yedhowek dh'y dhyerbynna gans den a semlant kemmyn, pell a'n konstrynys duw. Herwydh y barabolen an winloryon, Mab an den, mab Mester an winlan, a omdhiskwedh dhe'n winloryon wosa dannvon y gennowasow a'n precedyas hag a veja tebeldhyghtys gansa. Y'n golok denel, nyns yw Yesu sawunn untyes a dheu wosa untyansow erell.

An el a leveris « *woja* » an termyn kowal a 69 seythun ow tiskwedhes ytho an 70^{ves}. Ytho, tamm ha tamm, an kedhlow an el a'gan hembrenk dros Pask an gwenton y'n vlydhen 30 a wra bos yn kres an 70^{ves} seythun a dhydh-yow-bleynyow.

26b- *ha ny'n jevydh ~~nag-eus-her~~ rag-eus-heryas den vyth ragdho*

An tra ma yw hwath moy anlachel drefen y skriker, L.Segond, dhe leverel yn-nans an barth bos an trelyans lytherel: **denvyth ragdho**. Ha ragov vy, an trelyans lytherel a dheu yn ta dhe'm brys drefen ev dhe leverel an pyth a hwarva yn hwir dhe dermyn y growsans. An Bibel a dheg dustuni, an abesteli aga honan re astelsa krysi bos Yesu an Messi gortosys drefen, kepar ha remenant an bobel Yedhowek, i dhe wortos messi breselek a vesa ow tewlel an Romanyon yn-mes a'n pow.

26c- *Pobel pennsevik a dheu dhe dhistrui an sita ha ~~an-sentri~~ an sansoleth*

Hemm yw gorthyp Duw dhe'n diskryjyans kenedhlek yedhowek diskudhys: *denvyth ragdho*. An disenor war-tu ha Duw a vydh prenys yn tiwetth gans distruyans Yerusalem ha'y fals *sansoleth*; a-ban veu an vlydhen 30, nyns eus *sansoleth* war dir yedhowek; an sentri nyns yw na fella onan. Rag an weythres ma, Duw re wrug devnydh a'n Romanyon, an re may hwrug hembrenkyasi kryjyk yedhowek aga gul krowsya an Messyas heb bos hardh na galloes gul y wul aga honan, hag i re wodhvas, hebda, labydha an dyakon Stevan 'teyr blydhen ha hwegh mis' a-wosa.

26d- *ha'y diwedh a dheu kepar ha liv*

Ytho y'n vlydhen 70, wosa lies blydhen a esedhva romanek, Yerusalem a goedhas yn aga diwla, ha lenwys a kas distruyans, ynniys gans mallader duwel, i a dhistrui yn amal, dell veu derivys, *an sita ha'n sansoleth* na vos na fella, bys pan *ny wra men war ven gesa* dell dharganas Yesu kyns y vernans yn Matt.24:2: *Mes ev a leveris dhedha: A welowgh hwi oll hemma? Yn hwir my a lever dhywgh, ny wra men war ven gesa na vydh tewlys dhe'n dor.*

26^e- *penderys yw an distruansow dhe besya bys yn diwedh an vresel*

Yn Matt.24:6, Yesu re lavarsa: *Hwi a wra klywes a vreselyow ha sonyow a vresel: bedhewgh war na vowgh troblys, rag res yw bos an taklow ma ow hwarvos. Mes ny vydh hwath an diwedh.* Wosa an Romanyon, an vreselyow re besas dres dew vil vlydhen a'n oes kristyon ha'n termyn hir a gres a gevyn ni a-dhia diwedh an Nessa Bresel an Bys yw anusadow mes ordenys gans Duw. Ytho an dus a yll askorra frut a'y gammweyth bys yn penn hy hunrosow kyns tyli an pris marwel.

Byttegyns, ny dal dhyn ankevi, ow kewsel a-dro dhe'n Romanyon, aga holyans pabek a wra ystynna oberow an « *distruyer po difeythyas* » payanek ha ena ynwedh bys dhe dhiwedh an vresel gwrys erbynn an re dewisys a Grist Duw.

Dan 9:27 *Ev a wra kevambos krev gans lies **rag seythun**, ha dres **hanter an seythun** ev a wra gorfenna an sakrifis ha'n offrynn; Ha [y fydh] war askell an abominasyonow a dhiswrians ha bys yn distruyans dien, hag y fydh terrys, [herwydh] an pyth re beu ordenys, war an [tir] tristys.*

27a- *Ev a wra kevambos krev gans lies **rag seythun***

An Spyrys a wra profoesa an fondyans a'n nowydh *kesunyans*; yma hi *krev* drefenn hi dhe dhos ha bos sel an selwyans profys bys diwedh an bys. Yn-dann an ger lies, Duw a vyn kovadha Yedhewon, y abesteli ha'y dhyskyblon kynsa Yedhowek a wra entra yn y *kesunyans* dres an diwettha **seyth bledhen** a'n termyn res dhe'n kenedhel Yedhowek rag degemmeres po nagha yn sodhogel an Messyas krowsys. Hemm yw an kevambos yw "tregys" y'n vers 24 ynter Duw ha'n peghadoryon edrek Yedhowek. Y'n kynyav 33, diwedh an seythun diwettha ma a vydh merkyes gans an gweythres drog ha kasadow arall hag yw labydhyans Stevan an dyak nowydh. Y unn kamm o leverel dhe'n Yedhewon gwiryonedhyow na allens i godhevel klewes, ha Yesu ow gorra y eryow yn y anow. Orth gweles dyskybel a'y aken bos ledhys, Yesu a rekordyas naghans sodhogel kenedhlek y bysadow. Dhyworth kynyav 33, an rebellyon Yedhowek a wrug konnar an Romanyon, hag a veu gweskys war Yerusalem yn kettep penn yn 70.

27b- *hag yn **hanter an seythun** ev a wra gorfenna an sakrifis ha'n ro*

An prys ma yn kres le *hanter an seythun* yw an gwenton 30 towlys gans profoesans an 70 seythun. Hemm yw an prys may hwrrer oll an oberow re beu komprysys yn vers 24: **Diwedh pegh, y daspren, devedhyans an profoes a gowlwra an welesigeth dre sevel y wiryonedh heb diwedh ha untyans Krist dasserghys a yskyn dhe nev Ynoryek ha Oll-Galloesek.** An mernans prenus an Messi yw kewsys omma yn furv a sewans a wra: hedhi difynys an *aberthow* a enevales ha'n *offrynnow* gwrys gorthugher ha myttin y'n tempel yedhowek, mes ynwedh a-dhia'n myttin bys y'n gorthugher, rag peghosow an bobel. Mernans Yesu-Krist a wra disliw an arwodhow enevalek a'n ragdhiskleryas yn kevambos koth, hag henn yw an pyth posek a'n chanj dres gans y aberth. Skwardya lien an tempel a wra Duw yn kettermyn dell verw Yesu, ow konfirmys hedhi difin an ritow kryjyk norvesek, ha distruyans an tempel, yn 70, a dheu dhe greffa an konfirmans ma. Y'ga thro, an dy'goel yedhowek blydhenek oll profetek a'y dhevedhyans a dalvia disomdhiskwedhes; mes yn fordh vyth, an praktis a'n sabot seythunyek a dhegemmer yn hy mernans ma y styr gwir: ev a brofoes powes a'n seythves milvlydhen nevek a dhegemmer Yesu-Krist dre y fethans rag Duw ha'y wir dhewisys may hworr y *wiryonedh heb diwedh* perfydh reknys orth an vers 24.

Dalleth an 'seythen' a dhydhyow-bleynyow a hwer yn kynyav 26 gans besydhys Yesu besydhys gans Yowann besydhyer.

27c- *And [there will be] on the wing of abominations of desolation*

Sorry, but this part of the verse is poorly translated in the L.Segond version because it is misinterpreted. Taking into account the revelations brought in the Apocalypse of John, I present my translation of the Hebrew text that other translations confirm. The expression « *war an askel* », symbol of the celestial character and domination, suggests a religious responsibility that directly targets the papal Rome, which « *y sev* » yn Dan.8:10-11, ha'y geskowethyans kryjyk dhe'n dydhyow diwettha. An *askeli er* a verk ughelder an titel emperourek, rag ensampel *an lew gans askeli er* a-dro dhe'n myghtern Nebukadnesar, po a Dhuw y honan, a worras war *askeli er* y bobel Ebrew a dhelivras a gethneth Ejyp. Oll an emperourethow re dhasgemmeras an arwoedh ma a'n *er*, hag yn 1806, Napoleon 1, hag a vydh afydhys gans Apo.8:13, hag emperoryon Prussi hag Almayn, an diwettha bos an dyghtyer

A.Hitler. Mes a-dhia henna, an SU re gemmeras an er emperourek ma war aga mona arghans kenedhlek: an dollar.

Ow tiberth an desten kyns, an Spyrys a dheu arta dhe gemmeres yn targed y eskar gwell: Rom. Wosa genysyans Yesu-Krist, an aktour targys a'n *abominasyonow a wra diswrians* diwettha a'n nor yw Rom, ha'n fasey emperoureth pagan re dhistrus Yerusalem yn 70 yn vers 26. Ha'n gwrians a wul « *a abominasyonow an diswrians* » a wra pesya dres termyn bys diwedh an bys. An *abominasyonow*, yn liesek, ytho yw kablys, yn kynsa, dhe Rom emperoureth a wra helghya an re ethys lel orth aga gorra dhe'n mernans yn "gwariow" splann rag didhana pobel Rom serghys gans goes, taklow a wra hedhi yn 313. Mes abominasyon arall a dheu wosa ha hi a wra hedhi praktis an sabot a'n seythes dydh, an 7^{ves} a vis Meurth 321; an weythres ma yw hwath kablys dhe emperoureth Rom ha'y hembrenkyas emperoureth Konstantyn 1^{er}. Ganso, an emperoureth romanek a dheu yn-dann rewlyans an emperoryon bysantek. Yn 538, yn y dro, an emperour Justinian 1^{er} a wra arall *abominasyon* ow kul war y esedh romanek governans papal Vigilius 1^{er}, ha'n ystynnans ma a'n *abominasyonow* bys diwedh an bys a dal bos korrys dhe'n pappeleth ma a vyth denys gans Duw a-dhia Dan.7. Yma kov bos an hanow « *korn byghan* » ow tiskwedhes an dhiw fase a rewlyans romanek yn Dan.7 ha Dan.8. Ny wel Duw yn an dhiw fase ma saw kenduryans a'n keth ober euthyk.

Studhya an chaptrys kyns re'gan gweresas dhe dhismygi an dyffrans sorts a abominasyonow re beu komparys dhodho y'n vers ma.

27d- *hag bys yn distruyans (po distruyans dien) ha hi a vydh terrys*, [herwydh] *an pyth re beu ordenys, war an [dor] difeyth*.

« *Hi a vydh terrys* [herwydh] *an pyth re beu ordenys* » ha diskwedhys yn Dan.7:9-10 ha Dan.8:25: *Drefenn hy sewenans ha sewena hy toell, ev a'n jevydh goeth yn y golonn, ev a ladh lies den a vewa yn kres, hag ev a sev erbynn penn an bennow; mes y fydh terrys, heb assay dorn vyth*.

An tekst Ebrow a brof an brys ma a Dhuw dihaual dhe'n trelyansow kemmyn.

An nans ma a worr sel war towl Duw a dhaskorr kabel tus war an Norvys mayth yns trigys; an pyth a dhysk Apo.20 dhyn. Merkyewgh an gwirvos na wra fydh fals kristyon aswonn an towl ma a Dhuw a vydh difeudhi tus a enep an nor, dhe dhehwelyans splann Krist. Heb aswonn diskwedhyansow res yn Apocalyps 20, y hortaons yn euver fondyans gwylaskor Krist war an nor. Byttegyns, distruyans dien a'y enep yw omgemmerys omma hag yn Apo.20. Dehwelyans yn splanner Krist treghus yn oll y dhuwded a wra daskorr dhe'n nor y semlans chaosek a dhalleth y istori deskryfys yn Genesis 1. Krennow dor meur a's krygh ha hi a wra kavoes yn-dann an hanowdowner y stat chaosek « *diform ha gwag* », « *tohu wa bohu* », dalleth. Ny vydh den vyth ow triga warni, mes hi a vydh *prison* an jowl y honan warni dres *mil vlydhen* bys yn eur y vernans.

Y'n studhyans ma, res yw dhymm provia kedhlow yeghes a-dro dhe'n kynsa « 70^{ves} seythen » re veu studhys. Y hwra hy hollenans yn blydhynyow-profoesek ha yn fordh lytherel ynwedh. Dre desten kalendar yedhowek, ni a woer furv seythen Pask yn blydhen 30. Yth esa kres dhedhi, dy' Mergher kyns sabatt dre happ, justifiys gans Pask yedhowek a goedhas y'n blydhen na dy' Yow. Ytho, ni a yll daswul yn tien an hwarvosow a'n Pask na may ferwis Yesu. Dalghennys dy' Meurth gorthugher, breusys y'n nos, Yesu a veu krowsys dy' Mergher myttin dhe 9 eur. Ev a verwis dhe 15 eur. Kyns 18 eur, Yosep a Arimathea a worras y gorf y'n bedh ha rolya an men a'n degeas. Sabatt Pask dy' Yow a dremenys. Dy' Gwener myttin, an benynes sans a brenas spisyow mayth ombredersons i dhe uras korf Yesu. Gorthugher dy' Gwener dhe 18 eur y tallathas an sabatt seythennek, unn nos, unn jydha dremenys yn powes sanshes gans Duw. Ha gorthugher dy' Sadorn dhe 18 eur, y tallathas kynsa dydh an seythen. An nos a dremenys hag orth an kynsa golow a'n mettin, an benynes eth dhe'n bedh ow

kwaytya kavoes nebonan dhe rolya an men. I a gavas an men rolyes ha'n bedh igerys. Owth entra y'n bedh, Maria Magdalena ha Maria, mamm Yesu, a welas el owth esedha hag a dhyskas dhedha bos Yesu dasserghys, an el a leveris dhedha mos dhe ri derivadow dh'y vreder, y abesteli. Ow triga y'n lowarth, Maria Magdalena a welas den gwiskys yn gwynn hag a's kemmeras rag lowarther, y'n keskows dallethys, hi a aswonnis Yesu. Hag omma, manylyen pur bosek a dhistru kryjyans efan, Yesu a leveris dhe Maria: « *Nyns ov vy hwath yn-bann dhe'm Tas* ». Nyns eth an outlaw esa war an grows ha Yesu y honan dhe'n paradhis, yn gwlaskor Duw, an keth jydh a'ga growsyans, drefenn 3 dydh dien a-wosa, nyns esa Yesu hwath yn-bann yn nev. Ytho, y hallav leverel yn hanow an Arloedh, an re na's teves travyth dhe leverel a'y ran, tewes! Rag na wodhvons i rid po meth yn termyn a dheu.

An nessa tra yw gul devnydh a'n dydh – 458, a verk yn kynsa dalleth an 70 seythun a dhydh-yow-bleynyow settys rag an bobel Yedhowek, may ros Duw dhedha dew arwodh honanieth chyf: an sabot ha trodreghyans an kig.

Herwydh Rom.11, an Jentilys treyls re entras y'n kevambos nowydh yw impys war an gwreydhenn ha'n korf Ebrow ha Yedhowek. Mes selvennow an kevambos nowydh yw, i aga honan, pur Yedhowek ha Yesu a erviras y dhri dhe gov yn Yowann 4:22: *Hwi a wordh an pyth na wodhowgh; ni a wordh an pyth a wodhon, drefenn bos an selwyans dhyworth an Yedhewon*. Hedhyw, an messaj ma a gemmer bywnans a-dhistowgh drefenn Yesu dh'y dhannvon dhe'n paganow treyls yn fals yn pub oes. Rag aga kelly yn gwell, an jowl re's herdhya dhe gasa an Yedhewon ha'ga kevambos; hag henna re's treyls dhiworth gorhemmynnow Duw ha'y sabot sans. Res yw ytho ewnhe an kammgemmeryans ma ha **mires orth an kevambos nowydh gans honanieth yedhowek**. An abesteli ha'n dyskyblon nowydh Yedhowek treyls yw an « *lies* » a wra gans Yesu kevambos *krev*, yn Dan.9:27, mes aga sel yw Yedhowek hwath, yma dhedha keffrys an dalleth an termyn a « *70 seythun* » res gans Duw dhe'n genedhel Yedhowek rag degemmeres po nagha an rewlys a'n kevambos nowydh selys war goes denel skoellys a'y vodh gans Yesu-Krist. Dhyworth an reson ma, an dydh – 458 a dheu ha bos dalleth an « *2300 gorthugher-myttin* » yn Dan.8:14.

Wosa an termyn profosek hir ma, henn yw, 2300 blydhen, tri dra a dalvia hedhi herwydh Dan.8:13.

- 1- an oferyaseth heb worfenn
- 2- an pegh diswrians
- 3- arhowteth an sansoleth ha'n lu.

An tri dra yw aswonys:

- 1- ofereth bysyk an pab a'n nor
- 2- powes an kynsa dydh dasbedhys: dy' Sul.
- 3- Arhowteth an sansoleth ha'n sans kristyon, trigoryon gwlaskor nev.

An chanjow ma o amedhys dhe:

- 1- Restorya dhe Yesu-Krist y sagreth sans heb worfenn nevek.
- 2- Adhrehevel an lagha divedhek dien, y'ga mysk an powes sabot y'n 7^{ves} dydh.
- 3- Gweles diwedh dhe'n helghyans a'n sansoleth ha'n sansyon kristyon.

An reknans profys rag an '2300 gorthugher-myttin', ow talleth yn -458, a worfen yn gwenton 1843: $2300 - 458 = 1842 + 1$. Y'n reknans ma, yma 1842 blydhen dien, hag yma edhom a +1 rag desinya gwenton dalleth 1843 mayth ewa diwedh an '2300 gorthugher-myttin' profies. An dydh ma a verk dalleth dehwelans a'n yntervenians a Dhuw, ow mynnes delivra y sansyon gwir dhyworth an gowekow kryjyk eritys a'n Katholikedh pabek romanek dres 1260 blydhen. Ytho, ow kemmeres an charj dhe wruthyl dasvywyans spyrysel, yn SU le may kevas an brotestanson harber, an Spyrys a wra ynspira William Miller dhe gemmeres bern yn profoesans Daniel 8:14, ha dew dhydh profys a dharganas dehwelans Yesu-Krist, an kynsa

yn gwenton 1843, ha'n nessa yn kynyav 1844. Ragdho, glanhe an sentri a styr Yesus dhe dhehweles rag glanhe an nor. Wosa dew sommeth orth an dydhyow ervirys, an Spyrys a re tokyn dhe'n re a besyas dhe gemmeres rann y'n dhew brevyans fydh. Gwelesigeth nevek a veu degemmerys myttin 23 Hedra 1844 gans onan a'n sansyon esa ow tremena dre an parkow. An nev a igoras war welva ow tiskwedhes Yesus-Krist avel Ughoferyas owth oferna y'n sentri nevek. Y'n gwelesigeth, yth esa ow tremena dhyworth an tyller sans dhe'n tyller sansra. Ytho, wosa 1260 blydhen a dewolgow, Yesus-Krist a dhallathas kestava arta gans y dus len, dewisys dre'n dhew brevyans sewya.

- 1- **Dasserghyans an oferyas bythkweth.** Ytho dre weles ma, Duw a wrug dasgemmeres yn tiwysyk y oferyas bythkweth nevek an 23ves a vis Hedra 1844.
- 2- **Dasserghyans an Sabot.** Y'n keth mis, onan arall a'n sans re dhallathas observya Sabot an seythves dydh, wosa vysytya a Vester Rachel Oaks a ros dhodho broshyr a'y eglos: 'An Besydhoryon an Seythves Dydh.' Onan wosa onan, dres termyn, an sans dewisys gans an dhew brevyans re aswonnis ynwedh Sabot an seythves dydh. Yndella Duw a worfennas pegh terrys selys gans Rom paganek, mes laghelhes gans Rom babek yn-dann y hanow 'dy' Sul'.
- 3- **An hedhas a'n helghyansow.** An tressa desten a-dro dhe sansoleth ha'n gristenyon helghys dres 1260 blydhen. Hag arta, yn 1843 ha 1844, kres kryjyk a rewlas yn pub le y'n bys westel kelmys gans an profoesans. Hemm drefans Pow Frynk revolusyonel dhe wul taw gans hy guillotin an dus a'n kuhudhansow kryjyk gwrys. Ytho wosa an diwettha blydhynyow goesek a'n kessydhians a'n *avoutri* kryjek herwydh Apo.2:22-23, orth diwedh an 1260 blydhen dallethys yn 538, dydh kelmys orth kemmerans dhe-ves an *heb diwedh* dre fondyans an reyth pabek, henn yw yn 1798, yma kres kryjek ow rewlya. Ha'n rydhses a gowses gwrys a wra galla dhe'n sans servya Duw herwydh aga dewis ha'ga godhvos a wra Duw ynkressya. Yn 1843, *an sansoleth* ha *lu an syns*, an burjysi ma a wlaskor nev dewisys gans Yesu-Krist, nyns yns i arta arvreusys, kepar dell dharganas profoesans Daniel 8:13-14.

Pub an arbrovow ma a veu ordenys ha ledys gans an Duw Ollgallosek a wra lywya spyrison tus yn tien heb bos gwelys may hwrellons kowlwul y dowlow, oll y dowlen, bys yn diwedh an bys may hwra gorfenna y dhewis a'n re etholys. Yma dhe bup-tra ma diskwedhes na dhewis den enora an sabot ha'y wolow, mes Duw a re an taklow ma dhodho avel tokyn a'y asent ha'y gari gwir ragdho dell dhysk Esekiel 20:12-20: *My a ros dhedha ynwedh ow sabotow avel arwoedh yntra my ha i, may hwodhyens yth ov an ARLOEDH a'u sansha ... Sanshewgh ow sabotow, ha bedhens yntra my ha hwi arwoedh may hwodher yth ov an ARLOEDH, agas Duw.* Drefenn ev dhe hwilas y dhavas kellys, bedhen sur na fyll nagonan a'n re dewisys.

Yn Dan.8, y'n gorthyp unnik a re Duw dhe vers 14 orth govyn vers 13, an ger « *sansoleth* » a dhegempis yn ta drefenn sansoleth dhe vos a-dro dhe bup-tra yw pythow Duw hag a'n toch arbennik. Yndella o y offeryaseth *heb diwedh* nevek, a'y *dy' Sul sanshes* a-dhia selva an bys an jydh wosa gwrians Adam, hag a y *sans*, y re etholys lel.

An prevyow profoesys yn Daniel 8:13-14 re veu kowlwrys ynter 1843 dydh dalleth an gorhemmynn du hag yn kynyav 1844, an dhew selys war gortos dehweles Yesu-Krist rag an dydhyow ma, ynwedh owth ombareuski war tybyans devedhyans Yesu-Krist, an dus a'n oes na a ros dhe'n eseli ow kortos an hanow « *adventist* », a'n Latin « *adventus* » hag a styr « *devedhyans* ». Ni a wra dasvetya an prev ma « *adventist* » yn chaptra 12 a'n lyver ma a Daniel, le may teu an Spyrys dhe dhiskwedhes poester an « *kevambos* » diwettha ma sodhves.

Daniel 10

Dan 10:1 *Yn tressa blydhen Cyrus, myghtern Pers, ger a veu diskwedhys dhe Daniel, henwys Beltshatsar. An ger ma, gwir yw, a dhargan kalamita vras. Ev a woslowas orth an ger ma, hag ev a gonvedhas an welesigeth.*

1a- *Yn tressa blydhen Cyrus, myghtern Pers, ger a veu diskwedhys dhe Daniel, henwys Beltshatsar*

Cyrus 2 a reynas a-dhia – 539. Ytho, an dydh an welesigeth yw – 536.

1b- *An ger ma, yw gwir, a dhargan kalamita vras.*

An termyn ma, kalamita vras, a dhargan ladhva yn efander bras.

1c- *Ev a woslowas orth an ger ma, hag ev a gonvedhas an welesigeth.*

Mar konvedhas Daniel an styr, ni a wra y gonvedhes ynwedh.

Dan 10:2 *Y'n termyn na, my, Daniel, esen vy teyr seythun yn galar.*

An galar personel a styr Daniel, a dheg dustuni dhe'n gnas galarek a'n ladhva a vydh gwrys pan vo kowlwrys an galar meur dargenys.

Dan 10:3 *Ny dhybris boes sawer vyth, ny entras kig na gwin y'm ganow, ha ny omuntis vy bys pan veu an teyr seythen kowlwrys.*

An pareusi ma a Daniel ow hwilas sansoleth moy yw profoesans a'n studh dramatyk may hwra an el profoesa yn Dan.11:30.

Dan 10:4 *Y'n peswara dydh warn ugens a'n kynsa mis, yth esen orth lann an avon veur, Hiddékel.*

Hiddékel yw henwys Tigris yn Frynkek. Hemm yw an avon a dhowra Mesopotami gans an Ewfrates a dremenans ha dowra sita Chaldea *Babylon* awos goeth an myghtern Nebukadnesar kessydhs. Ny ylli Daniel y gonvedhes, mes an manylyon ma o destnys dhymmo vy. Rag nys o bys yn 1991 my a dhisklêras styryansow gwir Daniel 12 may ma an avon ma **Tigris** a wra gwari rôl a '**tigra**' debroryon enevow denel. Prov a fydh yw diskwedhs dre'y dreusans peryllus. Nys yw marnas an re dewisys a yll y dremena ha pesya aga fordhs gans Yesu-Krist. Henn yw arta, imaj kopys war dremenans an mor rudh gans an Ebrowyon, tremenans anposybyl ha marwel rag peghadoryon ejyptek. Mes an huni a gows Daniel 12 a dhewis an dewisys diwettha 'adventistys' mayth yw aga mynnas dhe besya bys yn dehwelyans Krist. An re diwettha anedha a wra bewa **angalar meur**, y furv eth ha bos res dhe Grist omworra yn dehwelans galloesek ha splann, sawyus ha dialek.

An kynsa galar derivys dhe Daniel yw kampoellys yn Dan.11:30. Yma orth an bobel Yedhowek a'n hen oes, mes onan arall *kalamita* haval a vydh derivys dre imaj kehevelep yn Apo.1. An huni ma a vydh kowlwys wosa an Tressa Bresel an Bys may *an tressa rann a'n dus a vydh ledhs*. Ha an strif ma yw diskwedhs yn Apo.9:13 dhe 21 dre arwodhow, mes displegys yw yn yeth gler y'n lyver ma a Daniel orth diwedh penn 11 yn gwersow 40 dhe 45. Yn fordhs may hyllyn kavoes yn kettermyn, y'n penn 11 ma, an galar meur a'n Yedhewon, hag ena yn Dan.12:1, an galar meur a gemmer rag targed an re dewisys a Gristonedh ha'n Yedhewon lel a'n termyn diwedh a dreylyas dhe Grist. An galar ma yw kampoellys yn-dann an termow 'termyn a ahwer' ha'n targed chif a vydh an praktis a'n sabot sanshes gans Duw.

Kemparyans a'n dhew weles a'n kalamitas dargenys

1- Dhe flegthes pobel Daniel a'n kynsomdedh koth : Dan.10:5-6.

2- Dhe flegthes pobel Daniel a'n kynsomdedh nowydh : Apo.1:13-14.

Rag gwertha yn tien an bern a dal dhyn ri dhe'n dhew galar ma, res yw konvedhes, kyn hwrellons i sewyas an eyl y'n gila yn termyn, an kynsa yw patron a dhargan an nessa, hag a vydh kostenna, orth dehweles Yesu-Krist, an diwettha flegthes lel a Dhuw a'n par Daniel ha'y tri koweth. Wosa degblydhen a gres, holyes gans bresel atomek euthyk ha distruys yn feur, an dy'gwith a'n dy' Sul romanek a vydh ynniys gans an governans ollvysel ordenys gans an treusvyworyon a'n kas. Ena arta, ankow a dheu dhe godha bywnans an re lel dewisys, kepar hag yn termyn Daniel, Hanania, Misael, hag Azaria; ha kepar hag yn termyn an 'Makkabys' yn -168, may hwrug an **galar** derivys y'n chaptra ma a Daniel a gowes; hag yn diwedh, an diwettha adventoryon a wrug gwitha sabat an seythves dydh yn 2029.

Mes kys an prov diwettha ma, an myghterneth hir a 1260 bledhen a'n pab re wrug ladha lies enev yn hanow Duw.

War-bynn, konvedhes an messaj res gans an welesigeth ma res dhe Daniel a wra agan gweres konvedhes styr an welesigeth res dhe Yowann yn Apo.1:13 dhe 16.

Dan 10:5 *My a dhrehevis ow dewlagas, my a viras, hag otta, yth esa den gwiskys yn lien, hag ow kregi war y dhiwglun grogys a owr Uphaz.*

5a- *yth esa den gwiskys yn lien*

Ober a wiryonedh diskwedhys dre lien a vydh ledys gans Duw dre vab-den. Y'n imaj deskryfys Duw a gemmer furv myghtern grek Antiochus 4 henwys Epiphanes. Ev a vydh an arvether a'n Yedhewon yntra -175 ha -164, duryans y reyn.

5b- *ow kwiska grogys a owr Uphaz war y dhiwglun*

An grogys war an dhiwglun a verk an gwiryonedh ynniys. Dres henna, an owr mayth yw gwrys anodho, a dheuth dhyworth Uphaz, hag a verk yn Yer.10:9, y us idolatriek pagan.

Dan 10:6 *Y gorf o kepar ha krysolith, y fas a splannas kepar ha lughes, y dhewlagas o kepar ha flammow tan, y dhiwvregh ha'y dhiwdroes o haval orth pri gwedhrys, ha son y lev o kepar ha tros routh.*

6a- *Y korf o avel chrysolith*

Duw yw awtour an weles mes ev a dhargan dos duw pagan, ytho an semlant splann na.

6b- *y fas a splannas avel lughes*

An honanieth grek a'n Duw ma yw afydhys. Zeus yw, duw grek myghtern Antiochos 4. An lughes yw arwoedh Zeus Olympia; duw an dhywow olympiek a'n mythologieth grek.

6c- *y dhewlagas o kepar ha flammow tan*

Ev a dhistru an pyth a vir ha ny asent; y wolok a dreyl dhe'n Yedhewon herwydh Dan.11:30: ... *ev a vir orth an re re asas an kevambos sans*. Ny dheu anken heb acheson, an apostasi a most an bobel.

6d- *y vregh ha'y dreys o haval dhe vrest polshes*

An kewer a vydh dannvenys gans Duw a vydh peghador kepar ha'y viktimys. Y oberow distruek synsys gans y vregh ha'y dreys yw a vrest, arwodh a begh grek yn delow Dan.2.

6e- *ha son y lev o haval orth tros routh*

Ny wra myghtern grek oberi y honan. Y fydh a-dhelergh ha a-ragdhro routh a soudoryon, pagan keffrys ha ev, dhe obaya dh'y arghadow.

An poynt ughella ha penngryf a'n derivas profosek ma a vydh drehedhes dhe dermyn kowlwrians Dan.11:31: *Soudoryon a wra omdhiskwedhes war y arghadow; i a wra defola an sentri, an kastell, i a wra gorfenna an aberth heb diwedh, ha settya yn-bann pyth kasadow an distruer*. Dre onesteth bibledhek, my re skrapas an ger aberth nag yw skrifys y'n tekst hebrow, drefenn Duw dhe dharvos rag an « *heb diwedh* » dew rol dyffrans yn kettermyn yn an kynsomdedh koth hag yn an kynsomdedh nowydh. Y'n kynsomdedh koth, yth yw dhe offrynna oen yn offrynn-leskys pub gorthugher ha pub myttin. Y'n kynsomdedh nowydh, y tiskwa yntercessyans nevek Yesu-Krist, ow kovhe y offrynn rag yntercedya orth pysadow an re dewisys. Y'n kettmen ma a Dan.11:31, an kynsomdedh koth, myghtern grek a wra gorfenna offrynnnow an *heb diwedh* a lagha Moyses. Ytho, nys yw saw an kettmen a'n prys mayth yw kovhes anodho a dheriv an styryans a venystrans yntercessyans heb diwedh a oferyas dor po a'n oferyas ughel nevek: Yesu-Krist. An ***heb diwedh*** ytho yw kelmys orth menystrans denel po, yn nessa ha diwedh, orth menystrans nevek duw Yesu-Krist.

Dan 10:7 *My, Daniel, my a welas an welesigeth ow honan, ha'n wer esa genev ny welsons hi, mes i a veu kemmerys gans own bras, hag i a fias dhe omgudha.*

7- An own euth yw an own ma oll a'n imaj gwann a gowlwrians an welesans. Rag dhe'n jydh a'n ladhva dargenys, an re wiryon a wra yn ta fia ha kudha, mar pe yn torr an nor.

Dan 10:8 *My a remaynyas ow honan, ha my a welas an welesans meur ma; an nerth a fyllis dhymm, ow fas a janjyas liw ha bos diswrys, ha my a gollas pub nerth.*

8a- Dre y omglywans, Daniel a bes profoesa an sewenyow a'n anfeus a wra dos.

Dan 10:9 *My a glewas son y eryow; ha dell glewis son y eryow, my a goedhas yn unn omglywes pennfolsys, ow fas war an dor.*

9a- Dedh an drokter, lev an myghtern helghys a wra provia an keth effeythys euthyk; an pederlin a wra krakkyha ha'n garrow a wra kromma heb galloes degi an korfow a wra koedha war an dor.

Dan 10:10 *Hag otta, leuv a'm tochyas, ha shakys ow glin ha'm diwla.*

10a- Yn gwella prys ragdho, Daniel nyns yw marnas an profoes charjys dhe dhargana dh'y bobel devedhyans an ***galar meur*** ha nyns yw ev y honan targetys gans sorr ewn Duw.

Dan 10:11 *Ena ev a leveris dhymm: Daniel, den kerys, bydh attendys orth an geryow a lavarav dhis, ha sav a-dheragov y'n le mayth esos; rag dannvenys ov dhis lemmyn. Pan gewsis yndella dhymm, my a sevis yn unn krena.*

11a- *Daniel, den karadow, bydh war a'n geryow a lavarav dhis, ha sav a-dheragov y'n le mayth esos; rag my re beu dannvenys dhis lemmyn.*

Nyns eus reson vyth dhe gowetha Duw own a'y omriansow nevek. Sorr Duw yw erbynn peghadoryon rebellyek, fell ha krev. Daniel yw a-dal dhe'n re na. Res yw dhodho gortos a'y sav drefenn y vos arwoedh an dyffrans a dheu dhe'n re etholys wor'tiwedh. Kyn pons a'ga gorwedh yn doust ankow norsek, i a vydh difunys ha sevel war aga threys. An re dhrog a wra gortos a'ga gorwedh ha'n re dhroga a vydh difunys rag an vreus finel may fons distruys bys vykken. An el a lever 'y'n le mayth esos'. Ha ple'ma ev? Y'n gwel ryb an avon 'Hiddékel', yn Frenkek, an Ewfrates, a wra desedha Europa Kristyon an kevambos nowydh yn Apocalyps. An kynsa dyskans yw bos possybyl dhe'n den metya gans Duw yn neb le ha bos bennigys ganso ena. An dyskans ma a dhistru an ragvreus eylgrys a vynn, rag lies den, na yll Duw bos metys marnas yn eglosyow, dreheviansow sans, templys, alteryow, mes omma nyns eus travyth a'n par na. Y'n termyn eus dhe dhos, Yesu a wra daswul an dyskans ma ow leverel yn Yowann 4:21 dhe 24: *Benyn, yn-medh Yesu, kryj orthiv, an eur a dheu pan na vydh war an menydh ma na yn Yerusalem hwi ow gordhya an Tas.. Hwi a wordh an pyth na wodhowgh; ni a wordh an pyth a wodhon, drefenn bos an selwyans dhiworth an Yedhewon. Mes an eur a dheu, hag yma hi devedhys seulabrys, may hwra an gordhyoryon gwir gordhya an Tas yn spyrys hag yn gwirder; rag an re ma yw an gordhyoryon a hwila an Tas. Duw yw Spyrys, hag yma edhom dhe'n re a'n gordh y wordhya yn spyrys hag yn gwirder.*

An nessa dyskans yw moy klygh; hi a wra devnydh a'n avon Hiddékel drefenn An Spyrys re dharganas igeri konvedhes y lyther dhe'y servysi fydhel diwettha yn unnig, mayth yw aga prevyans ha'ga freuv mayth yw aga dewis diskwedhys dre imaj a dremena yn peryllus an avon Hiddékel, yn Frenkek an Tiger, kepar ha'n eneval a'n keth hanow, ynwedh yn freuv a fydh, dybrier a enevow tus.

11b- *rag yth esov vy lemmyn dannvenys dhis. Pan gewsis ev yndella dhymm, my a sevis yn-bann ow krena.*

Nyns yw an dyerbyn na welesigeth namoy, mes treyllys yw yn keskows, keskaryans ynter dew grealur a Dhuw, an eyl ow tos a'n nev, ha'y gila hwath a'n nor.

Dan 10:12 *Ev a leveris dhymm, 'Daniel, na borth own, rag a-dhia'n kynsa dydh may feu dha golonn hwans dhe gonvedhes, hag omuvelhe a-rag dha Dhuw, dha eryow re beu klewys, ha drefenn dha eryow yth esov vy devedhys.'*

War an vers ma, n'eus travyth dhe leverel marnas onan. Mar kellydh dha gov, perth kov a'n vers ma a dhiskwedh dhyn an fordh dhe blesya agan Duw gwrier.

An vers yw ensampel a'n par; res eghenn selys war an gwiryonedh pub acheson a'n jeves hy effeyth a-rag Duw: an syghes a gonvedhes gans gwir uvelder yw klywys ha grontys.

Omma y tallath diskwedhyans hir na worfenn bys yn diwedh Lyver Daniel, an huni a'n kynsa pennas dhe'n dewdhegves.

Dan 10:13 *ha Penntern ruvaneth Pers a'm gorthas unn jydh warn ugens; mes otta, Mighal, onan a'n pennternyow, a dheuth dh'ow gweres, ha my a wortas ena ryb myghterndh Pers.*

13a- *ha Penntern ruvaneth Pers a'm gorthas unn jydh warn ugens*

El Gabriel a servyas Cyrus 2 myghtern Pers ha'y gennad rag Duw o leveryans war y erviransow, may na wrussows y oberow omsettya orth y dowl meur. An ensampel a'n fyllans ma a'n el a brov bos kreaturs Duw gesys frank hag anserhek, ytho omgemeryadow a'ga dewisyow hag oberow oll.

13b- *mes ottomma, Myghal, onan a'n pennsevygyon, a dheuth dh'ow gweres*

An ensampel diskwedhys a dhysk dhyn ynwedh, yn kas a edhomm gwir « *onan a'n pennsevygyon chyf, Micaël* », a yll omvyskya d'weskel an ervirans. An gweres ughella ma yw gweres dhywadow a-ban styr Myghal: « Piw yw kepar ha Duw ». Ev yw neb a dheu dhe'n nor dhe omgigya yn Yesu-Krist. Y'n nev, ev o rag an eledh an representans a Spyrys Duw yn aga mysk. Y'n kas ma, an lavar « *onan a'n pennsevygyon chyf* » a yll gul dhyn marth yn lejit. Wel, nyns eus travyth marthus ynno, drefen an uvelder, an hwegder, an kevrenna ha'n kerensa a wra Yesu diskwedhes war an nor, re beu praktys seulabrys yn y vewnans nevek gans y eledh lel. Laghow an nev yw an re a dhiskwedhas ev dres y venystri dor. War an nor, ev a wrug y honan servont dh'y servysi. Ha ni a dhysk y hwrug ev y honan par dhe benn-elyon erell y'n nev.

13c- *ha my a wortas ena ryb myghternedh Pers*

Domynans teylu myghternedh Pers a wra ytho pesya nebes termyn bys yn domynans grek.

Dan 10:14 *Yth esov ow tos lemmyn dhe ri dhis godhvoss an pyth a hwyrvydh dhe dhe bobel y'n termyn a dheu; rag an welesigeth a verk an termyn na hwath.*

14a- Bys diwedh an bys, pobel Daniel a vydh kelmys, y'n keffrysians koth ha'n keffrysians nowydh, rag y bobel yw Ysrael a saw Duw dhiworth pegh Ejyp, dhiworth pegh Adam dre Yesu-Krist ha dhiworth pegh selys gans Rom yn kristoneth purhes dre woes Yesu.

Porpos an diskwedhyans degys gans an el dhe Daniel yw gwarnya y bobel a'n dramys a dheu. Daniel a yll konvedhes seulabrys na wra an pyth yw diskwedhys dhodho y gontya moy personel, mes sur yw ynwedh y fydh an dyskansow ma dhe les y'n termyn a dheu dhe servysi y bobel ha ytho dhe oll an re may hwra Duw aga dannvon ha'ga arveth dredho.

Dan 10:15 *Ha pan esa ev ow kewsel orthiv gans an geryow ma, my a dreylyas ow fas war-tu ha'n dor, ha my a withas taw.*

15a- Yma hwath dhe Yowann y'n brys an weles a euth ha kales hag ev owth assaya keskansya orth an pyth a glew, ny vedh ev drehardh drehevel y benn rag mires orth an den orth y gewsel.

Dan 10:16 *Hag otta, nebonan gans semlans a vebyon den a stokyas ow diwweus. My a igoras ow ganow, my a gewsis, ha leverel dhe neb a sevis a-ragov: Ow arloedh, an weles re'm lenwis a own, ha my re gollas pub nerth.*

1a- *Ottomma, nebonan a'n jevo semlans a vebyon an den a styrryas ow diwweus*

Ha'n weles euthyk o imaj fiktiv andhirys gwrys yn brys Daniel, y'n kontrari part, an el a omdhiskwedh yn furv denel kehaval dhe'n den norsek. Y'n kynsa le, ev a veu gwrys ynwedh yn imaj Duw, mes yn korf nevek rydh a-dhiworth laghys an nor. Y gnas nevek a'n jeves galloes dhe entra y'n dhew ves a'n bys, gans galloes bywder yn pubonan. Ev a styrr diwweus Daniel, hag a omglyw an toch ma.

Dan 10:17 *Fatell all gwas ow arloedh kewsel orth ow arloedh? Lemmyn nyns eus nerth vyth ynnov, ha nyns eus anall dhymm namoy.*

17a- Rag an den a'n bys ma hepken, an studh yw pur dhyffrans, laghow an nor a wra omsettya, hag own re wrug dhodho kelli y nerth ha'y anall.

Dan 10:18 *Ena an huni a'n jevo semlans a dhen a'm tocchias arta, ha'm krevhe.*

18a- Gans frethder hweg, an el a yll dasri nerth dhe Daniel orth y goselhe.

Dan 10:19 *Ena ev a leveris dhymm: Na borth own, den kerys, re bo kres genes! Galloes, galloes! Ha pan esa ev ow kewsel orthiv, my a dhasgemmeras nerth, ha my a leveris: Kewses ow arloedh, rag ty re'm nerthas.*

19a- Messaj a gres! Keth ha'n messaj a wra Yesu y ri dh'y dhyskyblon! Nyns eus travyth avel hemma dhe gonfortya spyrys ownek. An geryow galloes, galloes a'n gweres dhe dhasgemmeres y anall ha daskavoes y nerth.

Dan 10:20 *Ev a leveris dhymm: 'A wodhesta prag y teuth vy dhis? Yth esov ow tehweles dhe omladh orth penn Persi; ha pan wrav vy diberth, ottomma penn Yavan ow tos.'*

20a- *Yth esov ow tehweles dhe omladh orth penn Persi*

An penn ma a Persi yw Cyrus 2 an Brassa, synsys gans Duw avel y untyes; mes nyns yw henna ow lettya dhodho omladh er y bynn dhe dreylya y dhisposyansow yn y fordh y honan.

20b- *ha pan wrav vy diberth, ottomma, pennteynyas Javan a dheu*

Pan wra an el dibertha Cyrus 2, omsettyans gans pennteynyas grek an oes a wra igeri an kas ynkressya ynter an dhiw vestrynsi persek ha grek.

Dan 10:21 *Mes my a vynn dha wul dhe wodhvos an pyth yw skrifys yn lyver an gwirder. Nyns eus denvyth ow gweres erbynn an re na, a-der Mighal, agas pennteynyas.*

21a- An diskwedhyans ma a wra Daniel degemmeres yw henwys lyver an gwirder. Hedhyw yn 2021, my a yll afydhya kowlwrians oll an pyth yw diskwedhys ynno, drefenn bos y gonvedhes res yn tien gans Spyrys anvarow Mighal agan pennteynyas, rag Daniel y'n kessenan koth ha ragov vy, y'n kessenan nowydh, a-ban wra Yesu-Krist omwitha an hanow ma dhe vreusi an dhywollow hwath byw bys yn y dhehwelyans Gorrys.

Daniel 11

Warner! Kynth yw chanj chaptra, yma keskows yntra''n el ha Daniel ow pesya yn keslin gans an diwettha vers yn chaptra 10.

Dan 11:1 *Ha my, yn kynsa blydhen Darius an Medek, yth esen rybdho dh''y weres ha'y skoodhya.*

1a- Gwrys gans Duw dhe vewa bys vykken, an el ow kewsel orth Daniel a dhysk dhodho ev dhe weres ha skoodhya Darius, myghtern an Medek, neb a gemmeras Babylon yn 62 bloedh hag esa hwath ow reynya yn Dan.6. An myghtern ma a gara Daniel ha'y Dhuw mes, tennys yn antell, ev re worras y vewnans yn peryll orth y dhelivra dhe''n lewyon. Ytho, ev o hwath a wrug omri dhe dhegea ganow an lewyon ha sawya y vewnans. Ytho, ev a weras an myghtern Darius ma dhe gonvedhes bos Duw Daniel an unn Duw gwir gwrier a bup-tra eus, neb a vew ha nyns eus denvyth arall haval dhodho.

Dan 11:2 *Lemmy, my a vynn dhis diskwedhes an gwiryonedh. Ottomma, y fydh tri myghtern moy yn Pers. An peswora a guntell pythow moy ages oll an re erell; ha pan vo galloesek dre y bythow, ev a dhrehav pub tra erbynn ruvaneth Javan.*

2a- *Lemmy, my a vynn dhis diskwedhes an gwiryonedh*

Ny aswonnir an gwiryonedh marnas gans an Duw Gwir hag yw henna hanow a dhevnydh Duw yn y gevrenn gans y dhewisys diwettha reknys yn Krist herwydh Apo.3:14. Nyns yw an gwiryonedh marnas an lagha dhywyk, y ordenansow ha'y arghadowyow. Yma ynwedh oll an pyth a dhargan Duw ha'y wul dhe vos kowlwrys yn ewn yn y dermyn. Nyns

eson owth afina marnas rann a'n dowlen vras ma pub dydh a'gan bewnans, ha ni ow pesya bys yn diwedh agan bewnans hag yn kuntellek, bys yn diwedh an towl selwyans diwettha a wel an dewisys ow tos dhe'n bythneth ambosys.

2b- *Ottomma, y fydh tri myghtern moy yn Pers*

1^{er} myghtern wosa Cyrus 2: Cambyse 2 (– 528 – 521) a ladh y vab Bardiya henwys Smerdis gans an Grekys.

2^a myghtern: Smerdis fals, an pystrier Gaumâta a gemmeras an hanow Smerdis, ny reynas saw berrdermyn.

3^a myghtern: Darius 1^{er} an Pers (– 521 – 486) mab Hystaspes.

2c- *An peswara a guntell moy a rychys ages oll an re erell*

4^{eme} myghtern : Xerxes 1^{er} (– 486 – 465). A-dhistowgh wosa ev, Artaxerxes 1^{er} a wra reynya ha delivra oll an brisnoryon Yedhowekan **seythves blydhen** a'y reyn, yn gwenton – 458 herwydh Ezra 7:7-9.

2d- *ha pan vo galloesek dre y rychys, ev a dhrehav pup-tra erbynn ryvaneth Javan*

Xerxès 1^{er} a dhownyas hag a gresyas Ejyp rebellys, ena ev a dhallathas an bresel erbynn Grek, a omsettyas Attika ha diswul Athen. Mes ev a veu fethys yn Salamis yn -480. Grek a wra gwitha an domynans war hy thir. Ha'n myghtern Persek a remaynya yn Asi ow tewlel hwath omsettyansow a brov y hwans dhe gonkerys Grek.

Dan 11:3 Mes y hwra sevel myghtern kolonnek, a wra reynya gans nerth meur, ha gul an pyth a vynn ev.

3a- Fethys yn y dir y honan, myghtern Persek Xerxes 1^{er} helghys a wra diwedha ow kavos mernans, ledhys gans dew a'y dus vras. Fethys veu gans yonker may hwrug ges anodho yn kamm. Grek a ros myghtern dhedhi, Aleksander Meur, yonker a Vakedon a 20 bloedh (genys yn – 356, reyn yn – 336, – merwel yn – 323). An profoesans a'n gelow avel fondyer an 3^{eme} emperoureth a'n delow Dan.2, tressa best Dan.7 ha nessa best Dan.8.

Dan 11:4 *Ha pan vo ev drehevys, y wlaskor a vydh terri ha ranna dhe'n peswar gwyns a'n nevow; ny vydh dhe'y dhiyskynnysi, ha ny vydh mar galloesek dell o, rag ev a vydh skwardys, hag ev a dremen dhe re erell a-der dhedha.*

4a- Yma omma an keth styryans res dhe'n gorn veur terrys an bogh grek yn Dan.8:8 ha'y styryans yn vers 22:*An peswar korn a sevis yn-bann dhe gemmeres le an korn terrys ma, yw peswar myghterneth a wra sevel a'n genedhel na, mes ny vydhons mar grev.*

My a dhros kov a'n pyth a dhiskwedh an « peswar korn meur ».

1^a korn: an linyeth grek Selefidya fondys yn Syria gans Selefkos 1^a Nikator.

2nd horn: the Greek Ptolemaic dynasty founded in Egypt by Ptolemy Ist Lagos.

3rd horn: the Greek dynasty founded in Thrace by Lysimachus.

4th horn: the Greek dynasty founded in Macedonia by Cassander

Dan 11:5 *The king of the south shall be strong. But one of his princes shall be stronger than he, and shall rule; his dominion shall be great.*

5a- *Myghtern an soth a dheu ha bos krev*

Ptolemy 1a Soter Lagos –383 –285 myghtern Ejyp po « myghtern an soth ».

5b- *Mes onan a'y bennethow a vydh kreffa ageso ev, hag a wra maystri; y vaystri a vydh nerthek.*

Seleucus 1a Nicator –312–281 myghtern Syria po « myghtern an north ».

Dan 11:6 *Wosa nebes blydhynyow i a wra kesunverheans, ha myrgh myghtern an soth a dheu dhe vyghtern an north dhe dhastallehe unnverheans. Mes ny wra hi gwitha nerth y vreggh, ha ny wra ev omsevel, na ev, na'y vreggh; hi a vydh daskorrys gans an re a's dros, gans hy thas ha gans neb a veu hy skoodhyer y'n termyn na.*

6a- An profesi a lamm reyn Antiochos 1^a (–281–261), an nessa « myghtern an north » a wrug omgemes an **kynsa « Bresel Syria » (-274-271)** erbynn an « myghtern an soth » Ptolemy 2 Philadelphie (– 282 –286). Yma ow tos an 2^{ves} « **Bresel Syria** » (- 260 - 253) a

wra gorthsevel orth an Ejiptianys an nowydh « *myghtern an north* » Antiochos 2 Théos (–261 – 246).

6b- *Wosa nebes blydhynnyow i a wra omjunya, ha myrgh myghtern an soth a dheu dhe vyghtern an north dhe dhasserhy kesunverheans.*

Yma an omdhegyansow skav dhe dhalleth. Rag demmedhi Berenice, Antiochos 2 a dhidhemmedh y wreg laghel henwys Laodice. An tas a wra kescortya y vyrgh ha triga gensi yn chi hy gour.

6c- *Mes ny wra hi gwitha nerth y vreg, ha ny wra ev omsevel, na ev, na y vreg; hi a vydh daskorrys gans an re a's dros, gans hy thas ha gans neb a veu hy skoodhyans y'n termyn na.*

Mes kyns hy mernans, Antiochos 2 a dhiberth Berenike. Laodike a dhial ha'y ladha gans hy thas ha'y myrgh vyghan (*an bregh* = flogh). Dhe dhrehevel : yn Apo.3:16, Yesu a wra dibarth dhyworth y wreg adventist sodhogel henwys yn arwodhel Laodike; hemma dres oll drefen Antiochos 2 dhe omgelwel "Theos", Duw. Yn Pow Sows, myghtern Henry 8 a wra gwell, ev a wra diborth dre omdenna dhyworth awtorita grek Roma, hag a wra y eglos anglikan ha gul dhe'n seyth gwreg merwel an eyl wosa hy ben. Ena y teu an 3^a « **Bresel Syria** » (-246-241).

Dan 11:7 *Askorrenn a'y wreydhyow a sev yn y le; ev a dheu dhe'n lu, ev a wra entra yn kerhyow myghtern an north, ev a wra aga ordenya orth y vrys, hag ev a dheu ha bos galloesek.*

7a- *Askorrenn a'y wreydhyow a sev yn y le*

Ptolemy 3 Evergetes -246-222 broder Berenice.

7b- *ev a dheu dhe'n lu, ev a wra entra yn kastyow myghtern an north*

Seleucus 2 Kallinikos -246-226

7c- *ev a wra aga ordenya herwydh y vrys, hag ev a wra dos ha bos galloesek*

An domynans yw dhe vyghtern an soth. An domynans ejyptek ma yw faveradow dhe'n Yedhewon yn kontrari dhe'n Grekys Seleucid. Res yw konvedhes a-dhistowgh yma ynter an dhew vestryer kontrari tir Ysrael a res dhe dremena an dhew gamp yn kas yn aga omsettyansow po yn aga gordhyffiansow.

Dan 11:8 *Ev a gemmer yn-kerdh ha dannvon dhe Ejyp aga duwow ha'ga imajys teudh, ha'ga taklow presyous a arghans hag owr. Ena ev a wra triga nebes blydhynnyow pell a-dhiworth myghtern an north.*

8a- Yn grasyans, an Ejypysi a wra keworra dh'y hanow, Ptolemy 3, an hanow "Evergetes", henn yw, masoberer.

Dan 11:9 *Hag ev a gerdh erbynn myghterneth myghtern an soth, ha dehweles dh'y wlas y honan.*

9a- An gorthyp a Seleucus 2 a fyll bys y'n omrians an 4^{ème} « **Bresel Syria** » (-219-217) a wra settya Antiochos 3 erbynn Ptolémée 4 Philopator.

Dan 11:10 *Y fydh y vebyon ow mos yn kaskergh ha kuntell routh veur a soudoryon; onan anedha a wra mos yn-rag, omlesa avel avon, gorliva, ena dehweles; hag i a wra herdhya an kas bys yn kastell myghtern an dyghowbarth.*

10a- Antiochos 3 Mégas (-223 -187) erbynn Ptolémée 4 Philopator (-222-205). An hanow-bys yw keworrys a dhiskwedh studh ges an bobel lagidek, drefen Philopator a styr yn greka, kerensa an tas; tas a veu ledhys gans Ptolémée... Unnweyth arta, y fyll an omsettyansow seleucid. An domynans a wra gortos yn kamp lagidek.

Dan 11:11 *Myghtern an soth a wra serri, ev a wra mos yn-mes hag omsettya war vyghtern an north; ev a wra drehevel bush bras, ha lu vyghtern an north a vydh delivrys yn y dhorn.*

11a- An fethans hweg ma a'n Seleucid yw tra dha rag an Yedhewon a breder an Ejiptianys drefenn aga dyghtyans da.

Dan 11:12 *An bush bras ma a vydh goethus, ha kolonn an myghtern a wra hwytha; ev a wra koedha milyow, mes ny wra tryghi.*

12a- An studh a wra chanjya gans an 5^a « **Bresel Syria** » (-202-200) a wra settya Antiochos 3 erbynn Ptolemy 5 Epiphanes (-205 -181).

Dan 11:13 *Rag my a wra myghtern an north dehweles ha kuntell bushans brassa ages an kynsa; wosa termyn berr, nebes blydhynyow, ev a wra mos yn-rag gans lu bras ha golusow meur.*

13a- Allas, rag an Yedhewon, an Grekys Seleucid a dheu arta dh'aga thir rag omsettya orth Ejyp.

Dan 11:14 *Y'n termyn na, lies a sev erbynn myghtern an soth, ha tus freudhek yn mysk dha bobel a wra rebellya dhe gowlwul an welesigeth, hag i a goedh.*

14a- An myghtern nowydh a'n soth ejyptek Ptolemy 5 Epiphanes - po Glorius (-205-181) pypmp bloedh yowynk yw gorrys yn kaletter gans omsettyans Antiochos 3 skoodhys gans erbynoryon. Mes Yedhewon a dhre skoodhyans dhe'n myghtern ejyptek ow kas orth an seleucidi. Yth yns i, nys yns i saw fethys ha ledhys, mes re wrug gwruthyl eskerens bywnans dhedha y'n grekow selefuk a Syria.

An rebellyans yedhowek diskwedhys y'n vers ma yw justifiys dre vri moy dhe'n para ejyptek; ytho, yth esons i eskar dhe'n para selefuk a dhasmer an domynans. Byttegyns, a ny worhemmynnis Duw y bobel erbynn kesunyannow gans an Ejiptyon? "Ejyp, an gorsenn a boll an leuv a neb a omskoodh warnedhi", herwydh Esa.36:6: "Ott, ty re'y gorras yn Ejyp, ty re gemmeras skoell dorrys rag skoodhyans, a dreus ha treusi an leuv a neb a omskoodh warnodho: yndella yw Faro, myghtern Ejyp, rag oll an re a omfydh ynno ». An gwarnyans ma a hevel bos skonyes gans an bobel yedhowek ha'y dhemmedhyans gans Duw yw yn gwella drog; an kessydhyans a nes ha frappya. Antiochos 3 a wra dhedha tyli yn kostek aga hosoleth.

Dhe vri: an rebellyans yedhowek ma a'n jeves towl « a gowlwul an welesigeth » y'n styr mayth yw owth ombareusi ha drehevel kas an Syrians erbynn an bobel Yedhowek. Ytho an ***galar meur*** dargenys yn Dan.10:1 a wra aga frappya.

Dan 11:15 *Myghtern an north a wra mos yn-rag, ev a dhrehav dorrlannys, ha kemmeres sitys krev. Luow an soth ha'n re wella a'n myghtern ny wra sevel erbynn, i a fyll bos nerth dhe sevel erbynn.*

15a- An domynans re janjyas a-hes, yma lemmyn yn kamp Selefkos. A-dal dhodho, nys eus dhe vyghtern Ejyp saw pypmp bloedh.

Dan 11:16 *Neb a gerdh er y bynn a wra an pyth a vynn, ha denvyth ny sev er y bynn; ev a wra hedhi y'n gwella tir, ow tismul an pyth a goedh yn y dhorn.*

16a- Ny yll Antiochos 3 hwath gwaynya Ejyp ha'y ewn a wriansow a wra dhodho bos serrys, an bobel Yedhowek a dheu ha bos y bayn. Ev a dhistru y sorr re dres war an kenedhel Yedhowek tormentys, henwys avel « an pow tekka » kepar dell yw yn Dan.8:9.

Dan 11:17 *Ev a vynn dos gans oll nerthow y vyghterneth, ha gul kres gans myghtern an soth; ev a re y vyrgh dhodho avel gwreg, gans an mynnas y dhistrui; mes ny hwyrvydh henna, ha ny sewen dhodho.*

17a- A-ban na sewen an vresel, Antiochos 3 a assay an fordh a gevreneth gans kamp Lagus. Yma kaws dhe'n chanj strateji ma: Rom yw devedhys ha bos difresyer Ejyp. Ytho, ev a assay dyghtya an dyffransow dre ri y vyrgh Cleopatra, an kynsa a'n hanow, yn demmedhyans gans Ptolemy 5. An demmedhyans a hwer, mes an bar demmedhys a vynn gwitha aga honanweresekter orth kamp Seleucus. Towl Antiochos 3 a gemmeres Ejyp re fyllis arta.

Dan 11:18 *Ev a dreyl y wolok war-tu ha'n enesow, hag ev a gemmer lies; mes pennsevik a worfenn an disenor a vynnas y worra warnodho, ha'y dhaskorr warnodho y honan.*

18a- Ev a wra conquestya tiryow yn Asi mes wor'tiwedh ev a wra metya gans lu romanek, omma henwys kepar hag yn Dan.9:26 gans an ger « *penngas* » ; drefen bos Rom hwath repoblek ow tannvon hy luyow yn oberennow koselheans garow yn-dann ledyans an Legati

ow kul veneg an galloes an senedhoryon ha'n pobel, an bobl. An chanj dhe'n system emperourek ny wra chanjya an eghen ma a dheskernans breselek. An pennsevik ma yw henwys Lucius Scipion gelwys an Afrikan, myghtern Antiochos re gemmeras an argoll y'n erbynn hag ev yw fethys yn batel Magnesia yn 189 ha dampnys dhe ri dhe Rom yn digoll bresel kendon meur a 15000 talent. Dres henna, y vab yowynka, an Antiochos 4 Epiphanes ow persekutya an Yedhewon a wra kollenwel yn vers 31 an « *drogober* » profesiys yn Dan.10:1, yw kemmerys yn ostaj gans an Romanyon.

Dan 11:19 *Ev a wra ena mos war-tu ha kastylli y wlas; hag ev a wra klamdera, koedha, ha ny vydh kevys namoy.*

19a- An hunrosow a gonkwyst a dhiwedh gans mernans an myghtern, asleys gans y vab kottha Seleucos 4 (-187-175).

Dan 11:20 *Neb a wra y aslya a dhre toller yn rann tekka an wlaskor, mes yn nebes dydhyow ev a vydh terrys, ha ny vydh na dre sorr na dre bresel.*

20a- Rag settya an kendon res dhe'n Romanyon, an myghtern a dhannvon y ministr Heliodorus dhe Yerusalem dhe gemmeres tresoryow an tempel, mes viktim a weles euthyk y'n tempel, ev a as an towl euthyk ma. An exacteur ma yw Heliodorus a wra ena ladha Seleucus 4 re'n charjya a'y genweres yn Yerusalem. An mynnas a dal an weythres, ha Duw re wrug tyli an defolans ma a'y dempel sans dre vernans an ordenner, neb, marow dre ladh, nyns ywmarow na dre sorr na dre vresel.

Antiochos 4 den delinys yn an weles a'n qalar meur

Dan 11:21 *Den dispresys a gemmer y le, heb bos gwiskys gans golewder myghtern; ev a omdhiskwedh yn kres kres, ha kemmeres an myghterneth dre doell.*

21a- Yth yw Antiochos an yowynka a veyon Antiochos 3. Keth ha ostaj dhe'n Romanyon, y hwirer dismygi an effeythyow yn y gnas. Devedhys ha myghtern, yth esa dhodho dial dhe gemmeres war an bewnans. Y'n ken studh, y drigva gans an Romanyon a wrug mayth esa keskomprehendyans gansa. Y dhevedhyans dhe dron Syria a worr war doellow, drefen bos mab arall, Demetrius, kottha, ha'n kynsa er y bywnans. Ow kweles Demetrius owth omgordya gans Perseus myghtern Makedonia eskar dhe'n Romanyon, an re ma a vri ha'y worra war an tron Antiochos aga howeth.

Dan 11:22 *An luow a wra omlesa avel lamm a vydh beudhys a-ragdho, ha distruiys, kepar ha penn an kevambos.*

22a- *An luow a wra omlesa avel lamm a vydh beudhys a-ragdho, ha distruiys*

An kas a dhallathas arta gans an 6^{ves} « **Bresel Syria** » (-170-168).

Y'n termyn ma, an Romans a as Antiochos 4 dhe dhallatha an bresel arta erbynn kamp Lagyd a Ejypt. Nevra ny wrug hi moy dhe vos syns a'n pegh, grek yn hwir y'n kestudh ma. Breus an hwarvedhyansow, dell wrug Duw y'n termyn na. Y'n kamp Lagyd, Ptolemy 6 o demedhys gans y hwoer Kleopatra 2 yn incest. Y vroder yowynk Ptolemy 8 henwys Physcon o kevrennys gansa. Y hyllir konvedhes prag y hwirug Duw asa Antiochos dhe waska aga lu.

22b- *kepar ha penn an kevambos.*

Menelaus, kesoberyoryon an Seleucidi, a hwila le an oferyas legitim Onias, ev a'n ladh dre Andronikus, ha kemeres y le. Yw hemma hwath, Ysrael Duw? Y'n drama ma, Duw a dhalleth kovhe an oberow a wra Rom gul a-dreus an oesow. Yn hwir, Rom emperourelhel a ladh an Messyas ha Rom pabek a hwila ha kemmeres y oferyaseth heb worfen, kepar dell wrug Menelaus ladha Onias rag y asle.

Dan 11:23 *Wosa bos kelmys ganso, ev a wra devnydh a doell; ev a wra kerdhes yn-rag, hag ev a'n jevydh an gorow gans tus boghes.*

23a- Antiochos a wra kevambos gans pub den, parys dh'aga therri mar pe y les. An den ma yw y honan imaj a istori myghternedh Frynk hag Europa; kevambosow gwrys, kevambosow terrys, ha breselyow goesek ynterweythys gans termyn berr a gres.

Mes an vers ma a bes ynwedh, yn darllen dewblek, dhe ri dhyn portreth robot a'n rejym pabek a wra persektya an syns dres 120 blydhen. Rag an myghtern grek ha'n pabeth yw pur haval: *tollow ha sleyghneth yntra'n dhew.*

Dan 11:24 *Ev a wra entra, yn kres, yn tylleryow an moyha frutek a'n pow; ev a wra an pyth na wrussa y dasow, na thasow y dasow; ev a wra ranna an preydh, an preydh ha'n rychys; ev a wra formya tolow erbynn an kastylli, ha henna dres termyn.*

24a- Res yw an kendon veur dhe'n Romans dhe vos peys. Y'n keth termyn, Antiochos 4 a worr tollow war y brovynsow hag ytho war an bobel Yedhowek may hwra ev rewlya warnedhi. Ev a gemmer le may na wrug ev hasa ha skullya an bobel gorthys re dheuth yndann y vestrynsi. Ny wrug ev forsakya y amkan a gonkwertha Ejyp po dre volonjedh po dre nerth. Ha rag bos meur y bris gans y soudoryon ha kavoes aga skoodhyans, ev a rann an preydh gans y lu ha ri enor dhe'y dhuwow grek, an brassa anedha: Zeus Olympia, duw an duwow yn mythologieth grek.

Yn darllen dewblek, an rewlyans pabek romanek a wra oberi yn kettella. Drefenn bos gwann dre natur, res yw dhodho sedha ha rychhe an re vras a'n myghternedh rag bos aswonnyys ha skoodhys gansa ha'ga nerthow arvek.

Dan 11:25 *Yn penn lu bras y hwra devnydh a'y nerth ha'y fraster erbynn myghtern an soth. Ha myghtern an soth a wra omri dhe'n vresel gans lu niverus ha pur galloesek; mes ny sev ev er y bynn, drefenn bos prederys er y bynn tolow drog.*

25a- Yn – 170, Antiochos 4 a dhibarth Péluse ha kemmeres perghennogeth a Ejyp oll a-der y benncita Alexandrie.

Dan 11:26 *An re a dheber boes a'y voes a wra y dhistru; y luow a wra omlesa avel avon, ha'n re varow a goedh yn niver bras.*

26a- Ptolémée 6 a dhallathas negysyansow gans y ewnter Antiochos 4. Ev a junyas kamp Selefkos. Mes displegyes gans an Ejiptians, ev a veu disleghys, yn Alexandrie, gans y vroder Ptolémée 8 ytho treyllys gans y deylu aa dheber boes a'y voes. An bresel a bes ha an re varow a goedh yn niverow bras.

Dan 11:27 *An dhew vyghtern a hwila yn aga holonn gul drog, hag orth an keth voes i a gews gans falsuri. Mes ny sewen an dra, drefenn an diwedh ny dheu marnas y'n termyn ordenys.*

27a- Unnweyth arta, tolow Antiochos 4 a fyll. Y gevrenna gans y noy Ptolomy 6 re omjunyas ganso yw selys war doell.

27b- *Mes ny vydh henna sewen, rag ny dheu an diwedh bys y'n termyn ordenys.*

A by diwedh y kews an gwers ma? Yn hwir, ev a dhiskwedh lies diwedhow hag yn kynsa, diwedh an vatel a wra Antiochos 3 orth y nith ha'y nithow ejiptek. An diwedh na yw ogas. Re erel diwedhow a wra omvys orth duryans 1260 bledhen an lywydh pabek yn Dan.12:6 ha 7 ha'n termyn an diwedh a wers 40 a'n chaptur ma a welas kowlwrians an Tryja Bresel an Bys a darbari an kontekst a'n diwettha ***galar meur*** universel.

Mes y'n vers ma, nyns eus kever direct vyth gans « *termyn an diwedh* » menegys y'n vers 40 dell wren ni diskudha ha provya. Towl an chaptra ma yw sleygh yn semlant.

Dan 11:28 *Ev a dhehwel dh'y was gans rychys meur; y'n golonn ev a vydh eskar dhe'n kevambos sans, ev a wra er y bynn, ena ev a dhehwel dh'y was.*

28a- *Ev a dhehwel dh'y was gans rychys meur*

Kargys gans an rychys kemmerys dhiworth an Ejiptianys, Antiochos 4 a dhehwel dhe Antiogh, ow kasa Ptolomy 6 avel myghtern war hanter an Ejyp re waynsas. Mes an hanterwayn ma a wra serri an myghtern nag o pes da.

28b- An anvodhowva kontrariys gans an myghtern a wra a'n Yedhewon kostennow y sorr. Ytho, ow tremena yn aga mysk, ev a wra skoellya rann a'n sorr ma warnedha, mes ny vydh kresys.

Dan 11:29 *Dhe dermyn ordenys, ev a wra kerdhes arta erbynn an soth; mes an prys ma ny vydh an taklow ow hwarvos kepar dell wrug kyns.*

29a- Yth eson owth entra yn blydhen an galar meur.

Yn – 168, Antiochos a dhysk y vos y newyther owth omgordya arta er y bynn, Ptolemy 6 re wrug kres gans y vroder Ptolemy 8. An tiryow eygptek re bia kemmerys a dhasdreylyas dhe'n kamp eygptek. Ytho, ev a dhallathas arta erbynn y newyther, ervirys dhe derri pub sevel orth, mes ...

Dan 11:30 *Skathow a Kittim a wra mos er y bynn; digolonnys, ev a dreyl war y lergh. Ena, serrys orth an kevambos sans, ny wra ev gortos heb gwriansow; pan dhehwel, ev a vir orth an re re asas an kevambos sans.*

30a- *Skathow a Kittim a wra mos er y bynn*

An Spyrys a verk an lu romanek selys war ynys Kypr a-lemmyn. Alena, i a rewlyas poblowlow an Mor Kres ha poblowlow arvor Asi. Wosa y das Antiochos 3 dhe vos herhwyans gans an veto romanek, ev a wodhevis disenor a wra y worra yn sorr bras. An kannas romanek Popilius Laenas a dres a-dro dhodho kylgh yn dor ha gorhemmynna dhodho na asa an kylgh marnas gans an ervirans a omladh orth Rom po obaya dhedhi. Antiochos, an ostaj kyns, re synsas an dyskas res dh'y das hag ytho res o dhodho omdenna a'y omsettyans war Ejypt leun yn-dann with romanek. Y'n keth prys ma, ev a glew bos an Yedhewon kryjyk ow lowenhe ha kevywi. I a wra dyski yn euthek orth aga thenkys ev dhe vos hwath yn few.

Dan 11:31 *Y fydh luow ow sevel war y arghadow; i a wra defola an sentri, an kastell, i a wra gorfenna an ~~aberth~~ heb diwedh, ha settya yn-bann pyth kasadow an difeythyer (po diswreydhyer).*

31a- An vers ma a afydhyo an hwedhlow yw derivys yn hwedhel apokryf 1 Macc.1:43-44-45: *Ena myghtern Antiochus a skrifas dhe oll y vyghterneth, may hwrello oll bos unn pobel, ha pubonan dhe asa y lagha arbennik. Oll an kenedhlow a assentyas dhe'n arghadow ma a'n myghtern Antiochus, ha lies yn Ysrael a assentyas dhe'n gethneth ma, a sakrifias dhe'n idolys, ha terri (mostya) an sabot.* Yma dhyn omma deskrefans a'n prevyansow a veu gwrys gans Daniel ha'y tri koweth yn Babylon. Ha Duw a dhiskwa dhyn yn 1 Maccabees deskrefans a'n kalamita meur diwettha a vydh orth agan fya, an re vew yn Krist, kyns dehweles Yesu-Krist yn splannder. Yntra agan oes ha'n oes a'n Yedhewon Maccabeek, yth esa kalamita arall vras a wrug merwel an syns Yesu-Krist dres 120 blydhen.

31b- *i a wra defola an sentri, an kastell, i a wra gorfenna an ~~sakrifis~~ heb diwedh, ha settya yn-bann pyth kasadow an difeythyer (po distrayer).*

An gwriansow ma a vydh afydhys y'n dustuni istorek ma re beu derivys gans an istorier Yedhowek ha Romanek Josephus. An poester a'n dra a'n justifi, ytho mirens orth an dustuni ma mayth yus kedhlow kehaval dhe'n lagha dy'yal a'n dydhyow diwettha deklarys gans an rewlyans ollvysel formys gans an treusvyworyon a'n Tressa Bresel an Bys.

Ottomma an kynsa versyon a 1 Makk.1:41 dhe 64 :

1Mak 1:41 An myghtern a ros arghadow y'n eur na may hwre oll y'n y emperoureth bos unn pobel unnsel:

1Ma 1:42 res o dhe bubonan omdhiskeusi a'y usadow. Oll an baganys a omblegyas dhe arghadow an myghtern

1Ma 1:43 hag yn Ysrael ynwedh, lies den a wolkommas y wordhyans: i a sakrifias dhe idolys ha defola an sabot.

1Ma 1:44 An myghtern a dhannvonas kannasow dhe Yerusalem ha trevow Yuda dhe dhri y arghadow: res o dhe'n eur na holyas usadow estren dhe'n pow,

1Ma 1:45 **gwitha heb offrynnow-leski an Tempel, sakrifisow ha lienow. Res o defolya an sabotys ha'n dy'goelyow,**

1Ma 1:46 **mostya an Sentri ha pup-tra sans,**

1Ma 1:47 **drehevel alterow, tylleryow plegians ha templys rag idolys, offrynna mogh ha bestes andhefolys.**

1Ma 1:48 Res o gasa an veyon heb trodregghians ha gul aga honan kasadow dre bub eghenn a mostedh ha defolans.

1Ma 1:49 **Yn unn lavar, y tal dhe ankowhe an Lagha ha dispresya oll y observiansow:**

1Ma 1:50 **neb na wrussa qostya orth arghadow an myghtern a vedha qorrys dhe'n mernans.**

1Ma 1:51 Yndella y teuth an lytherow a veu dannvenys gans an myghtern dhe oll y wlaskor; ev a ordenas arhwithoryon dres oll an bobel ha gorhemmyrna dhe oll trewow Yuda offrynna sakrifisow.

1Ma 1:52 **Meur a dus y'n bobel a obayas, oll an re a forsakas an Lagha; i a wrug drog y'n tir,**

1Ma 1:53 owth konstryna Ysrael dhe hwilas harberow.

1Ma 1:54 **Yn pymthegves dydh mis Kisleu, yn blydhen 145, an myghtern a worras Pyth Kasadow an Anwehes war alter an offrynnow-leskys, hag yth esa alterow drehevys yn trewow ogas dhe Yuda.**

1Ma 1:55 Yth esa tus ow leski ynky's orth darasow chioh hag yn plasennow,

1Ma 1:56 **yth esa tus ow skwardya ha tewlel yn tan lyvrow an Lagha pan veu kevys,**

1Ma 1:57 **ha mar kevys lyver an Kevambos yn-dann dorn nebonan po mar kollow nebonan Lagha Duw, y feu ledhys herwydh orden an myghtern.**

1Ma 1:58 Y feu kessydhy's an Ysraelysi a veu kevys owth omdhoen erbynn an lagha mis wosa mis yn aga sitys,

1Ma 1:59 **ha'n pymthegves dydh a bub mis y feu offrynny's sakrifisow war an alter drehevys yn le alter an offrynnow-leskys.**

1Ma 1:60 Ladhys veu herwydh an lagha ma benynes re wrussa trodregghi aga fleghe's,

1Ma 1:61 **gans aga floghikow kregys orth aga honna; ladhys veu ynwedh tus a'ga theylu ha'n re re wrussa an trodregghians.**

1Ma 1:62 Yn despit dhe oll hemma, lies yn Ysrael a remaynas lel ha bos hardh lowr dhe dhybri boesow andhefol.

1Ma 1:63 **Gwell o gansa merwel ages bos avlan dre dhybri boesow a stryas orth an Kevambos Sans, hag yn hwir i a veu ledhys.**

1Ma 1:64 Prov meur o hemma rag Ysrael.

Yn hwedhel ma, notyewgh an gwersow 45 dhe 47 a afydhyans gorfen an offrynnow a'n **heb worfenn** ha'n gwers 54 a dhustuni an defolans an sentri: **an myghtern a worras Pyth Kasadow an Difeythter war alter an offrynnow-leskys.**

A'n dalleth a'n drogow ma, an apostasi ma a Ysrael : 1Ma 1:11 **Y'n termyn na y sevis yn Ysrael henedh a dus straylys a hembronkas lies den war aga lergh: "Gwren kevambos gans an kenedhlow a'gan kyrghyn, yn-medhons i, a-ban wrussyn omdenna dhiworta, lies drog re dheuth dhyn ni."** Yth esa an drogow seulabrys ow tos dhyworth aga fydhuster dhe Dhuw hag i a wra tenna moy a dhrogow warnedha i gans aga omdhalgh rebellek.

Yn an trubledh gosek ma, an domhynans grek re justfyas y arwodh a begh ollgemmy'n yn bres an delow a Dan.2; an lewpard bryghtys a Dan.7; ha an gaver flerus a Dan.8. Mes yma unn manylyon hwath dhe vos notys. An kannas kessydhyans dannvenys gans Antiochos 4 dhe Yerusale'm yn -168 yw henwys Apollonius, ha'n hanow grek ma, a styr yn Frenkek 'Distruyer', a vydh dewisys gans an Spyrys dhe dhisklerya yn Apo.9:11, an devnydh distruyek a'n Bibel sans gans fals kristonedh protestans an dydhyow diwettha; henn yw, an re na a wra ordenya an diwettha **galar meur** diwedh. Y teuth Appolonius dhe Yerusale'm gans

22000 soudor ha unn jydh sabot, yn-dann arvow yn hwarvos poblek splann, ev a ladhas oll an Yedhewon esa ow mires. I a dhefolas an sabot gans an interest andhefolys ma, ha Duw a's ladhas. Ha ny leha y sorr drefenn a-dryv an hwarvos goesek ma, hellenheans an Yedhewon yw arghadowys. An Athenek Geront, an kannas ryel, a worhemmynn dhe'n bobel oll an hellenheans an gordhyans ha'n usadow yn Jerusalem kepar hag yn Samaria. An tempel yn Jerusalem yw enorys dhe Zeus Olymp ha'n huni war menydh Garizim dhe Zeus hel. Ytho, ni a wel Duw ow trelya dhe-ves y withans a'y dempel y honan, a Jerusalem, hag a'n kenedhel oll. An sita sans yw lenwys a desptyansow moy hag yw moy kasadow an eyl ages y gila. Mes nyns o hemma saw bodh Duw owth oberi, mar vras o an diwostytter moral ha kryjyk wosa an gwarnyans o an divroans dhe Babylon.

Dan 11:32 *Ev a vaynya dre flattrys an tus treus dhe'n kevambos. Mes an re a'n bobel a wra aswonn aga Duw a wra oberi gans krevder,*

32a- *Ev a vaynya dre flattrys an tus treus dhe'n kevambos*

An manylyon ma a'n jeuni, an kessydhians a Dhuw o gwiw ha justys. Y'n tylleryow sans, an disakra o devedhys ha bos an gis.

32b- *Mes an re a'n bobel a wra aswonn aga Duw a wra oberi gans krevder,*

Yn an trubledh ma, an kryjgyon onest ha gwiw a veu aswonys dre aga lelder ha gwell gansa merwel avel mertheryon ages nagha enora an Duw kreator ha'y laghow sans.

Unnweyth arta, yn nessa redyans, an provas goesek ma a 1090 dydh gwir yw hevelep dhe'n studh avel myghternsys an pab a 1260 dydh-bloodh profoesys yn kettermyn yn furvow dyffrans yn Dan.7:25, 12:7 ha Apo.12:6-14 ; 11:2-3 ; 13:5.

An daswargh war an nowodhow a-dro dhe'n henhwedhlow

Rag konvedhes yn ta pyth a hwarva, my a wra kemmeres skeusenn a gameraman owth oberi gans y gamera orth skeusenn a wre ev sewyans ogas. Y'n prys ma, ev a wra zoom war-dhelergh ha kemmeres ughelder, ha'n gwel a welir a omledha moy ha moy. Yndella, mar plegys dhe'n istori kryjyk, lagas an Spyrys a with war bub istori kryjyk a Gristonedh, a-dhyworth y dhalleth byghan, y dermyn a wodhevyans, termyn an mertheryon, bys dh'y benn splann merkys gans dehwelyans an Selwyas gortos.

Dan 11:33 *ha'n re furra yn aga mysk a re dyskas dhe'n bush. Y fydh re anedha ow kodha dre'n kledha ha dre an tan, dre gethneth ha dre preydh.*

33a- *ha'n re furra yn aga mysk a re dyskas dhe'n bush*

Abesteli Yesu-Krist, keffrys ha Powl a Tarsus may hwren ni 14 epistyl a'n kevambos nowydh. An dyskas kryjyk nowydh ma a'n jeves hanow «an Aweyl» henn yw, an Nowodhow Da a selwyans profys dre ras dhywyk dhe'n re dewisys. Y'n fordh ma, an Spyrys a'gan gwra mos war-rag yn termyn ha'n kosten nowydh hwithrys a dheuth ha bos an fydh kristyon.

33b- *Yma re a goedh dres termyn dhe'n kledha ha'n tan, dhe'n gethneth ha'n preydh.*

Dres termyn, yn-medh an Spyrys der an el, ha'n termyn ma a vydh 1260 a vlydhynyow hir profoesys, mes yn-dann emperours romanek re, Caligula, Nero, Domitian ha Diocletian, bos kristyon a styrya bos res merwel avel merther. Yn Apo.13:10, an Spyrys a gows a dermyn an oberow garow romanek-pabek, ow leverel: *Mar kemmer nebonan yn kethneth, ev a wra mos yn kethneth; mar ladh nebonan gans an kledha, res yw dhodho bos ledhys gans an kledha. Ottomma an perthyans ha fydh an syns..*

Dan 11:34 *Y'n termyn may koedhons, i a vydh sokorrys nebes, ha lies huni a wra omjunya gansa dre falsuri.*

34a- Yth yw yn hwir y'n termyn ma a vestryn grev an pabeth may hwrug omdhiskwedhes, sokor an falswesyon a'n vers ma. Aga honanieth a worr war aga dispresyans a'n talvowgow hag a'n arghadowow dyskys gans Yesu-Krist, hag y'n kas ma rag an oos dewisys, an difenn a ladha gans an kledha. Orth dasvires orth an istori, y hyllir konvedhes ytho bos an movyans

protestans efan a'n 15ves^a kansel bys yn agan oes re beu breusys avel fals gans an Barner ewn Yesu-Krist. Y fydh aga forsak dien a-dhia 1843 ytho esya dhe gonvedhes ha degemmeres.

Dan 11:35 *Nebes a'n dus fur a wra koedha, may fons i klanhes, purhes ha gwynnhes, bys yn termyn an diwedh, rag ny dheu hi marnas yn termyn appoyntys.*

35a- *Nebes a'n dus fur a wra koedha, may fons i klanhes, purhes ha gwynnhes, bys yn termyn an diwedh*

Herwydh an lavar ma, savon bewnans kristyon yw an prevyans ha dewis, dre an galloes dhe berthi ha godhevel arhwilow bys diwedh an bys. Ytho, an den modern usys dhe gres ha godhevyans ny gonvedh travyth namoy. Ny aswonn ev y vewnans y'n messajys ma. Rakhenna, y fydh displegyansow res a-dro dhe hemma yn Apo.7 ha 9:5-10. Termyn hir a gres kryjyk a 150 blydhen gwir, henn yw, 'pymp mis' profosek, re beu ordenys gans Duw, mes a-dhia 1995 an termyn ma re dheuth ha'n breselyow kryjyk re dhallathas arta. An Islam a ladh yn Pow Frynk hag yn tylleryow erell a-dreus an norvys; ha'y ober a vynn ynkressya bys yn tan an norvys oll.

35b- *rag ny dheu hi marnas dhe'n termyn ordenys*

An diwedh ma a vydh diwedh an bys ha'n el a lever dhyn na wra sin a gres po a vresel gasa dhe dhenvydh y weles ow tos. Yma hi ow kortos unn dra hepken: an « *termyn merkyes* » re beu ordenys gans Duw, penn an 6000 bledhen re beu arvethys rag y dhewis a'n re etholys war an nor. Ha drefenn na vos namoy es deg bledhen a-berth y'n termyn ma y hwrug Duw ras dhyn a wodhvos an dydh: an 20ens a vis Me, an gwenton kyns an 3a a vis Ebrel 2030, henn yw, 2000 bledhen wosa mernans an Krist rag peghosow. Ev a omdhiskwedh galloesek ha tryghus dhe sawya y re etholys ha distrui an rebeledh ledhys a's tevo an mynnas aga ladha.

Rewlyans an Pab Katholik a Rom 'Kristyon': An helghyer meur a istori kryjvansek an bys west.

Dhodho ev y talvia patron Antiochus 4 agan hembraonk. An patron a dharganas y antityp ha pandr'a leverir a'n kehevelans ma? Yn hwir, a vraster euthyk, an helghyer grek a oberas dres 1090 dydh gwir, mes an pabeth, ev a wra tebeldyghtya ogas dhe 1260 blydhen wir, ytho ev a dreus pub patron a'n istori.

Dan 11:36 *An myghtern a wra an pyth a vynn ev; ev a sev yn-bann, ev a omwordh a-ugh oll an dhew, hag ev a lever traow na yllir krysi erbynn Duw an dhew; ev a sewen bys pan vo an sorr kowlwrys, rag an pyth yw ordenys a vydh kowlwrys.*

36a- An geryow a'n vers ma a bes bos ambigu ha hwath a yll omsettya orth an myghtern grek ha'n myghtern papal roman. Res yw kudha struktur diskudhyans an profoesans rag an lennow superfisyel. Byttegyns, unn munyt a dhiskwedh an kosten papal; hemm yw an manylyans: *drefen **an pyth yw ordenys** a vydh kowlwrys*. An lavar ma a dhasober dhe Dan.9:26 : *Wosa an dew-ugens seythun, unn Untyys a vydh treghys dhe-ves, ha ny'n jevydh travyth dhodho ev. Pobel pennsevik a dheu dhe dhistrui an sita ha ~~an sentri~~ an sansoleth, ha'y dhiwedh a dheu kepar ha liv; yma ev ordenys an difeythyansow (po ankwethedhow) a bes bys diwedh an vresel.*

Dan 11:37 *Ny vynn ev gul vri na a dhuwow y dasow, na a'n duwdh a wra delitow an benynes; ny vynn ev gul vri a dhuw vyth, rag ev a omwolow a-ugh oll.*

37a- *Ny vynn ev gul vri a dhuwow y dasow*

Ottomma, an manylyon byghan a wolow agan skians. Yma dhyn omma, an prov formel na yll an myghtern kemmerys avel kosten gans y lavarow bos Antiochos 4 a wrug vri a dhuwow y dasow hag yn aga mysk an brassa, Zeus duw an duwow a'n Olymp may hworras ev tempel Yedhowek Yerusalem dhodho. Ytho, ni a gav prov diyskynnadow bos an myghtern kosten yn hwir an reyth pabek roman a'n oes kristyon. A-lemmyn, oll an lavarow diskudhys a

wra omdhallet h a-dro dhe'nmyghtern dyffrans a Dan.7 ha *hager ha sleygh* a Dan.8 ; my a geworr, hemma *myghtern distruer po difeythyans* a Dan.9:27. An 'gradhow an fusen' a syns oll an *penn a dhen* pabek, *byghan ha goethus* gorrys orth penn an domynasyons.

A wra Rom pabek gwitha duwow hy thasow? Yn sodhogel na, rag hy threylyans dhe Gristonedh re's ledyas dhe asa henwyn duwow paganek Rom. Byttegyns, hi re withas an formys ha'n gis a'ga gordhyans: an imajys treghys, kervys po teudhys mayth ombleg ha mos war benn-dewlin a-ragdha hy gordhyoryon dh'aga pysi. Dhe witha an omdhegyans ma dampnys gans Duw yn oll y laghys, hi re wrug an Bibel anhedhes dhe'n dus gemmyn ha dilea an nessa a'n deg gorhemmynn a Dhuw bew drefenn y vedha ow tifen an praktis ma ha diskwedhes an kessydhyans ordenys rag y dreusworryon. Piw a vynn kudha an kessydhyans marnas an jowl? Ytho, personoleth an rejym pabek a dheu a-berth yn kist an styryans profys y'n gers ma.

37b- *ny dhe'n dywysoges a wra delitow an benynes*

Yth yw ow prederi a-dro dhe'n kryjyans roman payan gesys gans an pabeth, may hwra Spyrys Duw gelwel an desten skwithus ma. Rag hi re dreylyas hy heyn dhe'y ertach apert a-dro dhe'n reydhel rag diskwedhes valyow sansoleth. An dywysoges dismygys yw Priapus, an kalgh gorow enorys avel dyw gans tasow payan eglos Rom. Yth o hwath ertach a begg grek. Ha rag terri gans an ertach reydhel ma, hi a with gans re an glander a'n kig ha'n spyrys.

Dan 11:38 *Byttegyns, ev a enor an duw a'n kastylli war y sel; dhe'n duw ma, na aswonnsa y dasow, ev a wra ri enoryans gans owr hag arghans, gans meyn drudh ha taklow a bris.*

38a- *Byttegyns, ev a enor an duw a'n kastylli war y sel*

Duw paganek nowydh yw genys: *an duw an kastylli*. Y sel yw yn spyrison tus ha'y ughelder yw a-dal an argraf dhe'n spyrys.

Roma pagan a dhrehevis templys pagan apert d'oll an gwynsow; kolovenyow gans chapitelyow o lowr. Mes pan dheuth d'an kristoneth, Roma a hwila diswaytya patron an Yedhewon distrus. Y'n termyn ma, an Yedhewon a'n jevo tempel degeys gans semlant galloesek a wrug y splannder ha'y vri. Roma a wra y hevelebi hag a dhrehav eglosyow romanek haval orth kastylli, drefen bos ansurneth ha'n Arloedhyow moyha pynagow ow krevhe aga threvow. Roma a wra an keth tra. Hi a dhrehav hy eglosyow yn gis asper bys d'an termyn a'n eglosyow penn, hag ena, pup-tra a janj. An toow kromm a dheu ha bos brynsynow poyntys war-tu ha'n ebron, hag hemma, yn ughella hag ughella. An enebow a-ves a gemmer semlant a vantol, ha'ga gweder liwys a wra golow a bub liw dhe entra a-bervedh, ow kul argyans war an oferysi, an dyskyblon ha'n vysytoryon.

38b- *dhe'n duw na, nag aswonnsa y dasow, ev a wra ri enoryans gans owr hag arghans, gans meyn drudh ha taklow a bris.*

Rag aga gul hwath moy tennus, an fosow a-bervedh a ***kar owr, arghans, perl drudh, taklow a bris*** : *an hora Babilon vras* a Apo.17:5 a woer omri valù dhe denna ha sedhya y gwestoryon.

Nyns yw an Dyw gwir sedhus drefen nag yw an splannder ma dhodho. Ev a dheriv y'n profoesans, an Rom babek ma na's teves **bythkweth** keverenn vyth gensi. Ragdho, nyns yw y eglosyow romanek po gothek saw dywow pagan moy a serv yn unnik dhe sedhus tus spyrysel a dreyl dhiworto: dyw nowydh re veu genys: dyw an kastylli hag ev a sedhus liesow a grys kavoes Duw owth entra yn y fosow yn-dann nennow re ughel.

Dan 11:39 ~~*Gans an du estren y hwra ev ober erbynn an tylleryow krev*~~ *Hag ev a oberas yn krevow an kastylli gans an du estren hag ev a wra ri enor dhe'n re a'n aswonn, ev a wra aga gul dhe rewlya lies, ev a wra ranna tir dhedha avel gober.*

39a- *Hag ev a oberas yn krevow an kastylli gans an du estren*

Rag Duw, nyns eus saw unn du owth oberi a-dal dhodho, henn yw, neb yw *estren* : yw an jowl, Satan erbynn may hwarnas Yesu-Krist y abesteli ha'y dhyskyblon. Y'n tekst hebrow, nyns yw 'gul erbynn' mes 'gul dhe'. An keth messaj a vydh redys yn Apo.13:3, yn furv : ... *an*

dhragon a ros dhodho y nerth, ha'y dron, ha galloes veur. An dragon yw an jowl yn Apo.12:9 mes yn kettermyn an Rom emperourel herwydh Apo.12:3.

Ynwedh, ow treylia dhe'n kryjyans kristyon, an awtorita romanek a dhegemmeras an Duw gwir neb o estren dhodho, drefenn y vos yn orygyn Duw an Yedhewon, an Ebrowyon a dheuth a Abraham.

39b- *hag ev a lenow gans enor an re a'n aswonn*

An enoryow ma yw kryjyk. An pabeth a dhre dhe'n vyghternedh a'n aswonn avel kanas Duw war an nor, sel awtorita dhywyk rag aga awtorita aga honan. Ny dheuth an vyghternedh ha bos vyghternedh yn hwir bys pan veu aga sakrys gans an eglos yn onan a'ykastylli divinys, yn Pow Frynk, Saint-Denis ha Reims.

39c- *ev a wra aga gul dhe rewlya war lies*

An papysteth a roll an hanow emperourel a verk myghtern penrewlyer war vythternys erell vasal. An moyha aswonys: Charlemagne, Charles Quint, Napoleon 1^{er}, Hitler.

39d- *ev a wra ranna tir dhedha avel gober.*

An gorwladh ma, temporel ha nevek, herwydh y ombrofya, o da gans myghternedh an nor. Drefenn ev dhe dhisputya aga dyffransow, yn arbennik a-dro dhe diryow trevesigys po diskudhys. Yndella, yn 1494, Alexander 6 Borgia, an gwella pap, denledhyas yn soedh, a veu ledhys dhe ordenya linen meridian rag ranna ynter Spayn ha Portyngal an dygthyans ha perghennogeth tiredh Amerika Dheghow diskudhys arta a-dhia an hentermyn.

An Tressa Bresel an Bys po 6^{ves} hirgorn Apo.9.

Hi a leha tusoleth dhe unn tressa rann a'y bobel ha wor'tiwedh anserghogethow kenedhlek, hi a darbari an rewlyans ollvysel a wra gwruthyl an kalamita meur diwettha dargenys yn Apo.1. Yn mysk an gwarioryon omsettyek yma Islam an broyow moslek, ytho my a brof dhis an gwel biblik war an desten ma.

Rol Islam

Yma Islam owth existya drefen bos edhomm anodho gans Duw. Nyns yw rag sawya, an rol ma a worr **yn unnsel** war an ras dreuwyas gans Yesu-Krist, mes rag frappya, ladha, ha ladhva, y eskerens. Y'n kevambos koth seulabrys, rag kessydhyha dislelder Ysrael, Duw a wre devnydh a'n bobel 'Filistin'. Y'n kevambos nowydh, rag kessydhyha dislelder kristyon, ev a elow orth an vusulmysi. A-dhiworth an vusulmysi ha'n Arabys, yma Ismael, mab Abraham hag Agar an vaghteth ejyptek a Sarah y wreg. Hag y'n termyn na seulabrys, yth esa strif ynter Ismael hag Isak an mab legitym. Hemm mar veur may hwrug Abraham, gans akordyans Duw, orth govynn Sarah, tewlel Agar hag Ismael yn-mes a'n kamp. Ha Duw a gemmeras charj a'n tewlys, ha'ga diyskynnys, hanter-vreder, a besyas gwitha attitud hostyl erbynn diyskynnans Abraham; an kynsa, Yedhowek; an nessa, yn Yesu-Krist, kristyon. Ottomma an geryow may profoesas Duw a-dro dhe Ismael ha'y dhiyskynnans Arabek yn Gen.16:12: « *Ev a vydh kepar ha don aswythek; y leuv a vydh erbynn pubonan, ha leuv pubonan er y bynn; hag ev a drig a-dal oll y vreder* ». Duw a vynn gul godhvys y vrys ha'y vreus war an taklow. An re dewisys a Grist a dal godhvys ha kevrenna an towl ma a Dhyw a wra devnydh a boblow ha nerthow an nor herwydh y vodh ughella. Y tal y dhrehevel, an profet Mahomet, fondyer an Islam, a veu genys dhe dhiwedh an 6^{ves} kansblydhen wosa selyans papysteth Katholik Romanek a 538. An Islam a omdhiskwedhas dhe weskel an Katholikedh payanek ha'n Kristonyon yn tien pan yns i gweskys gans molleth Duw. Hag yndella yw a-dhia an 7^{ves} a vis Meurth 321, a-dhia an emperour Konstantyn 1^{er} a wrug forsakya powes an seythves dydh sabat rag y unnses dydh kynsa, omrynnys dhe'n 'howl anvudhys' (Sol Invictus), agan dy' Sul a-lemmyn. Kepar ha lies kristyon y'n jydh hedhyw, Constantin a vynnys yn kamm gul fols yntra kristyon ha Yedhewon. Ev a vlamyas an kristyon a'y oes a judaia dre enora sabat sans Duw. An vreus ansownek ma, devedhys a vyghtern paganek, re beu prenys ha y fydh pesya bos prenys bys yn

diwedh gans kessydhyansow an '*seyth trompeth*' » diskwedhys yn Diskudhyans 8 ha 9, h.y., kevres heb lett a drogow ha galarow. An diwettha kessydhyans a dheu yn furv a dhiswodhyans euthek, pan omdhiskwa Yesu-Krist dhe gemmeres y re etholys dhiworth an nor. Mes an desten re veu omres, an 'Tressa Bresel an Bys', yw y honn an hweghves a'n kessydhyansow ma profoesys, may hwra an Islam perthi rann vras. Rag Duw re brofoesas ynwedh war Ismael, ow leverel yn Jen.17:20: « *A-dro d'Ismael, my re'th klewas. Otta, my a vynn y venniga, my a wra y dheuthi ha'y lieshe dres eghenn; ev a dhineyth dewdhek pryns, ha my a wra anodho kenedhel vras.* ». My a dhege an barth ma dhe dhasweles an studhyans yn Dan.11:40.

Dan 11:40 *Yn termyn an diwedh, myghtern an soth yskynna er y bynn. Ha myghtern an north treylya warnodho kepar ha hager-awel, gans charettow ha marghek, ha gans lies gorhel; ev a wra mos yn-rag y'n tir, omlesa kepar ha fros ha tremena.*

40a- *Yn termyn an diwedh*

Hemm yw, yn hwir, diwedh istori denel; diwedh termyn kenedhlow a'n bys ma. Yesu a dharganas an termyn ma, ow leverel yn Matt.24:24: *An nowodhow da a'n wlaskor a vydh pregewthys yn oll an bys, rag bos dustuni dhe oll an kenedhlow. Ena y teu an diwedh.*

40b- *myghtern an soth hwytha er y bynn*

Omma, y tal dhyn gormel an finweyth meur a Dhuw a wra galloes dh'y servysi konvedhes an pyth a wra bos kudhys dhe dus erell. Yth hevel, mes yn sempel y hevel, an strif yntra myghternedh Selekfos ha myghternedh Lagos dhe dhallathas arta ha pesya y'n gers ma, na yllir bos moy toellüs. Rag yn gwir, ni re asas an keth destnans dhyworth vers 34 bys 36 ha'n termyn a dhiwedh an omvatalyans nowydh ma a denn dhe'n oes Kristyon a'n rewlys Katholik Papal ha'n Protestantieth ollvysel re entras yn hy kevambos ekumenek. An chanj ma a destnans a'gan konstryn dhe dasranna an rollow.

Y'n rol a 'ev ': Europa Katholik an Pab ha'y gryjyons Kristyon kesunys.

Y'n rol a '*myghtern an soth* ': an Islam owth omsettya a dal treylya tus dre nerth po'ga gul keth, herwydh an gwriansow re beu ledys gans y fondyer Mahomet.

Dres henna, dewis an verb: *heurt*; yn Ebrow, «nagah» a styr gwansek gans y gern. Avel ansodd, ev a dheskrif kresyer serrys a weskpup-prys. An verb ma a dheu yn ta dhe'n Islam Arabek omsettyek erbynn an bys westel heb lett a-dhia diwedh an Nessa Bresel an Bys. An verbow '*omladha, batalyas, heurt*' » possybyl a dhiskwedhes nesheans pur ogas, ytho an tybyans a gentreveth kenedhlek po gentreveth trevow ha stretow. An dhew bosobledh a afydhy Islam, gorrys yn ta yn Europa drefenn dister an Europyans yn mater a gryjyans. An strifow re gressyas a-dhia dehvelans an Yedhewon dhe Balestyna yn 1948. Towl an Balestynys re settas poblow moslemek erbynn an trevesigoryon kristyon west. Hag, yn 2021, an omsettyansow islamek a gress ha gul ankowder yn mysk poblow europek, yn kynsa le, Pow Frynk, an trevesiger koth a boblow north-afrikanek hag afrikanek. A vydh hwarvos brassa frapp a'n par kenedhlek? Martesen, mes kyns an studh a-bervedh dhe dhos ha bos mar dhir ha gul omladh garow bagas erbynn bagas war dir an benncita hy honan. An jydh na, Pow Frynk a vydh yn studh a vresel sivil; yn hwir, bresel kryjyk pur: Islam erbynn Kristonedh po an diskryjgyon heb Duw.

40c- *Ha myghtern an north treylya a-dro warnodho avel tewynn, gans charettow ha marghek, ha gans lies gorhel*

Yn Eze.38:1, an *myghtern an north* yw gelwys *Magog, pryns a Rosh* (Russi) a *Meshek* (Moskov) hag *Tubal* (Tobolsk) ha redys yw orth vers 9: *Ha ty a wra yskynna, ty a wra dos kepar ha hager-awel, ty a vydh kepar ha kommolenn dhe gudha an pow, ty hag oll dha vagasow, ha lies pobel genes.*

Dasrannow an rol: Y'n rol a'n «*myghtern an north*», Russi Orthodox ha y boblow kesunyoryon Moslek. Art, dewis an verb «*a dreyl a-dro dhe ev*» a awgemm

sodhans diswar bras devedhys a'n ayr. Moskva penncita Russi yw yn hwir dhe bellder da dhiworth Brussell penncita Europek ha Paris y gledha breselek. Seweni Europek re wrug hy hembrenkysi dhe vos dall, bys may feu isvreusi gallos breselek Russi nerthek. Hi a wra dannvon yn hy omsettyans, jynnow ebron ha milyow a jarettow war an fordhow tir ha liesek a lestri bresel morek ha yn-dann vor. Ha rag may hwrello an kessydhyans omdhiskwedhes gans nerth, ny wrussons an hembrenkysi Europek hedhi gul isel Russi ha'y hembrenkysi a-dhia Vladimir Zhirinovskys bys dh'y « Tsar » nowydh lemmyn, Vladimir Putin (Vladimir: pryns an bys yn Russek).

An gwarioryon bos aswonys, an tri 'myghtern' a vynn omdhegi y'n pyth a gemmer furv a 7^{ves} 'Bresel Syria' may fydh an Ysrael nowydh kenedhlek kelmys ynno; an pyth a wra an vers a sew afydhya. Mes rag an termyn, an 'myghtern' (ev) omsettyes gans Russi, yw Europa an kevambos Roma.

40d- *ev a wra mos yn-rag y'n tir, omlesa avel lamm dowr ha gorliva.* Y grevder breselek euthyk a wra galloes dhe Russya omsettya war Europa ha'y fedhygna yn y le yn tien. A-dal dhedhi, nyns yw soudoryon Frynk gwiw; i yw skwattyys ha distruys.

Dan 11:41 *Ev a wra entra y'n gwella pow, ha lies a goedh; mes Edom, Moab, ha pennfeythyow mebyon Ammon a vydh delivrys a'y dhorn.*

41a- *Ev a wra entra y'n pow tekka, ha lies a wra koedha*

Ystynans Russi a hwarvos war-tu ha'y Dhyghow le may ma Ysrael, an kowethas a'n powow howlsedhes hag a dheu ha bos omsettyes gans soudoryon Russi; Yedhewon a wra merwel arta.

41b- *mes Edom, Moab, ha pennow flegthes Ammon a vydh delivrys a'y dhorn*

Hemm yw sewyans a'n kesunyansow breselyek a wra gorra an henwyn ma a represent Jordani modern a'n tu Russi. Yn 2021, Russi yw seulabrys kowethas soedhogel a Syri a arv ha gwitha.

Dan 11:42 *Ystynn y dhorn war lies bro, ha ny wra pow Ejyp diank.*

42a- Nyns yw an studh politek ma ow kadhya an profoesans bys yn 1979. Y'n vlydhen na, yn Camp David yn SU, an lywydh Ejyp Anwar El Sadat a wrug kevambos formel gans pennmenyster Ysrael Menahem Begin. An dewis stratejek ha politek gwrys y'n termyn na o dhe gemmeres tu an moyha galloesek y'n eur na, drefen bos Ysrael skoodhys yn krev gans SU. Y'n fordh ma, Spyrys Duw a re dhodho an awen dhe assayya « *d'escapa* » dhe'n diswrians ha'n droktra. Mes gans an termyn, an gwari a janj leuv, hag Ysrael hag Ejyp a omgav, a-dhia 2021, ogas heb skoodhyans gans an SU. War tiryow Syria, an Russi a worr hy lagha.

Dan 11:43 *Ev a wra maystri war tresoryow owr hag arghans, hag oll an taklow presyous a Ejyp; an Libyons ha'n Ethiopians a wra y sywya.*

43a- *Ev a wra maystri war tresoryow owr hag arghans, hag oll an taklow presyous a Ejyp*

Dre'n arghans a dheu dhyworth tollow an Kanal Suez, Ejyp re dheuth ha bos pur rych. Mes an rychys ma nyns yw talvosek marnas yn termyn a gres, drefenn yn termyn a vresel an fordhow kenwerth a dheu ha bos gwag. Ejyp re dheuth ha bos rych dre dourism. A bub tenewen a'n bys, y teu tus dhe vires orth hy pyramidys, hy mirvaow leun a dhiskudhyansow heb hedhi a vedhow ejyptek kudhys yn-dann an dor a-dhia an henskrif. Yn an medhow ma, medh an myghtern yowynk Tutankhamon a dhiskudhas taklow gwrys a owr pur, heb bos niverys aga thalvosogeth. Ytho, Russi a gyv yn Ejyp pyth a wra pesya y hwans a helghyas bresel.

Yn diwedh Sabot an 22 Genver 2022, an Spyrys a dhros dhymm reson hag a afydhyas **heb disput possybyl**, an styryans a rov dhe Daniel 11. Merkyewgh y'n dhew vers 42 ha 43, an poester a vri kler heb godhwa, a'n hanow « *Ejyp* » usi y'n kuntell ma **pow dyffrans** a neb yw henwys « *myghtern an soth* ». Ytho, y'n versyow 5 dhe 32, « *Ejyp* » Lagid an Ptolomeys o kudhys mes aswonys avel « *myghtern an soth* ». **An chanj a gontekst istorek**

yw afydhys ha prevys yn maner dres dhadhel. Ow talleth gans kontekst an henvos, hwedhel Daniel 11 a dhiwedh war « *an termyn an diwedh* » a'n bys, mayth yw « *Ejyp* », keffrys gans kamp kristyon ha agnostik westel a-dhia 1979, an targed a'n nowydh « *myghtern an soth* » henn yw, an Islam breselek, ha dre vras an targed a'n nowydh « *myghtern an north* », an orthodoxy russek.

43b- *an Libyons ha'n Ethiopians a vydh yn y siwya*

An trelyas re dreylyas yn ta an geryow « *Puth ha Cush* » a'n profoesieth a verk rag « Lybi », an powow moslemek s'yn North an Sahara, an powow arvor a'n lynn Afrikanek ha rag Ethiopia, Afrika dhu, oll an powow s'yn South an Sahara. Niver bras anedha re aswonnas ha kemeres an Islam ynwedh; yn kas Aodh Olif, gans keskomprehendyans lywydh Frynkek Nicolas Sarkozy, dhe neb yw res dhyn ynwedh, an chaos yn Lybi.

Ytho, gweskys gans Russi, « *Ejyp* » a dheu ha bos preydh dhe bub preydh, ha'n hokis muslimek, y vreder, a goedh warnedhi, dhe lanhe hy horf ha kemeres aga rann a'n preydh a reman hwath, wosa an tenna Russi.

Ow kul devnydh a'n ger « *Libya hag Ethiopia* » an Spyrys a verk kesunyoryon kryjyk Afrikanek dhe'n « *myghtern an soth* » yw res aga aswon avel Arabia, le may omdhiskwedhas an profet Mahomet yn 632, dhe lesa, a'n Mekka, y gryjyans nowydh henwys Islam. Skoodhys yw gans Turki nerthek, dehwelys, y'n kettel ma, dhe omri dhe gryjyans muslimek funndamentel, ow tryghi, hag ow kasa dial, wosa an uvelheans a'y gostydhys dhe'n termyn dhe dalvosogethow ilys an West. Mes yma broyow muslimek erel, nag yns i yn « *soth* », kepar ha Iran, Pakistan, Indonesi, a yll omjunya dhe'n « *myghtern an soth* » dhe omladh erbynn poblhow howlsedhes gans an gwerthow moral a gas gans pub pobel musulmanek. An kas ma nys yw yn hwir saw kas an Dyw gwir Yesu-Krist, skonys gans an Kristonyon howlsedhes. Ev a gessydh yndella dre Islam ha'n Orthodoxi, an fydhander fals yedhowek, katholik, orthodox, protestans, ha hogen adventus, a'n bys howlsedhes; oll an fydh unnik-duw kablus a'y gever.

Dan 11:44 *Nowodhow a'n howldrevel ha'n gogledh a wra y owna, hag ev a wra mos yn-mes gans sorr bras rag distrui ha difetha lies.*

44a- *Nowodhow a'n howldrevel ha'n gogledh a wra y owna*

An dhew boynt kardinal « *est ha north* » a-dro dhe'n pow rusek yn unnik, herwydh y vos kovhes a-dhiworth Europa pabek po a-dhiworth Ysrael, drefenn an profoesans dhe verkya anedha avel bos omsettyes yn kettermyn gans Russi yn vers 40 ha 41. Hemm a styr bos an own derivys ow tos a-dhiworth tir Russi, mes pandr'a yll owna krevder a'n par na? Pyth re hwarva dh'y wlas rag y owna mar vras? Nys eus gorthebow y'n lyver Daniel, mes yn Apo.9, a dhiskwedh ha targedya, an kryjyans protestans mayth yw an USA y bennfedh bys. An kevrin a wra dos ha bos kler, ow konsidra bosva an USA. A-dhia 1917 mayth aswonnas Russi y system socyalyt ha kemenethyek, kleudh re's diberthas dhiworth an USA emperoureth kapitalyst. Ny yll den rychhe war geyn y gentrevrek mars yw kemenethyek; yndella, nys yw an dew dhewis hebask. Yn-dann ludh an kres, tan an kas a wra tewi ha hwilas omdhiskwedhes. Nys eus saw kesstrif ha godros nuklerrek re sewenas avoydya an gwettha. Hemm o kewar an euth nuklerrek. Byttegyns, heb devnydh a arvow nuklerrek, Russi a wra kemeres Europa, Ysrael hag Ejyp. Pan vo an kewar terrys, an USA a wra omglywes toellys ha godrosys, ytho, rag lehe aga mernansow, i a wra entra y'n kas, ow frappya kynsa yn krev. Distruyans nuklerrek a Russi a wra kawsya own yn mysk an luow rusek skattrys a-dreus an tiryow omsettyes.

44b- *hag ev a wra diberth gans sorr bras rag distrui ha difeudhi lies.*

By'n eur na, an Russi a vydh yn spyrys a gonkwest ha preydh, mes a-dhesempis, y stat a vrys a janj, an lu russek ny's tevydh bro dhe dhehweles dhedhi ha'y desper a dreylyas yn hwans a "*distrui ha difetha bush*"; hag y fydh an "*tressa rann a'n dus ledhys*"

a'n 6^{ves} hirgorn a Apo.9. Oll an kenedhlow arvys gans arv nuklerek a vydh konstrynys ytho dre'n hwarvosow dh'aga devnydhya erbynn aga eskerens potensyal personel.

Dan 11:45 *Ev a dhrehav tyldow y balys ynter an moryow, troha'n menydh splann ha sans; ena ev a dheu dhe'n diwedh, heb bos denvyth orth y weres.*

45a- *Ev a dhrehav tyldow y balys ynter an moryow, troha'n menydh splann ha sans*

Yn-mes tentes ynter an moryow, drefen y palasow dhe vos namoy war an nor. Desedhyans desper an soudoryon Russek yw deskryfys yn kler gans an Spyrys re's dampnyas dhe wodhevel an destyn ma. Yn-dann tan aga erbynnorow, i yw herhys bys yn tir Ysrael. Kasys gans pubonan, nys eus skoodhyans na tregeredh dhedha, hag i yw distruys yn tir Yedhowek. Yndella, Russi a wra tyli kendon pur boes a wra Duw ri dhedhi a-dhia hy skoodhyans dhe eskerens spyrysel Ysrael y'n keffrysians koth, yn termyn hy divroans dhe Babylon. Hi a wertha mergh dhe bobel Tyr, sita a'n plesour paganek. Esek.27:13-14 a afydh, Duw ow leverel dhe Tyr: *Javan, Tubal (Tobolsk) ha Meshek (Moskov) a wre kenwertha genes; i a ros kethyon ha daffar pres yn eschanj a'th kenwerthes. An re a ji Togarma (Armeni) a brovia dha varghasow a vergh, marghogyon ha mulyow.* Yth o va ynwedh men meyn kenwerth rag an Yedhewon a wre kenwertha gensi ynwedh: Esek.27:17: *Yuda ha pow Ysrael a wre kenwertha genes; i a ros gwaneth Minnith, tesennow, mel, oyl ha balm, yn eschanj a'th kenwerthes.* Ytho Tyr a dheuth ha bos rych orth aga cost. Pella, yn Esek.28:12, yn-dann an titel a "myghtern Tyr", Duw a gews yn tidh dhe Satnas. Yth yw konvedhys yth o ev a wre profya dhyworth an rychys ha'n pythow rych kuntellys y'n sitys meur pagan a'n servyas yn furv lies duw pagan, heb mar kowses, mes pup-prys hag yn pub le yn formys kultus a dyb Duw dhe vos kasadow. Ev a dheg war y golonn poesedh a frustrans kuntellys, ynwedh, dres hirder an oesow ha'n milvledhynyow a istori denel. An frustrans ma a justifi y sorr a wra omdhybella yn rann yn furv an kynsa bresel ynterneghel euthyk distruyek.

Mes an sorr ma a Dhuw erbynn kenwerth an oesow koth a'gan gelwel dhe gonvedhes pyth a dyb Duw a-dro dhe genwerth keswlasek y'n termyn ma, yn kever keswlasek oll drehevys war erbysiedh an varghas. My a dyb bos distruans tourys an World Trade Center yn Evrek Nowydh an 11ves a vis Gwynngala 2001 gorthyp. Ha dres henna, yn Apo.18, an profoesans a dhiskwa effeyth tebel an rychys drefen kenwerth ha keschanj keswlasek, mayth omdhistyr pub rewl po lagha kryjyk a-rag an dhiskryjians bras.

Yn diwedh Dan.11, eskar eretek an SU, Russi, yw distruys. Hemma a wra ytho ri dhedha gallos dien war oll an re a dreus an kas ynternasyonal. Goev dhe'n fethys! Res yw dhodho omblegya ha godhevel lagha an fethor py le pynag y fo war an nor, ow treusvywa.

Danyel 12

Dan 12:1 *Y'n termyn na, Myghal a sev, an penn meur, difresyer mebyon dha bobel; hag y fydh termyn a galetter, a'n par na via bythkweth a-dhia bos kenedhlow bys y'n termyn na. Y'n termyn na, an re a'th bobel a vydh kevys skrifys y'n lyver a vydh sawys.*

1a- *Y'n termyn na, Mighal a sev,*

An termyn na yw an diwedh a'n bys may teu Yesu-Krist yn-bann yn splannder ha galloes y dhuwder, re beu disputys dre bell gans kryjyansow kesstrivus. Yn Apo.1:7 y leverir: *Otta, ev a dheu gans an kommel. Ha pub lagas a'n gweldh, ynwedh an re a'n gwanas; hag oll loethow an nor a gynvann warnodho. Ya. Amen!* Res yw omvarya gans an tybyans ma, rag pub rol a wrug Duw kemeres hanow dyffrans, ytho yn Danel hag Apo.12:7 ev a omdhiskwedh avel **Mikael**, an penn-mester a'n bewnans nevek a-el a re dhodho awtorita war an jowl ha'n dhywolow. Y hanow, Yesu-Krist, nys yw saw rag an re etholys a'n nor a dheuth dhe selwel yn-dann an hanow ma.

1b- *an pennmeur,*

An hembrenkyas meur ytho yw YaHWéH Mikael Yesu-Krist hag ev yw neb, yn y goyntuster arbennek, an reyth pabek re gemmeras dhodho y genweres a bysadow nevek **heb**

worfenn bys yn 1843, a-dhia 538, dydh dalleth an rewlyans pabek ha'y fondya yn cita Rom, yn palys an Latran war vryn Caelius. An desten ma o kowsys yn Daniel 8.

1c- *an difresyas a flegthes dha bobel;*

Onan *defendyer* a wra omri pan vo omsettyans. Hag y fydh yndella yn ourys diwettha bewnans an re dhewisys re drigas lel, kyn feons dampnys dhe'n mernans gans an rebellysi diwettha. Ottomma ni a yll kavoes oll an patronys profys yn hwedhlow Daniel drefenn i dhe vos kowlwrys yn studh diwettha tragiek. Y'n studh diwettha ma **galar meur**, ni a vewnans ar interventyansow marthus derivys yn Dan.3, an *forn* ha'y beder person bew, yn Dan.5, kemerans *Babylon bras* gans Duw, yn Dan.6, an *lewyon* gwrys dianall mes ynwedh diwedh an **trygh bras** diskwedhys kyns gans an huni a frappyas an Yedhewon yn -168, an 15 Kisleu henn yw, an 18 Kevardhu, yn dydh sabot.

1d- *ha hi a vydh termyn a galetter, kepar dell nag eus nagonan a'n par na bythkweth a-dhia bos kenedhlow bys y'n termyn ma.*

Orth y vreusi der an derivas ma, an trygh bras diwettha a wra tremenya an huni a veu ordenys gans an Grekow erbynn an Yedhewon. Yn hwir, an Grekow a frappyas an Yedhewon hepken a veu kevys y'n stretow po yn aga chiow. Y'n diwedh an bys, an taklow yw pur dhyffrans, ha'n teknegieth a-varr a as rewlyans dien war an dus a vew war an nor. Dre deknegieth diskudha tus, y hyllir kevys neb den yn neb le, yn neb tyller mayth omgudh. Y hyllir gul rollyow a dus a sev erbynn an ordenansow re beu ordenys yn maner poran kewar. Y'n kuntell diwettha ma, dilea an re dewisys a vydh possybyl dre vones denel. Kynth yns i leun a fydh ha govenek yn agan delivrans, an re dewisys a wra bewa ouryow kalet; an re a vydh hwath rydh, diberthys a bup-tra, an re erell y'n prisionyow an rebellys ow kortos aga horfola. Galetter a wra reynya yn kolonnow an re dewisys tebedyghtys mar nyns yns i ledhys.

1e- *Y'n termyn na, an re a'th pobel a vydh kevys skrifys y'n lyver a vydh selwys.*

Hemm yw lyver an bewnans, rag heb jynn-amontya, Duw re wrug rol a bub kreatur re dheuth dhe vos genys gans Adam hag Eva ha'ga henedh. Orth diwedh bewnans pub huni, an diwedh re beu ervirys gans Duw, neb re withas diw rol: an re dewisys ha'n re koedhys, herwydh an dhew hyns diskwedhys dhe'n kenedhel yn Deut.30:19-20: *My a gemmer an nev ha'n nor a-dheragowgh hedhyw yn dustuni er agas pynn: my re worras a-ragowgh bewnans ha mernans, bennath ha molleth. Dewis bewnans, may fewi, ty ha'th has, dhe gara an ARLOEDH dha Dhuw, dhe woslowes orth y lev, ha dhe omaskorra dhodho: rag anodho yma dha vewnans ha'y besans ... Yth yw herwydh y dhewis rag an drog mayth yw diskwedhys dhyn an sort diwettha a babeth romanek, leskys y'n tan, yn Dan.7:9-10 ; hemma drefenn y eryow goethus war-tu ha'n Duw an dhewisyow herwydh Dan.11:36.*

Yn Apo.20:5, dehweles Krist a dheu gans dasserghyans an re varow yn Krist henwys, an kynsa dasserghyans : Gwynn aga bys ha sans an re a gemmer rann yn **an kynsa dasserghyans** drefenn na'n jeves an nessa mernans galloes warnedha.

Dan 12:2 *Lies a'n re a gosk yn doust an nor a wra difuna, re rag bewnans heb diwedh, ha re erell rag meth ha disenor heb diwedh.*

2a- *Lies a'n re a gosk yn **douster an nor** a wra difuna, re rag bewnans heb diwedh,*

Dres oll, y'n gis kemmyn, an re varow a gosk yn ta yn **douster an nor**ha nyns yw yn paradhis marthus po yn ifarn golesekk dell dhysk ha kryj an kryjyansow kristyon po paganek fals. An manylyon ma a dhasworra studh gwir an re varow dell dhysk Ecc.9:5-6-10: *Rag oll an re a vew yma govenek ; ha kyn fe ki byw gwell yw ages lew marow. An re vew, yn hwir, a woer y ferwons ; mes an re varow ny wodhons travyth, ha nyns eus gober dhedha namoy, drefenn aga hows dhe vos ankevys. Ha'ga kerensa, ha'ga kas, ha'ga avi, re verwis seulabrys ; ha ny vydh dhedha rann vytholl bythkweth yn pup-tra a vo gwrys yn-dann an howl.. ... Pup-tra a wra dha leuv kavoes dhe wul gans dha nerth, gwra e; rag nyns eus ober, na tybyans, na skians, na furneth, yn trigva an re varow, mayth edh.(Trigva an re varow yw **douster an nor**).*

Nyns eus tybyans vyth wosa an mernans drefenn bos an tybyans ow triga yn ympynnyon den, yn unnsel, pan vo hwath yn few ha magys gans an goes dannvenys gans gwythyans y golon. Ha res yw dhe'n goes na bos purhes dre anella an skevens. Ny leveris Duw nevra tra arall, a-ban leveris dhe Adam, devedhys peghador dre disobayans, yn Gen.3:19:*Dhe hwys dha fas ty a wra dybri bara, bys pan dhehwelydh y'n dor, may feu kemmerys a-dhiworto; **rag doust os, ha dhe dhoust y hwre'ta dehweles.*** Rag afina an studh ma a dhistruyans an den marow, ni a red yn Salm 30:9 : *Pandr'a gwaynydh dre dhinewi ow goes, ow thenna dhe'n pytt? A wra doust kana dha wormola? A dheriv hi dha lelder?* Na, drefen na yll herwydh Salm 115:17 : *Nyns yw an re varow a wra kormel an ARLOEDH, na nagonan a dhiyskynn dhe'n tyller a davosow.* Mes ny wra hemma lettya Duh a alloes drehevel arta bewnans re veu kyns, ha'n galloes ma a wreythya a'n jeves Duw ha'n el na den.

Yma dew diwedh dhe'n dhew hyns ha Diskwedhans 20 a dhysk dhyn bos anedha diberthys gans anmil vlydhen a'n seythves milvledhen. Ha pub bewnans denel a dhiswarva a enep an nor a-dhia dhalleth an *mil vlydhen*, ny vydh an re koedhys drehevys marnas wosa aga breus gans an syns ha Yesu-Krist yn y wlaskor nevek. Dre an messaj ma kelmys orth an 7th *hirgorn*, Apo.11:18 a afydh, ow leverel: *An kenedhlow re sorras; ha dha sorr re dheuth, **ha'n termyn re dheuth dhe vreusi an re varow, dhe wobra dha wesyon an profoesi, an syns, ha'n re a berth own a'th hanow, an re vyghan ha'n re vras, ha dhe dhistrui an re a dhistrui an nor.*** Y'n vers ma, *breus an re varow* a wra dhe Dhuw drehevel, yn kynsa, y re etholys marow may hallons breusi an re dhrog gwithys yn studh ankow.

2b- *ha'n re erell rag an disenor, rag an meth heb diwedh.*

Nyns eus an heb diwedh dhe'n re vew yn unnsel. Wosa aga distruyans diwettha a'n breus finel, an *disenor* ha'n *meth* a'n re koedhys a wra triga yn unnsel yn kov heb diwedh an re dewisis, an eledh ha Duw.

Dan 12:3 *An re a veu skentel a splann avel splannder an nev, ha'n re a dhyskas ewnder dhe'n routh, a splann avel an ster, bys vykken ha bys heb diwedh.*

3a- *An re a vydh skentel a splann avel splannder an nevow*

Skentolet a ughella den a-ugh enevales. Yma hi owth omdhiskwedhes dre y allosedh dhe resna, dhe denna konkludyansow dre observans a fowtys po dre dhiskleryans sempel. Mar na via tus rebellyek yn rydhyses a ros Duw dhedha, skentolet a wrussa ledya oll an vabmdenieth war-tu ha'n keth aswonvos a vos Duw ha'y laghys. A-dhia Moyses, Duw re wrug kovadha an hwarvosow moyha merkys a'y dhiskwedhyans dhe dus. Ottomma an fordh a resna dhe sywya. An fydh unnik-duw a omdhiskwedhas yn istori pobel Ebrow. Y dustuni ha'y skrifow ytho yw priorek dres oll skrifow erel attribuys dhe'n keth Duw unnik. Yth yw possybyl normal bos pobel Duw kesstrivys, mes bos an skrifow sans kesstrivys a dheu ha bos ober dyowl. An fydh selys gans Yesu-Krist a gemmer hy fentennow ha'y devynnow yn skrifow Ebrow an kynsa kevambos, hag a re hy legitimita. Mes dyskas an Eglos Katholik Romanek ny wra gwitha an pennrewl ma, ytho na yll na hi na Quran Islam omgelwel a'n Duw bew gwrier a bup-tra a vew hag a eksist. Yesu a afydhyas an pennrewl orth y govhe yn Yowann 4:22, *an selwyans a dheu dhyworth an Yedhewon : Hwi a wordh an pyth na wodhowgh; ni, ni a wordh an pyth a wodhon, drefenn an selwyans dhe dhos dhyworth an Yedhewon.*

Yn kynsa bagas ma a dhewisis, Duw a dhewis tus selwys heb godhvos arbennik drefenn aga lenduri diskwedhys yn peryll aga bywnans a-dhia Adam hag Eva; ha bys yn 1843. I yw selwys drefenn aga oberow dhe dhestya a'ga skentolet hag a'ga wolkom a laghow Duw diskwedhys der aga gostytter. Yn bagas ma, an protestans moyha lendur ha **an re hebaskka** re gavas dader Duw bys yn gwenton 1843, na wrug gorra an sabat sans yn krav bys yn an termyn na. Apo.2:24-25 a wra afydhya an daromres ma: *Dhy'hwi, dhe oll an re erell yn Thyatira, **na dhegemmerons an dyskas ma, ha na aswonnsions downedhow Satan, dell y's***

gelwir, my a lever dhywgh: **Ny worrav warnowgh begg arall; marnas**, an pyth a'gas beus, synsewgh ev bys pan dhyffiv.

3b- *ha'n re a dhyskas ewnder, dhe'n bush a splann avel an ster, bys vykken ha bys dhe'n oesow*

An nessa bagas ma yw diberthys drefenn an nivel ughel a sansheans a dhiskwa war an nor a-dhia 1843. Dewisys dre brevyans fydh, selyes yn kynsa war govenek dehvel Yesu Krist, yn kettermyn rag gwenton 1843 ha kynnyav 1844, y sansheans gans Duw yw formellys dre y astiveryans a'n sabot a wra arta, wosa kansblydhynyow a dewolgow, ankev ha dispresyans anodho.

Yn an folenans ma yn dew bagas, an pyth a wra aga difrans yw aga studh a-dhia justys Duw, henn yw, aga studh a-dhia y dhegh gorhemmynnow ha'y erghyansow yeghes ha re erell. Y'n tekst gwreydhek yn Exo.20:5-6, an nessa gorhemmynn a veu removeys gans Rom, a dhiskwa yn kler an poester a re Duw dhe obayans dh'y worhemmynnow hag ev a borth kov a'n dhew hyns ha'n dhew dewlenn diwedhel kontrari: *...yth ov vy Duw gennek a gessydh kammweyth an tasow war an flegges bys an tressa ha'n peswara henedh war an re a'm kas ha treusi ow gorhemmynnow, hag a wra tregeredh bys yn mil henedh rag an re a'm kar ha synsi ow gorhemmynnow.*

Y'n vers ma, an Spyrys a dhiskwedh reson bosva an sterennow yn agan kreashyon dor. Ny's teves reson bosva saw dhe servya avel arwoedh a'n re etholys dor dewisys gans Duw; ha Gen.1:17 yw an dra a dhiskwedh aga hwedhel: *Dew a's gorras yn efanvos an nev, dhe wolowi an nor.* Ena Duw a's devnydh rag diskwedhes dhe Abraham an bush a y *has* yn Gen.15:5 : *Niver ster an nev mar kyllidh aga nivera; yndella vydh dha has.*

Byttegyns, studh an steren spyrysel a yll chanjya herwydh an oberow degys gans an kryjyk dasprenys. Ow koedha spyrysel dre y dhisobayans, *an steren a goedhas*, hi koedha a'n nev. An imaj a vydh kovhes rag displegya an koedh a fydh protestyek yn 1843, dargenys dre arwoedh nevek gwir yn 1833, yn 6^{ves} sel a Apo.6:13 : *ha'n sterennow a'n nev a goedhas war an nor, kepar dell tewl figbrenn, tewlys gans gwyns krev, y figys glas.* Hag arta yn Apo.12:4 : *Y lost a draylyas tressa rann ster an nev, ha'ga thewlel war an nor.* An messaj ma a dhasnowedh an messaj a Dan.8:10 : *Ev a sevis bys yn lu an nevow, ev a wrug koedha dhe'n dor rann a'n lu ma ha'n sterennow, hag ev a's stompyas..* An Spyrys a re an kowldro dhe'n rewlyans pabek romanek a-dro dhe'n koedh spyryek a unn tressa rann a'n kryjgyon dasprenys; tus toellys a wra krysi yn euver yn selwyans Krist ha deklarya y wiryonedh.

Dan 12:4 *Ty, Daniel, syns an geryow ma yn-dann gel, ha sel an lyver bys dhe'n termyn a'n diwedh. Lies a wra y redya ena, ha godhvos a wra ynkrressya.*

4a- An **termyn an diwedha** aswonn lies gradh yn kettermyn, mes ev a dhallathas, yn sodhogel, yn gwenton 1843, gans dallethvos an arghadow divydh skrifys kyns yn Dan.8:14: ***By'n nos ha myttin 2300 ha'n sansoleth a vydh justifiys.*** Yn 1994, an nessa termyn a'n diwedh a veu merkyes gans dampnya an institutyon adventydh ollvysel. A-dhia 1843, lyver Daniel re beu redys, mes ny veu nevra styrys yn ewn kyns an ober ma a wrav hwath darbari yn 2021 ha hemma a-dhia 2020. Ytho an dydh ma yw an ughella poynt a'y **godhvos** ha gans henna, an gwir diwettha **termyn an diwedh** a wra gorfenna gans an gwir dhehwelyans a Yesu-Krist, aswonnys ha gwaytyes, rag gwenton 2030. Ni a wel bos an vlydhen 2020 merkys yn ta gans Duw seulabrys, drefenn bos an kenedhel oll gweskys gans mernans Virus Covid-19 a omdhiskwedhas yn China a-dhia 2019, mes yn Europa Katholik an Pab, a-dhia 2020 hepen. Yn 2021, yma'n virusow ow treylia ha pesya gweskya an kenedhel kablus ha rebellek.

An prov a fydh adventist diskwedhys

Dan 12:5 *Ha my, Daniel, a viras, hag otta, dew den arall a sevi a'ga sav, an eyl a'n eyl tu a'n avon, ha'y gila a'n tu arall a'n avon.*

5a- Porth kov! Yma Daniel a-dal an avon « Hiddékel », an Tiger, an kowser a dus. Ytho, dew den a sev a'n dhew du a'n avon, ow styrya bos an eyl tremenys ha'y gila parys dhe wul yndella. Y'n keth fordh yn Dan.8:13, keskows a veu ynter dew sans.

Dan 12:6 *Yn-medh onan anedha dhe'n den gwiskys yn lien, ow sevel a-ugh dowrow an avon: Py termyn y fydh diwedh an marthusyon ma?*

6a- Yn Dan.8:14, govynnow an syns re dhegemmersa gorthybow Dhyw a-dro dhe'n 2300 gorthugher-myttin, ow determya an vlydhen 1843. Yma an kynsa gorthyp ow pos daswrys omma, ha'n govynn a-dro dhe dhiwedh an bys y'n eur ma; an prys may hedh an profoesans bos dhe les. An govynn yw gorrys dhe Grist, delinys gans anden *gwiskys yn lien* a sev *a-ugh an avon* ow mires orth y dremen dre vab-den. Duw a dhasgemmer imaj a dremen an mor rudh a sawas an Ebrowyon mes a veudhas aga eskarow ejyptek.

Dan 12:7 *Ha my a glewas an den gwiskys yn lien, esa ow sevel a-ugh dowrow an avon; ev a dhrehevis y dhorn dhyghow ha'y dhorn kledh war-tu ha'n nevow, hag ev a dosas dre neb a vew bys vykken y fydh dres termyn, termynys, hanter termyn, ha'n taklow ma oll dhe dhiwedh pan vo nerth an bobel sans terrys yn tien.*

7a- *Ha my a glewas an den gwiskys yn lien, ow sevel a-ugh dowrow an avon; ev a dhrehevis y dhorn dhyghow ha'y dhorn kledh war-tu ha'n nevow,*

Yn studh Breusydh Arbitrek, Yesu Krist a dhrehav y dhorn dhyghow bennyssek ha'y dhorn kledh kessydhyek war-tu ha'n nevow dhe wul deklaryans solempnyel.

7b- *hag ev a dosas gans neb a vew bys vykken y fydh dres termyn, termynnyow, ha hanter termyn*

Ow kul devnydh a dermyn profosek an myghterneth pabek, Krist a dhiskwa ha perthi kov a'y vreus re gondamnyas y eglos y'n termyn passys dhe wodhevel arwask an rewlys pabek ha mollethow an omsettyansow barbarek a's precedyas; hemma drefen forsakya an sabot a-dhia an 7ves a vis Meurth 321. Yndellma, yma gwarnyans dhe gryjygyon duryansow an adventydhon. Mes nyns yw an acheson unnik; yma acheson arall a wra Du dri an myghterneth pabek dh'y gov; henn yw an dydh dalleth, 538 O.K. An dewis yw fur drefen bos an dydh 538 servya avel sel rag an niverow a wra an profoesans profya dhyn, ow tislegya termynnyow profosek nowydh yn vers 11 ha 12.

7c- *hag y hwra oll an taklow ma gorfenna pan vo nerth an bobel sans **terrys yn tien***

An lavar berr ma a wra dastus an prys gwir diwedh yn ta: an prys may fydh an re dewisys ogas dhe vos distruys, diwreidyhs a enep an nor; notya an manylder: **galar meur**, an re dewisys a wra bos war verr dhe vos distruys, diwreidyhs a enep an nor; notya an manylder: **terrys yn tien**.

Dan 12:8 *My a glewas, mes ny gonvedhis; ha my a leveris: 'Ow Arloedh, pandr'a vydh diwedh an taklow ma?'*

8a- Daniel truan! Mar nyns yw konvedhes y lyver hwath kevrinek dhe'n re a vew yn 2021, pygemmys moy yth o an konvedhes ma mes a'y goweth ha heb les rag y sawyans y honan!

Dan 12:9 *Ev a worthybis: 'Ke, Daniel, rag an geryow ma a vydh synsys yn-dann gel ha selys bys dhe dermyn an diwedh.'*

9a- An gorthyp an el a wra gasa Daniel heb y dhesirys, mes ev a afydhyas an kowlwrians diwedhes a'n profoesans reservys rag *an termyn an diwedh* oos Kristyon.

Dan 12:10 *Lies huni a vydh glanhys, gwynnhes ha purhes; an re dhrog a wra drog ha nyns eus nagonan a'n re dhrog a wra konvedhes, mes an re a's teves skians a wra konvedhes.*

10a- *Lies huni a vydh glanhys, gwynnhes ha purhes*

Ow kemmeres omma an keth gerow eus yn Dan.11:35, an el a afydhyans an honanieth babak an **myghtern** goethus ha tyrant a a sev *a-ugh oll an dhuw*ow ha hogen an unnik gwir **Duw**, yn vers 36.

10b- *an re dhrog a wra drog ha ny wra nagonan a'n re dhrog konvedhes,*

An el a gows a-dro dhe'n pennrewl a wra pesya bys diwedh an bys, an hirheans a'n drog yw dismygys yn profoesansow Daniel dre an hirheans a'n "*an pres* » a begh grek ha « *horn* » a nerth romanek bys yn dehweyans Krist. An re dhrog a vydh lettys diwweyth dhe gonvedhes: yn kynsa dre aga dises personel, hag yn nessa, dre *galloes a gammdybyans* res gans Duw a wra aga gallosegi dhe *krysi yn gow* herwydh 2 Th.2:11-12: *Ytho Duw a dhannvon dhedha gallos a draylyans, rag may kryssons dhe'n gowekter, rag may fo breusys oll an re na wrussa krysi dhe'n gwirder, mes a gemmeras plesour yn anghyfiawnder.*

10c- *mes an re a's teves konvedhes a wra konvedhes.*

Hemma a'n prov, *skentoleth* spyrysel yw ro arbennik res gans Duw, mes yw precedys gans devnydh da a *skentoleth* selvenek res dhe bub den normal. Rag ynwedh y'n standard ma, tus a gemysk an dyskans ha'y dhiployow gans *skentoleth*. Ytho my a dhifun an dyffrans ma: an dysk a wra gasa kedhlow dhe entra a-bervedh yn kov denel, mes *skentoleth* yn unnsel a wra aga devnydh da ha fur.

Dan 12:11 *A-dhia an termyn may hwra an ~~aberth~~ heb diwedh hedhi, ha may fydh settys desolasyon kasadow, y fydh mil dew kans ha peswar ugens dydh.*

11a- *A-dhia an termyn may hedh an ~~aberth~~ heb diwedh*

Res yw dhymm y dhri dh'y gov arta, mes an ger '~~aberth~~' nyns yw y'n tekst hebrowek kynsa. Ha posek yw an manylyon ma drefen bos an *heb diwedh* ow tochyha oferyaseth nevek Yesu-Krist. Ow trelya y bysadow war an nor, an pabesteth a gemmer dhiworth Yesu-Krist y rol a bysader rag peghosow y re etholys.

An menystrans parallel dor a dhallathas yn 538; an prys mayth omsevis Vigilus 1^a, an kynsa pab gwir, yn Rom, yn palys an Latran, war vryn Caelius (an nev).

11b- *ha mayth yw settys ankenusheans kasadow*

Ytho, a-dhia 538, an prys mayth ewllygyas rewlyans romanek an pab, menegys yn Dan.9:27: *hag y fydh war askel an abominasyow an difeythter, bys yn distruyans ha hi a vydh terrys [herwydh] an pyth re beu ordenys, war an [dor] difeythys.*

Y'n vers ma, ow targedna an dydh 538, ny wra an Spyrys merk marnas Rom babolek, hag ytho yma an ger «abominasyon» unnplek. Nyns o yndella yn Dan.9:27, le may feu omglewys an dhiw fase a Rom, paganek ena babolek.

Let us note the interest and importance of the grouping in this verse of the two things: "*the removal of the perpetual*" to Christ in Dan.8:11 and "*the wing*" papal which bears "*the abominable desolation*" cited in Dan.9:27. By linking these two actions to the same date 538 and to the same entity, the Spirit confirms and proves that the author of these misdeeds is indeed Roman papism.

Yn Dan.11:31, an weythres a veu komparys dhe'n myghtern grek Antiochos 4 a dhiskwedhas dhyn an patron kemmyn a'n pyth a elow Duw « *an abominasyon anken* ». An pabeth a'n daswra, mes dres 1260 blydhen hir a woes.

11c- *bydh mil dew kans peswar ugens dydh.*

Rag gul duryansow profetek re beu leverys a-dro dhe'n termyn diwedh bos dres musurya, an unnsys yw gorrys kyns an niver yn oll an profoesansow a Daniel: *dydh 1290 ; dydh 1335* (an nessa vers) ; Dan.8:14 : ***gorthugher-myttin 2300*** ; ha seulabrys yn Dan.9:24 : *seythun 70.*

Nyns eus dhyn marnas unn jynn-amont sempel dhe wul: 538 + 1290 = 1828.

An pyth a vynn an dydh 1828 yw ri dhe'n prevyans adventist karakter ollvysel drefenn hy bos ow targedha an tressa a'n pypm blydhen a'n keskussulyansow adventist syns y'n Albury Park yn Loundres yn lok an teylu ryel a Bow Sows.

Dan 12:12 *Gwynnvys neb a wortos, hag a dheu bys yn mil ha tri hans pymthek dydh ha deg warn ugens!*

12a- Nyns yw an vers ma saw an pyth a re dhyn styr an dhew dermyn profosek ma. An themm yw gortos dehwelyans Krist, mes gortos arbennik selys war ragwelyow niverys res gans an Bibel. Yma edhomm a nowedh reknans: $538 + 1335 = 1873$. An el a dhiskwedh dhyn dew dhydh a verk dalleth ha diwedh prevyans fydh adventist kowlwrys yntra an blydhynyow 1828 ha 1873. Y'n fordh ma, agan attendyans yw gorrys war an dydhyow 1843 ha 1844 re veu an acheson a dhew wortos yn kettermyn a dhehwelyans splann Yesu Krist yn SU, ytho yn tir brotestantek.

Y'n imaj a dremenans an avon 'Tigra', an tiger a dheber enevow denel yw an dydhyow ma 1843-1844 a wra tremena a'n bewnans spyrysek dhe'n mernans spyrysek an protestans skonys. Y'n kontrari part, neb re sewenas y'n prov a dheu yn-mew byw ha benygys gans Duw a'n tremenans peryllus ma. Ev a gav dhyworth Duw, benath arbennik: 'Gwynn y bys neb a a wra drehedhes 1873!'

Dan 12:13 *Ha ty, kerdh dhe'th diwedh; ty a bowes, ha ty a sev rag dha ertach yn diwedh an dydhyow.*

13a- Daniel a dhiskudh wosa an kynsa dasserghyans may fydh ev dasserghys, styr oll an taklow a dherivas dhyn. Mes rag an adventist hwath yn few, y dhyskans a wra pesya kowlwul dre diskwedhyansow synsys yn Diskudhyans Yowann.

An lyver Daniel a gudh y rychys meur yn ta. Ni re welas an dyskansow a gennerth a wra an Arloedh ri dh'y dhewisys an dydhyow diwettha drefenn an dydhyow diwettha ma dhe gavoës arta an norm a own hag ansurneth re beu dres oll an istori denel. Unnweyth arta mes an diwettha, an dewisys a vydh poyntys gans bys ha synsys yn akont a'n drog prysow a wra koedha war an re a dhiankas rebellyek a'n Tryja Bresel an Bys devynnys yn Dan.11:40-45 hag Apo.9:13. Esekiel 14 a dhiskwedh patryow an fydh: Noy, Daniel, ha Job. Kepar ha Noy, y fydh res dhyn fia ha sevel erbynn an res a vrys an bys dre dhrehevel agan gorhel a lelder dhe Dhuw. Kepar ha Daniel, y fydh res dhyn gortos fast dhe wul agan dever a dhewisys dre nagha an norm selys gans an fals kryjyans. Ha kepar ha Job, y fydh res dhyn godhevel yn korf ha yn brys pub prys may hwra Duw y asa, ha ni gans les war Job: dre y brofans, ni re dhyskas prag y hwra Duw gasa an provyansow ma.

Lyver Daniel a wrug gasa ni dhe gonvedhes ynwedh an bewnans nevys anweladow. Hemm, dre dhiskudha an person ma henwys Gabriel, hanow a styr 'neb a wel fas Duw'. Yma ev owth omgavos yn pub misyans posek a dowl selwyans Duw. Ha res yw dhyn konvedhes, yn gwylaskor nevys Duw, ev hag oll an eledh da re beu diberthys dhyworth golok Mighal, an meneghes eledhek a Dhuw, dres termyn y enkorforrans dor, henn yw, 35 blydhen. Yn kevrenna meur a gerensa, Mighal a gevren ynwedh y awtorita, owth assentya bos marnas '*onan a'n pennnewlysi*'. Mes Gabriel a'n diskwedhas ynwedh dhe Daniel, an dewisys yn mysk an re dhewisys, avel « *an Penn a'th pobel* ». Ha Dan.9 a dhiskwa dhyyn yn kler pup-tra a wra Yesu kowlwul rag sawya y dus dhewisys lel. Ytho, an towl selwel a Dhuw yw dyllys yn kler, hag ena kowlwrys an 3ves a vis Ebrel 30 dre growsans Yesu-Krist.

Lyver Daniel re dhiskwedhas dhyn bos fys diskwedhys yn unnsel gans tevesik. Hag herwydh Duw, an flogh a dheu ha bos tevesik pan enter yn y dhegves blydhen. Ytho, ny yllir marnas gweles an frut hwerow yn-genys dre besans fleghe hag an ertach genedhlek kryjyk yn oll an kryjyansow fals. Yesu a leveris yn Mark 16:16: *neb a grys hag a vydh besydhys a vydh selwys; neb na grys ny vydh dampnys*. Ytho, hemma a styr bos fydh yn kynsa ha diskwedhys kyns an besydhys. Wosa an besydhys, Duw a'n prov. Ynwedh, peren arall diskudhys yn Daniel, yma an geryow ma a Yesu yn Matt.7:13 afydhys: *Ewgh a-bervedh dre an porth kul. Rag efan yw an porth, ledan yw an hyns a led dhe dhistruyans hag yma lies a dremen dredhi*; hag ynwedh yn Matt.22:14: *Rag lies yw gelwys, mes tanow yw dewisys*; herwydh Dan.7:9, *deg bilvil gelwys dhe ri akont dhe Dhuw rag, yn unnsel, milion dewisys dasprenys selwys, drefenn i dhe weles yn hwir yn ta servys an Duw kreator, yn Krist y'n Spyrys Sans*.

Yn kever Chaptra 12, y feu gorrys selow struktur an lyver Diskudhans ow kovhe an dydhyow 538, 1798, 1828, 1843-1844 kudhys ha profys mes posek rag tregghi termyn yn Diskudhans, ha 1873. Dydh arall, 1994, a vydh drehevys ena rag anken re ha lowena re erell.

Dalleth orth an arwodhonieth profosek

Yn oll barabolennow an Bibel, an Spyrys a wra devnydh a elvennow dor a yll arwodhya enyadow dianow gans reythow kemmyn. Res yw hwithra pub arwodh yn tien, dhe denna an diskasow kudhys gans Duw. Kemmeryn avel ensampel an ger "*mor*". Herwydh Gen.1:20, Duw a'n pobl gans enevales a bub eghenn, diniver hag dianow. Y gylgh yw marwel dhe'n den a vew dre anella ayr. Ytho, hi a dheu ha bos arwodh a vernans dhe'n den a yll owna yn ewn hy hopenyder a wra an tir difroeth. Yn apert, nyns yw an arwodh ma faveradow dhe'n kenedhel dre vras ha, drefenn hy styr a vernans, Duw a re hy hanow dhe'n fenten wolghi a'n Ebrowyon a dhargan dowrow besydhians. Besydhya a styr beudhi, ytho, merwel dre veudh dhe vewa arta yn Yesu-Krist. An den koth anwir yw drehevys gans gwiryonedh Krist. Ottomma oll rychys unn elven a'n kreashyon dhywyk: *an mor*. Yn-dann an dyskans ma, ni a wra konvedhes gwell an styr a re Duw dhe'n gwers ma a Danyel 7:2-3: «... *ha mir, an peswar gwyns a'n nevow a dardhas war an mor meur. Ha peswar best meur a dheuth yn-mes a an mor, dyffrans an eyl dh'y gila* ». Godhves bos « *an peswar gwyns a'n nevow* » ow tiskwedhes an breselyow ollvysel a worr an poblow fethys yn galloes. Omma, « *an mor meur* » a verk an bush a boblow pagan na enor Duw, hag ytho, yn y wolok, yns i par dhe enevales « *an mor* ». Yn lavarow « *peswar gwyns a'n nevow* », « *peswar* » a verk an 4 poynt kardinal a'n tuow North, South, Est ha West. An « *gwyns a'n nevow* » a dhre chanjow yn semlant an ebron, ow herdhya an kommol, i a wra hager-awel ha dri glaw; ow kwakhe an kommol, i a wra favera howlsplann. Y'n keth vaner, an breselyow a wra chanjow meur y'n politegieth kowethasek, chydrow erowek a re an domynans dhe'n pobel nowydh fethys dewisys gans Duw, mes heb bos benniges ganso. Rag henwys avel « *best* », nyns eus dhodho gwir d'n bennathow ordenys dhe vos profys dhe wer gwir; y etholys len a gerdh y'n golow avel Adam hag Eva, ha bys diwedh an bys. Ha piw yw y etholys? An re may hwra aswonn y imaj ynna, drefenn bos den gwrys war-lergh imaj Duw herwydh Gen.1:26. Merk an dyffrans: den yw gwrys po gwrys gans Duw dh'y imaj, ha best yw askorras der y gylgh, mor, tir, po ayr, herwydh arghadow Duw. Dewis an verb a verk dyffrans an stat.

Yn nessa ensampel, kemer an ger « *dor* ». Herwydh Gen.1:9-10, an hanow ma « *dor* » a veu res dhe'n dor sygh a dheuth yn-mes a'n « *mor* »; imaj a wra Duw devnydh anodho yn Apo.13, dhe symbolya an fydh brotestant a dheuth yn-mes a'n fydh katholik. Mes hwithryn ni aspektyow erel a'n « *dor* ». Favus yw dhe'n den pan y'n mag, mes andhefavus pan gemmer furv difeyth segh. Ytho, yma edhomm dhedhi a dhowr da a'n nevow rag bos bennath dhe'n den. An dower ma a yll dos ynwedh a'n avonyow ha'n goverow a'n dreus; dhe'n acheson ma, ger Duw yw kehevelys ynwedh dhe « *fenten a dhowrow byw* » y'n Bibel. Yma po fowt a'n « *dowr* » a dheterm an natur a'n « *dor* », hag a spyrysoleth, gnas fydh den gwrys a 75% a dhowr.

Yn tressa ensampel, kemeryn ster an ebron. Y'n kynsa, « *an howl* », tu positif, ev a wolow; herwydh Gen.1:16, hemm yw golowys an « *dydh* », ev a dommha ha favorek tevyans an plansow may hwra an den y voes anedha. Tu negatif, ev a lesk an trevasow dre domder re veur po fowt a law. Yth esa Galileo ewn, ev yw yn kres agan ollvys hag oll planetys y system

a dro a-dro dhodho. Ha dre vras ev yw an brassa, an Bibel a'n gelow « *an brassa* » yn Gen.1:16, an moyha tomm ha nyns yw hedhadow. Oll an rewl ma a'n gwra imaj perfeyth a Dhyw mayth omgavons oll an karakter ma. Denvyth ny yll gweles Duw ha triga, na hwath gorra y dreys war an « *howl* » ; an unn ster gorow, an re erell oll planetys po sterow benow. Wosa ev, « *an loer* », « *an byghanna* » : herwydh Gen.1:16, yw an golowder a'n nos, a'n tewlder may hwra ev rewlya warnedha. « *An loer* » nyns eus dhedhi mes negys. Kynth yw an nessa dhyn ni, an ster ma re withas pell kevrañ y dremmell kudh. Ny splann ev y honan mes kepar ha pub planet arall, ev a dhaskorr dhyn, yn tro skantlyn, golow gwann a dhegemmer dhyworth an « *howl* ». Dre oll an rewlennys ma, « *an loer* » yw an arwodh perfyth dhe ri imach, yn kynsa, a'n kryjyans yedhowek, hag yn nessa, a'n kryjyans kristyon gowek a babeth romanek katholik, a 538 bys y'n jydh hedhyw, hag a brotestantieth lutheran, calvinist ha anglikan, a-dhia 1843. Yma ynwedh y'n ebron, an « *steren* » a herwydh Gen.1:14-15-17 a's teves diw ober a gevrenn gans « *an howl ha'n loer* ». An huni a « *merkya an termynow, an dydhyow ha'n blydhynyow* », ha'n huni « *golowi an nor* ». Nyns yns i ow splanna, yn aga brassa rann, saw yn termyn an tewlder, an nos. Hemm yw an arwodh gwir rag diskwedhes gwesyon Duw, an gwiryon, bys pan vo profoesans ow ri dhedha i koedha; hag a dhiskwedh chanj yn aga studh spyrysel. Hemm a vydh an messaj a wra Duw devnydhya rag kampoella koedh kristoneth, vyktym a wowyans romanek yn Dan.8:10 hag Apo.12:4; ha koedh protestanteth ollvysel yn Apo.6:13 ha 8:12. Yn unn vos ynys, « *an sterenn* » a styr an pabeth katolik yn Apo.8:10-11, an fydh protestant yn Apo.9:1 ; hag unwys yn kurun a niver 12, an Gemynans Dewisys sewenus, yn Apo.12:1. Dan.12:3 a's deskryf avel arwoedh « *an re a dhyskas ewnder dhe'n lies* », henn yw, « *an re a wolow an nor* » a'n golow res gans Duw.

An pyp arwoedh ma a wra kemmeres rann bousek yn profoesans an Dhiskwedhyans. Ytho, ty a yll omassaya diskudha an messajow kudh ha degys gans an reknys a'n arwoedhyow diskwedhys. Mes y fia nebes anedha kales dhe dhiskudha, ytho, Duw a dhiskwa, ev y honan, an alhwedh a'n kevrin, yn gwersow an Bibel, kepar ha'n geryow « *penn ha lost* » na yllir bos konvedhys marnas dre'n styr a re Duw dhedha yn Esa.9:14, may hwren ni redya: « *an justis po an henavek yw an penn, an profoes a dhysk gowekter, yw an lost* ». Mes an vers 13 a brof yn kehevelep, ytho ow toen an keth styryow, « *an skorren balmes ha'n gorsenn* » ; « *korsen* » a wra representya an pabeth romanek yn Apo.11:1.

Yma ynwedh styr arwoedhel a'n niverow ha'n niverow. Avel rewl selven, yma dhyn yn kresk:

Rag an niver '1': an unnikder (dywyk po niverel)

Rag an niver '2': an perfydhder.

Rag an niver '3': an perfydhder.

Rag an niver '4': an ollvyselder (4 poynt kardinal)

Rag an niver '5': an den (an den gorow po benow).

Rag an niver « 6 » : an el nevek (an being po kannas nevek).

Rag an niver « 7 » : an leunder. (Ynwedh: sel an Duw kreator)

A-ugh an niver ma, yma dhe ni kesunyansow a geworransow a'n seyth niver kynsa sel; ensampel: 8 =6+2 ; 9 =6+3 ; 10 =7+3 ; 11 =6+5 ha 7+4 ; 12 =7+5 ha 6+6 ; 13 =7+6. An dewisyow ma a's teus styr spyrysel yn kever an themys omresys y'n chaptrow ma a'n Dhiskwedhyans. Y'n lyver Daniel, ni a gav an messajow profosek a-dro dhe'n oes kristyon mesyanek y'n chaptrow 2, 7, 8, 9, 11 ha 12.

Yn lyver Diskudhans diskwedhys dhe'n abostol Yowann, an kod arwodhek a'n niverow a'n chaptrow yw pur dhiskleryans. An oes kristyon yw rynnys yn dew rann istorek chyf.

An kynsa, kelmys orth an niver '2', a gomprenh an termyn moyha a 'anfowtander' dyskansel a'n fydh kristyon representys dhyworth 538 gans an pabeth katolik roman, her an

norm kryjyk selyes a-dhia an 7ves a vis Meurth 321 gans an emperour roman payan Konstantyn 1a^{er}. Chaptra 2 a gudh an termyn dien yntra 94 ha 1843.

An nessa rann diskwedhys gans an niver « 3 » a wra omvaya, dhyworth 1843, an termyn « adventist », termyn may hwila Duw « an perfydhder » doktrinal abestelek restorys herwydh an towl profoesys gans an gorhemmynn duw gelwys yn Dan.8:14. An perfydhder ma a vydh drehedhes yn fordh gradhvedhek bys yn dehwelyans Krist gwaytys rag gwenton 2030.

A-ugh an niver 7, an niver 8, henn yw 2+6, a dhiskwedh an termyn a'n anperfydhder (2) a'n oberow dyowl (6). An niver 9, henn yw 3+6, a dhiskwedh an termyn a berfydhder (3) ha'n oberow keffrys dyowl (6). An niver 10, henn yw 3+7, a dhargan rag an termyn a berfydhder (3), leunder (7) a'n ober duw.

An niver "11", henn yw, dre vras, 5+6, a vyn an termyn a'n ankrejyans frynkek mayth yw an den (5) junys gans an jowl (6).

An niver « 12 » henn yw, 5+7, a dhiskwedh kesunyans an den (5) gans an Duw kreatur (7 = leunder ha'y sel ryel).

An niver « 13 » henn yw, 7+6, a verk leunder (7) an kryjyans kristyon kevrynnys dhe'n jowl (6); pabek yn kynsa (*mor*) ha protestans (*dor*) dhe'n dydhyow diwettha.

An niver « 14 » henn yw 7+7, a wra omvaya orth ober an adventyst ha'y negysyow ollvysel (*Avyow heb diwedh*).

An niver « 15 » yw, 5+5+5 po 3x5, a dhiskwedh termyn an perfydhder (3) denel (5). Hemm yw an termyn a verk diwedh termyn gras. An « *gwaneth* » spyrysel yw adhves dhe vos trevasys ha gwithys yn skiberyow nevek. Pareusi an re dewisys yw gorfennys drefenn i dhe dhrehedhes an nivel a vynn Duw.

An niver « 16 » a verk yn Diskudhyans, an termyn may tevera Duw « *an seyth fiol diwettha a'y sorr* » war y eskerens kryjyk, kristonogeth anfydhel kaptra 13.

An niver « 17 » a gemmer y styr, kepar ha'n kynsa, y'n them a ros Duw dhodho yn y brofoesans, henn yw, yn Diskudhyans 17, arwodh an « *breus a'n hora vras* » gans Duw. Y'n Bibel, an kynsa devnydh a'n niver arwodhek ma a wra omvys orth an seythun Pask a dhallath an 10^a dydh a'n kynsa mis a'n vledhen ha gorfenn an 17^a dydh. Kowlwrys yn ewn dhe'n lyther orth nivel an dydhyow rag mernans "*an oen a Dhuw*" Yesu-Krist, an Pask yw profoesys yn blydhynyow-dydh y'n 70^a a "*70 seythun*" a vlydhynyow a Dan.9:24 dhe 27. An profoesans a'n 70^a seythun a'n vers 27 a gudh ytho an termyn a seyth blydhen yntra'n dydhyow 26 ha 33. An kosten diskwedhys gans an profoesans yw an Pask desedhys yn gwenton, "*yn kres*" a'n seyth blydhen na a'n seythun brofoesek menegys yn Dan.9:27.

Rag an diwettha 'adventistes' gwir, an niver 17 a wra omvaya orth 17 kansbledhen a arfer dy' Sul romanek, pegh selys an 7ves a vis Meurth 321. Dydh penn-bloodh an termyn a'n 17 kansbledhen ma, an 7ves a vis Meurth 2021 re igeras an '*termyn an diwedh*' profyes yn Dan.11:40. An '*termyn*' yw faveradow dhe'n kowlwrians a'n diwettha kessydhyans gwarnyans a, ow tiskwedhes an Tressa Bresel an Bys, yw profyes ynwedh gans Duw der an « *hweghves hirgorn* » diskwedhys yn Apo.9:13 dhe 21. An distruyans erbysiethek awos virus Covid-19 a verk an vledhen 2020 (20 Meurth 2020 bys 20 Meurth 2021) avel dalleth an kessydhyansow divin.

An chaptra « 18 » a'n jeves them an kessydhyans a « *Babylon Veur* ».

An chaptra « 19 » a vynn an desten a dhehwelyans yn splannder Yesu-Krist ha'y dhadhel gans tus rebellek.

An chaptra « 20 » a gows a'n seythves milvlydhen, war an nor wastys may ma an jowl prisonys hag y'n nev, le mayth usi an re dewisys ow ri breus a vewnansow ha gwriansow an re dhrog rebellek marow skonys gans Duw.

An chaptra « 21 » a dhasgav an arwodh 3x7, henn yw, an perfydhder (3) a'n sansheans divin (7) daswrys yn y re dewisys dasprenys a'n nor.

Yth yw gwelys y kemmer an profoesans an re dewisys a adventydhieith yn Apo.3, 7, 14 =2x7 ha 21 =3x7 avel thema. (tevyans troha perfeythter an sansheans).

An chaptra « 22 » a dhalleth an termyn mayth usi Duw owth ordena y dron ha'n re dewisys a'y wlaskor heb diwedh war an nor dasvys ha nowydhhes.

An adventydhieith

Piw yw an vebyon ha'n myrghes ma a Dhuw? Yn hwir, leverel a yllyn y'n eur ma, drefen an skrif ma dhe brovia an provow oll a vo hwansys, an Diskudhans ma yw dannvenys gans Duw dhe Gristonyon « adventydh ». Rag mars yw da po drog, bodh Duw yw soveren, ha dhyworth gwenton 1843, dydh dalleth gweythresedh dekret profoesys yn Daniel 8:14, an norm « adventydh an seythves dydh » yw an kenn a wra hwath junya Duw ha'y servysi denel. Mes bedhewgh war! An norm ma a dhehwel pup-prys, ha'n nagh a'n chanj ma, mynnys gans Duw, re wrug dhe'y hennwel soedhogel bos hwyjys yn-mes gans Yesu-Krist a-dhia 1994. Pyth yw adventydhieith? An ger ma a dheu dhyworth an Latin « adventus » hag a styr: devedhyans. Honna Yesu-Krist, rag y dhehweles finel yn golewder an Tas, a veu gortos yn gwenton 1843, yn Kynyav 1844, hag yn Kynyav 1994. An gortosow fals ma, ordenys yn towl Duw, re dhug treusadow trist dhe'n re a dhispresyas an derivadow profoesek ma ha'aga gortos, drefen aga bos ordenys, soveren, gans an Duw meur kreator. Ytho, piwpynag a wra aswonn y'n skrif ma golowys profiys gans Yesu-Krist a dheu, dre sewenyans dihaval, ha bos « adventydh », « a'n seythves dydh », mar nyns yw a-dherag tus, Duw a'n aswonn yndella; hemma, kettell wra ev gasa powes kynsa dydh an kryjyans, dhe vya orth an powes seythves dydh, gelwys sabot, sanshes gans Duw a-dhia gwrians an bys. Bos perthyn dhe Dhuw a styr gorholedhow Duw keworryek; gans an sabot, an adventydh dewisys a wra godhvos y vos y gorf fysek ynwedh pythow Duw, hag ytho, res vydh dhodho y vaga ha'y witha avel pythow drudh sans, tempel kigek. Rag Duw re worhemmynnis dhe'n den, yn Gen.1:29 y voos ideal: « *Ha Duw a leveris: Otta, my a re dhywgh pub losow ow toen has hag usi war enep oll an nor, ha pub gwydhenn gans froeth ynni ha doen has: hemma a vydh agas boes.* ».

Prederyans an Adventist yw anserth dhyworth an towl kristyon diskwedhys gans Duw. Dehweles Yesu-Krist yw kampoellys yn lies kampoell bibliik: Salm 50:3: « **Yma ev ow tos, agan Duw**, ny wra ev gortos yn taw; a-ragdho yma tan a dheber pup-tra, a-dro dhodho yma hager-awel garow » ; Salm 96:13: « ... a-rag an ARLOEDH ! Rag yma ev ow tos, **rag yma ev ow tos dhe vreusi an nor** ; ev a vreus an bys gans ewnder, ha'n pobl war-lergh y lelder. » ; Ysay 35:4: « **Leverewgh dhe'n re a's teves kolonn troblys: Kemmerewgh kolonnek, na berthewgh own; ottomma agas Duw, an dial a dheu, attal Duw;Ev a dheu y honan, ha'gas sawya** » ; Ose.6:3 : « Aswonnyn, hwilas aswonn an ARLOEDH;**y dhevedhyans yw mar sur ha'n bora. Ev a dheu ragon kepar ha'n glaw, kepar ha'n glawa'n qwenton** a dhowr an nor » ; y'n skrifow a'n kevambos nowydh, ni a red : Matt.21:40 : « **Y'n eur ma, pan dheu mester an winlan, pandr'a wra ev orth an winworyon ma?** » ; 24:50 : « ... **mester an gwas na a dheu dydh na wayt ev hag yn eur na woer ev,** » ; 25:31 : « **Pan dheu Mab an den yn y wolewder,**

*gans oll an eledh, ev a esedh war dron y wolewder. » ; Jea.7:27 : «Byttegyns an den ma, ni a woer a ble teu; **mes an Krist, pan dheffo**, ny wodh denvyth a-ble teffo. » ; 7:31 : « Lies yn mysk an bush a grysis ynno, hag yth esens ow leverel: **An Krist, pan dheffo**, a wra ev moy a varthusyon ages an re re wrug hemma? » ; Héb.10:37 : « Hwath nebes, nebes termyn: **an huni a dal dos a dheu**, ha ny wra ev dreylya ». An dustuni diwettha a Yesu : Jea.14:3 : « Ha, pan vydhav vy gyllys, ha'gas pareusi tyller, **my a dhehwel, ha my a'gas kemmer gansov**, mayth esen vy, ena hwi ynwedh » ; Dustuni an eledh : Act.1:11 : « hag yn-medhons: Gwer Galile, prag y sewewgh hwi ow mires yn-bann y'n nev?**An Yesu ma, re beu kemmerys dhe'n nev yn agas mysk, a dheu y'n keth vaner dell y'n gwelsewgh ow mos dhe'n nev.** ». An towl adventist a'n Messi a omdhiskwedh yn : Esa.61:1-2 : « Spyrys an Arloedh, YaHWéH, yw warnav, rag YaHWéH re'm untyas dhe dhri nowodhow da dhe'n re wodhevik; ev re'm dannvonas dhe yaghhe an re vrewys aga holonn, dhe dhargana rydhses dhe'n brisnoryon, ha delivrans dhe'n brisnoryon; dhe dhargana blydhen gras YaHWéH,... » Omma, ow redya an tekst ma yn synaga Nazareth, Yesu a hedhas y redyans ha degea an lyver, drefen an nessa rann, ow tochy a an « **dydh a dial** », ny dalvia bos kowlwys bys yn 2003 bledhen a-wosa, rag y dhehwelyans splann avel Duw : « **hag dydh a dial agan Duw ; dhe gonfortya oll an re drist ; »***

Yma lies fas dhe'n Adventydhieith hedhyw, hag yn kynsa, an aspek institutyonel soedhogel a skonyas yn 1991, an diwettha golowys a brofyas Yesu dhodho, der an daffar denel uvel ov vy. An manylyon a wra omdhiskwedhes yn le mayth yw gwiw y'n daskrif ma. Yma lies bagas adventydh dissydh owth omlesa a-dreus an norvys. An golow ma yw dannvenys dhedha yn kynsa. Ev a wra an 'golow bras' may hwren agan hwoer spyrysel kottha, Ellen White, hembronk an bobel adventydh. Hi a dhisplegya hy ober avel an 'golow byghan' a hembronk dhe'n 'bras'. Hag yn hy messaj diwettha poblek, ow sevel an Bibel sans gans hy diwleuv, hi a leveris: 'A vreder, my a'gas kommend an lyver ma.' Yw hy hwans kowlwrys hedhyw; Daniel ha Diskudhans yw dyghtys yn tien dre usya strik an kodow bibel. Kesunyans perfyth a dhiskwedh skentoleth meur Duw. Lenner, lenores, piwpynag os, my a'th keski na wrylli kammwriansow an termyn passyes, ty yw neb a dal omdhesedha orth towl Duw, rag ny wra an Ollgalloesek omdhesedha orth dha wel. Skonya an golow yw pegh marwel heb nammyn yaghheans; ny wra an goes skoellys gans Yesu Krist y gudha. My a dhege an barenthys posek ma ha dehweles dhe'n 'trovans » derivys.

Kyns es tremen dhe'n hwedhel a'n Dhyskas, res yw dhymm dhis displegya prag, yn ollgemmyn, yw an profoesansow awenys gans Duw a-vri dres eghenn ragon ni, tus, drefenn aga aswonnavos po aga skorn dhe dhos ha bos bewnans heb diwedh po ankow diwedhek. An acheson yw hemma: an den a gar gorthechter hag ytho, ev a berth own a'n chanjow. Yn akordyanans, ev a with an gorthechter ma ha treylya y greyans yn hengov, ow tewlel yn-mes pup-tra a dheu yn furv nowydh. Yndella re wrug, rag aga kellyans, yn kynsa, an Yedhewon a'n kynsommolans duwel a Yesu na wra hokya orth aga gelwel '*synaga Satan* » yn Apo.2:8 ha 3:9. Owth omdhegi herwydh hengov an tasow, i a grysis y hyllens dre hemma gwitha aga howethyans gans Duw. Mes pandr'a hwarva y'n kas ma? Nyns yw den ow koslowes orth Duw namoy pan gews ev, mes ev a wovynn orth Duw a woslowes orto ow kewsel. Y'n studh ma, ny gav Duw y les, hag yn hwir, kyn na janj y honan yn y gnas ha'n vreus a remayn heb chanj bykken, yw gwir ynwedh y vos y dowl ow tevi heb lett hag ow chanjya heb hedhi. Yth yw lowr unn vers dhe afydhya an tybyans ma: « *Hyns an re wir yw avel golow splann, y splanner ow tevi* bys yn kres an jydh. (Pro 4:18) ». An « *hyns* » a'n vers ma yw kehaval dhe'n « *fordh* » korfhys yn Yesu-Krist. Hemma a brov bos gwiryonedh an fydh yn Krist ow treylya ynwedh dres termyn, herwydh dewis Duw, herwydh y dowl. An ymgevygyon rag an

bys heb diwedh a dal ri dhe eryow Yesu an styr a dheu dhedha pan lever ev dhedha: « *Dhe neb a with ow oberow bys y'n diwedh, my a re... (Apo.2:26)* ». Yma lies a dyb bos lowr gwitha an pyth a veu kevys yn dalleth bys y'n diwedh; hag hemm o kammweyth an Yedhewon kenedhlek ha dyskans Yesu yn y barabolenn an talentow. Mes ankevi a wra bos an fydh wir keskemmynieth bys vykken gans Spyrys an Duw bew a with dhe ri dh'y flegthes an boes ma a dheu a'y anow pub eur ha pub pols. Ger Duw nyns yw omstreghys dhe'n skrifors sans a'n Bibel, wosa hi, yma hwath pup-prys, an « Logos » bew, an Ger gwrys kig dres pols, Krist owth oberi yn Spyrys Sans dhe besya y geskows gans an re a'n kar ha'n hwilas gans oll aga enev. My a yll dustunia a'n traow ma drefenn my dhe gavoës yn bersonel an ro ma a wolowys nowydh a rannav gans an re a'n kar kemmys ha my. An nowodhow degys dhiworth nev a wellha heb hedhi agan konvedhes a'y dowl diskudhys hag yma edhom dhe wodhvos tregghi ha gasa an styryansow tremenys pan dhehons ha bos dres termyn. An Bibel a'gan gelow dhe oberi yndella: « *Hwithrewgh pup-tra; synsewgh an pyth yw da; (1Th.5:21)* ».

Breus Duw yw pup-prys akordyes dhe'n displegyans gradhva a'n golow diskwedhys ha revelys dhe'n re dewisys mayth yw gwithoryon y lavarow. Ytho, gwitha strik an hengov a wra kawsya koll, drefenn ev dhe lettya an den dhe omdhesedha orth displegyans an towl selwyek diskwedhys yn unn gradhva bys y'n diwedh a'n bys. Yma lavar a gemmer y leun dalvosedh yn ranndir kryjyk, henn yw: an gwir a'n termyn ma po an gwir lemmyn. Rag konvedhes an tybyans ma yn ta, y tal dhyn mires war an termyn passyes, le may hyllyn gweles yn termyn abesteli, diskas fydh perfydh. A-wosa, yn termynyow a dewlder ekstrem profoesiys, an diskas abesteli a veu disways gans an re a dhew "Rom"; an emperourethek ha'n pabek, an dhew gamm a'n keth towl devisys rag an jowl. A-dhia an termyn na, an ober a dhasfurvyans a dhustun y hanow, drefenn bos an ober a denna mes an dyskadow fals ha plansa arta an hasennow da distruys a'n diskas abesteli. Gans meur a berthians, Duw re ros termyn, meur a dermyn, may fo y wolow daswrys bys yn y gowlwrians dien. Dyffrans dhe dhuwow paganek na wrons gorthybi, drefenn nag usons i owth exisys, an Duw kreator, ev a vew bys vykken, hag ev a dhiskwa y vos yn few, dre y worthypow ha'y oberow na yllir gul aga heveli; yn anfeusik rag mab-den, yn furv kessydhiansow kales. Neb a worhemmynn dhe'n natur, neb a led an lughes, an taran ha'n lughesen, neb a dhifun an loskvenydhyow ha gul dhedha trewa tan war mab-den kablus, neb a dhrehav dorgrysow ha gul dhe'n morwelyow distruys dos, yw an keth a dheu hwystra yn spyrys y re dewisys, an avonsyans a'y dowl, an pyth a wra ev gul, kepar dell wrug ev y dharogan kyns, termyn pell kyns. "*Rag ny wra an Arloedh, an ARLOEDH, travyth heb diskwedhes y dhroghel dh'y wesyon an brofoesi* », herwydh Amos 3:7.

An kynsa golok war an Dhiskwedhyans

Yn y dhisplegyans, Yowann, abostol an Arloedh Yesu Krist, a dheskrif dhyn an imajys a wra Duw ri dhodho dre welesigeth ha'n messajys a glew. Yn semlant, mes yn semlant hepken, an Diskudhans, trelyans dhyworth an Greka « apocalupsis », ny dhiskudh travyth, drefen ev dhe witha y semlant kevrinek na yll bos konvedhys gans lies a gryjgyon orth y redya. An kevrin a'n digolon, hag i a wra y ankra, heb konvedhes an kevrinyow diskudhys.

Ny wra Duw oberi y'n for' ma heb skila. Dre oberi y'n vaner ma, ev a dhysk dhyn pygemmys yw y Dhiskwedhyans sans ha, dhe'n acheson na, desinys yw dhe'n re dewisys yn unnik. Hag yma res bos kler yn kever an mater ma, nyns yw y re dewisys an re a lever bos dewisys, mes an re a aswonn ev y honan avel y wesyon yn unnik, drefenn i dhe vos dyffrans, dhiworth an gryjgyon fals, dre aga lenduri ha'ga gostytter.

« *Diskwedhyans Yesu Krist, a ros Duw dhodho rag diskwedhes dh'y wesyon an taklow a dal hwarvos uskis, hag ev a wrug godhvos, dre dhannvon y el, dh'y was Yowann, neb a dhustunias ger Duw ha dustuni Yesu Krist, pup-tra a welas.* (Disk.1:1-2) ».

Ytho, neb a leveris yn Yowann 14:6, « *My yw an fordh, an gwirder ha'n bewnans; nyns eus denyth ow tos dhe'n Tas marnas dreuvy* », a dheu, dre y Dhiskwedhyans, y Revelasyon, dhe dhiskwedhes dh'y wesyon an fordh a wiryonedh a's gallav kavoes bewnans heb diwedh profys ha profys yn y hanow. Ny'n kyv marnas an re a vynn ev breusi gwiw dh'y gemmeres. Wosa diskwedhes yn konkret dre y venystrans norvysek pyth yw patron an gwir fydh, Yesu a aswonn an re yw gwiw dhodho ha'y aberth ekspians a'y vodh, yn hwir yth omrwagsons y'n fordh patronel may kerdhas ev kyns i. Y omrians leun ha dien dhe servys Duw yw an norm profys. Mar leveris an Mester dhe Pilat: « ... *my a dheuth y'n bys dhe ri dustuni dhe'n gwirder* ... (Yowann 18:37) », y'n keth bys ma, y tal y dhewisys gul an keth tra.

Pub kevrin a'n jeves y styryans, mes rag y gавos, res yw devnydhya an alhwedhow a iger hag a dhege an entrans dhe'n kevrinyow. Mes, allas dhe'n bernoryon enebek, alhwedh

chyf yw Duw y honan, yn person. Herwydh y vrys diwysyk ha perfydh ewn, ev a iger po a dhege skians denel. An kynsa lett ma a wra an lyver diskwedhys ankonvedhadow ha'n Bibel sans yn tien a dheu, pan vo redys gans fals gryzyon, dhe vos kuntel a artiklow a alibis kryjyk. Ha lies yw an re na, rakhenna, war an nor, Yesu re gressas y rybuddow a-dro dhe'n fals-gristyon a omdhiskwedhsa bys yn diwedh an bys, herwydh Matt.24:5-11-24 ha Matt.7:21 dhe 23, may hwarn ev erbynn omgemeryansow fals an re a elow warnodho gans kriow bras.

Ytho an Apocalyps yw diskwedhyans a istori an fydh wir aswonnys gans Yesu-Krist yn Tas hag yn Spyrys Sans devedhys a'n Tas, an unn Dhyw kreator. An fydh wir ma a gompell y re etholys a dremen dre'n oesow tewl a dermyn a gemmysk kryjyk euthyk. An studh ma a justifi arwodh an *steren* a aswonn Duw dhe'n re etholys, kyn fo pols, drefenn, herwydh Gen.1:15, i dhe splanna y'n tewlder, "*rag golowi an nor.* »

An eyl alhwedh a'n Apocalyps yw kudhys yn lygh an profet Daniel, onan a lyvrow an kynsa kevambos, hag yw an kynsa a'n « *dew dest* » a Dyw re veu gelwys yn Apo.11:3 ; an nessa bos an Apocalyps ha lyvrow an nowydh kevambos. Y'n termyn a'y venystrans dor, Yesu a dreylyas attendyans y dhyskyblon war an profet Daniel ma, ha'y dhustuni yw renkys yn lyvrow istorek yn an « Thora » sans Yedhowek.

An Diskudhans a Dhuw a gemmer furv dew goloven spyrysel. Yw mar wir, yma lyvrow Daniel ha'n Diskudhans res dhe Yowann owth omdhegi ha keworra an eyl y gila dhe dhoen, kepar ha dew goloven, pennskrif a dhiskeudhans nevek a Dhuw.

Ytho, an Diskudhans yw istori an fydh wir a dhefin Duw y'n gers ma: « *Gwynnvys neb a lenn ha'n re a glew geryow an profoesans, ha'n re a with an taklow skrifys ynno! Rag ogas yw an termyn* (Disk.1:3) ».

An ger 'redya' a'n jeves styr kompes dhe Dhuw, ow tiskwedhes konvedhes an messaj redys. An tybyans ma yw displegys yn Esa.29:11-12 : « *Oll an diskudhans yw ragowgh hwi kepar ha geryow lyver selys yw res dhe dhen a wor redya, ow leverel: Red ytho hemma! Ha neb a worthyp: Ny allav vy y wul, drefenn y vos selys; po kepar ha lyver res dhe dhen na wor redya, ow leverel: Red ytho hemma! Ha neb a worthyp: Ny wonn vy redya* ». Dre'n kehevelyansow ma, an Spyrys a afydh bos anpossybyl dhe gonvedhes messajow kodhys Duw rag an re a « i a'n enor gans aga ganow ha'ga diwweus, mes pella yw aga holonn dhiworto », herwydh Esa.29:13 : « *Yn-medh an Arloedh: Pan dheu an bobel ma nes dhymmo vy, Ev a'm enor gans y anow ha'y diwweus; mes y golonn yw pell dhiworthiv, ha'n own a's teves ahanav vy nyns yw marnas gorhemryn dre hengov mab-den* ».

Yma tressa alhwedh owth omjunya gans an kynsa. Yma hi keffrys yn Duw, neb a dhewis yn soever yn mysk y re dhewisys, an huni a wra ev a wul avelo "redya" an profoesans dhe wolowi y vredyr ha hwerydh yn Yesu Krist. Rag Paul re'n kovhas yn 1 Kor.12:28-29: "*Ha Duw a ordenas y'n Eglos kynsa abesteli, nessa profoesi, tressa dyskadoryon, ena an re a'n jeves roes a varthusow, ena an re a'n jeves roes a yaghheans, a gweres, a venystra, a gowses divers tavosow. Eus pubonan abesteli? Eus pubonan profoesi? Eus pubonan dyskadoryon?* ».

Y'n ordren ledys gans Duw, ny wredh ombrofy a profoes dre dhisisyans denel personel. Pup-tra a hwarva dell dhyskas Yesu dre barabolenn, ny dal dyn mos ha bos an kynsa war an vedn, mes y'n kontrari part, y tal dyn esedha yn delergh an stevell, ha gortos, mar hwyrvydh henna, bys pan vo Duw orth agan gelwel dhe vos dhe'n kynsa rew. Ny vynnys vy gwari arbennik yn y ober, ha nyns esa dhymm saw meur a ewnter a dhesir dhe gonvedhes styr an messajow koynt ma, a len yn Diskudhans. Ha Duw, kyns my dhe gonvedhes an styr, a'm gelwis yn gwelesigeth. Na vedhes marth dhis gans an splannder dres eghenn a'n oberow a brofav; froeth misyont gwir abestelek yw.

An fowt a alloes dhe gonvedhes y dhogelow diskudhys yn kod yw heb ken y'n termyn ma, ytho, normal ha ragwaytys y'n ordyr settys gans Duw. Anvodhogeth nyns yw pegh, hedre vo na dheu a nagh a'n golow res. Rag an kas a nagh a'n pyth yw diskudhys gans an profoesi a wra an ober ma, breus Duw yw a-dhesempis: yma torr a gevrenna, difresyans ha govenek. Yndella, profoes dannvenys, Yowann, a dhegemmeras gwel kodys dhiworth Duw, yn termyn an diwedh, ha profoes aral dannvenys a wra diskwedhes dhis an gwelow dykodys a Dhaniel hag Apocalyps, ow ri dhis oll an surheansow a vennath Duw dre aga splannder ughel. Rag an dyfuna ma, unn pennfenten yn unnik: an Bibel, travyth a-der an Bibel, mes oll an Bibel, yn golow an Spyrys Sans. Attendyans Duw ha'y gerensa yw treyls war an kreatours denel an moyha sempel, kepar ha flegghikow gostydh, devedhys tanow y'n termyn diwedh. Konvedhes tybyans Duw ny yll bos gwrys marnas yn kesoberyans tynn ha down ynter Duw ha'y was. Ny yllir ladra an gwiryonedh; yma hi bos gwaynys. Hi yw degemmerys gans an re a's kar avel tardhans a Dhuw, froeth, essens an Arloedh kerys ha gordhys.

An dreheans dien a'n Diskudhans meur, dres lyvrow Daniel ha Diskudhans, yw efan ha troblys yn tull. Rag yn gwir, Duw a gampoll an keth traow yn lies fordh ha gans manylyon kesparzus. Orth an nivel a gonvedhes a'm beus lemmyn, an istori kryjyk diskudhys yw pur sempel dhe guntell.

Yma hwath peswora alhwedh: ni agan honan. Res yw dhyn bos dewisys, rag agan enev hag oll agan personoleth a dal kevrenna gans Duw, oll y dybyansow a'n da ha'n drog. Mar nyns eus denvyth dhodho, sur yw ev dhe dhadhel er y bynn po arall. An Diskudhans splann nyns yw kler saw yn spyrys sanshes an re dhewisys. Yndella yw an gwiryonedh, ny yllir hy frena, res yw hy hemmeres dell yw po hy gasa. Kepar dell dhyskas Yesu, pup-tra a wra ervira dre 'ya' po 'na'. Ha'n pyth a geworr den dhedhi a dheu a'n Tebel.

Yma hwath onan moy a vater posek yw res gans Duw: uvelder dien. Yma gwir dhe vos bals yn ober mes ny vydh gooth nevra: « *Duw a sev orth an re woethus mes ev a wra ras dhe'n uvel*(Jac.4:6) ». A-ban yw gooth gwreydhen an drog a wrug koll an jowl gans y dhefolow euthyk ragdho y honan ha rag oll kreaturs Duw a'n nev ha'n nor, nyns eus possybyl dhe nebonan goothus kavoes dewisyans yn Krist.

An uvelder gwir yw aswonn agan gwannder denel ha krysi gerow Krist pan lever ev dhyn: «*hebov vy, ny yllowgh gul travyth* (Yowann 15:5)». Y'n «*travyth* » yma, yn kynsa le, an galloes dhe gonvedhes styr y dharnow profetek kodys. My a vynn leverel dhis prag ha ri dhis an styryans. Yn y furneth, y skentoleth dhywyk, an Arloedh a wrug dhe Daniel profoesansow yn elvennow diberthys gans degow a vledhynnyow. Kyns ev dhe'm awenya an tybyans dhe wul kevresow kehevelep a oll an profoesansow diberthys yn chaptours, denvyth ny'n gwrug kyns vy. Rag nyns yw possybyl saw dre an deknik ma an kuhudhansow presentys gans Duw dhe gwaynya yn leunder ha klerder. Kevarwodh an golow yw war gevres oll an tekstow profetek, studhya yn kehevelep kedhlow y gaptours diberthys, ha dre vras hwilas yn oll an Vible styr spyrysel an arwodhyow enkounterys. Ha'n method ma heb bos devnydhyes, lyver Daniel, heb neb profoesans an Dhiskwedhyans a drig antelvenadow yn tien, an kuhudhansow dhywyk menegys re wovynnas re anedha. Rag chanjya an studh ma, Spyrys Sans Yesu-Krist re'm awenyas dhe wul kler an pyth re veu gwithys, bys ena, tewl. An aswon a beder kostennow chyf sorr dhywyk yw diskwedhys yn maner diargh. Ny aswon Duw awtorita arall a-der ger skrifys, ha'n keth huni yw a vreus ha kuhudha, avel y «*dew dest* » herwydh Apo.11:3, an peghadoryon nor ha nev. Mirens lemmyn orth an hwedhel profetek ma diskwedhys yn berr.

Rann gynsa : hwedhel Ysrael yn divroans a-dhia – 605

Daniel a dhrehedh Babylon (-605) Dan.1

Gwelyow Daniel a'n perghennow yn kettermyn

- 1-L'empire Chaldéen : Dan.2:32-37-38 ; 7:4.
- 2-An Emperoureth Medek ha Persek : Dan.2:32-39 ; 7:5 ; 8:20.
- 3-An Emperoureth Grek : Dan.2:32-39 ; 7:6 ; 8:21 ; 11:3-4-21.
- 4-An Emperoureth Romanek : Dan.2:33-40 ; 7:7 ; 8:9 ; 9:26 ; 11:18-30.
- 5-Myghternethow Europa : Dan.2:33 ; 7:7-20-24.
- 6-Regin an Pab : Dan.7:8 ; 8:10 ; 9:27 ; 11:36.

Nessa rann : Daniel + Diskudhans

Profoesans a-dro dhe'n kynsa devedhyans a'n Messi skonys gans an Yedhewon: Daniel 9.

Helghyans an Yedhewon gans myghtern grek Antiochos IV Epiphane (-168) : derivadow a *drogober bras* : Dan.10:1. An kowlwrians : Dan.11:31. An helghyans romanek (70) : Dan.9:26.

Wosa an Chaldeys, an Medys ha'n Pers, an Grekys, domynans Rom, emperourethel, ena papal, a-dhia 538. Yn Rom, an fydh kristyon a dheu erbynn hy eskar marwel yn hy dew eghenn sewya emperourethel ha papal : Dan.2:40 dhe 43 ; 7:7-8-19 dhe 26 ; 8:9 dhe 12 ; 11:36 dhe 40 ; 12:7 ; Apo.2 ; 8:8 dhe 11 ; 11:2 ; 12:3 dhe 6-13 dhe 16 ; 13:1 dhe 10 ; 14:8.

A-dhyworth 1170 (Pierre Valdo), an ober a Dasserghyans bys yn dehweles Krist: Apo.2:19-20-24 dhe 29; 3:1 dhe 3; 9:1 dhe 12; 13:11 dhe 18.

Ynter 1789 ha 1798, an gwrians kessydhyek a anathieeth revolusyonary Frynkek: Apo.2:22; 8:12; 11:7 dhe 13.

Emperoureth Napoleon 1^{er} : Apo.8:13.

A-dhyworth 1843, prevyans fydh adventist ha'y sewenyow : Daniel 8:14 ; 12:11-12 ; Apo.3. Koedh protestanteth hengovek : Apo.3:1 dhe 3 ; y gessydhyans : Apo.9:1 dhe 12 (an 5^a hogh). An ragresoryon adventist benygys : Apo.3:4 dhe 6.

A-dhyworth 1873, benygysans soedhogel an fondyans adventist seythves dydh ollvysel : Daniel 12:12 ; Apo.3:7 ; an *seel Duw* : Apo.7 ; y genedhel ollvysel po messajys an tri el : Apo.14:7 dhe 13.

A-dhia 1994, gorrys yn-dann prov a fydh profosek, an fydh adventist institutyonel a goedh: Apo.3:14 dhe 19. An sewyans: hi a omjunyas gans an bagas protestans skonys a-dhia 1844: Apo.9:5-10. Y gessydhyans: Apo.14:10 (*ev a wra eva, ev ynwedh, ...*).

Ynter 2021 ha 2029, an Tryja Bresel an Bys: Daniel 11:40 dhe 45; Apo.9:13 dhe 19 (an 6^{ème} *trumpet*).

Yn 2029, diwedh termyn ras kemeneth ha personel : Apo.15.

An prov a fydh ollvysel : lagha an Sul ynniys : Apo.12:17 ; 13:11 dhe 18 ; 17:12 dhe 14 ; an seyth pla diwettha : Apo.16.

Yn gwenton 2030, "*Harmagedon*" : dekret a vernans ha dehweles gordhyer Krist : Daniel 2:34-35-44-45 ; 12:1 ; Apo.13:15 ; 16:16. An *seythves hirorn* : Apo.1:7 ; 11:15 dhe 19 ; 19:11 dhe 19. An *seythves pla diwettha* : Apo.16:17. An *drevas* po kemmerans an re etholys : Apo.14:14 dhe 16. An *vindaja* po kessydhyans dyskatoryon kryjyk fals : Apo.14:17 dhe 20 ; 16:19 ; 17 ; 18 ; 19:20-21.

Dhyworth gwenton 2030, an seythves milvledhen po sabatt meur rag Duw ha'y re etholys : fethys, Satnas yw kelmys war an nor didhiwyans dres *mil vlydhen* : Apo.20:1 dhe 3. Y'n nev, an re dewisys a vreus an re koedhys : Daniel 7:9 ; Apo.4 ; 11:18 ; 20:4 dhe 6.

A-dro dhe 3030, an Breus Diwettha : gordhyans an re dewisys : Apo.21. An *nessa mernans* war an nor : Daniel 7:11 ; 20:7 dhe 15. War an nor nowydhhes : Apo.22 ; Dan.2:35-44 ; 7:22-27.

Arwodhyow Rom y'n profoesans

Tu tewl an profoesansow a worr war devnydh a arwodhyow dyffrans, kynth yns i ow tochya an keth tra. Y teuons ha bos kesparzus, yn le omdenna. Hemm a wra dhe Dhuw gwitha tu kevrinek an tekstow ha drehevel yn lymnans-robot, an tuow dyffrans a'n desten musuryes. Yndella yth yw gans y darged chyf : Rom.

Yn Dan.2, y'n weles a'n delow, hi yw an peswara emperoureth gans arwodh '*garrow horn*'. An '*horn*' yw hevelep dhy'y gnas kales ha'y lavar Latin 'DVRA LEX SED LEX', treyllys avel: 'an lagha yw kales, mes an lagha yw an lagha'. Dres henna, an '*garrow horn*' a dhros kov a semlant an soudoryon roman, gorherys gans lurik a horn war an torr, war an penn, war an skoedh, war an breggh ha war an *garrow*, ow mos war-dhelergh dre droes yn kolovennow hir, restrys ha dismygys.

Yn Dan.7, Rom, yn y dhiw eghenn pagan, an repoblek ha'n emperoureth, yw hwath an peswara emperoureth deskryfys avel « *best euthyk gans dens a horn* ». An *horn* a'y *dens* a's kelm dhe'n *garrow a horn* yn Dan.2. Yma dhodho ynwedh « *deg korn* » a verk deg myghterneth europek anserhek a wra furvya wosa koedha emperoureth Rom. Hemm yw an dyskans res yn Dan.7:24.

Dan.7:8 a dheskrif omdhiskwedhyans a onnekves « *korn* » a wra dos ha bos y'n profoesans, an kosten bosek a oll an sorr dhywyk. Hi a dhegemmer an hanow a « *korn byghan* » mes, yn tiblans, Dan.7:20 a re dhedhi « *semlant brassa ages an re erell* ». An styryans a vydh res yn Dan.8:23-24, « *an myghtern ma, hardh ha sotel ... a sewen yn y oberow; ev a dhistru an re grev ha pobel an syns* ». Hemm yw, rann unnsel a'n oberow a wra Duw ri dhe'n nessa domynans romanek ma, a dheu dhe vos gwrys a-dhia 538, gans fondyans an rewl babadek a worr fydh katholik romanek dre awtorita emperourek Justinian 1^{ev}. Y fydh res dhyn gul erbynn oll an kuhudhansow a wra Duw y ri yn fordh waskarnek, dres an profoesans, erbynn an rewlyans omrewlyek ha tyrantek, mes kryjyk, a wra an pabeth romanek y gontya. Mar lever Dan.7:24 y vos « *dyffrans dhe'n re gynsa* », yth yw drefenn y alloes dhe vos kryjyk hag yn-dann grysians an re galloesek a'n own ha'y gwaynyans a-rag Duw ; an pyth a wra Dan.8:25 ri dhe'n « *sewen a'y doethvosow* ». Y halla nebes bos sowdhenys ow kelmi myghtern Daniel 7 gans myghtern Daniel 8. Ytho, res yw dhymm diskwedhes an justifieth a'n kelm ma.

Yn Dan.8, ny gavyn namoy an peswar henedh emperoureth a Dan.2 ha 7, mes yn unnig dew a'n emperourethow ma, hag yw aswonys yn kler y'n tekst: emperoureth Medek ha Persek, henwys gans « *hordh* » ha'n emperoureth Grek delinyes gans « *gaver* » a dheu kyns

an emperoureth Romanek. Yn 323, an tryghor meur Grek Aleksander Veur a verw, « *an korn bras a'n gaver a veu terrys* ». Mes heb er, y emperoureth a veu rynnys ynter y bennsoedhogyon. Wosa 20 blydhen a vresel yntredha, nys yw gesys saw 4 myghterneth « *peswar korn a sevis dhe'n peswar gwyns a'n nevow dh'y le* ». An peswar korn ma yw Ejyp, Syria, Grek ha Thrace. Y'n kaptel ma 8, an Spyrys a dhiskwedh dhyn genedh an peswora emperoureth ma, hag y'n dalleth nys yw saw sita west, yn kynsa menystrek, hag ena repoblek a-dhia – 510. Y'y studh repoblek y kemmer Rom yn gradhvos nerth dre dreylia yn trevesigethow romanek an poblw a wra galow orth hy gweres. Ytho, yn verth 9, yn-dann an hanow « *korn byghan* » a verk, seulabrys, an rewlyans pabek romanek yn Dan.7, dedvedhyans an Rom repoblekek yn istori an Howldrevel le may ma Ysrael, ow kowlwul dre y omvysk yn Grek, « *onan a'n peswar korn* ». Kepar dell leveris vy a-gynsow, gelwys veu yn – 214 dhe dhisputya dadhel ynter dew lig Grek, an lig Achea ha'n lig Etolia, ha'n sewyans rag Grek o koll y anserghogeth, ha'n gethneth trevesigethel dhe'n Romanyon yn – 146. Gwers 9 a gows a-dro dhe'n treghyansow a wra a'n sita vyghan ma yn Itali, an peswara emperoureth delinyes gans « *an horn* » y'n profosedyow kyns. An le doroniethel a'n reson yw Itali may ma Rom. Geneth y fondoryon Romulus ha Remus a dhiskwedh bleydhes a's magas. Y'n Latin, an ger bleydhes yw « *lupa* » a styr bleydhes mes ynwedh hora. Ytho a-dhia y fondyans, an sita ma a veu merkyes gans Duw rag y dhew dhiwethen profosek. Y fydh kevys avel bleydh yn flokk Yesu, neb a'n heveli dhe hora yn Apo.17. Ena, y lesans war-tu ha'y « *hanter-dydh* », a veu hy howl dre waynya Ital Dyghow (– 496 dhe – 272), ena dre waynya an breselyow erbynn Carthage, an Tunis a-lemmyn, a-dhia 264 KOK. An nessa kamm war hy fordh dhe hy « *howldrevel* » yw hy omvyskans yn Grek dell welsyn ni a-gynsow. Ottomma, yma hi deskrifys avel « *ow sevel a onan a'n peswar korn* » a'n emperoureth grek terrys a veu eritys gans Aleksander Veur. Ow tos ha bos moy ha moy gallosek, yn – 63, Rom a worfenn dre worra hy presens ha hy gallos trevesigek war Judea, henwys gans an Spyrys avel « *an pow tekka* » drefenn y vos y ober wosa y wrians yn-mes y bobel a Ejyp. An lavar ma yw kemerys yn Esek.20:6-15. Manylyon istorek: unnweyth arta, Rom a veu gelwys gans Hyrcan yn kas orth y vroder Aristobulus. An teyr treghva roman deskrifys, yn keth furv dhe'n « *hordh* » medo-persek a'n keth chaptra, yw herwydh an dustuni istorek. An amkan settys gans Duw yw kevys ytho: an lavar « *korn byghan* » a Dan.7:8 ha Dan.8:9 a styr, yn an dhew gampolla, an honanieth romanek. An dra yw prevys ha dres disput. War an surheans ma, an Spyrys a Dhuw a wra galla kowlwul y dhyskas ha'y guhudhansow erbynn an rejym relijyel papal ma, a guntell oll an taranow a nev warnodho. An sewena a Rom papal dhe Rom emperoureth re beu prevys yn Dan.7, omma, yn Dan.8, an Spyrys a lamm a-dreus an kansblydhynnyow a's diberth, ha dhyworth vers 10, ev a dhasgemmer an entita papal, y eskar vernans yntra y vri; ha heb skila. Rag ev a dheuth dhe'n kryjyans kristyon a sitysyon gwlaskor nev kuntellys gans Yesu-Krist: « *a sevis bys yn lu an nevow* ». An dra a veu kowlwys yn 538 dre dhekret emperourek Yustinian 1^{er} a brof dhe Vigile 1^{er}, an awtorita kryjyk ha tron an pab yn Vatikan. Mes gans an gallos ma, ev a ober erbynn an syns a Dhuw, hag a'n arveth yn hanow an kryjyans kristyon, kepar dell wra y dhisworyoryon istorek dre ogas dhe 1260 blydhen (ynter 538 ha 1789-1793). Mynyans istorek a afydha gwirder an termyn ma, ow kodhvos bos an dekret skrifys yn 533. Ytho, an 1260 blydhen re dhiwedhas yn 1793, an vlydhen may feu ordenys dileans an eglos romanek yn « *An Own* » revolusyonel. « *Hi a wrug koedha dhe'n dor rann a'n ster ha'ga thretya* ». An imaj a vydh kemerys yn Apo.12:4 : « *Y lost a draylyas tressa rann a'n ster a'n nev ha'ga tewlel war an dor* ». An alhwedhow yw res y'n Bibel. A-dro dhe'n ster, yma i yn Gen.1:15 : « *Duw a's gorras yn efanvos an nev dhe wolowi an dor* » ; yn Gen.15:5, yth yns i kehevelys orth has Abraham : « *Mir war-tu ha'n nev ha niver an ster, mar kyll'ta aga niver; yndella a vydh dha henedh* » ; yn Dan.12:3 : « *an re a dhyskas ewnder dhe'n lies a splann avel an ster, bys vykken ha bys heb worfenn* ». An ger « *lost* » a gemmer poester meur yn Diskudhyans Yesu Krist, drefenn ev dhe vos arwodh ha styrya « *an profoes a dhysk gow* »,

dell dhiskwedh dhyn Esekiel 9:14, owth igeri agan konvedhes a'n messaj kodha duw. Ytho, rewlyans an pab a Rom yw, dres an kansblydhynyow a'y vestrynter ha dhyworth y dhallath, rewlys gans fals profoesi, herwydh an vreus sans ha ewn diskudhys gans Duw.

Yn Dan.8:11, Duw a guhudh an pabeth a sevel erbynn Yesu-Krist, an unn « *Penn an bennow* », dell verk an vers 25, keffrys gelwys « *Myghtern an vyghternedh hag Arloedh an arlydhi* », yn Apo.17:14 ; 19:16. Ni a len: « *Hi a sevis bys yn penn an lu, a gemmeras dhiworto an heb diwedh hag a dhomhwelas sel y sentri* ». An treylyans ma yw dihaval dhe'n treylyansow kemmyn, mes yma dhodho vertu a vri, yn strik, an tekst Ebrow oryginel. Hag yn furv ma messaj Duw a gemmer sevurder ha manylder. An termyn « *heb diwedh* » ny wra omdhannya orth an « *sakrifis* », drefen nag yw an ger ma skrifys y'n tekst hebrow, y bresens yw anlachel ha heb justifi; dres henna, ev a gammstyr an styr a'n profoesans. Yn hwir, an profoesans a darget an oes kristyon mayth yw, herwydh Dan.9:26, *an sakrifisow ha'n offrynnow* abolys. An ger « *heb diwedh* » a dheu orth perghennogeth unnik Yesu-Krist, hag yw y oferyaseth, y alloes a'n yntercessor rag y dhewisys yn unnik a aswon ha dewis. Byttegyns, ow kemmeres an omgemeryans ma, an reyth pabek a vennik an mollethys ha mollethi an vennigys gans Duw, orth aga kuhudha yn fals a heresi, owth omsevel y honan avel patron a'n fydh dhywyk; omgemeryans dien disputys gans Duw yn y dhiskwedhyans profoesek a'n kuhudh, yn Dan.7:25, a « *former an towl dhe janjya an termynyow ha'n lagha* ». Ytho, an falslev yw yn ober dien an reyth pabek, hag yndella ny dhelledh dhodho ri breus kryjyk vyth. An *heb worfenn* ytho, herwydh dyskansow Heb.7:24, yw an « *oferysi heb treusperthi* » a Yesu-Krist. Rakhenna, ny yll an pabegeth kavoes galloes ha awtorita dre Yesu-Krist dhiworth Duw; ny allas y gemmeres a-der yn tebel ha'n drogoberow a dheu dhodho ha dhe'n re a sedh ganso. An drogoberow ma yw diskwedhys yn Dan.7:11. Orth an breus diwettha, ev a wra godhevel an « *nessa mernans, tewlys yn few yn poll tan ha loskven* », a wrug ev y honan, dre dermyn hir, godros an vyghternedh hag oll an dus, mayth y'n servyas ha'y owna: « *My a viras ytho drefenn an geryow goethus a leveris an korn, ha ha my ow mires, an best a veu ledhys, ha'y gorf a veu distrays, delivrys dhe'n tan dhe vos leskys* ». Y'n keth vaner, Diskudhyans an Apocalyps a afydh an vreus ma a'n ewn vreus a'n Dyw gwir skornys ha fethys, yn Apo.17:16; 18:8; 19:20. My re dhewisas treylya gans, « *ha treylya sel y sentri* » drefen an natur spyrysel a'n kuhudhansow erbynn an reyth pabek. Yn hwir, an ger Ebrow « *mecon* » a yll bos treyls avel: *le po sel*. Hag y'n kas ma, yth yw *selven an sentri* spyrysel a veu treyls. An termyn « *selven* » a verk, herwydh Eph.2:20-21, Yesu-Krist y honan, « *men korn pennsevik* », mes ynwedh, oll an sel apostolek kevysys dhe drehevians spyrysel, henn yw leverir, « *sentri* » pythow Yesu-Krist, drehevys gans Duw warnodho. Ytho, eretons deklarys Sen Peder yw kontradiet gans Duw y honan. Rag an paboni, unnsel eretons Peder yw an hirheans a ober y vesteryon a'n krowsyas wosa y Vester duw. Y rewl an ynkwisysyon re dhaswrug yn len an patron pagan kynsa. Ow kavos « *chanjya an termynyow ha'n lagha* » a ordenas Duw, an rejym ma, intolerans ha krev, mayth esa pennogow pabek nebes mordoryon, drogoberoryon aswonny, kepar hag Aleksandr VI Borgia ha'y vab Caesar, executor ha Kardynal, ow tiskwedhes natur dhywol yn tien an institutyon pabek katholik roman. Ladhvaow bras a bobel heb pla a veu dallethys gans an awtorita grekek ma, dre drelyansow ynniys, yn-dann payn a vernans, ha gorhemmynnow kryjyek an krowsyow ledys erbynn an dus vusulmek a allasas tir Ysrael; tir milligys gans Duw a-dhia an vlydhen 70, may teuth an Romanys dhe dhistrui « *an sita ha'n sansoleth* », herwydh an pyth yw leverys, yn Dan.9:26, avel sewyans an nagh a'n Messi gans an Yedhewon. An « *selven y sentri* » a wra omvys orth oll an gwiryonedh doktrinal degemmerys gans an abesteli hag a veu tremenys dhe'n henedhow a dheu dre skrifow an kevambos nowydh; an nessa a'n « *dew dest* » a Dhuw, herwydh Ap.11:3. A'n dustuni taw ma, an pabeth re gemmeras marnas henwyn harow an fydh biblik hag a wra gordhya ha servya gans lies a'y dhyskyblon. An gwiryonedh herwydh Rom yw skrifys, yn rann, yn y « *lyver offeren* » (an gid a'n offeren), a aswa an « *dew dest* » a Dyw;

skrifow an kyns ha'n nowydh unverans hag a warbarth a wra an Bibel sans, a wrug hi omledya orth ri mernans dh'y heollow lel.

Vers 12 a Dan.8, a wra diskwedhes dhyn, prag, Duw y honan re beu konstrynys dhe dhrehevel an kryjyans kasadow ha dhihaval ma. « *An lu a veu delivrys gans an heb diwedh drefenn pegh* ». Ytho an gwriansow euthek ha kasadow a'n rejym ma re beu, dre vynnas Duw, rag kessydhya an « *pegh* » yw, herwydh 1 Yowann 3:4, treuspassyans an lagha. Hag yth yw gwrians yw kudhys seulabrys dhe Rom mes yn y fasey emperoureth pagan, drefenn an pegh mar vras, a dheriv bys yn kastityans a'n par na, re dreusas Duw war dew boynt pur dhegol: y splannder avel Duw kreator ha Tryghor yn Krist. Ni a wel yn Apo.8:7-8, fondyans an reyth pabek, yn 538, dhe vos an nessa kessydhya, gwrys gans Duw, ha profoesys gans an arwoedh gwarnyans a'n « *nessa hirgorn* ». Yma kessydhya arall a-ragdho, gwrys dre omsettyansow barbarek Europa re dheuth ha bos kristyon heb fydh. An oberow ma ow lesa yntra 395 ha 476, an acheson a'n kessydhyaansow yw hwath kyns 395. Yndella, an dydh a 7ves a vis Meurth 321 yw afydhys, may hworhemmynnis an emperour roman payan, Konstantyn 1^{er}, may feu kres profys dhe'n gristonyon a'n emperoureth, dre dhekret forsakya an praktis a'n sabot hag y vos gorrys yn y le powes an kynsa dydh. Mes, an kynsa dydh ma o sakrys dhe'n gordhyans payan a'n howl anvethys dywys. Duw a wodhevis a-dhesempis tebel dygthyans dewblek: koll y sabot, kov a'y ober a greawder hag a'y worfenn vudh war oll y eskerens, mes ynwedh, yn y le, lesans an enor payan res dhe'n kynsa dydh, yn mysk dyskyblon Yesu-Krist. Nebes tus a wra konvedhes poester an kammweyth, rag res yw dhe aswonn nag yw Duw unnsel gwrier a'n bywnans, mes ynwedh gwrier ha restror a'n termyn, hag yth yw yn unnsel rag an porpos ma y hwrug ev gul ster an nev. An howl a omdhiskwedh an peswora dydh dhe verkya an dydhyow, an loer, dhe verkya an nos, ha'n howel arta ha'n ster dhe verkya an blydhynyow. Mes nyns yw an seythun merkyes gans an ster, hi a worr hy fow war unnsel war dhisposyans soeveren Duw an gwrier. Hi a wra ytho bos tokyn a'y awtorita ha Duw a'n gwith.

Golow dhe'n Sabot

Ynwedh, an kowethyans a-bervedh a'n seythun yw diskwedhyans a'y vodh duwiek, ha Duw a wra y govhe yn prys gwiw yn tekst y bedwerya gorhemmynn: « *Porth kov a dhydh an powes rag y sanshe. Yma hwegh dydh dhis rag gul oll dha ober, mes an seythves yw dydh YaHWéH, dha Dhuw, ny wredh y'n jydh na, ober vyth, na ty, na dha wreg, na dha fleghes, na dha enevales, na an estren usi y'th yetow, rag YaHWéH a wrug an nev, an nor, an mor ha pup-tra eus ynna yn hwegh dydh; rakhenna ev a vennigas an seythves dydh hag ev a'n sansys* ».

Mir yn ta, y'n lavar ma, nyns yw kewsel a-der a-dro dhe'n niverow « *hwegh ha seyth* »; nyns yw an ger sabot menegys hogen. Ha yn y furv « *seythves* », niver treth, an Gwrier Laghyas a styr war an le may ma an *seythves dydh* ma. Prag yma an straght ma? My a vynn ri dhis reson dhe janjya, mar yw res, dha wel war an gorhemmynn ma. Duw a vynnas dasnowythhe an arghadow dermyn a settyas a-dhia selva an bys. Ha mar straght yw, drefenn bos an seythun drehevys yn hevelep dhe'n termyn dien y raglen selwyansek: 7000 blydhen po yn ewn, 6000 + 1000 blydhen. Drefenn defolya y raglen selwyans, ow taro men Horeb diwweyth, Moyses a veu lettys a entra yn Canaan an nor. Henn o an dyskas a vynnas Duw ri a-dro dh'y dhisoberyans. A-dhia 1843-44, an powes a'n kynsa dydh a dhre an keth sewyansow, mes y'n prys ma, yma ow lettya entra yn Canaan nevek, pewas fydh an re dewisys profys dre vernans prenus Yesu Krist. An vreus ma a goedh war an rebeledh, drefenn, kepar ha gweythres Moyses, nyns yw an powes a'n kynsa dydh yn akord gans an towl programmys gans Duw. Y hyllir chanjya henwyn heb kaletter re, mes karakter an niverow yw aga anjanjyadowder. Rag an Duw kreatur, neb a with y wrians, yma an termyn ow tremena dre dhidro a seythunow a seyth dydh. Yn maner anjanjyadow, an kynsa dydh a wra pesya bos an kynsa dydh ha'n « *seythves* » a wra pesya bos an « *seythves* ». Pub dydh a wra gwitha bys vykken an dalvosogeth a ros Duw dhodho, a-dhia an dalleth. Ha an Genesis a dhysk dhyn, yn penn 2, bos dhe'n seythves dydh sort arbennek: ev yw « *sanshes* » yw, settys a-denewen. Bys lemmyn, an dus re skonyas an acheson wir a'n dalvosogeth arbennik ma, mes hedhyw, yn y hanow, my a re displegyans Duw. Yn y wolow, dewis Duw a splann ha bos justifiys: an seythves dydh a dhargan an seythves milvlydhen a'n towl ollvysel a 7000 blydhen howl, may hwra an diwettha « *mil vlydhen* » menegys yn Apo.20, gweles an re dewisys a Yesu-Krist owth entra yn lowena ha presens aga Mester kerys. Ha'n gober ma a vydh kevys dre waynyans Yesu war pegh ha mernans. An sabot sanshes nyns yw namoy unnsel kovadhell a wruthyl agan ollvys dor gans Duw, ev a verk pub seythun ynwedh an avons dhe entra yn gwylaskor an nevow may, herwydh Yowann.14:2-3, Yesu a « *a bare plas* » rag y re etholys kerys. Ottomma, reson pur deg dh'y gara ha'y enora an seythves dydh sans ma, pan omdhiskwedh dhe verkya diwedh agan seythunyow, orth sedhi an howl, orth diwedh an 6^{ves} dydh.

A-lemmyn, pan redydh po klewes an geryow a'n peswara gorhemmynn, y koedh dhis klewes a-dryv dhe'n geryow a'n tekst, Duw ow leverel dhe'n den: «Yma 6000 blydhen dhis dhe wul oberow fydh an re dewisys, rag pan vo devedhys diwedh an termyn ma, an termyn a'n **1000 blydhen** a'n **seythves milvledhen** ny vydh dhis namoy; ny vydh ev pesya saw rag ow re dewisys devedhys y'm bys nev a dhur bynari, dre fydh wir aswonnys gans Yesu-Krist ».

Yma an sabot owth omdhiskwedhes avel arwoedh arwodhek ha profosek a'n bewnans heb diwedh gwithys rag an dus dasprenys a'n nor. Ytho, Yesu re'n deskryfas avel « *perlenn a bris bras* » yn y barabolenn reknys yn Matt.13:45-46: « *Yth yw gwlaskor nev arall haval dhe varghador ow hwilas perllys teg. Ev a gavas perlenn a bris bras ; hag ev eth dhe wertha pup-tra a'n jevo, ha'y prena* ». An geryow ma a yll bos styrys yn dew fordh dhe'n kontrari. An lavar « *gwlaskor nev* » a dheskrif towl selwel Duw. Ow tiskwedhes y dowl, Yesu Krist a omgompari dhe « *marghador* » a « *perllys* » a hwilas an *perlenn*, an tekka, an perfydhka hag ytho yn sew, an huni a gemmer an brassa pris. Rag kavoes an *perlenn* tanow, hag ytho a bris, Yesu re asas an nev ha'y wolew ha war an nor dre bris y vernedh euthyk, ev re dasprenas an perlow spyrysel ma may teffons ha bos y berghennogeth bys vykken. Mes a-dal, an *marchont* yw an dewisys a'n jeves syghes a'n absolyt, a berfydhuster duvel a vydh gober an fydh gwir. Arta, rag waynya an pewas ma a'n galow nevek, ev a forsak an talvowow dorek gwag hag ankompes rag omri dhe ri dhe'n Duw kreator gordhyans a vo plegadow dhodho. Y'n versyon ma, an *perl a bri bras* yw an bewnans heb diwedh profys gans Yesu-Krist dh'y etholys yn gwenton an vlydhen 2030.

An *perlenn a bris bras* ny yll ytho omdhannvena saw dhe'n termyn diwettha a'n adventieth ; an re na, gans an diwettha kannasow a vew bys yn dehweles gwir Yesu-Krist. Henn yw prag, an *perlenn a bris bras* a guntell an sabot, dehweles Krist ha sansoleth an diwettha dewisys. An perfydhder dyskansow daskevys y'n termyn diwettha ma a re dhe'n sans imaj an *perlenn*. Aga howas arbennik a entra yn few y'n hebaskder a afydhya an imaj ma a *perlenn*. Hag aga omrians dhe'n Sabat a'n seythves dydh a woen profoesa an seythves milvlydhen a re dhe'n Sabat ha dhe'n seythves milvlydhen imaj a gemm presyous unnik may hyllir y gomparya dhe dra vyth marnas « *perlenn a bris bras* ». An tybyans ma a wra omdhiskwedhes yn Apo.21:21 : « **An dewdhek yet o dewdhek perlenn ; pub yet o a unn perlenn hepken**. Plas an sita o owr pur, kepar ha gweder treuswelus ». An vers ma a wra poenya unnikter an rewlys a sansheans yw res gans Duw, hag yn kettermyn, an pewas unnik yw kavos bewnans heb diwedh dre entra yn Sabat an seythves milvlydhen gans « *yetow* » arwodhyek a dhesedh prevyansow fydh an adventoryon. Nyns yw an dus dasprenys diwettha gwell ages an re a's precedyas. Nyns yw marnas an gwirder doktrinal a wrug Duw aga aswonn a justifiaga aga imaj a *perlenn* a sew imaj an *meyn drudh* treghys. Ny wra Duw nevra unnsel rag tus mes, herwydh an termyn keverys, ev re'n jeves an gwir dhe wul unnsel war an norm a'n sansoleth reskys rag kavos selwyans. An oes kristyon arvreusys a gows yn kynsa a-dro dhe'n termyn merkyes gans dehvelans pegh re beu formellys kryjyk a-dhia fondyans an rewl babadek romanek, henn yw, a-dhia 538. Ynwedh, dallethvos an Dasformyans yw kudhys gans y dregeredh ha'y druedh, ha treuspassa an sabot ny veu reknys kyns an mynnas a Dan.8:14 dhe dhos yn nerth, henn yw, a-dhia kynnyav 1843. Dre gows finel, an prenans a'n perl yw profys gans Yesu yn Apo.3:18 : « *my a'th kusul a brena dhyworthiv a owr prevys dre dan, may fydhy rych, ha dillas gwynn, may fydhy gwiskys ha na weler meth dha noethedh, ha kolyer dhe ura dha dhewlagas, may hylli gweles* ». An taklow ma, a brof Yesu d'an re a's peus edhomm anedha, yw an elvennow a re dhe'n dewisys y semlant arwodhek a '*perl*' herwydh breus hag olok an Arloedh Yesu-Krist. Res yw bos an '*perl*' '*prenys*' dhiworto, nyns yw kevys heb kost. An kost yw omdhiswryans, selvys an strif a'n fydh. Y'n keth eghenn, Yesu a brof gwertha fydh prevys dre assayans hag a re dhe'n dewisys y rychys spyrysel; y wiryonedh pur ha dinammm a gudh noethedh spyrysel an peghador grasys; gweres

an Spyrys Sans a iger dewlagas ha konvedhes an den peghador a-dro dhe'n towl diskwedhys gans Duw yn y Skryptors Sans a'n Bibel.

Yn termyn an 6000 blydhen a'n oes Kristyon, Duw a wrug perthi hirneth bys diwedh an kylgh dor ma dhe dhiskudha dh'y dhewisyans diwettha splannder y seythves dydh sans po sabot sanshes rag y bowes. An dewisyans a wra y gonvedhes a'n jeves lemmyn pub reson dh'y gara ha'y enora avel ro dhiworth Yesu-Krist. Ha'n re na's kar hag a'n kas, i a'n jeves hag a'n jevydh pub reson dh'y gasa drefen ev dhe verkya diwedh aga bewnans enevalek dor.

Dekret Daniel 8:14

Dan.8:12 a bes, ow leverel: « *an korn a dewlis an gwirder dhe'n dor, hag a sewenas yn y assayansow* ». An « *gwirder* » yw, herwydh Salm.119:142, « *an lagha* ». Mes yw ynwedh an kontrari dien dhe'n « *gow* » a, herwydh Esa.9:14, a verk an « *fals profoes* » pabek dre an ger « *lost* » orth y guhudha yn Apo.12:4. Yn hwir, hi a dewlel an gwiryonedh dhe'n dor dhe settya yn y le hy « *gow* » kryjyk. Hy « *assayansow* » ny allas marnas « *seweni* », a-ban wrug Duw y honan y dhri yn-bann rag kessydhya an fydhuster kristyon gwrys a-dhia an 7ves a vis Meurth 321.

An versow 13 ha 14 a gemmer poesekter bys yn diwedh an bys. Y'n vers 13, yma sans owth omwovyn a-dro dhe'n termyn a wra an « *heb diwedh* » ha'n « *peghe distruyus* »; traow a wren ni dhe aswon a-gynsow. Mes gwren ni gortos nebes war an « *peghe distruyus* ». An distruyans yw kewsys yw an enevow po bewnansow denel. Wor'tiwedh, an genedhel oll distruiys a wra gasa, dres « *mil vlydhen* » an seythves milvledhen, an norvys yn y furv dalleth « *heb furv ha gwag* » a wra dhodho bos henwys, yn Apo.9:2-11, 11:7, 17:8 ha 20:1-3, « *downder* » a Jen.1:2.

An « *sans* » a wovynn ynwedh pes termyn y fydh an « *sansheans ha'n lu* » kristyon « *a vydhons i bos trettys?* ». Y'n skeusenn ma, an « *sans* » a omdheg avel gwesyon lel a Dhuw, yn spyrys avel Daniel, usi res avel ensampel yn Dan.10:12, a'n hwans legitym « *a konvedhes* » an towl divin. I a gav rag an tri desten kewsys, unn gorthyp hepken res y'n vers 14.

Herwydh an ewnansow ha'n gwellheansow a wrug Duw vy dhe wul dhyworth an pennskrif hebrowek, an gorthyp res yw: « *By'n nos ha'n myttin, dew vil ha tri hans, ha sansoleth a vydh justifiys* ». Nyns yw na fella an tekst tewl a'n hengov: « *By'n nos ha'n myttin, dew vil ha tri hans, ha'n sentri a vydh glanhes* ». Nyns eus na fella kows a *sentri* mes a **sansoleth**; dres henna, an verb « *glanhes* » yw disodhys gans « **justifiys** », ha'n tressa chanj a wra orth an lavar « *gorthugher myttin* » hag yw yn hwir yn unniver y'n tekst hebrowek. Yndella, Duw a gemmer pub skila dhe'n re a assay chanjya an niver dien orth y ranna yn diw, owth assaya dibarthi an gorthugheryow dhyworth an myttin. Y fordh yw diskwedhes unnsys an reknans an « *gorthugher myttin* » a dhefnydh dydh a 24 our yn Gen.1. Ena yn unnig, an Spyrys a dhiskwedh an niver a'n unedh ma: « 2300 ». Ytho, an niver dien a dhydhnow profosek re beu gwithys. An ger « *justifiys* » a's teves gwreydhenn yn Ebrew an ger « ewnder » « tsédèq ». Ytho, an trelyans a broposav yw justifiys ynwedh. Ena, kammgemeryans a-dro dhe'n ger Ebrew « qodèsh » a dreyly an termyn ma dhe « *sansuary* » hag yw yn Ebrew « miqdash ». An ger « *sansuary* » yw trelyes yn ewn yn gwers 11 a Danyel 8, mes nyns eus le dhodho yn gwersow 13 ha 14 mayth us an Spyrys ow kul devnydh a'n ger « qodèsh » hag a dal bos trelyes dre « *sansoleth* ».

Pan wodhor bos an « *pegh distruyus* » ow targedya yn spesifik dilea an sabot, y honan gwithys gans **sansheans** dhywyanse arbennik, an ger ma « *sansoleth* » a dhispleg yn feur styr an messaj profosek. Duw a dhargan, orth diwedh an « *2300 gorthugher myttin* » menegys, an gwitha a bowes y wir « *seythves dydh* » a vydh res ganso, dhe bub den a wra ombrofya dhe vos sans ha dhe'n « *ewnder heb diwedh* » kevys dre Yesu-Krist. Diwedh an « *pegh distruyus* » a styr an nagh a wordhya dy' Sul kryjyk ex-dydh an howl selys gans Konstantin 1^{er}, an emperour pagan. Du a dhassergh yndella, yn y dro, an normow diskas a selwyans esa yn mysk abesteli. An ger « *sansoleth* » a gomprenhend ynno y honan oll an gwiryonedhow diskas a sel an fydh kristyon. Ow kul devnydh a'n diskans res dhe'n Yedhewon avel patron ha dalleth, nyns usi an fydh kristyon ow tri travyth nowydh, saw kemmer le an offrynnow enevalek, gans an goes skoellys gans Yesu-Krist war an dregeredhva kudhys yn gow vyghan yn-dann y dreys yn Golgotha, dell veu plesys agan Selwas y dhiskwedhes ha diskwedhes dh'y was Ron Wyatt, yn 1982. Diskudhans an materow kelmys orth an ger « *sansoleth* » yw progressyf ha yw hirhes dres termyn bewnans, mes a-dhia 2018, an termyn ma yw niverys ha limys, hag y'n jydh hedhyw, yn 2020, nyns eus saw 9 blydhen gesys dhe dhasserghya pub rann anodho.

Daniel 8:14 yw dekrew ladh enev, drefen bos chanj breus Duw ow kortos koll profyans selwyans Krist rag oll an praktisyans kristyon a'n dy' Sul katolik roman. Ytho, spyrys an hengov eritys a wra kawsya mernans bys vykken dhe lies, a aswonn yn feur aga dampnyans gans Duw. Ottomma diskwedhyans kerensa an gwiryonedh a as dhe Dhuw merkya « *an dyffrans* », a-dro dhe'n pyth a hwer dhe « *an re a'n serv ha'n re na'n serv* (Mal.3:18) ».

Yma nebes spyrysyon rebellek ow mynnes disputya an tybyans y honna a janj a yll bos komparys dhe Dhuw, neb a lever y honan: « *Ny wrav vy chanjya* », yn Mal.3:6. Ytho, res yw y wodhvos, an janj gwrys yn 1843-44, nyns yw marnas daswul skwir gwir ha koth re beu kemmys pell distemplys ha treusformys. Ytho, bennath an re dewisyas a'n Dasformyans, komparys yn despit dh'aga oberow anperfydh, a dhiskwedh karakter a ewnans, na yll bos diskwedhys avel patron a'n fydh wir. An vreus arbennik ma rag an kynsa dasformoryon yw mar ewn may hwra Duw y dhrehevel ha'y dhiskwedhes yn Apo.2:24 le may lever dhe'n

brotestans, kyns 1843, « *Ny worrav warnowgh begg arall, saw an pyth eus genowgh, synsewgh ev bys pan dhyffiv* ».

An « *ahwer* » kelmys orth dalleth gweythres an mynnas ma yn Dan.8:14 yw mar « *meur* », may hwann re'n Duw der derivas a dri « *ahweryow meur* » yn Apo.8:13. Ha gans sewennow mar boes, res yw godhvos an dydh y dalleth gweythres. Henn o yn hwir, preder an « *sans* » a Dan.8:13. An termyn yw diskwedhys lemmyn « *2300 dydh* » profetek, henn yw, 2300 blydhen howl gwir, herwydh an kod res dhe Esekiel, profoes a'n keth oes ha Daniel (Ezek.4:5-6). An kapten ma 8, mayth yw an them hy bos diwedh an « *pegh* » roman, a wra kavos an elvennow a fyll dhodho yn Dan.9 le, ena ynwedh, y fydh kows a « *gorfenna an pegh* », mes y'n termyn ma, orth an « *pegh* » dalleth a wrug kelli bewnans heb diwedh, a-dhia Adam hag Eva. An ober a wra dos war venystrans dor an Messyas Yesu ha war an offrynn a'y vewnans perfydh yn sakrifis a'y vodh y honan, yn daspren a beghos y re etholys, ha my a lever yn kler, anedha yn unnik. An termyn y'n devedhyans yn mysk tus yw settys gans an profoesans yn dydhyow profetek. An messaj a wra omvysya orth an bobel yedhowek yn kynsa le drefenn bos yn kevambos gans Duw. Ev a re dhe'n bobel yedhowek, rag « *gorfenna an pegh* », termyn a « *seythunow seyth* » a dhelledh 490 dydh-bloodh gwir. Mes ev a dhiskwedh ynwedh an fordh dhe dhalghenna dalleth an reknans. « *A-dhia an ger dhe dharvos bos Jerusalem drehevys arta, bys dhe'n untyes, yma ... (7 + 62 = 69 seythunow)* ». Tri myghtern persek a ros an akordyans ma, mes an tressa yn unnsel, Artaxerxes 1^{er}, a'n kowlwollas yn tien herwydh Ezra 7:7. Y arghadow myghtern, yw dyllys yn gwenton 458 KOK. Diwedh an 69 seythun a worra dalleth gonis Yesu-Krist yn bledhen 26. Ow targedya yn arbennik an diwettha « *seyth bledhen* » reservys dhe ober Yesu, a fond, dre y vernans pren, selvennow an kevambos nowydh, an Spyrys a dhiskwedh yn Dan.9:27, an « *seythun* » a vledhyynyow-dydhyow « *yn kres* » may hwrug, dre y varvolonjedh y honan, « *ev a worr benn an sakrifis ha'n offrynn* »; an taklow offrynnys bys yn Yesu-Krist, rag dehwelyans peghosow. Mes y varvolonjedh a dheu kyns pup-tra « *gorfenna pegh* ». Fatell yw res konvedhes an messaj ma? Duw a brof diskwedhyans a'y gerensa a wra dalghenna kolonn y re etholys, neb, dre gerensa hag acknowledgement, a wra omladh gans y weres erbynn pegh. 1 Yowann 3:6 a afydh, ow leverel: « *Piwpynag a drig ynno ny wra pegh; piwpynag a begg ny'n gwelas, ha ny'n aswonnis* ». Hag ev a grevha y dharnow gans lies devyn arall.

War an nivel doktrinal, an kevambos nowydh drehevys gans Yesu-Krist ny dheu saw dhe dhalghenna an koth. Ytho, an dhew gevambos a worr war an keth sel profetiek diskwedhys yn Dan.9:25. An dydh – 458 a ytho servya avel sel rag an reknans a'n 70 seythun ordenys rag an bobel yedhowek, mes ynwedh rag an reknans a'n 2300 dydh-bloodh gwir a Dan.8:14 a denn dhe'n fydh kristyon. Dre'n manylder dydhyes ma, ni a yll fastya rag an vlydhen 30 mernans an Messyas ha rag an vlydhen 1843 dalleth an argerdh a'n dekret yn Dan.8:14. An dhew dharom a dheu « *gorfenna pegh* » gans sewyansow marwel bys vykken rag an re a bes dh'y skonya, an eyl ha'y gila, bys pan wra ankow aga frappya, po wosa diwedh termyn gras kemmyn ha personel a wra mos kyns dehwelyans golewus Yesu-Krist. By'n diwedh ma, an bewnans a as trelyansow onest may hyllir drehedhes studh dewisys.

Paryans rag Diskudhans

Skrifa an lyber yw gwrys yn tien gans Duw. Ev yw neb a dhewis y eryow hag yn Disk.22:18-19, ev a gews erbynn an treilyoryon ha'n skribys a wra charjya dannvon po treuskrifa an hwedhel der dascrifa, dhiworth henedh dhe henedh, bos chanj a'n lyha ger ow kul dhedha kelli selwyans. Ytho, yma omma ober pur arbennik a sansoleth pur ughel. My a yll y gomparya dhe 'bosedh' bras may na via kowlwrys mar pe chanjys an lyha darn. Ytho, an ober yw devinek ha meur y vraster, ha herwydh y gnas, pup-tra a lever Duw yw gwir, mes gwir rag diwedh y dowl selwyek; rag ev a gews orth y 'wesyon', yn moy maner, 'y gethyon », diwedh an bys. Ny vydh an profoesieth dhe vos styrys marnas pan vo an elvennow profoesyek parys dhe vos kowlwrys po, dre vras, kowlwrys.

Pellwder an termyn ollvysel, res o dhe'n towl selwyansesek duw bos pes, re beu heb godhvos gans tus pup-prys. Ytho, yn pub termyn, y halla gwas Duw gwaytya bos keffrys orth diwedh an bys, ha Powl a dheg dustuni gans y lavarow: « *Hemma a lavarav, breder, yma'n termyn berr ; ytho, seulabrys, an re a's teves gwraged, bedhens avel na's teves, an re a oel avel na oel, an re a lowenha avel na lowenha, an re a bren avel na's teves travydh, ha'n re a wra devnydh a'n bys avel na'n devnydh, rag furv an bys ma a dremen* (1 Cor.7:29 dhe 31) ».

Yma dhyn, war-barth Powl, an les a bosya y'n termyn ma may hwra Duw gorfenna y dhewis a'n re etholys bys vykken. Ha hedhyw, y talvia y gusulyans ynspyrys bos gwrys gwiryon gans an re etholys yn agan termyn diwettha. An bys a dremen, ha'n bewnans heb worfenn a'n re etholys yn unnsel a bes. Ytho, geryow Duw yn Krist, « *my a dheu uskis* », yn Apo.1:3, yw gwir, perfydh gwirhaval ha gwiw rag an termyn diwettha ma yw agan hun; dhe naw blydhen a'y dhehwelyans, yn termyn may hwrav skrifa an tekst ma.

Ni re welas yn Dan.7:25 bos Rome owth amkan a « *chanjya an termynyow ha'n lagha* » dhywyk. Konvedhes kevrinyow Diskudhyans Yesu-Krist, res dhe'n abostol Yowann synsys yn enys Patmos, a worr poes war wodhvos an gwir dermyn settys gans Duw. Ytho an desten a dermyn yw selvenek rag konvedhes an Diskudhyans, a wra Duw y dhrehevel war an tybyans ma a dermyn. Ytho ev a wra gwari war an anewter a'n derivans ma may hwitho an lyver y gnas kevrinyek andhistruus a wra gasa dhodho tremena an 20 kansblydhen a'gan oes heb bos distruys gans an unnowgh kuhudhys ha sklandrys. An termynyow chanjys, ha dre vras an kalender settys gans Rome war fals dydh kelmys dhe enesigeth Yesu, ny wrussons toella an re dewisys pan dhasleverons an profoesansow dhywyk; hemma drefenn Duw dhe brofya yn y brofoesansow, termynyow may hworr an dallethvos ha'n diwedh war wriansow istorek es dh'aga aswon ha dydhyes gans istororyon arbennik.

Mes yn an Dhisqwedhyans, an tybyans a dermyn yw pennvenegel, drefen oll framweyth an lyver dhe vos selys warnodho. Ytho dre hemma, y gonvedhes a dhevisa orth an styryans ewn a'n sabot a veu govynnys ha daswrys gans Duw yn 1844. Ow menystrans, dallethys yn 1980, a'n jevo an amkan a dhisqwedhes an poester a'n rol profosek a'n sabot, a dhargan an powes meur a'n seythves milvledhen, a Dhuw hag y re etholys, an them a Disk.20. Herwydh an vers 2Peder 3:8, « *unn jydh yw kepar ha mil vlydhen, ha mil vlydhen yw kepar ha unn jydh* », an kevren settys ynter imaj an seyth dydh a wruegeth diskwedhys yn Gen.1 ha 2 ha'n seyth mil vlydhen a dermyn ollgemmyn towl Duw, re wrug possybyl ow honvedhes kevrenna strwktur an lyver. Gans an godhvos ma, an profoesans a dheu ha bos kler ha ri, perl dre berl, oll y ankow.

Yndella, an profoesans a dheu ha bos byw ha effeythus, yn unnsel, mar kyll an messaj bos kelmys orth dydh istori an oes kristyon. Henn yw an pyth re wrug awen Spyrys Sans Duw yn Yesu-Krist ow gul. Ytho, a ylliv vy deryvas an « *lyver byghan, ygerys* », ow konfirmya kowlwrians an towl divydh deklarys yn Apo.5:5 ha 10:2.

Orth nivel y dhrehevians, an weles Apocalyps a dheu dhe gudha an termyn a'n oes kristyon yntra diwedh an termyn abostolek, a-dro dhe 94 ha diwedh an seythves milvledhen a sew dehvelans diwettha Yesu-Krist yn 2030. Ytho, ev a rann gans chaptrow 2, 7, 8, 9, 11 ha 12 a Danyel an arhwilas a'n oes kristyon. Rag kristonyon, an dyskans chyf drehevys dre studhyans an lyver ma yw an dydh penn a'n gwenton 1843 selys gans Dan.8:14, mes ynwedh a'n kynyav 1844 may hworfenna an prev a fydh. Ynwedh, dhyworth kynyav 1844 y hworras Duw selow a fydh adventist an seythves dydh. An dhew dhydh ma yw mar bosek may hwra Duw aga devnydhya dhe dhrehevel y weles Apocalyps. Rag konvedhes yn ta gwerth an dhew dhydh ma ogas, res yw junya dhe 1843 dalleth prev a fydh rag an ger profosek. An kynsa vyktyms spyrysel a goedh a-dhia an dydh ma dre aga nagh disprityans a'n kynsa derivas adventist gans William Miller. Mes an termyn a'n prev a re dhedha nessa chons gans y nessa derivas a dhehvelans Yesu rag an 22 Hedra 1844. An 23 Hedra, an prev a worfen ha breus Duw a yll bos formys ha diskwedhys. An assay kuntellek yw gorfennys, mes trelyans unnivel a yll hwath bos possybyl. Dres henna, yn hwir, an adventists a with oll an powes a'n dy' Sul roman hwath nag yw aswonys avel pegh. Ha'n sabot yw degemmerys gradhuel gans an adventists yn unnivel, heb bos y rol meur gwrys gans oll an adventists. An reson ma a'm hembronk dhe ri rag diwedh an fowt fydh protestans, an dydh a'n gwenton 1843 ha rag dalleth an adventieth benniges gans Duw, an dydh a'n kynyav 23 Hedra 1844. Yn seulabrys, yn mysk an Ebrowyon, an gwenton ha'n Kynyav o junys ow ri le dhe solempnyty a solemnya themys kesparzus a-dal an eyl dh'y gila; an ewnder heb diwedh a « *an oen* » offrynnys a « Pask » an gwenton, dhe unn tu, ha'n diwedh pegh a « *bogh* » ledhys rag « dydh an dehvelians » a beghosow, a'n kynyav, dhe du arall. An dhew solempnyta kryjyk re gavas aga hollenwel yn Pask 30 may ros an Messi Yesu y vewnans. Gwenton 1843 ha'n 22ves a vis Hedra 1844 yw kevrennys ynwedh dre styr drefenn bos porpos an prev a fydh dhe « *gorfenna pegh* » herwydh Dan.7:24 ; an huni a wra an praktis kasadow a bowes pub seythun dhe'n kynsa dydh, ha Duw re worhemmynnis y woslowes dhe'n seythves dydh hag ev re sanshas rag an devnydh ma, a-dhiwedhes an kynsa seythun a wruegsel an norves; yn 2021, 5991 blydhen kyns ni.

Y hyllir ynwedh favera an dydh a'n gorhemmynn yn Daniel 8:14 a dhispleg an dydh a'n gwenton 1843. Rag justifia an dewis ma, res yw konsidra bos an prys ma ow treghi oll an keskowethyansow re via selys bys ena ynter Duw ha'y greaduryon; Duw a dhallathas, a-dhia an dydh ma, dewis diwettha selys war dhew dherivas adventus a dheuth an eyl wosa y gila. A-dhia gwenton 1843, yth yw an sabot res, mes Duw a'n rov dhe'n fethoryon an previans nans yw kynsa gwav 1844, avel arwoeth benygys ha sanshes i dhe vos dhodho, herwydh dyskans biblik Esek.20:12-20, dell welsyn kyns.

Yn an lyver ma, pennas 5 a vynn agan kovhe na, heb trygh a bris ughel Yesu-Krist, « *Oen Duw* », pub gweres a'n Duw, pub golow diskwedhys a via possybyl, ytho, nyns esa enev denel vyth a allsa bos selwys. Y wolow profetek a sel kemmys y re etholys ha'y growsans a omgemmeras yn fré. An fydh yn y aberth a re dhyn y « *ewnder heb worfenn* » herwydh Dan.7:24, mes y Dhiskwedhyans a wolow agan hyns ha'n maglennow spyrysel arayys gans an jowl, dh'agan kevrenna y dhiwedh euthek. Y'n kas ma, an selwyans a gemmer furv konkret.

Ottomma ensampel a'n maglennow suttle ma. Yma an Bibel gwelys ha konsydrys gans reson avel Ger Duw skrifys. Byttegyns, an ger ma a veu skrifys gans tus omdhyghtys yn kontekst aga oes. Ha, mar ny wra Duw chanjya, y eskar an jowl, Satan, a janj yn parys y strategeth ha'y omdhegyans war-tu ha'n re dewisys gans Duw, dres an termyn. Henn yw prag yth usi an jowl owth oberi avel « *dragon* » imaj a'y bresel helghyans a-dro dhodho, yn y dermyn, mes unnsel rag an termyn na, Yowann a allsa leverel yn 1Yowann 4:1 dhe 3: « *Karadow, na grysewgh pub spyrys; mes prev an spyrysyon, dhe wodhvos mars yns i a Dhuw, rag lies fals profoes re dheuth y'n bys. Aswonn dre hemma Spyrys Duw: pub spyrys a*

avow Yesu Krist devedhys y'n kig yw a Dhuw; ha pub spyrys na avow Yesu nys yw a Dhuw, henn yw spyrys an antikrist, may hwRussowgh godhvos y dhevedhyans, hag yw lemmyn yn bys. » Yn y lavarow, Yowann a dhismygh « devedhys yn kig » unnsel rag aswon Krist a'y dustuni dewlagas. Mes y dheklaryans « pub spyrys a avow Yesu Krist devedhys yn kig yw a Dhuw » re gollas y dalvosogeth a-ban wrug an kryjyans kriston koedha yn apostasi ha pegh a-dhia an 7ves a vis Meurth 321, ow forsakya praktis an gwir sabot a'n seythves dydh sanshes gans Duw. Praktis an pegh re wrug, bys yn 1843, lehe talvosogeth an dra a « avowa Yesu Krist devedhys yn kig » ha a-dhia an keth dydh na, ev re'n digollas a bub talvosogeth; eskerens diwettha Yesu-Krist a omgelow a y « **hanow** » dell dharganas yn Matt.7:21 dhe 23 : « An re a lever dhymm: Arloedh, Arloedh, ny wrons oll entra yn gwaskor nev, mes **nyys yw saw ev** neb a wra bodh ow Thas eus yn nev. Lies a lever dhymm y'n jydh na: Arloedh, Arloedh, a ny brofoesyn **yn dha hanow** ? A ny dewlyn dywollow yn-mes **yn dha hanow** ? Ha a ny wrussyn ni lies marthusyon **yn dha hanow** ? Ena my a lever dhedha yn igor: **Ny wrug vy bythkweth agas aswonn**, kewgh a-dhiworthiv, hwi neb a wra anlaghedh ». « **Bythkweth agas aswonn** » ! An « marthusyon » ma o gwrys ytho gans an jowl ha'y dhywollow.

An Dhyskrifedh war-barth

Y'n raglavar a'n kynsa chaptra, dalleth y Diskwedhyans splann, an Spyrys a dhiskwa dhyn an menow a'n kevewi pareusys. Yma an them a dharvos daskyrghyans splann Yesu-Krist, ordenys seulabrys yn 1843 ha 1844, dhe brevi fydh protestans ollvysel ha dre vras amerikanek; an them ma yw oll-omdhiskwedhys: vers 3, *Rag an termyn yw ogas* ; vers 7, *ott ev ow tos gans an kommel...* ; vers 10, *My a veu kemmerys gans an Spyrys dhe jydh an Arloedh ha my a glewas **a-dhelergh dhymm** lev krev kepar ha son trompeth*. Degys gans an Spyrys, Yowann a omgav y'n jydh a daskyrghyans splann Yesu, dhe'n *Dydh an Arloedh*, « *dydh meur hag own* » herwydh Mal.4:5, hag ev a **a-dryv dhodho**, an termyn istorek passys a'n oes kristyon diskwedhys yn furv arwodh a seyth hanow kemerys dhyworth *seyth sita a Asi* (an Turkhi a-lemmyn). Ena, kepar hag yn Daniel, an tri thema *lytherow, selyow ha trompoullys* a wra kudha oll an oes kristyon yn kehevel, mes pubonan anedha yw treghys yn diw chaptra. An studhyans munys a dhiskwedh bos an treghans ma gwrys war dermyn poesek 1843 selys yn Dan.8:14. A-berth yn pub thema, messajys gwiw dhe'n normow spyrysel selys yn Daniel, rag an termynow targys, a dheu dhe verkya 7 pol a'n termyn kudhys; 7, an niver a'n **sansheans** duw a serv avel y « *sel* » hag a vydh them Apo.7.

Ny veu nevra gwrys effeythus an styryans a dheu drefen bos tybyans an termyn diskwedhys yn unnik dre styr an henwyn 'seyth eglos' re beu kovhes y'n kynsa chaptra. Y'n them a lytherow, Apo.2 ha 3, nys eus keworrans vyth y'n furv: 'an kynsa el, an nessa el...hag yn kettella'; dell vydh an kas rag '*an selyow, an trompethow ha'n seyth pla diwettha a sorr Duw* ». Y'n fordh ma, re a grysis bos an messajys menegys yn hwir ha lyttyn dhe Gristonyon trigys y'n sitys na a hen Gappadokia, yn Turki hedhyw. An arghadow may hwra an profoesans diskwedhes henwyn an sity a sew kronologek an arghadow may hwra hwarvosow istorek kryjyk hwarvos dres oes Kristyon. Ha dre dhiskwedhyansow kavys seulabrys der lyver Daniel, Duw a dhevnydh styr hanow an sity dhe dhisplegya an karakter a ros dhe bub oes. Y'n keth vaner, an arghadow diskudhys a dheu ha bos:

1-*Efesus* : styr: lonchya (an huni a'n Kuntelles po sentri Duw).

2-*Smyrna* : styr: myrr (fler plegadow hag enliveryans an re varow rag Duw; helghyans roman a'n re etholys lel ynter 303 ha 313).

3-*Pergame* : styr: avoutri (a-dhia forsakya an sabot, an 7ves a vis Meurth 321. Yn 538, an reyth pabek selyes a aswon sodhogel an powes a'n kynsa dydh dashenwys dy' Sul).

4-*Thyatire* : styr : kasadowder ha paynys marwel (a verk an termyn a'n Dasformyans protestans a dhisklery apert an natur dyowl a'n fydh katolik; termyn a-dro dhe'n 16^a kans mayth yw skoellyans an Bibel favorys dre waskans jynnweythek).

5-*Sardes* : styryow dewblek ha kontrari : convulsif ha men drudh. (Diskwedhys yw an vreus a wra Duw war previ fydh 1843-1844 : an styr convulsif a-dro dhe'n fydh protestans skonys : « *Marow os* », ha'n men drudh a verk an re etholys a fethas an provyans : « *i a gerdh genev yn dillas gwynn drefenn i dhe vos gwiw* ».)

6-*Philadelphia* : styr : Kerensa breder (meyn drudh *Sardis* yw kuntellys yn fondyans adventist an seythves dydh a-dhia 1863; an messaj yw res rag an vlydhen 1873 definys gans

Dan.12:12. Bennigys y'n termyn ma, mes gwarnys yw erbynn an peryll a vos « *kemmeres hy gurun* »).

7-Laodisea : styr : pobel breusys : « *nag yeyn, nag bryntyn mes klou* » (hemm yw *Philadelphia* a wra « *kemmeres y gurun* » : « *Ty yw anfeusik, truan, boghosek, dall, ha noeth* ». Ny wrug an fondyans dybi y fia prevys ha previ, yntra 1980 ha 1994, gans prev a fydh kehaval dhe'n huni a ros aga bennath dhywans dhe'y ragresoryon a 1844 : yn 1994, an fondyans a goedh, mes an messaj a bes dre adventistys lesys a wra Duw aswon ha dewis der aga gerensa rag y wolow profetiek diskudhys, ha dre an natur hweg hag uvel a verk dyskyblon gwir Yesu-Krist yn pub oes).

« *Yn-rag* » a'n termyn dor a dhiwedhas gans dehvelans golewus Krist Duw, Apo.4 a dhisqweder dre arwodh « 24 tronyys », skeus a vreus nevek (y'n *nev*) le maystri Duw a wra kuntelles y re etholys may hwrellons i breusi an re dhrog marow. War-barth gans Apo.20, an chaptra ma a gomprenh an 'mil vlydhen' a'n seythves milvlydhen. Manlyon: prag yw 24, a-der 12, tronyys? Drefenn ranna oes kristyon yn diw rann war dhydhyow 1843-1844 a dhalleth ha diwedh prevyans fydh an oes.

Ena, avel klosenn bousek, Apo.5 a wra diskwedhes poesuster konvedhes lyver an profoesiow; hag y fydh possybyl hepken dre waynys gans agan Arloedh ha Selwyas Yesu Krist.

An termyn a'n oes kristyon a vydh tremenys arta yn Apo.6 ha 7 yn-dann golow a them nowydh; an 'seyth sel'. An hwegh kynsa a wra diskwedhes an gwarioryon chyf ha sinow an termyn a verk an dhew rann a'n oes kristyon: bys yn 1844, rag Apo.6; ha dhyworth 1844, rag Apo.7.

Ena y teu an them a'n '*trompoullow*' a verk kessydhyansow gwarnyans rag an hwegh kynsa yn Apo.8 ha 9, ha kessydhyans diwedh, rag '*an seythves trompoull* », puprys gwithys a-denewen, yn Apo.11:15 dhe 19.

A-dryv Apo.9, Apo.10 a vynn timer an termyn diwedh an bys, ow tiskwedhes studh spyrysel an dhew eskar meur a Yesu-Krist a omgelm ortho: an fydh Katholik ha'n fydh Protestans, keffrys ha'n adventieth soedhogel re goedhas a-dhia 1994. An chaptra 10 a dhege an kynsa rann a dhiskwedhyansow an lyver. Mes testennow posek a vydh ombrederys ha displegyes y'n chaptrow a sew.

Ytho Apo.11 a wra dasweles gwolok war oes kristyon ha displegya, yn bennag, rann bousek an Domhwelans frynkek, mayth yw an athiesteth kenedhlek selys gans Duw, yn-dann hanow arwodhek « *an best a dhrehav a'n islonk* », dhe dhistrui galloes rewlyans katolik « *an best a dhrehav a'n mor* », yn Apo.13:1. Y fydh kres kryjyans ollvysel, kampoellys yn Apo.7, kevys yndella ha notys yn 1844. Ena, ow kemmeres an rewlyans domhwelyek ma avel imaj a'n Tres Bresel an Bys ow tos po « 6^{ves} *hirgorn* » a Apo.9:13, hag yw an gwir « *nessa anken* » dre dherivas Apo.8:13, an them diwedh a'n « *seythves hirgorn* », a vo kowlwys dre dhehwelyans yn golewder Yesu-Krist, yw diskwedhys.

Yn Apo.12, an Spyrys a dhiskwedh dhyn arhwilas arall a'n oes kristyon. Ev a gowlwra y dherivadow, yn arbennik a-dro dhe studh an jowl ha'y kesoberoryon elusek. Ev a dhysk dhyn, wosa y fudh war an grows, y'n hanow nevek a *Mikael* leverys seulabrys yn Dan.10:13, 12:1, hanow a wiska y'n nev kyns y enkorforans denel yn Yesu, agan Arloedh re lanhas an nev a'ga presens drog ha kellys re beu dhedha bys vykken an galloes dhe entra yn ranndir an nevow gwrys gans Duw. Ottomma nowodhow da! Budh Yesu re beu gans sewyansow lowen nevek rag agan breder nevek delivrys a'n temptyansow ha prederow an dhywolow. I re beu, a-dhia an estewyans ma, synsys yn agan ranndir norvesek, le may fons ledhys gans eskerens norvesek Duw, yn 2030 orth dehweles golewder Krist Duw. Yn an arhwilas ma, an Spyrys a dhisqwedh an sywyansow a'n « *dragon* » ha « *sarf* » a verk, yn aga thro, an dhew strateji a'n batal diabolus: an bresel igor, a Rom emperourethel po pabek kuhudhys, ha an toell kryjyansek toellus an babeth romanek vaticanek, na dhiskudhys, ogas dhe'n denelder.

Yn imajys sutil kemerys dhyworth prevyansow an Ebrowyon, « *an nor a iger y anow* » dhe lenkel omsettyans pabek an kesunyow katholik. Dell wrussyn ni y weles, an ober a vydh gwrys gans an revolusyonerys frynkek ankowtys. Mes y fydh dallethys ynwedh gans luow protestans kristoneth fals omsettyek breselek. An gorhwyladew a worfenn gans kovheans a'n « *remanent a has an venyn* ». An Spyrys a re y dhefinysans a'n sans gwir an termyn diwettha: « *Ottomma, perthyans an syns a with gorhemmynnow Duw ha syns an dustuni a Yesus* ». An Spyrys a dhispleg y'n geryow ma an re a, kepar ha my, a dhalghen orth y Dhiskwedhes profosek ha ny'n gas dhe vos tennys dhe-ves gans piwpynag, ow kuntell bys y'n diwedh, an perllys res gans an nev.

An chaptra 13 a dhiskwedh an dhew eskar kryjyk owth oberi yn agressyf ow toen an fydh kristyon. Ytho, ev a's delin, gans dew « *bestes* » mayth omdennas an nessa a'n kynsa kepar dell vo profys gans an gerow « *mor ha tir* » a'n hwedhel Genesus a's defin yn chaptra ma. An kynsa a wrug oberi kyns 1844 ha'n nessa ny omdhiskwedhas bys yn an diwettha bledhen a'n termyn dor, ow merkya ytho, diwedh termyn gras offrys dhe dus. An dhew « *bestes* » yw, rag an kynsa, Katholik, an eglos vamm, ha rag an nessa, an eglosow reformys protestans a dheuth anedhi, hy myrghes.

Ow kudha unnsel nessa rann an oes kristyon a-dhia 1844, Apo.14 a gows a-dro dhe'n tri messaj a wiryonethow an seythves dydh adventydhion dhe'n studhyow heb diwedh: gordhyans Duw a wra gorholedh omwitha y sabot sans, y dhampnyans a'n Katholikedh romanek, ha'y dhampnyans a'n protestanyeth a enor y dydh Sul a elow ev avel « *merk* » a awtorita denel ha dyowl an dhew Rom emperourel ha pabek. Pan worfenno termyn an genas darbarys, yn kettermyn, dre gemmeres an syns dewisys delinys gans « *an drevas* », ha distruyans an dyskadoryon rebellyek hag oll an dhewisgyon, gwriansow delinys gans « *an vindaja* », an nor a dhehwel dhe vos « *an downder* » a'n kynsa dydh a'n gwrians, heb form vyth a vewnans dor. Byttegyns, hi a with yn fyw, dres « *mil vlydhen* », triger a dhewisys, Satan, an jowl y honan, ow kortos y dhistruyans a'n breus diwettha keffrys ha oll an rebeledh erel tus ha eledh.

Apo.15 a guntell war an prys diwedh termyn gras.

Apo.16 a dhiskwedh « *an seyth pla diwettha a sorr Duw* » a frapp, wosa diwedh termyn gras, an rebeledh diwettha anghryjyk a dheu ha bos moy ha moy arghek, bys yn ordena mernans an withoryon a'n sabot sans kyns an seythves pla.

Apo.17 yw oll devnydhys rag identifia an 'harlot vras' henwys '*Babylon Veur*'. Yn an geryow ma y tevnydh an Spyrys dhe dhisqwedhes an '*sita vras*' emperourek ha pabek, Rom. An vreus a wra Duw warnedhi yw diskwedhys yn kler. An chaptra a dharven y vreus a dhevedhes ha'y distrui dre dan, drefen an Oen ha'y dus len a wra hy fetha.

Apo.18 a vynn timer an prys a'n "*trevas*" po kessydhys "*Babylon Veur*".

Apo.19 a dhiskwedh dehweles glorius Yesu-Krist ha'y omdhal orth nerthow rebel terrifyes an nor.

Apo.20 a vynn timer an prys a vil bledhen an seythves milvledhen, bewnans yn fordh pur dhihaval, y'n nev gans an re dewisys, ha war an nor difeythys, yn fordh ynys gans Satnas. War diwedh an vil bledhen, Duw a wra ordena an breus finel: distruans dre dan nev ha is-dor a oll an rebelon denel ha eledhek.

Apo.21 a dyllu gordhyans an Kuntelles formys dre guntell an re dewisys dasprenys dre woes Yesu-Krist. Perfydher an re dewisys yw diskwedhys dre gomparyansow gans an pyth a brov an nor a'n moyha presyous dhe wolok tus: ovr, argans, perl ha meyn drudh.

Apo.22 a dhiskwedh yn imaj an dehwelyans dhe'n Eden kellys, kevys ha settyys rag an bys vykken war an nor a begh dasgenys ha treusformys dhe dhos ha bos tron ollvysel an unn Duw meur, gwrier, laghyas ha dasprenor a wra rewlya war oll y bysow gans y dus dasprenys a'n nor.

Hedhwa a wra an drehevel uskis ma a'n lyver Diskudhans, may hwra an studhyans munys afina ha krevhe an pyth re beu leveryys.

My a geworr an styryans ughel spyrysel ma a dhiskudh an reson kudh a dybyans Duw. Ev a dhelivr messajys na yllir dismygi dre gommolow sutil a wra an Bibbel agan golowi. Orth holya, yn drehevyans an Diskudhans, an keth methodys a wrug devnydh anedha rag drehevyans y dhispletyansow res dhe Daniel, Duw a afydh ev dhe « *ny janj* » hag y fydh « *heb troha bythkweth an keth* ». Ytho, my re gavas yn an Dhiskwedhyans an keth method a worra yn par teyr thema yw an « *lytherow dhe'n Eseledh* », an « *selow* » ha'n « *trompou* ». Herwydh Disk.5, may ma an Dhiskwedhyans delinyes gans lyver degeys gans « *seyth sel* », yn unnsel igeri an « *seythves sel* » a wra ri an galloes dhe'n provyansow a wra afydha yn chaptrow 8 dhe 22, an styryansow ha'n gogrysow derivys dre studhya chaptrow 1 dhe 6. Ytho, chaptra 7 yw an alhwedh a entrans yn konvedhes an kevrinyow diskwedhys. Ha na vedhes marth genes, rag y thema yw an sabot, hag a wra oll an dyffrans ynter an sansoleth wir ha'n fals a-dhia 1843. Ytho, yn Disk.7, ni a gav an gwirder meur a siftas an kryjyans protestyek yn gwenton 1843. Ny wra an Dhiskwedhyans saw afydha an diskas selvennek diskwedhys dhe Dhaniel. Mes, rag an adventeth, a dheuth yn-mes anodho y'n termyn na, avel tryor, an Dhiskwedhyans a wra diskwedhes rag 1994, prevyans a wra y siffta yn y dro. An golow nowydh ma a wra, unnweyth arta, po « *arta* », gul « *an difrans yntra'n re a serv Duw ha'n re na'n serv* », po moy.

Rann nessa: an studhyans manylys a'n Apokalyps

Apocalyps 1 : Raglavar – Dehweles Krist – an them adventydh

An presentyans

Vers 1 : « *Diskwedhyans Yesu Krist, a ros Duw dhodho rag **diskwedhes dh'y gwelesyon kethyon** an taklow a dal hwarvos **uskis**, hag ev a wrug godhvos, dre dhannvon y el, dh'y was Yowann, ...* ».

Yowann, an abostol a gara Yesu, yw gwithyas an Diskwedhyans du ma a gavas ev a'n Tas yn hanow Yesu-Krist. Yowann, yn Ebrow « Yohan », a styr : Duw re ros ; hag yw ynwedh ow henwyn kynsa. A ny leveris Yesu : « *y fydh res dhe neb a'n jeves* » ? An messaj ma yw « *res* » gans « *Duw* » an Tas, ytho gans syns heb finwedh. A-dhia y dhasserghyans, Yesu-Krist re gemmeras y rohow duwel arta, hag yth yw avel Tas nevek y hwyll, dhyworth an nev, oberi rag y servysi po moy yn ewn y « *kethyon* ». Herwydh an lavar, « *unn den gwarnys a dal dew* ». Duw a vynn hemma hag ev a'n prev, ow tannvon dhe'y servysi diskwedhyansow a-dro dhe'n termyn a dheu. An lavar « *an pyth a goedh hwarvos **uskis*** » a yll bos marthys pan wodhon bos an messaj res yn 94 a'gan oes ha ni y'n blydhynyow 2020-2021, termyn skrifa an skrif ma. Mes diskudha y vessajow, ni a wra konvedhes bos an « **uskis** » ow kemeres styr lytherek, drefenn aga honadow dhe vos kestermyn gans dehwelyans splann Yesu-Krist. An thema ma a vydh ollgemmyn y'n Dhiskwedhyans, drefenn bos an Dhiskwedhyans adresys dhe'n diwettha « *adventoryon* » dewisys gans Duw, dre fydh diskwedhys yn prov diwettha drehevys war dhedhyansow Apo.9:1 dhe 12, owth omvys orth thema an « *pympe hirgorn* ». Y'n chaptra ma, vers 5 ha 10 a gampoel termyn profosek a « *pyp mis* » kammdremenys bys dhymm. Y'm studhyans a'n desten, an termyn ma a erviras dydh nowydh supposys dhe dhargana dehwelyans Yesu rag 1994, gwir vlydhen 2000 a enesigeth wir Krist. An prev a fydh ma re beu, rag an diwettha prys, an adventieth sodhogel re dheuth ha bos klaw ha formek hag esa parys dhe omri yn kevambos gans an re a dhispleg Duw dhe vos y eskerens yn y Dhiskwedhyans. A-dhia 2018, my a woer an dydh a dhewelyans gwir Yesu-Krist ha nys yw selys war travyth a'n profoesansow a Danyel ha Diskwedhyans, may feu kowlwrys oll an termynyow niverys orth kollenwel aga rol a brovya orth an termynyow ordenys. An gwir dhewelyans a Yesu a yll bos konvedhys dhyworth hwedhel Genesis, ow krysi bos an seyth dydh a'gan seythun ow pos drehevys war imaj an 7000 blydhen a'n towl dien desyns gans Duw, dhe dhistrui pegh ha peghadoryon, ha dri a-berth y dermyn heb diwedh y gerens dewisys re beu dewsys dres an 6000 kynsa blydhen. War-lergh imaj kehevelansow an sentri po tabernakel ebrow, an termyn a 6000 blydhen yw komposys a dri rann a 2000 blydhen. Dalleth an diwettha tressa rann a veu merkys, an 3a a vis Ebrel 30, gans mernans prenus agan Selwyas Yesu-Krist. Kalendar yedhowek a afydh an dydh ma. Y dhewelyans yw ordnys ytho rag gwenton 2030, henn yw, 2000 blydhen a-wosa. Ow kodhvos bos dehwelyans Krist a-ragon, mar ogas, an ger « **uskis** » geryow Yesu yw perfydh justifiys. Ytho, kyn feu aswonys ha redys dres an oesow, an lyber Diskudhans re beu deges, rewys, selys, bys yn termyn an diwedh, a denn dh'agan henedh ni.

Vers 2: « *... a dhustunias ger Duw ha dustuni Yesu Krist, pup-tra a welas* ».

Yowann a dhustun ev dhe dhegemmares y welesigeth dhiworth Duw. Gwelesigeth hag yw dustuni Yesu Krist, dell dhefin Apo.19:10 avel « *spyrys an profoesans* ». An messaj a worr war imajys « *gwelyow* » ha geryow klewys. Yowann a veu tennys dhiworth an

gorthybow dor gans Spyrys Duw, hag a dhisqwedhas dhodho yn imajys an themow meur a istori kryjyansek an oes kristyon; hi a worfenna gans y dhehwelyans splann hag own dhodho rag y eskerens.

Gwers 3: « Gwynnvys *neb a len* ha'n re a glew geryow an profoesans, ha'n re a with an taklow skrifys ynno! Rag ogas yw an termyn ».

My a gemmer dhymmo vy an rann a dheu dhymm, an gwynnvys rag « *neb a len* » geryow an profoesans, rag an Arloedh a re dhe'n ger lenna styr lojyk poran. Ev a re an styryans yn Esa.29:11-12 : « *Yma oll an diskwedhyans ragowgh hwi avel geryow lyver selys yw res dhe dhen a wor lenna, ow leverel: Lenn ytho hemma! Ha neb a worthyp: Ny allav, rag selys yw; po avel lyver yw res dhe dhen na wor lenna, ow leverel: Lenn ytho hemma! Ha neb a worthyp: Ny wonn lenna* ». An vers 13, a sew, a dhisqwedh an acheson a'n anallosedh ma : « *Yn-medh an Arloedh: Pan dheu an bobel ma nes dhymm, i a'm enor gans an ganow ha gans an diwweus; mes aga holonn yw pell dhiworthiv, hag own a'm jeves i nyns yw saw arghadow hengov mab-den* ». An ger « *selys* » po selys a dheskrif an semlans a'n Dhisqwedhyans, na yllir y redya drefenn y vos selys. Ytho, rag y igeri ha'y dhisegha yn tien, my, Yowann arall a'n termyn diwettha, re beu gelwys gans Duw; hemma rag may hyll oll y wir dhewisys, « *a glew ha gwitha* » an gwiryonedhow diskwedhys yn geryow hag imajys an profoesans. An verbys ma a styr « konvedhes ha gul devnydh anedha ». Y'n vers ma, Duw a gews orth y dhewisys y fydhons ow kemeres, dhyworth onan a'ga breder yn Krist, « *neb a len* », an golow a dhisplek mysteriow an profoesans may hyllons i, yn aga thro, bos lowen hag ena gorra y dhyskas yn praktis. Kepar hag yn oes Yesu, fydh, fydhyans hag uvelder a vydh res. Dre an method ma, Duw a grib ha tewlel a-denewen an dus re woethus dhe vos dyskys. Ytho, my a lever dhe'n re dewisys: « Ankovhewgh an den, an klergh byghan ma yw trelyer ha dannyer, ha mirewgh orth an awtour gwir: Yesu-Krist Ollgalloesek Duw ».

Vers 4: "Yowann dhe'n seyth Eglos yw yn Asi: re bo gras ha kres dhywgh a-dhiworth *neb yw, neb o, ha neb a dheu*, hag a-dhiworth an seyth spyrys usi a-rag y dron, ..."

An Galow "seyth Kuntelles" yw gogrys, drefen anKuntelles gans lytherenn veur yw, unn, heb hedhi. "Seyth Kuntelles", ytho, a verk, yn fordh a res, anKuntelles unys a Yesu Krist yn seyth oos merkyes ha sewenyek. An dra a vydh afydhys ha seulabrys ni a woer Duw a dregh oos kristyon yn 7 termyn arbennik. An menek a Asi yw dhe les ha justifiys, drefen an henwyn diskwedhys dhe'n vers 11 yw henwyn trevow eus yn Asi vyghan, yn Anatoli koth s'yw dhe'n howldrevel a Durki hedhyw. An Spyrys a afydh seulabrys fin Europa ha dalleth an brastir Asi. Mes an ger Asikepar ha'n ger Anatolia a gudh messach spyrysel. I a styr: **howl ow trehevel** yn Akkadiiek ha yn Greka, hag ytho a gomend kamp Duw vysitys gans Yesu-Krist, an « *howl ow trehevel* », yn Luk 1:78-79: « *Dre galon tregeredh agan Duw, may hwrug ev **an howl ow trehevel** agan vysytya a-ugh, dhe wolowi an re usi esedhys yn tewlder hag yn skeus ankow, dhe lynya agan kammow yn fordh kres.* » Yw ev ynwedh an « *howl ewnder* » a Mal.4:2: « *Mes rag hwi neb a berth own a'm hanow, sevydh **an howl a wiryonedh**, ha y fydh yaghheans yn-dann y eskelli; hwi a wra dos yn-mes, ha lamma kepar ha leughi ogas* ». An form a'n salusyans yw herwydh an lytherow a dremen kristonyon y'n oes a Yowann. Byttegyns, Duw yw henwys gans lavar nowydh, anaswonnys bys ena: « *a-dhiworth neb yw, neb o, ha neb a dheu* ». An lavar ma ny wra saw ri, y'n yeth grek dhe dalleth ha'n trelyansow erel, styr hanow Ebrow Duw: « YaHWéH ». Yma ow talleth dhyworth an verb 'bos' yn tressa person unnplek yn termyn anperfydh an Ebrow. An termyn ma henwys anperfydh a dhisqwedh an pyth re veu kowlwys hag a bes y'n termyn, drefen nag eus termyn a-lemmyn yn verbow Ebrow. « *hag a dheu* », a afydhya arta an them a dhehwelyans Yesu-Krist, an adventydh. Yth yw igerys fydh kristyon dhe'n Jentils; ragdha Duw a dhasober y hanow. Ena, nowydh arall a omdhisqwedh rag gelwel an Spyrys Sans: « *an seyth Spyrys usi a-rag y dron* ». An geryow ma a wra omdhisqwedhes yn Apo.5:6. An niver 7 a verk sansheans, y'n kas ma, sansheans an Spyrys a Dhuw lesys yn y greaduryon, ytho, « *a-rag y*

dron ». Yn Apo.5:6, « *an oen ledhys* » yw kelmys orth an arwodhyow ma, an profoesans a gadarnha galloes ollgalloesek Yesu-Krist. An « *seyth spyrys Duw* » yw arwodhys gans « *an kantoler gans seyth barenn* » a'n tabernakel ebrow a brofoes towl selwyans rag towl Duw. Y dowl o kompes merkys. A-dhia Adam, 4000 blydhen, ha dre y vernans Yesu a wra dehwelyans peghosow an re dewisys an 3a a vis Ebrel 30, ev a skward an vayl a begh ha igeri an fordh dhe'n nev dhe'n re dewisys dasprenys dres an diwettha dew vil vlydhen a'n hwegh mil vlydhen ordenys rag dewis an re dewisys skattrys, bys diwedh an bys, yn mysk kenedhlow oll an norvys.

Vers 5: " ... *ha dhiworth Yesu-Krist, an dustunier lel, an kynsa-genys a'n re varow, ha pryns myghternedh an norvys! Dhe neb a'gan kar, neb a'gan delivras a'gan peghosow dre y woes,* ".

An hanow "Yesu Krist" yw kelmys orth menystrans dor a wrug Duw kowlwul war an nor. An vers ma a dhri dhyn kov a'y oberow kowlwys rag kavas selwyans dre ras a brof dhe'y etholys yn unnik. Yn y lelder perfydh war-tu ha Duw ha'y werthow, Yesu o "*an dustunier lel* » profys avel an patron dhe holya, dh'y abesteli ha dyskyblon a bub oes, agan oes ni ynwedh. Y varow a veu profies gans mernans an kynsa eneval ledhys dhe wiska noethedh Adam hag Eva wosa aga fegh. Dre dhodho, ev o yn hwir an « *kynsa-genys a'n re varow* ». Mes yndella yw ev ynwedh, drefenn y boester duwek, y varow y honan a'n jevo effeyth ha galloes dhe gondemna an jowl, pegh ha'n beghadoryon. Ev yw hwath an « *kynsa-genys* » a-ugh oll an « *kynsa-genys* » a istori kryjyk. Ow tybi a'y varow res dhe dhasprena pegh y re etholys, Duw a wrug dhe oll an « *kynsa-genysyon* » tus ha enevales a Ejyp rebellyek, imaj a begh, rag « *delivra* » y bobel Ebrow a'n gethneth, seulabrys arwodh hag imaj a'n « *pegh* ». Avel « *kynsa-genys* », an gwir a'n hendas spyrysel a dheu dhodho. Owth omdhiskwedhes avel « *pryns myghternedh an nor* » Yesu a omwra servyas y dhelivrys. An « *myghternedh an nor* » yw an re a enter a'y wlaskor delivrys dre y woes; i a erettha an nor nowydhhes. Tra marthys yw diskudha nivel an uvelder, an dregeredh, an kowethedh, an bredereth ha kerensa an enevow nevek a wrug gortos lel dhe'n skantlyow nevek a vewnans nevek. War an nor, Yesu a wolghas treys y abesteli, hag ev ow konfirmya y vos « *an Mester ha'n Arloedh* ». Y'n nev, ev a vydh bys vykken « *an pryns* » a'y « *myghternedh* ». Mes « *an vyghternedh* » a vydh servysi ynwedh dhe'ga breder. Y'n keth vaner, ow ri dhodho y honan an hanow a « *pryns* », Yesu a omworras yn nivel an jowl, y eskar ha kesstriver fethys, neb a elow, « *pryns an bys ma* ». An gorhisedhyans a Dhuw yn Yesu o kenys gans an fas dhe fas a'n dhew « *prynsoyon* » ; ambos an bys ha'y greaduryon a dhegys war alloes an tryghor meur Yesu Mighal YaHWéH. Mes ny aswonnas Yesu y fethyans saw yn rann dhe'y duwdheth, rag ev a omladhas erbynn an jowl gans arvow kehaval, yn korf a gig kehaval dh'agan hun, 4000 blydhen wosa an omladh kellys gans an kynsa Adam. Y stat a vrys ha'y ervirans dhe fethya rag sawya y re etholys a ros dhodho y fethyans yn unnsel. Ev a igoras an fordh dh'y re etholys ow tiskwedhes bos possybyl dhe'n « *onan* » gostydh fethya « *an bleydhi* » a dheber kig ha spyrysyon, gans gweres Duw lel ha gwir.

Vers 6: « *ha re wrug ahanan gwlaskor, oferysi dhe Dhuw y Das, dhodho re bo gordhyans ha galloes, dhe'n oesow a'n oesow! Amen!* »

Yth yw Yowann a dhefin pyth yw kuntelles an re dewisys. Yn Yesu-Krist, Ysrael koth a bes yn furvow spyrysel profoesyys yn lituryji an keffrysians koth. Ow servya an « *Myghtern myghternedh hag Arloedh arlydhi* », an re dewisys gwir a gevren y vyghterneth, ha ganso, i a yll bos burjysi gwlaskor nev. Yns i ynwedh « *oferysi* » spyrysel, rag i a venystra yn tempel aga horf, mayth ymons i ow servya Duw, owth omri aga honan yn sansoleth rag y servys. Ha dre aga pysadow a dhannvons dhe Dhuw, i a dhastewyn an eleryow offrynnys war alter an eleryow yn tempel koth Jerusalem. An dibarth ynter Yesu ha'n Tas yw toellüs, mes yma ow talleth orth an tybyans a'n jeves lies kristyon fals a'n desten. Hemm bys mayth yns i owth assaya « *enora* » an Mab orth koll an Tas. Henn yw an kamm, po pegh, a fydh kristyon

a-dhia an 7ves a vis Meurth 321. Rag lies huni, powes an sabot yw arghadow a-dro dhe'n edhewon yn unnik yn kevambos koth, dispensyans an Tas. An Tas ha Yesu nyns yns saw unn person, hag i a wodhev sorr Yesu a brederons i y enora. Y'n natur dhywyk a Das, Yesu a syns, ha bys vykken, « *an gordhyans ha'n galloes, dhe'n oesow a'n oesow! Amen!* » « *Amen* » a styr: yw gwir! Yn wir!

An them adventist

Gwers 7: « *Ottomma, ev a dheu gans an kommel. Ha pub lagas a'n gwel, ha'n re ynwedh a'n gwanas; hag oll loethow an norvys a gynnann warnodho. Ya. Amen!* »

Hemm yw poran, pan wra ev dehweles, y fydh Yesu ow tiskwedhes y splannder ha'y alloes. Herwydh Oberow 1:11, ev a dhehwel « *yn keth maner ha pan yskynnas dhe nev* », mes rag y dhehwelyans, y fydh yn splannder nevek dres eghenn a wra prederi y eskerens; « *an re a'n gwanas* » owth omsevel orth y dowlen wir. Rag an lavar ma a verk tus a'n oes ma yn unnik. Pan vo y servysi godrosys gans mernans po ledhys, Yesu a gevren aga thybyans drefenn ev dhe omdhiskwedhes gansa: « *Ha'n myghtern a worthyp dhedha: Yn hwir y lavarav dhywgh, peskweyth may hwrussowgh an taklow ma dhe onan a'n re vyghanna a'm breder, dhymmo vy y's gwrussowgh.* (Matt.25:40) ». Nyns yw an Yedhewon ha'n soudoryon roman a'n growsyas omglewys y'n messaj ma. Spyrys Duw a reken an weythres ma dhe bub den a wra lettya y ober selwyans ha fyllel ragdha aga honan ha'n re erell y brofans a ras ha selwyans heb diwedh. Ow kul devnydh a « *loethow an nor* », Yesu a worr an fals Kristonyon yn-dann wolow, dredha mayth yw gwaytys an loethow a Ysrael dhe vos peswarghys y'n kevambos nowydh. Ow tiskudha orth y dhehwelyans yth esens owth ombareusi dhe ladha y wir dhewisys, i a'n jevydh skilaow ewn rag oela, owth omdhiskudha bos eskar an Duw a dalvia aga sawya. Diskudhys vydh manyly an towl rag an dydhyow diwettha yn rann yn chaptrow lyver an Diskudhyans. Mes y hallav leverel y deskryv Apo.6:15-16 an wel yn geryow a'n par ma: « *Myghternedh an nor, an dus vras, an hembrenkysi breselyek, an dus rych, an dus galloesek, oll an gethyon ha'n dus rydh, a omgudhas yn mogowyow hag yn karregi an menydhewgh. Hag yn-medhons dhe'n menydhewgh ha dhe'n karregi: Koedhewgh warnan, ha'gan kudhewgh dhiworth fas neb yw esedhys war an tron, ha dhiworth sorr an Oen;* ».

Vers 8: « *My yw an alfa ha'n omega, yn-medh an Arloedh Duw, neb yw, neb o, ha neb a dheu, an Ollgalloesek.* »

Neb a gews yndella yw an Yesu hweg re gavas y splannder duwel y'n nev arta, ev yw « *an Oll-Galloesek* ». Yth yw lowr dhe junya an vers ma gans an re yn Apo.22:13-16 rag kavos an prov anodho: « *My yw an alfa ha'n omega, an kynsa ha'n diwettha, an dalleth ha'n diwedh... /... My, Yesu, re dhannvonas ow el dhe dhegesta an taklow ma y'n Eglosyow. My yw an hasenn ha henedh Davydh, an sterenn splann a'n myttin* ». Kepar hag yn vers 4, Yesu a omdhiskwedh yn attributyow Duw an kreator, koweth Moyses, mayth yw y hanow Ebrow « *YaHWéH* » herwydh Ekso.3:14. Mes my a lever bos hanow Duw ow chanjya herwydh mars yw ev y honan orth y henwel po tus orth y henwel: « *My yw* » a dheu ha bos « *Ev yw* » yn furv « *YaHWéH* ».

Notenn geworrys yn 2022: An lavar « *alfa hag omega* » a wra konkludya an diskwedhyans dien res gans Duw yn y Vibel, a Jenesis 1 bys yn Apokalypys 22. Mes a-dhia 2018, an styr profosek a 'hwegh mil' bloedh res dhe'n hwegh dydh a'n seythun re beu afydhys heb arvreusi y dalvosogeth a hwegh dydh gwir, may hwrussa Duw gul an nor ha'n bewnans a dalvia dhe berthi. Mes, ow kwitha aga styr profosek, an hwegh dydh ma po '6000' bloedh re wrug definya rag gwenton 2030 dehwelyans finel gwaynyus Yesu-Krist ha'n kemmerans yn-bann y syns len. Dre, an lavar « *alfa hag omega* », Yesu a dhelivra dh'y syns an dydhyow diwettha, alhwedh a wra gallosegi diskudha an termyn gwir a'y nessa

devedhyans. Mes res o gortos gwenton 2018 rag konvedhes fatell o res devnydhya an 6000 blydhen ma, ha'n 28 Genver 2022, rag aga junya orth an lavarow ma : « *an alfa ha'n omega* », « *an dalleth ha'n diwedh* ».

Gwers 9 : « *Myghtern Yowann, agas broder, ha kevrenner genowgh yn anken ha gwlaskor ha perthyans yn Yesu, yth esen yn enys gelwys Patmos, a-barth ger Duw ha dustuni Yesu.* »

Rag gwir keth Yesu-Krist, an tri dra ma yw junys: kevren yn anken, kevren y'n wlaskor, ha kevren yn perthyans yn Yesu. Yowann a dheg dustuni a'n studh may kavas y welesigeth dhywyk. Y'n fin, an Romanyon, orth y gavoës apperyntly andhistruyadow, a'n gorras yn estrenyans yn enys Patmos, rag limya y dhustuni orth tus. Dres oll y vewnans, ny hedhis ev a dheg dustuni rag ger Duw rag gordhya Yesu-Krist. Mes y hyllir konvedhes ynwedh, Yowann dhe vos hembrenkys dhe Batmos rag degemmeres, yn kosolet, dustuni Yesu yw an Diskudhans, a dhegemmer ev dhiworth Duw.

Res yw dhyn merkya an dhew awtour a'n dhew profoesans, Daniel ha Diskwedhyans, dhe vos gwithys dre varth gans Duw; Daniel sawys dhyworth dens an lewyon ha Yowann dien dhyworth kuv lenwys a oyl bryjys. Aga honvedhys a dhre dhyn dyskans: Duw a wra dyffrans yn mysk y wesyon dre witha yn fordh nertheek ha sobrenatural an re a'n glorifha an moyha ha diskwedhes ensampel a vynn ev kannertha yn arbennik. An menystrans profoesek yw henwys yndella yn 1Kor.12:31 avel an "*fordh gwella* ». Mes yma profoesi ha profoesi. Nyns yw oll an profoesi gelwys dhe dhegemmer gwelesigethow po profoesiow dhiworth Duw. Mes oll an re dewisys yw ynnyys dhe brofoesa, henn yw leverel, dhe dhestya an gwiryonedhow a'n Arloedh dh'aga hentrevogyon dhe aga hembrenk dhe selwyans.

Gwelesigeth Yowann a'n termyn adventus

Gwers 10: « *My a veu kemmerys yn spyrys dhe dhydh an Arloedh, ha my a glewas a-dhelergh dhymm lev krev, kepar ha son trompeth,* »

An lavar « *dydh an Arloedh* » a wra favorya styryansow trist. Y'y dreylyans a'n Bibel, J.N. Darby, ny'n jeves own dh'y dreylya gans an ger « dy' Sul », a syns Duw rag « *merk* » a vri a « *an best* » ledys gans an jowl yn Apo.13:16 ; an huni ma ow sevel dihevelep dh'y « *sel* » ryel, y seythes dydh a bowes sanshes. Etymologek, an ger « dy' Sul » a styr yn hwir, « *dydh an Arloedh* », mes an kudynn a dheu dhyworth an fact ev dhe gonsakra an kynsa dydh a'n seythus dhe bowes, an pyth na worhemmynnis Duw bythkweth, hag ev re sanshas yn heb worfenn an seythes dydh rag an devnydh ma. Pyth yw styr gwir « *dydh an Arloedh* » menegys y'n vers ma? Mes yma'n gorthyp re beu res y'n vers 7 ow leverel: « *Otta, ev a dheu gans an kommol.* » Ottomma an « *dydh an Arloedh* » tewlys gans Duw: « *Otta, my a wra dannvon Elias, an profoes, kyns dydh YaHWÉH dhe dhos, an jydh na, meur hag own..* (Mal.3:5) » ; neb a wrug an adventieth ha'y tri « *gwaytyans* » a dhehwelyans Yesu, re beu kowlwrys gans oll an sewyansow da ha drog a dheuth a'n tri prev ma, yn 1843, 1844, ha 1994. Ytho, trigys yn 94, Yowann yw degys gans an Spyrys dhe dhalleth an seythes milvledhen, may teu Yesu arta yn y woleweth dhywyk. Pyth re wrug ev « *a-dhelergh* » dhodho? Oll an termyn istorek a'n oes kristyon; a-dhia mernans Yesu, 2000 bledhen a gryjyans kristyon; 2000 bledhen may sevis Yesu yn mysk y re etholys, orth aga gweres, yn Spyrys Sans, dhe fetha drog kepar dell wrug ev y honan fetha an jowl, pegh, ha mernans. « *An lev ughel* » klewys « *a-dhelergh* » dhodho yw honna Yesu avel « *hircorn* » a dheu, rag gwarnya y re etholys ha diskudha dhedha natur an maglennow kryjyek dyowl a vons ow tyerbynna yn aga bewnansow yn oll an « *seyth* » oesow a wra an nessa vers leverel.

Vers 11 : « *a leveris, An pyth a welydh, skrif y'n lyver, ha dannvon dhe'n seyth eglos, dhe Efesus, dhe Smyrna, dhe Pergamum, dhe Thyatira, dhe Sardis, dhe Filadelfia, ha dhe Laodicea.* ».

An furv a weladow a'n tekst a heveli bos kemmynys, yn lytherel, dhe'n sitys henwys a Asi yn oes Yowann; dhe bubonan y gannas. Mes nyns o hemma saw unn tu tuel a vynnas kudha an styr gwir a res Yesu dh'y gannasow. Y'n Bibel oll, an hanowow personel res dhe dus a's teves styr kudhys yn aga gwreydhenn, a'n Ebrow, a'n Chaldaek, po a'n Greka. An keth rewl a wra gweythres ynwedh rag an hanowow Greka a'n seyth sity ma. Pub hanow a dhiskwedh karakter an oes a wra anodho. Ha'n aray, mayth yw an hanowow ma presentys, a dheu ha bos aray an spys a dheu rewllys gans Duw. Ni a wel yn studhyans Apo.2 ha 3 le mayth yw an aray a'n hanowow ma gwithys ha prevys, styr an seyth hanow ma, mes an re a'n kynsa ha'n diwettha, "*Efesus ha Laodisea* », a dhispleg yn unnsel, an devnydh a wra an Spyrys anodho. Ow styrya, yn y seyth, « tewlel » ha « pobel breusys », ni a gav « *an alfa ha'n omega, an dalleth ha'n diwedh*, » a oes gras kristyon. Nyns yw marth bos Yesu omdhisplegyas yn verth 8, yn-dann an styryans ma: « *My yw an alfa ha'n omega* ». Yndella ev a verk y bresens ryb y gethyon lel, dres oll an termyn a oes kristyon.

Vers 12: «*My a dreylyas dhe wodhvos pyth o an lev esa ow kewsel orthiv. Ha wosa my dhe dreylya, my a welas seyth kantoler owrek,*»

An gwrians a «*treylya war-dhelergh*», a ledh Yowann dhe vires orth oes kristyon dien a-ban veu ev y honan degys dhe'n prys a dhehwelyans Yesu yn splannder. Wosa an manylyon «*a-dhelergh*», yma omma «*my a dreylyas war-dhelergh*», ha hwath, «*ha, wosa treylya war-dhelergh* » ; an Spyrys a wra krevhe an wolok war an termyn passys, may hyllyn y sywya yn y resons. Ha pandr'a wel Yowann ena ? « *Seyth kantoler owr* ». Arta, an dra yw gogrysus kepar ha'n « *seyth Eglos* ». Rag an « *kantoler* » patron ova yn tabernakel an Ebrowyon hag y'n jevo seyth skorren a dhiskwedhas seulabrys, war-barth, sansheans Spyrys Duw ha'y wolow. An derivas ma a styr bos, kepar ha'n « *seyth Kuntellesow* », an « *seyth kantoler* » a verk an sansheans a wolow Duw, mes yn seyth termyn merkys dres an oes kristyon dien. An kantoler a dheverk an re dewisis a unn oes, ev a dhegemmer oyl Spyrys Duw may fydh ev ow kolowi an re dewisis gans y wolow.

Dyllys a veu galar bras

Gwers 13: « *hag, yn mysk an seyth kantoler, nebonan a heveli bos mab den, gwiskys yn pows hir, ha gans grogys owr war y vrest.* »

Omma y tallath deskrifans arwodhek a'n Arloedh Yesu Krist. An wel ma a dhisqweder ambosow Yesu: Luk 17:21: « *Ny vydh leverys: Otta ev omma, po: Otta ev ena. Rag otta, gwylaskor Duw yw yn agas mysk.* » ; Matt.28:20 : « *ha dyskewgh dhedha gwitha pup-tra re worhemmynnis vy dhywgh. Hag otta, yth esov genowgh pub dydh bys worfenn an bys.* ». An wel ma yw pur haval d'an huni a Daniel 10 may hwra vers 1 y dhisqwedhes avel derivas a « *galar meur* » rag y bobel Yedhowek. An huni yn Apocalyps 1 a dheriv ytho ynwedh, « *galar meur* », mes y'n termyn ma, rag an Eglos Kristyon. An kehevelans a'n dhew wel yw pur dhyskadhek, drefen bos munys a-dhyghtys rag pubonan a'n dhew guntell istorek pur dyffrans. An deskrifansow arwodhek a vydh diskwedhys a-dro dhe Yesu-Krist yn kuntell y dhehwelyans splann worfennol. An dhew « *galarow* » a's pes a wra kowlwul war an diwedh a'n dhew gevambos grontys yn kettermyn gans Duw. Gwren ni lemmyn kemeres arwoedh a'n dhew welesva: «... *mab den* » a'n vers ma o « *den* » yn Daniel, drefen na wrug Duw hwath omdhisqwedhes yn Yesu. Y'n kontrari, yn « *mab den* », ni a wel arta an « *mab an den* » a elow Yesu heb lett ow kewsel anodho y'n Avielyow. Mar grev yw Duw orth an lavar ma, yth yw drefen y vos kompost dhe sawya tus. Ottomma ev « *gwiskys yn pows hir* », « *gwiskys yn lien* » yn Daniel. An alhwedh dhe styr an *pows hir* yw res yn Apo.7:13-14. Hi yw degys gans an re a verw avel mertheryon a'n fydh wir: « *Hag onan a'n henavogyon a gewsis ha leverel dhymm: An re ma yw gwiskys yn powsyow gwynn, piw yns i, ha dhiworth py*

le y teuthons? My a leveris dhodho: Ow arloedh, ty a woer. Hag ev a leveris dhymm: An re ma yw neb a dheuth yn-mes a anken meur; i re wolghas aga powsyow ha'ga gwynnhe yn goes an oen. ». Yesu a dheg «grogys owrek a-dro dh'y vrest» yntra y golon, mes «war y dhiwglun», arwodhyow a nerth, yn Daniel. Ha'n «grows owr» a verk **an gwiryonedh** herwydh Eph.6:14: «Dell yw res, sewewgh fast : gwrewgh bos genowgh **an gwiryonedh avel grows** ; gwiskewgh an lurik a wiryonedh ; ». Kepar ha Yesu, nyns yw an gwirder enorys marnas gans an re a'n kar.

Vers 14 : « Y benn ha'y vlew o gwynn avel gwlan gwynn, avel ergh ; y dhewlagas o avel flamm tan ; »

An gwynn, arwodh a lanhe perfydh, a verk an Duw Yesu-Krist hag, ytho, a gas pegh. Ytho, derivas a «galar meur» ny a yll bos marnas rag kessydhyha peghadoryon. An acheson ma a wra omgudha an dhew galetter, ytho yma dhyn arta, omma hag yn Daniel, Duw, an Breusyas Meur, ha'y «dewlagas yw kepar ha flammow tan». Y wolok a dhevnydh pegh po peghador, mes an dewisys Yesu a dhewis omri dhe'n pegh, yn kontrari dhe'n fals Yedhow ha'n fals Kristyon rebellyek a vydh dybrys gans breus Yesu-Krist wor'tiwedh. Ha'n kontekst diwettha a'n «galar» a verk y eskerens istorek, oll aswonnyys yn chaptrow an lyver ma, hag yn lyver Daniel. Apo.13 a's diskwa dhyn yn furv a dhew «bestes» identifiys gans aga hanow «mor ha tir» a dhispleg fydh katolik ha fydh protestant a dheuth anedhi, dell vo aga hanow ow tiskwedhes herwydh Gen.1:9-10. Orth y dhehwelyans, an dhew vest gowethys a dheu ha bos onan, unys dhe omladh y sabot ha'y fydhon. Y eskerens a vydh ownek, herwydh Apo.6:16, ha ny vydhons ow pesya.

Vers 15: «y dhiwesek o kepar ha brest tanek, kepar ha pan ve ev gorrys yn forn; ha'y lev o kepar ha tros dowrow bras. »

Treys Yesu yw mar bur ha'n remenant a'y gorf, mes y'n imaj ma, i a ommostya ow kwandra dre wandra goes peghadoryon rebellyek. Kepar hag yn Dan.2:32, «an pres», aloyans metel avlan, a verk an pegh. Yn Apo.10:2 ni a red: «Yth esa yn y dhorn lyver byghan igerys. Ev a worras y **droes dyghow war an mor**, ha y **droes kledh war an tir** ; ». Apo.14:17 dhe 20 a re an hanow «trevas» dhe'n ober ma; them displegys yn Esa 63. An «dowrow bras» a verk, yn Apo.17:15, «a boblow, a routhow, a genedhlow, ha a yethow» a wra kevambos gans «an hora Babilon Veur»; hanow a verk an eglos gabolek romanek. An kevambos diwettha ma a wra aga unya rag sevel erbynn an sabot sanshes gans Duw. I a wra ervira ladha y withoryon lel. Ytho, y hwodhon an arwodhyow a'y sorr ewn. Y'n welesigeth, Yesu a dhiskwa dh'y re dewisys y «lev» personel dywyek yw moy galloesek ages oll poblow an norvys kesunys.

Vers 16: «Yth esa yn y dhorn dhyghow seyth sterenn. A'y anow y teuth kledha lymm, dewvin; ha'y fas o avel an howl pan splann yn y nerth. »

Arwodh an «seyth sterenn» synsys «yn y dhorn dhyghow» a dhrov kov a'y vestryneth bys vykken a allas ri bennath Duw yn unnsel; menegys mar lieskweyth ha pals gans y eskerens dislel heb reson. An sterenn yw arwodh an messajer kryjyk a-ban vo an sterenn a Jen.1:15, y rôl yw «dhe wolowi an nor», yn y gis, a'n ewnses Duw. Dydh y dhehwelyans, Yesu a wra dasserghi (dasserghi, henn yw, drehevel arta wosa distruyans dien pols henwys mernans) y re etholys a bub oes arwodhys gans henwyn an seyth Eglos. Y'n keth studh splann ma, ragdho ev ha'y re etholys lel, ev a omdhiskwa avel «Ger Duw» mayth yw an arwodh «a gledha lymm dewvin» devnydhys yn Heb.4:12. An eur yw pan vo an kledha a wra ri bewnans ha mernans, herwydh an fydh dustuniys dhe'n ger divynn ma skrifys y'n Bibel hag yw Apo.11:3 symbolys avel «an dhew dest» a Dhuw. Yn mysk tus, nyns yw marnas rann an fas a's aswon ha's dihevelebi; ytho, hemm yw an elvenn a aswonans dre wir. Y'n welesigeth ma, Duw a dhosedh y fas ynwedh dhe'n kuntell dewisys. Y'n lyver Daniel, y'n welesigeth, Duw a symbol y fas gans «an lughesenn» symbol tebylek a'n duw grek Zeus, drefen eskar an profoesans dhe vos an bobel grek selefid a'n myghtern Antiochos IV, re gowlwrug an

profoesans yn – 168. Yn welesigeth an Dhiskwedhyans, fas Yesu a gemmer ynwedh furv y eskar yw an prys ma « *an howl pan splann yn y nerth* ». Yw gwir y hwra an assay diwettha ma, dilea a'n nor pub observer a'n sabot sans duw, bos ughella an gas rebellyek ow favorya gwitha « dydh an howl anvethys » ordenys an 7ves a vis Meurth 321, gans an emperour Constantin 1^{er}. An kamp rebellyek ma a gyv a-dal dhodho « *an howl a wiryonedh dhywyk* » yn oll y nerth duw, ha hemma, an kynsa dydh a'n gwenton 2030.

Gwers 17: «*Pan y'n gwelis, my a goedhas orth y dreys marow. Ev a worras y leuv dhyghow warnav ow leverel: Na borth own!*»

Owth omdhegi y'n fordh ma, Yowann nyns yw marnas ow ragweles an pyth a hwer dhe'n re a sev er y bynn, dhe dermyn y dhehwelyans. Daniel re wrussa an keth tra, hag y'n dhew kas, Yesu a gonfort ha krevhe y was, y gethwas, lel. « *Y leuv dhyghow* » a afydhyas y vennath hag yn y lelder, yn kontrari dhe'n rebellyon a'n tu arall, nyns eus reson dhe'n dewisys own a Dhuw a dheu dh'y sawya dre gerensa. An lavar « *na berthewgh own* » a afydhyas an kettysten diwedh a veu karakterys a-dhia 1843 gans an messaj adventist kynsa a el Apo.14:7 : « *Yn lev ughel y leveris: **Perthewgh Duw, ha rewgh glori dhodho**, rag bos devedhys eur y vreus; hag omblegyewgh dhe neb a wrug an nev, ha'n nor, ha'n mor, ha'n fentyenyow dowrow.* » ; henn yw, an Duw gwrier.

Vers 18: « *My yw an kynsa ha'n diwettha, ha'n bew. Marow en vy; hag otta, bew ov vy bys vykken ha bys vykken. My a syns an alhwedhyow a'n mernans hag a'n ifarn.* »

Yma Yesu, an tryghor war an jowl, pegh ha mernans, ow kewsel y'n geryow ma. Y lavarow « *an kynsa ha'n diwettha* » a afydh messaj an dalleth ha diwedh an termyn kudhys gans an profoesans, mes yn kettermyn, Yesu a afydh y dhuwdh re ros bewnans a'y gynsa bys y diwettha kreatur denel. Neb a « *a syns alhwedhow ankow* » a'n jeves an galloes dhe dhisputya piw a dal bewa ha piw a dal merwel. Y dermyn y dhehwelydh yw an eur may fydh y syns drehevys y'n « *dasserghyans kynsa* » reservys rag an « *gwynnvys an re varow yn Krist* » herwydh Apo.20:6. Gwren ni gasa yn-mes oll an henhwedhlow a hengovyow an fals kristoneth a ertach grek ha roman, ha konvedhes bos « *trigva an re varow* » sempel an dor a dhegemmeras an re varow treyls yn doust, herwydh dell yw skrifys yn Gen.3:19: « *Yn hwys dha fas ty a wra dybri bara, bys pan dhehwelydh y'n dor, may feu kemmerys anodho; rag doust os, hag y'n doust ty a dhehwel.* ». Ny vydh an remenant ma nevra dhe les namoy, rag aga Gwrier a wra aga dasserghi gans oll aga honanieth gravys yn y gov divin, yn korf nevek anvarw (1Cor.15:42) keffrys ha'n eledh re drigas lel dhe Dhuw: « *Rag, yn dasserghyans, ny gemmer tus benynes, na benynes gwer, mes i a vydh kepar ha eledh Duw y'n nev.* Matt.22:30 ».

An messaj profosek a-dro dhe'n termyn a dheu yw afydhys

Gwers 19: «*Skrif ytho an taklow re welsys, ha'n re yw, ha'n re a goedh hwarvos wosa an re ma,*»

Y'n styryans ma, Yesu a afydh kudhans profosek an termyn ollgemmyn a'n oes kristyon a wra gorfenna gans y dhehwelyans yn golewder. An termyn abestelek yw kelmys gans an lavar « *a wruss'ta gweles* » ha Duw a dhesin Yowann avel test lagas-owrek gwir a venystrans abestelek. Ev a veu test a'n « *kensa kerensa* » a'n Elus menegys yn Apo.2:4. « *... an re yw* » a verk diwedh an termyn abestelek ma may hwra Yowann pesya yn few hag yn ober. « *..., ha'n re a dal dos wosa i* » a verk an hwarvosow kryjyk a wra bos kowlwrys bys dhe dermyn dehweles Yesu-Krist, ha dres henna, bys dhe dhiwedh an seythves milvledhen.

Vers 20: « *an mysteri a'n seyth ster a welsys y'm leuv dhyghow, ha'n seyth kantoler owr. An seyth ster yw eledh an seyth Eglos, ha'n seyth kantoler yw an seyth Eglos.* ».

« *Elow an seyth Eglos* » yw an re dewisys a bub seyth oes ma. Drefen an ger « *el* », dhyworth an Greka « *aggelos* », a styr kannas, hag ev a verk an eledh nevek yn unnsel mar teu an ger « *nevek* » dh'y styrya. Y'n keth vaner, an « *seyth kantoler* » ha'n « *seyth Eglos* »

gogrysys y'm derivadow yw omguntellys omma. Ytho an Spyrys a afydh ow styryans: an « *seyth kantoler* » a dhispleg sansheans golow Duw y'n seyth oes dres henwyn an « *seyth Eglos* ».

Diskwedhyans 2: Kuntelles Krist **a-dhia y lonch bys yn 1843**

Yn thema an *lytherow*, y hyllyn kavos yn Disk.2, peswar messaj ow targedna an termyn yntra 94 ha 1843, hag yn Disk.3, tri messaj ow kudha an termyn a 1843-44 bys yn 2030. Merkywn gans bern an manylyon diskwedhyans a-dro dhe henwyn an kynsa ha diwettha *lyther* : « *Efesus* hag *Laodisea* » a styr, y'n ordyr ma: lonch, ha pobel breusys; an dalleth ha diwedh oos gras kristyon. Yn Disk.2, war benn an chaptra, an Spyrys a gows a-dro dhe dhalleth thema 'adventist a dhehwelyans Krist' hag a dargedn an dydh 1828 ordenys kyns yn Dan.12:11. Ynwedh, yn kettermyn, dalleth chaptra 3 a Diskwedhyans a yll bos junys yn lagha dhe'n dydh 1843 re verkya dalleth prev a fydh adventist. Messaj gwiw a dheu dhe worthebi an fydh protestont prevys: « *Ty yw marow* ». An displegyansow ma o res rag afydhya an kelmys a'n messajys dhe'n dydhyow settys yn Daniel. Mes an welesigeth yn Diskudhans a dhre dhe dhallethvos an oes kristyon diskudhyansow na veu displegys gans Daniel. An *lytherow* po messajys a dhanvon Yesu dh'y wesyon dres agan oes a dhistru an kammdybyansow kryjyk a'n fals illusions a doell a wra prederi lies kristyon. Yma an gwir

Yesu omma gans y hwilow lejit ha'y vreusyansow pup-prys justifiys. An peswar lytherow d'Apo.2 a dhyght, war-lergh an eyl wosa y gila, peder oos yntra 94 ha 1843.

1^{oos} oos : Efesus

Yn 94, an dustunier diwettha a lonchya Eglos Krist

Vers 1 : « *Skrif dhe el an Eglos yn Efesus : Ottomma an pyth a lever neb a syns an seyth sterenn yn y dhorn dhyghow, neb a gerdh yn mysk an seyth kantoler owrek :* »

Dre an hanow *Efesus*, a'n kynsa, trelyans a'n grek « Ephésis » a styr dannvon, Duw a gews orth y wesyon a'n termyn a dhallathas Eglos Krist, yn termyn an emperour roman Domitian (81-96). An Spyrys a vyn merkya an oos may tegemmeras Yowann diskwedhyans a Dhuw hag ev a dheskrif dhyn. Ev yw an abostel diwettha gesys yn miryklus yn few hag yw an jedhysik diwettha a dhalleth Eglos Yesu-Krist. Duw a borth kov a'y alloes duwek ; ev yw an unnsel a « *a syns yn y dhorn dhyghow* », arwodh y vennath, bewnans y re etholys, an « *sterennow* », may hwra breusi aga oberow, frut aga fydh. Herwydh an kas, y vennath po y villiga. Duw « *kerdh* », konvedhes ev dhe gerdhes yn termyn y dowlenn orth kesoberi, henedh wosa henedh, bewnans y re etholys ha hwarvosow an bys a dhespis po a omladh: « *ha dyskewgh dhedha gwitha pup-tra re worhemmynnis vy dhywgh. Otta, yth esov genowgh pub dydh bys worfenn an bys. Matt.28:20* ». Bys yn diwedh an bys, y re etholys a vydh res dhe gowlwul an oberow a bareusys ragdha kyns: « *Rag yth on y ober ev, gwrys yn Krist Yesu rag oberow mas, a dharganas Duw kyns, may hyllyn aga gul.Eph.2:10* ». Hag y fydh res dhedha omdhesedha dhe'n amodyansow arbennik yw res yn pubonan a'n seyth oes. Rag an dyskans res yn « *Efesus* » a dal rag an seyth oes ; an « *seyth sterenn synsys yn y dhorn dhyghow* » ev a yll aga gasa dhe goedha ha koedha dhe'n dor, an re a wra gwaynya kristonyon rebellyek. Syns an tybyans, bos « *kantoler* » dhe les yn unnlergh pan wra golowi, ha rag golowi, res yw dhodho bos lenwys a oyl, arwodh a'n Spyrys Duw.

Vers 2: « *My a aswonn dha oberow, dha lavur, ha'th perthyans. My a woer na yllir godhav tus drog; ty re brovas an re a lever bos abesteli ha nyns yns i, ha ty re's kavas gowek;* »

Merkyewgh! An termynyow a gramasek an verbow yw pur bosek, drefenn i dhe dherivas an prys kewsys y'n oes abestelek. Y'n vers ma, an verb yn termyn a-lemmyn a verk an vlydhen 94, ha'n re y'n termyn passys a verk oos an arvedhyansow gans an emperour roman Neron, yntra an vlydhynyow 65 ha 68.

Yn 94, an Kristonyon a gar an gwiryoneth yw hwath dien ha heb bos distruys, hag i a gas an « *drog* » paganek ha dre vras yn aga mysk, an Romanyon maystri a'n oes. Yma reson rag hemma, yw bos an abostol Yowann hwath yn few keffrys ha lies hen dest a'n gwiryoneth dyskys gans Yesu Krist. An « *gowleveryys* » yw diskudhys yn es ytho. Rag yn pub oes, an ivra ankelys a assay omgemyska gans an hasenn dha, drefenn bos own a Dhuw hwath bras, ha bos messaj an selwyans tennus ha dynerghus. I a dhre ideas fals y'n dyskys. Mes yn prevyans kerensa an gwiryoneth, i a fyll hag yw diskudhys gans an re wir dhewisys enowys. Y'n keth vaner, a-dro dhe'n termyn apostolek passyes, « *ty re brovas* », an Spyrys a dhov kov fatel wrug previ mernans discudha folennow toellüs an kryjgyon fals, an gwir « *gowleveryys* » targetys y'n vers ma, yntra 65 ha 68, pan wre Nero ri an Re Dewisys a Grist dhe'n bestes yn y Colosseum, rag profya gwelesva goesek dhe drigoryon Rom. Mes notyn ni, Yesu a gows a'n diwysyans na a'n oes passyes.

Vers 3: « *ty a'n perthyans, ty a wodhevis a-barth ow hanow, ha ny wrugesta difyggya.* »

Omma arta, bedhewgh war orth amserow an verbow!

Mars yw an dustuni a'n perthyans hwath gwithys, nyns yw an dustuni a'n godhevyans namoy. Ha res yw dhe Dhuw perthi kov a'n godhevyans a veu diskwedhys hag enorys yn splann nans yw a-dro dhe 30 blydhen, yntra 65 ha 68, pan wrug an Romanyon goesek, Nero, ri an Kristonyon dhe'n mernans, offrynnys avel gwari, dh'y bobel dregynnek ha podredhek.

Nyns yw marnas y'n termyn na may hwrug an kamp Dewisys « *a wodhevis* » y'n diwettha « *hanow* » ha nyns yw « *pyont skwith* ».

Gwers 4 : « *Mes an pyth a'm beus er dha bynn yw ty dhe asa dha gensa kerensa.* »

An godros dismygys yw moy kler hag yma dustuni anodho. Y'n termyn ma, an Kristonyon yw lel, mes an diwysyans diskwedhys yn-dann Nero re wanhys po nyns eus namoy; an pyth a elow Yesu « *kelli y gynsa kerensa* », owth awgryma y'n oos 94, bosva a nessa kerensa, le es y'n kynsa.

Vers 5 : « *Porth kov ytho a'n le may koedhsys, edrega, ha gul dha oberow kynsa; poken, y tov dhis, ha my a gemmer dha ganndeler a'y le, marnas ty dhe edrega.* »

Nyns yw an gordhyans sempel po aswonvos an gwirder hebken ow kul selwyans. Duw a wra govynn moy a'n re a wra selwel rag aga gul y geskowethers bys vykken. Fydh y'n bewnans heb diwedh a styr disprizyans a'n kynsa bewnans. Messaj Yesu a bes pup-prys an keth herwydh Matt.16:24 dhe 26 : « *Ena Yesu a leveris dh'y dhyskyblon: Mar mynn nebonan dos war ow lergh, gwres ev omdhenagha, kemmeres y grows warnodho, ha'm holya. Rag piwpynag a vynno sawya y vewnans, ev a'n kyll; mes piwpynag a gollo y vewnans a-barth dhymmo vy, ev a'n kyv. Ha py les a via dhe dhen mar kwrella gwaynya oll an bys, hag ev ow kelli y enev? Po, pandr'a re den yn attal rag y enev?* » An godhvos a gemmeres y Spyrys dhiworto, diskwedhys dre an « *kantoler* », a dhiskwa bos fydh wir dhe Dhuw pell dhyworth bos merk sempel stagys orth enev. Y'n termyn Efesus, an kantoler arwodhek a Spyrys Duw o yn Est, yn Yerusalem le may feu genys an fydh Kristyon hag y'n eglosyow drehevys gans Powl yn Grek ha'n Tyrki a-lemmyn. An kres kryjyk a vydh treyllys yn skon dhe'n howlsedhes ha dre vras dhe Rom yn Itali.

Vers 6: « *Yma dhisso jy hemma, ty dhe gasa oberow an Nikolaysi, oberow a gasav vy ynwedh.* »

Yn an lyther ma, yma an Romanyon henwys yn arwodhek, wosa « *an re dhrog* » : « *an Nikolaitys* », ow styrya, pobel gwaynyer po pobel an Waynya, henn yw, an rewlysi a'n oes. Yn grek, an ger « *Niké* » yw hanow an waynya personelhes. Pyth yw « *oberow an Nikolaitys* » kasys gans Duw ha'y dhewisys? Paganeth ha kryjyans kesunys. I a enor routhow a dhuwow paganek, ha'n brassa anedha a'n jeves dydh a'n seythun arbennik dhedha. Agan kalendar a-lemmyn, a ri dhe'n seyth dydh a'n seythun henwyn an seyth steren, planet po sterenn, a'gan system howlek, yw ertach direct a'n kryjyans romanek. Ha'n gordhyans a'n kynsa dydh arbennik dhe'n « *howl anvudhys* » a wra ri yn termyn, a-dhia 321, reson arbennik dhe'n Duw kreator dhe gasa « *an oberow* » kryjyansow an Romanys.

Vers 7: « *Neb a'n jeves skovarnow, klewes ev an pyth a lever an Spyrys dhe'n Eglosyow: Dhe neb a feth, my a re dhodho dybri a wydhenn bewnans, usi yn paradow Duw.* »

Dew dhegeredh y'n vers ma a dhiskwedh termyn an trygh war an nor, « *neb a feth* », ha termyn y wober yn nev.

An formul ma yw an diwettha messaj a worr Yesu dh'y servysi a'n seyth oes profoesek. An Spyrys a'n gwrussa dhe'n studh arbennik a bub oes. An oes a Efesus a verk dalleth an termyn profoesek, ytho Duw a dhiskwedhas dhedha an selwyans heb diwedh yn furv dalleth an istori norsek. Imaj Yesu o diskwedhys avel *an wydhenn a vewnansa'n lowarth dor* a wrug Duw gul rag gorra an den divlam ha pur ynno. Apo.22 a dhargan an dasvewans ma a Eden nowydhys rag lowena an re etholys sewenus war an nor nowydh. An formul a veu diskwedhys a-dro dhe bub rann a'n bewnans heb diwedh offrys gans Yesu-Krist dh'y etholys yn unnik.

2^a oos: Smyrna

Ynter 303 ha 313, an diwettha helghyans 'emperourek' romanek

Vers 8 : « *Skrif dhe el an kuntelles a Smyrna : Ottomma an pyth a lever an kynsa ha'n diwettha, neb o marow, ha devedhys dhe vewnans arta:* »

Der an hanow « *Smyrna* » a'n nessa lyther, treyllys dhyworth an ger grek « *smurna* » a styr an « *myrr* », Duw a vynes dhe'n oes a helghyans euthek rewlys gans an emperour roman Diocletian. An « *myrr* » yw eledh a vlas a vlasys treys Yesu kyns y vernans ha res dhodho yn offrynn orth y enesigeth gans an fur dhyworth an howldrevel. Yesu a gav arta yn an prev ma colon an fydh gwir na wrug ev kavoes namoy yn 94. An re a wolkom merwel yn y hanow a dal godhvos bos Yesu fethys an mernans, ha dhe vos byw arta, ev a yll aga dasvywa kepar dell wrug ev ragdho y honan. An profoesans yw kewsys yn unnik dhe'n gristenyon mayth yw Yesu y honan aga « *kynsa* » kanasor. Orth y dhevnydhya y honan avel bewnans y servysi, ev a vydh ynwedh representys gans « *an diwettha* » kristyon.

Vers 9: « *My a woer dha galar ha dha voghosogneth (kyn fo rych os), ha'n kabmeryow a'n re a lever yns Yedhewon ha nyns yns, mes synaga Satnas yns.* »

Persekutys gans an Romanyon, an Kristonyon yw diberthys a'ga thaklow ha moyha menowgh gorrys dhe'n mernans. Mes an fowtow materyel ha kigek ma a wra dhedha bos rych yn spyrysel yn kryjyans breus Duw. Yn ken le, ny gudh y vreus ha diskwedhes, yn termyn pur gler, an dalvosogeth a re dhe'n kryjyans Yedhowek a naghas an rewlys a selwyans Duw, orth nagha Yesu-Krist, avel an Messyas profoesiys yn an Skryptors Sans. Gesys gans Duw, an Yedhewon yw kemmerys yn charj gans an jowl ha'y dhywolow hag i a dheuth ha bos rag Duw ha'y wir dhewisys, « *synaga Satan* ».

Vers 10: « *Na borth own a'n pyth a hwreugh godhav. Ottomma, an jowl a wra tewlel re ahanowgh yn prison, may fewgh prevys, ha hwi a'n jeves anken deg dydh. Bydh lel bys yn ankow, ha my a re dhis kurun an bywnans.* »

Y'n vers ma, an jowl yw henwys Diocletian, an emperour roman krev ha fel na, gans y 'tetrarchyon' keskowetha, a'n jevo kas fell erbynn an gristenyon a vynnens difeudhi. An helghyans po '*galar*' devnydhys a besyas, dres « *deg dydh* » henn yw, « *deg blydhen* » gwir yntra 303 ha 313. Dhe nebes anedha re beu « *lel bys yn mernans* » avel mertheryon benygys yn ughel, Yesu a re « *an gurun a vewnans* » ; an bywnans heb diwedh arwoedh a'ga fudh.

Vers 11 : « *Neb a'n jeves diwskovarn, klewes ev an pyth a lever an Spyrys dhe'n Eglosyow: Neb a feth ny wra godhav an nessa mernans.* »

Messaj diwedh an oes a'n jeves an thema: ankow. Y'n termyn ma, an Spyrys a gows a-dro dhe'n selwyans ow kovhe na wra an re na dhegemmer an kynsa mernans a verther rag Duw, godhevel, heb galloes y skonya, « *an nessa mernans* » a « *pyll tan* » a vreus diwettha. « *nessa mernans* » na wra tochyha an re dewisys drefenn i dhe entra bys vykken yn bewnans heb diwedh.

3^{ves} oos : Pergamon

Yn 538, fondyans rewlys pabek a Rom

Gwers 12: « *Skrif dhe el kuntelles Pergamon: Ottomma an pyth a lever neb a'n jeves kledha lymm dewvin:* »

Dre hanow *Pergame*, Duw a gows a-dro dhe dermyn an *avoutri* spyrysel. Y'n hanow *Pergame*, diw wreydhenn grek, « *péao*, ha *gamos* », a dreylyer dhe « *treuspassa an demmedhyans* ». Hemm yw an eur dhe dhallath an *anfeus* a wra frappya poblow kristyon bys diwedh an bys. Orth targetya an dydh 313, an oos kyns a brofyas an galloes ha rewlya pagan an emperour Konstantyn 1^{er}, mab an tetrark Konstans Kloor, ha tryghor erbynn Maksens. Dre ukaz emperourethel an 7^{ves} a vis Meurth 321, ev a wrug forsakya powes seythunnek an sabot sans an seythves dydh duw, agan Sabatt lemmyn, ow preferya an kynsa dydh re beu grontys, y'n oos na, dhe'n gordhyans pagan a'n duw howlek, an '*Sol Invictus*', an Howl Anvaylys. Orth y obaya, an kristyon re wrug '*an avoutri spyrysel*', a vydh a-dhia 538, an norm sodhogel a babeth roman stegys dhe'n oos *Pergame*. An Kristonyon dislel a holyas Vigil, an hembrenkyas kryjyk nowydh fondys gans an emperour Justinian 1^{er}. An den tiek ma a dhygthyas y gowethyans gans Theodora, an hora demedhys gans an emperour, rag kavos an

soedh pabek ma, efanys gans y alloes kryjyk ollvysel, henn yw, katholik. Ytho, yn-dann an hanow **Pergame**, Duw a dhiskudh praktis an « dy' Sul », hanow nowydh ha kaws a **avoutri** spyrysel, mayth yw an kyns « dydh an howl » eritys dhiworth Constantine pes hwath enorys gans eglos Kristyon romanek. Hi a omgelow orth Yesu-Krist ha'y deisyf, der an titel a'y hembrenkyas pabek, « istyryas Mab Duw » (Sodhador po leunyas Mab Duw), yn Latin « VICARIVS FILII DEI », mayth yw niver an lytherennow « 666 » ; niver a gord gans an niver a aswon Apo.13:18 dhe'n elvenn kryjyk a « *an best* ». An oes henwys *Pergame* a dhallatho ytho gans reyn an pab na yll godhevel ha usurya a gemmer dhe Yesu-Krist, an Duw oll-gallosek a dheuth ha bos kig, y ditel a Benn an Kuntelles, herwydh Dan.8:11 ; Eph.5:23: « *rag an gour yw penn an venyn, kepar ha Krist penn an Eglos, yw y gorf, ha neb yw y Selwador.* » Mes bedhewgh war! An gwrians ma yw awenys gans Duw y honan. Yn gwir, ev yw neb a omden ha ri dhe'n governans pabek an fydh kristyon re dheuth ha bos sodhogel dislel. An *harth* a'n rewl ma, kuhudhys yn Dan.8:23, a wra dhodho kemmeres an kynsa ervirans a '*chanjya an termynyow ha'n lagha*' selys gans Duw, yn person, herwydh Dan.7:25. Ha dres henna, ow tisprizya y worhemmynn na dhe asa henwel, yn spyrysel, 'tas', den vyth, ev a wra bos gordhys avel 'An Tas Sansella', owth omdhrehevel y honan a-ugh an Duw kreator laghyas, hag ev a wra y dhiskudha unn jydh, pewasor: '*Ha na elwgh denyth war an nor agas tas; rag unn yw agas Tas, neb usi y'n nevow.*' (Mat.23:9). An myghtern ma a'n jeves heryon may hwra an rewl ha'y fowtow pesya bys yn dydh an vreus ordenys gans an moyha, an kreffa ha'n gwiryonna, an gwir 'Tas Sansella nevek'.

An Emperour Justinian 1^{er} a fond ytho an reyth kryjyk ma a syns Duw avel "avoutrians" yn y geve. Res o merkya ha gravya yn istori brasder an disenor. Yn 535 ha 536, yn y reyn, y hwer diw tardh tanbellennek a dhuhkla an ayrgylgh ha gul yn 541 kleves marwel a'n pla na dhifydh bys yn 767, gans topp a omsettyans ughella yn 592. Ny allsa molleth Duw kemmeres furv moy euthek, ha provyansow a-dro dhe'n mater ma a vydh res y'n gwersow a sew.

Vers 13 : « *My a woer ple'th esos trigys, my a woer bos tron Satnas ena. Ty a with ow hanow, ha ny wruss'ta nagha ow fydh, hogen yn dydhyow Antipas, ow dustunier lel, neb a veu ledhys yn agas mysk, le may ma trigva Satnas.* »

An targarans a styr war an « *trôn* » ha le y selva drefenn y vri ha'n enoryow a vo res dhodho gans peghadoryon bys y'n jydh hedhyw. Yth yw « Rom » arta ow kemmeres hy maystri, y'n prys ma, yn furv fals-kristyon hag antikristyon yn tien. Neb a omgelow avel hy « iselwas » (po wikar), an pab, ny'n jeves kows Duw personel dhodho. An den may feu an targarans dhodho yw dewisys, nys yw koedhys, na fowtler ow kormel devosow antikristyon. An le ughel ma a'n fydh katholik romanek a'n jeves hy *trône* an pab yn Rom, y'n palys Lateran a brovias yn hel Constantine 1^{er} dhe eskop Rom. An palys Lateran ma yw selys war vryn Caelius, onan a'n 'seyth vryn a Rom' usi yn soth-est an sita; an hanow Caelius a styr: nev. An vryn ma yw an hirra ha'n brassa a'n seyth, yn tinfes. Ogas dhe eglos Lateran, hag a dhiskwedh hwath hedhyw, rag an pabeth ha'y gler, an eglos katolik moyha posek y'n bys, yma an obelisk brassa eus yn Rom le may hyllir rekna 13, drefen y ughelder a 47 meter. Diskudhys yn-dann 7 meter a dor ha terrys yn tri rann, veu settyys yn le yn 1588, gans an pab Sixtus V neb a wra, yn kettermyn, ordena maystri Stat an Vatikan yn oes profoesek nessa henwys *Thyatira*. An arwodh ma a'n gordhyans howl ejyptek a'n jeves war an men-skrif brâs a borth kov a brofans Konstantyn. Yn gwir, y vab Konstans II a'n dug dhyworth Ejyp dhe Rom wosa mernans y das, dhe gollenwel yn rann pyth a vynnas y das y dhri dhe Gostantinopol. An rohow ma dhe enor Konstantyn 1^{er} yw moy drefenn bodh Duw ages bodh mab Konstantyn. Rag an men-hir dien gans y sel ughel a afydh an kevren profoesys, a wra Konstantyn 1^{er} an awtorita sivil a worra an powes a'n 'dydh an howl', ha'n pab, y'n termyn na, epskop sempel an eglos kristyon a Rom, an awtorita relijyel, a wra gorra, yn relijyel, an jydh pagan ma yn-dann an hanow 'dy' Sul', henn yw, dydh an Arloedh. War benn an obelisk ma yma peswar arwodh

diskudhyans a sev yn kettermyn y'n keth renk ughella: 4 lew a'ga esedh war y blyn, ow mires orth an peswar poynt kardinal, a-ugh dhedha yma peswar menydh gans dewynnow howl warnedha, hag a-ugh an bagas ma yma krows kristyon. Ow mires orth an peswar poynt kardinal, arwodh an leow a dhiskwedh an myghterneth yn y nerth ollvysel; hag a afydh, y dheskrifans diskudhys yn Dan.7 ha 8. Apo.17:18 a afydh ow leverel a-dro dhe Rom: '*Ha'n venyn a welsys yw an sita vras a's teves myghternses war vyghternedh an norvys.* » Ynwedh, an cartouche ejyptek gravys war an obelisk a dhiskwedh « an ambos avlan a wra myghtern dhe Amon » an duw howlek. Oll an taklow ma a dhiskwedh gwir natur an fydh kristyon a wra maystri yn Rom a-dhia Konstantyn 1^{er} henn yw, a-dhia 313 dydh hy budhogolet. An obelisk ma, ha'n arwodhyow a'n jeves, a dhustun a « *an sewena* » a'n servyas a'n jowl profyes yn Dan.8:25, a wrug, dre Konstantyn 1^{er}, ri dhe'n fydh kristyon semlant a gesfydh kryjyk skonys yn krev gans Duw yn Yesu-Krist. My a wra konkludya messaj an arwodhyow ma: « krows » : fydh kristyon ; « dewynnow howl » : gordhyans howl ; « menydh yow » : galloes tirys ; « peswar lew » : myghternsys ha nerth ollvysel ; « obelisk » : Ejyp yw, pegh, a-dhia rebellyans Faro an eksodus, ha rag an pegh a wra gordhyans idol an duw howl Amon. Duw a reken an re ma dhe'n fydh katholik roman displegys gans Konstantyn 1^{er}. Ha dhe'n arwodhyow ma, dre an kartouch ejyptek, ev a geworr y vreus war omrians kryjyk eskoedh Rom a dyb ev dhe vos plos ynwedh; y's gelwir seulabrys « pabow » gans breder kryjyk an sita. An kesunyans a'n fydh kristyon gans gordhyans howl seulabrys praktys hag enorys gans Konstantyn y honan, yw pennfenten molleth euthek a wra an denedh dhe brena, heb lett, bys diwedh an bys. Ny *trône* yw an Latran contestys gans emperours roman, a-ban wrug Konstantyn 1^{er}, nyns esons ow triga yn Rom namoy, mes yn Est an emperoureth, yn Konstantinopel. Ytho, dre aswonn an diskwedhyans profetek res gans Yesu-Krist dhe Yowann, lies den yw vyktym a'n gwari kryjyk moyha a bub termyn. Mes aga anskians yw kablus drefenn na garons an gwirder hag ytho, gans Duw y honan, gevys dhe'n gowlow ha'n gowysi a bub eghenn. Fowt adhyskans poblow an oes na *Pergamon* a dhisplegyas sewena an rewlys pabek gorrys ha skoodhys gans emperours roman a'n oes na. Ny wra hemma lettya re a'n gwir dhewisisys dhe nagma ha skonya an awtorita nowydh dilys ma; hag a wra dri Yesu dhe aga aswon avel y wir servysi. Wosa bos an dewisisys roman lokalys, merkwgh an Spyrys dhe gavoës servysi yn 538 re withas an fydh yn hanow Yesu hag enora an dy' Sul y'n keth termyn. Byttegyns, y'n tyller ma a Rom, ny veu gwelys an mertheryon diwettha po 'dustunyon lel' marnas yn oes Neron, yn 65-68 hag yn oes Diokletian ynter 303 ha 313. Orth targetya sita Rom, an Spyrys a borth kov a'n lenduri '*a'Antipas* » mab « *dustunier lel* » a'n termyn passys. An hanow ma a styr: erbynn pubonan. Yth hevel y dheskrifa an abostol Powl, an kynsa derivador a'n Aweyl Yesu-Krist y'n sita ma may ferwis avel merther, dibennys, yn 65, yn-dann an emperour Nero. Duw a gontest yndella an titel fals a 'iswas Mab Duw' an pabow. An gwir iswas o Powl lel, na Vigil dislel, na nagonan a'y sewysi.

An Duw gwrier ollallosek a wrug gravya y'n natur, an prysow posek a istori kryjyk oes kristyon; prysow may kemmer an molleth karakter tynn gans sewyansow sevir rag an bobel kristyon. Y'n termyn yth esa Yesu-Krist ow kul y venystri dor, ev a ros dh'y dhewdhek abostol marthys ha sowedhenys, prov a'y vasteri a dharom war lynn Galile; darom a hepkoras ev yn pols, war y arghadow. Dres agan oes, an prys ynter 533 ha 538 a gemmeras an karakter arbennik ma mollethys, drefenn dre worhemmynnys an rewl babak gans an emperour Justinian 1^{er}, Duw a vynnas kessydhyas an gristenyon a obaya dhe'n ordenans gwrys gans an emperour Konstantyn 1^{er}, a wrug gorhemmynna powes dhe 'Dydh an Howl Anvaylys' an kynsa dydh a'n seythus, a-dhia 7 Meurth 321. Y'n prys milligys ma ganso, Duw a dhifunas diw loskvenydh a dagas hantergylgh Kledh an bys ha gasa merkyow war hantergylgh Dheghow keffrys bys yn Antarktik. A-dro dhe nebes misow a-les, owth esedha orth an dhew benn a'n ekwador, lesans an tewlder o pur effeythys ha pur ladhus. Miliynnow a donnas a dhoust a omlesas y'n ayrgylgh, ow tennya golow ha trevasow boos usadow dhiworth tus. An

howl yn y ughelder ow ri an keth golow ha'n loer leun a fyllas yn tien. An istororyon re dherivas an dustuni ma, may hwrug luow Yustinianus daskemmeres Rom dhiworth an Ostrogothow dre gowas ergh yn mis Gortheren. An kynsa loskvenydh henwys 'Krakatoa' yw yn Indonesi ha difunas yn mis Hedra 535 gans braster na yllir y dhesmygi, ow treylya tir menydhiek dhe dir morek dres 50 km. Ha'n nessa, henwys 'Ilopango', yw yn Amerika Gres hag a dardhas yn mis Hwevrer 536.

Vers 14 : « *Mes yma neppyth er dha bynn, yw bos genes tus omblegys dhe dhyskas Balaam, a dhyskas dhe Balak gorra men sklandra a-rag mebyon Ysrael, may tepprons kig offrynnys dhe idolys ha gul fornikashyon.* »

An Spyrys a dheskrif an studh spyrysel selys yn Rom. A-dhia 538, an re etholys lel a'n oos a wel gorrys yn le awtorita kryjyk a'n hevelep Duw dhe'n profoes « *Balaam* ». An den ma a servyas Duw mes yth o dynys gans temptyans an rychys ha traow an norvys; oll an traow ma rynnys gans an rejym pabek romanek. Dres henna, « *Balaam* » a gawsyas koll Ysrael yn diskwedhes dhe « *Balak* » an fordh may hyllis y dhistrui: res o y vrosya dhe dhegemmeres demedhyansow ynter Yedhewon ha paganys; traow a veu kablys yn krev gans Duw. Orth y gomparya dhe « *Balaam* », Duw a ros dhyn lymnans a'n rejym pabek. An etholys a gonvedh lemmyn styr an gwriansow a wra Duw, ev y honan, gul bos kowlwrys gans an jowl ha'y geskowetha nevek ha norsek. Molleth an eglos kristyon a worr hy sel war an adoptans a'n « dydh a'n howl anvudhys » paganek, observys a-dhia 321 gans kristonyon dislel. Ha'n rejym pabek, kepar ha « *Balaam* », a wra oberi rag aga diswrians ha ynkressya aga molleth dhywyk. « *An kig offrynnys dhe idolys* » nyns yns saw an imaj kehevebys gans an « dydh an howl » paganek. Rom a dhre paganeth a-berth yn kryjyans kristyon. Mes an pyth a res dhis konvedhes yw bos a'n keth eghenn ha doen yn-dann vreus Duw an keth sewyansow ter... . Hag yn arbennik, an mollethow dineythys gans an « *Balaam* » a'n oes kristyon a wra pesya bys diwedh an bys, merkyes gans dehweles yn splannder Yesu Krist. An fydhglewder kristyon yw kehevebys ynwedh dhe'n fydhglewder a'n Ebrowyon a omros dhe « *an plosedh* » wosa bos Duw ow kul dhedha klewes y dhegh gorhemmynnow. Ynter 321 ha 538, an Kristonyon dhislen a omdhegi kepar dell wrussos i. Ha'n gweythres ma a bes hwath y'n dydhyow ma.

Gwers 15: « *Yn kettella, ty ynwedh, yma tus dhis omjunys yn kettella dhe dhyskas an Nikolaytyon.* »

Y'n messaj ma, hanow an 'Nikolaytyon' re beu gelwys yn *Efesus* a dhassomdhiskwa y'n lyther ma. Mes 'an oberow' a'ga toch yn *Efesus* a dheu ha bos 'an dyskas' omma. Yma re a'n Romans, a-dhia *Efesus*, re dheuth ha bos Kristonyon, hag ena Kristonyon dislel a-dhia 321, hag yndella, yn fordh grefysyk soedhogel a-dhia 538, ow enora 'an dyskas' pabek romanek.

Vers 16: « *Daskor ytho; poken, my a dheu dhis uskis, ha my a wra omladh gansa gans kledha ow ganow.* »

Ow kovhe, « *an omladh* » ledys gans y « Ger », « *kledha y anow* », an Spyrys a bareus an kestav a'n peswara messaj a dheu. Henn a vydh an onan a'n 16^{ves} kansblydhen, le may ma an Bibel, y er sans skrifys, y « *dew dest* » herwydh Apo.11:3, a lesa an gwiryonedh dhywyk ha diskudha fydh fals an pab.

Vers 17 : « *Neb a'n jeves diwskovarn, klewes an pyth a lever an Spyrys dhe'n Eglosyow: Dhe neb a feth, my a re dhodho manna kudhys, hag y hwrav ri dhodho men gwynn; ha war an men ma yma skrifys hanow nowydh, na woer denyth anodho, marnas ev a'n degemmer.* »

Kepar ha pup-prys, an Spyrys a gows a-dro dhe unn rann a'n bewnans heb diwedh. Omma, ev a'n diskwedh dhyn dre'n imaj profesiys gans an manna res dhe'n Ebrowyon nownek y'n gwylvos segh, difeyth ha sygh. Duw a dhyskas y'n eur na y halla gwitha ha hirhe bewnans y re dewisys dre y alloes kreatyf; an pyth a wra ev kowlwul dre ri bewnans heb diwedh dh'y re dewisys dasprenys. Hemm a vydh an diwedh a oll y dowl selwyek.

An den dewisys a'n oes a gyv bewnans heb diwedh avel gober, an pyth a dheskrif an Spyrys dre imajys. « *An manna* » imaj a voes nevek yw kudhys yn ruvaneth an nevow, Duw y honan yw y askorrer. Yn arwodhonieth koth, an manna o y'n tyller pur sans a arwodhsa an nevow le may reyn Duw war y dron yn soeveren. Yn praktikow romanek, an « *men gwynn* » a dhiskwedhas an « *ya* » a'n votyans, an du a verkya an « *na* ». An « *men gwynn* » a verk ynwedh glander bewnans an dewisys dededhys heb diwedh. Y vewnans heb diwedh yw 'ya' dhywesek a dreylyas wolkom entan ha bras gans Duw. Drefenn an dewisys dhe vos dasvewys yn korf nevek, y stat nowydh yw kehevelys dhe « *hanow nowydh* ». Ha'n natur nevek ma, yw rag y etholys, heb hedh kevrinek ha personel : « *denvyth a'n aswonn* ». Ytho res vydh erita ha entra y'n natur ma dhe dhiskudha pyth yw hi.

4^{ves} oos : Thyatira

Yntra 1500 ha 1800, breselyow kryjyansek

Gwers 18 : « *Skrif dhe el an kuntelles yn Thyatira : Ottomma an pyth a lever Mab Duw, neb a'n jeves dewlagas avel flamm tan, ha'y dreys kepar ha brest finvys : »*

An peswara lyther a gows yn-dann an hanow « *Thyatire* » a-dro dhe oos may hwra fydh kristyon an kesunyansow katholik ha protestant profya gwelesva euthek dre aga omdhalyansow goesek. Mes an messaj ma a with marthusyow bras. Y'n hanow *Thyatire*, diw wreydhenn grek « *thuaio, téiro* » a dreylyas « an abominasyon ha ri ankow gans payn ». An termyn grek a justifi an styryans ma a abominasyon a verk, y'n gerlyver grek Bailly, an hogh po an hogh gwyls pan yns i yn rut. Hag ena, yma edhom a styryansow. An 16^{ves^{eme}} kansblydhen yw merkys gans difun an brotestans neb a strif erbynn awtorita an rewllys pabek romanek. Ynwedh, rag krevhe y awtorita dermyn, an pabek representys gans an pab Sixtus V a fondyas y stat Vatikan a wra ri dhodho legitimita sivil kelmys orth y awtorita kryjyk. Henn yw prag, a-dhia'n 16^{ves^{eme}} kansblydhen, an rewllys pabek re dremenys hy esedhva, a veu synsys bys ena yn palys Lateran, dhyworth hy berghennogeth Vatikan hag o seulabrys stat pontifek anserhek. Mes an treusvew ma nys yw saw toell, drefenn an huni a omgelow stat an Vatikan dhe esedha hwath yn palys Lateran; drefenn bos ena, yn Lateran, mayth yw wolkomys gans an pabow kannasow statow estren a'y vysytia. Hag yndella, yn 1587, y feu kevys yn-dann 7 meter a dor hag yn teyr darn, an obelisk amendys dassevyes ogas dhe balys Lateran a-dhia 3 Est 1588. Stat an Vatikan a sev a-ves dhe Rom, war vre Vaticanus, war lann howlsedhes an Tiber a amal an sita a'n gledh dhe'n soth. Ha ni ow mires orth towl an sita vaticanek ma, y feu marth dhymm orth hy discudha furv penn hogh, an diwskovarn dhe'n gledh, ha'n fron dhe'n soth-west. Messaj an grek « *thuaio* » yw afydhyys yndella dewblek ha justifiys gans Duw, ordenyas an taklow ma. An fydh katholik herys a-dhia *Pergame* yw drehedhes penn y dhroktra. Hi a worthyp yn fell gans kas ha krevder erbynn an re na, golowys gans an Bibel, wor'tiwedh lesys dre an wask, a dheriv hy feghosow ha'y oberow drog. Yn gwell, bys ena, gwithyades an Skryptors Sans a wrug hy bos reproduys gans hy manahyow yn monasteryow ha abatyow, hi a arveth an Bibel a dheriv hy ankompyans. Ha hi a wra gorra an dherivoryon dhe'n mernans dre alloes myghternedh dall ha plesys; an gweythresoryon gostydh a'y bodh. An lavarow mayth omdhiskwedh Yesu ow kampolla, « *neb a'n jeves lagasow kepar ha flamm tan hag y dreys kepar ha brest ow leski* », a dhispleg y ober kessydhyel erbynn y eskerens kryjyk a wra distrui pan dhehwel dhe'n nor. Yth yw an dhew ideologiegh kristyon re omvatalas bys yn ankow « gans an kledha » ha gans arvow tan yn kontekst istorek an oes ma *Thyatire*. « *Y dreys* » a wra ena sevel war « *an mor ha war an nor* » arwodh a'n fydh katholik ha'n fydh protestant yn Apo.10:5 hag Apo.13:1-11. An katholiketh ha'n protestanteth, an dhew peghadoryon (pegh = *brest*), heb edrek, yw deskrifys avel « *an brest ow leski* » a den serrys breus Duw Yesu-Krist. Ow kemmeres an imaj ma may hwra ev derivas an « *ahwer* » meur yn Apo.1:15, Duw a dhiskwedh an eur may hwrug an diwettha persekutoryon unys erbynn y flegthes lel omvatal orth ankow avel « *bestes* » gwyls a

wra aga simbolya dres an profesieth oll. A-dhia Franseys 1^{er} bys yn Loeiz XIV y hwarvas breselyow an kryjjansow an eyl war-lergh y gila. Hag yma edhom dhe notya fatel wrug Duw diskwedhes molleth an bobel frynkek skoodhyer arvek a'n pabeth a-dhia Kloviz an kynsa myghtern a'n Franks. Rag merkya ughelder an volleth ma, Duw a worras war dron Frynk, an yonker Loeiz XIV a « pyp » bloodh. An geryow ma a'n Bibel Ecc.10:16, a dheriv y wodhevyans : « *Goev dhis, tir may ma flogh avel myghtern, ha'n bennogyon ow tybri a-varr!* » Louis XIV a wrys Frynk dre y spennow rych yn Kastell Versailles ha'y vreselyow kostek. Ev a asas a-dryv Frynk yn anken ha'y omyas Louis XV ny vewas saw rag an dissury kevrynnys gans y goweth dibaradow a dhrog-ober, an Kardinal Dubois. Den euthyk, Louis XV a omdennas yn tien a-dhiworth tybyansow y bobel ha'y sorr a goedhas war y omyas, an myghtern oberer, an kressek Louis XVI. Ow kul devnydh a'n sorr ma orth den hweg ha kres, Duw a dhiskwedhas y vodh a frappya an system myghterneth herwydh, rag an fydhians dall a ros yn afydh d'n kravow kryjjansel pabek a-dhia Clovis.

Vers 19: « *My a aswonn dha oberow, dha gerensa, dha fydh, dha servis lel, dha berthyans, ha dha oberow diwettha moy ages an kynsa.* »

An geryow ma, Duw a's gews orth y wesyon « *lel bys yn mernans* », owth omri dhe'n aberth avel aga Mester; aga « *oberow* » yw kemmeradow gans Duw drefenn i dhe dhestya a'ga « *karadow* » gwir rag aga Selwyas. Aga « *fydh* » a vydh justifiys drefenn bos kevys gans « *servis lel* ». An ger « *sadorneth* », omherdhys omma, a gemmer poester istorek meur y bris. Yth esa Marie Durand ow triga yn « *Tour Constance* » yn sita Aigues-mortes, ensampel a fydh, dres 40 blydhen hir ha galarek a gethneth. Lies Kristyon arall re ros an keth dustuni, heb bos aswonnys yn fenowgh gans istori. Henn drefen bos an niver a verther ow tevi gans an termyn. An diwettha oberow a-dro dhe dermyn reynyans (1643 bys 1715) an myghtern Louis XIV may hwrug an « *dragonnades* » a'n korf formys rag an ober ma, helghya an Kristonyon Protestans lel re omdennsa y'n koesow ha'n tylleryow difeyth. Merkyewgh yn ta, an rol diskudha a'n hanow « *dragon* » a styr « *an jowl* » ha'n weythres arghek igerys a Rom emperourel ha Rom babesek yn Apo.12:9-4-13-16. Neb a omgelmyas 'myghtern an howl' a dhros d'y ughella an kas a'n Katholiketh defensyans 'dydh an howl' drehevys a-dhia Konstantyn 1^{er}. Byttegyns, dhe dhestya er y bynn, Duw a sedhas duryans dien y reyn hir yn tewlder, ow nagma dhodho toemnder ha golow leun an howl gwir gans sewyansow pur boes dhe voos an bobel frynkek.

Vers 20: « *Mes an pyth a'm beus er dha bynn yw ty dhe asa an venyn Jézabel, neb a lever hy bos profethes, dhe dhyski ha toella ow hethyon, mayth omrowthons dhe'n dijasita ha dybri kig offrynnys dhe idolys.* »

Yn 1170, Duw a wrug trelya an Bibel yn yeth Provans gans Pierre Vaudès. Ev o an kynsa Kristyon a dhaskavas diskas an gwirder abostolek dien, gormel an Saboth gwir komprehendys ha degemmer vegetarianieth. Aswonys avel Pierre Valdo, ev yw pennfenten an 'Vaudois' a omdrevigas yn Alpow Piemont yn Itali. An ober a Dasserghyans a wrug i y hwithra o batalyes gans paboni ha'n messaj a dhisomdiskwedhas. Ytho, Duw a ros Europa dien dhe omsettyans mongolek a ladhadow, sewys gans pla euthyk awos gans an Mongols a dhistruyas a-dhia 1348, an tressa rann ha ogas dhe hanter y bobel. Messaj an geryow ma, « *ty a asa an venyn Jezebel ...* », yw keredh erbynn an dasserhyoryon na ros an poester o gwiw dhe ober Pierre Valdo, drefenn bos perfydh. Yntra 1170 ha 1517, i a aswonnys, an diskas perfydh a wiryonedh selwyans kristyon ha'ga Dasformyans gwrys dhe benn an oes ma yw radn ha pur ankowl.

Notyans : an perfydhder doktrinal konvedhys ha gwrys gans Pierre Valdo a dhiskwa bos Duw re brofyas an towlen dien a'n Dasformyans y talvia gul. Yn gwir, an taklow a veu kowlwys yn dew gam, an edhom a'n sabot ow talleth yn 1843-1844, herwydh an termyn merkyes gans dekret Dan.8:14.

Rag deskriba fydh Katholik Roman an pab, Duw a'n hevel dhe wreg estren myghtern Ahab, an " *Jézabel* » a ladha profoesi Duw ha skoellya goes diniw. An kopi yw kehaval dhe'n patron hag yma dhedhi ynwedh an anvri a besya hirra yn aktivita. Orth hy henwel « *profoes* », Duw a vyn profya hanow an tyller nowydh a'y 'thron': Vatikan, a styr yn Frenkek koth ha Latin, 'vaticinare': profoesa. Manylyon istorek a-dro dhe'n tyller yw diskudhyansow dres eghenn. Y'n dalleth, an tyller ma o merkyes gans presens tempel roman re bia devnydhys dhe dhuw « *sarf* » Esculape. An arwodh ma a wra merkya an jowl ha rewlys an pab yn Apo.12:9-14-15. Yn emperour Nero a worras y resegeva charyow ena, ha « Simon an pystrier » a veu ynkleudhys yn ynkleudhva. Dell hevel, yth yw y gorf ev hag a veu enorys avel korf an abostol Peder krowsys yn Rom. Arta, basilik res gans Konstantin a solempnyas gordhyans kristyon. An tiryow o leyth yn dalleth. An gow re beu drehevys a wra justifia hanow nowydh an basilik Vatikan ma, hag a veu efanhes ha tekhes y'n 15^{ves} kansblydhen, a gemmer an hanow toellek a 'vesilik Sen Peder a Rom'. An enor ma, res yn hwir dhe **pystrier** ha dhe'n 'sarf' Esculap, a wra justifia an hanow '**pystri**' a wra an Spyrys ri dhe'n ritow kryjyk katholik romanek yn Apo.18:23 may lever an versyon bibel Darby dhyn: '*Ha golow an lugarn ny wra golowi namoy ynnos; ha lev an gour pries ha'n venyn pries ny vydh klewys namoy ynnos; rag dha varghesi o brassa an bys; rag, der dha bystri, oll an kenedhlow re beu kemmyskys.*' Poran, an gorfen a'n oberow a'n vesilik 'Sen Peder a Rom' ma, a esa owth aswiw meur a arghans, a wra ledya an pronter Tetzal dhe wertha y 'induljansow'. Ow kweles pardonyans peghosow gwerthys orth pris arghans, an monek dyskador Martin Luther a dhiskudhas gwir natur y eglos katholik romanek. Ytho, ev a wra diskwedhes hy natur dyowl ha nebes a'y fowtow ow kwra afina yn 1517 y 95 thesek gerys-da war dharas eglos Almaynek Augsburg. Yndella, ev a wrug formeletha ober an Dasformyans profys gans Duw dhe Peder Valdo a-dhia 1170.

Ow kewsel yn tidh dh'y wesyon dasformys a'n oes na, an gwiryon, an vyktyms heb defens, an Spyrys a's kuhudh a asa *Jezabel a dhyski ha hudel hy servysi*. Y hyllyn redya y'n kuhudhans ma oll an anperfydhder dyskansel a'n dalleth a'n dasserhyans. Hi « *a dhysk ha hudel* » hy « *servysi* », an re na Yesu, hag a's gwra eglos kristyon. Mes hy dyskans yw anodho an oes *Pergamon* may feu an kuhudhans « *a avlander* » ha skeusen an « *kig offrynnys d'idolys* » seulabrys diskleryes. Kynth yw an semlant toellus, y'n gers ma nyns yw an entitas posek « *an venyn Jezabel* » mes an Kristyon protestans y honan. A-dhia'n dalleth ow leverel dhodho « *ty a as an venyn Jezabel ...* » An Spyrys a gompes kammweythow kevrynnys gans an protestans kynsa. Ev a dhiskwedh ena gnas an kammweyth ma: idolatri paganek. Ow kul yndella, ev a dhiskwedh gnas an « *begh* » na wra ev y worra warnodho hwath, y'n termyn na, mes a vynn ev a-dhia 1843. Hag y'n messaj ma, an Duw kreatour a vynn an « *dy' Sul* » romanek mayth yw an praktis yn y dhewlagas ober idolatrek paganek hag a enor duw fals howlek a'n paganiek kottha yn istori mab-den. A-dhia 1843, res vydh dhodho omdenna dhiworth an « *dy' Sul* » po y gowethyans gans Yesu-Krist, an Selwyas unnik a beghadoryon an nor.

Gwers 21: « *My re ros dhedhi termyn, may koedhha edrek, ha ny vynn hi koedha edrek a'y avlander.* »

An termyn ma yw diskwedhys a-dhia Dan.7:25 hag yw afydhys yn teyr furv yn Diskudhyans yn pennow 11, 12, ha 13. Yth yw an lavarow: « *termyn termyn ha hanter termyn; 1260 dydh, po 42 mis* » a styr an reyn pabek andhyblys yn ober yntra 538 ha 1798. Lesa an gwiryonedh dre vible ha pregoth an gwir dasserhyoryon a brofyas dhe'n fydh katholik y dermyn diwettha rag edrek ha gasa y beghosow. Ny wrug ev y wul, ha helghya, tormentya, yn hanow y alloes enquirer an kannasow kresek a Dhuw bew. Ytho, ev a wrug daswul oberow rebellyek pobel Yedhowek ow ri dhe barabolenn Yesu kowlwrians nessa: henn yw parabolenn an winwysi a ladh an kynsa kannasow a Dhuw, hag ena, pan omdhiskwedhons dhedha, mab Mester an winlan rag ladra y ertach.

Vers 22: "Ottavy, my a'n tewl war weli, ha dannvon galar bras d'n re a wra avoutri gensi, marnas i a goedh edrek a'ga oberow."

Duw a's dyght kepar ha "hore" "tewlys war weli", a'gan gas dhe geveri "an venyn Jezebel" a'n testen ma gans "an hore Babylon vras" a Apo.17:1. An "galar bras" disklêrys a dheu wosa fyllel an derivas bibel. An keth messaj a afydhyha an identita a'n « galar bras » dhe « an best a sev a'n islonk » yn Apo.11:7. Hi a yskynn wosa ober an « dew dest » a Dhuw yw an skrifow a'n kynsa ha nowydh kevambos dhywysyk a'n Bibel sans. « **Avoutri** » spyrysel yw afydhys ha henwys ha « an re na » a wra Duw kuhudha a'y wul gans « Jezebel » yw an myghternedh ha'n myghternogyon frynkek. Gans an pronteryon katolik, an myghternogyon a dheu ha bos an kostennow chif a sorr an atelegieth kenedhlek revolusyonel nag o saw diskwedhyans a sorr Duw Ollgallosek Yesu-Krist. Ny wrug edrek, ytho an sorr dewblek a's frappyas dhe'n termyn ervirys gans Duw war diwedh reyn an pab yntra 1793 ha 1798.

An ger 'ankes' a styr sewyans molleth Duw herwydh Rom.2:19: 'Ankes ha ahwer **war pub enev a dhen a wra drog**, war an Yedhow yn kynsa, ena war an Grek!'. Mes an 'ankes' a gessydh peghosow an vyghterneth katholik ha'y howeth an eglos katholik romanek, hevelepys yn Apo.17:5, gans an hanow 'Babylon an **brassa** », yw, yn reson oll, « **brassa** ankes ».

Vers 23 : « My a wra merwel a vernans y fleghes; hag oll an Eglosyow a wra godhvos my dhe vos an huni a hwithra an dhiwgrohen ha'n kolonnow, ha my a wra ri dhy'hwi pub huni herwydh agas oberow. »

« Merwel a vernans » yw an lavar a wra an Spyrys devnydh a dheklarya an dhew « own » a'n rewlyans revolusyonel a 1793 ha 1794. Dre an lavar ma, ev a den a-denewen pub tybyans a vernans spyrysek sempel a wra omvys orth an brotestans yn 1843 y'n messaj delyvrys dhe el an oes « Sardis » yn Apo.3:1. Ny wodhvia bythkweth an kenedhel ober gosek mar vras gwrys gans jynnow dhe ladha, devys gans an medhek Louis, mes meur y bris gans an medhek Guillotin may feu riys y hanow dhe'n daffar y honan, henwys a-dhia'n termyn na: an gillyotin. Breusow berr a erviras lies gorhemmynn a vernans, hag ynwedh, an pennrewl a ladha an vreusydhyon ha'n kuhudhoryon a'n jydh kyns. Herwydh an pennrewl ma, yth hevelis an kenedhel dhe dhisomdhes hag ytho, an re ma yw an acheson may henwis Duw « downder » an rewlyans treusformyans ma a ladha. Wor'tiwedh, ev a wrussa a'n nor, « an downder » heb form vyth a vewnans a'n kynsa dydh a'n Gwrians, herwydh Gen.1:2. Mes yma ev yn unnsel, y'n nev, dres an vreus nevek gwrys gans an re etholys kuntellys may hwra « oll an Eglosyow(po Kuntellyow) » henn yw, an re etholys a'n seyth oes, diskudha an fethow istorek ma gans an styr a ros Duw dhedha. Ewnnder Duw yw perfydh; an re a vreusas fals re beu gweskys gans y ewnnder, « herwydh aga » pur « oberow ». I a wra merwel yn afydh hag yw gweskys a vernans yn aga thro gans an justys perfydh a Dhuw: « ha my a wra ri dhywgh pubonan herwydh agas oberow ».

Gwers 24: «Dhywgh hwi, dhe oll an re erell yn Thyatira, na dhegemmerons an dyskas ma, ha na aswonns downderow Satnas, dell y's gelwons, my a lever dhywgh: Ny worrav warnowgh begh arall;»

An re a dhenaghas an fydh katholik ha ri dhyworth y solempnyow kryjyk an hanow a «downedhow a Satan » ny yllons bos saw an dasserhyoryon a omdhiskwedhas a-dhia 1200 ogas bys yn revolysyon Frynkek 1789. Pygemmayn o aga fara, yth o aga dyskas pell dhe wiryonedh pur dyskys gans an Spyrys dhe'n abesteli ha dyskyblon Yesu-Krist. Yma tri dra positif dhedha: fydh yn unnsel sakrifis Yesu, fydhysans res dhe'n Bibel yn unnsel, ha ri aga honan ha'ga bewnans; oll an poyntow dyskys erell a veu eritys dhiworth an Katholiketh hag ytho gyllys yn-dann govynn. Ytho, kyn fo anedha perfydh war nivel dyskys gwiryonedh fydh Kristyon, an re dewisys dasserhyoryon a wodhvas ri aga bewnans offrynnys dhe Dhuw avel sakrifisow bew hag ow kortos 1844, dydh dalleth gweythres an dekret Dan.8:14, Duw a dhegemmeras aga gonis a-dhesempis. Henn yw an pyth a lever yn kler dre leverel: « Ny

worrav warnowgh begh arall ». Yma studh a vreus Duw arbennek ow trehedya yn kler yn y lavarow.

Gwers 25: « *marnas, an pyth a'gas beus, synsewgh ev bys pan dhyffiv.* »

Y fydh res dhe'n re dewisys gwitha ha gul devnydh a'n achesonys may hyll Duw benniga fydh brotestantek anperfyth bys yn dehweles Yesu Krist.

Verset 26 : « *Dhe neb a feth, ha gwitha ow oberow bys y'n diwedh, my a re galloes war an kenedhlow.* »

An vers ma a dhiskwedh pyth a wra kawsya koll an selwyans a-dhia an oos ma a'n Dasformyans bys yn dehweles Krist. An re dewisys a vydh gwitha oberow Krist bys y'n diwedh. An gelwys a goedh dre nagha gorholedhow nowydh Duw. Byttegyns, ny wrug ev bythkweyth kudha y dowl dhe devys y wolow gradhuek bys yn termyn y dhehweles yn golewder. « *Hyns an re wiryon yw kepar ha golow splann, mayth usi y splannder ow tevi bys yn kres an jydh* (Pro.4:18) » ; an vers ma a'n Bibel a'n prov. Hag ytho, a-berth yn y dowl, dhyworth 1844, an gorholedhow a'n Arloedh a wra omdhiskwedhes dhe'n dydhyow ervys ha profoesys gans y eryow profosek unnsel biblikel. Nyns yw saw avel breusydhe nevek may hwra an dewisys degemmeres dhyworth Duw « awtorita war an kenedhlow ».

Vers 27: « *Ev a's mag gans gwelenn horn, kepar dell yw brywys lester pri, ha my re dhegemmeras an galloes ma dhiworth ow Thas.* »

An lavar ma a dhiskwedh an gwir dhe ri breus a vernans. An re dewisys a wra kevrenna an gwir ma gans Yesu-Krist yn aga breus a'n re dhrog, ordenys rag an jydh breus diwettha, dres « *mil vlydhen* » an Sabath meur a'n seythes milvledhen.

Verset 28 : « *Ha my a re dhodho sterenn an myttin.* »

Duw a re dhodho y wolow divydh dien, arwodhys war agan nor a-lemmyn gans golow an howl. Mes Yesu re leveris: « *My yw an golow* ». Ytho, ev a dhargan golow bewnans nevek, le mayth yw Duw y honen pennfenten an golow na vo namoy ow kortos war steren nevek kepar ha'gan howl.

Verset 29 : « *Neb a'n jeves diwskovarn, klewes ev an pyth a lever an Spyrys dhe'n Eglosyow!* »

Drehevians an Apocalyps yw haval d'n tour a'n seyth gradh, an seythes a vydh an termyn a dhyerbynnas Duw. Y'n drehevians ma, chaptra 2 ha 3 a wra selva oll an oes kristyon yntra 94 ha 2030. Oll an themow devnydhys y'n Apocalyps a gav aga le y'n selva ma. Mes y'n selva ma, an gradhow kynsa a wra an rol a gradhowow a hembronk dhe'n gradh ughella. An poester a'n diskwedhyans a omdhiskwa dhe'n nivel 3 henwys *Pergamon*. An poester ma a grevha hwath dhe nivel 4 gelwys *Thyatire*. Y'n oes ma y teu fydh kristek ha bos ankler ha toellüs. Breus Duw a-dro dhe studh spyrysel an oes ma a wra doen sewyansow bys diwedh an bys. Henn yw prag, rag krevhe dha gonvedhes a'n vreus ma, my a wra konkludya an messaj ma danvenys gans Duw dh'y etholys protestant a-dro dhe reyn Lwi an Peswardhekses.

An berrskrif : Y'n oos a'n Dasformyans, yma lies eghenn a omdhegyans kristyon. Yma sans gwir, helghys mes hebken kosel, ha tus a gemysk an kryjyans ha politegieth, owth omvatalyas ha ri strokas rag strokas, dhe'n luow katolik myghtern. Yn Danel 11:34, an Spyrys a's henw 'falswesyon'. Boghes a dus kryjyk a gonvedhas bos kristyon, yw dhe dhisplegya Yesu yn pup-tra, gostydh dhe'y arghadow ha gostydh dhe'y withadow; devnydh a arvow yw onan anedha, hag yth o y dhyskans diwettha res dhe'n eur a'y dhalghennans. An keredh a Yesu yw justifiys dre an feth, ow pesya gul eretons katolik, an brotestans aga honan, dre aga ensampel, a vri an dyskans ha'n toellans a dheu dhe'n *Jézabel* katolik. A'ga devosyans kryjyk perfydh a's diskleryas yn breus Duw, hag a wrons i y enora a-dherag y eskerens. An kynsa fase a'n Dasformyans a'n led dhe wul breus arbennik; dell yw diskwedhys ganso pan lever: « *ny worrav warnowgh begh arall, marnas, an pyth a'gas beus, gwithyewgh bys pan dhyffiv* ». Mes an perfydhder dyskansel yw legitym y'n dalleth ma ha Duw a dhegemmer servyans an re

a wolkom persekutiyans ha mernans yn y hanow. Ny allsens ri moy, ow ri an moyha possybyl: aga bewnans. Duw a dhiskwa an spyrys a aberth ma hag a elow avel « *oberow moy ages an re gynsa* (vers 19) ». Paganieth an Katholiked Romanek re beu kehevelys orth an *kig offrynnys dhe idolys*. Diskleryans an toell Romanek a dhallathas gans oberow perfydh golowys Pierre Valdo (Vaudés) neb, a-dhia 1170, a skrifas versyon a'n Bibel yn yeth aral es Latin, an Provansalek. Y wodhvos ha'y gonvedhes a'n gorholethow a Dhuw o leun marthus ha wosa ev, an fydh protestant a dhisgradhyas. Yn-dann awen Jean Calvin, an fydh protestant a galeshas ow kemeres imaj y eskar Katholik. Ha'n lavar 'Breselyow Kryjyans' a dheg dustuni a gasadowder rag Duw, rag an re dewisys a Yesu-Krist, an gwir, ny dhaskorrans an boksys a veu res dhedha. Agas dial a dheu dhyworth an Arloedh y honan. Owth arma aga honan, an brotestantys, mayth o aga lavar 'sola scriptura', 'an Skryptor hepken', a dhustunias dispresyans a'n Bibel a'n difennas aga freudh. Yesu eth pell yn y'n mater ma ow tyski dh'y dhyskyblon y talvons i 'trelya an vogh arall' dhe'n den a's frapp.

An termyn na may hwra an helghyans katholik merwel servysi lel Yesu, yw triplye displegyes yn an Apocalyps, omma y'n termyn ma *Thyatira*, mes ynwedh y'n 5^{ves} sel a chapter 6 hag y'n 3^{ves} *trompeth* a chapter 8. Omma, yn vers 22, Yesu a gennerth y servysi merther, orth aga derivas y vodh dhe dhial aga mernans po aga galarow gwrys gans Rom ha'y wesyon ryel. An ger alhwedh kudhys y'n hanow *Pergamon* yw kler, an kryjyans katholik yw kablus a *avoutri* erbynn Duw, ha'n re a'n gwra gensi, an myghternedh katholik, aga ligyow ha'ga fals uhelder a wra tyli, yn-dann an gilhotin an revolusyonerys frynkek, an goes skilys yn afair. Apo.2:22-23 : « *Ottavy, my a'n tewl war weli, ha dannvon galarow bras dhe **an re a wra avoutri gensi**, marnas i a goedh a'ga oberow. My a wra **merwel a vernans** y fleghes; hag oll an Eglosyow a wodhvydh yth ov vy neb a hwithra an dhiwgroen ha'n kolonnow, ha my a attal dhywgh pubonan herwydh agas oberow* ». Mes bedhewgh war! Rag wosa 1843, « **an re a wra avoutri gensi** » a vydh **an brotestans**, ytho Duw a wra pareusi gans an « tressa bresel an bys » nuklerek, kessydhyans nowydh a'n avoutri katholik, orthodoxs, anglikan, protestans hag adventus. Y'n keth termyn, an Spyrys a lever y'n 5^{ves} sel : Apo 6:9 dhe 11 : « *Pan igoras an pypes sel, my a welas yn-dann an alter enevow an re a via ledhys a-barth ger Duw hag a-barth an dustuni a wrussons i. I a armas gans lev ughel, ow leverel: Pygemmys prys, Mester sans ha gwir, y hokydh juja ha dial agan goes war trigoryon an norvys? Pows gwynn a veu res dhe bubonan anedha; ha leverys veu dhedha bos yn kosk nebes termyn moy, bys pan veu kowlwrys niver aga heskorthyoryon ha'ga breder a dalvia bos ledhys avel dha.* ».

An skeus ma a'n 5^{ves} sel a yll bos konfudys ha toella brys tewl. Bedhes kler, an imaj ma a dhiskwedh tybyans kevrinek Duw, herwydh, Ecc.9:5-6-10, an re varow yn Krist kosk yn studh may aga hows yw *ankevys*, ow kemeres rann vytholl yn *pup-tra* a *hwarir* yn-dann an *howl*. Yma an Bibel ow ri dhe'n kynsa mernans styr distruans an korf oll; an den marow yw kepar ha na via bythkweth bew, mes drefenn ev dhe vos bew, y vos yn tien yw skrifys yn tybyans Duw. Ytho dhe'y wesyon bew y tannvon Duw an messaj ma a gonfort dh'aga hennertha. Ev a's kovha, herwydh y ambosow, wosa kosk an mernans, yma termyn ordenys rag aga difun, pan vydhons, dredho, dasserghys. I a'n jevydh ena an chons dhe vreusi, yn golok ha breus Duw yn Yesu-Krist, aga tormentoryon, ynwedh dasserghys, mes orth diwedh an *mil vlydhen*. Y'n messaj a *Thyatira*, an mernans dyllys rag *an re a wra avoutri* gans *Jezebel* an gristenyon katholik a'n jeves diw gowlwrians. War an nor, ober an revolusyoneris yw an kynsa gradh, mes wosa henna, y teu, yn y dermyn hag yn nessa gradh, *an nessa mernans* a'n breus finel, eur may hwra an « *oll an Eglosyow* » kristonyon anffydyl po fydel a bub oos a'n oes kristyon gweles breus ewn Duw erbynn an *avoutri* spyrysel.

Yn y imaj arwodhek, an 4^{ves} *trumpa* a'n kaptra 8 a dheg dustuni orth gweythres an « *galar meur* » ordenys dhe gessydhya an *avoutri* a babeth ha'n myghternogyon a'n

skoodhyas. *An howl*, golow duw, *an loer*, an kryjyans katolik tewlder, ha *an ster*, an dus kryjyk, *a veu gweskys yn tressa rann* dell yw, yn rann, dre arvedhyans an dijeth rewlyans frynkek yn 1793 ha 1794.

Orth diwedh an messaj danvenys dhe'n brotestans heb kas, an Spyrys a afydhyas y gondenans a'n devnydh a arvow orth perthi kov nag yw saw rag an breus diwettha pareusys dres breus nevek an seythves milvledhen may fydh an dewisys dialys. Nyns yw ytho kemmerys dhe omdhial y honan, kyns an breus nevek ma may hwra breusi y arhestryoryon, gans Yesu-Krist, ha kemmeres rann yn verdikt aga dampnyans dhe'n mernans. « *Ev a'n peur gans gwelenn horn, kepar dell vryskir lestri pri* ». An amkan a'n vreus ma a vydh dhe ervira an termyn a boenow an kablus re beu dampnys dhe'n nessa mernans a vreus diwettha. Gwers 29 a gampolla: *sterenn an myttin*. « *Ha my a re dhodho sterenn an myttin* ». An lavar ma a verk an howl, imaj a wolow duhwiek. An tryor a wra entra bys vykken y'n golow duhwiek. Mes kyns an kettel ma bys vykken, an ger ma a bareus an pypmes lyther a dheu. *Sterenn an myttin* yw kampoollys yn 2 Peder 1:19-20-21 : « *Ha ni a syns moy sur hwath **an ger profosek**, may fewgh hwi ow kul yn ta attendya orti, kepar ha lugarn ow splanna yn tyller tewl, bys pan dheffo an jydh ha **steren an myttin** dhe sevel yn agas kolonn; ow kodhvos kynsa agas honan na yll nagonan a brofoesans an skryptor bos mater a styryans arbennik, rag nyns o dre volonjedh den profoesans bythkweth dres, mes den re gewsis a-barth Duw, pokenys gans an Spyrys Sans* ». An vers ma na a wra diskwedhes an poester a'n ger profosek drefen an keth termyn a dheu dhe vos kondysys yn spyrysel dre dhevedhyans an dekred Duw profoesys yn Dan.8:14. « *Bys dhe 2300 gorthugher-myttin ha'n sansoleth a vydh justifiys* ». Mes y'n termyn na, an vers ma o aswonnyys yn unnik dre an trelyans: « *Bys dhe 2300 gorthugher ha myttin ha'n sentri a vydh glanhys* ». Kynth o an keth messaj a Dhuw yn-dann an trelyans ma, le moy kewar, y hyllis bos styrys avel derivas diwedh an bys dre dhehwelyans yn splannder agan Arloedh ha Selwyas Yesu Krist. Duw a wrug devnydh a'n Protestans Amerikan William Miller dhe gowlwul an dhew assay fydh adventydh yn gwenton 1843 hag yn kynnyav 1844. Kepar dell dhyskas Daniel 12:11-12 dhyn, yntra'n dhew dermyn ma, yn 1843, an dekred Duw a gemmer dhe-ves dhiworth an Protestans re goedhas, an ewnander selwyek profys gans Yesu Krist; drefenn nag esons namoy yn rew an sansoleth nowydh a vynn Duw. Ewnander Yesu yw bys vykken, mes ny dheg ev frut marnas dhe'n gwir reyth dewisys gans Yesu y honan, ha hemma, yn pub termyn bys diwedh an bys.

Omma, ynter *Thyatira* ha *Sardis*, dhe'n kynsa dydh a'n gwenton 1843, dekret Dan.8:14 a dheu yn effeyth ha ni a wra diskudha an sewyansow y'n messajow danvenys gans an Spyrys dhe Gristonyon a'n dydh na.

Diskwedhyans 3: An Eglos a-dhia 1843 – an fydh Kristyon abestelek restorys

5^{ves} oos: Sardis

An vreus leverys gans Yesu-Krist wosa prevyansow adventist an gwenton 1843 ha'n 22^{ves} a vis Hedra 1844

Vers 1 : « *Skrif dhe el an Eglos Sardis : Ottomma an pyth a lever neb a'n jeves seyth spyrys Duw ha'n seyth ster : My a woer dha oberow. My a woer ty dhe vos gelwys bewnans, ha ty yw marow.* »

An oes « *Sardis* », thema an pypmes lyther a wra dos yn-mes dew omdhegyans kristyon protestant, kontrariys attribuis : dhe'n koedhys, may lever Yesu dhedha : « *Ty a dybir dhe vos byw, ha ty yw marow* » ; ha dhe'n re etholys, yn vers 4 : « *i a gerdh genev yn dillas gwynn drefenn i dhe vos gwiw* ». Dell yw gans an dalgh a'y dhew dherivas, an hanow

« *Sardis* » a'n jeves styr dewblek gans styryow dihaval yn tien. My a with an tybyansow chyf a'n gwreiddhenn ma yn grek: convulsif ha men drudh, henn yw, ankow ha bewnans. Grima ha convulsif a dhisgrif hwarth sardoniek ; yn grek, an sardonion yw an korden ughella a roes helghya ; an sardyn yw pysk ; hag y'n styr kontrari, an sardo ha'n sardoine yw meyn drudh ; an sardoine ow pos eghenn a galsedon gell. Dhe dhallath an lyther ma, Yesu a omdhiskwedh avel « *neb a'n jeves an seyth spyrys a Dhuw ha'n seyth ster* » yw, sansheans an Spyrys ha'n vreus war y servysi a'n seyth oes. Kepar ha yn Dan.12, ev a sev a-ugh an avon ladh, prevyans fydh an adventydhion, hag a dhelivr y vreus omma. Merkyewgh an 'ty' a dhiskwa y vos ow kewsel orth nebonan yn fordh guntellek. Oll an norm protestant yw kelmys. Yesu a worfen an ethol protestant merkys yn messaj *Thyatira*. An nowydh « *begh* » (herwydh tybyans an gryjgyon rebellek) yw lemmyn gorrys ha govynns. Y koedh gasa devos dy' Sul romanek ha'y asle gans sabot dy' Sadorn. An ordenans ma a Dan.8:14 a drelyas an studh selyes a-dhia 7 Meurth 321 gans an emperour Konstantyn 1^{er}. Yn 1833, 11 blydhen kyns 1844, dre law ster ow fyski heb lett, ow pesya dhyworth hanter-nos bys yn 5 eur y'n myttin, ha gwelys dres oll tiredh Amerika, Duw re dhiskwedhas ha profoesa koedhans meur a Gristonyon protestans. Rag dha gonvynjya a'n styryans ma, Duw re dhiskwedhas ster an nev dhe Abraham, ow leverel dhodho: « *Yndella y fydh dha has* ». Ytho koedhans an ster yn 1833 a brofoesas koedhans meur a'n henedh ma a Abraham. An arwoedh nev ma yw menegys yn thema an 6^{ves} sel yn Apo.6:13. Yesu a leveris: « *ty a ombreder bos byw ha ty yw marow* ». Ytho, an den may kews anodho a'n jeves an hanow a weres Duw, ha'n manylyon ma a dheu ha bos an protestanteth, ow krysi yn y Dasserghyans, ow tybi y vos unnverhes gans Duw. An breus divydh a dheu: « *My a woer dha oberow* », « *ha ty yw marow* ». A Dhuw y honan, an Breusydher meur, y teu an vreus ma. An protestant a yll skonya an vreus ma, mes ny yll dienke rag y sewenyans. Yn 1843, ordenans Daniel 8:14 a dhallathas bos gwrys, ha nys eus kristyon vyth a dalvia skonya lagha an Duw bew. An skon a dheu drefenn dispresyans a'n ger profosek biblik may hwra an abostol Peder agan henki dhe ri agan attendyans yn 2 Peder 1:19-20: « *Ha ni a syns an ger profosek dhe vos moy sur, may fewgh hwi mas orth y woslowes, kepar ha lugarn ow splanna yn tyller tewl, bys pan dheffo an jydh ha'n sterenn vorrow sevel yn agas kolonnow; ow kodhvos kynsa agas honan na yll profoesans an skryptor bos tra a dhisplegyans arbennik.* » Ow tremena heb bos merkys yn mysk oll an tekstow a'n Bibel a'n kevambos nowydh, an gwersow ma a wra, yn arbennik a-dhia 1843, an dyffrans ynter bewnans ha mernans.

Vers 2: « *Bedhewgh hewoel, ha krevhewgh remenant a vo marow a-varr; rag ny gevis vy dha oberow **perfydh** a-rag ow Duw.* »

Mar ny dheons a-berth y'n nowydh rewlys sansoleth, « *an remenant* » a brotestantieth a wra « *merwel* ». Rag, Duw a'n dampnyas drefenn diw reson. An kynsa yw praktis dy' Sul romanek dampnys dre dhevnydhya dekret Dan.8:14; an nessa yw fowt a bern rag an ger profosek, drefenn na synsi akont a'n dyskans res gans Duw dre brofans adventist, an descendoryon protestant a wra doen an kabluster eritys a'ga thasow. War an dhew boynt, Yesu a lever: « *ny gevis vy dha oberow perfydh a-rag ow Duw* ». Ow leverel « *a-rag ow Duw* », Yesu a dhros kov dhe'n brotestans a'n norma a'n deg gorhemmynn skrifys gans bys Duw, an Tas a wrons i dispresya rag favor an Mab yw supposys aga sawya. Y fydh perfydh gostydh, a ros ev avel patron, nys eus travydh kemmyn gans an fydh brotestans a her dhe lies pegh katholik, y'ga mysk, yn kynsa le, an powes seythus a'n kynsa dydh. Daras an selwyans a dhege bys vykken war an norma kryjyk brotestans kuntellek, an « *sterennow* » a '« *hweghves sel* » a goedhas.

Gwers 3 : « *Porth kov ytho fatel wruss'ta degemmeres ha klewes, ha gwitha ha edrega. Mar ny wrewgh goslowes, y tov vy avel lader, ha ny wodhydh yn py eur y tov vy warnas.* »

An ger ma, « *perth kov* », a styr ombrederans kritiek a-dro dhe'n oberow a'n termyn passyes. Mes nys yw saw an re dewisys gwir lowenek lowr dhe vreusi aga oberow aga

honan. Dres henna, an gorhemmynn ma « *perth kov* » a dhros dh'y brys an « *perth kov* » a dhalleth an peswora gorhemmynn hag a ergh an powes sanshes dhe'n seythves dydh. Arta, diwweyth, yma an protestanteth soedhogel gelwys dhe ombrederi a-dro dhe'n dynnargh a wrug dhe'n messajow profosek tewlys gans William Miller yn gwenton 1843 hag yn Kynyav 1844, mes ynwedh, dhe'n tekst a'n 4a^a a 10 gorhemmynnow Duw yw treuspassys yn pegh marwel a-dhia 1843. An sewyans moyha ter a'y dorr gans Yesu-Krist yw formulys: « *Mar ny withydh gwylow, my a dheu avel lader, ha ny wodhydh yn py eur y tov warnas.* » Ni a wra gweles fatel wrug an messaj ma kemeres bywnans reall a-dhia 2018. Heb gwylow, na edrek na frut edrek, yma fydh protestantek marow yn tiwethes.

Vers 4: « *Byttegyns, yma dhis yn Sardis nebes tus na wrug mostya aga dillas; i a wra kerdhes genev yn dillas gwynn, drefenn i dhe vos gwiw.* »

Y fydh sansoleth nowydh ow tisplegya. Y'n messaj ma, Yesu a wra dustunia yn sempel a-dro dhe'n bosva a « *nebes tus* », herwydh an manylyon diskudhys dhe Ellen.G.White, neb o yn aga mysk, nys o saw 50 den a dhegemmeras apposyans Duw. An re ma « *nebes tus* » a verk gwer ha benynes yw komendys ha benygys, yn tien, rag dustuni aga fydh herwydh gwaytyans an Arloedh. Yesu a lever: « *Byttegyns yma genes nebes tus yn Sardis na wrug defola aga dillas; hag i a gerdh genev yn dillas gwynn, rag i dhe vos gwiw.* ». Piw a yll kontradia ur wordhyans aswonnyys gans Yesu-Krist y honan? Dhe'n fethoryon a brevyow fydh 1843 ha 1844, Yesu a ambos bewnans heb diwedh ha aswonvos a'n bys yn tien a wra kemmeres furv soedhek yn messaj *Philadelphia* a dheu. An mostedh a'n « *dillas* » yw akontys dhe omdhegyans rydh an den. An « *dillas* » yw an ewnder akontys gans Yesu-Krist, y'n kas ma « *gwynn* », y mostedh a verk koll an ewnder ma rag an bagas protestans hengovek. Omma, y'n kontrari, fowt a vostedh a verk an yeynheans a'n akontyans a'n « *ewnder heb worfenn* » a Yesu-Krist herwydh Dan.9:24. Y'n termyn a dheu, an godhvos ha'n praktis a'n sabot a wra ri dhedha sansoleth gwir, froeth ha tokyn a'n ewnder res a Yesu-Krist. An dewis skentel ha fur ma a wra aga gul bythkweth yn sansheans ha gordhyans nevek delinys gans an « *dillas gwynn* » a vers 5 ow tos. An Spyrys a wra aga gelwel « *diberthys* » : « *ha ny veu kavys gow yn aga ganow, rag i dhe vos diberthys.* (Apo.14:5) ». I a wra kavoes arta, « *kres gans pubonan ha sansheans, heb neb ny wra kig gweles an Arloedh* », herwydh Powl, yn Heb.12:14. Yn konkret, an « *dillas gwynn* » a wra kemeres furv an denagans a begh hag yw praktis dy' Sul romanek. Drefenn i dhe wortos gans fydh diwweyth, yn y le, avel tokyn a'y asent, sel Duw yw res dhedha dre an Sabat a dheu dhe wynhe an re dewisisys a'n Arloedh a with y ewnder. Yndella y hwra kowlwul « *glanhed an sentri* », furv may feu trelyles Dan.8:14 y'n termyn na. Yn-dann an weles ma, a-dhia 23 Hedra 1844, Yesu re ros yn weles nevek dhe'n re dewisisys fethus imaj a'y dremenans a'n tyller sans dhe'n tyller pur sans a'n sentri dor. Yth esa ow kovhe avel skeusen, an prys may varwas war an grows, pegh y re dewisisys o prenys, ow kowlwul an « *dydh an dygthyansow* », an « *Yom kippour* » Ebrow. An hwarvos ma re hwarva seulabrys, yth esa an daswrians a'n gwrians y'n wel dhe vos unnsel rag chalenjya an kynsa gwaynyans a wirvreus heb diwedh dre vernans Yesu. An pyth a veu kowlwrys yn lytherel rag an re a goedhas yn Sardis, mayth yw aga fydh diskwedhys andhigengerghadow rag an Duw gwrier. Dew acheson, Duw a yll aga skonya drefenn fowt a gerensa orth y wir profetek deklarys, ha drefenn treuspassa an sabot re dheuth bos gortosadow a-dhia 1843 dre dhallath an ordrens yn Daniel 8:14.

Gwers 5: « *Neb a feth a vydh gwiskys yndella yn dillas gwynn; ny wrav vy dilea y hanow a'n lyver a vewnans, ha my a avow y hanow a-rag ow Thas hag a'n eledh.* »

An dewisisys dasprenys gans Yesu-Krist yw bos gostydh, owth aswonn ev dhe dhos y vewnans ha'y bysans dhe'n Duw kreator, mas, fur ha gwiryon. Henn yw kevrin y feth. Ny yll ev omsevel er y bynn, drefenn ev dhe goedha pup-tra a lever hag a wra. Ytho, ev a wra y honan lowena y Selwyas a'n aswonn ha'y elwel dre y hanow, a-dhia fondyans an bys may hwrug y weles dre y ragwodhvos. An gwers ma a dhiskwa pygemmys yw gwag ha toellus

krevadow fals an fals kryjgyon, hogen rag an re a's formyas. An diwettha ger a vydh dhe Yesu-Krist a lever dhe bubonan: «*My a woer dha oberow* ». Herwydh an oberow ma, ev a rann y flokk, ow korra dhe'n dhyghow, y dheves, ha dhe'n kledh, an gever rebellys ha'n bleydhi a ladha destnys dhe'n tan an nessa mernans a vreus finel.

Vers 6: «*Neb a'n jeves diwskovarn, klewes ev an pyth a lever an Spyrys dhe'n Eglosyow!* »

Mar kyll pubonan klewes yn lytherel geryow profosek an Spyrys, y'n kontrari, nys yw marnas y etholys, a wra ev awenya ha dyski, a yll konvedhes an styr. An Spyrys a gews orth taklow poran, kowlwrys yn termyn istorek, ytho yma edhomm dhe'n etholys a boella war istori kryjyk, istori an bys, ha'n Bibel dien gwrys a dherivasow dustuni, gormoladow, ha profoesansow.

Notyans : yn gwers 3, Yesu-Krist a leveris dhe'n protestans koedhys : «*Porth kov ytho fatell wruss'ta degemmeres ha klewes, ha gwitha ha edrek. Mar ny wrewgh goslowes, y tov avel lader, ha ny wodhydh py eur y tov war dhis* ». Y'n kontrari, rag erhyoryon an fethoryon, a-dhia gwenton 2018, an messaj ma a dheuth ha bos: «*Mar kwythydh, ny dhov avel lader, ha ty a wodhydh* dhe by eur y tov dhe ty ». Ha'n Arloedh a withas y ambosow, drefenn hedhyw yn 2020, y re etholys re wodhva an dydh a'y dhehwelyans gwir diskudhys dhe'n gwenton 2030. Mes, fydh protestans yw dampnys dhe ankow an manylyon ma, gwithys, yn unnik, gans Yesu, rag y re etholys. Rag, yn kontrari dh'y omdhegyans dhe'n gwesyon drog, «*ny wra an Arloedh travyth heb gwarnya y brofoesi* » Amo.3:7.

6^{ves} oes : Philadelphie

An adventieth a dheu a-berth yn genedhelekder ollvysel

Ynter 1843 ha 1873, an sabot dywyel a'n Sadorn, seythves dydh gwir arghadowys gans Duw, yw daswrys ha degemmerys gans an ragresoryon a'n adventieth seythves dydh a gemmeras furv a fondyans kristyon amerikanek formel henwys a-dhia 1863: 'an eglos adventieth seythves dydh'. Herwydh an diskas pareusys yn Dan.12:12, an messaj a Yesu yw adressys dh'y dhewisys sanshes gans powes an sabot, dhe dermyn an vlydhen 1873. Y'n keth termyn, an dewisys ma a dhegemmer bennath Dan.12:12: 'Gwynnvys *neb a wortos, bys yn 1335 dydh!* ».

An normys nowydh selyes a-dhia 1843 a dheu ha bos ollvysel yn 1873

Gwers 7 : «*Skrif dhe el Eglos Philadelphia: Ottomma an pyth a lever an Sans, an Gwir, neb a'n beus alhwedh Davydh, neb a iger, ha denvyth ny dhege, neb a dhege, ha denvyth ny iger* : »

Der an hanow «*Philadelphia* », Yesu a dhiskwedh y Dhewisys. Ev a leveris: «*Dredhi oll a wodhydh hwi dhe vos ow dyskyblon, mara'gas beus kerensa an eyl dh'y gila*. Yowann13:35» Hag yndella yw gwir rag *Philadelphia* may hwra an gwreydhennow grek styrya: kerensa breder. Ev re dhewisas an re dewisys a's komprehend, ow previ aga fydh, ha rag an re ma a waynyas, y gerensa a dheu yn-mes. Ev a omdhiskwedh y'n messaj ma, ow leverel: «*otta an pyth a lever an Sans, an Gwir* ». An Sans, drefenn bos an termyn ma mayth yw res sansheans an sabot ha'n dewisys gans dekret Dan.8:14 a dhallathas yn gwiryans a-dhia gwenton 1843. An Gwir, rag y'n eur brofoesek ma, yma lagha an gwirder daswrys; Duw a gav ar sansoleth a'y 4a^{ves} gorhemmynn trettys gans an Gristonyon a-dhia an 7ves a vis Meurth 321. Ev a lever ynwedh: «*neb a'n jeves alhwedh Davydh* ». Nys yw an alhwedhow a Sen Peder hag yw deklarys avel pythow Rom. «*Alhwedh Davydh* » a dheu dhe'n «*mab Davydh* », Yesu, ev y honan, yn person. Nys eus denvyth arall a yll ri selwyans heb diwedh, rag an alhwedh ma ev a'n kavas orth y dhoen «*war y skoodh* » yn furv y grows, herwydh Esa.22:22: «*My a worr war y skoodh alwedh chi Davydh: pan vo igerys, denvyth ny wra degea; pan vo deges, denvyth ny wra igeri* ». An alhwedh ma ow tiskwedhes grows y bayans, yn kollenwel

an gers ma, ni a red omma: « *neb a iger, ha denvyth ny wra degea, neb a dheg, ha denvyth ny wra igeri* ». Daras an selwyans re beu igerys dhe'n adventieth seythves dydh ow trehevel ha degeys dhe'n dyskyblon kryjyk a'n dy' Sul romanek a-dhia gwenton 1843. Drefenn i dhe vos pes da omri dhe'n gwiryonedh dyskans diskwedhys hag enora gans aga fydh y eryow profosek, Spyrys Yesu a lever dhe'n sans a'n termyn na *Philadelphia* : « *My a woer dha oberow. Otta, drefenn bos dhis nebes galloes, ha ty re withas ow ger, ha ny wrussys nagha ow hanow, my re worras a-ragos daras igerys, na yll denvyth y dhegea* ». An bagas byghan kryjyk ma o, yn sodhogel, amerikanek yn unnik a-dhia 1863. Mes yn 1873, dhe guntelles veur synsys yn Battle-Creek, an Spyrys a iger dhodho porth genedhlek ollvysel a dal pesya bys yn dehvel gwir Yesu-Krist. Ny wra denvyth y lettya ha Duw a wra y witha. Res yw notya an gwiryonedh bos pup-tra a dhrehav Yesu a dader, yn mysk an syns gwir, a dhefnydh ynwedh an achesonys may koedhas fydh protestantek, yn 1843. An messaj ma yw poran an kontrari a'n pyth a gews Yesu dhe'n re goedhys a *Sardes* y'n vers 3, drefen an oberow targys dhe vos treyls aga honan.

An 12 loeth a Apo.7 ow tevi

Gwers 8: « *My a woer dha oberow. Otta, drefenn bos dhis nebes galloes, ha ty re withas ow ger, ha ny wruss'ta nagha ow hanow, my re worras a-ragos daras igerys na yll denvyth y dhegea.* »

An dewisys a'n oes yw breusys yn faveradow war y oberow a wra Yesu y ri avel ewnder. Y « *nebes galloes* » a afydhyas genedh an bagas selys war an « *nebes tus* » a vers 4. Yn 1873, Yesu a dherivas dhe'n adventoryon aga avonsyans troha y dhehwelyans dre arwodh an daras igor a nev a wra igeri yn gwenton 2030, henn yw a-berth yn 157 blydhen. Y'n messaj a wra sywya, an huni yw dannvenys dhe Laodisea, Yesu a wra sevel a-rag an daras ma, ow tiskwedhes yndella ogasder y dhehwelyans: « *Otta, my a sev orth an daras, ha my a knouk. Mar klew nebonan ow lev hag igeri an daras, my a wra entra dhodho, ha soper ganso, hag ev genev vy.* Apo.3:20 »

An fydh kristyon kemeradow dhe'n Yedhewon

Vers 9: « *Otta, my a re dhis re a'n synaga a Satnas, neb a lever yns Yedhewon ha nyns yns, mes i a wow; ottra, my a wra aga dri, omblegya a-dherag dha dreys, ha konvedhes my dhe'th kara.* »

Ow kul devnydh a dhevedhyans gwir Yedhewon herwydh hil ha kig y'n bagas adventist, an vers ma a afydhya daswrians powes an sabot; nyns yw dy' Sul na fella lett dhedha trelya. A-dhia 321, y forsak a wrug ynwedh lettya Yedhewon lel dhe dhegemmeres fydh kristyon. Nyns o y vreus war Yedhewon a hil tybyans personel a Bowl, an dustunier lel; yth o huni Yesu-Krist a'n afydhya y'n Diskudhans ma, seulabrys yn Apo.2:9, y'n messaj danvenys dh'y wesyon sklandrys gans an Yedhewon ha helghys gans Romanyon an oes na *Smyrna*. Res yw dhyn notya y tal dhe'n Yedhewon a hil aswonn selwyans kristyon yn skwir adventist dhe gavoas gras Duw. An adventisteth ollvysel yw an unnsel a dheg an golow avel Dyw, hag a dheuth ha bos **an gwithyas sodhogel unnsel** a-dhia 1873. Mes bedhewgh war! An golow ma, y dhyskas ha'y dhasprenyow yw pythow unnik Yesu-Krist; den vyth na fondyans ny yll nagha y dhisplegyans heb gorra aga selwyans yn peryll. Wor'tiwedh y'n vers ma, Yesu a lever '*my a'th karas* ». A allsa bos yw, wosa an termyn a vennath ma, na wra ev y gara namoy? Ya, hag henn a vydh styr an messaj res dhe « *Laodisea* ».

Ar gorhemmynnow a Dhuw ha fydh Yesu

Gwers 10: « *Drefenn ty dhe witha ger an perthyans ynnov, my a wra dha witha keffrys yn our an prevyans a wra dos war an norvys aswonnys, dhe brevi trigoryon an norvys.* »

An ger perthyans a afydd kontekst an gortos adventist kovhes yn Daniel 12:12: « Gwynnvys neb a a wortos, hag a dhrehedh bys yn mil ha tri hans pymthek dydh! ». An prevyans a omwra orth fydh an « trigoryon an nor », an re a drig yn « nor aswonys » yw, aswonys gans Yesu-Krist, an Duw kreator. Hi a dheu dhe brevi an bodh denel ha diswul spyrys rebellyek an kamp « ekumenek » a verk dre an Grek « oikomèné » an « nor aswonys » a'n vers ma.

An ambos ma ny wra Yesu y omgemmeres marnas war an unn amod y hwithra an soedhogeledh gwitha kwalita fydh an dalleth. Mar tal an messaj adventek dhe besya bys yn termyn an prov finel a fydh ollvysel profoesys y'n vers ma, ny vydh res y vos yn furv soedhogel. Rag yma godros ow korwedha y'n messaj ma y'n vers 11 a sew, bys lemmyn poran positivel ha benniges gans Duw. An ambos a Yesu a wra omdhiskwedhes orth y hil gesys yn few yn 2030. Y'n termyn na, an gwir dhewisys a 1873 a vydh koskys « yn Arloedh » herwydh Apo.14:13 : « *Ha my a glewas lev a'n nev ow leverel, Skrif: Gwynn aga bys an re varow a verw y'n Arloedh alemma rag! Yn hwir, yn-medh an Spyrys, may hallons i powes a'ga lavur, rag aga oberow a wra aga holya.* » Ytho, hemma yw an nessa gwynnvys res gans Yesu-Krist dhe'n Bennvenegys ensampel ma. Mes an pyth a vennik Yesu yw omdhegyans dustuniys dre oberow. An heryon a « Philadelphia » a dhassergh yn len, yn 2030, hy oberow, hy fydh, hy omgemeryans a'n gwiryonedhow res gans Duw an nev yn-dann an formys diwettha a wra ri dhedha; rag i a wra godhevel chanjys bras bys y'n diwedh may fydh konvedhes an towl divydh perfydh.

Demenadewder Yesu-Krist ha'y gwarnyans

Gwers 11: "Y tov uskis. Syns orth an pyth a'th eus, ma na gemmerro denvyth dha gurun."

An messaj « Yth ov vy ow tos uskis » yw a'n par adventist. Yesu a afydd yndella forsakya pub konfessyans kryjyk aral. Gortos y dhehwelyans yn golewder a wra gortos bys yn diwedh an bys, onan a'n prif vusur a aswonn y wir dhewisys. Mes an messaj a'y wosa a worr godros poes: « *Syns an pyth eus genes, ma na gemmerro denvyth dha gurun.* » Ha piw a yll kemmeres y gurun marnas y eskerens? Y hwreanogyon a wra ytho, yn kynsa, aga aswonn, hag y'n acheson na'n wrussons i a wra kowmnena gansa, dhyworth 1966, ow pos vyktymys a'ga spyrys denel.

Gwers 12: « *Neb a wayn, my a wra dhodho bos koloven yn tempel ow Duw, ha ny wra ev mos yn-mes namoy; my a skrif warnodho hanow ow Duw, ha hanow sita ow Duw, an Yerusalem nowydh a dhiyskynn dhiworth nev a-rag ow Duw, ha'm hanow nowydh.* »

Yn y lavarow diwettha a vennathow rag an waynysi, Yesu a guntell oll imajys an selwyans kavys. « *Pyller yn tempel ow Duw* », a styr: skoodhyans krev dhe dhoen ow gwirder y'm Kuntelles, an Dewisys. « ... *ha ny wra ev gasa namoy* »: y sawyans a vydh heb diwedh. « ... ; *my a wra skrifa warnodho hanow ow Duw* »: my a wra gravya ynno imaj a gnas Duw kellys yn Eden. « ... *ha hanow sita ow Duw* »: ev a gevrenno gordhyans an Dewisys deskryfys yn Apo.21. « ... *a'n Yerusalem nowydh ow tiyskynna a'n nev a-dhyew ow Duw,* »: An « *Yerusalem nowydh* » yw hanow kuntelles an re dewisys gordhys gyllys oll avel eledh Duw yn nev. Apo.21 a'y deskryf yn imaj arwodhek a veyn drudh ha perllys a dhustun nerth an kerensa a'n jeves Duw rag y dus dasprenys a'n nor. Hi a dhiyskynn war an nor nowydhhes dhe vewa bys vykken yn enep Duw hag a worr y dron ena. « ... *ha'm hanow nowydh* » : Yesu a wra kesunya chanj y hanow gans y dremen dhyworth natur dor dhe natur nevek. An dewisys selwys, a remaynyas byw po dasserghys, a wra bewa an keth prevyans ha degemmer korf nevek, gordhygys, na yll pedri ha bys vykken.

Y'n vers ma, an poesekter a'n kehevelans gans Duw yw justifiys dre an feth bos Yesu y honan kevys gans an re dewisys yn y furv dhywyk.

Vers 13: « *Neb a'n jeves diwskovarn, klewes an pyth a lever an Spyrys dhe'n Eglosyow!* »

An den dewisys re gonvedhas an dyskas, mes ev yw an unnsel a yll y gonvedhes. Gwir yw bos an messaj ma pareusys yn unnsel ragdho. An messaj ma a afydh an feth bos styryans ha konvedhes an kevrinyow diskudhys ow kortos orth Duw unnsel, neb a brov ha dewis y wonisogyon.

Ny dhegemmeras adventieth soedhogel an termyn diwedh an dyskans ha breusys gans Yesu, yma ev ow pos hwyjys drefenn y nagh a vessage an 3^a gortos adventieth

« Y tov uskis. *Syns orth an pyth a'th eus, ma na gemmerro denyth dha gurun* ». Allas, rag adventieth soedhogel an oes, an diwedh yw hwath pell, ha gans kewera an termyn, 150 blydhen wosa, ny vydh an fydh an keth. An gwarnyans gans Yesu o justys mes ny veu na notys na konvedhys. Hag yn 1994, an fondyans adventieth a goll yn hwir hy « *kurun* », ow nagh an diwettha « *golow bras* » hwath profoesiys gans Ellen G.White, kannas Yesu-Krist yn y lyver « *Skrifow Kynsa* » y'n chaptra « *Ow Gwelesigeth Gynsa* », orth folennow 14 ha 15 : An tekst a sew yw tennans a'n folennow ma. Y hwrav styrya arta a-dro dhodho y profoes ev devedhyans ober adventist **hag a wra daskorra yn unn ger oll an dyskans diskwedhys gans an tri Huntel a Apo.3: 1843-44Sardis, 1873Philadelphia, 1994Laodicea.**

**Devedhyans an adventydhith
diskudhys yn kynsa welesigeth Ellen G.White**

« Ha my ow pysi yn gordhyans teylu, an Spyrys Sans a bowesas warnav, hag yth hevelis my dhe sevel yn ughella hag yn ughella a-ugh an bys ma a dewlder. My a dreylyas dhe weles ow breder adventistys gesys y'n bys isel ma, mes ny yllis vy aga gweles. Lev a leveris orthiv, 'Mir arta, mes nebes yn ughella.' My a dhrehevis ow dewlagas, ha my a welas hyns serth ha kul, pell a-ugh an bys ma. Ottomma an adventistys ow kerdhes war-tu ha'n sita sans. A-dhelergh dhedha, orth dalleth an hyns, yth esa golow splann, hag an el a leveris orthiv bos kri hanter-nos. An golow ma a wolowas an hyns dh'y hirder oll may na wrellens aga threys omdrebuchya. Yesu a gerdhas a-rag dhe'ga hembraonk; ha hedre wrellens i mires warnodho, yth esens i yn salow.

Mes yn skon, nebes a dheuth ha bos skwith ha leverel bos an sita hwath pell ha tybi y tothyens bys enni moy uskis. Ena, Yesu a's kennerth dre dhrehevel y vreggh dhyghow splann, may teuth golow dhiworti hag omlesa war an adventoryon. An re ma a grias, 'Halleluya!' Mes re anedha a skonyas an golow ma yn hardh, ow leverel nag o Duw re's hembraonksa. An golow esa a-dhelergh dhedha a dhewis yn tiwedh, hag ytho yth esens yn tewlder down. I a drebuchas ha kelli a wel an amkan hag Yesu, ena koedha dhiworth an hyns ha sedhi y'n bys drog esa a-woeles.

An hwedhel a'n kynsa weles a veu res gans Duw dhe'n yowynk Ellen Gould-Harmon a yll bos gwelys avel profoesans kodys hag a'n keth bri ha'n re a Daniel po an Apocalyps. Mes rag kavos les anodho, res yw dhyn y dhestena yn ewn. My a wra ytho ri an styryans anodho.

An lavar 'kri hanternos' a verk an derivas a dhevedhyans an gour pries yn 'parabolenn an deg gwyrgh' yn Mat.25:1 bys 13. An prevyans a wortos dehwelyans Krist yn gwenton 1843 ha'n onan a'n Kynnyav 1844 re wrug an kynsa ha'n nessa kowlwrians anodho; war-barth, an dhew wortos ma a dhispleg an 'kynsa golow' a'n hwedhel desedhys 'a-dryv' bagas an 'adventoryon an seythves dydh' esa ow mos yn-rag yn termyn, war an hyns po fordh vennigys gans Yesu-Krist. Rag an soudoryon a-dal advent 1844 a verkja an dydh diwedh an bys ha'n

diwettha dydh bibliek a allsa an ger profoesek profya dhe'n re dewisys a'n termyn na. Wosa tremena an dydh diwettha ma, yth esens ow kortos dehwelyans Yesu ow tybi y vos ogas. Mes an termyn a dremenys ha Yesu ny dhehweli hwath; an pyth a wra an weles kampoella ow leverel: 'i a gavas an sita dhe vos pell dres eghenn hag i re dybsa y hedhons yn skon'; henn yw, yn 1844 po nebes wosa an dydh na. Ynwedh, an digolonedh a's kemmeras bys dhe'n vlydhen 1980 mayth yth esov vy owth omdhiskwedhes, ow kemmeres an golow nowydh ha splann ma a dhrehav **an tressa gortos adventist**. An prys ma, dasdhevedhyans Yesu yw settys **rag Kynyav 1994**. Yn sur, an messaj ma nys o derivys saw dhe vikrokosmos a'n adventieth ollvysel yn Pow Frynk yn Valence-war-Ron. Dewis Duw rag an sita vyhan ma yn soth-est Pow Frynk a'n jeves y styr. Henn yw an le may ferwis an pab Pie VI yn prison, yn 1799, ow kollenwel an tra profesiys yn Apo.13:3. Dres henna, Valence o an sita mayth ordenas Duw y gynsa eglos adventieth war dir Pow Frynk. Ytho, ev a dhros y wolow splann diwettha a'n jeves y styr. Ha dhe dhiwedh 2020, my a afydh bos ow kemmeres heb hedhi a-dhiwerto y dhiskwedhyansow diwettha moyha presyous a dherivav y'n paper ma. An mikrokosmos adventieth Valence re servyas avel gwariva ollvysel rag kollenwel an rann a-dro dhe'n golow splann diwettha yn gwelesigeth agan hwoer Ellen. An gwelesigeth ma a dhiskwedh dhyn an vreus a wra Yesu war an provadow yn Valence, henn yw, an tressa kollenwel a barabolenn an deg gwyrgh. Yesu a aswonn an adventieth gwir der an fara a'n jeves orth an golow diskwedhys. An adventieth gwir a dhispleg y lowena dre 'Alleluya!'; benniges gans an Spyrys, ev a lenwas y lestr a oyl. Y'n kontrari part, an adventiethow fals 'a skon an golow ma heb own'. An skonyans ma a'n golow avel dus a'n jeves y styr, rag Duw re's gwarnyas erbynn an gorthyp negatif ma yn messajow awenys, dh'aga negys, dh'y genedhleges; i a wra dos ha bos lestrom gwag heb an oyl a dhrehav 'an golow' a'n lugarn. An sewyans diyskynnys yw derivys: 'an golow esa a-dhelergh dhedha a dheu ha bos difeudhys'; i a nagha selvenow fondyans an adventieth. Yesu a veneg y brinsip: '*Rag dhe neb a bewgh y fydh res, hag ev a vydh yn lanwes, mes dhe neb na bewgh y fydh kemmerys yn-kerdh hogen an pyth a bewgh*'. Matt.25:29 ». « ... i a gollas a wel an amkan ha Yesu », i a dheuth ha bos ansensybyl dhe'n messajys adventus a dhargan dehwelyans Krist, po nagha amkan an movyans adventus skrifys y'n hanow y honan 'adventus'; 'ena i a goedhas a'n hyns ha sedhi y'n bys drog esa a-woeles', yn 1995, i a omjunya yn sodhogel y'n kesunans protestans hag ekumenieth. Yndella i re gollas Yesu, ha entra nev o amkan fydh adventus. I re junyas herwydh Dan.11:29, « *an falswesyon* », ha « *an verthoryon* », dell wrug Yesu y dhargana yn Matt.24:50; traow diskwedhys yn dalleth an ober.

Hedhyw, an geryow profosek ma yw kowlwrys. I re beu kowlwrys ynter 1844, dydh an kynsa golow « a-dryv dhedha », ha 1994, dydh an golow profosek meur skonys gans an kynsa eglos adventist selys yn Pow Frynk, yn sita Valence-sur-Rhône, a wrug Duw devnydh anedhi rag y dhiskwedhyans. Hedhyw, an adventieth soedhogel yw yn « tewlder down » an ekumenieth gans eskerens an gwirder, protestans ha katholic.

7^{ves} oos : Laodicea

Diwedh adventieth an soedhogaeth – nagha an tressa gortos adventieth.

Gwers 14: « *Skrif dhe el an kuntelles yn Laodicea : Ottomma an pyth a lever an Amen, an dustunier lel ha gwir, dallethvos gwrians Duw: »*

Laodicea yw hanow an seythes ha diwettha oos; an oos ma yw diwedh bennath an adventieth soedhogel. Yma dhe'n hanow ma dew wreydhenn grek « laos, dikéia » a styr: « pobel breusys ». Kyns vy, an adventoryon a dreylyas: « pobel an vreus », mes an soedhogaeth a skonyas godhvos bos an vreus ma ow talleth gensi, dell dhysk 1 Pyt.4:17: « **Rag hemm yw an prys may tallath an vreus dre ji Duw.**Mes, mar kwra ev dalleth genen ni, pyth a vydh

diwedh an re na wostydh d'Ayyowel Duw? » Yesu a omdiskwedh ow leverel : « *Ottomma an pyth a lever an Amen, an test len ha gwir, dalleth kreashyon Duw:* » An ger *Amen* a styr yn Ebrow : yn gwiryonedh. Herwydh dustuni an abostol Yowann, Yesu re'n devnydhyas lieskweyth (25 gweyth), orth y dhasleverel diwweyth, yn kynsa, kyns y dherivas. Mes yn praktik kryjyk hengovek, ev re dheuth ha bos an termyn a bennskrif a diwedh pysadow po derivadow. Ytho, yma lieskweyth y styryans yn tybyans a'n « yndella-bedhes » a dheuth dhyworth an Katholiketh. Ha'n Spyrys a wra devnydh a'n tybyans ma « *yn hwir* » dhe ri dhe'n ger *Amen* y dhew styr perfydh ha kompes. *Laodikea* yw an eur may prof Yesu golow bras dhe wolowi yn tien an profoesow pareusys rag termyn an diwedh. An ober a redydh yw an prov anodho. An pyth a wra kawsya an fols, ynter Yesu ha'n fondyans adventist soedhogel, yw nagh a'y wolow. Dre dhewis lojek ha kompes, Duw a worras, ynter 1980 ha 1994, an adventieth dhe brevyans fydh war-lergh an patron a wrug, avel sewyans, koll an brotestansys ha bennath an avonsoryon adventist. Yth esa an brevyans seulabrys ow pos selys war fydh yn dehwelans Yesu dargenys rag gwenton 1843, ena rag Kynyav 1844. Ow tro vy, a-dhia 1983, my a dhallathas kevrenna derivas a dhewlelans Yesu rag 1994, ow kul devnydh a'n « *pyp mis* » menegys yn messaj an « *pypves hirorn* » yn Apo.9:5-10. Ow ri an them ma, dhe'n molleth a brotestantieth 1844, an termyn a « *pyp mis* » menegys, 150 blydhen gwir, a ledyas dhe 1994. Ow kweles marnas dehwelyans Yesu Krist dhe verkya diwedh an termyn ma, ha dallhes yn rann gans Duw war manylyon an tekst, my a defendyas an pyth a synsis avel gwirder divin. Wosa gwarnyansow formel, an fondyans a dheklaryas ow radyans yn Mis Du 1991; hemma, hag yth esa hwath tri blydhen dhe brovi ha nagha ow derivasow. Nyns o bys yn diwettha, a-dro dhe 1996, y teuth dhymm klerhe an styr gwir a'n provyans ma. An lavarow gans Yesu yn y lyther dhe « *Laodisea* » re a veu kowlwrys ha synsi styr kompes lemmyn. Yn 1991, nyns esa an adventoryon re dheuth ha bos klavar ow kara an gwirder mar vras ha dell wrussons yn 1873. An bys modern re's gwannhas ynwedh orth aga thoya ha gwaynya aga holonn. Kepar hag yn oos an « *Efesus* », an adventieth soedhogel re gollas hy « *kynsa kerensa* ». Ha Yesu, ev « *tenna dhe-ves y gantoler ha'y gurun* », drefenn na vos hi gwiw ragdho namoy. Yn golow an fethow ma, y teu an messaj dhe vos splann a dherivas. An ger « *Amen* » a afydhya an edhom a wiryonedh leun ha diwedh kelmys benygys. An « *test lew ha gwir* » skon an re dewisys fals ha gowek. « *Dalleth gwrians Duw* », ytho an gwrier, a dheu dhe dhegea yn kemeneth an skians a'n anwiw ha igeri yn unnigol an skians a'y re dewisys war an gwiryonedhow synsys ha kudhys yn hwedhel Genezus. Y'n kettermyn, ow kovhe « *dalleth gwrians Duw* » ev a gevrenn gans an ger « *Amen* », an Spyrys a afydh dehwelyans diwettha a Yesu-Krist ogas yn feur: « uskis ». 36 blydhen a wra hwath tremena ynter 1994 ha 2030, dydh diwedh an denedh war an nor.

An toemnder marwel

Gwers 15: « *My a aswonn dha oberow. My a woer nag os na yeyn na poeth. Bys may fes yeyn po poeth!* »

An tythyans a gewsys orth an fondyans. Henn yw frut an kryjyansow eritys a das dhe vab ha myrgh, le may teu an fydh ha bos hengovek, formek, herwydh usadow hag ownek a-dro dhe bub nowedh; an studh may na yll Yesu y venniga namoy, kyn fo kemmys golow nowydh dhe gevrenna.

Gwers 16: « *Ytho, drefenn ty dhe vos klouar, ha nag os na yeyn na berth, my a'th hwyj yn-mes a'm ganow.* »

An derivas yw settys gans Yesu mis Du 1991, pan veu an profoes a dhug y geskammow diberthys gans an fondyans soedhek. Y'n gwenton 1994, hi a vydh hwyjys, dell dharganas Yesu. Hi a brov an dustuni hy honan owth entra, yn 1995, y'n kevambos ekumenek ordenys gans an eglos Katholik, le may hwra junya gans an brotestans rebellyek, a-ban gevren lemmyn aga molleth.

Towlwolow toellüs selys war ertach spyrysel

Gwers 17: « *Drefenn ty dhe leverel: Yth ov rych, my re dheuth ha bos rych, ha nyns eus edhomm vyth dhymm, ha drefenn na wodhes ty dha vos truan, goharow, boghosek, dall ha noeth,* »

« ... *rich* », an Adventist Dewisys o yn 1873, ha'n diskwedhyansow pals res dhe Ellen G.White a's gwrug moy rych spyrysel. Mes war-tu ha'n profoeseketh, styryansow an termyn a veu tremenys yn skon, dell dybis gans reson James White, gour messajer an Arloedh. Yesu-Krist, an Duw bew, a dhisposas y brofoesansow rag aga hollenwelans perfydh ha divlam. Henn yw prag, an termyn ow tremena, ow tri chanjys meur y'n bys, a justifi arhwilas heb hedhi a'n styryansow degemmerys ha dyskys. Bennath an Arloedh yw gwithys; yn-medh Yesu: « *dhe neb a with ow oberow bys y'n diwedh* ». Y'n 1991, dydh hy skon hy golow, an diwedh o hwath pell. Ytho, res o dhedhi bos war a bub golow nowydh profys gans an Arloedh dre an fordh a dhewisas ev y honan. Py par kontrast yntra falsdremenansow an fondyans ha'n studh may hwra Yesu hy gweles ha'y breusi! A-dhyworth oll an termow re beu devynnys, an ger « *noeth* » yw an moyha sevir rag fondyans, drefenn y styr bos Yesu dhe denna a-dhiworti y wiryonedh heb diwedh, yn y anow, yma breus a vernans ha'n nessa mernans a vreus diwettha; herwydh an pyth yw skrifys yn 2 Kor.5:3 : « *Ytho ni a gyn yn-mes y'n tyllda ma, ow yeuni may fi gwiskys gans agan trigva nevek, mar pe'n kavir gwiskys**ha naq yw noeth.* »

Kusul an dustunier lel ha gwir

Gwers 18: « *my a'th kusul a brena ahanav owr prevys dre dan, may fi rych, ha dillas gwynn may fi gwiskys ha na dhiskwettho meth dha noethedh, ha kollyryon dhe ura dha dhewlagas may firy.* »

Wosa an konkludyans a 1991, yth esa dhe'n fondyans tri blydhen arall dhe omwellhe ha doen frut edrek na dheuth. Ha yn le henna, y feu kolmow krevhes gans an brotestans re goedhas bys yn gul kevambos formel dyllys yn 1995. Yesu a omdiskwedh avel marnar unnik an fydh gwir, « *owr prevys dre dan* » a'n prevyans. An prov a'y gondanasyon a'n eglos a omdhiskwedh yn fowt an « *dillas gwynn* » mayth esa « *gwiw* » y hwithroryon kynsa yn Apo.3:4. Dre'n kehevelyans ma, Yesu a dhiskwa y hwra ev, kyns 1994, gortos an adventistys a « *Laodisea* » yn unn fordh adventist kehaval d'an re a dheuth kyns an dydhyow 1843 ha 1844; rag previ fydh y'n teyr hwarvos, dell dhysk an messaj danvenys yn 1844 d'an adventistys a « *Sardis* ». Yn attitud rebellyans degeys, ny ylli an fondyans konvedhes pyth esa Yesu orth y geredhi; yth esa hi « *dall* », kepar ha'n Fariseow yn menystrans dor a Yesu. Ny yllis ytho konvedhes an galow Krist a's eksortyas dhe brena « *an perl a bris bras* » a barabolenn Matt.13:45-46 a dhefnydh imaj a'n gwirvreus a vewnans heb diwedh yw res gans Duw diskwedhys y'n vers 18 a Apok.3.

An galow tregeredhus

Vers 19: « *My, my a wra keredhi ha kessydhyia oll an re a garav. Bydh diott ytho, ha kemmer edrek.* »

An kessydhyans yw rag an re a gar Yesu *kar* bys pan wra aga hwyja. Ny veu klewys an galow, gwahodhans dhe edrek. Ha ny yllir erita kerensa, y tegodh dre wordhi. An fondyans re dheuth ha bos kales, hag ytho Yesu a elow dhe bub den yn tien ow leverel dhe'n ombrofyoryon a'n galow nevek:

An galow ollvysel

Gwers 20: « *Otta, yth esov vy ow sevel orth an daras, hag y knokav. Mar klew nebonan ow lev hag igeri an daras, my a wra entra dhodho, ha soper genev, hag ev genev vy* ».

Yn an Dhiskwedhyans, an ger « *daras* » a omdhiskwedh yn Dis.3:8, omma yn Dis.3:20, yn Dis.4:1 hag yn Dis.21:21. Dis.3:8 a dhri dhyn kov bos an *darajow* owth igeri hag

ow tegea an porth. Ytho, i a dheu ha bos arwodh a brevyansow fydh a iger po a dheg an porth dhe Grist, dh'y ewnhynseth ha dh'y ras.

Y'n vers ma 20, an ger « *daras* » a gemmer tri styr dyffrans mes kesplek. Ev a verk Yesu y honan: « *My yw an das. Yowann 10:9* »; *daras an nevow igerys* yn Apo 4:1: « *Yth esa das iger y'n nev.* »; ha *an das* a'n golonn denel er hy benn may teu Yesu d'y hweskel rag gelwel an dewisys d'y igeri y golonn dhe ri prov a'y gerensa.

Res yw d'y greadur igeri y golon dh'y wirder diskwedhys may fo possybyl kowethyans ynter hi ha'y gwrier duw. An *souper* a gevrenn y'n gorthugher, pan dheu an nos dhe worfenna oberow an jydh. An dus a wra entra yn skon y'n eghenn a nos ma « *le ma na yll denvyth oberi.* (Yowann 9:4) ». Diwedh termyn gras a wra rewlya bys vykken an dewisyansow kryjyek diwettha a dus, gwer ha benynes keffrys akontys ha streght kesparzus a-dro dhe'n kig.

Yn kehevelep dhe'n messaj a *Filadelfia*, an dewisys yw yn oes *Laodisea*, yn ogas dhe dhehweles Yesu-Krist. An « *porth iger yn ebron* » a wra igeri yn kesober an messaj ma yn Apo.4:1.

An galow diwettha a'n Spyrys

Dhe'n tryghor personel, Yesu a dheriv:

Vers 21: « *Neb a feth, my a wra y worra dhe esedha genev war ow thron, kepar dell fethis vy hag yth esedhas gans ow Thas war y dhorn.* »

Ev a dhargan yndella ober an vreus nevek a dheu war-lergh an messaj ma hag a vydh them Apo.4. Mes an ambos ma ny'n kelm marnas orth gwir etholys fethor.

Vers 22: « *Neb a'n jeves diwskovarn, klewes ev an pyth a lever an Spyrys dhe'n Eglosyow!* »

An them a'n « *lytherow* » a worfen war an meth institutyonel nowydh ma. An diwettha, drefenn alemma, an golow a vydh degys gans den awenys, ena gans bagas byghan. Ev a vydh tremenys a dhen dhe dhen yn tien ha dre'n fornys a'n wias a wra Yesu y honan y ledya, ow hembronk y dhewisyow dhe'n fenten a'y wiryonedhow diwettha, mar sans ha'y bersoneddh duwek. Y'n fordh ma, py le pynag y fo war an nor: « *Kewes an den a'n jeves diwskovarn dhe glewes an pyth a lever an Spyrys dhe'n eglosyow!* »

An them nessa a vydh gans kontekst milvlydhen nev a vreus an re dhrog gwrys gans an syns. An mater dien a worr trovans yn dyskansow skattrys yn Apo.4, 11, ha 20. Mes Apo.4 a afydh yn kler an kontekst nev a'n aktivita ma a dheu a-dhia termyn diwettha a'n Eglos dor.

Apocalyps 4: an vreus nevek

Vers 1: « *Wosa henna, my a viras, hag otta, **daras o igerys y'n nev.** An kynsa lev a glywsen, haval orth son hirgorn, hag ow kewsyl orthiv, a leveris: **Dewgh yn-bann omma, ha my a wra diskwedhes dhis an pyth a dal hwarvos yn termyn a dheu** ».*

Ow leverel, « *An kynsa lev a glywsen, kepar ha son hirgorn* », an Spyrys a dhefnidh messaj an oos ma « *Laodisea* » avel an prys may hwrug ev dhe Yowann mos yn Apo.1:10 : « *My a veu kemmerys yn spyrys dhe dhydh an Arloedh, ha my a glywas a-dhelegh dhymm lev krev, kepar ha son hirgorn* ». *Laodicea* yw yn hwir an oos may ma diwedh merkys gans an « *dydh an Arloedh* », an huni a'y dehewlyans meur splann.

Yn y lavarow, an Spyrys a gews krev yn kever an heulyans a'n thema ma gans messaj *Laodisea*. An manylyon ma yw posek, drefenn na wrug an fondyans bythkweth provya dh'y dhebatyoryon y dhyskasow a vreus nevek. Hedhyw, my a dhre prov, gwrys possybyl dre

dhefynyans da an dydhyow kelmys orth messajow an lytherow d'Apo.2 ha 3. Yntra *Laodisea* ha Apo.4, gans an « *seythves hirgorn* » a Apo.11, Yesu re gemmeras dhe'n jowl ha dhe'n dus rebellyek aga « *rewlyans gwlaskor an bys* » dor. Gans « *an drevas* » a Apo.14, ev a gemmeras y etholys dhe'n nev ha ri dhedha an charj a vreusi ganso, bewnans dor passys an re dhrog marow. Henn yw pan « *neb a feth a wra maga an kenedhlow gans gweleenn horn* » dell veu derivys yn Apo.2:27. Mar pe an helghoryon, kepar ha my, surheans a'ga thenkyn, nyns esa dout i a janjya aga fara. Mes yth yw yn hwir, aga bodh diwostydha a nagma pub gwarnyans a's led dhe'n gwethweyth ha'th ombareusi yndella, ragdha aga honan, an gwetha kessydhyans na yllir daswul y'n studh dor a-lemmyn. Dehwelon ytho y'n tekst a'n chaptra ma 4. « *An kynsa lev a glywsen, kepar ha son hirgorn, ow kewsel orthiv, a leveris, 'Dewgh yn-bann omma, ha my a wra diskwedhes dhywgh an pyth a goedh hwarvos a-wosa.'* ». Yann a dhyght vers 10 a Apo.1 : « *My a veu kemmerys yn spyrys dhe jydha an Arloedh, ha my a glywas a-dhelergh dhymm lev krev, kepar ha son hirgorn.,* ». An them ma a dhehweles yn splannder Krist yw kewsys seulabrys yn vers 7 may ma skrifys : « *Otta, ev a dheu gans an kommol. Ha pub lagas a'n gweldh, keffrys an re a'n gwanas; hag oll loethow an norvys a gynnann warnodho. Ya. Amen!* » An junyans profys a'n tri thekst ma a afydha kontekst finel splann dydh dehweles an Arloedh Yesu, henwys ynwedh *Mighal* gans y dus etholys ha'y eledh lel. Mars yw lev Yesu kehevelys dhe *trompeth*, yw drefenn, avel an jynnson mayth yw an luow, orth penn y luow nevek eledh, Yesu a sen y soudoryon dhe dhalleth an gas. Dres henna, avel *trompeth*, y lev ny wrug hedhi a gwarnya y etholys rag aga gwarnya dh'aga pareusi dhe fethya kepar dell wrug ev y honan fetha pegh ha mernans. Orth kampoella an ger '*trompeth*', Yesu a dhiskwa dhyn an thema moyha kevrinek ha posek yn oll y Dhiskwedhyans. Hag yw gwir rag y servysi diwettha, an thema ma a gudhas prov dibarthans. Omma, yn Apo.4:1, an wel a veu deskrifys yw ankowr drefenn hy thargetya unnsel y etholys a dheu dhe selwel a'n mernans. Omdybyans an dhrog y'n keth kestyr a vydh deskrifys yn Apo.6:16 yn lavarow diskwedhyanse: '*Hag i a leveris dhe'n menydyow ha dhe'n karregi: Koedhewgh warnan, ha kudhewgh ni a-dherag fas neb yw esedhys war an tron, hag a-dherag sorr an Oen; rag debrath meur y sorr re dheuth, ha piw a yll sevel?* » Orth an govynn ma, avel pan na via gorthebow vyth, Duw a wra diskwedhes yn chaptra 7 an re a yll sevel erbynn : an re dewisys selys skeusenys gans an niver 144,000, routh a 12 pednskrif, henn yw 144. Mes nyns yw hemma saw an re dewisys a vwy hwath orth dehweles Krist. Yn kontekst Apo.4 ma, an kemmerans dhe'n nev a styr ynwedh an re dewisys marow a-dhia Abel a wra Yesu dasvywa rag ri dhedha i ynwedh, an pewas ambosys rag aga fydh: an bywnans heb diwedh. Ytho, pan lever Yesu dhe Yowann: « *Dewgh yn-bann omma!* », an Spyrys ny wra marnas ragwaytya, dre an imaj ma, an yskynnans dhe wlaskor nevek Duw a bub den dewisys dasprenys dre woes Yesu-Krist. An yskynnans ma dhe'n nev a verk diwedh an natur dhor a'n den, an re dewisys a dhassergh haval dhe eledh lel Duw, herwydh dyskans Yesu yn Matt.22:30. An kig ha'y molleth, diwedh yw, i a's gas heb edrek a-dhelergh dhedha. An pols ma yn istori an den yw mar hwansus may hwra Yesu y govhe heb lett yn y dhiskwedhyans a-dhia Daniel. Kepar ha'n nor, mollethys drefenn an den, an re wir dhewisys a hanasa wosa agan delivrans. Gwers 2 a hevel bos kopiys war Apo.1:10 ; yn hwir, an Spyrys a afydha kreffa an kever a'n dhew a wra kampoella dhe'n keth hwarvos yn istori towl Duw, y dhehwelyans yn y « *dydh meur* » profesyys yn Apo.16:16.

Vers 2: "*A-dhesempis yth esen kemmerys yn spyrys. Hag otta, yth esa tron y'n nev, ha war an tron ma yth esa nebonan owth esedha*".

Kepar ha yn provyans Yowann, yskynnans an re etholys dhe'n « *nev* » an « *kemmerys yn spyrys* » hag i a veu tewlys y'n tuegeth nevek re beu hedhas dhe vos drehedhys gans tus, drefenn Duw dhe reynya ena hag ev dhe vos gwelys.

Vers 3 : « *An huni a'y esedh a'n jevo semlans a ven jaspi ha sardius; ha'n tron o kyrghynnys gans kammneves haval orth gwyrvens* ».

Ena, i a omgav a-dherag tron Duw, mayth esedh an Duw unnsel gwrier yn splann. An splannder nev na yllir y dheskrifa yw diskwedhys dre veyn drudh mayth yw tus sensitiv dhedha. An « *meyn jasp* » a gemmer semlansow ha liwyow pur dhyffrans, ow tiskwedhes liesplekter natur Duw. Liw rudh, an « *sardoniks* » a'y hevelebi. « *An gammneves* » yw fenomen a'n natur re wrug marth gans tus bythkweth, mes res yw hwath perthi kov a'y dhallath. Ev o tokyn an kevambos may hwrug Duw ambos dhe'n dynyeth na'y distrui nevra arta dre dhowrow an liv, herwydh Gen.9:9 dhe 17. Ytho, pub tro may hwra an glaw metya orth an howl, imaj arwodhek a Dhuw, an gammneves a omdhiskwedh rag koselhe y greadoryon dor. Mes orth kovhe an liv a dhowrow, Peder a borth kov bos « *diliw tan ha loskven* » yma yn towl Duw (2Pie.3:7). Yth yw poran, rag an « *diliw tan* » distruer, mayth orden Duw, yn y nev, breus an dhrogon may fydh an vreusydhyon, an re dewisys dasprenys ha Yesu, aga Daspriser.

Gwers 4 : « *A-dro dhe'n tron my a welas peswar tron warn ugens, hag war an tronys ma peswar henavek warn ugens a'ga esedh, gwiskys yn dillas gwynn, ha war aga fenn kurunow owr* ».

Ottomma ytho, diskwedhys dre 24 *henavek*, an dus dasprenys a'n dhew oes profosek diskwedhys herwydh an pennrewl a syw: yntra 94 ha 1843, sel an 12 abostol; yntra 1843 ha 2030, Ysrael spyrysel 'adventist' an 12 *loeth sel an Dyw* », an sabot an 7^{ves} dydh, yn Apo.7. An form ma a vydh afydhys, yn Apo.21, yn deskrefans an « *Jerusalem Nowydh ow tiyskynna a'n nev* » rag omdhyghtya war an nor nowydhhes; an « *12 loeth* » yw delinyes gans « *12 porth* » yn furv a 12 « *perlys* ». An them a vreus yw, y honan, definys yn Apo.20:4, le may redyn: « *Ha my a welas tronys; ha dhe'n re a esedhas warnedha y feu res galloes dhe vreusi. Ha my a welas enevow an re a veu dibennys drefenn dustuni Yesu ha drefenn ger Duw, ha'n re na wrug gordhya an best na'y imaj, na degemmeres an merk war aga thal na war aga leuv. I a dhasvewas, hag i a reynas gans Krist mil vlydhen* ». Myghternseth an re dewisys yw myghternseth a vreusoryon. Mes piw a vydh breusys? Apo.11:18 a re an gorthyp: « *An kenedhlow re sorras; ha dha sorr a dheuth, ha'n termyn a dheuth dhe vreusi an re varow, dhe wobra dha wesyon an profoesi, an syns, ha'n re a berth own a'th hanow, an re vyghan ha'n re vras, ha dhe dhistrui an re a dhistru an nor* ». Y'n vers ma, an Spyrys a dhalleth kov a dhiw vater diskwedhys rag an termyn diwedh: « *an hweghves hirgorn* » rag « *an kenedhlow sorrays* », an termyn a'n « *seyth pla diwettha* » rag « *dha sorr a dheuth* », ha breus nevek an « *mil vlydhen* » rag, « *an termyn re dheuth dhe vreusi an re varow* ». Diwedh an vers a dhisqwedh an towl diwedh a vydh kowlwys gans breus diwettha *an poll a dan ha loskven* a dhistru an re dhrog. An re ma a gemmer rann yn *nessa dasserghyans* awgrymek, orth diwedh an « *mil vlydhen* », herwydh Apo.20:5 : « *Ny dheuth an re varow erell dhe vewnans bys pan veu an mil vlydhen kowlwrys* ». An Spyrys a re dhyn y dhefinisyans a'n dhrogow : « *an re a dhistru an nor* ». A-dryv dhe'n gwrians ma yma « *an pegh a dhistru po a wast* » menegys yn Dan.8:13 ; an *pegh* a wra kawsya mernans ha difeythter an nor ; a ledyas Duw dhe dhelivra kristonedh dhe'n rewlys krev ha paylek romanek yntra 538 ha 1798 ; a dhelivr unn tressa rann a'n dus dhe'n tan nuklerrek wosa po yn 2021. Ny via denvyth ow tybi y hwre treuspassya an Sabot sans, an seythves dydh gwir, a-dhia an 7ves a vis Meurth 321, kemmys sewennow euthek ha trist.24 *henavek* nyns yns dyffrans marnas orth nivel an gorhemmynn a Daniel 8:14, drefenn bos dhedha yn kemmyn bos selwys dre'n keth goes a Yesu-Krist. Henn yw prag, kevys gwiw, herwydh Apo.3:5, i a bub a dheg an « *dillas gwynn* », ha'n « *kurun a vewnans* » ambosys dhe'n fethoryon a'n gas a fydh, yn Apo.2:10. « *Owrek* » a'n *kurunow* a dhisqweder an fydh purhes dre an prev yn accord gans 1 Pie.1:7.

Y'n kaptel ma 4, an ger '*esedhys*' a omdhiskwedh 3 gweyth. An niver 3 ow pos arwodh a berfydher, an Spyrys a worr an them ma a vreus an seythves milvlydhen yn-dann arwodh an powes perfydh a'n fethoryon, herwydh dell yw skrifys: '*Esedh orth ow dheghow bys pan wrylliv dha eskerens dha skavell-droes*' Salm 110:1 ha Matt.22:44. Neb hag an re usi owth

esedha yw yn **powes** ha dre'n imaj ma, an Spyrys a dhiskwedh yn ta, an seythves milvlydhen, avel an sabot bras po powes profoesiys, a-dhia an gwrians, dre bowes sanshes seythves dydh agan seythun.

Vers 5: « **Dhiworth an tron y teu lughes, levow ha taranow.** A-rag an tron y lesk seyth lugarn ow leski, yw seyth spyrys Duw ».

An diskwedhyansow a « *a dheu mes a'n tron* » yw attribuys yn tidrek dhe Dhuw an kreator y honan. Herwydh Eks.19:16, an fenomyn ma re verkya seulabrys, yn own an bobel ebrow, presens Duw war venydh Sinay. An kovyans ma a dhri dhyn brys an rol a wra an deg gorhemmynn Duw synsi yn gweythres breus an re dhrog marow. An kov ma a dhre brys ynwedh an gwirvos nag yw Duw, nag yw chanjys yn y gnas, gwelys heb peryll gans y re dewisys dasvewys ha gordhygys. **Merkyewgh! An lavar berr ma, lemmyn styrys, a wra dos ha bos merkyer yn framweyth an lyver Diskudhyans. Pub prys may hwrello omdhiskwedhes, y tal dhe'n lenner konvedhes bos an profoesans ow kewsel a-dro dhe gontest dalleth breus an seythves milvledhen a vydh merkys gans yntervenys dir hag a yll bos gwelys a Dhuw yn Mighal, Yesu-Krist.** Dre an fordh ma, framweyth an lyer dien a wra profya dhyn gwelesigethow a dheu yn kettermyn a'n oes kristyon yn-dann themys dyffrans rynnys gans an lavar alhwedhel ma: « *yth esa lughes, levow, ha taranow* ». Ni a'n kevydh yn Apo.8:5 mayth yw « *dorgrys* » keworrys dhe'n alhwedh. Hi a wra ranna them an pysadow heb diwedh a'n nev a Yesu-Krist diworth them an *hirgorn*. Ena, yn Apo.11:19, « *keser bras* » a vydh keworrys dhe'n alhwedh. An styrys a wra omdhiskwedhes yn Apo.16:21 le mayth yw an « *keser meur* » a dhegea an thema a *seythves a'n seyth pla diwettha a Dhuw*. Y'n keth vaner, « *an dorgrys* » a dheu ha bos, yn Apo.16:18, « *dorgrys bras* ». An alhwedh ma yw selvennek rag dyski handla dyskansow lyber Diskudhans ha konvedhes eghenn y dhrehevians.

Ow trelyla dh'agan vers 5, ni a wel bos, gorrys an prys ma « *a-rag an tron* », yma « *seyth kantol ow leski* ». I a verk an « *seyth spyrys a Dhuw* ». An niver « **seyth** » a verk sansheans, omma, an Spyrys a Dhuw. Dre y Spyrys hag a syns pub bewnans yma Duw ow kontrolya oll y greaduryon; yma ev ynna, ha'ga gorra « *a-rag y dron* », drefenn ev dh'aga gul rydh, a-dal dhodho. Imaj an « *seyth kantol ow leski* » a verk sansheans golow divin; y wolow perfydh ha tynn a dhistru pub possybylta a'n tewlder. Rag nyns eus le rag tewlder yn bewnans heb diwedh an dus dasprenys.

Gwers 6: « *Yma hwath a-rag an tron kepar ha mor a weder, haval dhe growan. Yn kres an tron hag a-dro dhe'n tron, yma peswar kreatur bew leun a dhewlagow a-rag ha war-dhelergh* ».

An Spyrys a gews orthyn yn y yeth arwodhek. An pyth yw « *a-rag an trôn* » a styr y greaduryon nevek a weres mes ny gemmer rann y'n vreus. Yn niverow bras, an re ma a gemmer furv *mor* mayth yw purder hy honanieth mar bur dell y'n hevel dhe gwrys a *bri*. Henn yw, an honanieth selvenek a'n kreaduryon nevek ha dor a wrug gortos lel dhe'n Duw kreator. Ena, an Spyrys a elow dhe aral senysek a-dro dhe Dhuw, yn kres an *trôn*, ha'y greaduryon nevek a bysow erel, ha dimensyons erel, *a-dro dhe'n trôn* ; *a-dro* a verk kreaturs skattrys yn-dann wolok an Duw esedhys war an *trôn*. An lavar « *peswar kreatur bew* » a verk an rewlys ollvysel a vewyon. An lies a *lagasow* a yll bos akontys gans an ger liesek, ha'ga le « *a-rag ha war-lergh* » a verk lies tra. Y'n kynsa le, henna a re dhe'n *kreaturs bew* wolok lies-tu, henn yw, lies-dimensyon. Mes moy spyrysel, an lavar « *a-rag ha war-lergh* » a dheu dhe'n lagha dhywys gravys gans bys Duw war menydh Sinay, war peswar enep an dhew dhaflen ven. An Spyrys a dhismyg bywnans ollvysel gans an lagha ollvysel. An dhew yw ober Duw a wra grava war an ven, war an kig, po yn spyrysyon, an rewlys a vewnans perfydh rag lowena y greaduryon a'n konvedh hag a'n kar. An lieslagasow ma a vir hag a holyans gans passhyon ha truedh an pyth a hwarva war an nor. Yn 1 Kor.4:9, Powl a dheriv: « *Rag dell hevel, Duw re'gan gwrug ni, abesteli, an diwettha a dus, kepar ha tus dewys dhe'n mernans, drefenn ni*

dhe vos diskwedhys avel gwari dhe'n bys, dhe'n eledh ha dhe dus ». An ger « *bys* » a'n vers ma yw an greka « *cosmos* ». An *cosmos* ma yw an pyth a dhesedhav avel bysow liesdimensyonal. Y'n nor, an re dewisyys ha'ga strifow yw holyes gans goslowysi anweladow a's kar gans an keth kerensa dhywyk diskwedhys gans Yesu-Krist. I a lowenha gans aga lowena hag oela gans an re a oel, mar gales ha galarek yw an strif. Mes an *cosmos* ma a verk ynwedh an bys diskryjyk, kepar ha pobel romanek, ow mires orth an gristenyon lel ow pos ledhys yn aga arenys.

Diskwedhyans 5 a wra agan diskwedhes an tri bagas ma a woslowysi nevek: *an peswar kreatur bew, an eledh, ha'n henavek*, oll fethoryon, i yw kuntellys yn-dann lagas kerensa an Duw meur kreatur rag an bys heb diwedh.

An kolm a wra kelmi an "*lies lagas*" gans an lagha dhywyk yw y'n hanow "*dustuni*" a rov Duw dh'y lagha a dheg gorhemmynn. Porth kov yth esa an lagha ma gwithys yn "an tyller sans pur" reservys yn unnik dhe Dhuw ha difennys dhe dus marnas dhe'n gool a'n "Jydh an Dehwelyansow". An lagha a remaynya ryb Duw avel "*dustuni* » ha'y « *diw voos* » a wra ri nessa styr dhe'n arwodhow « *diw dustunier* » menegys yn Apo.11:3. » Y'n dyskys ma, an « *lies lagas* » a dhiskwedh bosva myns a destow anweladow re wrug mires orth hwarvosow an nor. Y'n vrys dhywyk, an ger test yw kelmys yn tien dhe'n ger lelder. An ger Grek « *martus* » trelyes avel « *merther* » a'n deskryf yn perfydh, drefen na vos finveth dhe'n lelder a wovynn Duw. Ha dhe'n lyha, y tal dhe « *test* » a Yesu enora lagha dhywyk y dheg gorhemmynn mayth yw kehevelys ha breusys gans Duw.

An LAGHA DYWYTHEK a dhargan

Omma, my a iger parenthis, rag kewsel a wolow duw degemmerys yn nessa gwenton 2018. Yma ow tochyha lagha an deg gorhemmynn Duw. An Spyrys re'm hembraonkas dhe gonvedhes poesekter an manylyans a sew: « *Moyses a dhasdreylyas ha diyskynna a'n menydh, an dhew leghen an dustuni yn y dhorn; an leghenow o skrifys a dhew du, i o skrifys a'n eyl tu ha'y gila. An leghenow o ober Duw, ha'n skrif o skrif Duw, gravys war an leghenow* (Eksa.32:15-16) ». Yth esen marth genevy yn kynsa na wrug denvyth bythkweth kemmeres akont a'n manylyans ma, herwydh an tablow derowel a'n lagha o skrifys war aga peswar enep, henn yw, « *a-rag ha war-dhelergh* » avel « *lagasow an peswar kreatur bew* » a'n vers kyns studhys. An manylyans ma, devnydhys gans frethter, a'n jevo reson may hwrug an Spyrys ow diskudha. An tekst dien a veu rennyys yn keth ha kompes war peswar tu an dhew voes a ven. Tu a-rag an kynsa voes a dhiskwedhas an kynsa gorhemmynn ha hanter an nessa; y du a-dhelergh a synsis an nessa rann a'n nessa ha dien an tressa. War an nessa voes, tu a-rag a dhiskwedhas an peswora gorhemmynn yn tien; y du a-dhelergh a synsis an hwegh gorhemmynn diwettha. Y'n furv ma, an dhew du a-rag a dhiskwedh dhyn an kynsa gorhemmynn ha'n nessa, yn hanter, ha'n peswora a-dro dhe'n seythves dydh sanshes. Yth omdhiskwa bos an tri gorhemmynn ma arwodhyow a sansoleth yn 1843, pan veu an sabot daswrys ha gorrys yn lavur gans Duw. Y'n termyn na, an brotestans a goedhas yn offrynn dhe'n dy' Sul romanek herhys. An sewyansow a dhewis an adventyst ha dewis an brotestans a vydh diskwedhys war tu a-dhelergh an dhew voes. Yth hevel, heb gwitha an sabot, a-dhia 1843, an tressa gorhemmynn yw treuspassys ynwedh: « *An hanow a Dyw yw kemmerys yn euver* », yn lytherel « *falsly* », gans an re a'n gelow heb gwiryonedh Krist po wosa y gelli. Yndella i a dhaswra an kammweyth gwrys gans an Yedhewon mayth yw aga honanieth a vos dhe Dyw diskwedhys avel gow gans Yesu-Krist yn Apo.3:9 : « *an re a'n synaga Satan, neb a lever yns Yedhewon ha nyns yns, mes yth esons i ow gowleverel* ». Yn 1843, hemm o kas an brotestans eretons an katoligyon. Mes kyns an tressa gorhemmynn, an nessa rann a'n nessa a dhiskwedh an vreus a wra Duw war an dhew bagh chyf kontrari. Dhe'n brotestans eretons an

katolikedh romanek, Duw a lever : « *my yw Duw avius, neb a gessydh kammweyth an tasow war an flegthes bys y'n tressa ha'n peswora henedh a'n re a'm kas* » ; truedh ragdho, an adventieth soedhek « *hwyjys* » yn 1994 a gevrenno aga thybyans ; mes ev a lever ynwedh, y'n kontrari part, dhe'n sans a wra gwitha y sabot sans ha'y wolow profetek a-dhia 1843 bys yn 2030 : « *ha neb a dhiskwa tregeredh bys yn mil henedh dhe'n re a'm kar ha gwitha ow gorhemmynnow* ». An niver « *mil* » menegys a dhre heveledh yn sothel dhe'n « *mil vledhen* » a'n seythves milvlydhen Apo.20 a vydh gober an re dewisys fethoryon devedhys y'n hebaskneth. Yma dyskans arall ow tos yn-mes. Heb skoodhyans Spyrys Sans Yesu-Krist, ytho, an brotestans ha'n adventoryon gesys gans Duw yn kettermyn yn 1843 ha 1994 ny vydh galloesek enora an hwegh gorhemmyn diwettha skrifys war tu arall an voes 2, mayth yw an tu a-rag gorrys yn unn vos a-barth dhe'n powes a'n seythves dydh. Y'n kontrari part, an withoryon a'n powes ma a gyt skoodhyans Yesu-Krist dhe obaya dhe'n gorhemmynnow ma a-dro dhe dhewisyow den dhe'y gentrevrek denel. Oberow Duw, mar bell hag arghans an laghys dhe Moyses, a gemmer yn termyn an diwedh, yn 2018, styr, rol, ha devnydh mar sowdhanek ha nag o gwaytyes. Ha'n messaj ow tochyha dasfondyans an sabot yw, der an fordh ma, krevhes ha afydhys gans an Duw Ollgallosek Yesu-Krist.

Ottomma lemmyn, an furv mayth omdhiskwedh an deg gorhemmyn.

Tablenn 1 – Tu a-rag: an ordenansow

Duw a omdhiskwedh

« *My yw YaHWéH, dha Dhuw, a'th tennas yn-mes a bow Ejyp, a ji an gethneth* ». (Pub den dewisys a veu tennys mes a'n pegh ha sawys dre woes an dehwelyans skoellyes gans Yesu-Krist yw kelmys; *chi servitude* yw an pegh; an frut a veu dynys a'n jowl).

1^a gorhemmyn: pegh katholik a-dhia 538, protestans a-dhia 1843, hag adventist a-dhia 1994).

« *Na'th eus duwow erell a-rag ow fas* ».

2^a gorhemmyn: 1^a rann: pegh katholik a-dhia 538.

« *Na wra dha honan imaj treghys, na displegyans vytholl a'n taklow usi yn-bann y'n nevow, usi yn-nans war an nor, hag usi y'n dowrow yn-nans dhe'n nor. Na ombleg a-ragdha, ha'ga servya a-der; ».*

Table 1 – Verso : An sewyansow

2^{ves} gorhemmyn : 2^{ves} rann.

« ... rag my, YaHWéH, dha Dhuw, yth ov Duw a avi, a gessydh kammweyth an tasow war an flegthes bys y'n tressa **ha peswora henedh a'n re a'm kas, (katholik a-dhia 538 ; protestans a-dhia 1843 ; adventys a-dhia 1994)** hag a wra tregeredh bys yn **mil henedhow dhe'n re a'm kar ha gwitha ow gorhemmynnow. (Adventistys an seythves dydh, a-dhia 1843; an re diwettha, a-dhia 1994** ».

3^{ves} gorhemmyn: treuspassys gans an Gatholiges a-dhia 538, an Brotestans a-dhia 1843, ha'n Adventistys, a-dhia 1994).

« *Na gemmer hanow YaHWéH, dha Dhuw, yn fals; rag ny wra YaHWéH gasa heb kessydhys neb a gemmer y hanow yn fals.* »

Tabel 2 – Recto : ordenans

4^{ves} gorhemmyn : y dorres gans an Eglos Kristyon a-dhia 321 a'n gwra an « *pegh distruyek* » a Dan.8:13 ; yw torres dre fydh Katholik a-dhia 538, ha fydh Protestans a-dhia 1843. Mes enorys yw gans fydh Adventist an seythves dydh a-dhia 1843 ha 1873.

« *Porth kov a dhydh an sabot, dh'y sanshe. Lavur hwegh dydh, ha gwra oll dha ober. Mes an seythves dydh yw dydh powes YaHWéH, dha Dhuw: na wra ober vyth, na ty, na dha vab, na dha vyrgh, na dha was, na dha vaghteth, na dha chatel, na an estren usi yn dha*

yetthyow. Rag yn hwegh dydh YaHWéH a wrug an nevow, an nor ha'n mor, ha pup-tra eus ynna, hag ev a bowesas y'n seythves dydh: rakhenna YaHWéH a vennigas an dydh powes hag a'n sanshas. »

Tabl 2 : Tu a-dhelergh : an sewyansow : An hwegh gorhemmynn diwettha ma yw treuswrys dre fydh kristyon a-dhia 321; dre fydh katholik a-dhia 538; dre fydh protestans, a-dhia 1843, ha dre fydh adventist « hwylys » yn 1994. Mes i a veu synsys yn fydh adventist an seythves dydh benygys gans Spyrys Sans Yesu-Krist, a-dhia 1843 ha 1873; an 'diwettha' a-dhia 1994 bys yn 2030.

5^a gorhemmynn

« Enor dha das ha dha vamm, may hylli dha dhydhadow bos hir y'n tir a re YaHWéH, dha Dhuw, dhis. »

6^a gorhemmynn

« ~~Ny wreth-ladha~~. Na wra denladh ». (a'n par lader drog po yn hanow fals kryjyans)

7^a gorhemmynn

« Na wra avoutri. »

8^{ves} gorhemmynn

« Na wra ladra. »

9^{ves} gorhemmynn

« Na wra fals dhustuni erbynn dha gentrevek. »

10^{ves} gorhemmynn

« Na wra kovayti chi dha gentrevek; na wra kovayti gwreg dha gentrevek, na'y was, na'y vaghteth, na'y ojyon, na'y asen, na travyth eus dhe dha gentrevek. »

My a dhege omma, an barth splann ha posek ma.

Vers 7: « An kynsa kreatur bew yw haval orth lew, an nessa kreatur bew yw haval orth leugh, an tressa kreatur bew a'n jeves enep den, ha'n peswora kreatur bew yw haval orth er ow nija ».

Leveren y'n kynsa le, nyns yw a-der arwodhyow. An keth messaj yw diskwedhys yn Eze.1:6 gans trelyansow y'n deskrifans. Yma omma peswar enyval kehaval, pub gans peswar enep dyffrans. Omma, yma dhyn hwath peswar enyval, mes pub huni a'n jeves unn enep hepken, dyffrans yntra'n peswar enyval. Nyns yw an bestes ma gwir, mes aga messaj arwodhek yw splann. Pub onan anedha a dhiskwedh standard a vewnans bysvenydhek ollvysel a denn, dell welsyn, dhe Dhuw y honan ha'y greadoryon ollvysel liesdimensyonek. Neb re wrug an peswar breus a vewnans ollvysel yn y berfeyth divin, yw Yesu-Krist, yn neb yma gwireth ha nerth an lew herwydh Jug.14:18; an spyrys a aberth ha gonis an leugh ; imaj Duw a'n den; ha maystri ughelder an nev an er ow nija. An peswar prov ma a yllir aga havos yn bewnans ollvysel nev heb diwedh. I a wra an vusur a dhispleg sewena towl Duw omladhys gans spyrysons rebellyek. Ha Yesu a brofyas an patron perfeyth dh'y abesteli ha dyskyblon dres y venystri dor; ow mos bys yn golghi treys y dhyskyblon, kyns ri y gorf dhe grows, dhe wul dehwelyans yn aga le, avel "leugh », peghos oll y re etholys. Ytho, pub huni a omhwithra rag godhvos mar kwra an omri ma a'n norm a vewnans heb diwedh gordhyfina dh'y gnas, dh'y yeunow ha'y dhesirys. Henn yw an norm a brofrans an selwyans dhe gemmeres po dhe skonya.

Gwers 8 : « An peswar kreatur bew a'n jeves pubonan hwegh askel, hag yth yns i lenwys a dhewlagas a-dro hag a-bervedh. Ny hedhons i leverel dydh ha nos: Sans, sans, sans yw an Arloedh Duw, an Ollgalloesek, neb o, neb yw, ha neb a dheu! »

War-dhelergh kontekst a vreus nevek, an wel ma a dhiskwa pennnewlys usys heb hedhi yn nev ha war an nor gans kreaturs re withas lel dhe Dhuw.

Nyns eus edhom a eskelli dhe gorfow nevek kreaturs a bysow erell rag omwaya drefenn nag yns i gostydh dhe laghys a'n bys ma. Mes an Spyrys a dhevnydh arwodhyow a'n bys ma y hwrell tus konvedhes. Orth ri dhedha "*hwegh askel*", ev a dhiskwedh dhyn an dalvosedh arwodhyek a'n niver 6 hag a dheu ha bos niver an gnas nevek ha niver an eledh. Yma ev ow tochia bysow re drigas heb pegh ha'n eledh mayth o Satnas, an el rebellys, an kynsa gwrys. Duw re ros dhodho y honan an niver "seyth" rag y "sel" riel personel, y hyllir konsidra an niver 6 avel an "sel", po yn kas an jowl, "an merk", a'y bersondedh, mes ev a gevrenn an niver 6 ma gans bysow re drigas pur hag oll an elvennow gwrys gans Duw, an re da ha'n re drog. A-dhelergh an el y teu an den, y niver a vydh '5', hag a vo justifiys gans y 5 skians, an 5 bys y dhorn ha'n 5 bys y droes. A-dhelergh y teu an niver 4 a'n karakter ollvysel merkyes gans an 4 poynt kardinal, an North, an Soth, an Est, ha'n West. A-dhelergh y teu an niver 3 a berfeythter, ena an 2 a amperfeythter, ha'n 1 a unyans, po unyans perfeyth. Lagasow an peswar kreatur bew yw '*oll a-dro hag a-bervedh* », hag ynwedh, « *a-rag ha war-lergh* ». Ny yll travydh diank dhyworth golok an bewnans ollvysel multidimensyonal nevek ma a hwithra an Spyrys divydh yn y leunder drefenn y dardh dhe vos ynno. An diskas ma yw dhe les drefenn, war an nor a-lemmyn, drefenn pegh ha droktra peghadoryon, orth aga gwitha « *a-bervedh* » dhiworto, y hyll den kudha, orth tus erell, y dybyansow kevrinek ha'y dowlennow drog re beu ervys erbynn y gentrevrek. Y'n bewnans nevek, traow a'n par na yw possybyl. An bewnans nevek yw treusvel avel kristal a-ban veu droktra tewlys yn-mes ganso, war-barth gans an jowl ha'y eledh drog, tewlys war an nor, herwydh Apo.12:9, wosa budhogeth Yesu war begh ha mernans. An derivas a sansoleth Duw yw kowlwrys yn y berfethter (3 gweyth: *sans*) gans trigoryon an bysow pur ma. Mes ny wrer an deklaryans ma gans geryow; yth yw perfeythder aga sansoleth unnplek ha kuntellek a dheklaryas dre oberow peswor perfeythder sansoleth an Duw a's gwrug. Duw a dhiskwedh y gnas ha'y hanow y'n furv re beu devynnys yn Apo.1:8: « *My yw an alfa ha'n omega, yn-medh an Arloedh Duw, neb yw, neb o, ha neb a dheu, an Ollgalloesek* ». An lavar « *neb yw, neb o, ha neb a dheu* » a dhefin yn perfeyth gnas heb diwedh an Duw kreatur. Ow skonya y henwel orth an hanow a ros dhodho y honan, « *YaHWéH* », tus a'n gelow « *an Trygys* ». Gwir yw, nyns esa edhomm a hanow dhe Dhuw, drefenn ev dhe vos unnik ha heb kesstriver duwel, nyns esa dhodho edhomm a hanow rag y dhihysa dhiworth duwow erell nag eus. Duw a dhegemmeras gans henna gorthybi orth govynn Moyses, neb a gara hag a veu kares ganso. Ytho, ev a ros dhodho y honan an hanow « *YaHWéH* » hag yw trelyes avel an verb « *bos* », kemyskys orth an tressa person unnplek a'n amser heb perfeyth Ebrow. An termyn « *heb perfeyth* » ma a verk kowlwrys a bes y'n termyn, ytho, termyn efanna ages agan termyn a dheu, an furv « *eus, o, ha vydh* » a dreyly yn perfeyth styr an amser heb perfeyth Ebrow ma. An formulen « *neb yw, neb o, ha neb a dheu* » ytho yw a-dhiworth Duw an fordh dhe dreylya y hanow Ebrow « *YaHWéH* », pan yw res dhodho y dhasoberi dhe'n yethow howlsedhes, po ken yethow, a-der an Ebrow. An rann « *hag a dheu* » a verk an kynsa fase adventek diwettha a'n fydh kristyon, selyes yn towl Duw dre ergh Dan.8:14 a-dhia 1843. Ytho, y'n kig an adventys dewisys yw kowlwrys an derivas a'n tri-sannder Duw. Divnita Yesu-Krist re beu menowgh disputys, mes antidyblyadow yw. An Bibel a lever yn Heb.1:8 : « *Mes ev a leveris dhe'n Mab: Dha dron, a Dhuw, yw bys vykken; gwelenn dha vyghterneth yw gwelenn a ewnder*; ». Ha dhe Philip a wovyn orth Yesu diskwedhes an Tas dhodho, Yesu a worthyb: « *Mar hir yw my genes, ha ny wruss'ta ow aswonn, Philip! Neb a'm gwelas a welas an Tas ; fatel leverel ty: Diskwedh dhyn an Tas?* (Yowann 14:9) ».

Verses 9-10-11: « *Pan wra an kreaturs bew ri gordhyans hag enor ha grasyans dhe neb usi esedhys war an tron, dhe neb a vew dres oesow an oesow, an peswar henavek warn ugens a goedh a-dherag neb usi esedhys war an tron hag i gordhyans omblegya a-dherag neb a vew dres oesow an oesow, hag i a dewl aga kurunow a-dherag an tron, ow leverel: Gwiw*

os, agan Arloedh ha'gan Duw, dhe dhegemmer an gordhyans ha'n enor ha'n galloes; rag ty re wrug pup-tra oll, hag i a drig hag i re beu gwrys dre dha vodh ».

An chaptra 4 a dhiwedh gans skeus a wordhyans a'n Duw kreator. An skeus ma a dhiskwa bos godhvedhys ha konvedhys yn ta gans an re dewisys diwettha a-dhia 1843, gorholedh Duw, « *perthowgh own a Dhuw ha rewgh glori dhodho ...* », diskwedhys yn messaj kynsa el Apo.14:7; mes dres oll, gans an re dewisys a veu bew dhe dhehwelyans Yesu-Krist yn splannder; rag an Diskudhyans Apocalyps re beu pareusys ha golowys yn kowal dhe'n termyn dewisys gans Duw, henn yw, a-dhia gwenton 2018. An dus dasprenys a dhiskwa aga grassadow dhe Yesu-Krist, an furv may hwrug an Ollgalloesek aga vysytia rag aga sawya a begh ha mernans, y bris. Nyns eus kryjyans dhe'n dus ankryjyk marnas an pyth a welons, kepar ha'n abostol Tommas, ha drefenn bos Duw anweladow, yma dhedha dampnasyon a wodhvos aga gwannder ewn, ow kul anedha gwariell a wra Duw herwydh y vodh. Yma dhedha skusenn, kyn na's justifi, na aswonnsions Duw, skusenn na'n jeves Satnas, drefenn ev dhe aswonn Duw ha dewis omladh er y bynn; skant y hyllir y grys, mes gwir yw, ha'n keth tra yw gwir a-dro dhe'n eledh drog a'n holyas. Yn fordh arall, an lies frut a'n dewis rydh, a-dhiworth an keth ha'n kontrari, a dhustun rydhses gwir ha dien a ros Duw dh'y greaduryow a'n nevow ha'n nor.

Diskwedhyans 5: Mab an Den

Pan wrug Pilat diskwedhes Yes dhe'n routh, ev a leveris: « *Ottomma an Den* ». Res o dhe Dhuw dos y honan dhe gemmeres form a gig, may hwrello omdhiskwedhes « *an Den* » herwydh y golonn ha'y dhynasow. Ankow re frappa an kynsa para a dus, drefenn pegh a dhisobayans erbynn Duw. Avel tokyn a'ga studh nowydh a meth, Duw re wrussa dhedha diskudha aga noethedh korforek, nag o saw tokyn a-ves a'ga noethedh spyrysel a-bervedh. A-dhia an dalleth ma, an kynsa derivas a'ga daspren a veu gwrys orth ri dhedha dillas a groen enyval. Ytho, an kynsa enyval yn istori denel a veu ledhys; y hyllir tybi y vos oen yowynk po oen drefenn an arwodh. 4000 bledhen a-wosa, Oen Duw, a gemmer peghosow an bys, a dheuth dhe ri y vewnans perfydh herwydh an lagha rag daspren tus dewisys yn mysk mab-den. An selwyans ma, res yn gras pur gans Duw, a worr y brys oll war vargh Yesu, neb a wra profya y wiryonedh perfydh dh'y dus dewisys; ha'n keth termyn, y vargh a dhaskorr aga feghosow, may feu ev an omgemeryas a'y vodh. A-dhia'n termyn na, Yesu-Krist re dheuth ha bos an unn hanow a yll selwel peghador war agan nor oll, ha'y selwyans re beu yn unn weythresa a-dhia Adam hag Eva.

Rag oll an resonys ma, an pennskrif ma 5, usi yn-dann niver a '*an Den* ', yw devnydhys ragdho. Nyns yw Yesu ow sawya y re dewisys dre y vernans prenusek hepken, mes ev a's saw dre aga gwitha dres oll aga bewnans dor. Hag y'n amkan ma, ev a's gwarn a'n peryllow spyrysel re worras an jowl war aga hyns. Nyns yw chanjys y deknik: kepar hag yn oes an abesteli, Yesu a gews orta dre barabolennow, may kleffo an bys mes na gonvedhons; nyns yw an kas gans y re dewisys a dhegemmer y styryansow diworto yn tid. Y dhiskwedhyans

'Apocalyps' yw gesys yn-dann an hanow ma Grek heb y dreylya, an barabol veur ma na dal an bys y gonvedhes. Mes rag y re dewisys, an profoesans ma yw yn hwir y '**Diskwedhyans**' ».

Gwers 1 : « *Ena my a welas yn leuv dhyghow neb o esedhys war an tron lyfer skrifys a-ji hag a-ves, selys gans seyth sel* ».

War an tron yma Duw ow sevel hag yma yn y leuv dhyghow, ytho yn-dann y vennath, lyfer skrifys yn « *a-ji hag yn-mes* ». An pyth yw skrifys « *a-ji* » yw an messaj daskryptys gwithys rag y re etholys hag a wra gortos degeys ha ankevys gans tus an bys eskerens Duw. An pyth yw skrifys « *yn-mes* » yw an tekst kudhys, gwelys mes ankonvedhys gans an bush a vab-den. An lyver Diskwedhyans yw selys gans « *seyth sel* ». Y'n manylyon ma, Duw a lever dhyn na vo igerys an lyver yn tien marnas pan vo igerys an « *seythves sel* ». Hedre vo selys gans onan a'n selyow, ny yll an lyver bos igerys. Igerans dien an lyver a wra ytho dos ha bos possybyl herwydh an termyn ordenys gans Duw rag an thema a'n « *seythves sel* ». Ev a vydh kovhes avel « *sel an Duw bew* » yn Apo.7, mayth usi ow tiskwedhes powes an seythves dydh, y Sabat sans, y fydh y dasvywnans kelmys orth an dydhyad 1843 hag a vydh ytho ynwedh an eur rag igeri an « *seythves sel* » a dhre, yn dyskas an lyver, an thema a'n « *seyth hirgorn* », mar bosek ragon ni, y re etholys.

Vers 2: « *Ha my a welas el galloesek, ow karma gans lev ughel: Piw yw gwiw dhe igeri an lyver, ha'y dhistryppyl y selyow?* »

An wel ma yw krommen yn kevres an profoesans. Nyns yw y'n nev, kontekst an kynsa pennas kyns, may tal an lyver Diskudhans bos igerys. Yma edhomm dhe'n re dewisys kyns dehweles Yesu-Krist, hag i ow pos diskwedhys dhe vaglennow an jowl. An nerth yw yn kamp Duw, ha'n el galloesek yw el YaHWêH, Duw yn y furv avel Mighal. Pur bosek ha sans yw an lyver selys drefen y edhomm uhel dhe dhistryppyl y selyow ha'y igeri.

Vers 3 : « *Ha den vyth yn nev, na war an nor, na yn-dann an nor, ny yllis igeri an lyther na mires orto.* »

Skrifys gans Duw y honan, ny yll an lyther bos igerys gans nagonan a'y greaduryow nevek po dor.

Vers 4 : « *Ha my a oelas yn feur drefenn na veu denyth kevys gwiw dhe igeri an lyther na mires orto.* »

Yowann yw avel ni kreadur dor ha'y dhagrow a dheskrif an ahwer a'n kenedhel avel den a-wel an maglennow gorrys gans an jowl. Ev a lever yn apert: «Heb diskwedhyans, piw a yll bos selwys?». Ytho, ev a dhiskwa an gradh ughel a'n anvodhvos a'y synsys, ha'y sewyans marwel: an mernans dewblek.

Vers 5 : « *Hag onan a'n henavogyon a leveris dhymm: Na wra oela; otta, lew loeth Yuda, askorr Davydh, re fethas dhe igeri an lyver ha'y seyth sel.* »

An « *henavek* » dasprenys a'n nor gans Yesu yw gwiw dhe ughella a-ugh oll an kreaturs bew hanow Yesu-Krist. I a aswonn dhodho an domynans a wrug ev y honan deklarya dhe dhegemmeres dhiworth an Tas ha'n kreaturs nevek yn Matt.28:18 : « *Yesu, ow tos nes, a gewsis orta yn kettell'ma: Oll galloes a veu res dhymm yn nev ha war an nor* ». Yth yw dre dargettya y enkorforans yn Yesu, y hwrug Duw awenhe Yakob neb, ow profoesa a-dro dh'y vebyon, a leveris a-dro dhe Yuda : « *Yuda yw lew yowynk. Ty a dhehwel dhiworth an ladhva, ow mab! Ev a bledh y dhewdhow, ev a wrowedh avel lew, avel lewes: piw a wra y dhrehevel? Ny wra an gwelenn kildenna dhiworth Yuda, na'n lorgh soedhogel a'y dreys, bys pan dheffo an Schilo, ha'n poblow dhe wostydh dhodho. Ev a gelm y asen dhe'n winbrenn, ha dhe'n gwella spern flogh y asenes; Ev a wolgh y dhillas yn gwin, hag y vantell yn goes an grappys. Yma y dhewlagas rudh a win, ha'y dhyns gwynn a leth* (Gen.49:8 dhe 12) ». Gwys an gwin a vydh them an « *trevas* » dargenys yn Apo.14:17 dhe 20, hag yw profoesyys yn Esaya 63 ynwedh. A-dro dhe'n « *askorr Davydh* », ni a red yn Esa.11:1 dhe 5 : « *Ena y teu skorrenn yn-mes a gorf Ysai, hag askorr a wra dos yn-mes a'y wreydhyow. Spyrys an ARLOEDH a wra powes warnodho: Spyrys furneth ha konnykter, Spyrys kusul ha nerth, Spyrys godhvos hag*

own a'n ARLOEDH. Ev a wra anella own a'n ARLOEDH; Ny vreus ev war semlans, Ny lever ev derivas war glow. Mes ev a vreus an voghosogyon gans ewnder, hag ev a wra breusi gans ewnhynseth war an re anfeusik a'n nor; Ev a wra gweskel an nor gans y er kepar ha gorsenn, ha gans anall y dhiwweus ev a wra merwel an den drog. Ewnhynseth a vydh grogys y dhiwglun, ha lenduri grogys y dhiwglun. ». An trygh a Yesu war pegh ha memans, y arveth, a re dhodho an gwir laghel ha legitim dhe igeri lyver an Diskudhans, may fo y dhewisys gwarnys ha gwithys erbynn maglennys kryjyk marwel a wra ev tewlel, dre'n jowl, rag toella an dus ankryjyk. Ytho an lyver a vydh igerys yn tien dhe'n eur mayth a an orden a Danyel 8:14 yn effeyth, henn yw, an kynsa dydh a'n gwenton yn 1843 ; kyn fo y gonvedhes ansowr res dhe vos amendys dres an termyn, bys yn 2018.

Vers 6 : « *Ha my a welas, yn kres an tron ha'n peswar kreatur bew ha yn kres an henavogyon, oen esa avel ledhys. Yth esa dhodho seyth kern ha seyth lagas, yw seyth spyrys Duw dannvenys dres oll an norvys.* »

Res yw gul notyans a bresens an oen « yn kres an tron », rag ev yw Duw yn y sansheans liesfasek, hag ev yn kettermyn, an unn Duw gwrier, an argael Mighal, Yesu-Krist Oen Duw, ha'n Spyrys Sans po « seyth spyrys a Dhuw dannvenys dre oll an nor ». Y « seyth korn » a verk sansoleth y alloes ha'y « seyth lagas », sansoleth y wolok, a hwithra yn town prederow ha gwriansow y greaduryon.

Gwers 7: « *Ev a dheuth, hag ev a gemmeras an lyver a leuv dhyghow neb o esedhys war an tron.* »

An skeus ma a dhiskwa geryow Apo.1:1 : « Diskwedhyans a Yesu Krist a ros Duw dhodho rag diskwedhes dh'y gethyon an pyth a goedh hwarvos **uskis**, hag ev re wrug y wodhvos, ow tannvon y el, dh'y gethyon Yowann ». An messaj ma a'n jeves an amkan a dherivas dhyn bos dalgh an Diskwedhyans diderfyn drefenn y vos res gans Duw, an Tas, y honan ; ha hemma dre worra warnedhi, y vennath oll diskwedhys gans y « leuv dhyghow ».

Vers 8: « *Pan gemmeras an lyver, an peswar kreatur bew ha'n peswar henavek warn ugens a omblegyas a-dherag an oen, ow syns pubonan telyn ha hanafow owr lenwys a elestennow, yw pysadow an syns.* »

Synsyn a'n vers ma, an alhwedh arwodhek: « *hanafow owrek lenwys a eledh, yw pysadow an syns* ». Oll kreaturs nevek ha dor a veu dewisys dre aga lelder a ombleg a-rag « an oen » Yesu Krist rag y wordhya. An « telynnow » a verk an kesunyans ollgemmyn a wordhyansow ha gordhyans kuntellek.

Gwers 9: « *Hag y kana kana nowydh, ow leverel: Ty yw gwiw dhe gemmeres an lyver, ha'y selyow dhe igeri; rag ty a veu ledhys, ha ty a wrug dasprena rag Duw, dre dha woes, tus a bub loeth, a bub taves, a bub pobel, hag a bub kenedhel;* »

An « kan nowydh » a solempnya delivrans a begh ha, dres termyn, disomdhiskwedhyans an awtours a'n rebellyans. Rag, ny wrons i disomdhiskwedhes bys vykken saw wosa an breus diwettha. An dus dasprenys gans Yesu-Krist a dheu a bub pennfenten, a bub liw ha hil denel, « *a bub loeth, a bub taves, a bub pobel, hag a bub kenedhel* »; a brov bos an towl selwyek profys yn unnsel yn hanow Yesu-Krist, herwydh an pyth a dheriv Act.4:11-12: « *Yesu yw an men skonys genowgh hwi drehevyoryon, hag yw devedhys penn an gorn. Nyns eus selwyans yn denvyth arall; rag nyns eus yn-dann nev hanow arall vyth res yn mysk tus may tal dhyn bos selwys.* ». **Oll** ytho, an kryjyansow erell yw illegitim ha toellow dynsek tebel. Y'n kontrari, dhe'n kryjyansow fals, an kryjyans kristyon gwir yw ordenys gans Duw yn maner a resons. Skrifys yw na wra Duw kemmeres favor a dhenvyth; y hwaskadow yw an keth rag oll y greaduryon, ha'n selwyans re brofyas a'n jevo pris a dheuth ev dhe dhela y honan. Wosa godhevel rag an daspren ma, ny wra ev saw selwel an dus a vreus ev dhe vos gwiw dhe gavos y verther.

Vers 10: « *ty re's gwrug myghternedh hag oferysi rag agan Duw, hag i a wra reynya war an nor* ».

Myghterneth nev pregewthys gans Yesu, re gemmeras furv. Ow receva « *an gwir dhe breusi* », an re dewisys yw kehevelys dhe vyghternedh herwydh Off.20:4. Y'aga oberow a'n kynsobleans, an « *oferysi* » a offrynnas rag pegh, sakrifisow enevalek arwodhek. Duryas an « *mil vlydhen* » a vreus nevek, an re dewisys a wra, ynwedh, der aga breus, darbari an diwettha viktimow a aberth bras ollvysel, a dhistru, yn unnweyth, oll an kreaturs koedhys a'n nevow ha'n nor. Tan « *an poll tan a'n nessa mernans* » a's dile yn jydh an diwettha vreus. Nyns yw saw wosa an distruyans ma y fydh an nor nowydhhes gans Duw ha degemmeres an re dewisys dasprenys. Henn yw an prys may fydh, gans Yesu-Krist, *an Myghtern a vyghternedh ha'n Arloedh a arlydhi d'Apo.19:16, « i a wra reynya war an nor ».*

Gwers 11: « *My a viras, ha my a glewas lev lies el a-dro dhe'n tron ha'n kreaturs bew ha'n henavogyon, ha'ga niver o myryades a myryades ha milyow a vilyow* ».

An vers ma a dhiskwedh dhyn, yn kever, an tri bagas a weloryon a woel an batalyow spyrysel dor. An Spyrys a gomprenedh an elow y'n prys ma avel bagas arbennik gans niver pur veur: « *myryades a vyrryadow ha milyow a vilyow* ». Yma elow an Arloedh lemmyn owth omladh yn ogas, gorrys yn servis y dus dasprenys, y dus etholys dor, may hwithons, gwithons ha dyskons yn y hanow. Y'n kynsa lin, an kynsa dustunioryon ma rag Duw a goedhva istori personel ha kuntellek bewnans war an nor.

Vers 12: « *Yth esens ow leverel gans lev ughel: An oen re beu ledhys yw gwiw dhe dhegemmer galloes, rychys, furneth, nerth, enor, gordhyans, ha gormola.* »

An eledh re withas war an nor servis aga hembrenkyas Mighal, neb a omdhiwiskas a'y oll alloesow duwel dhe dhos ha bos an Den perfydh a omoffryas yn sakrifis a'y vodh, dhe dhelivra peghosow y dus dhewisys. Wosa y ro a ras, an dus dhewisys dasserghys hag entra yn bywnans heb diwedh, an eledh a dhasri dhe Grist Duw oll an attrivys a'n jeva yn Mighal: « *an nerth, an rychys, an furneth, an grevder, an enor, an gordhyans, ha'n gormola.* »

Gwers 13: « *Ha pub kreatur eus y'n nev, war an nor, yn-dann an nor, war an mor, ha pup-tra eus ynno, my a's klewas ow leverel: Dhe neb usi esedhys war an tron, ha dhe'n oen, bedhes gormola, enor, gordhyans, ha nerth, dhe vyns an oesow!* »

Kreaturs Duw yw unnver. I re garas oll diskwedhyans a'y gerensa diskwedhys dre ri y honan yn Yesu-Krist. An towl desinys gans Duw yw sewena splann. Y dhewis a garesigyon yw kowlwrys. An vers a dhaswra furv an messaj a'n kynsa el a Apo.14:7: « *Ev a leveris gans lev ughel: Perthynjewgh Duw, ha rewgh glori dhodho, rag bos devedhys eur y vreus; hag omblegyewgh dhe neb a wrug an nev, ha'n nor, ha'n mor, ha'n fentyow dowrow.* ». An diwettha dewis gwrys a-dhia 1843 re worras war gonvedhes an vers ma. Ha'n re dewisys re glewas ha gorthebi dre dhastelleth y'n fydh kristyon an praktyk a bowes an seythves dydh praktys gans abesteli ha dyskyblon Yesu bys y forsak a-dhia 7 Meurth 321. An Duw kreator re beu enorys dre revrons an peswora gorhemmynn mayth yw kolonn dhodho. Y hwyrvydh skeus a splannder nevek may lever oll y greaduryon, ow sewya yn tiwysyk messaj kynsa el Apo.14:7: « *Dhe neb yw esedhys war an tron, ha dhe'n Oen, bedhes gormola, enor, glori, ha nerth, dhe'n oesow a oesow!* ». Merkyewgh, an geryow a dhasgemmer, yn tuel arall an geryow devynnys gans an eledh yn vers 13 kyns. A-dhia y dhasserghyans, Yesu re gavas y vewnans nevek arta: « *y alloes, y rychys, ha'y furneth* » avel Duw. Y'n bys, y eskerens diwettha a naghys dhodho « *an gormola, an enor, an glori ha'n nerth* » o dyllys dhodho avel Duw kreator. Ow kul galow dhe « *y nerth* », ev re's fethas oll wortiwedh ha'ga therri yn-dann y dreys. Ytho, lenwys a gerensa ha grasyans, warbarth, y greaduryow sans ha pur a dhasro dhodho yn lagha y destennow a splannder.

Gwers 14: « *Hag an peswar kreatur bew a leveris: Amen! Ha'n henavogyon a omdennas hag omblegyas* ».

An trigoryon a'n bysow pur a asent dhe'n dasri, ow leverel: « *Yn gwir! Gwir yw!* » Ha'n re etholys a'n nor dasprenys dre ger sublimys a ombleg a-rag aga Duw Ollgalloesek gwrier devedhys dhe omgigya yn Yesu-Krist.

Diskwedhyans 6: Gwarioryon, kessydhiansow divin ha tokynnow dermyn a'n oes kristyon

My a dhaskev an dyskans res yn Apo.5: ny yllir igeri an lyver marnas pan vo an « *seythves sel* » kemmerys dhe-ves. Rag gul an igerans ma, y tal dhe'n dewisys gans Krist **res dres eghenn** approveya praktis an sabot a'n seythves dydh; ha'n dewis spyrysel ma a'n qualifi, dhe dhegemmeres dhiworth Duw a'n approve, y furneth ha'y dheskernans spyrysel ha profosek. Ytho, heb bos an tekst y honan yn kler, an dewisys a wra, aswon an « *sel Duw* » menegys yn Apo.7:2, dhe'n « *seythves sel* », a dhege hwath an lyver Diskudhans, hag ev a wra kevrenna, gans an dhew « *selyow* », an seythves dydh sanshes dhe bowes gans Duw. An fydh a wra an dyffrans yntra'n golow ha'n tewlder. Ytho, rag neb na aswon an sabot sanshes, an profoesans a wra pesya bos lyver degez, hermetek. Ev a yll aswon nebes testennow apert, mes an diskudhansow bywek ha lymm a wra an dyffrans yntra bewnans ha mernans, ny wra ev aga honvedhes. An poester a'n « *seythves sel* » a wra omdhiskwedhes yn Apo.8:1-2 may hwra an Spyrys ri dhodho an rol a igeri an them a'n « *seyth hirgorn* ». Hag yth yw yn negysyow an « *seyth hirgorn* » ma, y hwra towl Duw dos ha bos kler. Rag them an *hirgorn*yow yn Apo.8 ha 9 a dheu, yn kehevelep, dhe gowla an gwiryonedhyow profoesys yn themys an « *lytherow* » yn Apo.2 ha 3 ; ha'n « *selyow* », yn Apo.6 ha 7. Yth yw an strateji dhywyk kepar ha'n strateji a wrug devnydh anodho dhe dhrehevel y dhiskwedhyans profoesek res dhe Dhaniel. Wosa bos kwalifys rag an sodh ma dre ow akseptans a'n praktis a'n Sabot sanshes ha dre y dhewis soeveran, an Spyrys re igeris dhymm lyver y Dhiskwedhyansow orth igeri an « *seythves sel* ». Diskevyn lemmyn an honanieth a'y « *selyow* ».

Gwers 1 : « *My a viras, pan wrug an oen igeri onan a'n seyth sel, ha my a glewas onan a'n peswar kreatur bew ow leverel kepar ha lev taran : Deus.* »

An kynsa « *bewonans* » a verk an myghterneth ha nerth an « *lew* » a Apo.4:7, herwydh Jug.14:18. An *lev taran* ma yw duwek ha a *dheuth yn-mes a'n tron* a Dhuw yn Apo.4:5.

Ytho, an Duw Ollgallosek yw ow kewsel. Ygerans pub « sel » yw galow a Dhuw dhymm may hweliv ha konvedhes messaj an welesigeth. Y'n termyn re sevis, Yesu re lavarsa dhe Felip: « *Deus ha gweles* » rag y elwel dhe'y holya.

Vers 2: «*My a viras, hag otta, margh gwynn. Neb esa owth esedha warnodho a'n jeva gwarek; kurun a veu res dhodho, hag ev eth yn-rag ow fetha ha dhe fetha.*».

Angwynna dhiskwa y lannder perfydh; anmarghyw imaj an bobel dewisys a wra ev ledya ha dyski herwydh Yak.3:3: «*Mar korryn an fronn yn ganow mergh rag may hwrellons gostya dhyn, ni a wra hemma ynwedh dhe oll aga horfow.*» ; y « *gwarek* » a verk saethow y er divin ; y « *kurun* » yw « *kurun an bywnans* » kevys dre y vertherieth kemmerys yn fol ganso ; y feth o ervirys a-dhia y wrians an kynsa den ; nyns eus dout bos an deskrifans ma an Duw Ollgallosek Yesu-Krist. Y feth diwettha yw sur drefenn ev dhe fetha an jowl, pegh ha mernans yn Kalvari. Zakaria 10:3-4 a afydh an imajys ma ow leverel: « *Ow sorr re dhewiis erbynn an bugeledh, ha my a gessydh an gever gorow; rag YaHWéH a luyow a vysytyas y flokk, chi Yuda, hag ev a wra anodho avel y vargh a wolewder y'n vatel; anodho y teu an korn, anodho an kentrow, anodhogwarak bresel ; dhodho y teu oll an bennogyon war-barth.* » Budhugeth an Krist duw a veu dyllys gans an « *sansheans an seythves dydh* » a'gan seythun, a-dhia gwrians an bys; an sabot, ow targana powes an « *seythves* » milvlydhen, gelwys « *mil vlydhen* » yn Apo.20:4-6-7, may hwra Yesu, dre y vudhugeth, dri y re dewisys rag an bys heb diwedh. An selyans an sabot a-dhia sel an bys dor a afydh an lavar ma: « *gyllys yn trygh* ». An sabot yw an arwoedh targanek a'n vudhugeth dhuw ha denel erbynn pegh ha'n jowl hag yndella, yma Duw ow selva oll y dowlen a « *sansheans* » yw, a'n pyth a bew dhodho hag a denn dhe-ves dhiworth an jowl.

Gwers 3: « *Pan wrug ev igeri an nessa sel, my a glewas an nessa kreatur bew ow leverel: Deus* ».

An « *nessa bew nessa* » a styr « *an leugh* » a'n sakrifisow yn Apo.4:7. Spyrys an sakrifis a vewhe Yesu-Krist ha'y dhyskyblon gwir may hwrug ev leverel dhedha: « *Mar mynn nebonan ow holya, gwres omdhiswora, kemmeres y grows warnodho, ha'm holya* ».

Vers 4 : « *Hag yth eth yn-mes margh arall, rudh. Neb a varghogas dhodho a dhegemmeras galloes dhe gemmeres kres dhiworth an nor, may hwrello tus om ladha an eyl y gila; ha kledha meur a veu res dhodho.*».

An « *rudh* », po « *rudh tan* », a styr an pegh yw kennerthys gans an Distrayer Penn, Satan, yn imaj « *an Abbadon Apollyon* » a Apo.9:11 ; « *an tan* » ow pos an fordh ha sin an distruyans. Ev a led ynwedh y gamp drog, gwrys a eledh drog koedhys ha galloesow tir a veu toellys ha dyghtys. Nyns yw travyth a-der kreatur a « *a dhegemmer* » a Dhyw « *an galloes dhe gemmeres kres dhiworth an nor, may hwrello tus om ladha an eyl y gila* ». An ober ma a vydh reknys dhe Rom, « *an venyn hora Babylon vras* » yn Apo.18:24 : « *ha drefenn bos kevys ynni goes an profoesi ha'n syns ha peub re beu ledhys war an nor* ». An « *Distruer* » a'n kristonyon lel yw aswonys y'n keth vaner ha'y vyktymys. « *An kledha* » a dhegemmer, a verk an kynsa a'n peswar kessydhians euthek duwys menegys yn Esek.14:21-22 : « *Ya, yndella y kews an Arloedh, YaHWéH: Kyn tannvonav erbynn Yerusalem ow peder kessydhians euthyk, an kledha, an nowt, bestes gwyls ha'n pla, dhe dhistrui an dus ha'n bestes, bydh dhe'n kontres remenant a dhiank, a wra dos yn-mes, mebyon ha myrghes ...*».

Vers 5: « *Pan igoras an tressa sel, my a glewas an tressa kreatur bew ow leverel: Deus. My a viras, hag otta, yth omdhiskwedhas margh du. Neb a'n marghogha a synsi poesans yn y dhorn* ».

An « *tressa bewnans* » yw « *an den* » gwrys war-lergh imaj Duw a Apo.4:7. An karakter ma yw fiktiv, mes yth yw an nessa kessydhians a begh herwydh Esek.14:20. Owth oberi erbynn boes tus, yma hemma prys aan nowedh. Y'n oes ma, hi a vydh gorrys yn lytherel keffrys ha spyrysel. Hi a dhre yn aga dew dhefolya mernans, mes yn hy styr spyrysel a dhibans a wolow duw, hi a'n jeves a-dhistowgh mernans an « *an nessa mernans* » gwithys rag

an re a goedhas, dhe vreus diwettha. Messaj an tressa marghek yw: drefenn den dhe vos namna vo dhe'n imaj a Dhuw, mes dhe'n imaj a enevales, my a'n difeudh a'n pyth a'n bewo: y voes kig ha'y voes spyrysel. An mantol yw arwodh a wirvreus, omma an huni a Dhuw a vreus oberow fydh kristonyon.

Gwers 6 : « *Ha my a glewas yn kres an peswar bewnans lev ow leverel: Musur a waneth rag unn diner, ha tri musur a heydh rag unn diner; mes na wra drog dhe'n oyl ha'n gwin* ».

An lev ma yw an Krist dispresys ha frustrys gans an fydh fals a'n kryjgyon fals. Yma komparison a'n keth pris rag myns a gwaneth le ages ages an heydh. A-dryv an profyans hel ma a heydh yma messaj a nivel spyrysel pur ughel ow kudha. Yn hwir, yn Num.5:15, an lagha a dhiskwedh offrynn « *a heydh* » dhe dhyghtya kudynn a *avius* omglywys gans gour orth y wreg. Red ytho len yn manyl, yn tien, an dyghtyans deskryfys yn verow 12 dhe 31 mar mynnydh konvedhes. Yn y wolow, my a gonvedhas bos Duw y honan, *an Pries* yn Yesu Krist a'n Eglos, y *gwreg*, deposya omma kuhudhans rag « *tamm a avi* » ; hag a vydh afydhys gans kampoellans a'n « *dowrow hwerow* » menegys y'n « *tredhorn tryja* » yn Apo.8:11. Y'n argerdh yn Niverow 5, y talvia dhe'n wreg eva dowr leun a dhoust, heb sewyans, mar innocents mes, ow tos hwerow mar pe kablus, hi a vydh gweskeys gans molleth. *Avoutri* a'n Pries o denegys yn Apo.2:12 (kudhys gans an hanow *Pergamum*: treuspassya an demmedhyans) hag Apo.2:22, hag y fydh yndella afydhys arta dre gelm gwrys yntra'n 3 *sel* ha'n 3 *tredhorn*. Y'n termyn eus passys, yn lyver Daniel, an keth tra a wrug 'afina' gans Daniel 8, honanieth romanek an '*korn byghan*' a Dan.7 diskwedhys avel 'tybyans'. An kehevelans ma ynter Daniel 2, 7 ha 8 o an nowodh a wrug vy dhe brovi an honanieth romanek; hemma rag an kynsa prys a-dhia bosva an adventydhieith. Omma, yn an Dhiskwedhyans, yth yw an taklow diskwedhys yn keth maner. My a dhiskwa an gwari war an oes kristyon kehevelep a'n tri them penn, an lytherow, an selyow ha'n hirgorn. Hag yn an Dhiskwedhyans, an them a'n '*tredhornyow* » a len an keth ober avel Daniel 8 rag lyver Daniel. An dhew elven ma a dhre provyans heb anodha an profoesans a brofya unnsel an « *tamm* » re henwis vy « *dybyans* » yn studhyans Daniel. Ytho, an geryow ma, « *tamm a avi* » diskwedhys yn Num.5:14, yw devnydhys rag Duw ha'n Kuntelles a-dhia Apo.1 bys Apo.6 ; ena gans igerans an lyver gwrys possybyl dre aswon an « *seythves sel* » dhe'n Sabat an seythves dydh, them Apo.7, « *an tamm a avoutri* » a'n Eglos a vydh « *afydhys* » y'n them a'n « *tredhornyow* » ha'n chaptrow 10 dhe 22 a sew. Ytho, an Spyrys a re, yn chaptour 7, rol a bost tollva, mayth yw res kavos kummys a entra. Y'n kas a'n Diskudhans, an awtorita ma yw Yesu-Krist, an Duw Ollgalloesek ha'n Spyrys Sans, ev y honan. An porth a-bervedh yw igerys dhe neb, ev a lever, a « *a glew ow lev* » a'm *igor pan frappav orth y dharas* (an porth a'n kolonn), *hag a dhyb genev ha my ganso* », herwydh Apo.3:20. « *An gwin ha'n oyl* » yw an arwodhyow a'n goes skoellyes gans Yesu-Krist ha Spyrys Duw. Ynwedh, yth esons i aga dew owth oberi rag yaghhe goliow. An gorhemmynn a « *na wul drog dhedha* » a styr Duw ow kessydhya, mes ev a'n gwra hwath gans kemmysk a'y dregeredh. Ny vydh hemma an kas, rag an « *seyth pla diwettha* » a'y « *serri* » a'n dydhyow diwettha war an nor herwydh Apo.16:1 ha 14:10.

Vers 7: « *Pan igoras an peswara sel, my a glewas lev an peswara kreatur bew ow leverel: Deus.* »

An « *peswara bew* » yw « *an er* » a'n ughelder nevek supreme. Ev a dhargan omdhiskwedhyans an peswara kessydhyaans a Dhuw: an vernans.

Vers 8 : « *My a viras, hag otta, yth omdhiskwedhas margh liw gwelw. Neb a varghogas anodho o henwys ankow, ha'n dre ynkledhva a'n holyas. Galloes a veu res dhedha war beder rann a'n norvys, dhe ladha tus dre'n kledha, dre'n divoetter, dre'n pla, ha dre bestes gwyls an nor.* ».

An derivas yw afydhy, yth yw yn hwir « *ankow* », mes yn ystyr a vernans yn unn gessydhy dre drokkesow. Yma an vernans ow tochy oll an dus a-dhia pegh kynsa, mes omma « *pedervar an nor* » yw gwekys gensi yn unnsel, « *gans an kledha, divoetter, ankow* » drefen klevesow epidemek, ha dhe'n « *bestes gwyls* » keffrys enevales ha tus. An « *pedervar an nor* » ma a vynnasa Europa kristen heb fydh ha'n kenedhlow galloesek a wra dos anedhi y'n 16ves^{ves} kansvledhen: an dhew gontinent amerikanek hag Ostrali.

Gwers 9: « *Pan wrug ev igeri an pypes sel, my a welas yn-dann an alter enevow an re a via ledhys drefenn ger Duw ha drefenn an dustuni a wrussons i ri* ».

An re ma yw, an viktimow a'n gwriansow 'bestek' gwrys yn hanow an fydh kristyon fals. Hi yw dyskys gans an rejym papol romanek, seulabrys arwodhys yn Apo.2:20, gansan venyn Jezebel mayth usi an Spyrys ow ri an gweythres *dhe dhyski* y servysi po yn lytherel: « *y gethyon* ». I a veu gorrys « *yn-dann an alter* », ytho yn-dann skovarn grows Krist a wra dhedha kemeres rann yn y « *ewnder heb diwedh* » (gweles Dan.9:24). Dell vydh diskwedhys yn Apo.13:10, an re dewisys yw mertheryon ha ny vydhons bythkewth lehasoryon, na ledhoryon tus. An re dewisys omgemerys y'n vers ma, aswonmys gans Yesu, re'n holyas bys yn ankow avel mertheryon: « *rag ger Duw ha rag an dustuni a wrussons i ri* » ; rag an fydh gwir yw oberus, bythkewth nys yw unnsel etikett fals ha sawor. Aga « *dustuni* » a veu yn poran ri aga bewnans rag gordhyans Duw.

Gwers 10 : « *I a armas gans lev ugel, ow leverel: Pes termyn, Mester sans ha gwir, y hokydhe dhe vreusi, ha dhe gemmeres dial a'gan goes war drigoryon an norvys?* »

Na wra an imaj ma dha doella, rag nys yw a-der aga goes skoellys war an nor a arm dial orth diwskovarn Duw, kepar dell wrug goes Abel ledhys gans y vroder Kayn herwydh Gen.4:10: « *Ha Duw a leveris: 'Pandr'a wruss'ta? Lev goes dha vroder a gri a'n dor bys dhymmo vy.'* ». Studh gwir an re varow yw diskwedhys yn Ecc.9:5-6-10. A-der Enok, Moyses, Elias, ha'n syns a veu drehevys yn termyn mernans Yesu-Krist, nys eus dhe'n re erell « *rann vrassa dhe bup-tra a vydh gwrys yn-dann an howl, rag aga thybyans ha'ga kov re verwis* ». « *Nys eus skentolet, na tybyans, na godhvos yn trigva an re varow rag aga kov yw ankevys* ». An re ma yw an rewlewn awenys gans Duw a-dro dhe'n mernans. An kryjoryon fals yw vikims a dhyskasow fals eritys a baganeth an filosofer grek Platon, may nys yw le y vrys a-dro dhe'n mernans yn fydh kristyon len a Dhuw an gwirder. Daskorryn dhe Platon an pyth yw dhodho ha dhe Dhuw an pyth yw dhodho: an gwirder a-dro dhe bup-tra, ha bedhen lojyk, drefenn bos an mernans an kontrari absolù a'n bywnans, ha nys yw furv nowydh a eksistans.

Gwers 11: « *Roes dhe bubonan anedha gwisk gwynn; ha leverys veu dhedha bos yn kosel pols hwath, bys pan vo kowlwrys an niver a'ga keswesoryon ha'ga breder a vedha ledhys avel dha* ».

An « *pows gwynn* » yw arwoedh a lannder merther a wiska Yesu yn kynsa yn Apo.1:13. An « *pows gwynn* » yw imaj a'y ewnder komptys yn termyn helghyansow kryjyk. Termyn an verther a dhallathas yn oes Yesu bys yn 1798. War dhiwedh an oes ma, herwydh Apo.11:7, « *an best a dhrehav a'n islon* », arwodh an Domhwelans Frynkek ha'y ownyow athek yn 1793 ha 1794, a worfen an arwaskow re beu ordenys gans an vyghterneth ha'n pabesteth Katholik, henwys aga honan avel « *best a dhrehav a'n mor* » yn Apo.13:1. Wosa an kas an Domhwelans, kres kryjyk a vydh selys yn bys Kristyon. Ni a red ynwedh: « *ha leverys veu dhedha bos yn kosel pols hwath, bys pan veu kowlwrys niver aga heskoweth gonis hag aga breder a dalvia bos ledhys avel dha* ». Powes an re varow yn Krist a bes bys y dhehwelyans splann diwettha. Owth aswonn bos messaj an « *pypves sel* » yw adressys dhe'n protestans helghys gans an ynkwisysyon pabek kristyon a'n termyn « *Thyatira* », an termyn a ladha an re dewisys a wra hedhi drefenn an weythres revolusyonary frynkek a wra distrui yn skon, yntra 1789 ha 1798, an nerth omladh a gevren an pabeth ha myghterneth frynkek. An « *hweghves sel* » a wra igeri ytho a wra omvys orth an rewlyans revolusyonary frynkek ma

henwys yn Apo.2:22 ha 7:14 « *galar meur* ». Yn an perfydhder doktrinal a's karakter, fydh protestyse a vydh ynwedh vyktym a anvynnyans an rejym revolusyonel athek. Dre y ober y fydh niver an re a dalvia bos ledhys kowlwrys.

Gwers 12: « *My a viras, pan wrug ev igeri an hweghves sel; hag yth esa dorgrys bras, an howl a dheuth ha bos du avel sagh gowlenn, an loer leun a dheuth ha bos kepar ha goes, ».*

An « *dorgrys* » res avel tokyn a'n eur a'n « 6^{ves} sel », a'gan gas dhe leurya an ober an Dy' Sadorn 1a^a Mis Du 1755 a-dro dhe 10 eur y'n myttin. Yth esa y gres yn geografek yn sita Lisboun, sita gatholik yn feur mayth esa 120 eglos katholik. Yndella Duw a dhiskwedhas an kostennow a'y sorr a dharganas an « *dorgrys* » avel imaj spyrysel ynwedh. An dargan gwrys a hwra bos kowlwrys yn 1789 gans rebellyans an bobel frynkek erbynn y vonarghieth; Duw re's dampnyas keffrys ha'y goweth Papysteth Katholik Romanek, an dhew skoettys bys yn mernans yn 1793 ha 1794; termynow an « *Diw Own* » revolusyonel. Yn Apo.11:13 an gweythres revolusyonel frynkek yw kehevelys dhe « *dorgrys* ». Ow galla dydhya an gwriansow kewsys, an profoesans a dheu ha bos moy kewar. «... *an howl a dheuth ha bos du avel sagh kelyn* », an 19^{ves} a vis Me 1780, ha'n fenomyn ma a veu henwys « *dydh tewl* » yn Amerika Gledh. Dydh heb golow howl vyth o hag a brofoesas ynwedh an gwriansow gans an athiesteth revolusyoner Frynkek erbynn golow ger Duw skrifys, symbolys omma gans an « *howl* »; an Bibel sans a veu leskys yn auto-da-fé. « *An loer leun a dheuth ha bos avel goes* », orth diwedh an jydh tewl ma, an kommol tew a asas an loer dhe omdhiskwedhes yn liw rudh tynn. Dre an imaj ma, Duw a afydhyas an chons re beu res dhe gamp tewlder an pabryel, yntra 1793 ha 1794. Y fia aga goes skoellys yn efan dre vann lymm an gilhotin revolusyoner.

Notenn : Yn Apo.8:12, ow kwaska « *an tressa rann a'n howl, an tressa rann a'n loer, ha'n tressa rann a'n ster* », messaj an « *peswara trompeth* » a wra afydhyas an gwiryonedh y fydh an vyktym a'n revolusyonerys tus dewisys gwir ha tus koedhys skonys gans Duw yn Yesu-Krist. Hemm a afydh ynwedh styr messaj an « *pympes sel* » a welsyn nans yw berr. Dre ober an atheydhi y hwra an diwettha mernansow a'n tus dewisys lel bos kowlwrys.

Vers 13: « *ha'n ster a'n nev a goedhas war an nor, kepar dell tewlel figys gwyrddh figbrenn yw kryghys gans gwyns garow.* »

An tressa arwoedh ma a'n termyn, y'n prys ma nevek, a veu kowlwrys yn lytherek y'n 13^{ves} a vis Du 1833, gwelys a-dreus oll tiredh an Statys Unys ynter hanternos ha pypm eur y'n myttin. Mes kepar ha'n arwoedh kyns, y hwodhva hwarvos spyrysel a vrasder na yllir y dhybreidi. Piw a allsa nivera an ster ma re goedhas yn furv skovva a-dreus oll an ebron a-dhia hanternos bys pypm eur y'n myttin? Hemm yw an imaj a Dhyw a ro dhyn a goedh an kryjgyon protestynek dhe'n 1843, an prys mayth ens i vyktym a dhekret Dan.8:14 owth entra yn effeyth. Ynter 1828 ha 1873, gweythres an avon « *Tigris* » (Dan.10:4), hanow an best ow ladha den yw afydhys yndella yn Dan.12:5 bys 12. Y'n vers ma an « *figbrenn* » image loayalder pobel Duw, marnas yw an loayalder ma chalenjys gans imaj an « *figys gwyrddh* » tewlys war an nor. Y'n keth vaner, kryjjans protestantek a veu degemmerys gans Duw gans withadow ha termyn a-brys, mes dispresyans rag messajow profetek William Miller ha nagh a dhasvewa an sabot re gawsys y koedhans yn 1843. Dre an nagh ma y remaynya an « *fig* » avel « *gwyrddh* », ow nagha tevi dre dhegemmeres golow Duw, merwel a wra hi. Hi a wra gortos y'n studh ma, koedhys a ras an Arloedh bys dhe dermyn y dhehwelyans splann, yn 2030. Mes bedhewgh war, dre hy nagh a'n diwettha golowys, a-dhia 1994, an adventieth soedhogel re dheuth ha bos, « *ev ynwedh* », a « *fig gwyrddh* » destnys dhe verwel diwweyth.

Vers 14 : « *An nev a omdennas avel lyver a veu rollys; hag oll an menydhynow ha'n enesow a veu removyes a'ga le.* »

An dorgrys ma yw ollvysel y'n prys ma. Dhe dermyn y omdhiskwedhyans splann, Duw a wra krygholla an nor ha pup-tra a'n jeves, tus ha bestes. An ober ma a hwer dhe

dermyn an « *seythves a'n seyth pla diwettha a sorr Duw* », herwydh Apo.16:18. Hemma a vydh eur aga dasserghyans rag an gwir dhewisys, « *an kynsa* », an eur a'n « *gwynnvys* », herwydh Apo.20:6.

Vers 15 : « *Myghternedh an nor, an dus vras, hembrenkysi breselyek, an dus rych, an dus gallosek, oll an gethyon ha'n dus rydh, a omgudhas yn mogowyow hag yn karregi an menydhyyow.* »

Pan omdhiskwa an Duw kreator yn y splannder ha'y nerth oll, nys eus galloes denel a yll sevel, ha nys eus harber a yll gwitha y eskerens dhiworth y sorr ewn. An vers ma a dhiskwa hemma: ewnder Duw a dhro unnhas pub rann gablus a'n kenedhel dhenel.

Vers 16: "*Hag i a leveris dhe'n menydhyyow ha dhe'n karregi: Koedhewgh warnan, ha kudhewgh ni a-dherag fas neb usi owth esedha war an tron, hag a-dherag sorr an Oen;*"

Yn hwir, an oen yw hag a esedh war an tron duw, mes y'n eur ma nys yw an oen ledhys a omdhiskwedh dhedha, mes an "*Myghtern myghternedh hag Arloedh arlydhi*" a dheu dhe waska y eskerens an dydhyyow diwettha.

Vers 17: "*rag debrans meur y sorr re dheuth, ha piw a yll sevel?*"

An pyth yw orth an prys yw "*dury*", henn yw, survia wosa interventyans justys Duw.

An re a yll « *bysweles* » y'n eur euthyk ma yw an re esa ow mos dhe verwel, herwydh towl an dekrew domhwelek kovhes yn Apo.13:15, may talvia an withoryon an sabot sans dhe vos distruys war an nor. Yth yw diskwedhys own an re esa ow mos dh'aga ladha, diskwedhys y'n vers kyns. Hag ytho, an re a yll dury dhe'n dydh a dhehwelyans yn golewder Yesu Krist a vydh them Apo.7, may hwra Duw diskwedhes rann a'y dowl a-dro dhedha.

Diskwedhyans 7: Adventeth an seythves dydh selys gans sel Du: an sabot

Vers 1: « Wosa hemma, my a welas peswar el ow sevel orth peswar korn an norvys; yth esens ow synsi an peswar gwyns a'n norvys, ma na hwythsa gwyns vyth war an nor, na war an mor, na war neb gwydhenn. »

An « peswar el » ma yw eledh nevek Duw omrynnys yn gwrians ollvysel diskwedhys gans an « peswar korn an nor ». An « peswar gwyns » a verk an breselyow ollvysel, an kedryow; yth yns i yndella « synsys », lettys, stoppys, hag a wra sewya, kres kryjyk ollvysel. « An mor » arwodh an Katholiketh ha « an nor » arwodh a fydh an Dasformyans yw yn kres an eyl orth y gila. Ha'n kres ma a wra omdhiskwedhes ynwedh war « an gwedhen », imaj a'n den avel unnigyn. An istori a dhysk dhyn bos an kres ma ynniys dre wanheans an galloos papal skwatys gans an athiesteth kenedhlek frynkek yntra 1793 ha 1799, dermyn may ferwis an pab Pab VI yn prison Kastell Valence-war-an-Ron, le may feu genys ha trigys vy. An ober ma yw kevys dhe « an best a yskynn a'n downder » yn Apo.11:7. Hi yw henwys ynwedh « 4a hirgorn » yn Apo.8:12. Wosa hi, yn Frynk, an rejym emperourek a Napoleon 1^{er} arwodhys avel « er » yn Apo.8:13, a wra gwitha y awtorita war an kryjyans katholik daswrys gans an Concordat.

Gwers 2: « Ha my a welas el arall, ow yskynna a-dhyworth howldrevel, ha synsi sel an Duw bew; ev a armas gans lev ughel dhe'n peswar el may feu res dhedha gul drog dhe'n nor ha'n mor, hag ev a leveris: ».

An « howl ow trehevel » a verkya Duw ow vysytya, yn Yesu-Krist, y flokk dor yn Luk 1:78. An « sel an Duw bew » a omdhiskwedhes yn kamp nevek Yesu-Krist. A-dhyworth « lev ughel » a afydhyas y awtorita, an el a worhemmynn dhe'n nerthow eledhek tebel ollvysel re dhegemmeras a-dhyworth Duw an akordyans « gul drog », dhe « an nor » ha dhe « an mor » henn yw, dhe'n fydh protestans ha dhe'n fydh katholik romanek. An styryansow spyrysek ma ny wra lettya devnydh lytherennus a wra omdhiskwedhes yn « an nor, an mor ha'n gwydh » a'gan kreasyon; an pyth a via pur anghaval dhe skonya gans devnydh arvow nuklerek yn termyn an « hweghves hirgorn » d'Apo.9:13 dhe 21.

Gwers 3: « Na wrewgh drog vyth dhe'n nor, na dhe'n mor, na dhe'n gwydh, erna vo merkys gans sel tal an wesyon a'gan Duw. »

An manylyon ma a'gan gas dhe worra dallethvos an ober a selva an re dewisys yn gwenton 1843 bys yn Kynyav 1844. Wosa an 22a a vis Hedra 1844, y feu an kynsa adventyst, an kapten Joseph Bates, sellys dre dhegemmeres, yn tien y honan, an powes a'n seythves dydh sabat. Y fia ev skonys, tamm ha tamm, gans oll y vreder ha hwerydh adventyst a'n prys na. An selva a dhallathas wosa an 22a a vis Hedra 1844, hag y fia ev ow pesya dres "pyp mis" profesyys yn Apo.9:5-10 ; « pyp mis » henn yw, 150 blydhen gwir herwydh kod an jydh-blydhen a Ezé.4:5-6. An 150 blydhen ma o profesyys rag kres kryjyk. An kres selyes a weresas derivas ha displegyans ollvysel a'n messaj « adventist an seythves dydh », representys lemmyn yn pub pow howlsedhes hag yn pub le may hyllir y wul. Misyon an adventist yw ollvysel, hag ytho, yma hi ow kortos yn tien war Dhuw. Nyns eus dhedhi travyth dhe dhegemmeres dhyworth kryjyansow kristyon erel hag y tal dhedhi, rag bos bennigys, omdhiskwedhes yn tien war an awen res gans Yesu-Krist hy Fenn a bennow, nevek, a re skentolet he redya an « Bibel sans » ; an Bibel, ger skrifys Duw a dhispleg y « dew dest » yn Apo.11:3. Dallethys yn 1844, an termyn a gres surhe gans Duw a hedh yn Kynyav 1994 dell dhiskwa studhyans Apo.9.

Noten bosek a-dro dhe 'sel Duw': Nyns yw an sabot y honan lowr dhe justifia y rol a 'sel a Dhuw'. An selya a styr y tal bos kesoberys gans an oberow pareusys gans Yesu rag y syns: kerensa an gwiryonedhha'n gwir profetek, ha dustuni an frut diskwedhys yn 1 Kor.13. Lies a'n re a with an sabot heb gorthybi dhe'n kriterow ma a'n gas pan vo godros a vernans rag y praktyk. Nyns yw an sabot heryes, Duw a'n ro dhe'n dewisys, avel arwoedhev dhe vos dhodho. Herwydh Esek.20:12-20 : « My a ros dhedha ynwedh ow sabotow avel arwoedh yntra my ha i, may hwodhyens ow bos an ARLOEDH a'u sanshe.../...Sanshewgh ow sabotow,

ha bedhens arwoedh yntra my ha hwi may hwodher ow bos an ARLOEDH agas Duw. ». Heb kontradia, an pyth re beu leverys, mes moy dhe gonfirmya, ni a red yn 2 Tim.2:19 : « *Byttegyns, selven grev Duw a wra sevel, gans an geryow ma a serv avel **sel**: An Arloedh a woer **an re yw dhodho** ; ha: Piwpynag a lever hanow an Arloedh, bedhes pell a anjustys.* »

Gwers 4: « *Ha my a glewas niver an re re beu merkys gans an sel, kans ha dew-ugens mil, a bub loeth mebyon Ysrael:* »

An abostol Powl a dhiskwedhas yn Rom.11, dre imaj, bos an kenedhlow treyls yn kryjans ow pos plynsys war gwreydhen Abraham an patriarch, mayth omherth an Yedhewon dhodho. Selwys dre fydh, kepar hag ev, an kenedhlow treyls ma a bes yn spyrysel an 12 loeth Ysrael. Ysrael kigek, mayth o an tokyn an trodregghyans, re godhas, delivrys dhe'n jowl, rag y nagh a Vesegh Yesu. An fydh kristyon re godhas yn apostasi a-dhia an 7^{ves} a vis Meurth 321 yw ynwedh Ysrael spyrysel re wrug koedha a-dhia an dydh na. Omma, Duw a dhiskwedh dhyn Ysrael spyrysel gwiryon benniges ganso a-dhia 1843. Hemm yw an huni a dheg an genedhel ollvysel a adventieth an seythves dydh. Ha seulabrys, an niver, "144000", cytes, a dhervynn displegyans. Ny yllir y gemmeres yn lytherel, drefenn bos an henedhow a Abraham kevrynnys dhe'n « *sterenn an ebron* », an niver a hevel bos re vyghan. Rag an Duw kreatour, an niverow a gews kemmys ha'n lytherennow. Ytho res yw dhyn konvedhes an termyn « *niver* » a'n vers ma na dal bos styrys avel myns niverel, mes avel kod spyrysel sifrys a verk omdhegyans kryjyk a vennik Duw hag a worr a-denewen (ev a'n sansha). Yndella « 144 000 » a styr y'n for'ma: $144 = 12 \times 12$, ha $12 = 7$, niver Duw + 5, niver an den = kevambos yntra Duw ha'n den. An kub a'n niver ma yw arwoedh a berfydhder ha'y bedrek, anedha yw y enep. An musur ma a vydh an musur a'n Yerusalem nowydh deskryfys yn Apo.21:16 yn kod spyrysel. An termyn « *mil* » a dheu wosa a arwoedh niver dres niver. Yn hwir « 144 000 » a styr bush a dus dasprenys perfydh a wra kevambos gans Duw. An kampolla ma dhe luyow Ysrael ny dal dhyn marth drefen na asas Duw y dowl yn despit dhe'n fylladow a'y gevambosow gans tus. An patron Ebrow diskwedhys a-dhia an gas a Ejyp ny besas bys yn Krist heb acheson. Ha dre y wiryonedh kristyon ha gordhyans oll y arghadow, an unn a'n Sabot yn arbennik, ha'y ordenansow moral, yeghes, hag erel, dasvewys, Duw a gav, yn an adventieth dissydhek lel a'n dydhyow diwettha, patron a Ysrael herwydh y ughwel. Yn-medhyn ni ynwedh bos y'n tekst a'n 4^{ves} gorhemmynn, Duw a leveris a-dro dhe'n Sabatt dh'y Dhewisys: "Yma hwegh dydh dhis dhe wul oll dha ober ... mes an 7^{ves} yw dydh YaHWÉH, dha Dhuw." Yth yw an kas bos 6 dydh a 24 our owth akontya 144 our. Ytho, y hyllir konkludya bos an 144,000 selys gwithoryon lel a'n ordenans dhywys ma. Aga bewnans yw ordenys gans an revrons ma a'n hwegh dydh kummysys rag aga oberow a'n bys. Mes an 7^{ves} dydh i a enor an powes sanshes yw pynvikel an gorhemmynn ma. An karakter spyrysel a'n 'Adventist' Ysrael ma a vydh diskwedhys y'n verow 5 dhe 8 a sew. Nyns yw henwyn an hendasow Ebrow re beu gelwys an re a wrug an Ysrael kigek. An re re dhewisas Duw nyns yns i omma saw dhe dhoen messaj kudhys yn komposter aga devedhyans. Kepar dell yw gans henwyn an "*seyth kuntelles*", an re a « *dewdhek loeth* » a dhre lyther dhewblek. An moyha sempel yw diskudhys dre aga threylyans. Mes an moyha rych ha kompleth a worr war an derivasow gwrys pub mamm pan wra hi justifia ri hanow dh'aga flogh.

Gwers 5: « *a loeth Yuda, dewdhek mil merkyes gans an sel; a loeth Ruben, dewdhek mil; a loeth Gad, dewdhek mil;* »

Rag pub hanow, an niver « *dewdhek mil merkyes gans an sel* » a styr: lies den kesunys gans Duw selys gans an sabot.

Yuda : Gormola dhe YaHWÉH; lavarow mamm a Gen.29:35: « *My a varth YaHWÉH* ».

Ruben : Gwelowgh mab ; lavarow mamm a Gen.29:32 : « *YaHWÉH re welas ow uvelder* »

Gad : Lowena ; lavarow mamm a Gen.30:11 : « *Ass yw lowen!* »

Gwers 6 : « *a'n loeth Aser, dewdhek mil ; a'n loeth Nephthali, dewdhek mil ; a'n loeth Manasse, dewdhek mil ;* »

Rag pub hanow, an niver « *dewdhek mil merkyes gans sel* » a styr: bush a dus kesunys gans Duw selys gans an sabot.

Aser : Gwynnvys : lavarow mammek a Gen.30:13 : « *Ass ov vy gwynnvys!* »

Nephthali : Omvatallyas : lavarow mammek a Gen.30:8 : « *My re omvatallyas yn duvel erbynn ow hwoer ha my re fethas* ».

Manassé : Ankovhe : lavarow tasek a Jen.41:51 : « *Duw re wrug vy ankevi oll ow fienow* ».

Gwers 7 : « *a'n loeth Siméon, dewdhek mil; a'n loeth Levi, dewdhek mil; a'n loeth Issacar, dewdhek mil;* » Rag pub hanow, an niver « *dewdhek mil merkyes gans sel* » a styr : lies tus unys gans Duw selys dre an sabot.

Siméon : Clowes : kows mamm Gen.29:33 : « *YaHWéH re glewas nag o vy kerys* ».

Lévi : Kelmys : kows mamm Gen.29:34 : « *Rag an prys ma, ow gour a wra omgeli orthiv* ».

Issacar : Gober : kows mamm Gen.30:18 : « *Duw re ros dhymm ow gober* ».

Vers 8 : « *a'n loeth Zabulon, dewdhek mil; a'n loeth Joseph, dewdhek mil; a'n loeth Benjamin, dewdhek mil merkyes gans an sel.* »

Rag pub hanow, an niver « *dewdhek mil merkyes gans an sel* » a styr: lies den kesunys gans Duw selys gans an sabot.

Zabulon : Trigva : lavarow mamm Gen.30:20 : « *Y'n prys ma ow gour a wra triga genev* ».

Joseph : Ev a gemeras dhe-ves (po ev a geworr) : kowsow mamm Gen.30:23-24 : « *Duw re gemeras dhe-ves ow disenor... / (... may keworra YaHWéH mab arall dhymm)* »

Benjamin : Mab an dhyghow : kowsow mamm ha tas Gen.35:18 : « *Ha dell esa hi ow ri enev dhe-ves, rag yth esa hi ow merwel, hi a ros dhodho an hanow Ben-oni (Mab ow galar) mes an tas a'n gelwis Benjamin (Mab an dhyghow).*

An 12 hanow ma, ha lavarow mamm ha tas, a dheskrif an keverva bewys gans an diwettha kuntelles a adventoryon dewisys gans Duw; « *an wreg darbarys* » rag hy Gour Krist yn Apo.19:7. Yn-dann an diwettha hanow diskwedhys, henna a « *Benjamin* », Duw a dhargan an studh diwettha a'y Dewisys godrosys a vernans gans tus rebellyek. An chanj a hanow ordenys gans an tas, Ysrael, a dhargan interventyans Duw yn favours y dhewisys. Y dehwelans splann a wra trelya an studh. An re esa parys dhe verwel yw gordhyes ha kemmerys dhe'n nev mayth omjunyons dhe Yesu-Krist, an Duw kreator oll-galloesek ha splann. An lavar « *Mab an dhyghow* » a gemmer y styr profetek dien: an dhyghow o an Dewisys, po Ysrael spyrysel diwettha, ha'y vebyon, an dus dasprenys dewisys a's kompos. Ynwedh, an deves gorrys orth dhyghow an Arloedh (Matt.25:33).

Vers 9: « *Wosa henna, my a viras, hag otta, yth esa bush bras, na allsa denyth y nivera, a bub kenedhel, a bub loeth, a bub pobel, hag a bub taves. Yth esens a'ga sav a-rag an tron hag a-rag an oen, gwiskys yn powsyow gwynn, ha palmes yn aga diwla.* »

An « *routh veur, na allas denyth y nivera* » a dheg dustuni dhe'n natur arwodhek spyrysel kodhys a'n « *niveryow* » « 144000 » ha « 12000 » menegys y'n versow kyns. Dres henna, yma kampoell dhe dhilwans Abraham dre an lavar: « *ny ylli denyth aga nivera* »; kepar ha « *ster an ebron* » a dhiskwedhas Duw dhodho ow leverel: « *yndella a vydh dha has* ». Aga thasow yw liesek, *a bub kenedhel, a bub loeth, a bub pobel, hag a bub taves*, hag a bub oes. Byttegyns, testen an chaptr ma a vynn timer yn arbennik an diwettha messaj adventek gans an karakter ollvysel res gans Duw. I a deg « *gwiskas gwynn* » drefenn i dhe vos parys dhe verwel avel mertheryon, breusys dhe'n mernans dre dhekrew gwrys gans an diwettha rebellyon herwydh Apo.13:15. An « *palmes* » syns y'n aga diwla a verk aga fethyans erbynn kamp an peghadoryon.

Vers 10: « *Hag i a armas gans lev ughel, ow leverel: Selwyans dhe'gan Duw neb yw esedhys war an tron, ha dhe'n Oen.* »

An weythres a dhiskwedh kontekst dehwelyans yn splannder Yesu-Krist, yn kehevel gans deskriptions a worthebow an bagas rebellek deskriptions yn Apo.6:15-16. Omma, an lavarow gans an re etholys sawys yw yn kontrarieth dien dhe'n re an rebellyon. Pell dhy'aga ownya, dehwelyans Krist a's lowenha, a's kussulya, ha'ga sawya. An govynn gorrys gans an rebellyon « *Piw a yll treusvewa?* » a gav omma y worthyp: an adventoryon a wrug gwitha lel dhe'n negys re ros Duw dhedha bys diwedh an bys, yn peryll aga bewnans, mar bos edhomm. An lelder ma a worr war aga omrians dhe witha an sabot sans sanshes gans Duw a-dhia fondyans an bys, ha'ga kerensa diskwedhys rag y eryow profosek. Hemm moy hogen, drefenn i dhe wodhvos lemmyn bos an sabot ow targana powes meur an seythves milvledhen may hyllons entra, wosa Yesu-Krist, ow kavoes an bewnans heb diwedh ambosys yn y hanow.

Vers 11: « *Hag oll an eled a sevis a-dro dhe'n tron ha'n henavogyon ha'n peswar kreatur bew; hag i a omblegyas war aga fas a-rag an tron, a-rag Duw,* »

An wel a vo diskwedhys dhyn a dhiskwa entra yn powes meur nev Duw. Ni a wel arlunys a-dhiworth chaptra 4 ha 5 a dreg an desten ma.

Vers 12: « *ow leverel: Amen! Meur ras, gordhyans, furneth, grasyans, enor, galloes, ha nerth, re bo dh'agan Duw, bys vykken ha bynnari! Amen!* »

Lowen gans an diwedh teg a'n prevyans selwyans norsek, an eledh a dhiskwedh aga lowena ha'ga grassyans dhe Dhuw a dhader yw agan Gwrier, aga honan, agan huni, neb a gemmeras an kynsa towl a daspren peghosow an re etholys norsek, ow tos dhe omgavos yn gwannder kig denel, dhe wodhav mernans euthek res gans y wiryonedh. An bush ma a lagasow anweladow re holyas oll an kaskyrghow a'n towl selwyans ma hag i re veu marth gans an diskwedhyans ughel a gerensa Duw. An kynsa ger a leverons yw "Amen! Yn gwir! Gwir yw! Rag Duw yw Duw an gwiryonedh, an Gwir. An nessa ger yw « *an gormola* » o an kynsa hanow a'n 12 loeth ynwedh: « *Yuda* » = Gormola. An tressa ger yw « *an gordhyans* » ha Duw a syns orth y splannder gwiryon drefen ev dhe'n gelwel arta yn Apo.14:7 rag y govynn, avel an unnsel Duw kreator, dhiworth an re a omgelow y selwyans a-dhia 1843. An peswora ger yw « *an furneth* ». An studhyans a'n dogven ma yw dhe'y dhiskudha gans oll y re etholys. An furneth dhywysyk ma a dreus agan awen. Sotter, gwariow a spyrys, pup-tra yw en furv dhywysyk. Y'n pypes le y teu « *grassyans* ». Henn yw an furv grefyk a'n grassyans a vo kowlwrys yn geryow ha yn oberow sans. Y'n hweghves le y teu « *enor* ». Hemm yw an pyth a'n rebellyon a'n jeves moy serrys Duw. I re'n dyghtyas gans dispresyans orth kontestya y vodh revelys. Y'n kontrari part, an re etholys re ros dhodho, herwydh aga gallos, an enor a vo dhodho yn leun. Y'n seythves hag ethves le y teu « *nerth ha galloes* ». An dhew dra ma a veu res dhe dermynna an tyrans a'n nor, dhe vrewi an rebeled mar woethus ha'n jevo hwath maystri war an norvys. Heb an galloes ha'n nerth, an re dewisys diwettha a via merwis avel lies merther arall dres an oes kristyon.

Gwers 13 : « *Hag onan a'n henavogyon a gewsis ha leverel dhymm: An re usi gwiskys yn powsyow gwynn, piw yns i, ha a-ble teuthons?* »

An kwestyon re beu govynnys yw dhe dhiskwedhes dhyn an arbennikter a'n arwodh « *dillas gwynn* » keffrys ha'n dillas « *gwynn* » a Apo.3:4 ha dhe'n « *liin fin* » a verk, yn Apo.19:8, « *oberow ewn an syns* » a « *an wreg darbarys* » an termyn diwettha, henn yw, an adventieth lel a'n termyn diwettha parys rag y gemmeres dhe'n nev.

Vers 14 : « *My a leveris dhodho: Ow arloedh, ty a'n goer. Hag ev a leveris dhymm: An re ma yw neb a dheuth a'n galar meur; i re wolghas aga dillas, hag i re's gwynnhas yn goes an oen.* »

An « *pows gwynn* » ow pos degys gans nebes henavek, Yowann a yll, yn hwir, gwaytya gorthyp dhyworth onan anedha. Ha'n gorthyp gwaytys a dheu: « *An re ma yw an re a dheu dhyworth an galar meur* », henn yw, an re dewisys, vyktymys ha merther an breselyow

kryjyk hag an atheydh dell yw diskudhys dhyn gans an « *5ves sel* », yn Apo.6:9 dhe 11: « *Pows gwynn a veu res dhe bubonan anedha; ha leverys veu dhedha omwitha yn kosel pols hwath, bys pan vo kowlwrys an niver a'ga keswesoryon ha'ga breder a vedha ledhys avel dha.* » Yn Apo.2:22, an « *galar meur* » a dhispleg an ladhva a'n rewlyans revolusyoneth atheydh frynkek kowlwrys yntra 1793 ha 1794. Yn konfirmans, yn Apo.11:13, ni a red: « *...seyth mil den a veu ledhys y'n dorgrys ma* » ; « *Seyth* » rag kryjyk, ha « *mil* » rag bush. An Domhwelans Frynkek yw kepar ha dorgrys dor a ladh, ynwedh, servysi Duw. Mes an « *galar meur* » o unnsel furv gynsa a'n kowlwrians. Y nessa furv a wra bos kowlwrys dre an « *6a hirgorn* » a Apo.9, sotelte an desedhans yn Apo.11 a wra diskudha an dra ma. Bushow a Gristonyon dislel a vydh gorrys dhe'n mernans dres an tressa bresel an bys a wra an « *6a hirgorn* » a symbol ha konfirmya. Mes a-dhia 1843, Duw a dhewis tus etholys hag ev a wra aga sanshe, ha'n re diwettha a worr a-denewen yw re bresyous yn y dhewlagas bos distruys. Ev a's pareus rag an dustuni diwettha a istori selwyans an norvys; dustuni a lelder a wra dhodho dre gorta lel dh'y sabot an seythes dydh, kyn fo godros a vernans gans an lu rebellyek. An prov diwettha ma a dowl Duw yw diskwedhys y'n messaj kemmynys dhe « *Philadelphia* » yn Rev.3:10 hag yn Rev.13:15 (orden a vernans). Rag Duw, an mynnas a dal an gwrians, hag yn kevres mayth yons i prevys, i a dhegemmer an peryll a vernans, hag yth yns i kevrennys ganso dhe'n bagas a vertheryon hag ytho i a gowsir « *pows gwynn* » an vertheryon gwir. I a wra diank dhiworth an vernans unnsel drefenn yntervenys sawyans Yesu-Krist. Y'n prevyans diwettha ma, wosa an nessa « *galar meur* », dre dhustuni aga lelder, i a wra, yn aga thro, « *golghi aga fowsyow, ha'ga gwynnhe yn goes an oen* » ow pesya lel bys yn ankow may fons godrosys. Orth diwedh an prov a fydh diwettha ma, an niver a'n re a dalvia merwel avel mertheryon a vydh kowlwrys ha'n « *powes* » marwel a'n sans mertherys a'n « *pympes sel* » a dhiwedh gans aga dasserghyans. A-dhia 1843 hag yn arbennik, a-dhia 1994, an ober a sansheans dallethys gans Duw a wra disniver, ankow an re wir dhewisys a remaynyas byw ha lel bys yn eur y dhehwelyans ha diwedh an termyn a ras a'n ragdoro a'n gwra hwath disnivera.

Gwers 15: « *Hemm yw an acheson mayth esons a-rag tron Duw, hag orth y servya dydh ha nos yn y dempel. Neb usi esedhys war an tron a wra y dyl da warnedha;* »

Yth yw konvedhys bos dhe Dhuw, an re ma a dhewisys a wra omdhiskwedhes avel ughella elite. Ev a vynn ri enoryansow arbennik dhedha. Y'n vers ma, an Spyrys a wra devnydh a dhew dermyn a verbow, an termyn a-lemmyn ha'n termyn a dheu. An verbow yn termyn a-lemmyn « *i yw* » ha « *y servya* » a dhiskwa an pesya a'ga fara yn aga horf a gig hag yw tempel Duw trigys ynna. Ha'n gwrians ma a vydh pesys y'n nev wosa aga kemmeres gans Yesu Krist. Y'n termyn a dheu, Duw a re y worthyp dh'aga lelder: « *Neb usi war an tron a sett y dyl da warnedha* » rag bynitha.

Gwers 16: « *ny's tevydh nown namoy, ny's tevydh syghes namoy, ha'n howl ny's gwesk namoy, na toemnder vyth.* »

An lavarow ma a styr dhe'n re dewisys adventys an diwedh bos dhedha « *nown* » ow pos privys a voes ha « *sygh* » drefenn bos privys a dhowr gans aga tormentoryon ha'ga gwithysi. « *Tan an howl* », may's an « *toemnder* » yw ynkressys y'n peswara a'n seyth pla diwettha a Dhuw, re's loskas ha gul dhedha godhevel. Mes yw ynwedh dre dan an bernvenow a'n ynkisityon pabek, an eghen aral a « *toemnder* » may feu an mertheryon a'n « *pymptes sel* » devnydhys po tormentys. An ger « *toemnder* » a dheu ynwedh orth tan an arvow herwydh usadow hag atomek devnydhys yn kontekst an *hweghves hirgorn*. An treusvyworyon a'n kynnyam diwettha ma a wra tremena dre'n tan. Ny hwyrvydh an taklow ma nevra arta y'n bywnans heb diwedh mayth a an re etholys, i aga honan, a entra.

Gwers 17: « *Rag an oen usi yn kres an tron a's peur ha'ga hembraonk dhe'n fentenow a dhowrow bewnans, ha Duw a sygh pub dagrenn a'ga dewlagas.* »

« *An oen* » yw, yn hwir, ynwedh, an Bugel Da a beur y dheves kerys. Y dhuwder yw afydhys omma arta der y le « *yn kres an tron* ». Y nerth duw a wra hembraonk y re etholys « *dhe fentyenyow dowrow bewnans* », imaj semlantek a vewnans heb diwedh. Hag ow targedna an kontekst diwettha may fydh y dhewisyans diwettha yn dagrow pan dhehwel, ev a wra « *a sygh pub dagrenn a'ga dewlagas* ». Mes yth esa dagrow ynwedh dhe oll y re etholys tebedyghtys ha helghys dres istori oll an oes kristyon, yn fenowgh bys yn aga haneth diwettha.

Notyans : Kyn fo an gwir fydh haval bos disomdhiskwedhys yn agan oes 2020, Duw a dharganas trelyans ha selwyans 'routhow' a bub eghenn a hil, kenedh ha yeth y'n norvys. Yth yw prevas arbennik res dhe'y re etholys dhe wodhvos, herwydh Apo.9:5-10, bos an termyn a gessydhyans ha kres kryjyk ollvysel ordenys ganso rag '150' blydhen (po *pym mis profetek*) yntra 1844 ha 1994. An kriter diblans ma a'n re wir dhewisyans yw devynnys gans an Spyrans yn y vessage a Apo.17:8 : « *An best a welsys o, ha nyns usi namoy. Res yw dhodhi yskynna a'n islonk, ha mos dhe goll. Ha trigoryon an nor, **an re na veu aga hanow skrifys a-dhia fondyans an bys yn lyver bewnans, a's tevith marth** ow kweles an best, drefenn hi dhe vos, ha hi dhe vos namoy, ha hi dhe omdhiskwedhes arta.* » **An re wir dhewisyans, i, ny vydhons marth gansa** ow kweles an taklow a wrug Duw aga gwarnya dre y er profetek ow bos kowlwrys.

Diskwedhyans 8: An peder hirgorn kynsa

An peder kessydhians kynsa a Dhuw

Gwers 1: « *Pan wrug ev igeri an seythves sel, yth esa taw yn nev a-dro dhe hanter our.* »

Ygerans an « *seythves sel* » yw pur bosek, drefenn ev dhe ri kummyas dhe igeri yn tien an lyver Diskwedhyans « *selys gans seyth sel* » herwydh Disk.5:1. An taw a verk an igerans ma a re dhe'n ober solempnita dres eghenn. Yma diw justifiadur dhodho. An kynsa yw an tybyans a derri an keskowethyans yntra nev ha nor, dre forsakya an Sabot an 7ves a vis Meurth 321. An nessa yw styrys y'n for' ma: dre fydh, my a aswon an « *seythves sel* » dhe « *sel an Duw bew* » a'n kapten 7 hag a dhiskwa, herwydh vy, an sabot sans sansyes gans Duw a-dhia fondyans an bys. Ev re dhallethas y bosekter orth y wul desten an peswara a'y dheg gorhemmynn. Hag ena, my re dhiskudhas provow a dhiskwa y bosekter dres eghen dhe Dhuw, agan Gwrier meur y vri. Mes seulabrys yn hwedhel Genesis, my re welas bos an seythves dydh diskwedhys a-denewen yn kapten 2. An hwegh kynsa dydh yw omresys yn kapten 1. Dres henna, nys yw an seythves dydh degeys, kepar ha'n re kyns, gans an lavar « *yth esa gorthugher ha myttin* ». An gwiryonedh ma a dheu dhyworth y vos profosek a-dro dhe'n seythves milvlydhen a'n towl selwel a Dhuw. Gwrys yn arwodh an bysywnita a'n re dewisys dasprenys dre woes Yesu-Krist, an seythves milvlydhen yw kepar ha dydh heb diwedh. Rag afina an traow ma, yn y dheskrifans y'n Bibel yn Ebrow, an Torah, an tekst a'n peswora gorhemmynn yw diberthys dhyworth an re erell ha ragdho yma arwodh a wra govynn termyn a dhistowgh revronsus. An arwodh ma yw an lytherenn « *Pé* » yn Ebrow hag yndella yw diberthys ow kul fols y'n tekst, ha kemeres an hanow « *pétuhot* ». Ytho an powes sabot a'n seythves dydh a'n jeves reson dhe vos merkys gans Duw yn fordh arbennik. A-dhia gwenton 1843, ev re gawsys koll an fydh protestans hengovek a heryas an « *dy' Sul* » katholik. Hag a-dhia an keth prevyans, mes yn Kynyav 1844, ev re dheuth arta ha bos arwodh an perthynyans dhe Dhuw a lever Esek.20:12-20 dhodho: « *My a ros dhedha ynwedh ow sabotow avel arwoedh yntra vy ha'ga, may hwodhons ow bos YaHWéH a'ga sansha.../...Sanshewgh ow sabotow, ha bedhens yntra vy ha hwi arwoedh may hwodher ow bos YaHWéH, agas Duw.* » Nys yw marnas dredho, y hyll an dewisys entra yn kevrin Duw ha diskudha towl poran y ragborth diskwedhys.

Kynth yw leveryys, yn kapten 8, Duw a gows a dhedhyansow a vessages a volleth. Hemm a'm hembronk dhe vires orth an gwirder a'n sabot yn-dann an gwel a vollethow re wrug y forsakya, gans an Kristonyon a-dhia an 7ves a vis Meurth 321, dhe dhineythi yn kadonyow dres oos Kristyon. Henn yw an pyth a wra an vers a dheu dhe gadarnhe dre gelmi an them a'n sabot dhe'n "*seyth hirgorn*".

Vers 2 : « *Ha my a welas an seyth el a sev a-rag Duw, hag y feu res dhedha seyth hirgorn.* »

An kynsa previlejys a veu kevys dre sansheans an sabot an seythves dydh, sanshes ynwedh gans Duw, yw konvedhes an styr a re dhe'n them a'n « *seyth hirgorn* ». Dre furv an gorthyp res dhodho, an them ma a iger yn tien skians an dewisys. Rag ev a dhre prov a'n kuhudhans a'n « *pegh* » menegys yn Dan.8:12 erbynn an Eglos Kristyon, gans Duw. Yn hwir, an 'seyth kessydhyans' ma na vens i bos kompoesys gans Duw mar na ve an pegh ma owth eksistya. Dres henna, yn golow Leviticus 26, an kessydhyansow ma yw justifiys dre gasa y worhemmynnow. Y'n kevambos koth, Duw re dheuth dhe dhevnydhya an keth pennrewl, rag kessydhyas an gwirekter a Ysrael kigek, dhelester ha legrys. An Duw kreatour ha laghyer na janj, a re dhyn prova splann a henna. An dhiw gevambos yw gorrys yn-dann an keth gorholedhow a obayans ha lelder.

An hedhas dhe'n desten a'n « *trompows* » a wra diskwedhes an dampnyansow a dheuth war an pub kryjyansow kristyon: katholik, orthodox, protestans a-dhia 1843, mes ynwedh, adventydhion a-dhia 1994. Ev a dhiskwedh ynwedh, an kessydhyans ollvysel a'n « *hweghves trompow* » a wra aga frappya warbarth kyns diwedh an termyn gras. Ytho, y hyllir y vusura. An « *seythves trompow* » kelmys orth dehwelans Krist yw, oberans direct Duw, a vydh dyghtys a-der, kepar ha'n sabot, y'n chaptra 11, hag ena y fydh displegys yn efan yn chaptrow 18 ha 19.

War an 17 kansbledhen diwettha a-dhia 321, po moy poran 1709 blydhen, 1522 blydhen re beu merkyes gans mollethow awos treuspassyans an sabot bys yn y dasvewl rag an vlydhen 1843 yn dekret Dan.8:14. Ha dhyworth an dydh ma a'y dasvewl bys yn dehwelans Yesu-Krist yn 2030, an sabot re brofyas y vennath dres 187 blydhen yn unnik. Ytho an sabot re wrug moy a dhrog dhe dus anffydhel ages a dader dhe'n re etholys lel. An volleth a wayn, hag ytho an thema ma a'n jeves y le yn chaptra 8 ma, ow tiskwedhes mollethow Duw.

Vers 3 : « *Hag el arall a dheuth, hag ev a sevis war an alter, gans ynkyssor a owr; res veu dhodho lies sawer, may hworra i, gans pysadow oll an syns, war an alter owr usi a-rag an tron.* »

Yn Daniel 8:13, wosa meneges « *an pegh disconsuryus* », an syns y'n weles a gowsas a-dro dhe'n « *heb diwedh* » a dhroga dhe'n « *oferysieth* » nevek « *na ell bos tremenys* » a Yesu-Krist, herwydh Heb.7:23. War an nor, a-dhia 538, an reyth pabek re'n kemmeras dhiworto herwydh Dan.8:11. Yn 1843, an unnverheans gans Yesu-Krist a eksij y dhaskorr. Henn yw an amkan a'n thema a dremenyn y'n vers ma 3 hag a iger an nev ha'n diskwedh dhyn Yesu-Krist yn y rol arwodhek a veur-oferyas nevek ynterledhyas rag peghosow y dhewisys, ha anedha yn unnsel. Syns yn brys, war an nor, ynter 538 ha 1843, an weles ma ha'n rol ma yw parodys ha kemmerys yn kamm gans ober an pabow katholik romanek a dheu an eyl wosa y gila yn termyn, ow frustra heb lett Duw a'y wir haw soedhogel ughel.

Drefenn y vos diskwedhys y'n kaptra ma 8 ha drefenn y vos hedhys yn kettermyn ha forsakys an sabot, an them ma a bysadow Yesu-Krist yw diskwedhys dhyn ni ynwedh, yn furv molleth an hedhas a'n pysadow ma rag an bushansow kristyon, diwysogyon heb godhvos a'n 'dydh a'n howl' pagan romanek; hemma, hwath ha dre vras, wosa y janj a hanow toellus ha dynyek: 'dy' Sul': dydh an Arloedh. Ya, mes py arloedh? Allas! An huni a-woeles.

Vers 4 : « *Mog an phew a yskynnas, gans pysadow an syns, a-dhyw leuv an el a-rag Duw.* »

An « *awgowrys* » a wra kesoberi gans « *pysadow an syns*⁶ » a verk fler hweg sakrifis Yesu-Krist. Yth yw y dhiskwedhyans a gerensa ha lelder a wra pysadow y re dewisys plegadow dh'y vreus divin. Res yw merkya y'n vers ma an poester a gevrenna an geryow « *mog* » ha « *pysadow an syns* ». An manylyon ma a vydh devnydhys yn Apo.9:2 rag deskriba pysadow an fals Gristonyon Protestans, a-dhia an studh nowydh selyes yn 1843.

An pyth a dheskrif Duw y'n vers ma yw an studh a bes ynter an oes abostelek ha'n dydh milligys a'n 7ves a vis Meurth 321. Kyns forsakya an sabot, Yesu a dhegemmer pysadow an re dewisys hag a bys yn aga hanow. Imaj dyskadhek yw hag a styr bos an keskowethyans vertykal ynter Duw ha'y re dewisys syns. Y fydh yndella hedre vo testyans a lelder dhodho ev ha'y dhyskas a wiryonedh, bys yn 321. Yn 1843, oferyaseth Yesu a wra *dastalleth* oll y ober benygys rag an syns ethol adventus. Byttegyns, yntra 321 ha 1843, yth esa dasformyoryon a dhegemmeras y ras, kepar ha'n re a'n oos *Thyatira*.

Vers 5: « *Ha'n el a gemmeras an ynkysor, y lenwel a dan an alter, ha'y dewlel war an nor. Hag yth esa levow, taranow, lughes, ha dorgrys.* »

An ober deskrifys yw apert garow. Hemm yw ober Yesu-Krist orth diwedh y venystrans yntercessyans pan dheu an eur a dhiwedh termyn gras. Rol « *an alter* » a dhiwedh, ha « *an tan* », imaj a vernans espiatorys Yesu-Krist, yw « *tewlys war an nor* », ow kovynn kessydhians an re re'n understimas, ha rag re, y skornyas. Diwedh an bys merkyes gans interventyans direct Duw yw kovhes omma gans an formul alhwedh diskudhys yn Apo.4:5 hag Exo.19:16. An arhwilas a'n oes kristyon a worfen war an devedhyans 'adventist' ma a Yesu-Krist.

Kepar ha'n sabot, an them a bysadow nev Yesu-Krist yw diskwedhys yn furv molleth y vreus ynter 321 ha 1843. An syns a wovyn orth an Spyrys yn y geve, yn Dan.8:13, a'n jevo resonow da dhe wodhvos an prys may fia an oferyaseth « *heb diwedh* » daskemmers gans Yesu-Krist.

Noten : Heb kwestionya an styryans kyns, yma nessa styryans ow kemeres y le. Y'n nessa styryans ma, y hyllir junya diwedh an them a bysadow Yesu-Krist dhe'n dydh 7ves a vis Meurth 321, pan wra an forsakans a'n sabot gans kristonyon gul dhe Dhuw dos ha bos serrys, hag y fydh prenys gans kristonogeth howlsedhes, dre vayn an « *seyth hirgorn* » a dheu a-dhia vers 6 a sew. An styryans dublek ma yw justifiys dres eghenn drefen forsakans an sabot dhe dhoen sewyansow bys diwedh an bys, yn 2030, an vlydhen may hwra Yesu-Krist, dre y dhehwelyans gweladow splann, kemmeres dhe-ves rag bys vykken dhiworth an reyth pabek romanek ha'y skoodhyer protestans amerikanek diwettha, aga honan gwir a'y servya ha'y wul yn y le. Yesu a wra ena dasgemmeres y dygthyans a « *Chef* » a'n Eglos kemerys gans an pabeth. Yn hwir, dihaual d'an re etholys lel, an Kristonyon dislel koedhys a wra ankevi an mynnas a Dan.8:14 ha'y sewenyow bys diwedh an bys; hag a justifi aga own pan dheu Yesu arta herwydh dyskans Apo.6:15-16. Kyns 2030, an kynsa hwegh « *trompettys* » a wra bos kowlwrys yntra 321 ha 2029. Der an « *hweghves trompett* », kast diwettha a rybi kyns an distruyans diwettha, Duw a gessydh yn tynn an gristenyon rebellyek. Wosa an hweghves kessydh ma, ev a dharvydh an dowlennow rag an prov a fydh ollvysel diwettha, hag y'n keth studh, an golow diskudhys a vydh derivys ha godhvedhys gans oll an treusvyworyon. Yth yw a-rag gwirder prevys may hwra an re dewisys ha'n re koedhys, dre aga dewis rydh, mos yn-rag a-rag godros a vernans troha aga thybyans diwettha a vydh: bewnans heb diwedh rag an re dewisys, ha distruyans diwedh ha dien rag an re koedhys.

Vers 6 : « *Hag an seyth el a'n jevo an seyth hirorn a dhallathas aga seni.* »

Dhyworth an vers ma, an Spyrys a brof dhyn gwel nowydh a'n oes kristyon, ow kul devnydh a'n them « *seyth hirorn* » henn yw, « *seyth kessydhians* » a dheuth yn kettermyn dres an oes kristyon a-dhia 7 Meurth 321, an vlydhen may feu « *pegh* » formel ha **sivilek** selyes. My a borth kov y'n raglavar a Dhiskwedhyans 1, « *lev* » Krist yw hennys kepar ha son « *hirorn* ». An daffar ma, usys rag gwarnya an bobel yn Ysrael, a gomprenend styr oll an diskwedhyans Diskwedhyans. An gwarnyans a wra gwitha erbynn maglennys an eskar.

Vers 7: "An kynsa seni. Hag yth esa keser ha tan kemmyskys gans goes, tewlys war an nor; ha tressa rann a'n nor a veu leskys, ha tressa rann a'n gwydh a veu leskys, hag oll an gwels glas a veu leskys."

Kynsa kessydhians: hwarva yntra 321 ha 538, dre ynvadyansow divers a'n Emperoureth Roman gans poblow gelwys "barbaren". My a with yn arbennik an pobel "Hunow" mayth esa hy hembrenkyas Attila ow leverel y vos, yn ewn, "gwesk Duw". Gwesek a worras rann a Europa yn tan ha goes; gogledh Gal, gogledh Itali ha Pannonia (Kroati ha howldrevel Hungari). Y arwoedh, ass o mar vri! "Le may tremen ow margh, ny eginas an gwels arta". Y oberow yw kowal dresnys y'n vers ma 7; nyns eus fowt travyth, pup-tra yw ena. « *An keser* » yw arwodh an distruyans a'n trevas ha « *an tan* » an distruyans a'n taklow a yllir devorya. Ha heb mar, « *an goes tewlys war an nor* » yw arwodh a'n bewnansow denel ledhys dre vreder. An verb « *tewlys* » a dhiskwedh sorr an Duw kreatour, laghyas ha sawyoryon a wra awenya ha ledya an ober wosa « *tewlys tan an alter* » yn vers 5.

Yn kehevelep, yn Lef.26:14 dhe 17, ni a red: « *Mes mar ny wrewgh goslowes orthiv ha ny wrewgh gul oll an gorhemmynnow ma, mar ny wrewgh dispresya ow laghys, ha mar pydh dha enev kas gans ow ordenansow, may na wryllowgh gul oll ow gorhemmynnow ha terri ow hevambos, ottomma an pyth a wrav dhywgh. My a dhannvon terror, dybrians ha fevyr warnowgh, a wra dha dhewlagas bos gwann ha dha enev bos paynys; ha hwi a has yn euver: agas eskerens a wra aga dybri. My a dreyl ow fas er agas pynn, ha hwi a vydh fethys a-rag agas eskerens; an re a'gas kas a wra rewlya warnowgh, ha hwi a fi heb bos helghys.* »

Vers 8 : « *An nessa sonas. Hag y feu tewlys yn mor neppyth haval dhe **menydh gans tan** dre dan; ha tressa rann an mor a dheuth ha bos goes,* »

Nessa kessydhians : alhwedh an imajys ma yw yn Yer.51:24-25 : « *My a vyn daskemeres dhe Babylon ha dhe oll trigoryon Chaldea oll an drog re wrussons dhe Sion yn agas golok, yn-medh YaHWéH. Otta, yth esov owth omgemes er dha bynn, menydh distruys, yn-medh YaHWéH, Dhisso jy neb a dhistruas oll an norvys! Yth ystynnav ow dorn warnas, My a'th rolyo dhiworth penn an vreow, **Ha my a'th wra menydh gans tan.*** » Y'n vers ma 8, y tiskwa an Spyrys an rewlyans pabek romanek yn-dann y hanow arwodhek « *Babylon* » a wra omdhiskwedhes yn furv « *Babylon an vras* » yn Apo.14:8, 17:5 ha 18:2. « *An tan* » a styr y bersonoleth, ow tiskwedhes an tan a wra hy leski dhe'n dehweles Krist ha'n vreus finel, keffrys ha'n tan a wra devnydh avel arv dhe enflamya an re a's skoodh gans kas: myghternedh Europa ha'ga poblow Katholik. Omma, kepar hag yn Daniel, « *an mor* » a dhefnydh an dus a veu kelmys gans an profoesans; poblow ankoth re drigas pagan yn spyyt a dreylansow Kristyon apperyntys. An kynsa sewyans a fondyans an reyth pabek, yn 538, o omsettya war boblow rag aga threylia dre nerth breselek. An ger « *menydh* » a dheuelya kalesow doroniethel krev. Henn yw an pyth yw gwiw rag deskriba an rewlyans pabek a, eskar Duw, yw drehevys gans y vodh divynn ; hemma rag ri kalesheans dhe'n bewnans kryjyk a Gristonyon dislel, treylies dre helghyansow, galar ha mernans yn aga mysk ha'n poblow a-ves a gryjyansow dyffrans. An kryjyans konstrynys yw nowodh drefenn treuspassa Sabad sans Duw. Dhodho yw dyllys, an ladhvaow heb reson a dreylansow konstrynys gwrys gans Charlemagne hag arghadow an Krowsys owth oberi erbynn poblow moslek, lonchys gans an pab Urban II ; pup-tra profoesys yn an « *nessa trompeth* ».

Vers 9: « *ha tressa rann a'n kreaturs esa y'n mor ha'n re a'n jevo bewnans a verwis, ha tressa rann an gorholyon a dheuth ha bos dhe goll* ».

An sewyansow yw ollvysel ha hwath ow pesya bys diwedh an bys. An geryow « *mor* » ha « *lystri* » a wra kavoes aga styr yn omladhow gans tus musulman an Mor Kres, mes ynwedh gans poblow Afrika hag Amerika Dheghow le may hwra an fydh katholik treghus ynni kawsya ledhansow euthek a'n boblow teythyek.

Yn kettermyn ni a len yn Lef.26:18 dhe 20 : « *Mar ny wrewgh ow goslowes hwath, my a'gas kessydh seythweyth moy rag agas peghosow. My a derr goeth agas nerth, **my a wra agas ebron avel horn**, ha'gas tir a vydh avel brons. Agas nerth a wra skonya yn euver, agas tir ny re y askorrasow, **ha gwydh an tir ny re aga froeth.*** » Y'n vers ma, Duw a dhargan

kalesheans kryjyk hag a hwer yn oes kristyon dre dreylyans Rom a'n paganeth dhe'n pabeth. Merkyewgh an pyth a vern, yn termyn an chanj ma, an maystri romanek a as an 'Kapitol' rag fondya an pabeth y'n palys Lateran, desedhys yn poran war an 'Caelius', henn yw, an nev. An rewlys kales pabek a afydh an kalesheans kryjyk profesiys. Froeth an fydh kristyon yw chanjys. Hwegder Krist yw disodhys gans omsettyans ha fellder ; ha'n lelder rag an gwiryonedh a dheuth ha bos anlender ha diwysygneth rag an gow kryjyk.

Vers 10: « *An tressa a senis. Hag y koedhas yn-mes a'n nev sterenn vras ow leski kepar ha lugarn; hag y koedhas war unn tressa rann a'n avonyow ha fentyowyow an dowrow.* »

Tressa kessydhyans : An drog genys a wra kressya ha drehedhes y ughelder war-tu ha diwedh an oes kres. An avonsyansow yn prientans jynnweythek a weres dylo an Bibel sans. Orth hy redya, dewisyoryon a dhiskudh an gwiryonedhow a dhysk. Ytho, hi a justifi rol an « *dew dest* » a res Duw dhedhi yn Apo.11:3 : « *My a re dhe'm dew dest galloes dhe ragdhargana, gwiskys yn sagh, dres mil dew kans ha tri-ugens dydh.* » Ow favorisya hy thybyansow kryjyk hy honan, an fydh Katholik, ny worr hy fys war an Bibel marnas dhe justifia henwyn an syns a wra gordhya gans hy fobel. Rag synsi Bibel yw dampnys gensi hag yth omdhiskwedh an perghenner dhe dorment ha mernans. Diskudhans gwiryonedh biblik yw a justifi an imaj res y'n vers ma : « *Ha koedha a nev y teuth sterenn vras ow leski kepar ha lugarn* ». An tan a styk hwath orth imaj a Rom symbolys hemma gans « *sterenn vras ow leski* » kepar ha'n « *menydh bras ow leski* ». An ger « *sterenn* » a dhiskwedh hy honanieth dhe « *golowi an nor* » yn kryjyk herwydh Gen.1:15 ; ha hemma yn hanow Yesu-Krist mayth omgelm orth y imaj avel an gwir « *lugarn* », doen-golow mayth yw kehevelys yn Apo.21:23. Yma hi hwath mar « *bras* » ha pan dhallathas, mes hy than persekutyek re devis, ow tremena a'n stat « *ow leski* » to that of « *tanek* ». The explanation is simple, denounced by the Bible, her anger is all the greater as she is forced to openly oppose God's chosen ones. Which according to Rev.12:15-16 forces her to move from the strategy of « *sarf* » cunning and deceitful, to that of « *dragon* » openly persecuting. Her adversaries are not only God's peaceful and docile elect, there is also and especially opposite her, a false Protestantism, more political than religious, for it ignores the orders given by Jesus Christ and taking up arms, it kills, slaughters as much as the Catholic camp. The « *tressa a'n avonyow* », yw, rann a boblow Europa Kristyon, ow kodhav an omsettyans Katholik keffrys ha « *fentyowyow an dowrow* ». An patron a'n fentyowyow ma yw Duw y honan herwydh Yer.2:13 : « *Rag ow fobel re wrug pegh dewblek: I re'm forsakyas, my, fenten dowrow byw, dhe hwilas dhedha aga honan pyttow, pyttow folsys na with an dowr.* » Y'n liesek, y'n vers ma, an Spyrys a verk dre « *fentyowyow an dowrow* » an re dewisys formys avel imaj Duw. Yowann 7:38 a afydh, ow leverel : « *Neb a grys ynnov vy, avonyow a dhowr byw a fydh ow froa a'y golonn, dell lever an skryptor.* » An lavar ma a vynn diskwedhes ynwedh an arfer a vedhans fleghe a wra, a-dhistowgh heb aga hwestla, degemmeres label kryjyk a wra aga gul sujetow a achos kryjyk na dhewisens. Hag i ow tevi, i a wra unn jydh kemmeres arvow ha ladha erbynnery drefenn aga label kryjyk d'y govynn anodho. An Bibel a gondemn an drethvel ma drefenn hi dhe dheklarya : « *Neb a grys ha bos besydhys a vydh selwys, mes neb na grys vydh dampnys.* (Mark 16:16) ».

Vers 11: « *Hanow an sterenn ma yw Absinthe; ha tressa rann an dowrow a veu chanjys yn absinthe, ha meur a dus a verwis dre'n dowrow, drefenn i dhe dhos ha bos hwerow.* »

Yn kontrarieth dhe'n dowr pur ha sygha a verk an Bibel, ger skrifys Duw, dyskans an Katholik yw kehevelys dhe « *an losowen* », diwes hwerow, gwenonek, ha marwel; yndella yn fordh just drefenn an diwedh a'n dyskans ma a vydh tan an « *nessa mernans a vreus diwettha* ». Rann, « *an tressa rann* » a dus, yw treyllys dre an dyskans katholik po protestant fals degemmerys. « *An dowrow* » yw an dus ha'n dyskans bibel war-barth. Y'n 16^{ves} ves kansvledhen, bagasow protestant arvek a wra devnydh drog a'n Bibel ha'y dhyskans, hag yn

imaj an geryow ma, an dus yw ledhys gans tus ha gans an dyskans kryjyk fals. Hemm, drefen an dus ha'n dyskans kryjyk dhe dhos ha bos hwerow. Ow leverel bos an « *y teuth ha bos hwerow an dowrow* », Duw a dheg gorthyp dhe guhudhans a'n « *tamm avi* » gesys heb gorthyp a-dhia Apo.6:6 y'n *3a sel*. Ev a afydh, dhe'n eur may teu y er skrifys dh'y wul, an kuhudhans a avoutri a wra erbynn an Gemmynieth a-dhia an 7ves a vis Meurth 321 kyns oos an avoutri offycyes yn kryjyek henwys Pergamos yn Apo.2:12 rag 538.

Yn kettermyn, ni a red yn Lef.26:21-22 : « *Mar kwrewgh ow gorthsevel ha bos diwostydh orth ow goslowes, my a'gas gwesk seythweyth moy herwydh agas peghosow. My a dhannvon an bestes gwyls er agas pynn, a wra agas fleghes dhe fyllel, a dhistru agas chatel, ha'gas lehe bys yn niver byghan; ha'gas fordhow a vydh difeyth.* » Studhyans kehevelep Lef.26 ha'n *3a hirgorn* a Dhiskwedhyans a dhiskwedh an vreus a wra Duw war dhallath an termyn an Reformyans. Y wir dhewisis a drig kres ha resaynt, owth acceptya an mernans po an gethneth avel mertheryon gwir. Mes a-der aga ensampel ughel, ny wel ev marnas « *bestes* » krev hag a omladh, yn fenowgh, dre goeth personel, hag a ladh tus gans fellder bestes kigdebrer. An tybyans ma a gemmer furv yn Apo.13:1 ha 11. Hemm yw ughelder an termyn mayth yw, yn norm **an galar**, an Dewisis kemmerys « *y'n gwylyvos* » (= prevyans) yn Apo.12:6-14 gans an « *dew dustunier* » skrifys bibelek a Dhuw yn Apo.11:3. An myghternans anvodhogyon a'n pabeth profoesys rag 1260 blydhen a wra diwedha.

Vers 12: « *An peswara son a senis. Ha tressa rann an howl a veu skwattyys, ha tressa rann an loer, ha tressa rann an ster, may feu an tressa rann tewlhes, ha'n jydh a gollas tressa rann y splannder, ha'n nos ynwedh.* »

Peswara kessydhians : An Spyrys a wra omma skeusenn a'n « *galar meur* » dargenys yn Apo.2:22. Dre arwodhow, ev a dhiskwedh dhyn y effeythyow : yn rann, « *an howl* », arwodh a wolow Duw yw skwattyys. Ynwedh, yn rann, « *an loer* », symbol an kamp kryjyans tewlder a denn, yn 1793, dhe Gatholikys ha Protestans fals, yw skattys ynwedh. Yn-dann an symbol « *sterennow* », rann a'n Kristonyon gelwys *rag golowi an nor* yw skattys a-derdro ynwedh. Piw a yll yndella skattya an golow kristyon gwir ha fals? Gorthyp: an tybyans a'n anadowder gwelys avel golow meur an oes. Y wolow a gudh pub golow arall. An skriforyon a skrif lyvrow a-dro dhe'n desten ma yw synsys yn ughel ha gelwys aga honan « *golowys* », kepar ha Voltaire ha Montesquieu. Byttegyns, an golow ma a dhistru, yn kynsa, bewnansow denel yn rew ow tevera goes yn frosow. Wosa penn an myghtern Louis XVI ha'y wreg Marie-Antoinette, pennow an praktisyansow Katholik ha Protestans a goedh yn aga thro yn-dann gillyow an revolusyonerys. An act a justis divyn ny justifi an anadowder; mes an diwedh a justifi an maynys, ha ny yll Duw fetha an teyrnys marnas dre sevel orthdha teyrnni ughella, moy galloesek ha kreffa. « *An galloes ha'n nerth* » yw dhe'n Arloedh yn Apo.7:12.

Yn kehevelep, ni a red yn Lev.26:23 dhe 25 : « *Mar ny'gas kastyons an kessydhiansow ma ha mar owgh hwi ow sevel er ow fyinn, my a sev ynwedh er agas pynn ha my a'gas gwesk seythweyth moy rag agas peghosow. My a dhre an kledha er agas pynn, a wra dial ow hevambos ; pan esowgh owth omguntell yn agas trevow, my a dhannvon an pla yn agas mysk, ha hwi a vydh daskorrys yn leuv an eskar.* ». « *An kledha a wra dial ow hevambos* », hemm yw an rol a ros Duw dhe'n rewlyans ateus kenedhlek frynkek orth y ri dhodho an pennsyow kablus a avoutri spyrysel gwrys er y bynn. Kepar ha pla an gers, an rewlyans ateus ma a dhallathas eghenn a dhyghtyans efan mayth esa ledhysi an jydh kyns ow tos ha bos vyktyms an jydh nessa. Herwydh an eghenn ma, yth heveli an rewlyans ifarn ma dhe lenki oll an norvesigeth yn ankow. Henn yw prag, Duw a wra ri dhodho an hanow « *downder* », an « *best ow sevel a'n downder* », yn Apo.11:7 may hwra ev displegya y thema. Hemm yw drefen yn Gen.1:2, an hanow ma a dheskwa an nor heb bewnans, heb furv, chaosek hag y'n termyn, an distruyans systemasek gwrys gans an reythow ateeek a wrussa dastrehevel. Avel ensampel, ni a gav an pyth a hwarva dhe'n Vende katolik ha monarkek, henwys arta « *Vengé* » gans an revolusyonerys, aga thowl o gul anedhi tir difeyth ha anghyfannedhek.

Gwers 13 : « *My a viras, ha my a glewas er ow nija yn kres an nev, ow leverel gans lev ugel: Go-i, go-i, go-i dhe drigoryon an nor, drefenn sonyow erell hirgorn an tri el neb a wra seni!* »

An Domhwelans Frynkek a wrug y effeythyow marwel mes ev re gyrghas an amkan desirys gans Duw. Ev a wrug gorfenna an dorment kryjyk, ha wosa henna, an godhevyans a veu ynniys. Hemm yw an prys mayth yw, herwydh Apo.13:3, « *an best a'n mor* » Katholik a veu « *goliys bys mernans mes yaghhes* » drefenn awtorita galloesek « *an er* » Napoleon, diskwedhys y'n vers ma, a'n dasvewhas dre y Gundordh. « *... er eyl ow nija yn kres an ebron* » a verk ughella domynans an emperour Napoleon 1^{er}. Ev a leshas y vestrynsi war bub pobel europek ha fyllys erbynn Russi. An dewis ma a brof dhyn manylder meur yn kever dydhyans an hwarvosow, an prys 1800 bys 1814 yw profys yndella. An sewyansow euthyk a'n reyn ma a wra merkyer fast a justifi yndellma an devedhyans war an dydh trobyl Daniel 8:14, 1843. An rewlys posek ma yn istori pow Frynk a dheu, rag Duw, ha bos degador a dhargan euthyk, drefenn wosa ev, an fydh kristyon ollvysel a wra entra yn termyn may fydh gweskys gans Duw gans tri bras « *ankenow* ». Dasleverys teyr gweyth, yth yw an perfydhder a'n « *anken* » ; drefenn, hag i ow mos a-berth yn blydhen 1843, dell dhysk Apo.3:2, Duw a vynn orth kristonyon, neb a lever bos selwys dre Yesu-Krist, i dhe worfenna, wortiwedh, an Dasformyans dallethys yn 1170, pan wrug Peder Valdo dasfodha yn tien gwiryonedh an Bibel, hag i dhe brofya « *oberow perfydh* » ; an perfydhder ma yw res yn Apo.3:2 ha dre dhargan Daniel 8:14. An sewyansow a'y weythresans a omdhiskwa omma yn furv a dri « *ankenow* » a wren ni studhya a-lemmyn yn rann. Y hwrav avoydya arta an pyth a wra an termyn a gres kryjyk ma, yn paradoksal, bos « *anken* », yw ertach an athiesteth kenedhlek frynkek a wra tremena ha, bys diwedh an bys, tremena yn spyrysow tus howlsedhes. Ny wra hemma aga gweres dhe gowlwul an amendyansow a vynn Duw a-dhia 1843. Mes seulabrys, an « *hweghves sel* » a Apo.6:13 re dhiskwedhas an kynsa a'n « *ankenow* » dre imaj a « *kodh ster* » kehevelys orth « *figys gwyrddh* », heb kemeres an adhves spyrysel leun a veu erghys gans Duw a-dhia 1843. Ha tokyn an nev a veu res gans Duw an 13ves a vis Du 1833, yn kettermyn ha'n termyn awgrymek rag derivas an tri « *ankenow* » a'n vers studhys.

Yn y dhiskwedhyans, an Spyrys a gows a-dro dhe'n lavar « *trigoryon an nor* » rag styrya an dus yw targys gans an tri meur « *drog-var* » profoesys. Ha'n dus ma yw treghys dhe-ves dhiworth Duw ha diberthys dre aga diskryjyans ha'ga fegh, an Spyrys a's styr dhe « *an nor* ». Y'n kontrari part, Yesu a dhisplek y wir dus len gans an lavar « *burjesis gwylaskor nev* » ; aga bro nyns yw « *an nor* » mes « *an nev* » mayth eus dhedha « *pareus tyller* » herwydh Yowann 14:2-3. Ytho pub prys mayth yw an lavar ma « *trigoryon an nor* » devnydhys y'n Diskudhyans, yth yw dhe dhispleya an dus rebellyek diberthys dhiworth Duw yn Yesu-Krist.

Apocalypse 9 : an 5^a ha 6^a hirgorn
An « kynsa » ha'n « nessa drog-vyaj meur »

An 5^a hirgorn : An « kynsa drog-vyaj meur »
rag an brotestanyon (1843) ha'n adventoryon (1994)

Noten : Y'n kynsa redyans, an them ma a'n « 5^a trompette » a dhiskwedhes dre imajys arvreusek an vreus a wra Duw war an kryjyansow protestans re goedhas yn disgrâs a-dhia gwenton 1843. Mes ev a dhre dhyskansow keworryek a gadarnha an darganow profosek res d'agan hwoer adventist an seythves dydh, Madama Ellen Gould White, re dhewisas Yesu dhe vos y gennowes. Y ober profosek a wolowi dre vras an termyn a'n diwettha prevyans fydh diwedhel; y fydh hy darganow kadarnhes y'n messaj ma. Mes an pyth na wodhya agan hwoer o bos teyrgweyth gortos adventist ordenys gans Duw dhe brevi an eglos adventist an seythves dydh hy honan. Yn sur, nyns eus an tressa gortos ma kevys displegyans poblek avel an dhiw gys, mes myns an gwiryonedhow nowydh diskudhys kelmys orti a attal an gwannder semlant ma. Henn yw prag, wosa bos prevys gans Yesu-Krist ynter 1883 ha 1991 yn Valence-sur-Rhône, yn Pow Frynk, ha war Enys Moris, wosa hy skonya y wolowys profosek diwettha, an adventieth gonisogethel sodhogel a veu « hwyjys » gans Selwador an enevow yn 1994, dydh drehevys dre usya an « pyp mis » profetek a versow 5 ha 10 a'n chaptra ma 9. Henn yw an acheson, yn nessa redyans, an vreus skeusennek ma res gans an Arloedh erbynn divers aspektyow a'n fydh protestant dhe omri dhe'n adventieth seythves dydh institutyonel koedhys yn apostasi, yn y dro, dre nagha golow profetek Duw; hemma, yn despit dhe'n gwarnyansow res gans Ellen G. White y'n chaptra « nagha an golow » a'y lyver adressys dhe'n dyskadoryon adventieth « An Menystrans Aweyl ». Yn 1995, an kevambos soedhogel a'n adventieth gans protestanteth re dheuth dhe afydhya an vreus ewn profetys gans Duw. Dhe notya yw an gwirvos bos dhe'n dhew goedh keth acheson: nagha ha dispresya an ger profetek profys gans Duw, dre was re dhewisas rag an ober ma.

An « ahwer » yw eur an drog mayth yw Satan, eskar Yesu ha'y syns etholys, an awtour ha'n awenydh. An Spyrys a wra diskwedhes dhyn yn imaj, pandr'a dheu ha bos dyskybel Yesu-Krist pan vo skonys ganso rag bos daskorrys dhe'n jowl; hag ytho, y hwra « ahwer » gwir vras.

Vers 1 : « *An pypes a senis. Ha my a welas ster re goedhas a'n nev war an nor. Alhwedh an pytt an downder a veu res dhodho,* »

Un « pypes », mes gwarnyans meur yw dannvenys dhe'n re dewisys a Grist diberthys a-dhia 1844. « *An sterenn re goedhas a'n nev* » nyns yw « *an sterenn Wermod* » a'n chaptra kyns nag yw « *koedhys* », « *war an dor* », mes « *war an avonyow hag an fentyonyow a dhowrow* ». Henn yw an eur a'n oes « *Sardes* » may hwithra Yesu y vos « *a syns an seyth ster* »

yn y dhiwla ». Rag y « oberow » deklarys « anperfydh », Yesu a dewlis dhe'n dor, « an sterenn » a'n kannas protestyek.

An prev adventist a veu merkyans yn gwenton 1843 gans diwedh kynsa gortos dehwelyans Yesu-Krist. Nessa gortos a'n dehwelyans ma a dhiwedhas an 22 Hedra 1844. Nyns o bys yn diwedh an nessa prev ma, y ros Duw dhe'n fethoryon godhvos ha praktis y sabot sans an dy'Sadorn. An sabot ma a gemmeras le an « sel Duw » yw devnydhys yn vers 4 a'n kaptra ma 9. Ytho, sellyans y servysi a dhallathas wosa diwedh an nessa prov, yn kynnyav 1844. An tybyans yw hemma: an lavar « a goedhas » a verk an dydh a ventyen 1843, diwedh gorhemmynn Dan.8:14 ha diwedh an kynsa prov adventist, yn kontrari dhe'n kynnyav 1844 a verk dalleth sellyans an re etholys fethus ha dalleth an thema a'n « 5a hirgorn », mayth yw an amkan dhe Dhuw diskwedhes koedh fydh protestans ha'n adventieth a wra kestav ganso wosa 1994, diwedh an « pypm mis » profesys yn versow 5 ha 10. Ytho, ha'n « pypm mis » a'n thema ma ow talleth yn kynnyav 1844, kestav dalleth an selyans, yn testen chyf, fydh protestek « a goedhas » kyns an dydh ma, a-dhia gwenton 1843. Ytho, y hyllys gweles fatel wra diskwedhyans Duw gwitha an hwarvedhyansow istorek gans manylder. An dhew dhydh 1843 ha 1844 a's teves pubonan aga rol arbennik.

Delivrys gans Yesu hag a'n daskorr dhe'n jowl, an fydh protestantek re goedhas y'n « pollen » po « downedhow Satnas » katolik a veu kuhudhys gans an Dasformoryon yn oos an Dasformyans yn Apo.2:24. Delikad, ow leverel hi dhe goedha « war an nor », an Spyrans a afydhya honanieth an fydh protestantek arwodhys gans an ger « nor » a wra kovhega y fowt a'n Katholiketh henwys « mor » yn Apo.13 ha 10:2. Y'n messaj a « Philadelphia », Yesu a dhiskwedh « yetow » apert po degeys. Omma, alhwedh a iger dhedha fordh pur dhihaval drefenn hy gul dhedha drehedhes « an pytt » arwoedh a dhiswrians an bywnans. An eur yw pan, ragdha, « an golow a dheu ha bos tewlder » ha « an tewlder a dheu ha bos golow ». Ow kemeres avel ertach pennnewlys tybyansow filosefek repoblek, i a goll a wel an sansoleth wir a'n fys purhes dre woes Yesu-Krist. Gwren ni merkya an manylyon « a veu res dhodho ». Neb a re yndella dhe bubonan herwydh y oberow, yw Yesu-Krist an Breusydhy divin. Rag ev yw keffrys, gwithyas an alhwedhow; « alhwedh Davydh » rag an re etholys benygys yn 1873 ha 1994, herwydh Apo.3:7, ha « alhwedh an pytt » rag an re koedhys yn 1843 ha 1994.

Vers 2: « hag ev a igoras pytt an islonk. Hag yth eth yn-bann a'n pytt mog, kepar ha mog forn vras; ha'n howl ha'n ayr a veu tewlhes gans mog an pytt. »

An fydh protestant a janj mester ha devedhyans, ha'y oberow ynwedh yw janjys. Ytho, ev a gavas an chons anvythus a wodhevel distruyans an vreus diwettha gans an « tan » a'n « nessa mernans » a vydh kovhes yn Apo.19:20 ha 20:10. Ow kemeres an imaj « a boll a dan ha loskven » an « tan » a vreus diwettha a vydh « forn veur » ow bygya treuspassoryon gorhemmynnnow Duw a-dhia aga homendyans war menydh Sinay herwydh Exo.19:18 : « Menydh Sinay o leun a vog, drefenn an ARLOEDH dhe dhiyskynna yn mysk an tan; **an vog ma a sevis avel mog tanva**, hag oll an menydh a grenas gans nerth. » Ynwedh, an Spyrans a wra devnydh a'n teknik film henwys « flash-back », an dehwelyans a-dhelergh, a dhiskwedh an oberow gwrys ha'n re na, hwath yn few, o servys an jowl. An ger « mog » a duple styr omma : an tan a « an danva veur » may hyllyn redya yn Apo.14:11 : « Ha mog aga fyn a yskyn dhe oesow an oesow; ha nyns eus powes dhedha na dydh na nos, an re a wordh an best ha'y imaj, ha piwpynag a dhegemmerro merk y hanow », mes ynwedh an « pysadow an syns » herwydh Apo.5:8, omma, re an fals sans. Rag aktivita kryjyk pals diskwedhys dre bysadow a justifi an geryow ma a gews Yesu dhedhi yn Sardis, yn 1843 : « Ty a vydh synsys dhe vos byw; mes marow os ». Marow, ha diwweyth marow, drefen an mernans profys dhe vos « an nessa mernans » a'n « breus diwettha ». An aktivita ma a dheu oll tus a-der Duw ha'y re etholys a wra golowi. An toell ma yw ollvysyk avel 'intox' dell lever an bys modern. Ha hemm yw an tybyans a vos intoxys a wra an Spyrans awgrya dre imaj a 'an mog' a les yn 'an ayr' bys may teu ha tewlel 'an howl' yn tewlder. Mar pe an diwettha ma arwoedh a'n gwir

wolow dhywyk, huni 'an ayr' a verk tiredh dyghtys an jowl, gelwys 'pryns galloes an ayr' yn Eph.2:2, hag a elow Yesu « pryns an bys ma » yn Yowann 12:31 ha 16:11. Y'n bys, an amm a'n jeves an towl a gudha gwiryonedhow a dal bos kevrinek. War an nivel kryjyk, an keth tra yw: an gwiryonedh yw rag an dewisys hepken. An palsheans a bagasow protestyek re'n jeves yn hwir an effeythuster a gudha bosva fydh advent seythves dydh; hemma bys yn 1995 may hwrug i y wolkomma yn aga rew rag y « *ahwer bras* ». Y'n studh spyrysel nowydh ma, i a vydh vyktymys an *nessa mernans* a drelyas yn *forn* tanek enep an nor. An messaj yw euthyk hag y hyllir konvedhes na wrug Duw y brofya yn kler. Ev yw gwithys rag an re etholys may hwrellons konvedhes py par sort i a dhiankas.

Gwers 3: « *Yn-mes a'n mog y teuth lokustes, hag i a omlesas war an nor; ha res veu dhedha galloes kepar ha galloes an gwibers war an nor.* »

An pysadow symbolys gans « *an mog* » a dheuth yn-mes a anow ha spyrysow an brotestans koedhys, ytho tus ha benenes symbolys gans « *hwylyker* » drefenn aga niver bras. Yn hwir, bush a greadoryon denel yw koedhys yn 1843 ha my a'n kov, yn 1833, deg blydhen kyns, an Arloedh re rosa tybyans a'n bush ma gans « koedha an ster » gwrys nosweyth 13ves a vis Du 1833 ynter hanter-nos ha 5 eur myttin, herwydh dustuni lagas istorek. Unnweyth arta, an lavar « *war an nor* » a'n dhew styr a lesans an nor ha honanieth brotestantek. Piw a bris an « *hwylyker* » a wask ha diswrians? Nyns yw an tiek, ha ny bris Duw moy an gryjyansow a'n trayt ha lavurya gans an eskar dhe dhistrui y drevas a'n re dewisys, ytho an arwodh ma yw res dhedha. Ena, yn Esekiel 2, an chaptr berr ma a 10 vers, an ger « *omres* » yw devnydhys 6 gweyth rag styrya an « *rebells* » Yedhewon a wra Duw dyghtya « *a sperr, sperr ha scorpions* ». Omma, an termyn ma « *scorpion* » a wra kewsel a-dro dhe'n brotestoryon rebellek. Y'n vers 3, an kampoell dh'y alloes a darbari devnydh a arwodh sothel a'n moyha posek. Gallos an « *scorpions* » yw piga marwel aga vyktymys dre dard aga « *lost* ». Ha'n ger ma « *lost* » a gemmer yn tybyans Duw, styr selvenel diskwedhys yn Ysay 9:14 : « *an profoes a dhysk gow yw an lost* ». An enevales a wra devnydh a'ga « *lost* » rag helghya ha skorjya kelyon ha hwesker erell a wra aga anvya. Yma omma imaj a'n fals « *profethes Jezebel* » a dremen hy amowt dhe skorjya ha gul dhe Dhuw ha'y servysi dislel disklenys godhevel. Yn hwir, praktis a omskorjyans a-benn prena pegh yw rann a dhyskasow an fydh Katholik. Yn Apo.11:1, an Spyrys a afydh an kehevelyans ma dre usya an ger « *gorsen* » mayn an alhwedh Esaie 9:14 a re an keth styryans ha'n ger « *lost* ». An imaj ma a'n eglos babek a wra devnydh ynwedh, a-dhia 1844, a'n gryjgyon protestans koedhys devedhys rag Duw profoesi a dhysk goweth, henn yw, fals profoesi. An ger « *lost* » profys a vydh devnydhys yn kler y'n vers 10.

An dreheans a'n 3^a gortos adventist **(an prys ma, a'n seythves dydh)**

Gwers 4 : « *Lavarys veu dhedha na wrellens drog vyth dhe wels an nor, na dhe lasneth vyth, na dhe brenn vyth, mes dhe dus yn unnsel na's teva sel Duw war an tal.* »

An « *hokesow* » ma ny dhebrons an lasneth, mes i yw noedhek dhe dus nag yw difresys gans an « *sel a Dhuw* ». An kampoell ma a'n « *sel a Dhuw* » a afydh kontekst an oes kudhys seulabrys yn Apo.7. Ytho an messajys yw kehevelep, pennskrif 7 ow tochyha an re dewisys selys ha pennskrif 9, an re koedhys forsakys. My a borth kov, herwydh Matt.24:24, bos dibosybyl dynya dewisyas gwir. Ytho an fals profoesi a dhyn aga honan, an eyl y gila.

An manylyon, « *sel Du war an tal* », a dhiskwedh dalleth sellya gwasow Du an adventoryon dewisys, henn yw, an 23a a vis Hedra 1844. An manylyon yw kewsys a-

dhesempis kyns kampolla an termyn a « *pymp mis* » profosek an vers a sew; prys a 150 blydhen gwir a wra ombareusi war an dydh ma.

Vers 5: « *Ny veu res dhedha aga ladha, mes aga tormentya dres **pymp mis**; ha'n torment a wre i o kepar ha torment skorpion pan wrello brevi den.* »

Messaj Duw a guntell yn y imaj oberow gwrys yn termynyow dyffrans; hag a gemysk ha gul dhe vos kales dhe dhestemma an imaj. Mes an deknik ma bos konvedhys ha degemmerys, an messaj a dheu ha bos pur gler. An vers ma 5 o sel a'm derivas a dhehwelyans Yesu-Krist rag 1994. Yma kevys ena an '*pymp mis*' profetek a dhallthas yn 1844, a as dhe dhiskwedhes an vlydhen 1994. Byttegyns, rag kowlwul towl Duw, res o dhymm kelmys an dehwelans gordhyans Yesu-Krist dhe'n dydh na. Ytho, nebes dall dhe wirder y'n tekst a wrussa an govenek ma bos anpossybyl, my a besyas yn fordh ow Gwrier. Yn hwir, an tekst a lever: « *res veu dhedha, nyns o dhe's ladha, mes dhe's tormentya dres **pymp mis*** ». An manylyon « *ny dh'aga ladha* » ny allas komprehendya an thema a'n « 6^{ves} *trompeth* », bresel euthyk a ladha, yn termyn kudhys gans an « 5^{ves} *trompeth* » ; termyn a 150 blydhen wir. Mes yn y dermyn, William Miller a veu gwall dhallhes yn rann rag kowlwul gwrians a vynnas Duw; diskudha kammgemmerys a asas dasdhalles govenek dehwelyans Krist rag kynnyav 1844; kammgemmerys fals, drefen bos an reknansow kynsa ow fastya gwenton 1843 afydhys lemmyn yn agan reknansow diwettha. Bodh ha galloes Duw yw soveren ha, yn gwella prys rag y re etholys, nyns eus tra vyth na den a yll lettya y dowl. An gwiryonedh yw bos an kammgemmerys ma a dherivas ledyas an adventieth soedhogel dhe dhustunia, yn 1991, a omdhegyans a dhispres a-dro dhe wovenek dehwelyans Yesu Krist derivys rag 1994. Ha'n gwetha rag an adventystyow yw bos privys a'n diwettha golow profosek a wolow, yn leun, an 34 chaptra a'n lyvrow Daniel ha Diskudhans, dell yll pubonan lemmyn kavos prov anodho dre redya an daskrif ma. Y'n fordh ma, yth yns i ynwedh privys a'n golow nowydh erell re ros Duw dhymm a-dhia gwenton 2018 a-dro dh'y lagha hag a-dro dhe dhehwelyans Krist a wra dehweles, dell wodhon lemmyn, yn gwenton 2030; ha hemma war sel nowydh diberthys dhiworth drehevyans profosek Daniel ha Diskudhans. Yntra 1982 ha 1991, rago, an *pymp mis* o gesys o gans an ober a fals profoesi a dalvia pesya bys yn dehweles Yesu-Krist. Komprenys genen an reson ma, hag yw just, ny welis vy an termyn berr a worhemmynnas an difenn « *a ladha* ». Hag y'n termyn na, an vlydhen 1994 a representyas an vlydhen 2000 a wir enesigeth Yesu-Krist. My a geworr na wrug denvydh, kynsov vy, aswon an acheson a'm kammgemmerys; hag y hwra afydhya kowlwrians herwydh bodh Duw. Gwren ni lemmyn ri agan attendyans dhe'n manylder « *mes dh'aga tormentya dres **pymp mis*** ». An formul yw mar dhekmus drefen an « *torment* » nag yw godhevel gans an vyktyms dres an « *pymp mis* » profesyzys. An « *torment* » a gows an Spyrys a vydh kessydhys war an re goedhys dres an vreus finel, may fydh awos loskansow « *poll an tan* », kessydh an « *an nessa mernans* ». An « *torment* » yw derivys yn messaj an tressa el a Apo.14:10-11 a gows an vers kyns ow kampolla « *an mog* » « *a'ga torment* » ; messaj yw aswonnyys yn ta gans an adventydhion drefenn y vos rann a'ga negys ollvysel. Ow kodhvos kyns, an koedhans a'n adventydhieith soedhogel, yn sotyl, an Spyrys a lever y'n messaj ma « *ev a wra eva, **ev ynwedh**, gwin sorr Duw dinewys heb kemmysk yn hanaf y gonnar, hag ev a vydh tormentys y'n tan ha'n loskven a-rag an eledh sans hag a-rag an Oen* ». An manylyans ma « *ev ynwedh* » a dargedh, an eyl wosa y gila, an fydh brotestant, hag ena an adventydhieith soedhogel ansow a veu skonys yn 1994 gans Yesu-Krist y honan. A-dhia an dydh na, yn konfirmans a'y molleth, an « *omresydh* » a omjunyas an kesunyas ekumenek a guntell an Katholikyon ha'n Protestans re beu treghys dhiworth Duw seulabrys. Mes kyns koedh an adventieth soedhek, an formulen « *ev ynwedh* » a veu devnydhys rag an Protestans koedhys, drefenn i dhe goedha yn 1844, yth esens ow mos dhe gevrenna tybyans an Gatholikyon, an Orthodox ha'n Ebrowyon fals. Yn hwir, « *ev ynwedh* » a dhrokk oll an re nag yw Katholik a enor an eglos Katholik a Rom, owth entra yn hy heshunyas ekumenek, hag ow kormel

ordenansow Konstantyn 1^{ev}: y 'dydh howl' dy' Sul, ha genys, (Nadelik an 25ves a vis Kevardhu). Dre dhewis an furv unplek « *ev ynwedh* », kyns y liesplek « *i ynwedh* », an Spyrys a wra dhyn perthi kov bos dewis kryjyansek dewis unnik a wra omgemmeres syger, justifia po kablya a-rag Duw, an den, ha nys ywa, an kemeneth; kepar ha « *Noy, Daniel ha Job* neb ny wrussons *gwitha na mab na myrgh* » herwydh Esek.14:18.

An tormentys a'n nessa mernans a'n breus diwettha

Vers 6: « *Y'n dydhyow na, tus a hwila mernans, ha ny'n kevons; i a vynn merwel, ha'n mernans a fia dhe-ves dhiworta.* »

An tybyansow a dheu yn fordh pur resnus. Wosa kampoella an "*paynys an nessa mernans*", an Spyrys a wra profoesa y'n vers ma 6, a-dro dhe'n dydhyow y vos gwrys, a dheu yn diwedh an 7^{ves}^a milvledhen, targetys gans an lavar "*y'n dydhyow na*". Ev a dhisklery dhyn ena an traow arbennik a'n kessydhyans diwettha ownek dres eghenn. "*Tus a hwila mernans, mes ny'n kevons; i a vynn merwel, ha mernans a fia dhe-ves dhiworta.*". An pyth na woer an dus yw bos korf an dasserghyans a'n re dhrog gans gnasow pur dhihaval dhe'n korfow kigek eus lemmyn. Rag aga hessydhyans diwettha, an Duw kreator a wra daswul aga bywnans orth y wul gallosek dhe besya yn studh omwodh bys yn distruyans aga atom diwettha. Dres henna, an hirder a'n termyn a wodhevyans a vydh gwiwys yn kever pub den yn rann, herwydh an verdik derivys war y gabluster personel. Mark 9:47-48 a afydh y'n lavarow ma: "...*bos tewlys yn ifarn, le na verow aga fryv nevra, ha'n tan ny vydh difeudhys.*» Res yw dh'y notya bos fydh protestant kevrynys gans an eglos Katholik lies dogm kryjyansek fals, keffrys ha'n dy' Sul, an kynsa dydh sakrys dhe bowes, yma kryjyans yn anvarwoleth an enev, a wra dhe'n brotestantys krys y'n existyans ifarn dyskys gans an Gatholigion. Ytho, godros Katholik a ifarn mayth yw an dus dampnys tormentys yn tan bys vykken, godros re gorfennas oll myghternyow an powow Kristyon, a'n jeva nebes gwiryonedh, mes moy a falsuri. Rag, yn kynsa le, ifarn darbarys gans Duw ny vydh formys bys diwedh an « *mil vlydhen* » a vreus nevek an re dhrog gans an syns. Hag yn nessa, ny vydh an paynys heb diwedh, kyn fydh hir yn keheveli gans an studh a'n nor ma. Yn mysk an re a wel ankow ow fia dhiworta, y fydh an henyoryon ha difresoryon diwysyk a'n dybyans grek payan a anvarwoleth an enev. Duw a wra profya dhedha an prevyans a dhybyans pyth a via aga thybyans mar pia aga enev yn hwir anvarwel. Mes yn arbennik, an gordhyoryon a'n « *jydh an howl anvudhys* » a wra dierbynna aga duw; an nor y honan orth aga doen, re dheuth ha bos « *howl* » dre dhaskeunans magma tan ha loskven.

An semlans a falsuri marwel

Gwers 7: « *An lokustes ma a heveli bos mergh parys dhe omladh; yth esa war aga fenn kepar ha kurunow owth hevelebi owr, ha'ga fas o kepar ha fasow tus.* »

Gans y arwodhow, vers 7 a dhiskwedh towl ober an kamp protestans koedhys. An bagasow kryjyk (*marghow*) yw kuntellys rag « *omladh* » spyrysel a wra bos kowlwrys yn unnsel yn diwedh termyn gras mes an amkan diwedh yw ena. An omladh ma a dhegemmer yn Apo.16:16 an hanow « *Harmagedon* ». Ena yw gwiw notya an fyrvder a'n Spyrys war y gomparians gans gwirder an taklow; an pyth a wra dre lieshe an devnydh a'n ger « *kepar* ». Yw y fordh dhe nagha krevadow fals an dus kryjyk omglewys. Nys yw travyth a-der semlant toellus: an « *kurun* » ambosys dhe'n tryghor a'n fydh, ha'n fydh (*owr*) hy honn na's teves marnas « *hav* » gans an fydh wir. An « *enebow* » a'n kryjygyon fals ma yw toellus ynwedh drefenn na's gesys marnas semlant denel. Neb a dheriv an vreus ma a hwithra an dhiwgrohen ha'n kolonnow. Ev a woer an tybyansow kevrinek a'n dus ha ranna y weles a'n gwirvos gans y re dewisys.

Vers 8: « *Yth esa dhedha gols avel blew benynes, ha'ga dans o avel dans lewyon.* »

Herwydh 1Cor.11:15, blew benynes a serv avel lien dhedha. Ha rôl lien yw kudha an eneb po honanieth an den kudhys. An vers ma 8 a dhiskwa dre y arwodhow semlans toelliüs an bagasow kristyon. Ytho, yma dhedha semlans a-ves (*gols*) a eglosyow (*benynes*, yn Eph.5:23-32), mes aga spyrys yw leun a felloni (*dyns*) a'n « *lewyon* ». Yth yw esya dhe gonvedhes yndella prag, aga fasow a's teves marnas semlans denel. Nyns yw heb skila, y hwithra Yesu aga hevelebi orth lewyon. Ev a dhri dhyn kov a stat spyrys an bobel romanek a wrug mayth esa an kynsa kristonyon dybrys gans lewyon yn aga arenys. Ha'n kehevelyans ma yw justifiys drefenn, orth diwedh an bys, i a vynn, arta, gul dhe'n diwettha gwir dhewisys a Yesu-Krist merwel.

Gwers 9: « *Yth esa dhedha lurik kepar ha lurik a horn, ha tros aga eskelli o kepar ha tros charettow lies margh ow poenya dhe vatel.* »

An gwers ma a verk falsweyth an arvow a'n gwir soudor Yesu Krist, neb a deg '*lurik*' a wiryonedh (Ef.6:14), mes omma, an wiryonedh ma yw kales kepar ha '*an horn*' seul arwoedh a'n emperoueth romanek yn Daniel. An « *hwyjynes* » a wra tros gans « *aga eskelli* » pan yns i owth oberi. An kehevelans a dheu ytho a-dro dhe'n ober. An manylyans a sew a afydha an kevernans gans Rom mayth esa resek charyottow gans « *lies margh* » ow lowenhe an Romanys yn aga hynsyow. Y'n imaj ma, « *lies margh* », a styr: lies bagas kryjyk kuntellys dhe denna an « *karr* » romanek, henn yw, dhe wordhya awtorita Rom; Rom re wodhya handla rewloryon kryjyk erell dh'aga gostyttha dre hy hudow. Yndella y kuntell an Spyrys ober an bagas rebellek. Ha'n kuntellyans ma a-barth Rom a's pareus rag an « *batel Harmagedon* » diwettha ledys erbynn an dus a sevel erbynn an Sul, an dus a witha an Sabot sanshes gans Duw, hag yn maner andhyskians, erbynn Krist, aga Difresyer Gwithyas.

Gwers 10: « *Yth esa dhedha lostow haval orth gwibeserow ha broslow, hag y'ga lostow yth esa an galloes dhe wul drog dhe dus dres pyp mis.* »

An vers ma a dhiskudh kudh an vers 3, mayth o an ger '*lost*' komendys avel '*galloes anscorpions*'. Yma ev devnydhys yn kler kyn nag yw y styr kler dhe'n den na wra y hwilas yn Esa 9:14. Nyns yw hemma ow studh, ytho my a dhaskev an alhwedh posek ma: '*an profoes a dhysk gow yw an lost*'. My a ewnha an messaj kodys y'n geryow ma: an bagasow ma a'n jevo profoesi gowek (*lostow*) ha rebel (*scorpions*) ha tavesow gowek (*pryv*), hag yth esa y'n fals profoesi na (*lostow*) *pyth o an galloes dhe wul drog dhe dus*, dhe'ga toella ha'ga perswadya dhe enora an dy' Sul roman dres 150 bledhen (*pyp mis*) a gres kryjek surhes gans Duw; hag a's diskwedh heb difyans dhe'n « *paynys an nessa mernans* » a vreus diwettha orth diwedh an 7^a milvledhen. Pan dybav bos liesoes na wel an poester a'n dy' a bowes! Mar kryssens y'n messaj diskudhys ma, i a janja agas brys.

Vers 11: "*Yth esa dhedha avel myghtern el an islonk, henwys yn Ebrow Abaddon, hag yn Grek Apollyon.*"

Dew dres eghenn kewar, an kuhudhans a'n Duw a drehedh y benn: an bagasow kryjyk ma a'gan beus myghtern, Satan, "*el an pytt*" a vydh kelmys war an nor difeyth dres "*mil vlydhen*" herwydh Apo.20:3. An ger "*pytt*" a verk, yn Gen.1:2, an nor kyns hi dhe dhri arwoedh vyth a vewnans. Ytho an ger ma a verk an nor gwrys difeyth, pub furv a vewnans distruys gans dehweylans splann Krist. Hi a vydh y'n studh ma dres "*mil vlydhen*", gans unn annedhyas hepken, an el Satan kelmys prison war hy fenn. Neb a elow Duw yn Apo.12, an « *dragon*, ha'n *sarf*, an *dyowl ha Satnas* », a dhegemmer omma an hanow Distruyer, styr an geryow « *Ebrow ha Grek, Abaddon hag Apollyon* ». Yn sotyl, an Spyrys a dhiskwedh dhyn fatel wra an el ma distrui ober Duw mayth omvatal ortho. « *An hebrow ha'n greka* » yw tавосow an skrif biblik oryginel. Ytho, a-ban wrug fydh protestant koedha, yn 1844, dalleth an thema a'n « 5^{ves} *trompeth* », an jowl re'n jeves hy hemmeres gans y vri aswonnyys yn ta rag an Bibel sans. Mes yn kontrari dhe'n dalleth gloryus a'n Dasformyans, yma hi ow pos usys lemmyn rag distrui towl Duw. Satyn a wra devnydh a'n fydh dasformys koedhys, an prys ma

gans sewen, an pyth re assayas yn euver dhe wul dhe Grist y honan koedha, dhe'n eur y brevyans a'y resistyans.

Gwers 12: « *An kynsa anken re dremenas. Ottomma y teu dew anken moy wosa henna.* »

Omma y worfen, orth gwers 12, an them pur arbennik ma a'n « 5^{ves} trumpet ». An prys ma a dhiskwedhes bos an dusva devedhys yn bledhen 1994 a'y chalendar herwydh usadow. Bys ena, an kres kryjyk re besyas ynter oll an kryjyansow unnik. Denvydh ny veu ledhys rag acheson spyrysel a omrians kryjyk. Ytho an arghadow dhe ladha a wers 5 re beu synsys ha kowlwrys dell lavarsa Duw.

Mes a-dhia an 3a a vis Est 1994, an kynsa omsettyans kryjyk muslimek gans an GIA a ladhas pypm sodh frynkek ogas dhe'n ambassada frynkek yn Alger, ha war an kynsa nos Nadelik kristyon, an 24a a vis Kevardhu 1994, y feu omsettyans erbynn jynn ebron frynkek a ladhas tri den yn Alger, yn aga mysk onan frynkek. An hav a sywyas, bagasow arvek islamek an GIA aljerek a dhalleth omsettyansow marwel yn RER Paris, pennsita Pow Frynk. Hag yn 1996, 7 pronter katolik frynkek a veu dibennys yn Tibhirine yn Aljeri. An dustuniow ma a brov ytho bos gwir an '*pypm mis* » profisyow re beu tremenys. Ytho, y hyll an breselyow kryjyk dalleth arta ha pesya bys diwedh an bys merkys gans dehweles Krist glorifys.

An 6^{ves} hirgorn: An nessa « anfel »

Hweghves kessydhyans a bub sansoleth fals kristyon

An Tressa Bresel Bysel

Gwers 13: « *An hweghves a senas. Ha my a glewas lev ow tos a'n peswar korn a'n alter owrek esa a-rag Duw,* »

An hweghves kessydhyans gwarnyans yw an « nessa » meur « **gwadewder** » dargenys yn Apo.8:13. Ev a dheu kyns diwedh termyn an ras kuntellek ha personel hag a wra hwarvos yntra 2021 ha 2029. Gans an vers ma 13, entra yn them an « 6^{ves} trumpet » a wra afydha dehvel an vresel ha'n awtorita « *dhe ladha* ». An them nowydh ma a wra kewsel a'n keth bagasow kryjyk ha'n '5^{ves} trumpet ' kyns. An arwodhyow usys yw kehaval. Ytho, an taklow a yll bos styrys y'n fordh ma: poblow an '5^{ves} trumpet ' re dheuth ha bos usys orth '*na ladh* ', ow mos bys yn difenn an pynvys yn Europa hag yn nebes statys an SU. I re gavas an fordh dhe wul kenwerth ynternasyonal dhe oberi yn fordh dhedha, hag i re dheuth ha bos rych. Nyns yns i ytho dyskyblyon a vresel namoy, mes defensoryon a gres orth neb kost. Ytho, yth hevel bos bresel ynter poblow kristyon skonys, mes yn anfeus, tryja kryjyans unnik-duw yw le kresek, henn yw an Islam, ow kerdhes war dhiwarr: an eyl a'n terrororyon a wra oberow ha'y gila a'n dyskyblyon erell ow kormel aga oberow molderek. Ytho, an keskussulyer ma a wra perspektiv a gres duryadow bos anpossybyl, ha res vydh dhe Dhuw an Gwrier '*sona* » yw y berghennogeth rag an daromres a sivilansow ha kryjyansow dhe hwarvos gans effeythyow marwel pur vras. War remenant an nor, pub pobel a'n jevydh ynwedh y eskar hengovek, an rannysow darbarys gans an jowl ha y dhywolow a-dro dhe'n planet dien.

Byttegyns omma, an profoesans a vynn timer arbennik, an howlsedhes kristyon dislel.

An kessydhyans diwettha, kyns an « *seyth pla diwettha* » a dheu kyns dehwelyans Krist, a omdhiskwedh yn hanow an « 6^{ves} hirgorn ». Y'n termyn ma, kyns mos yn manylyon an desten, ni a woer bos an desten ma an nessa a'n « *ahwerow meur* » dargenys gans « *an er* » a'n emperoureth Napoleon yn Apo.8:13. Ytho, yn kevres gorrys war-barth gans an mynnas ma, an profoesans yn Apo.11 a re an hanow « *nessa ahwer* » dhe'n Revolys Frynkek gelwys

« *an best a dhrehav dhyworth an downder* ». Yth yw ynwedh thema an « 4^{ves} hirgorn » yn Apo.8. Ytho, an Spyrys a wra profya dhyn bos kevrenn ogas yntra'n hwarvosow re beu kelmys orth an « 4^{ves} ha'n 6^{ves} hirgorn ». Ni a wra diskudha pyth yw an kevrennow ma.

Pan wra an « 6^{ves} hirgorn » seni, *lev an a* Grist, yntercessor a-rag *alter* a eledhow a dheskrif arghadow. (Herwydh imaj an tabernakel norvesek a dharganas y rol nev a dheu avel yntercessor rag pysadow an re dewisys).

Europa West a darget a sorr Yesu Krist

Vers 14: "*ha ow leverel dhe'n hweghves el gans an hirgorn: Gwra rydhhe an peswar el re beu kelmys war an avon veur Ewfrates.*"

Yesu Krist a dheriv: "*Dhigelm an peswar el yw kelmys war an avon veur Ewfrat*": delivra an nerthow tebel ollvysel keskorrys war Europa arwodhys gans an hanow Ewfrates; Europa West ha'y estenyansow amerikanek hag ostralek may ma synsys a-dhia 1844, herwydh Apo.7:2; yth yw *anpeswar el may feu res dhedha gul drog dhe'n nor ha dhe'n mor*. An alhwedhow dhe dhispletyans yw sempel ha resnadow. « An Ewfrates » yw an avon a dhowras Babylon koth Daniel. Yn Apo.17, an *an horeth* » gelwys « *Babylon veur* » a esedh war « *war dowrow bras* », arwodhyow « *a boblow, a genedhlow hag a yethow* ». « *Babylon* » ow tiskwedhes Rom, an poblowl yw an poblowl europek. Ow tiskwedhes Europa avel pennkas y sorr ladh, Krist Duw a vynn kessydhyas an re a'n trayt ha'n re na a wra kemmys a vri a'n paynys a wodhevis war y grows dolor, a veu kovadhys y'n vers kyns, ow kampoella an ger « *alter* », a brofoesas yn ritow arwodhek an kynsommol koth.

Ow targedya Europa, an Spyrys a wra y dhial erbynn diw vlas a guntell aga kabluster er y bynn. Yma ow kewsel a'n fydh Katholik, an eglos vamm, ha'n myrgh henna, dell henwir Pow Frynk, re's skoodhyas mar lies kansbledhen, a-dhia y dhalleth, gans Clovis, an kynsa^a myghtern an Frankys.

An kynsa kevrenn gans an « 4^{eme} *trompette* » a omdhiskwedh, yw Pow Frynk, pobel revolusyoner a hasas has a ankryjyans yn mysk oll an kenedhlow kristyon a'n nor, ow lesa skrifow hy filosofow, tybyoryon rydh a-dhiworth Duw. Mes yw ynwedh, Rom babek, a dalvia revolusyon an Frynkys y dhistrui ha'y wul taw. Studhyans kehevelep a'n trompoulys gans kessydhyansow gwarnyans diskwedhys dhe'n Ebrowyon yn Leviticus 26 a re dhe'n peswora rol a « *cledha* » dyw a lever « *dial y gevambos* ». An prys ma, der an « 6^a *trompeth* », Yesu a wra dial y gevambos y honan dre frappya an dhew bobel kablus ha'ga hengovyow europek. Herwydh, Apo.11, an athieth frynkek a's tevo « *lowen* » ha sedhi yn « *an lowender* » poblowl a-dro : « *i a wra dannvon rohow an eyl dh'y gila* » y lenner yn Apo.11:10. Y'n tro ma, an Krist duw, a wra dri dhedha y rohow : tanbellennow herwydh usadow hag atomek ; oll kyns gans virus kontagius marwel a omdhiskwedhas diwedh 2019 yn Europa. Yn mysk an rohow dhe notya, yma profa delow an rydhyses gans Frynk dhe sita Evrek Nowydh a'n SU. An patron o mar varthusek may hwrug, war-lergh Frynk, broyow europek erel dos ha bos repobligow. Yn 1917, Russi a gemmeras an patron arta gans an keth kasla.

An vresel nuklerek ollvysel

Gwers 15: « *Ha'n peswar el esa parys dhe'n our, an jydh, an mis ha'n vledhen a veu digelmys may hwrellens ladha tressa rann a'n dus.* »

Parys rag « *gul drog dhe'n nor ha'n mor* » herwydh Apo.7:2, « *an peswar el yw lowsyes may hwrellens ladha an tressa rann a dus* » ha'n weythres yw raglevis ha gortos termyn hir, dell dhiskwa an manylyon ma: « *a veu parys dhe'n our, an jydh, an mis ha'n vledhen* ». A-ban eur y feu res dhe'n kessydhyans ma bos res? A-dhia an 7^{ves} a vis Meurth 321, an prys may hwrug Kostentin I gorhemmyna dy' golonn an jydh howl. ^a yw kowlwrys. Herwydh Apo.17, mayth yw an thema « *breus an hora Babylon Veur* », an niver 17 a verk breus Duw. Mar pydh an niver ma a gansblydhennow reknys a-dhia an 7^{ves} a vis Meurth 321,

an niver 17 a worfenn dhe'n 7ves a vis Meurth 2021 ; a-dhia an dydh ma, an 9 blydhen diwettha a'n molleth a wra gasa kowlwrians an « 6^a *trompeth* » a Apo.9:13.

Merkyewgh yn ta an kampoell « **a'n tressa rann a'n dus** » a dhovha, kyn fo mar euthyk, an tressa bresel ollvysel distruyek a with karakter rannsek (**a'n tressa rann**) gwarnyans; ytho yw dhe les dhe wul trelyansow kryjyk ha ledya an re dewisys dhe omri yn tien dhe'n ober adventist ledys gans Yesu-Krist. An distruyans ma a dheu dhe gessydhya ha gelwel dhe edrek, an dus re gavas '150 blydhen gwir' a gres kryjyk, profoesis gans an *pym mis pypves trompeth*.

Rag konvedhes yn ta styr an kessydhians ma, tressa a vreselyow bys a-dhia 1914, res yw dhyn y worra war-barth ha'y barya gans an tressa divroans an Yedhewon dhe Babylon. Y'n diwettha ober breselek ma, yn -586, myghtern Nebukadnesar a wrug diswul ruvaneth Yuda, an diwettha remenant a genedhel Ysrael; Yerusalem ha'y tempel sans a dheuth ha bos breow.An dresyans gesys gans an tressa bresel ollvysel a wra provya an kethvri bos an kesunyans kristyon mar apostasek ha'n kesunyans yedhowek a'n pobel EbrowYtho, wosa an diskwedhyans ma, an treusvyworyon diskryjyk po kryjyk a vydh gorrys dhe'n diwettha prov a fydh ollvysel a re chons diwettha a sawyans dhe gryjygyon oll kryjyansow unnkryjyk; mes an Duw kreatour ny dhysk marnas unn wiryonedh a denn orth Yesu-Krist ha'y sabot sans dy'Sadorn, an gwir seythves dydh.

An kasva dismygys rag an bresel ollvysel ma yw aspek aral a '*nessa drog*' a wra hy junya gans an atheieth revolusyoner frynkek a '*peswara hircorn*'. Pow Frynk ha dre vras y benncita, Paris, yw yn kolon Duw ollgallosek. Yn Apo.11:8, ev a re dhedhi an hanowow '*Sodom hag Ejyp* », henwyn an eskerens koth distruys rag ensampel yn ankovadow gans Duw, an eyl dre dan an nev, y gila dre y nerth dall. Hemm a wra dhyn konvedhes y hwra oberi er hy fynn yn keth maner euthyk ha diwedhek. Res yw omglywes hy charj bras yn disomdhiskwedhyans an fydh gwir. Wosa kemmeres kas a'n kryjyans, an rewl repoblek re goedhas yn diwla despotic Napoleon 1^{er} may hwath nag o kryjyans saw devnydh dhe les rag y wolewder personel. Dhe'y goeth ha'y dhewisuster yw krysians Katholik yn feur drefen y fondya an Kesunyans a veu distruyer an pennrewl a wiryonedh dhywyk.

Manlyans poblans: dew kans milvil breselyas

Gwers 16: « *Niver an marghek yn lu a veu diw vilvil a vilvilyow: my a glewas an niver.* »

An vers 16 a re dhyn manylyon posek a-dro dhe'n niver a vreselysi ow kemmeres rann y'n kas ow pos gwrys: « *dew vilvil a vilvilyow* » henn yw, diw kans milvil souder. Bys yn 2021 may hwrav skrifa an dogfen ma, nys eus kas vyth re dhrehedhas an niver ma yn y omladhow. Byttegyns hedhyw, gans poblans a seyth bilvil ha hanter a dus y'n bys, y hyll an profoesans bos kowlwrys. **An manylyans res gans an vers ma a dhampnyas oll an styryansow re ros an strif ma dhe wriansow passyes.**

Bresel tybyansow

Vers 17: « *Ha yndella my a welas an vergh y'n welesigeth, ha'n re esa orth aga marghogeth, ha gans lurik rudhvelyn, glasroy, ha loskven. Pennow an vergh o kepar ha pennow lewyon; hag a'ga ganow y teuth tan, mog, ha loskven.* »

Yn vers 17 ma, niver a vreus Duw, y hyllyn gweles arwodhyow an '5^{eme} *trompette* ': an bagasow (*marchogyon*) ha'n re a's hembronk (*an varghogyon*). Nys eus dhedha saw gweythres leski dre dan, ha py tan! An tan nukleriek kehevelys orth tan magma an dor yn-dann an nor. An Spyrys a re dhedha karakter an *kuras* hag a dheu ha bos kehevelys yn dasleverans an lavar yn diwedh an vers dhe'n *Hyacinthemog*. Hemma a verk an pysadow a'n syns y'n them kyns, yw karakter y sawer a dal dhyn perthi kov, ha'n termyn ma, ni a gonvedh pyth a styr y govadh. An losowen ma yw gwenonek, owth anella an kroghen, ha'y sawer a wra drog penn.

An bagas ma a vusur a dhispleg an pysadow a'n breselysi omrynnys. Nyns eus nagonan a'n pysadow ma degemmerys gans an Duw gwrier; i a wra dhodho bos klav ha ri dhodho divlas down. Res yw konvedhes bos omrynnys yn an kynnyans ma, yn tien kryjyansow diberthys dhiworto, mes kryjyansow unnik yn benna: Yedhoweth, Katholiketh, Protestanseth, Orthodoxeth, Islam. Merk nowydh a Yesaya 9:14 yw devynnys omma: « *an penn yw an breusydh po an koth* ». Yma ytho orth penn an bagasow owth omladh breusydhs gelwys hedhyw « *ledyoryon* » yn repobligow. Ha'n ledyoryon ma yw proviys a nerth an « *lew* », myghtern an enevales ha myghtern an Gwylgos. An styr a nerth a vo res dhodho yn Breusys 14:18. Y'y dherivas, an Spyrys a wra profoesa omrians breselyek lewys a-bell gans pennmenystrys pur nerthek, awtoritar, hag omrynnys yn kryjyk, drefenn bos a'ga « *ganow* » a dheu aga pysadow delinyes gans an ger « *mog* ». A'ga keth « *ganow* » y teu arghamow distrui der an « *tan* », pysadow der an « *mog* », ha distruyansow a routh, ow korhemmyнна devnydh a vomow nuklerek delinyes gans an « *loskven* ». Yn apert, an Spyrys a vynn diskwedhes poesekter an nerth nuklerek ma usi orth kavos unn den. Bythkweh yn istori an nor, ny veu galloes distrui a'n par ma ow kregi war brevyans unn den unnsel. An dra yw pur varthusek ha gwiw dhe vos displegyes. Mes, ragon ni a vew yn eghen a'n par ma a dhesedh politek, an re ma nyns yns i owth agan shakya namoy. Oll yth on ni vyktymys a neb eghen a walloes kemmyn.

Gwers 18: « *An tressa rann a'n dus a veu ledhys gans an tri pla ma, gans an tan, gans an mog, ha gans an loskven a dheuth yn-mes a'ga ganow.* »

An gwers 18 a styr an derivadow ma y'n gwers kyns ow leverel bos an « *tan*, an *mog* ha'n *loskven* » yw plaow re beu ordenys gans Duw; an vers a gonfirmas hemma ow ri an gorhemmyn dhe ladha tressa rann a'n dus dhe Grist an Dialor.

Nerth nuklerek pennrenerow an kenedhlow

Vers 19 : « *Rag galloes an vergh o yn aga ganow hag yn aga lostow; aga lostow o kepar ha sarf gans penn, hag gansa i a wre drog.* »

An vers 19 a afydh natur kryjyk an strif ow leverel: Rag gallos an bagasow batalyek (an *marghow*) o yn aga ger (aga *ganow*) hag yn aga fals profoesi (an *lostow*) a veu yn semlant dynyoryon (a *sarfow*) a'n jevo effeyth war pennrenkyasow an statys, an breusoryon (an *pennow*) dredha i (an batalyoryon) a wre drog. An pennrewl yw deskryfys yndella a dheu yn kempyn gans an kowethyans a boblow a wayn y'n jydh hedhyw dhe'n termyn diwedh.

An Tressa Bresel an Bys ma a dheu degea an thema a'n « *trompoullow* » po kessydhiansow gwarnyans yw mar bosek may hwannas Duw y wul y'n kynsa le dhe'n Yedhewon a'n keffrysians koth, yn Dan.11:40-45 hag Esekiel 38 ha 39, hag ena, dhe'n Kristonyon a'n keffrysians nowydh, y'n lyver Diskudhans ma avel « *hweghves trompoull* », avel diwettha gwarnyans Duw kyns diwedh termyn gras. Kevewgh ytho omma, an dyskansow kevrinek ma.

Daniel 11:40-45

An lavar, « *termyn an diwedh* », a'gan hembronn dhe studhya an diwettha strif kenedhlow, diskwedhys ha displegyes yn profoesans Dan.11:40 dhe 45. Ni a dhiskudh y gammow pennvenegow ynno. Y'n dalleth, yn rann veur selyes war tiredh Europa west, an Islam arghek henwys « *myghtern an soth* » a wra omdhegi orth an bobel europek katolik dre vras; an fydh katolik pabek roman yw an desten a wra an profoesans targetya a-dhia Dan.11:36. An penn pabek roman targetys bys lemmyn yw diskwedhys yn-dann an termyn « *ev* »; avel « *myghtern* », ev yw omsettyes gans an « *myghtern an soth* », an islam a wra « *a wra frappya orto* ». Dewis an verb « *frappya* » yw kewar ha fur, drefenn nyns yw « *frappians* » saw an re a vo war an keth tir. Yth yw ena, ow kul devnydh a'n chons profys, an studhyow re worras Europa west yn kudynn ha skruth, an « *myghtern an north* » (north) « *a*

wra treylya avel hager-awel » war an pryv ma re veu gwrys kales, rag y gemmeres ha'y omsettya. Ev a wra devnydh a « *lies gorhel* », « *kerri* » ha breselysi nag yns namoy es « *marghek* » hag a view yn north, ha nyns yw yn north Europa west, mes yn north an brastir Euro-Asiatik. Ha moy yn arbennik yn north a Ysrael a wra an vers 41 profya orth y elwel « *an gwella tir* ». An Russi re beu kewsys yw pobel a « *marghek* » (an Cossacks), magher ha proviyer a vergh d'eskerens istorek Ysrael. An prys ma, herwydh oll an kedhlow ma, yth yw es d'identifia an « *myghtern an north* » dhe Russieth orthodox galloesek, eskar kryjyk estek dhe'n romaneth pabek westek a-dhia fols kryjyk kristyon sodhogel 1054.

Ni re gavas rann a'n breselysi a wra omdhegi y'n tressa bresel ollvysel. Mes Europa a's teves keskowetha galloesek re's gasas a-denewen drefenn kesstrif erbysiek re dheuth ha bos dises dhyworth devedhyans virus, an koronavirus covid-19. Gwannhes, an erbysiehow a omladh rag aga bywnans, pub pobel owth omdenna war y honan moy ha moy. Byttegyns pan vo an konter ow talleth yn Europa, an keskoweth amerikanek a wra gortos y dermyn dhe oberi.

Yn Europa, ny wra soudoryon Russi metya gans meur a dherow. Unn wosa huni, poblowlow Europa a'n north yw dalghennys. Nyns yw marnas Pow Frynk ow tiskwedhes defens byghan ha'n luow Russi yw lettys yn rann north an wlas. Yma dhe'n rann dhyghow kudynnnow sevir gans Islam re veu selyes seulabrys yn niverow bras y'n ranndir na. Yma eghenn a gummyas a les kemmyn ow kelmi an vreselysi moslek ha'n Russyon. An dhew yw hwythus rag preydh ha Pow Frynk yw wlas rych, kyn fo distruys yn arghans. Arabys yw preydhoryon dre ertach hengovek.

A-dal dhe Israel yma an studh yn kasadow, an pow yw omsettyes. An poblowlow arabek muslimek a'n kyrghynn yw sawys: Edom, Moab, mebyon Ammon: Jordani hedhyw.

Tra na alla bos kowlwrys kyns an vlydhen 1979 may hwrug Ejyp gasa an kamp Arabek rag gul kevambos gans Ysrael, an dewis gwrys y'n prys, gans skoodhyans krev an SU, a dreylyas er hy fynn; hi yw dalghennys gans an Russys. Ha pan leverir « *ny wra hi diank* », an Spyrys a dhiskwedh gnas opportunist an dewis gwrys yn 1979. Owth omrestra dhe du an re grevya y'n prys, hi a grysi diank an ahwerow a's dalgh. Ha bras yw an ahwerow, hi yw diwiskys a'y rychys gans an Russys dalghennys. Ha kepar ha na via lowr henna, an Libyons ha'n Ethiopians a's preydh ynwedh ow tremena wosa an Russys.

An kynsa eghen a'n bresel ollvysel

An vers 44 a verk chanj meur y'n studh a daklow. Ha i owth omsettya war Europa west, Ysrael hag Ejyp, yma soudoryon rus ownek a-dro dhe « *nowodhow* » a-dro dhe'ga thir rus aga honan. An Spyrys a lever « *an howldrevel* » ow kul devnydh a omsettyans Europa west mes ynwedh « *an kledhbarth* » ow kul devnydh a omsettyans Ysrael; an Russi ow pos yn « *an howldrevel* » a'n kynsa ha « *orth kledhbarth* » a'n nessa. Yma an nowodhow mar gales i dhe dhallathas mernans fol. Ottomma le mayth yw an Statys Unys owth entra y'n vatel, ow tewis distrui an tiredh russek gans tan nuklerek. Yth yw an kaskyrgh nuklerek y'n kas ma gwrys. Yma skavellow marwel ow sevel yn lies le, rag distrui ha « *difeudhi routhow* » a vewnansow denel hag enyvalek. Yth yw y'n gwrians ma « *an tressa rann a'n dus yw ledhys* » herwydh derivas an « *6ves hirorn* ». Herdhys bys war « *an menydhwyow* » a Ysrael, soudoryon Russi an « *myghtern an kledhbarth* » yw distruys heb kavoes skoores vyth : « *heb bos denvyth devedhys dh'y weres* ».

Esekiel 38 ha 39

Esekiel 38 ha 39 a gows ynwedh a'n kynsa kas diwettha yn istori. Yma manylyon didheurek kepar ha'n manyl ma a dhiskwedh towl Duw dhe '*gorra starn yn y ên* ' a vyghtern Rusek rag y denna ha'y junya y'n kas. An imaj ma a dhiskwa chons dhodho ha'y bobel dhe wosa rychys, na wra ev galloes y sevel er y bynn.

Y'n profoesans hir ma, an Spyrays a re dhyn henwyn avel merkyow: *Gog, Magog, Rosch* (Russek), *Méschec* (Moskov), *Tubal* (Tobolsk). An kettesten a'n dydhyow diwettha yw afydhys dre vanylyon ow tochy a poblow omsettyes: « *Ty a lever: My a yskynn erbynn pow igerys, my a dheu war weres kosel, saw yn aga threvow, oll yn trigvaow heb fosow, ha heb na glesow na darasow* (Ezek.38:11) ». Yn hwir, an trevow arnowydh yw leun a igerys. Ha'n nerthow a sev er aga fyynn yw ankesek dres eghenn. An Spyrays a worr omma yn ganow an « *myghtern an north* » a Daniel, an prys ma an ger « *my a dheu* » a dhiskwedh omsettyans bras, uskis, hag ayr herwydh an ger ha'n imaj « *a dro avel hager-awel* » a Dan.11:40, dhyworth tyller pell lowr. Y'n profoesans ma a Esekiel, nys eus myster a-dro dhe'n powys omgemerys; an Russi hag Ysrael yw aswonnys yn kler. An myster o yn unnsel yn Dan.11:36 bys 45 mayth o an pabeth romanek ha'y dir europek. Hag ow ri an hanow a « *myghtern an north* » dhe Russi a wra omsettya war Europa Katholik an Pab, Duw a dheu ha kewsel a-dro dh'y dhiskwedhyans res dhe Esekiel. Rag my a'n kov, yth yw dre vras yn kever tyller geografik Ysrael may ma Russi owth esedha orth an « *north* ». Yn hwir, yma hi dhe « *an est* » a-dhyworth le Europa west an Pab Katholik Romanek. Ytho, dhe gadya le an soudoryon Russek yn Europa an Pab ma mayth yns i owth omsettya ha mayth yns i owth omvastera, yma an Spyrays ow leverel bos devedhys an nowodhow drog a-dhyworth « *an est* ». « *My a wra glawya tan ha loskven war-nodho ha'y lu* (Ezek.38:22) » ; « *My a wra dannvon tan yn Magog* », yma redys yn Ezek.39:6. Ottomma ytho an acheson a'n nowodhow drog a wra gul dhe'n « *myghtern an north* » a Dan.11:44 bos serrys. Kepar hag yn Daniel, an omsettor russek a vydh herhys ha distrui war venydh Ysrael : « *Ty a goedh war venydh Ysrael, ty hag oll dha lu* (Ezek.39:4) ». Mes an kevrin a gudh honanieth an SU a veu an pennfenten a'n ober ma. My a gav yn Ezek.39:9 manylyon pur dhidheurek. An tekst a gows a-dro dhe'n possybylta dhe wul tan dres « *seyth bledhen* » ow leski an arvow devnydhys y'n kas ma a'n bys euthyk. Nys yw prenn an chif danven a arvow arnowydh, mes an « *seyth bledhen* » re beu trelyes a dheskrifa an intensita a'n vresel ma ha myns an arvow. A-dhia an 7ves a vis Meurth 2021, nys eus saw naw blydhen gesys bys yn dehwelans Krist; an naw blydhen diwettha a'n molleth Duw may hwra an diwettha kas keswlasek hwarvos; bresel euthyk a dhistrui bywnansow ha pythow. Herwydh an gwers 12, y fydh korfow an Rusyon ynkleudhys dres « *seyth mis* ».

An justis dhywysyk euthyk ha didrudedhek

Y fydh lies korf marow ha Duw a dhiskwedh dhyn yn Esekiel 9 tybyans a'n miluster ledhys a wra ev ordena. Rag an tressa bresel bys gwaytys rag an termyn yntra 2021 ha 2029 yw an antityp a'n 3^a bresel ledys gans Nebukadnesar erbynn Ysrael koth yn -586. Ottomma an pyth a worhemmynn an Duw meur kreator, frustrys ha dispresys gans y bobel yn Esek.9:1 dhe 11:

« Esek.9:1 *Ena ev a armas gans lev ughel yn'm diwskovarn: Neshewgh, hwi a dal kessydhya an sita, pubonan gans y dhafar distrui yn y dhorn!*

Esek.9:2 *Hag otta, hwegh den a dheuth dre fordh an porth ughel a'n tu north, pubonan gans y dhafar distrui yn y dhorn. Yth esa yn aga mysk den gwiskys yn lien, ha gans skrifenva orth y groghen. I a dheuth dhe sevel ryb an alter a vrons.*

Ez.9:3 *Gordhyans Duw Ysrael a sevis yn-bann dhyworth an cherub mayth esa warnodho, ha mos war-tu ha drehevyans an chi; hag ev a elwis an den gwiskys yn lien, ha degys skrifennow orth y groghen.*

Ez.9:4 *An ARLOEDH a leveris dhodho: Kerdh yn kres an sita, yn kres Yerusalem, ha gul merk war tal an dus a gyn ha a gynnann drefenn oll an abominasyonow a wrer ynny.*

Ez.9:5 *Hag, yn'm diwskovarn, ev a leveris dhe'n re erell: Kerdh war y lergh y'n sita, ha gweskewgh; bedhes agas lagas heb tregeredh, ha na'n jeves mesterik!*

Ezé.9:6 *Ladhewgh, distruwewgh an gothogyon, an wer yowynk, an wyrghesow, an fleghe ha'n benynes; mes na neshewgh dhe neb a'n jevyd an merk warnodho; ha dalleth gans ow sentri! I a dhallathas gans an henavek esa a-rag an chi.*

Ezé.9:7 *Yn-medh ev dhedha: Mostewgh an chi, ha lenwewgh an klostys gans an re varow! Ewgh mes!... I eth mes, hag i a weskis y'n sita.*

Ezé.9:8 *Hag i ow kweskel, ha my hwath ow remaynya, my a goedhas war ow fas, ha my a grias: Agh! Arloedh Duw, a dhistruiydh pup-tra eus gesys a Ysrael, ow tewlel dha sorr war Yerusalem?*

Ezé.9:9 *Ev a worthybis dhymm: Kammweyth chi Ysrael ha Yuda yw meur, re vras; an pow yw leun a ladhvaow, an sita yw leun a ankompyster, rag i dhe leverel: An Arloedh re asas an pow, ny wel an Arloedh travyth.*

Ezé.9:10 *My ynwedh, ny'm bydh truedh, ha ny'm bydh tregeredh vyth; my a dhaskorr aga oberow war aga fenn.*

Ezé.9:11 *Hag otta, an den gwiskys yn lien, ha gans skrifennow orth y grogyl, a worthybis: My re wrug an pyth a erghsys dhymm.»*

Nyns yw oll an re a vo ledhys a-barth kryjyans mertheryon an fydh. Yma yn rann ma lies fanatyk parys dhe ri aga bewnans, martesyn, rag aga kryjyans, mes ynwedh rag neb ideologie politek po arall. An gwir verther a'n fydh yw, yn kynsa le, yn unnsel, yn Yesu-Krist. Ena, res yw dhodho bos dewisys, ha'y vewnans offrynnys avel sakrifis nyns yw plegadow dhe Dhuw an kreatour, marnas y varow re beu kyns bewnans gwiw dhe'n gorholethow diskwedhys rag y dermyrn.

Yth omgavyn lemmyn, y'n them a'n « 6^{ves} *hirgorn* », kovheans a'n kontekst moral a'n termyn a sewyas an vresel.

Anfydhyans an treusvyworyon

Dihaval dhe'n pyth a dyb ha own an brassa rann a dus, kyn fo distruyus, ny wra arvow nuklerek distruai an dhenasedh; rag « *treusvyworyon* » a wra treusvywa wosa diwedh an kas. A-dro dhe vreselyow, Yesu a leveris yn Matt.24:6 : « *Hwi a wra klywes a vreselyow ha son breselyow: bedhewgh war na vowgh troblys, rag res yw bos an taklow ma hwarvos. Mes ny vydh hwath an diwedh.* » Distruyans an kenedhel a vydh drefyans ober an Duw kreatour wosa y dhehwelyans splann yn person Yesu-Krist. Rag an treusvyworyon a vydh gorrys yn prov a fydh diwettha. A-dhia 1945, termyn an kynsa devnydh a arv atomek, moy ages dew vil tardhans re beu gwrys rag previ gans an galloesow dor a's jeves; gwir yw, yn kettermyrn, dres prys hir a 75 bledhen ha'n nor yw efan, kyn fo finys, hi a berth ha godhevel an gwaskow a wra an kenedhel orti. Y'n kas nukleek a dheu, yn kontrari, lies tardhans a wra bos gwrys yn termyn berr ha skatrans an radyoweythresek a wra bos dibosyb an hirhe bewnans war an nor. Dre y dhehwelyans, an Krist duwel a wra gorfenna an galarow a'n kenedhel rebellek ow merwel.

Gwers 20: *"An dus erell na veu ladhys gans an plaow ma ny goedhas yn edrek a oberow aga diwla, may na wrellens gordhya dywolow, ha delow owr, arghans, pres, men ha prenn, na yllons na gweles, na klywes, na kerdhes;"*

Yn vers 20, an Spyrans a dhargan kalesheans an pobl a dreusvywas. « *An re erel na veu ladhys an plaow ma ny goedhas yn edrek a oberow aga diwla* ». An « *nessa anken* » dharganys yn termyn an emperoureth yw yn hwir « *pla* » a Dhuw, mes ev a dheu kyns an « *seyth diwettha* » a wra koedha war an beghadoryon kablus, wosa diwedh termyn gras Apo.15. Yw res hwath y dhri dh'y gov, an « *plaow* » a gessydh oll an omsettyans roman erbynn rewllys an termyn gwrys gans an Oll-Galloesek Duw kreatour.

« *... ny hedhsons i a wordhya dywolow, ha delow owr, arghans, kober, men ha prenn, na yllons na gweles, na klewes, na kerdhes* ».

Y'n rol ma, an Spyrys a worr pols war imajys gordhyans a fydh Katholik yw taklow gordhyans dhe heulys an kryjyans idolatrek ma. An imajys ma a dhiskwedh, yn kynsa, an « Wyrgh Maria », hag a-dryv dhedhi, yn niverow bras, sansow nag yw aswonnys yn ta, drefenn hi dhe asa rydhses dhe bubonan dhe dhewis y sans dewisys. Yma an varghas bras igerys 24 our dhe'n jydh. Yth yw kussinow profys rag pub asel, a bub gis ha braster. Ha'n praktyk a'n par ma a wra serri yn arbennik neb a wodhevis war grows Golgotha; ytho, y dhial a vydh euthek. Ha seulabrys, wosa gul y dhehwelyans galloesek ha splann aswonnys yn 2018 dh'y re etholys rag an vlydhen 2030, a-dhia 2019, ev a frapp peghadoryon an nor gans virus kontagius marwel. Nyns yw hemma saw tokyn pur vyghan a'y sorr ow tos, mes yma dhodho effeythuster seulabrys, drefenn bos dhodho seulabrys, difeythter erbysiethek heb par yn istori an West kristen. Ha pan vons i difeythys, an kenedhlow a wra strif, ena omladh hag omladh an eyl orth y gila.

An kabel dreusys gans Duw yw moy gwirhaval drefen yn furv Yesu-Krist, an Duw gwir re dheuth y'n kig, yn mysk tus hag ena avel onan anedha, ev a wrug " *gwelys, klewys, ha kerdhys* ", dihaval dhe idolys treghys po teudhys na yllons y wul.

Gwers 21: " *ha ny gemmersons edrek a"ga ladhvaow, na a"ga husow, na a"ga dijastita na a"ga ladrans.* "

Gans vers 21, an them a dhege. Orth kampolla « *aga ladhvaow* », an Spyrys a dheskrif an lagha marwel a'n Arloedh a wra, wor'tiwedh, govyn mernans an withysi loyal a'n Sabot sans sanshes gans Duw. Orth kampolla « *aga husow* », Ev a vyn, an offerennow katholek enorys gans an re a justifi y 'dy' Sul', an jydh fals a'n Arloedh ha gwir 'jydh an howl' payanek. Orth perthi kov a « *aga plosedh* », an Spyrys a vynn orth an fydh protestans her a 'l'*plosedh* » Katholik a'n fals « *profethes Jezebel* » a Apo.2:20. Hag orth aga charjya gans « *aga ladrans* », ev a awgemm an ladrans spyrysel gwrys, yn kynsa, erbynn Yesu-Krist, y honan, dhodho, herwydh Dan.8:11, an myghtern pabek « *a gemmeras an heb diwedh* » oferyaseth ha'y desten legitym justifiys a « *Penn an Kuntelles* », a Eph.5:23 ; mes ynwedh, y arghadow a'n « *prys ha y lagha* », herwydh Dan.7:25. An styryansow ughel spyrysel ma ny esklud devnydhyow lytherek kemmyn, mes i a's tremena meur yn breus Duw ha'y sewenyow rag an kablus.

Diskwedhyans 10: an lyver byghan igerys

Dehweles Krist ha kessydhyans an rebellyon

An lyver byghan igerys ha'y sewena

Dehweles Krist dhe benn an peswara gortos adventus

Gwers 1: « *My a welas el galloesek arall, ow tiyskynna a'n nev, maylys yn kommolenn; a-ugh y benn yth esa an gammneves, ha'y fas o kepar ha'n howl, ha'y dreys kepar ha peulyow tan.* »

Kapitel 10 a dheu yn sempel dhe afydhya an studh spyrysel re beu selys bys lemmyn. An Krist a omdhiskwedh yn furv Duw an kevambos sans duwyes, yn imaj « *an bogh a-dhesedh* » res wosa an liv dhe Noa ha'y dhiyskynnysi. Henn o arwoedh ambos Duw na vynna nevra distrui bewnans war an nor gans dowrow livys arta. Duw a syns y ambos, mes dre anow Peder, ev re dharganas bos an nor a-lemmyn « *reservys rag an tan* » ; livys tan. An dra a vydh kowlwrys yn unnsel rag an vreus diwettha a'n seythves milvledhen. Nyns eus diwedh dhe'n tan dhe dhistrui bewnansow, drefenn y vos arv re dhevnydhyas Duw seulabrys erbynn trevow nans Sodom ha Gomorra. Y'n chaptr berr ma, an Spyrys a dhisqweder yn berr an hwarvosow a dheu wosa an « *6^a trompeth* ». Ygerys yw an chaptr gans imaj a dhehwelyans splann Krist an dial.

An profoesans dien diselys

Vers 2: « *Yth esa yn y dhorn lyver byghan igerys. Ev a worras y droes dyghow war an mor, ha'y droes kledh war an tir;* »

A-dhia dalleth an lyver, herwydh Apo.1:16, Yesu a dheu dhe omladh gans gordhyoryon an « *howl* » dywys. Rol an arwodhyow a dheu ha bos kler: « *y fas o kepar ha'n howl* » ha pandr'a wra dos dh'y eskerens, gordhyoryon an « *howl* »? Gorthyp: y skavellow-treys, ha drog dhedha! Drefen « *y dreys yw avel peulyow tan* ». An vers ma a'n Bibel, ytho, a vydh kowlwrys: « *Esedh orth ow leuv dhyghow bys pan wrav dha eskerens dha skavell-dreys* (Sal.110:1; Matt.22:44) ». Aga kabuster re gressyas drefenn kyns y dhehwelyans, Yesu re « *igerys an lyver byghan* » a'n Diskudhyans orth igeri, a-dhia 1844, an « *seythves sel* » a'n synsi hwath degeys yn Apo.5:1 dhe 7. Ynter 1844 ha 2030, blydhen an desten kewsys y'n chaptra ma 10, an konvedhes ha styr an sabot re dhisplegyas bys y'n golow leun. Ytho, tus an oos ma, nyns eus skusadow dhedha, pan dhewisons y enora. An « *lyver byghan* » a veu bos « *igerys* » gans Spyrys Sans Krist ha gordhyoryon an *howl* nyns eus dhedha saw gul. Y'n vers 2, aga thenkys yw diskwedhys. Rag konvedhes styr an arwodhyow « *mor ha tir* » kevys y'n vers ma, res yw dhyn studhya Apo.13 may hwra Duw aga kelmi orth dew « *bestes* » spyrysel a wra omdhiskwedhes dres an 2000 blydhen a'n oes kristyon. An kynsa « *best, a sev a'n mor* », a verk an rewllys andenel, ytho bestek, a'n kesunans a alloesow sivil ha kryjyk, yn aga furv istorek kynsa a vyghternethow ha pabeth romanek katholik. An vyghternethow ma yw merkyes gans an « *deg korn* » junys gans an arwodh a verk Rom yn Dan.7 dre « *an korn byghan* » hag Apo.12, 13 ha 17 dre « *an seyth penn* ». An « *best* » ma, herwydh breus an valorow divin, a dhiskwedh an arwodhyow re beu kampoellys yn Daniel 7: an emprow a dheuth kyns an emperoureth roman, yn aray treyllys a-dhiworth Dan.7: *leopard, ors, lew*. « *An best* » ytho yw hy honan an best roman a Dan.7:7. Mes omma, yn Apo.13, arwodh an « *korn byghan* » pabek, a sev war-lergh an « *deg korn* », yw disodhys gans an « *seyth penn* » a'n honanieth romanek. Ha'n Spyrys a re dhedhi « *blasfemiow* » henn yw, gowow kryjyk. Presens « *kurunow* » war an « *deg korn* » a dhiskwedh an termyn mayth eth an « *deg korn* » a Dan.7:24 yn reynyow. Ytho, an termyn ma yw ynwedh an termyn mayth yw an « *korn* »

byghan » po « *myghtern dyffrans* » hy honan yn ober. « *An best* » aswonys, an nessa a dhargan hy thybyans. Hi a wra oberi yn rydh dres « *unn termyn, termynnow* (2 *termyn*) *hanter termyn* ». An lavar ma a verk 3 blydhen ha hanter profetek, henn yw, 1260 blydhen gwir, yn Dan.7:25 hag Apo.12:14 ; y hyllir y gavos yn furv « *1260 dydh* »-blydhynyow po « *42 mis* » profetek yn Apo.11:2-3, 12:6 hag Apo.13:5. Mes yn gwers 3 a'n kaptel ma 13, an Spyrys a dhargan y fydh gweskys ha « *kepar ha shyndys bys yn ankow* », yn poran gans an anadoweth frynkek yntra 1789 ha 1798. Ha dre Gras Concordat Napoleon 1^{er}, « *y shynd marwel a vydh yaghhes* ». Ytho, an re na gar an gwiryonedh avel Duw a yll pesya gordhya an gow a ladh an enev ha'n korf.

Orth diwedh an dydhyow, y hwyrvydh imaj a'n kynsa « *best esa ow sevel a'n mor* ». An best nowydh ma yw diblans drefen y fydh, an prys ma, « *sevel a'n dor* ». Owth omdhegi war imaj Jenesys, may hwra « *an dor* » dosya a'n « *mor* », yn sotyl, an Spyrys a lever dhyn an nessa « *best* » dhe dhos a'n kynsa, ow tiskwedhes yndella an eglos gabolek deklarys dasserhyes; styryans poran a'n fydh dasserhyes protestansek. Yn 2021, yma hi seulabrys owth oberi an nerth breselek moyha a'n norvys ha gul awtorita a-dhia hy fethans erbynn Nihon hag Almayn Nazi yn 1944-45. Heb mar, an SU yw henna, dre vras protestanek y'n dalleth, mes yn rann veur gabolek lemmyn, drefenn an divroans meur a Spaynek degemmerys. Orth hy kuhudha a wul « *gordhya an kynsa best yn y bresens* », an Spyrys a dhisklêr y ertach a'n dy' Sul roman. Henn yw leverel, mar trompus yw an labolen kryjyk. Fydh protestans modern yw mar glybys orth an ertach roman ma, may hwra ev ri lagha konstrynys, ow kul dhe'n powes dy' Sul bos res yn-dann payn a gessydhyans: boikot kenwerthel yn kynsa le, ha breus a vernans, wor'tiwedh. An dy' Sul yw henwys avel an « *merk* » a awtorita « *an best* » roman, an kynsa « *best* ». Ha'n niver « *666* » yw an somm kevys gans lytherennow an titel « *VICARIVS FILII DEI* », an pyth a elow an Spyrys « *niver an best* ». Gwra an reknans, an niver yw ena:

$$\begin{array}{ccccccccccccccc} V & I & C & I & V & & I & L & I & I & & D & I \\ 5 & + & 1 & + & 100 & + & 1 & + & 5 & = & 112 & + & 1 & + & 50 & + & 1 & + & 1 & = & 53 & + & 500 & + & 1 & = & 501 \\ & & & & & & 112 & + & & & & & 53 & + & & & & & & & & 501 & = & 666 \end{array}$$

Manylyans posek : Nyns yw an merk degemmerys « *war an leuv* » po « *war an tal* », marnas « *an leuv* » a verk an ober, an gwrians, ha « *an tal* » a verk, ev y honan, an bodh personel a bub kreatur rydh yn y dhewisyow kepar ha Ez.3:8 a dhiskwedh dhyn: « *my a galesha dha dal may hyllydh y settya er aga fynn tal* ».

Ottomma ytho an re a vydh « *kammow* » a Yesu-Krist, an Breusyas divyth ewn. Hag yn sotyl, dre dhiskwedhyans an « *troos deghow* » kynsa po an « *troos kledh* », an Spyrys a dhiskwa piw a dyb ev dhe vos moy kablus. An « *troos deghow* » gans tan yw rag fydh katholik roman an pab may hwra Duw ri an *skoellyans goes* a « *oll an re a veu ledhys war an nor* », herwydh Apo.18:24. Y voynta kynsa rag sorr yw yndellma gwiw. Ena, keffrys kablus, rag y wul yn y dro, ow kul « *an imaj* » a'n kynsa « *best* » katolik, an fydh protestant, henwys « *an nor* », a dhegemmer tan an « *troos kledh* » a Yesu-Krist hag yndella a wra dial goes an sents dewisys diwettha a vedha skoellyes heb y yntervenys sawyans.

Gwers 3: « *hag ev a armas gans lev ughel, kepar dell rogh lew. Pan armas, an seyth taran a wrug klewes aga lew.* »

An kevrin kudh po selys y'n gwersow 4 dhe 7, derivys gans « *lev an seyth taran* » yw drehevys hedhyw. « *An lev* » a Dhuw yw kehevelys ytho dhe dros an « *taran* » kevrennys gans an niver « *seyth* » a verk y sansheans. An lev ma a dheriv messaj kudhys ha skonys gans tus dres termyn hir. Yth yw an vlydhen a dhehwelans yn golewder agan Arloedh Yesu-Krist duw ha ughel. An dydhyas a veu diskudhys dh'y re etholys yn 2018; yth yw an gwenton 2030, may hwra gorfenna, a-dhia mernans prenus Yesu an 3a a vis Ebrel 30, an tressa tressa rann a 2000 vlydhen a'n 6000 vlydhen ordenys gans Duw rag y dhewis etholys.

Gwers 4: « *Ha pan wrug an seyth taran klewes aga lev, yth esen ow mos dhe skrifa; ha my a glewas a'n nev lev ow leverel: Sel an pyth a leveris an seyth taran, ha na skrif anodho.* »

Yn an wel ma, Duw a dhalleth dew amkan. An kynsa yw y tal dhe'n re dewisys godhvos bos termyn settys gans Duw rag diwedh an bys; nyns yw kudhys yn hwir, drefen y vos selys war agan fydh yn dowlen an 6000 blydhen profoesys gans an hwegh dydh ankoesek a'gan seythun. An nessa amkan yw dhe dhigesklerya an hwithrans a'n dydh ma bys dhe'n termyn mayth yger ev, y honan, an fordh a gonvedhes. An pyth re beu kowlwrys, rag pubonan a'n teyr prov adventus a voes dhe griba ha dewis an re dewisys gwiw dhe gavoas an ewnder heb diwedh offrys gans Yesu-Krist, yn 1843, 1844 ha 1994.

Vers 5 : « *Ha'n el, a welis ow sevel war an mor ha war an nor, a dhrehevis y leuv dhyghow dhe'n nev,* »

Y'n studh ma a Vreusyas Meur tryghus, y dreys ow posya war y eskerens, Yesu-Krist a wra formulya ti solenn a'n omrwysk divinelly.

Vers 6 : « *hag a dosas gans neb a vew dhe'n oesow a oesow, neb a wrug an nev ha'n taklow usi ynno, an nor ha'n taklow usi warnodho, ha'n mor ha'n taklow usi ynno, na via termyn namoy,* »

Ti a'n Yesu-Krist yw gwrys yn hanow an Dhyw kreator hag yma ev ow kul y gows dhe'y re etholys a enor arghadow kynsa el Apo.14:7 ; hemma, ow tiskwedhes dre aga gostytter, aga « own » a Dhyw, dre observyans y bedergha gorhemmynn a ri gordhyans dh'y weyth kreator. An derivas « *na via termyn namoy* » a afydh y'n y dowlen, Duw re dharvasa an tri gwaytyans adventist euver a 1843, 1844 ha 1994. Kepar dell yw diskwedhys genen kyns, an gwaytyansow euver ma o dhe les rag sella an gryjyansow kristyon. Rag kyn feu euver aga henyow re beu dhe'n re a's prevas, dramatyk ha spyrysel marwel po, dhe'n re etholys, acheson a'ga bennath ha'ga sansheans gans Duw.

Dyllans an 3^a drog-ober profesiys yn Apo.8:13.

Vers 7: « *mes yn dydhyow lev an seythves el, pan hwytho (an hirgorn),ysteri Duw a vydh kowlwrys, dell dharganas dh'y wesyon, an profoesi.* »

Devedhys yw an termyn rag drehevel dydhyow profesieth. An re a veu ordenys gans an profesiethow re gowlwrys aga ober, dhe brevi fydh an brotestans yn 1843-44, ha fydh an adventoryon yn 1994. Ytho ny vydh dydhyow fals namoy, na gwaytyansow fals; an nowodh, dallethys a-dhia 2018, a vydh an ewn, ha'n re dewisys a wra klywes, rag aga sawyans, son an « *seythves hirorn* » a wra merkya interventyans Krist a'n Ewnder dywyas; an eur mayth yw herwydh Apo.11:15 : « *gwylaskor an bys yw res dh'agan Arloedh ha'y Grist* », ytho kemmerys dhe'n jowl.

An sewyansow ha'n termyn a venystrans profosek

Vers 8 : « *Ha'n lev, re glewsen vy dhiworth nev, a gewsis orthiv arta, ha leverel : Ke, kemmer an lyver byghan igor y'n leuv a'n el a sev war an mor ha war an nor.* »

Verses 8 to 11 illustrate the experience of the servant's mission charged with presenting the coded prophecy clearly.

Verse 9: "And I went unto the angel, and said unto him to give me the little book. And he said unto me, Take it, and eat it up; and it shall make thy belly bitter, but it shall be in thy mouth sweet as honey."

Coming first, "*an poanow a'n kolodhyon*" depict very well the sufferings and affliction caused by the rejection of the proposed light from rebellious Christians. These sufferings will reach their peak for the final test of faith, at the time of the Sunday law, when the lives of the elect will be threatened with death. For until the end, the light and its bearers will be fought by the devil and his celestial and earthly demons, conscious or unconscious allies of this

"Destroyer", "an Abaddon po Apollyon » d'Apo.9:11. « *Hwegder an mel* » image yn perfydh ynwedh an lowena a gonvedhes mysteriow Duw a wra kevrenna gans y wir dhewisys sygh a wiryonedh. War an nor nys eus askor arall a guntell kepar hag ev, y hwegder naturellys hwek. Y'n gnas kemmyn, an den a bris ha hwilas an blas hwek ma yw plesont dhodho. Yn kettella, dewisys Krist a hwil yn Duw hwegder kevrenn gerensa ha kresek keffrys ha'y dhyskasow.

Ow ri dh'y dhiskwedhyans « Apocalyps » (= Diskwedhyans) « *hwegder mel* », Spyrys Duw a'n kehaval orth « *manna nevek* » a'n jeva « *blas mel* » hag a vagas an Ebrowyon, y'n difeyth, dres an 40 blydhen kyns i dhe entra yn tir ambosys kemmerys dhiworth an Chananyas. Kepar dell na allsa Ebrow bewa heb dybri an « *manna* », a-dhia 1994, termyn an « *pym mis* » profoesiys yn Apo.9:5-10, ny wra fydh an adventist treusvewa marnas dre dhybri an diwettha « *boes* » (Matt.24:45) spyrysel profosek « *pareusys rag an termyn gwiw a dhevedhyans* » splann a Yesu-Krist. An dyskas ma a rov Duw an gwiryonedh dhymm dhe wul yn unnsel y'n sabot ma myttin dhe'n 4^a our an 16ves a vis Genver 2021 (mes 2026 rag Duw) a via dhe les dhe worthebi dhe neb a wovynnas orthiv unn jydh a-dro dhe studhya an profoesiow « Pyth a yll hemma ri dhymm? » gorthyp Yesu yw berr hag sempel: bewnans spyrysel dhe skapya ankow spyrysel. Mar ny wra an Spyrys dasgemmeres imaj a « *tesen* », mes ny « *hwegder mel* », yth yw drefenn bos bewnans fisegel an Ebrow kemerys gans an boes a « *manna* ». A-dro dhe'n Diskudhyans, an boes yw rag spyrys an re dewisys yn unnik. Byttegyns, y'n kehevelyans ma, yth omdhiskwa mar res, diwysyk ha govynnys gans an Duw bew avel ambos gwitha bewnans spyrysel. Ha'n govynn ma yw resnadow, drefenn na wrug Duw pareusi an boes ma rag y vos ankevys ha dispresys gans y wesyon an dydhyow diwettha. Ev a wra an elvenna sanshes moyha a-dhia sakrifis Yesu-Krist ha'n form diwettha ha kowlwrians finel a'n Soper Sans » ; Yesu ow ri dh'y re dewisys avel boes, y gorf ha'y dhyskas profosek.

Gwers 10: « *My a gemmeras an lyver byghan a dhorn an el, ha my a'n lenkas; yth o yn ow ganow hweg avel mel, mes pan y'n lenkis, ow kolodhyon a veu lenwys a hwerowder.* »

Yn an prevyans bew, an gwas a dhiskudhas y'n anserghogeth, an golow splann a veu profoesyas gans Yesu hag ev a gavas yn hwir, yn kynsa, '*hwyseter an mel*', plesour hweg haval dhe hwegder melys an mel. Mes, an yeynder diskwedhys gans an eseli ha'n dyskatoryon adventist may hwrug vy aga profya dhedha a wrug yn ow horf gwir vedhegnansow dorr gelwys kolitis. Ytho, my a dheg dustuni a'n kowlwrians spyrysel ha lytherel a'n taklow ma.

Byttegyns, styryans arall a-dro dhe'n oes diwettha mayth yw an golow profosek golowys. Y tallath yn termyn a gres, mes y hwra gorfenna yn termyn a vresel hag own a ladh. Dan.12:1 re'n profoesa avel « *ober termyn a galetter na veu nevra y'n keth vaner, a-dhia bos kenedhlow bys y'n termyn ma* »; ottomma, a wra gul « *galarow dhe'n pervellow* ». Kyns oll, ni a red yn Lam.1:20, « *YaHWéH, mir orth ow galar! Ow pervellow owth ewi, ow holonn yw troblys a-bervedh ynnov, drefenn my dhe vos rebellek. A-ves an kledha re wrug y derroes, a-bervedh ankow.* » Y'n keth vaner yn Jer.4:19: « *Ow pervellow ! Ow threstyon : my a wodhev a-berth y'm kolonn, ow holonn a lamm, ny allav bos taw ; rag ty a glew, ow enev, son an hirgorn, an garm a vresel.* » Hwerowder an « *trestyon* » a wra kehevelder ynter an genedhel adventist diwettha ha'n genedhel a veu kemmyn dhe'n profet Jeremiah. Y'n dhew dhevedhyans, an re dewisys a ober yn mysk kas an rehwansow rebellyek a'ga oes. Jeremiah ha'n adventists gwir diwettha a dhiskudh peghosow gwrys gweythresoryon sivil ha kryjyek aga oes, hag ow kul yndella, sorr an re kablus a dreylyas er aga fynn, bys yn diwedh an bys merkyes gans dehweles yn splannder Yesu-Krist, an « *Myghtern myghternedh hag Arloedh arlydhi* » a Apo.19:16.

Diwedh rann gynsa a'n Diskudhans

Y'n rann gynsa ma, ni re gavas an raglever ha'n tri them a dremenys yn unn linenn, an Lytrow danvenys dhe eledh an seyth Eglos, an seyth sel po arwodhyow a'n termyn, ha'n hwegh hirgorn po kessydhyansow gwarnyans dre sorr Duw.

Vers 11: "*Ena y feu leverel dhymm: Res yw dhis profoesa arta war lies pobel, kenedhlow, tavosow, ha myghternedh.*"

Vers 11 a afydhyas kudhans leun a'n 2000 blydhen diwettha a'n 6000 blydhen a'n towl ordenys gans Duw. Devedhys dhe'n termyn a dhehwelyans splann Yesu-Krist, an gov a'n profoesans a wra dasdalleth an arhwilas a'n oes kristyon yn chaptra 11 yn-dann them dyffrans: "*Res yw dhis profoesa arta war lies pobel, kenedhlow, yethow, ha myghternedh* ».

Digeri an nessa rann a'n Diskudhans

Y'n nessa rann ma, ow tremena a-dreus oes kristyon, an Spyrys a wra merkya hwarvosow posek re veu kovhes kyns yn kynsa rann an lyver, mes omma, y'n nessa rann, ev a wra diskwedhes y vreus yn fordh moy displegys war bub huni a'n themow ma. Arta, pub chaptra a wra devnydhya arwodhyow ha skeusennow dyffrans mes pup-prys kesplek. Dre guntell oll an dyskansow ma y hwra an profoesans identifia an destennow merkys. Adhyworth lyver Daniel, an pennrewl ma a junya chaptrow an profoesansow yw gwrys gans an Spyrys diskudhys, dell yllydh gweles.

Apocalypse 11, 12 ha 13

An tair chaptra ma a gudh yn kehevelep dres termyn an oes kristyon, ow tiskwedhes hwarvosow dyffrans mes pup-prys kesplek yn ta. My a wra aga hastivera, ena displegya an themow.

Apocalypse 11

An myghterneth pabek – An athiesteth kenedhlek – An seythves hirorn

Gwersow 1 dhe 2: myghterneth an fals profet pabek katholik a 1260 blydhen: An helghyer.

Verses 3 to 6: during this intolerant and persecuting reign "*the two witnesses*" of God, the holy scriptures of the two covenants, will be afflicted and persecuted, by "*the beast*", the Roman religious coalition allied with the monarchies of Western Europe.

Verses 7 to 13 have as their subject "*an best a dhrehav a'n islonk*" that is, the "French Revolution" and its national atheism which appears for the first time in the history of humanity.

An gwersow 15 dhe 19 a wra omgudha rann a dhisplegyans an "*seythves hirgorn*".

Rol an myghterneth papal delinys

Gwers 1: "*Y feu res dhymm korsen haval dhe welenn, ow leverel: Sav, ha musur tempel Duw, an alter, ha'n re a wra y wordhya.*"

An termyn yw targetys yw termyn a gessydhians diskwedhys gans an ger "*gwelenn*". An kessydhians yw justifiys « *drefenn pegh* » dasvewhes sivil a-dhia 321 ha kryjyek a-dhia 538. A-dhia an nessa dydh ma, an pegh yw ynniys gans an rewlys papal synsys omma gans « *an gorsenn* » a dhisplek « *an fals profoes a dhysk an gow* » yn Isa.9:13-14. An messaj ma a dhisplek an huni yn Dan.8:12 : « *an lu a veu delivrys gans an heb diwedh drefenn pegh* », ynno, « *an lu* » a dhisplek an Gemmynieth Kristyon, « *an heb diwedh* », oferyaseth Yesu kemmerys dhe-ves gans an rewlys papal, ha « *pegh* », forsakya an sabot a-dhia 321. Nyns yw hemma saw dasgemmer a negys re beu leverys lieskweyth gans aspek ha symbolys dyffrans. Ev a afydh an rol kessydhiek a ros Duw dhe fondyans an rewlyans pabek roman. An verb « *musur* » a styr « *breusyas* ». Ytho an kessydhians yw sewyans breus Duw erbynn « *an tempel a Dhuw* », an Kuntelles kuntellek a Grist, « *an alter* » symbol a grows y aberth, ha « *an re a'n gordh y'n tempel* » yw, an Kristonyon a wra omgelmys a'y selwyans.

Gwers 2: « *Mes klos a-ves an tempel, gas e yn yn-mes, ha na'n musur; rag y feu res d'an kenedhlow, hag i a wra tretta an sita sans dres dew-ugens mis.* »

An ger posek a'n vers ma yw '*yn-mes*'. Ev yw y honan a verk fydh gorwelyek an Katholiketh Romanek omglewys yn imaj y reyn a 1260 dydh-bloodh diskwedhys omma yn furv '42 mis'. '*An sita sans*' imaj a'n gwir dhewisys '*a vydh trettys yn-dann dreys gans an kenedhlow*' kesunys gans an rewlyans despotek pabek, an myghternedh a wlaskordhow Europa '*a wra avoutri gans*' an '*Jezebel*' Katholik dres hy reyn hir anvodhadow a 1260 bloodh gwir yntra 538 ha 1798. Y'n vers ma, Duw a verk an dyffrans yntra an gwir fydh ha'n fals fydh owth ombareusya war arwodhyeth an sentri Ebrew: tabernakel Moyses ha'n tempel drehevys gans Solomon. Yth yw kevys y'n dhew kas, war '*an plen a-ves, yn-mes a'n tempel* », rites kryjek kigek: an alter a'n sakrifisow ha'n fenten a'n golghansow. An sansoleth spyrysel gwir yw kevys a-berth y'n tempel: y'n tyller sans mayth yw: an kantoler gans seyth lugarn, an voes a'n 12 torth profyans, ha'n alter a'n eryow gorrys a-rag an vayl a gudh an tyller pur sans,

imaj a'n nev mayth esedh Duw war y dron ryel. An onesteth an omgussulyoryon dhe'n selwyans kristyon yw aswonnys gans Duw yn unnsel, ha war an nor, an dus yw toellys gans an kryjyans a'n enep « yn-mes » may hwath an fydh Katholik Romanek yw an kynsa yn istori an grestyoneth yn agan oes.

An Bibel sans, ger Duw, helghys

Gwers 3 : « *My a vynn ri dhe'm dew dest power dhe ragweles, gwiskys yn sagh, dres mil dew kans ha tri-ugens dydh.* »

Dres an reyn hir ma afydhys omma yn furv « 1260 dydh », an Bibel, hevelepys gans an « dew dest » a vydh heb notyans rann dhe'n termyn an Dasformyans po hwath helghys gans keffrysow Katholik ow favorya an pabow mayth esons i orth aga skoodhya gans kledhedhyow. An imaj « *gwiskys yn sagh* » a dhispleg studh a galetter a wra an Bibel godhav bys yn 1798. Rag wor'tiwedh an termyn ma, an atheism revolusyoner Frynkek a'y lesk yn plasow poblek, owth assaya ynwedh gul dhedhi disomdhes yn tien.

Gwers 4: « *An re ma yw an dhiw olewenn ha'n dhiw kantoler a sev a-rag Arloedh an norvys.* »

An « *dew olivbrenn ha dew kantoler* » ma yw arwodhyow a'n dhiw kevambos a dheuth yn kettermyn y'n towl selwyans Duw. Diw ordenans kryjyk war-lergh y gila, degys gans Y Spyrys, hag a asas aga ertach y'n Bibel ha'y theksow a'n dhiw kevambos. An towl a'n dhiw kevambos o profoesys yn Zak.4:11 dhe 14, dre « *dew olivbrenn gorrys a-dhyghow hag a-gledh dhe'n kantoler* ». Ha seulabrys, owth holya « *an dhew dest* » a vers 3, Duw a leveris anodhans yn dustuni Zakaria: « *An re ma yw an dhew vab a oyl a sev a-rag Arloedh an norvys oll.* » Y'n arwodh ma « *an oyl* » a verk an Spyrys Duw. « *An kantoler* » a dhargan Yesu-Krist, neb a wra dri golow an Spyrys yn y sansheans (= 7) yn korf denel ha lesa an godhvos yn mysk tus, kepar dell les an kantoler arwodhel an golow dre leski an oyl yn y « *seyth* » lestri.

Dhe dhrehevel : « *An kantoler* » dhe « *seyth* » lugern yw keskorrys war lestri an kres ; hemma, avel imaj kres an seythun a wra, a'n 4a^{ves} dydh a'n seythun Pask, an dydh may hwrug Yesu-Krist dre y vernans ekspius '*gordhyans ha'n offrynn dhe hedhi* ', an rit kryjyk Ebrow, herwydh an towl profosek yn Dan.9:27. An '*kantoler* ' gans seyth lugarn a dhug messaj profosek keffrys.

Vers 5: '*Mar mynn nebonan aga shyndya, tan a dheu a'ga ganow ha dybri aga eskerens; ha mar mynn nebonan aga shyndya, res yw dhodho bos ledhys y'n vaner ma.*'

Omma, kepar hag yn Apo.13:10, Du a afydh dh'y wir dhewisis y with dhe gessya, i aga honan, an drog gwrys dhe'n Bibel ha'y achos. Hemm yw gwrians yw gwithys ganso yn unnik. An drog a wra dos yn-mes a anow Duw an gwrier. Duw a omdhiskwedh dhe'n Bibel henwys "*ger Duw*", may hwra neb a'n gwra drog omri yn tidan dh'y berson.

Vers 6: "*Yma galloes dhedha dhe dhegea an nev, may na goedh glaw dres dydhyow aga profoesans; ha galloes a's teves dhe dreylya an dowrow yn goes, ha gweskel an nor gans pub eghenn a pla, pub prys may mynnons.*"

An Spyrys a gampoll taklow derivys y'n Bibel. Y'n termyn eus passys, an profoes Elias a gavas dhiworth Duw na goedhsa glaw marnas orth y er; kyns ev, Moyses a dhegemmeras galloes dhiworth Duw dhe dreylya an dowrow yn goes ha gweskel an nor gans 10 pla. An dustuniow biblik ma yw hwath moy posek drefenn y'n dydhyow diwettha, dispresyans a'n ger Duw skrifys ha inspirek dhe vos kessydhyys gans plaow a'n keth eghenn, herwydh Apo.16.

An ateism kenedhlek a Dhasserghyans Frynk

An golowys tewl

Gwers 7: « *Pan worfennons aga dustuni, an best a dheu yn-bann dhyworth an islon a wra omladh orta, aga fetha, ha'ga ladha.* »

An Spyrys a dhiskwedh dhyn omma, neppyth posek dhe notya; an vlydhen 1793 a verk diwedh dustuni an Bibel, mes rag piw? Rag y eskerens y'n termyn na re gorthsa an Bibel ow skonya y awtorita dhywyk yn mater skoodhyans fydh; yw henna, an myghternedh, an aristokratyon myghternasek, an rewlys pabek katholik romanek hag oll y gler. Dhe'n dydh ma, Duw a dhampnyas, ynwedh, an gryjgyon fals protestans nag yw ow kul vri a'y dhyskasow yn praktis. Yn Dan.11:34, yn y vreus, Duw a re dhedha « **falsuri** » : « *Y'n termyn may koedhons, i a vydh gweresys nebes, ha lies unn a wra omjunya dhedha dre **falsuri**.* » Nyns yw marnas an kynsa rann a dhustuni an Bibel a dhiwedh, drefenn yn 1843, y rol a wra dasdalleth bos a vri meur orth gelwel an re dewisys dhe dhiskudha an profoesansow adventus. Fondyans an dijethieth kenedhlek yn Pow Frynk a wra targetya an Bibel hag assaya hy gul disomdhiskwedhes. An devnydh goesek pals a 'y gilley' a'n gwra yn hwir nowydh « *best* » a dalvia « *dhe dhrehevel a'n islonk* ». Dre an termyn ma kemerys orth derivas a'n gwrians yn Gen 1:2, an Spyrys a borth kov mar na ve an Duw, y Gwrier, ny via bewnans vyth ow tevi war an nor. « *An downder* » yw arwoedh an nor heb trigoryon, pan vo « *diform ha gwag* ». Yndella yth o « *yn dalleth* », herwydh Gen.1:2, hag yndella y fydh arta dres « *mil vlydhen* », wor'tiwedh an bys, wosa dehweles gordhysek Yesu-Krist, hag yw an them a sew hemma yn kaptal 11. An kehevelyans ma gans an chaos dalleth yw gwiw dres eghenn rag governans repoblek a dheu yn-bys yn chaos politek hag an deray moyha. Drefenn tus rebellyek dhe wodhvos omjunya rag distrui mes i yw rynnys yn feur a-dro dhe'n formys a vydh res dhe vos res dhe'n daswrians. An dustuni ma a dhiskwedh a-dhelergh an frut a yll tus doen pan vo i treghys yn tien dhiworth Duw; heb y ober da.

Mes orth y henwel "downder" yma Spyrys an Duw gwrier ow tiskwedhes ynwedh an kest ha studh gwrians gwreydhek agan nor. Ytho, ow targedya kynsa dydh an gwrians ma, ev a dhiskwedh dhyn nor byghanys yn "tewlder" dien drefenn y'n eur na, ny wrug Duw ri dhe'n nor golow a steren vyth. Ha'n tybyans ma, a wra kelmys spyrysel an "best a sev a'n downder" dhe « *peswara sel* » a Apo.6:12 deskryfys avel « *howl du avel sagh a gowl* ». An kevrenna a wra ynwedh gans an « *4a hirgorn* » a Apo.8:12 deskryfys gans an « *bommyansow an tressa rann, a'n howl, an tressa rann a'n loer, hag an tressa rann a'n ster* ». Dre an imajys ma, an Spyrys a re dhedhi karakter arbennik « **tewl** ». Byttegyns yth yw y'n gwedh ma ha'n studh « **tewl** » may hwra Pow Frynk gordhya y brederoryon rydh ow ri dhedha an titel a « **golowys** ». Yma kov ena a eryow Yesu-Krist re veu devynnys yn Matt.6:23 : « *mes mara vo dha lagas yn stad dhrog, oll dha gorf a vydh y'n tewlder. **Ytho mara yw an golow usi ynnos tewl, pygemmys yw an tewlder na!*** » Ytho an tybyans frank tewl a wra omladh erbynn an spyrys kryjyk ha'n spyrys nowydh ma **lybertarek** a wra pesya dres termyn hag omystynna war an bys west ... henwys kristyon hag ev a wra gwitha y drokhinfluence bys diwedh an bys. Gans an Domhwelans Frynkek, an 'tewlder' a sett orth nevra gans pegh. Rag, gensi, an lyvrow skrifys gans filosofow an tybyans frank a omdhiskwedh; hag yma hy junys orth an 'pegh' a verk Grek yn profoesansow Daniel 2-7-8. An lyvrow nowydh ma a wra kesstrivya gans an Bibel ha sewya orth hy thaga, yn rann veur. An « *bresel* » kuhudhys yw dre vras ideologek. Wosa an Domhwelans ha wosa an Nessa Bresel an Bys, an tewlder ma a gemmer furv an uhella denelheans, ow tiskwedhes kontrast ha terri gans an anodhvyans dallethys, mes an « *bresel* » ideologek a bes. Tus an howlsedhes a vydh parys dhe abervya pup-tra rag an « rydhyses » ma. Yn hwir, i a abervydh aga kenedhlow, aga sawder, ha ny wrons diank dhe'n mernans ordenys gans Duw.

Vers 8: « *Ha'ga horfow a vydh war blen an sita veur, henwys yn tybyans spyrysel, Sodom hag Ejyp, le may feu aga Arloedh krowsys.* »

An « *korfow* » menegys yw an re a'n « *dew dest* » mayth yw an kynsa omsettoryon ynwedh gorrys dhe'n mernans war « *le* » a'n keth « *sita* ». An « *sita* » yw Paris, ha'n « *le* » gelwys o, yn treweythyow, « *plen Louis XIV* », « *plen Louis XV* », « *plen an Domhwelans* », ha nyns yw an « *plen an Akord* » a-lemmyn. Nyns eus faverys dhe'n atheydhi rag form vyth a

gryjyans. An vyktyms a veu gweskys gans an gillyotin yn ewn rag aga honanieth kryjyk. Ha kepar dell dhysk messaj an « *4a hirgorn* », an kostennow yw an golow gwir (howl), an fals kuntellek (loer), ha pub kannas kryjyk unnsel (sterenn). Ynwedh, yma nebes formow kryjyk legrys degemmerys mar kwrellons omblegya dhe'n argerdh a'n atheydhi maystri. Ytho, yma nebes pronteryon ow tegemmeres an hanow « defroqués » yn ges. An Spyrys a baris Paris, penncita Frynk, dhe « *Sodom* » ha dhe « *Ejyp* ». An kynsa frutys a rydhses o an gorlywyansow reydhek kevrys gans terri konvenyansow kowethasek ha teyluyek hengovek. An kehevelyans ma a wra doen sewenyow trist yn termyn. An Spyrys a dhiskwedh dhyn an sita ma dhe wodhevel an keth tybyans a « *Sodom* » ha « *Ejyp* » a dheuth ha bos rag Duw arwodh argerdh a begh ha rebellyans er y bynn. An kelm settys a-ugh gans an « *pegh* » filosofek « greg » kuhudhys yn Daniel 2-7-8 yw afydhys omma. Rag konvedhes yn ta an stigmans ma a begh grek gans Duw, res yw prederi a-dro dhe'n gwiryonedh ma: pan assayas an abostol Powl devnydhya an ger filosofek dhe bregoth an Aweyl dhe drigoryon Athen, fyllis ha skonys veu dhe-ves. Ytho, an tybyans filosofek a wra pesya bys vykken bos eskar dhe Dhuw an kreator. Dres termyn bys dh'y diwedh, an sita henwys « Paris » a wra gwitha, ha dustunia dre hy oberow, an ewnheans a'y hehevelans gans an dhew hanow ma, arwodhyow a begh reydhek ha kryjyek. A-dryv hy hanow « Paris », yma ertach an « Parisii », ger a styr yn Keltek « an re a'n pot », hanow a voe profosek yn feur. Y'n oes romanek, an tyller o stre an worshiporys paganek a Isis, duwes an Ejiptianys, yn hwir, mes ynwedh, imaj skeunek ha synsek a Baris, mab myghtern Troya, an koth Priam. Awtour a avoutri gans Helen teg, gwreg myghtern grek Menelaus, ev a vydh omgemeryans a vresel gans Grek. Wosa esedhans heb sewen, an Grekys a omdennas ow kasa war an treth margh prennnek meur. Ow tybi bos duw grek, an Troyanys a worras an margh a-berth y'n sita. Hag yn kres an nos, pan worfennas an gwin ha'n gool, soudoryon grek a dheuth yn-mes a'n margh hag igeri an darasow dhe'n lu grek devedhys yn kosel; hag oll trigoryon an sita a veu ledhys, dhiworth an myghtern bys dhe'n diwettha omblegyer. An gwrians troyek ma a wra kawsya diswrians Paris y'n dydhyow diwettha drefenn na wodhva an dyskas, hi a wra dastalleth hy fowtow ow kul dhe'y eskerens, re colonisa, triga yn hy thir. Kyns kemeres an hanow Paris, an sita a veu henwys « Lutèce » hag a styr « kors flerys »; oll an towl a'y thenkys trist. An kehevelans gans « *Ejyp* » yw justifiys drefen, dre dhegemmer an governans repoblek, Frynk a dheu ha bos an kynsa governans peghus yn bys an west yn sodhogel. An styryans ma a vydh afydhys yn Apo.17:3 gans an liw « *kogh* » a'n « *best* », imaj a'n kesunansow myghternyek ha repoblek yn dydhyow diwettha, drehevys war batron Frynk. Ow leverel : « *yn tyller may feu aga Arloedh krowsys* », an Spyrys a wra an kehevelyans yntra skonya fydh kristyon an ateeth frynkek ha skonya kenedhlek yedhowek an Messyas Yesu-Krist ; rag an dhew studh yw kehaval hag i a wra doen an keth sewyansow ha froethow anfeusekter hag anlagedh. An kehevelyans ma a wra pesya y'n verow ow tos.

Ow kelwel y bennsita « *Ejyp* », Duw a wra komparison Pow Frynk dhe Faro, patron a withyans denel erbynn y vodh. Hi a wra gwitha an studh omresek ma bys y terroes. Ny vydh edrek vyth dhedhi. Ow kelwel « *an drog da ha'n da drog* », hi a wra kammwul an pegh moyha kas gans Duw; hemma ow kelwel « golowys », an « tewlder » tybyoryon fondyans a « hy gwiryow den », a sev erbynn gwiryow Duw. Ha gans lies pobel, hy ensampel a vydh herwydhys, hogen, yn 1917, gans Russi galloesek a's distru dre danbellen atomek yn termyn an « *hweghves hirgorn* », an pyth a dharganas hy hanow « Parisii » y'n yeth Keltek, ow styrya « an re a'n pot ». Ytho, hi a wra gortos bys hy diwedh heb galloes gweles Duw y'n prevyansow a'y frewont bys hy distruans. Rag ev re's kemmeras avel kosten ha ny's gas kyns hi dhe vos namoy.

Vers 9: « *Tus a-dhiworth an kenedhlow, an loethow, an tавosow, ha'n kenedhlow, a wel aga horfow dres tri dydh ha hanter, ha ny wrons gasa aga horfow dhe vos gorrys yn bedh.* »

Yn Pow Frynk, an bobel a dhallathas Domhwelans yn 1789, hag yn 1793, i a worras dhe'n mernans aga myghtern hag ena aga myghternes, an dhew dibennys yn publik war an plas bras kres an sita henwys yn kettermyn « plas Louis XV », « plas an Domhwelans », hag y'n eur ma, « plas an Kessenyans ». Ow ri ken « *teyr dydh ha hanter* » dhe'n termyn a'n gweythres distruyek, yth hevel an Spyrys dhe gomprenhenda an vatel a Valmy may hwrug an revolysyonydhyon omdhegi ha fethya an luow royalek a'n myghternedh europek a omsettyas war an Repoblek frynkek, yn aga mysk Ostri, gwlas teylu an vyghternes Marie-Antoinette. Rag konvedhes pennfenten an kas ma, res yw perthi yn kov bos 1260 bledhen a dhrogoberow a bub eghenn gans an kesunans pabek-royalek wor'tiwedh ow kul an bobel frynkek, eksplotys, tebelldhyghtys, helghys ha gwrys diank yn tien, serrys. An diwettha dew reyn a Louis XIV, meur y splannder kasadow, ha Louis XV, myghtern omriys podredhek, a lenwis diwettha hanaf a'n perthyans a Dhuw ha'n dus. Merkyewgh! Nyns yw ha ny vydh an Repoblek bennath dhe'n Pow Frynk. Hi a wra mos bys y'n diwedh, yn y beswora form, doen mollethow Duw ha gul hy honan an kammweyth a wra hy diswrians. An governans ma, goevus y'n dalleth, a wra dos ha bos gwlas an 'reow denel' ha'n denonieth a wra wor'tiwedh defendya an kablus ha frosa, dre hy anlagedh, an vyktym. Hi a wra hweles hy eskerens ha'ga triga yn hy thir, ow peuri, bys y'n gwella, ensampel an sita troyek, aswonnys rag an vargh a brenn gesys gans an Grekys, dell veu gwelys kyns.

Vers 10: « *Ha drefenn i, trigoryon an nor a lowenha ha bos yn heudhder, hag i a dhannvon rohow an eyl dh'y gila, drefenn an dhiw brofoes ma dhe dormentya trigoryon an nor.* »

Y'n vers ma, an Spyrys a vynk an prys may hwra drog filosofek Frynk omlesa ha lesa kepar ha pla yn kenedhlow occidentel erell. Ev a verk 'arwodh an termynow' a'n '6^{ves} sel » ; an prys may ma'n « *howl a dheu ha bos du avel sagh kowl* » : golow an Bibel a dhisomdhiskwedh, megys gans lyvrow filosofek an tybyoryon rydh.

Yn redyans spyrysel, yn kontrarieth dhe'n « *dhe burjysi gwlasor an nevow* » a dhefnudh an re dewisys gans Yesu, an « *trigoryon an nor* » a verk an brotestans amerikanek ha, yn fenowgh, an dus rebellek erbynn Duw ha'y wiryonedh. Tus myghternedhow europek ha moy hwath amerikanek a vir orth Pow Frynk. Ena, pobel a wask y vonargh hag an kryjyans kristyon katholik a gontrons an boblow a len an Bibel, an « *dew dest* », of « *paynys* » from his « hell »; of « *paynys* » real which are however solely reserved for the final judgment, to annihilate the false religious who themselves deceitfully use this kind of threat, according to Rev.14:10-11. The foreigners, too, victims of the same abuses outside of France, begin to hope they can benefit from this initiative. This, all the more so, as with the French support granted by Louis XVI, in the world, a few years earlier, the new United States of North America found their independence, freeing themselves from the domination of England. Freedom is on the march and will soon win over many peoples. As a sign of this friendship, « *i a dhannvon rohow an eyl dh'y gila* ». Onan a'n rohow ma o ro Frynkek dhe'n Amerikanys a'n 'Statue of Liberty' drehevys yn 1886 war enep a-rag Evrek Nowydh. An Amerikanys a'n daskorr dre ri dhedhi gorrys war enep yn 1889, hag yma hi yn Paris war enep yn kres an Seine ogas dhe'n Tour Eiffel. Duw a vyn an ro a'n par ma a dhiskwedhes kevrenna ha keschanj yw molleth an **rydhyses re dremen** a vynn skonya y laghow spyrysel.

Gwers 11: « *Wosa an tri dydh ha hanter, spyrys a vewnans, ow tos dhiworth Duw, a entras ynna, hag i a sevis war aga threys; hag own bras a veu dhe'n re a's gwelas.* »

An 20ves a vis Ebrel 1792, Pow Frynk o godrosys gans Ostri ha Prussi ha trelyas hy myghtern, Louis XVI, an 10ves a vis Est 1792. An Dhysmygyoryon a vudh gwaynya orth Valmy an 20ves a vis Gwynngala 1792. An myghtern Louis XVI a veu dibennys gans an guillotin an 21ens a vis Genver 1793. An dyghtyer Robespierre ha'y gowetha a veu dibennys yn aga thro ynwedh an 28ves a vis Gortheren 1794. An 'Kuntelles' a veu asleys gans an 'Menystrans' an 25ves a vis Hedra 1795. An dhew 'Own' a 1793 ha 1794 ny badas saw unn

vlydhen warbarth. Yntra'n 20ves a vis Ebrel 1792 ha'n 25ves a vis Hedra 1795, my a gav an prys ma a '*teyr dydh ha hanter* » profesyys « tri blydhen ha hanter » gwir. Mes my a dyb an termyn a dhre messaj spyrysel ynwedh. An spas ma a dhiskwedh hanter seythen, hag a yll styrya kovheans a venystri dor Yesu-Krist a badyas yn ewn « tri dydh ha hanter » profetek hag a dhiwedhas gans mernans an Messyas Yesu-Krist. An Spyrys a'n keheveli gans an Bibel, y « *dew dest* », neb a wrug oberi ha dyski kyns bos leskys war Plen an Domhwelans yn Paris. Dre an kehevelyans ma, an Bibel yw, an fydh ma, kehevelys dhe Yesu-Krist, usi ynni, krowsys arta ha « *tolles* » dell yw leverys yn Apo.1:7. An fros a woes skoellys a wrug ownekhe pobel Frynk. Ytho, wosa gorrys dhe'n mernans penn an Kuntelles goesek, Maximilien Robespierre, ha'y gowetha Couthon ha Saint-Just, an eksekutyansow heb lagha ha systemasek a hedhis. Spyrys Duw a dhifunas syghes spyrysel tus ha praktis an kryjyans a dheuth ha bos laghel arta, ha dre vras, rydh. An 'own a Dhuw' sawyus a dhasomdhiskwedhas ha bern rag an Bibel a veu diskwedhys arta mes bys diwedh an bys hi a vydh batalyes ha kesstrivys gans lyvrow filosofi skrifys gans an tybyoryon rydh mayth yw an patron grek pennfenten a'y furvow divers.

Vers 12: « *Hag i a glewas lev a'n nev ow leverel dhedha: Yskynnewgh omma! Hag i a yskynnas dhe'n nev y'n gommolenn; ha'ga eskerens a's gwelas.* »

An derivas ma a Dhuw yw dhe'n « *dew dest* » bibledek, wosa 1798.

An kehevelans gans Yesu a bes, drefenn ev yw neb a welas y etholys (wosa an profet Elias) ow yskynna dhe'n nev yn-dann aga golok. Mes, yn aga thro, y etholys an termyn diwettha a wra an keth tra. Aga eskerens a's gwel, i ynwedh, ow yskynna dhe'n nev y'n gommolenn may hwra Yesu aga thenna dhodho. An skoodhyans a re Duw dhe'y aken yw an keth, rag Yesu-Krist, y etholys, hag y'n kuntell ma a'n Domhwelans Frynkek, an Bibel wosa 1798. Rag afydha diwedh an duryans profoesek a'n «*1260 dydh*»-bledhynnyow, yn 1799, an pab Pie VI a verwis prisonys yn Valence-sur-Rhône, ow kul possybyl, ynter 1843-44 ha 1994, termyn hir a gres a 150 bledhen profoesiys yn furv «*pym mis*» yn Apo.9:5-10. Mernans Louis XVI, astel an vyghterneth, ha mernans pab prison a dheg blew marwel dhe'n ankombrynsi kryjyk a « *an best a dhrehav a'n mor* » yn Apo.13:1-3. An Kesunyans an Directoire a yagh y goli mes ny dhegemmer skoodhyans myghternsek distruys namoy, ny wra persekutya bys dhe dermyn an diwedh may hwra an ankombrynsi protestant omdhiskwedhes yn-dann hanow « *an best a dhrehav a'n dor* » yn Apo.13:11.

Vers 13 : « *Y'n eur na, yth esa dorgrys bras, ha'n degves rann a'n sita a goedhas; seyth mil den a veu ledhys y'n dorgrys ma, ha'n re erell a veu amovys hag a ros gordhyans dhe Dhuw an nevow.* »

Y'n oos ma (*an eur na*) re beu kowlwrys, yn furv spyrysel, an « *dorgrys* » profyes seulabrys dre gowlwrians an huni a Lissbon yn 1755, omglewys y'n thema a'n « *hweghves sel* » a Apo.6:12. Herwydh Spyrys Duw, an sita a Baris a gollas « *degves rann* » a'y bobel. Mes styr arall a yll bos omglewys herwydh Dan.7:24 hag Apo.13:1, an degves rann a'n « *deg korn* » po myghternedh kristyon westek gostydh dhe'n Katholiketh pabek romanek. Pow Frynk, konsidrys gans Rom, avel « an myrgh hena » a'n eglos katholik romanek, a goedh yn anathiezh, a'y difres a'y skoodhyans, ha mos bys yn distruy hy awtorita. An 4a^{ves} an hirgorn a'n diskudhas, « *an tressa rann a'n howl yw gweskys* » ; an messaj « *seyth mil den a veu ledhys y'n dorgrys ma* » a afydh an dra ow leverel: liesrann (*mil*) a'n « *den* » kryjyk (*seyth* : sansheans kryjyk a'n oos), a veu ledhys y'n dorgrys politek socyal ma.

Vers 14 : « *An nessa anken re dremenas. Ottomma, an tressa anken a dheu uskis.* »

Ytho, an goesans tynn a dhasygoras own a Dhuw, ha an "Own" a hedhis, disemys gans emperoureth Napoleon 1^{er}, "*an er*" derivas a'n diwettha tri "*trompows* », tri « *galarow bras* » rag trigoryon an nor. A-ban yw an derivas ow sewya an Domhwelans Frynkek a 1789 dhe 1798, « *an nessa galar* » a veu res dhodho yn vers 14 ny yll y dhevnydhya yn tidro. Mes dhe'n Spyrys, hemm yw an fordh dh'agan leverel y hwra furv nowydh a'n Domhwelans Frynkek

omdhiskwedhes kyns dehweles Yesu-Krist yn splannder. Ytho, herwydh Apo.8:13, an « *nessa galar* » a wra omdhiskwedhes yn kler orth them an 6ves ^a *trompow* a Apo.9:13 a wra, yn ewn, « *ladha unn tressa a'n dus* » kyns Yesu-Krist dhe dhehweles dhe dhial an dhampnyans afieth a'y syns gwiryon ha'y servysi, ow tismul aga eskerens marwel, an rebellyon diwettha. Y hyllir konvedhes, yn hevelep dhe'n hokys gwrys gans an Domhwelyoryon Frynkek, Duw dhe dhargan an hokys a'n Tressa Bresel an Bys, an prys ma nuklerek, a wra lehe yn feur niver trigoryon an nor, kyns y dhistruyans dien a wra dhodho dasri y semlant « *downder* » kynsa, wosa interventyans diwedh distruys Yesu-Krist.

An dewblek a'n '*nessa drog*' a wra kelmi an *peswora hirgorn* dhe'n *hweghves* rag reson spyrysel. Framweyth an Apocalyps a rann an oes kristyon yn diw rann. Y'n kynsa, an '*truan*' a gessydh an re eu kablus kyns 1844, hag y'n nessa, an re eu kablus wosa 1844, kyns diwedh an bys. Ytho, an dhew weythres gessydhiek a gevrenn an styr a re Duw dhe'y beswara gessydh yn Leviticus 26:25: '*my a wra dannvon an kledha a wra dial ow kevambos*'. An kynsa kessydhians a frappyas an dus **na dhegemmersons** an messaj a'n Dasformyans, ober pareusys gans Yesu rag y re etholys, ha'n nessa, an re na wrug gorthybi dhe edhomm Duw **a worfenna** an Dasformyans ma dhyworth 1843. An golow diskwedhys may hwra Duw drehevel an Dasformyans heb diwedh a vydh diskwedhys bys yn eur may hwra an termyn a ras gorfenna.

Ow tasgemmeres an taklow ha'n oberow a wrug Duw ri dhe dus an Domhwelans Frynkek a 1789 dhe 1795, ni a gav an re a yll ev ri dhe dus an West yn dydhyow diwettha. Yma kevys an keth disprityans, an keth ansansoleth ha kas a'n ordenansow kryjyk ha'n re a's dysk; omdhegyans a dheu an prys ma dhyworth displegyans euthyk a wodhonieth ha teknologieth. Dres blydhynyow a gres, an athiesteth ha'n kryjyans fals re waynyas an bys west. Ytho, yma reson dha dhe Dhuw dhe brofya dhyn, rag an them ma, redyans dewblek; omdhegyans an « *treusvyworyon* » ow kul an difrans chyf yntra'n oos revolusyonaryek ha'n termyn skiensek a dhiwettha dydhyow mab-den. Rag bos klerra, herwydh Apo.11:11 dhe 13, « *an dreusvyworyon* » a'n kynsa redyans a-dro dhe'n « *peswara hirorn* » « *edrek a wrug* », ha « *an re a veu gesys yn few* » a'n nessa a-dro dhe'n « *hweghves hirgorn* » « *ny wrug edrek* », herwydh Apo.9:20-21.

An tressa « *ahwer bras* » (rag an peghadoryon): Dehweles gordhysek Krist an gwirvreus

Gwers 15: « *An seythves el a hwythas (an hirgorn). Hag yth esa yn nev levow krev ow leverel: Gwlaskor an bys yw res dh'agan Arloedh ha dh'y Grist; hag ev a wra reynya dres oesow an oesow.* »

An them diwettha a'n chaptra yw an '*seythves hirorn*' a styr, my a'n kovha, an prys mayth yw an Duw gwrysus anweladow gwelys gans y eskerens ow konfirmya Apo.1:7: '*Ottava, ev a dheu gans an kommol ha pub lagas a'n gweld; kynth yw an re a'n gwanas*'. '*An re a'n gwanas*', re wanas Yesu, yw y eskerens a bub oos a'n oes kristyon, ha'n re diwettha ynwedh. I re'n gwanas, ow persekutya y dhyskyblon len, may leveris yn aga hever: '*pub prys may hwrussowgh an taklow ma dhe onan a'n re vyghanna a'm breder, dhymmo vy y's gwrugowgh*' (Matt.25:40). A'n nev, yma levow krev ow taserghi dhe solempnya an hwarvos. An re ma yw trigoryon an nev re gewsis seulabrys dhe solempnya tewlel an jowl ha'y dhywolow yn-mes a'n nev gans an Krist trygh, gelwys '*Mikael*' yn Apo.12:7 dhe 12. I a gemmer rann yn lowena an re etholys, yn aga thro, delivrys ha tryghus dre Yesu-Krist. Hwedh pegh a'n nor a wra hedhi drefen fowt peghadoryon distruys dre anow Krist duw. An jowl, « *prys a'n bys ma* » herwydh Yesu, a goll y berghenn a'n bys peghus distruys gans Duw. Ev a wra pesya hwath mil vlydhen war an nor wastys heb pystiga dhe dhenyeth, ow kortos y dhistruyans dien dhe'n breus finel gans oll an peghadoryon erell a wra Duw dasserghi y'n amkan ma.

An Lowena Veur a Nev a'n re dewisys dasprenys dre woes Yesu Krist

Gwers 16: « *Ha'n peswar henavek warn ugens, esedhys a-rag Duw war aga thronyow, a goedhas war aga fas, hag i a wordhyas Duw, »*

An re dewisys re entras yn gwlaskor nev Duw, esedhys war dronyow yn lok Duw, i a wra reynya po breusi an re dhrog herwydh Apo.20:4. An gwers ma a dhiskwedh an kettrys a dhalleth nev an dasprenys yn Apo.4. An gwers ma a dhiskwedh an form a dal kemmeres gordhyans gwir Duw. An koedha war an dor, war benn-dewlin, fas war an dor, yw an form legitys gans Duw.

Vers 17: "eow leverel: *Ni a ras grasyow dhis, Arloedh Duw ollgallosek, neb yw, ha neb o, drefenn ty dhe gemmeres dha alloes meur ha kemmeres dha wlaskor.*"

An dus dasprenys a nowedh aga grassow ha omblegya a-rag Yesu-Krist, "an Duw ollgallosek eus hag o" "**hag a dheuth**", dell dharganas Apo.1:4. "Ty re gemmers dha nerth meur" may hwrussys omri rag sawya dha re dewisys ha prena aga feghosow der dha vernans y'th menystrans "a on" ; « on Duw a gemmer dhe-ves peghosow an bys ». Yma dhis « kemmeres perghennogeth a'th wlaskor » ; an kettysten kompys yw an huni may kemmeras an Spyrys Yowann yn Apo.1:10 ; istori Eglos Krist war an nor yw passyes. Y'n prys ma, an « seyth eglos » yw a-dryv dhe'n re dewisys. Myghternsys Yesu, pyth govenek fydh an re dewisys, re dheuth ha bos gwirvos.

Gwers 18: « *An kenedhlow re sorras; ha dha sorr re dheuth, ha'n termyn re dheuth dhe vreusi an re varow, dhe wobra dha wesyon an brofoesi, an syns, ha'n re a berth own a'th hanow, an re vyghan ha'n re vras, ha dhe dhistrui an re a dhistrui an nor.* »

Yma kedhlow pur dhe les y'n vers ma 18 a-dro dhe'n hwarvosow profoesys owth holya an eyl y gila. An 6^{ves} trompeth a ***ladhys*** an tressa rann a'n dus yw, "An kenedhlow re bia serrys", hag y'n blydhynyow 2020-2021, ni a wel an achesonys a'n sorr ma: an Covid-19 ha'n difeythter erbysiethek a veu awosdhyw, an omsettyans islamek, hag a-dhistowgh, an omsettyans russek gans y geskowetha. Wosa an kas ma euthyk ha distruyek, wosa an lagha a'n dy' Sul dhe vos komendys gans an "*best a'n dor* » yw, an kesunyans protestant ha katholik a'n treusvyworyon amerikanek hag europek, Duw a dhiveras warnedha « *an seyth pla diwettha a'y sorr* » deskryfys yn Apo.16. Y'n termyn a'n seythves, Yesu a omdhiskwedhas rag sawya y re etholys ha distrui an re koedhys. Ena y teu an towl darbarys rag an « *mil vlydhen* » a'n seythves milvledhen. Y'n nev, herwydh Apo.4:1, y hwra breus an re dhrog hwarvos: « *ha dededhys yw an termyn dhe vreusi an re varow* ». An syns a gav aga gober: an bewnans heb diwedh ambosys gans Yesu-Krist dh'y re etholys. I a gav wor'tiwedh sterenn an myttin ha'n kurun ambosys dhe'n re etholys kevys gwaynyoryon yn kas an fydh: « *dhe wobra dha servysian profoesi* ». Yma Duw ow kovhe a-dro dhe'n poester a brofoesans rag pub oes (Herwydh 2 Peder 1:19) ha dres oll y'n dydhyow diwettha. "*An syns haan re a berth own dha hanow* », henn yw, an re a wrug gorthybi yn positifel dhe'n messajys a'n tri el yn Apo.14:7 dhe 13 ; an kynsa anedha a dhovha an furneth a'y ownya, a'y obaya ha na dhadhla y worhemmynnow, ow leverel : « *Perthewgh own a Dhuw ha rewgh glori dhodho* », yn y ran a Dhuw kreator, « *rag eur y vreus re dheuth, ha gordhyaneb a wrug an nev, an mor, an nor, ha'n fentyonyow dowr* ».

Vers 19: "*Ha tempel Duw y'n nev a veu igerys, hag argh y gevambos a omdhiskwedhas yn y dempel. Hag yth esa lughes, levow, taranow, dorgrys, ha keser meur.*"

Oll an themys devnydhys y'n lyver ma Diskudhyans a guntell war an pols istorek ma a dhehwelyans meur agan Arloedh Yesu Krist. An vers ma a darget an kuntell mayth yw kowlwrys ha diwedhys an themys a syw:

Apo.1 : an adventieth :

Vers 4 : « Yowann dhe'n seyth Eglos esa yn Asi : gras ha kres dhywgh a-dhiworth neb yw, neb o, **haq a dheu**, hag a-dhiworth an seyth spyrys usi a-rag y dron, »

Vers 7 : « **Ottava, ev a dheu gans an kommol**. Ha pub lagas a'n gwel, ha'n re ynwedh a's gwanas; hag oll kenedhlow an norvys a gynnann warnodho. Ya. Amen! »

Verset 8 : « My yw an alfa ha'n omega, yn-medh an Arloedh Duw, neb yw, neb o, **haq a dheu**, an Oll-Galloesek. »

Verset 10 : « **My a veu kemmerys yn spyrys dhe jydh an Arloedh**, ha my a glewas a-dhelergh dhymm lev krev, kepar ha son hirgorn, »

Apo.3 : An seythves kuntelles: diwedh oes « Laodisea » (= pobel breusys).

Apo.6:17 : An jydh meur a sorr Duw erbynn tus rebellyek « **rag an jydh meur a'y sorr re dheuth**, ha piw a yll sevel? »

Apo.13 : « an best a dhrehav a'n dor » (kesunans protestans ha katholik) ha'y lagha dy'yal; vers 15 : « Ha res veu dhodho bewhe an imaj a'n best, may kowsa imaj an best, **haq ev a wrug may feu ledhys pubonan na wrussa qordhya imaj an best**. »

Apo.14 : An dew them a « an drevas » (diwedh an bys ha kemmerans an re etholys) hag a « an vindaja » (ladhva an bugeled fals gans aga hesylsi toellys ha twylles).

Apo.16 : Gwers 16 : « **an jydh meur a vatel Harmagedon** »

Yn an vers ma 19, ni a wel ar venowgh alhwedh a'n interventyans direct ha gwelyadow a Dhuw, « *hag yth esa lughes, levow, taranow, dorgrys* », re veu devynnys kyns yn Apo.4:5 ha 8:5. Mes omma an Spyrys a geworr « *hag keser krev* » ; unn « *keser* » mayth ewhor an them a'n **seythves** a'n « *seyth pla diwettha* » yn Apo.16:21.

Yth yw kontekst dehwelans Yesu-Krist merkyes gans an them adventist diwettha a dhre an gwir selwyans y'n gwenton 2030 dhe'n re dewisys, kevys dre woes skoellys gans Yesu-Krist. Hemm yw an eur a'y omvetyans gans an rebeledh a wra pareusi ladha y re dewisys a naghas an dy' Sul romanek ha gwitha aga lenduri dhe'n Sabat sanshes gans Duw a-dhia an kynsa seythen a'y wruthyans a'n bys. An "*hweghves sel* » d'Apo.6 a dhiskwedh omdhegyans ha diswrians an rebellyon ma, kemmerys gans an Arloedh yn kammweyth a-dhelters a ladha y dus wynn ha kerys, dewisys ganso. An desten a'n ankombrynsi yw kampoellys y'n vers 19 ma. Yth yw an lagha dhywlek gwithys yn « *an argh an dustuni* » y'n tyller pur sans an tabernakel ha'n « *tempel* » ebrow. Nyns eus dhe'n argh splanner ha sansoleth vras saw drefenn hi dhe synsi an leghennow a'n lagha gravys gans bys Duw y honan, yn person, yn lok Moyses, y was lel. Yma an Bibel ow tiskwedhes pyth a wra gul own dhe'n rebellyon dhe dermynd dehwelyans Yesu-Krist. Ottomma pyth a lever versow 1 dhe 6 a Salm 50 :

« *Salm Asaf. Duw, Duw, YaHWéH, a gews, ha gelwel an nor, a-dhia an howl ow trehevel bys y'n howl ow sedhi. A Sion, tekter perfydh, Duw a splann. Ev a dheu, agan Duw, ny wra ev triga yn taw; a-dheragdho yma tan a dheber, a-dro dhodho tewlel garow. Ev a gri war-tu ha'n nevow yn-bann, ha war-tu ha'n nor, dhe vreusi y bobel : Kuntellewgh dhymm ow fydhelyon, re whesamb kevambos genev dre'n sakrifis! - Haan nevow a dheriv y wirvreus, rag Duw yw an breusydh.* »

Yn kontekst a own, an rebellyon a wel y'n nev an tekst a'n peswora a'n deg gorhemmynn a Dhuw yn lytherennow tan. Ha dre an weythres ma a Dhuw, i a wra godhvos bos Duw orth aga dampnya dhe'n kynsa ha'n « *nessa mernans* ».

An diwettha vers a'n thema a'n « *seythves hirgorn* » a dhiskwedh ha afydhya an poester a re Duw y dhygthyans re beu chalenjys gans kristoneth fals rebellek. Re beu iselhes an lagha

dhywyk gans skila a dhegynsow fals a'n lagha ha'n ras. An kammgemmeryans ma a dheu dhyworth redyans kamm a'n pyth a leveris an abostol Powl yn y lytherow. Ytho, my a wra diskeusi an dout ow ri styryansow kler ha sempel. Yn Rom.6, Powl a sett an re yw « *yn-dann an lagha* » dhe'n re yw « *yn-dann an gras* », yn unnel, drefen kontekst y oes mayth ewl an kevambos nowydh. Dre an lavar « *yn-dann an lagha* », ev a verk an Yedhewon a'n kyns kevambos a nagh an kevambos nowydh selys war ewnperfydh Yesu-Krist. Hag ev a verk an re dewisys a dheu a-berth y'n kevambos nowydh ma dre an lavar « *gans an lagha* ». Rag hemm yw an prow a dheu dre ras, yn hanow may hwer Yesu-Krist, y'n Spyrans, dhe weres y dhewisys ha dyski dhodho kara hag obeya dhe'n lagha sans duwel. Orth y obaya, ev yw ena « *gans an lagha* » hag ow pos « *yn-dann an ras* », nyns yw ev ynwedh, « *yn-dann an lagha* ». My a dhros kov arta bos leverys gans Powl a-dro dhe'n lagha divynn yw « *sans hag yw an gorhemmynn ewn ha da* »; an pyth a gevav ganso yn Yesu-Krist. Ha Powl ow keredhi pegh, ow hwilya perswadya y lennowyoryon na dalons pegha namoy hag i yn Krist, an rebellyon arnowydh a wra devnydh a'y skrifow rag y dhistrui ow kul Yesu-Krist mayth omgelmysons, « **menyster pegh** » selys gans Rom an 7ves a vis Meurth 321. Ha Powl re dheklaryas yn Gal.2:17: « *Mes, ha ni ow hwilas bos justifiys gans Krist, mar pe ni agan honan kevys peghadoryon ynwedh, A via Krist menyster pegh? Pellder alemma !* » Dres an poester a'n manylder, « **pellder alemma** », a dhampnyas an tybyans kryjyk a'n fydh fals rebellek kristyon arnowydh, ha hemma a-dhia an 7ves a vis Meurth 321, dydh mayth eth an « **pegh** » romanek yn fydh kristyon west ha est dre awtorita emperour pagan romanek, Konstantyn 1^{er}.

Yn kettel ma 'n ' *seythves hirgorn* ' yw gorfennys an hwegh mil vledhen kynsa dewisys gans Duw rag y dhewis a etholys dor, yn y dowl ollvysel a seyth mil vledhen. An seythves milvledhen, po ' *mil vledhen* ' a Apo.20, a dhallath y'n eur na, arvethys dhe vreus nevek an rebeledh gans an etholys dasprenys gans Yesu-Krist, thema Apo.4.

Diskwedhyans 12: An towl meur kresek

**An venyn – An omsetter romanek – An venyn y'n difeyth – Krommlever: batal yn nev –
An venyn y'n difeyth – An Dasformyans – An anduwonieth-
An remenant adventydh**

An venen a waynyas, gwreg Krist, Oen Duw

Vers 1: « *Arwodh veur a omdhiskwedhas y'n nev: benen maylyes gans an howl, an loer yn-dann hy threys, ha kurun a dhewdhek sterenn war hy fenn.* »

Omma arta, lies them a dheu war-lergh an eyl y'n gila yn lies skeusen po gwariji. An kynsa skeusen a dhiskwedh an Kuntelles Dewisyys a vydh gwaynyor a waynyans Yesu-Krist, hy Fenn unnik, herwydh Ef.5:23. Yn-dann arwoedh a « *benyn* », « *an Wreg* » a Krist yw maylys gans an « *howl a wiryonedh* » profies yn Mal.4:2. Yn dewblek ystynnans, « *an loer* » arwodh an tewlder yw « *yn-dann hy threys* ». An eskerens ma yw istorek hag yn rew kronologek, an Yedhewon a'n kynsommayn koth, ha'n Kristonyon koedhys, Katholik, Orthodox, Protestans, hag Adventus, a'n nowydh. War hy fenn, « *kurun a dhewdhek sterenn* » a verk hy budhogoleth yn kevambos Duw, an 7, gans den, an 5, styr an niver 12.

An venyn helghys kyns an trygh worfennol

Gwers 2: « *Yth esa hi gans flogh, hag yth esa hi ow karma, ow kul devnydh ha yn payn genel.* »

Yn gwers 2, an « *payn genys* » a dhiskwedh an helghyans norsek a dheuth kyns an termyn a splannder nevek. An imaj ma a veu devnydhys gans Yesu yn Yowann 16:21-22: « *An venyn, pan es hi ow tineythi, a omglyw tristans, drefenn hy eur dhe dhos; mes, pan re hi bywnans dhe'n flogh, ny berth kov a'n payn, drefenn an lowena a's teves drefenn bos den genys y'n bys. Ytho hwi ynwedh, yth esowgh lemmyn yn tristans; mes my a'gas gwel arta, ha'gas kolonn a lowenha, ha denvyth ny wra kemmeres agas lowena dhiworthowgh.* »

An helghyas pagan a'n benyn: Rom, an sita veur emperoureth

Gwers 3: « *Arwoedh arall a omdhiskwedhas y'n ebrenn; hag otta, yth esa dragon bras rudh, gans seyth penn ha deg korn, ha war y bennow seyth kurun.* »

Gwers 3 a dhiskwa hy helghyas: an jowl, heb mar, mes ev a ober dre nerthow dor a helgh an re dewisyys, herwydh y vodh. Yn y ober, ev a wra devnydh a dhew strategi a dheu war y lergh; an eyl yw « *dragon* » ha'n onan a'n « *sarf* ». An kynsa, an onan a'n « *dragon* » yw an omsettyans igor devnydhys gans Rom emperourethel pagan. Ytho, ni a wel arta an arwodhyow gwelys kyns yn Dan.7:7 mayth omdhiskwedhas Rom avel peswara best euthyk gans « *deg korn* ». An kontekst pagan yw afydhys dre bresens an « *korunow* » usi omlethys war an « *seyth penn* », arwodh an sita romanek herwydh Apo.17. An manylyon ma a dheriv agan attendyans oll, drefenn i dhe dhiskwedhes dhyn, pub prys mayth yw an imaj ma diskwedhys, dre le an « *korunow* », an kontekst profesiessys istorek.

An helghyas kryjyk a'n venyn: Rom Katholik an Pab

Gwers 4 : « *Y lost a draylya tressa rann ster an nev, ha's tewlel war an nor. An dragon a sevis a-rag an venyn esa ow tineythi, rag dybri hy flogh pan wrussa hi y enesel.* »

An vers ma a dhaswra yn arwodhow nowydh, messaj Apo.11:1 dhe 3 mayth yw an Rom babak awtorys gans Duw, avel « *gwialen* », dhe « *tredya an sita sans dres 42 mis* ».

Yn Daniel, dhe « *deg korn* » a'n emperoureth romanek y talvia sewyas « *an korn byghan* » babak (a-dhia 538 bys yn 1798). An sewans ma yw afydhys omma yn Apo.12, y'n vers 4.

An termyn « *lost* » a dargedh an fals « *profethes Jezebel* » a Apo.2:20, a dhiskwedh an dreuslywyans ma a Rom kryjyk papal falslyans kristyon. An kuhudhans re beu devynnys yn Dan.8:10 yw nowydhhes omma. An vyktymys a'y toellow ha'y hudelans gwiw dhe'n « *sarf* » a'n Genyns, yw trettys yn-dann arwodh a « *sterenn an ebron* » henn yw, yn-dann an hanow a « *trevogyon gwylaskor nev* » a aswonn Yesu dh'y dhyskyblon. « *An tressa rann yw tennys yn y goedh* ». Nyns yw an tressa rann menegys rag y styr lytherel mes, kepar dell yw pub-tu yn

profoesans, avel rann bousek a'n somm a Gristonyon prevys. Y hyll an vyktyms tremena an rann ma a unn tressa lytherel.

Vers 5: « *Hi a dhineyeth mab, a wra peuresi oll an kenedhlow gans gwelenn horn. Ha'y flogh a veu kemmerys dhe Dhuw ha dh'y dron.* »

Yn omdhalgh dewblek, an profoesans a borth kov a'n fordh may hwrug an jowl omladh a-barth an Messyas a-dhia y enesigeth bys yn y vernans gwaynyer. Mes an waynyans ma yw an kynsa-genys, wosa neb y hwra oll y re dewisys sewyas, dhe besya an keth omladh bys yn waynyans diwedh. Y'n prys na, ow tegemmeres korf nevek, i a wra kevrenna ganso, y vreus a'n dhrog, hag yth yw ena, warbarth, « *i a wra peuri an kenedhlow gans gwelenn horn* » a wra ri breus an « *paynys an nessa mernans* » a'n jydh diwettha. An prevyans a Grist ha'y re dewys yw unn prevyans kemmyn, ha skeusen « *an flogh kemmerys dhe Dhuw ha dhe'y dron* », ytho y'n nev, yw skeusen « *an delivrans* » dor a'n re dewys a hwra bos kowlwrys yn 2030, pan dhehwel Krist an dialor. I a vydh delivrys dhyworth an « *paynys an dineythyans* ». An flogh yw arwodh a dreylyans kristyon gwir ha sewenus.

Gwers 6: "*Ha'n venyn a fias y'n difeyth, le may feu dhedhi tyller darbarys gans Duw, may fe magys ena dres mil dew kans ha tri-ugens dydh.*"

An Kesunyans helghys yw kosel ha dianargh, y unn arv yw an Bibel, ger Duw, kledha an Spyrys, ny yll saw fia a-dherag hy omsettoryon. Gwers 6 a borth kov a dermyn an pabek rewlyans helghyans dres « *1260 dydh* » profosek, henn yw, 1260 blydhen gwir herwydh kod Esek.4:5-6. An termyn ma yw rag fydh kristyon termyn a brevyans tynn dismygys dre gommol an ger « *difeyth* » mayth yw « *hembronkys gans Duw* ». Ytho hi a gevren an galar a'n « *dew dest* » a Apo.11:3. Yn Dan.8:12, an vreus ma a Dhuw o formys yndella: « *an lu a veu delivrys gans an traow heb diwedh drefenn an pegh* » ; an pegh gwrys dre asa enor dhe'n sabot a-dhia an 7ves a vis Meurth 321.

Igoryans an barenthis: bataly yn nev

Gwers 7: « *Hag yth esa bresel yn nev. Myghal ha'y eledh a omladhas erbynn an dhragon. Ha'n dhragon ha'y eledh a omladhas,* »

An kemmerans diwettha a'n sans reklamys a dal styr hag a vo diskwedhys dhyn gans an Spyrys yn furv a barenthis. An dra a vydh possybyl drefenn budhogeth Yesu-Krist war pegh ha'n mernans. An vudhogeth ma a veu afydhys wosa y dhasserghyans, mes an Spyrys a dhiskwa dhyn omma an sewyansow a's teva dhe drigoryon an nev a veu owth omguntell gans dywolow ha Satnas y honan bys y'n pols na.

Pur bousek : an konflieth nev ma na welir gans lagasow denel a wra golowi styr an geryow didhegow kewsys gans Yesu pan esa ev war an nor. Yn Yowann 14:1 dhe 3, yn-medh Yesu: « *Na vedhes agas kolonn troblys. Krysewgh yn Duw, ha krysewgh ynnov vy. Yma lies trigva yn chi ow Thas. Mar ny via yndella, my a wrussa y leverel dhywgh. Yth av dhe darbari tyller. Ha, pan vydhav vy gyllys, ha my dhe'gas darbarys tyller, my a dhehwel, ha my a'gas kemmer genen, may fo an le mayth esov vy, hwi ynwedh.* » An styr res dhe'n « darbaryans » a'n « tyller » a wra omdhiskwedhes y'n vers a dheu nessa.

Vers 8: « *mes nys ens i an re greffa, ha aga leny veu kevys namoy y'n nev.* »

Nys eus travyth kemmyn y'n vresel nev ma ha'gan breselyow dor; ny wra hi mernansow a-dhesempis, ha nys yw an dhew bagas a omvatal orth an yil dh'y gila. An Duw meur gwrier a omdhiskwa yn furv uvel ha broderel avel an arghael « *Mikael* » yw hwath an Duw oll-gallosek, may tal dhe oll y greaduryon omblegya ha gostydh. Satan ha'y dhywolow yw a'n kreaduryon rebellyek na, na wrons gostydh marnas yn-dann konstrynans, ha wor'tiwedh, ny yllons sevel erbynn ha res yw dhedha gostydh, pan wra an Duw meur aga helghya yn-mes a'n nev der y oll-gallosedh. D'y venystri dor, Yesu o ownek gans eledh drog a wrug gostydh dhodho ha dustunia ev dhe vos an « *Mab Duw* » a broyans Duw, orth y henwel yndella.

Y'n vers ma an Spyrys a lever: « *ny veu kevys aga le namoy y'n nev* ». An « *le* » synsys gans an rebellys nevek yn gwylaskor Duw a dalvia bos rydhhes may fo an wlaskor nevek ma « *glanhes* » ha « *pareusys* » dhe dhegemmer an re dewisys gans Krist dydh y omladh diwettha erbynn an rebellys norsek pan dheu yn splannder. Ena, ow kemmeres y re dewisys ganso, « i a vydh pup-prys ganso, yn tyller may fydh ev » yw, y'n nev purhes yndella « *pareusys* » dh'aga degemmer. Rann an nor a vydh ena an difeythuster profyes gans an ger « *downder* » a-dhia Gen.1:2. Y'n golow a'n kas ma, an towl selwel a Dhuw a splann ha pub ger alhwedh y dowl a dhiskwa y styr. Yndella yth yw an versow ma re veu devynnys, yn Heb.9:23 : « *Ytho res o, drefenn an imajys a'n taklow usi y'n nevow o res o glanhes yn an for' ma, an taklow nevek aga honan o glanhes dre sakrifisow gwell ages an re na.* » Ytho, an « sakrifis gwell » o res o an mernans a'n Messi henwys Yesu, offrynnys rag prena peghosow y re etholys, mes kyns oll, rag kavos yn y geveger y greasyon hag yn y geveger y honan an gwir laghel lel a dhampnya dhe'n mernans an rebellyon a'n nev ha'n nor. Yn kettellma yth yw an « *sansuary* nevek a Dhuw o « *glanhes* », yn kynsa ha wosa henna, orth dehweles an Krist gwaynyer, y fydh tro an nor a elow ev a'y « *troosva* » mes na a'y « *sentri* » yn Esa.66:1-2 : « *Yndella y kews an ARLOEDH: An nev yw ow thron, ha'n nor ow skavell-treys. Py chi a allsewgh dhymm y dhrehevel, ha py le a rowgh dhymm rag triga? Oll an taklow ma, ow dorn re's gwrug, hag yma dhedha oll bewnans, yn-medh an ARLOEDH. Ottomma orth neb a viryv warnodho: orth neb a wodhev hag a's teves spyrys digolon, orth neb a berth own a'm ger.* » ; henn yw, herwydh Eze.9:4, war « *an re a hanasa ha kyni drefenn an pyth yw kasadow* » gwrys.

Vers 9: « *Ha tewlys veu yn-nans, an dhragon meur, an sarf koth, gelwys an jowl ha Satnas, neb a doell oll an norves, tewlys veu yn-nans war an nor, ha'y eledh a veu tewlys yn-nans ganso.* »

An kreaturs nevek a veu an kynsa dhe gavoës prow a'n glanheans spyrysel gwrys gans Krist, an tryghor. Ev a dewlis yn-mes a'n nev, an jowl ha'y dhywolow eledhek re beu « *precipitys* » rag dew vil vlydhen war an nor. An jowl a woer ytho, « *an termyn* » a remayn dhodho y honan ha dh'y dhywolow rag oberi erbynn an syns etholys ha'n gwiryonedh divin.

Dhe vri : Ny wrug Yesu diskwedhes yn unnsel gnas Duw dhe'n mab-den, mes ev a brofyas ynwedh an person euthyk ma yw an jowl may hwrug an kevambos koth leverel nebes yn y geveger, orth y asa ogas heb godhvos. A-dhia trygh Yesu erbynn an jowl, an omladh a wra an dhew bagas re beuans ynkressys drefen an keunys a dhywolow a vew yn maner anweladow lemmyn yn mysk tus war an nor ha yn oll agan dimensyon norvesek a gomprenhed planetys ha ster an nev. An re ma yw an unnik estrenyon a'gan dimensyon norvesek.

Res yw dhymm alya omma y vos previlej dhe'n re dewisys hepken dhe gonvedhes yn ewn an towl selwyanssek ollvosek a veu desynys gans Duw. Rag, an fay fals a wodhvos hy honan dre fyllya pup-prys yn hy styryansow a'y dowl. Diskwedhys yw hemma a-dhia an Yedhewon a ros dhe'n Messyas profoesys y'n Skryptors Sans an rol a dhri delivrans a'n kig, ha Duw ny wrug programmya saw delivrans a'n pegh. Y'n keth vaner, hedhyw, an fay kristyon fals a wort gans dehvelans Yesu-Krist, fondyans y wlaskor ha'y alloes war an nor; taklow na veu gorrys gans Duw yn y dowl dell dhysk dhyn y Revelyans profoesek. Y'n kontrari part, y dhevedhyans splann a verk an diwedh a'ga bewnans gesys yn aga feghosow hag oll aga kabuster er y bynn.

An etholys gans Krist a woer bos an bywnans rydh ow talleth y'n nev, ha wosa an tremen a'n bys, res rag diskwedhes perfydh y gerensa ha'y gwirder, an Duw gwrier a astenn bywnans y greaduryon, re remaynya lel y'n nev ha war an nor, bys vykken yn y furv nevek. An omsevelyon nevek ha norsek a vydh breusys, distruys ha diswrys ena.

Gwlaskor an nev yw delivrys

Gwers 10: « *Ha my a glewas yn nev lev krev ow leverel: Lemmyn yw devedhys an selwyans, ha'n galloes, ha gwlaskor agan Duw, ha awtorita y Grist; rag tewlys yw yn-nans, an kuhudhyas a'gan breder, neb a's kuhudha a-rag agan Duw dydh ha nos.* »

An « *Lemmyn* » a darget dedh an 7ves a vis Ebrel 30, kynsa dydh an seythun a dheu wosa an Merher 3a a vis Ebrel, may hwrug Yesu, ow kemmeres an grows, fetha an jowl, pegh ha mernans. An kynsa dydh a'n seythun ma, ev a leveris dhe Varia: « *Na'm tav orthiv vy; ny wrug vy yskynna hwath dhe'm Tas* ». Y fetha a dalvia hwath bos formellys yn nev ha ytho, yn y oll-galloesek duw, yn-dann y hanow el « *Mikael* » kevys, ev a jasyas an jowl ha'y dhywolow yn-mes a nev. Res yw notya an geryow « *an kuhudher a'gan breder, neb a's kuhudha a-rag agan Duw dydh ha nos* ». Hi a dhiskwedh dhyn an bredereth efan universel a gamp Duw a gevrenn y skon a'n kamp rebellyek gans an re dewisys a'n nor. Piw yw an « *breder* » ? An re a nev ha'n re a'n nor, kepar ha Job usi res yn rann dhe'n jowl rag provya dhodho y « kuhudhansow » yw heb sel.

Gwers 11: « *I a'n fethas drefenn goes an oen ha drefenn ger aga dustuni, ha ny garsons aga bewnans bys yn own a vernans.* »

An patron menegys y'n vers ma yw kevys yn messach an oes « *Smyrna* », ha'n messach ma a dhiskwedh an gwir a fydh res gans Yesu-Krist rag pub oes profoesys bys yn y dhehwelyans splann.

An trygh a « *Mikael* », hanow duw a nev agan Selwas Yesu-Krist, a justifi y dheklaryansow solenn gwrys yn Matt.28:18 dhe 20 : « *Yesu, ow tos nes, a gewsis orta yn kettellma: Pub galloes re beu res dhymm yn nev ha war an nor. Kerdhowgh, gwrewgh dyskyblon a bub kenedhel, orth aga besydhya yn hanow an Tas, ha'n Mab ha'n Spyrans, ha dyskewgh dhedha gwitha pup-tra re worhemmynnis vy dhywgh. Hag otta, yth esov genowgh pup-dydh bys yn diwedh an bys.* »

Ytho, orth sel y gynsa kevambos, Duw a dhiskwedhas dhe Moyses istori dallethvos agan dimensyans norvesek, mes nyns yw diskwedhys dhyn ni, neb a vew an dydhyow diwettha a'n kenedhel, konvedhes y dowl selwyans ollvysel, ow kul diwedh war brentis an peghuster norvesek a wra durya hwegh mil vlydhen. Ytho, ni a gevren gans Duw gortos kuntellyans heb diwedh a'y dhewisys lel, an re nevys ha'n re norvesek. Ytho, previleth yw bos dewisys may hworren agan attendyans yn tro ni war an nev ha'y drigoryon. Rag a'ga du i, ny wrussos hedhi ombrederi gans an re dewisys ha'gan istori norvesek, a-dhia an Gwrians bys yn diwedh an bys, herwydh dell yw skrifys yn 1Kor.4:9: « *Rag dell hevel, Duw re wrug ahanan ni, abesteli, an diwettha a dus, tus gorrys dhe'n mernans yn neb maner, drefenn ni re beu diskwedhys dhe'n bys, dhe'n eledh ha dhe dus.* »

An studh a'n nor yw gwethhes

Gwers 12: « *Rakhenna lowenhewgh, nevow, ha hwi neb a drig y'n nevow. Goev dhe'n nor ha dhe'n mor! Rag an jowl re dhiyskynnas warnowgh, movys gans sorr bras, ow kodhvos bos dhodho berr dermyn.* »

An « *trigoryon an ebron* » o an kynsa dhe om « *lowena* » a vudh Krist. Mes an par a'n lowena ma yw an ynkressyans a'n « *ahwer* » rag an « *trigoryon a an nor* ». Rag an jowl a woer ev dhe vos breusys dhe vernans, hag ev dhe gavoas « *nebes termyn* » dhe ober erbynn y dowl selwyans. An oberow gwrys dres 2000 bledhen gans an bagas dyowl kelmys war an nor yw diskwedhys oll gans Yesu-Krist yn y Dhiskwedhyans po Apocalyps. Hemm yw amkan an ober ma a skrifav ragos. Ha wosa 2018, an re dewisys gans Yesu-Krist a gevren an godhvos ma a'n termyn res dhe'n jowl rag y ober a doell; ev a worfen yn gwenton 2030 gans dehweles golewus aga Mester duw. An barenthys a'n thema ma a dhege gans vers 12.

Degeans an barth a gas yn ebron

Daswul an them a venyn ledys dhe'n difeyth

Gwers 13: « *Pan welas an dhragon y vos tewlys war an nor, ev a holyas an venyn re dhineythis an maw gorow.* »

An barth ma a as dhe'n Spyrys daswul an them a lyweth an pab a wers 6. An ger « *dragon* » a'n vers ma a dhiskwedh hwath an jowl, Satan, y honan. Mes y omladh erbynn « *an venyn* » a hwer dre ober romanek, yn kettermyn, emperourek, ena pabek.

Vers 14 : « *Ha diwaskell an er meur a veu res dhe'n venyn, may hwrug hi nija dhe'n difeyth, dh'y le, mayth yw magys termyn, termynnyow, hanter termyn, pell dhiworth fas an sarf.* »

Yn an vers ma 14, ev a dhaswra an messaj ow tiskwedhes an prys a reyn an pab yn furv an 'teyr blydhen ha hanter', 'termyn, termyn ha hanter-termyn', devnydhyes seulabrys yn Dan.7:25. Yn dasgemmeryans ma, manylyon nowydh a vydh diskudhys yn kettermyn a hwarvosow. Y tal dhe vos notys: 'an dhragon' a vers 4 yw displedhys gans an 'sarff' yn keth maner ha dhe'n 'dhragon' a vers 3 a sew an 'lost'. An termow 'sarff ha lost' a dhiskwedh dhyn chanj a daktik byw may hwra Duw, an « *er meur* », awenya dhe'n jowl ha'y dhywolow. Wosa omsettyans igor an « *dhragon* », y teu toell ha gow relijieth an « *sarff* » a gowlwyr dre reyn an pab a 1260 blydhen profoesek. Menegyans an « *sarf* » a as dhe Dhuw profya dhyn kemperesti gans an kedhlow a drogober an kynsa pegh. Kepar dell veu Eva toellyes gans an « *an sarf* » may hwath an jowl ow kewsel; « *an venyn* », « *an wreg* » Krist, yw gorrys dhe'n prov a eryow gowek a wra an jowl y brofya dhedhi dre « *an ganow* » y agentys a gaboneth pabek romanek.

Vers 15: « *Hag, a'y anow, an sarf a dewlis dour avel avon war-lergh an venyn, rag hy thewlel gans an avon.* »

Vers 15 a dhiskwa an helghyans katholik mayth yw an fydh kristyon andhiwysyk gorrys yn-danno; avel « *dour a avon* » a « *traylya* » pup-tra usi yn y gyrghynn. An « *ganow* » an pabek katolik roman a worras y ligow katolik, fanatyk ha fell erbynn aga erbyderyon kryjyk. An kowlwrians perfydh a'n gwrians ma yw gwruthyl korf an « *dhragonow* » gans Louis XIV, kusulyes gans an eskop Le Tellier. An korf breselek ma, gwrys rag helghya an defensoryon protestans heb arvow, a'n jevo an amkan « *a draylya* » oll an re wan ha hweg dewisyys gans Krist yn y dhogmow, orth aga konstryna dhe dhewis ynter treylya dhe'n katoligieth po bos kemmerys yn kethneth po mernans wosa tormentys hag arwodhyow euthek.

Gwers 16: « *Ha'n dor a weresas an venyn, ha'n dor a igoras y anow ha lenki an avon re tewlys gans an dhragon yn-mes a'y anow.* »

An Spyrys a brof dhyn dew dhevnydh war-barth rag an gwers ma. Merkyewgh bos « *an venyn* » ha « *an nor* » omma dew entita dyffrans, ha « *an nordor* » a yll styrya fydh protestantek po an dor lytherek, leur agan planet. Hemma a wra ri dhe'n gwers ma dew dhevnydh a dheu an eyl wosa y gila yn diskwedhyans Duw.

1^{er} messaj : an protestanteth fals bestek : Y'n ordr kronologek, yn kynsa, « *an venyn* » a dheu ha bos deskrifans skeusennek a brotestans hebask an Dasformyans mayth esa « *ganow* » soedhek (an huni a Martin Luther yn 1517) ow kuhudha peghosow katholik ; hag a justifias aga hanow : « *protestans* » yw, an re a brotest erbynn an anjustis kryjyk katholik a begh erbynn Duw ha ladha y servysiwir gwir. Elven arall fals a'n protestanteth skeusennys gans an ger « *dor* » a wrug igeri hy « *ganow* » rag kuhudha fydh katolik, mes hi a gemmeras arvow ha'y frappyow freudhek a « *lenkys* » rann vras a'n vreselysi a'n keffrysow katolik. An ger « *dor* » a verk omma an 'huguenots' aswonys, breselysi protestant a'n Sevenans, ha'n re a'n tylleryow krev breselek avel La Rochelle dres an 'breselyow kryjyans' may na veu Duw na servys na enorys gans an dhew bagas a vreselysi a'n tu arall.

2^a messaj: kledha dialek a'n ateith kenedhlek frynkek. Y'n nessa redyans, hag yn rew an termyn, an vers ma 16 a dhiskwedh fatel wra an Domhwelans Frynkek lenki yn tien an argyans pabek a'n myghternethow katolik. Hemm yw messaj chif an vers ma. Hag henn yw an

pyth a re Duw dhe rol an "4^{ves} *trompeth* » a Apo.8:12, ha « *best a dhrehav a'n islonk* » a Apo.11:7, yn kehevelep gans Lev.26:25, hi a dheu, yn-medh Duw, kepar ha « *kledha, dial ow kevambos* » treylus gans peghadoryon rebellyek katolik. An imaj ma a wra devnydh a gessydhyans an rebellyer « *Kore* » yn Num.16:32 : « **An nor a igoras y anow, ha'ga lenca, i ha'ga chiow, gans oll tus Kore hag oll aga fythow** ». Yn perfydh akord gans an Diskudhyans divydh ha'n kowlwrians istorek, an imaj kehevelep ma a borth kov a nagh a lagha Duw gans rebellyoryon an dhew studh.

Eskerens diwettha an dragon : an remenant adventist a an venyn

Gwers 17 : « *Ha'n dhragon o serry's orth an venyn, hag ev eth dhe wul bresel dhe remenant hy has, dhe'n re a with arghadow Duw ha'n re a'n jeves dustuni Yesu.* »

Ow tava a-dro dhe'n 150 blydhen a ober an brotestans skoellys gans molleth Duw, testen an « *5ves hirgorn* », an Spyr's a gows a-dro dhe'n diwettha bresel dor a'n jowl ha'y dus a'n nev ha'n dor, hag ev a dhiskwedh dhyn an kostennow a'ga kas kemmyn. An diwettha kostennow a vydh an Dewisys, diwettha henedh hag heryon an drehevelyoryon adventist a 1873 may feu an diwettha prov ma derivys dhedha herwydh Off.3:10. Drehevelyoryon may hwra i kowlwul aga negys, ow toen aga bennath duw y'n keth vaner. Res vydh dhedha skoodhya yn krev ha lel an ober re ros Yesu dhedha: nagh enora yn neb maner « *arwoedh an best* » yw, an dy' Sul Romanek, ow kwitha, yn lel, ha pygemmys prys y fo, an arfer a bowes sabot, dres an dy' Sadorn, an seythves dydh gwir a'n seythun, an termyn ordenys ha fondys gans an Duw meur ha galloesek a wrug pup-tra. Hemm yw an gwirder a omdhiskwa y'n deskrefans ma a'n « *remenant has an venyn* » y'n vers ma: « *an re a with gorhemmynnow Duw* », an deg ha nys yw an naw; « *hag a syns dustuni Yesu* », drefenn na as denvyth dh'aga skonya; na « *an dhragonys* », na « *an sarfow* ». Ha'n « *dustuni Yesu* » yw an pyth yw moyha presyous, herwydh Apo.19:10, « *dustuni Yesu yw spyrys an profoesans* ». An dustuni profetek ma a wra y vos « *possybyl dhe'n jowl dynya dewisys gwir* » a Grist, Duw an gwirder, dell dhysk Matt.24:24 : « *Rag y hwra sevel fals Gristys ha fals profoesiow; i a wra marthusyon bras ha tokynnow, may hallsons dynya, mar pe possybyl, kyn fe an re dewisys.* ».

Budhogoleth Satnas ogas ... dien

Vers 18: '*Hag ev a sevis war an tewes a'n mor.*'

An diwettha vers ma a dhiskwedh dhyn tebel-el triomfys re sewenas yn y goedh ha'y dhampnyans marwel, **oll an fondyansow kryjyk kristyon** a wra ev maystri warnodho ha synsi yn-dann y awtorita. Yn Esa.10:22, Duw a dheriv: '*Pan vo dha bobel, A Ysrael, kepar ha tewes an mor, remenant yn unnik a dhehwel; an distroyans yw ervirys, ev a wra gorliva an ewnhynseth.*' Ytho, herwydh an profoesans ma, orth diwedh an bys, nys eus saw adventoryon dissydhok, ow kul '*remenant an venyn*', '*an Dhewisys, Pries Krist*', ha '*Ysrael* » spyrysel a Dhuw, a dhiank dhiworth an domynans satanek ma. My a borth kov bos an hanow « *adventist* » styrys gans an Spyr's avel an norm a fydh selwans an re dewisys diwettha a-dhia 1843; yn 2020, yw fara kryjyk, mes nys yw fondyans re beu breusys, dampnys ha skonys gans Duw (« *hwyls yn-mes* ») yn 1994.

Diskwedhyans 13: An breder fals a'n kryjyans kristyon

An best a'n mor – An best a'n dor

An niver 13 a dheu dhe dus gokki gormola idolys dhe vos tokyn da po tokyn drog herwydh tybyansow pub huni ha'n powyow. Omma, yn y Dhiskwedhyans splann, Duw a dhiskwedh dhyn y god niverow y honan, selys war an niverow 1 dhe 7 ha'ga kesunyansow dyffrans. An niver 13 yw kevys dre geworra an niver '6' niver an el Satnas ha'n niver '7', niver Duw hag ytho a'n kryjyans laghel daskorrys dhe Dhuw an gwrier yn Yesu-Krist. Ytho, y'n chaptur ma, ni a wra dasgavoes an 'breder fals a'n kryjyans kristyon' mes eskerens pur vrethadow dhe'n dewisys gwir. An 'cowl' a gudh yn kres an « *hasenn dha* » yn-dann semlant kryjyus toellüs a wra an chaptra ma diskevel.

An kynsa best : piw a yskynn a'n mor

An kynsa omladh an *dragon-serpent*

Gwers 1 : « *Ena my a welas best ow yskynna a'n mor gans deg korn ha seyth penn, ha war y qorn deg diadem, ha war y bennow hanow a blasfemi* ».

Dell welsyn yn studhyans Apo.10, y hwelyn y'n chaptr ma, an dhew « *bestes* » kristyon a'gan oes. An kynsa, « *a sev a'n mor* », kepar hag yn Dan.7:2, a wra omvys orth fydh katholik ha'y rewlyas persekutyans a « *42 mis* » profosek, henn yw, 1260 blydhen gwir. Ow kemmeres arta arwodhyow an emperourethow a's precedh yn Dan.7, y hwelyn rewlyas an « *korn byghan* » a dheuth war-lergh an « *deg korn* » a dhegemmeras aga thywysogethow herwydh Dan.7:24. An « *kurunennys* » settys war an « *deg korn* » a dhiskwedh bos an keth istori ma yw an kostenn. Omma, Rom an Pab yw skeusenys gans « *seyth penn* » a'y karakter yn arbennik yn dew fordh. An moyha lytherek yw an « *seyth bre* » may ma Rom drehevys warnedhi herwydh Apo.17:9. Y gila, moy spyrysel, yw an posekka; an lavar « *seyth penn* » a dhiskwedhes sansheans an justis: « *seyth* » ow pos niver an sansheans, ha « *penn* » ow tiskwedhes an justis po an henavek yn Esa.9:14. An justis ughella ma yw komparys dhe Rom babak drefenn hy bos stat anserghek, keffrys sivil ha kryjyk, ha'y benn yw an pab. An Spyrys a lever: « *ha war y bennow henwyn a blasfemi* ». An ger « *blasfemi* » yw yn unniver ha res yw dhyn y dreylya dhe: « *henwyn a wowyow* », herwydh styr an ger « *blasfemi* ». Yesu-Krist a reken an « *gow* » dhe'n rewlyans papel romanek. Ytho, ev a'n gelow an hanow a « *tas a wowyow* » may hwrug devnydh anodho rag desevas an jowl, Satan y honan yn Yowann 8:44 : « *Yma dhywgh an jowl avel tas, ha hwi a vynn kowlwul pyth a vynn agas tas. Ev o ledhysi a-dhia'n dalleth, ha nys usi ev ow sevel y'n gwirder, drefenn nag eus gwirder ynno. Pan gews ev gow, ev a gews a'y studh y honan; rag gowleverydh yw ha an tas a'n gow* ».

Vers 2: "An best a welis o haval dhe **lewpar**d; y dreys o kepar ha re **ors**, ha y anow avel anow **lew**. An dhragon a ros dhodho y nerth, ha'y dron, ha galloes meur."

An « *peswara best* » a Dan.7:7 a leverel « *uthyk, ownek, ha nerthol dres eghenn* » a dhegemmer deskrifans moy porpos omma. Yn hwir, ev a dhiskwedh y honan an meyn bras a'n tri emperoureth a'n dheuth kyns a-dhia emperoureth Chaldea. Yma dhodho sleyghneth an « *leopard* », nerth ter an « *an ors* » ha krevder krev kigesk an « *lew* ». Yn Apo.12:3, an « *an*

dhragon » a'n vers 3, mayth esa « *an diademow* » war an « *seyth penn* » a wre dalleth Rom yn y fasek pagan emperoureth ow persekutya an kynsa kristyon. Ytho, kepar dell wrug an « *korn byghan* » a Dan.7:8-24 a sewyas an onan a Dan.8:9, omma, an pabeth a dhegemmer y alloes dhyworth an emperoureth roman; an pyth a wra an istori afydhya dre dhekrê an emperour Justinian 1^{er} yn 533 (skrif) ha 538 (omwrians). Mes, bedhewgh war! An « *dhragon* » a dheskrif ynwedh « *an jowl* » yn Apo.12:9, ow styrya an pabeth dhe dhegemmeres y alloes, « *y alloes, y dron ha'y awtorita meur* » dhyworth an jowl y honan. Yth yw konvedhys prag y hwra Duw a'n dhew entita « *tasow a wowyow* » y'n vers kyns.

Noten : War an plan breselyek, Rom babak a with nerth ha galloes y furv emperourek, drefen luow ryel europek dhe servya ha gwaynya y erviransow. Kepar dell dhysk Dan.8:23 dhe 25, y nerth a worr war « *seweni y doethow* » a wra profya bos kannas Duw war an nor, hag ytho, a yll igeri po degea an daras dhe vewnans heb diwedh profys yn Aweyl Krist: « *Orth diwedh aga domynans, pan vydh an peghadoryon leskys, y sev myghtern dibenn ha sleygh. Y nerth a gress, mes nyns yw dre y nerth y honan* ; ev a wra distruyans euthyk, *ev a sewen yn y oberow, ev a dhistru an re galloesek ha pobel an syns. Drefenn y sewenans ha sewena y doellow, y fydh goeth yn y golonn, y hwra diswul lies den a vewa yn kres, hag y sev erbynn penn an bennow; mes y fydh terrys, heb lavur dorn vyth.* »

Wor'tiwedh an 1260 blydhen, an dijethowder an Domhwelans Frynkek a worfen y alloes despotek drehevys a-dhia 538.

Vers 3: « *Ha my a welas onan a'y bennow kepar ha shyndys bys yn mernans; mes y shynd mernans a veu yagghes. Hag oll an nor o yn marth a-dhelergh an best.* »

Bythkweth edrek a'y istori oll, dre an konstrynans y fydh res dhe'n justis pabek ri yn-bann hy galloes arvethus. Hemma a vydh kowlwul dhyworth 1792 mayth yw an vyghterneth, hy skoodhyer arvek, treyls ha dibenna gans an ateeth frynkek. Kepar dell veu derivys yn Apo.2:22, an « *galar bras* » an atheist a vynn distrui gallos kryjyk romanek a « *an venyn Jezebel* » ha'y thargys yw « *an re a wra avoutri gensi* »; an vyghternedh, an vyghternogyon ha'n pronteryon katholik. Yndella y talvia bos « *kepar ha shyndys bys yn mernans* ». Mes rag resonow chonsus, an emperour Napoleon 1^{er} a'n dasdhalvaz yn 1801 yn hanow y Ghevambos. Ny wra hi arvethya yn tien bythkweth namoy. Mes hy gallos hudel a wra pesya rag lies tus kryjyk katholik a wra krysi yn hy gowlow ha'y fystynyansow bys yn dehweles yn splannder Yesu-Krist: « *Hag oll an nor o yn marth a-dhelergh an best* ». « *An nor oll a holyas an best* », ha'n ger ma *nor*, yn dew styr, a wra omdhannvos orth an planet, mes ynwedh, an fydh protestans dasselys a dheuth anedhi. An kevambos ekumenek (= dor, yn Greka) gwrys a-dhia nyns yw ow kadhya an derivas ma. Mar pia an Spyrys ow mynnes disklerya an messaj ma yn taves kler, ni a wrussa redya: « *an kryjyans protestantkowl a holyas an kryjyans katholik na yll godhevel* ». An deklaryans ma a vydh afydhyas dre studhya an nessa « *best* » a wra « *y sev a'n nor* » y'n vers 11 a'n kaptra ma 13.

Vers 4: « *Hag i a wordhyas an dhragon, drefenn ev dhe ri awtorita dhe'n best; i a wordhyas an best, ow leverel: Piw yw haval dhe'n best, ha piw a yll omladh er hy fyinn?* »

Ow tiskwedhes an dhew, an Rom emperourek mes ynwedh Satnas, herwydh Apo.12:9, an *dhragon*, ytho an *jowl* ev y honan, yw *gordhys* gans an re a enor an rejym pabek; hemma dre fordh a sewena hag yn tien heb godhvoss, drefenn ev dhe vos « *res y alloes dhe'n best* ». Ytho, an « *sewen an negys* » papal profesiys yn Dan.8:24 yw afydhyas gans an istori. Hi a rewl a-ugh an vyghternedh dre hy galloes kryjyk, yn maner dien, heb bos chalenjys dres termyn hir. Hi a ros tir ha enor dre deythow dhe'n re a's servyas rag aga goberi, dell yllir redya yn Dan.11:39 : « *Gans an du estren y hwra oberi erbynn an tylleryow krev; hag ev a wra ri enor dhe'n re a'n aswonn, ev a wra aga gul dhe rewlya war lies, ev a wra ranna tir dhedha avel gober* ». An dra a veu kowlwrys yn lytherel yn fornas aswonnys pan wrug an pab Aleksander VI Borgia (lehasydh notys) ranna an tir yn 1494 ha ri dhe Bortugal, an penn a-rag

Est a Vrasil ha Eynda, ha dhe Spayn, oll an tir nowydh diskudhys. An Spyrys a styr. **Yw dewisys Yesu Krist res yw bos fydhyans dien y'n kryjyans Katholik yw dyowl, ha bos oll y wriansow offensyf po denel rewlys gans Satnas, eskar Duw ha'n re dewisys.** An fyrv ma yw justifiys drefen ev dhe brofoesa yn Dan.8:25, « *seweni y amdhegyans ha seweni y doellow* ». Y awtorita kryjyk aswonnys gans myghternedh, an re galloesek, ha poblow kristyon Europa a'n degemmer avel prestys selys war fydhyans, ytho yn hwir pur vrottel. Mes pan wra Duw ha'n jowl oberi war-barth rag kessydhians, an bushys, an routhow a'n poblow a wra holya yn uvel an hyns fals diskwedhys ha dre vras, ynniys. War an nor, an gallos a elow gallos, drefen bos da gans poblow omglywes galloesek, hag y'n ranndir ma, an reyth pabek a lever yw kannas Duw, yw mester a'n eghenn. Kepar hag yn Apo.6, an them a wovynn: « *Piw yw haval dhe'n best, ha piw a yll omladh er hy fyynn?* ». An chaptra 11 ha 12 re ros an gorthyp: Duw yn Krist a wra drehevel yn 1793, an athiesteth revolusyonary frynkek a wra y lenki yn badh goes. Mes bys yn omdhiskwedhyans an « *kledha dialek* » (rol ri dhe'n 4^{ves} kessydhians yn Lef.26:25), seulabrys, an brotestans arvek a'n kas, heb galloes y fetha. Tus, protestans, frynkek hag almaynek, hag anglikanek, oll mar gales ha hi, a wra hy hasa dhyworth an 16^{ves} kansbledh, ow ri dhedhi hy gwaskow marwel, drefenn aga fydh dhe vos kyns oll, politek.

Gwers 5: "*Ha res veu dhodho ganow a gewsi geryow goethus ha blasfemiow; ha res veu dhodho galloes dhe oberi dres dew vis ha dew ugens.*"

An geryow ma yw kehaval d'an re a yllyn redya yn Dan.7:8 a-dro dhe'n « *an korn byghan* » pabek romanek a sev wosa « *deg korn* » myghternedh Europa. Omma y hyllys y weles y « *goeth* » mes omma an Spyrys a geworr dhodho « *blasfemiow* » henn yw, goweklavyow ha goweklywyansow kryjyk war neb « *hy sewenyans* » a veu drehevel. Du a afydhy hy thywsogeth a « *1260* » blydhynyow gwir diskwedhys yn furv profosek bibledhek « *dew-ugens mis ha dew* », herwydh an cod « *unn jydh rag blydhen* » a Esek.4:5-6.

Vers 6: « *Hag hi a igoras hy ganow rag leverel blasfemiow erbynn Duw, rag blasfemia y hanow, ha'y dabernakel, ha'n re a drig y'n nev.* »

Res yw dhymm omma dri attendyans dhe'n styr kemmyn a wra an kenedhel dhe'n ger « *blasfemi* » henn yw, an despit. An tybyans ma yw toellüs drefenn i dhe dhisplegya an gowelyow, an « *blasfemiow* » ny gemmerons mann furv an despit, hag a-dro dhe'n re a wra Duw ri dhe Rom babek, yma dhedha yn kontrarieth semlans a sansoleth fals ha toellüs.

An ganow papal « *leverel blasfemi erbynn Duw* » ; hag a afydhy y honanieth yn Dan.11:36 le may hyllyn redya : « *An myghtern a wra an pyth a vynn ev; ev a sev yn-bann, ev a omwordh a-ugh oll an dhuwow, hag ev a lever traow na yllir krysi erbynn Duw an dhuwow; ev a sewen bys pan vo an sorr kowlwrys, rag an pyth yw ordenys a vydh kowlwrys.* » An Spyrys a re dhe'n reyth papal gowek, po « *blasfemiow* », a verk oll y dhyskasow kryjyk ; « *erbynn Duw, dhe vlasfemiya y hanow* », hi a gemmer yn euver hanow Duw, a dhisform y gnas, orth ri dhodho y oberow dyowl ledhys ; « *y dabernakel* », henn yw, y sentri spyrysel yw y Guntelles, y Dhewisys ; « *ha'n re a drig y'n nev* », rag hi a dhiskwedh an nev ha'y drigoryon yn hy fordh fals, ow kul devnydh yn hy dogmow, a ifarnow nevek, eretons a'n Grekys a's gorras yn-dann an nor, paradhys ha purgatori. « *An drigoryon a'n nev* », pur ha sans, a wodhev ha bos serrys drefenn bos model a dhrogeth ha krevder awenys dhe dus, gans an bagas tebel el a'n nor, re beu gorrys yn anghywir warnedha.

Vers 7: "*Hag y feu res dhodho gul bresel dhe'n sans, ha'ga fetha. Hag y feu res dhodho awtorita war bub loeth, pobel, taves, ha kenedhel.*"

An vers ma a afydh messaj Dan.7:21: "*My a welas an korn na ow kul bresel dhe'n sans, ha'ga fetha*". Kristoneth europek ha byswek yw yn hwir an kosten, drefenn bos feth katolik romanek ynniys dhe bub pobel europek komposys, yn hwir, "*a loethow, a boblow, a yethow, hag a genedhlow*" sivillydh annserghoges. Y "*awtorita war bub loeth, pobel, yeth, ha kenedhel* » a dhustuni y imaj a « *horek Babylon vras* », a Apo.17:1 a's diskwedh « *owth*

esedha war dhowrow bras » ; a'n « dowrow » a verk « poblow, bushasyow, kenedhlow ha yethow » herwydh Apo.17:15. Y hyllir notya, gans interest, fowt an ger « loeth » y'n chaptra ma 17. An acheson yw an kontekst diwedhel a'n oos amkanys a wra omvaya orth Europa ha'n kristoneth howlsedhes may feu an furv trevus disleys gans an furvow kenedhlek dyffrans.

Yn kontrari, y'n kynsa kontekst an governans pabek, poblansow Europa o restrys yn tien yn "*kenedhlow* » war-lergh ensampel Galia romanek, disunys ha rynnys yn « *yethow* » ha tавosow dyffrans. Drefen termyn, Europa o poblans gans « *kenedhlow* », ena gans « *poblow* » gostydh dhe vyghternedh, ha wor'tiwedh, gans an 18^{ves} kansvledhen, dhe « *kenedhlow* » repoblek, kepar ha Statys Unys Amerika Gledh, hag yw hy askorrans posek. Furvyans an « *poblow* » a dheu dhyworth gostytter dhe'n governans pabek romanek, rag ev yw neb a aswonn ha gul awtorita myghternedh Europa kristyon, a-dhia Klovis 1^a myghtern an Frankys.

Vers 8: «*Ha pub triger a'n nor a wra y wordhya, an re na nag yw aga hanow skrifys a-dhia fondyans an bys yn lyver bewnans an Oen a veu ledhys.*»

Yn termyn an diwedh, may hwither an arwodh «*dor*» a verk an fydh protestant, yma an messaj ma ow kemeres styr poran: oll an brotestans a wra gordhya an fydh katholik; oll, a-der an re dewisys may rov an Spyrys dhedha an styryans ma yn sotyl: «*an re mayth yw aga hanow ~~ny~~ a ~~na~~ veu skrifys a-dhia fondyans an bys yn lyver bewnans an oen re beu ledhys.*» Ha my a'n kovha omma, y re an etholys yw an « *trevogyon gwylaskor nev* » yn kontrari dhe'n rebellyon yw, i, an « *trigoryon an dor* ». An hwedhlow a dhustunier gwirder an derivas profosek ma formulys gans Spyrys Duw. Rag a-dhia dalleth an Dasformyans, a-der kas Peder Valdo yn 1170, an brotestans re wordhyas fydh an Katholik yn enora y « *dy' Sul* » a dheuth dhiworth an emperour pagan Konstantyn 1^{yd} a-dhia an 7^{ves} a vis Meurth 321. An kuhudhans ma a bareus an them a'n nessa « *best* » presentys yn vers 11.

Vers 9: « *Mars eus dhe nebonan diwskovarn, ev a glewvo! »*

Neb a'n jeves an « *skovarn* » a dheallos igerys gans Duw a wra konvedhes an messaj profys gans an Spyrys.

Dyllys an kessydhyans gwrys gans kledha dialek an atheism kenedhlek frynkek

Vers 10 : « *Mar kemmer nebonan yn kethneth, ev a wra mos yn kethneth; mar ladh nebonan gans an kledha, res yw dhodho bos ledhys gans an kledha. Ottomma an perthyans ha fydh an syns. »*

Yesu-Krist a dhovha an uvelder kresek a wovynn ev a'y re etholys yn pub termyn. Orth imaj an kynsa mertheri, res yw dhe'n re etholys avel myghternedh fell an pab kemmeres an rewl re dharas Duw ragdha. Mes ev a dharvos an gwirvrens a gessydh yn termyn gwiw, drogoberow kryjyek myghternedh ha pabow keffrys ha'ga klergy. Ow kavos « *ledys* » an re etholys yn kethneth, i a wra mos aga honan yn prisionyow an revolysyonerys frynkek. Ha pan vo « *ledhys gans an kledha* » a'n re etholys a gar Yesu, i a vydh aga honan ledhys gans « *an kledha* » dialek Duw, may hwra an gilhotin a'n keth revolysyonerys frynkek y wul. Dre an Revolysyon Frynkek y hwra Duw gorthebi dhe'n pystans a **dial** diskwedhys dre woes an mertheryon yn Apo.6:10: « *I a armas gans lev ughel, ow leverel: Pygemmys prys, Mester sans ha gwir, y hokydhy dhe vreusi, ha dhe denna dial a'gan goes war drigoryon an nor?* ». Ha'n gilhotin revolusyoner « *a frapp mernans an fleghe* » Katholik a'n myghternedh ha'n kler romen kepar hag y feu devynnys yn Apo.2:22. Mes yn mysk hy ferthyoryon y fydh kevys ynwedh protestans fals neb re gemyskas fydh gans tybyansow politek ha difennas, « *an kledha* » yn aga leuv, aga thybyansow personel ha'ga ertach kryjyk ha materyel. Hemm o gweythres Yowann Calvin ha'y gesoberoryon goelus ha goesek yn Jenefa. Ow tiskwedhes an gwriansow a veu gwrys yn 1793 ha 1794, an profoesans a'gan dri yn kontekst an kres kryjyk hir yw ordenys rag an « 150 » blydhen profoesys gans an « *pym mis* » profetek a Apo.9:5-10. Mes wosa 1994, diwedh an termyn ma, a-dhia 1995, an gwir « *a ladha* » rag resonow kryjyk yw dasvewys. An eskar possybyl a dheu ha bos yn kler an kryjyans islamek bys yn y lesans

breselyek a wra ledya dhe'n « Tressa Bresel an Bys » yntra 2021 ha 2029. Kyns pell kyns dehwelyans Krist gwaytys rag gwenton 2030 y hwyrvydh an nessa « best » diskwedhys y'n kaptra ma 13.

An nessa best: a y sev a'n dor

An omladh diwettha a'n dragon-ogh

Gwers 11: « *Ena my a welas best arall ow sevel a'n dor, gans dew gorn kepar ha ogh, ha kewsel kepar ha dragon.* »

An alhwedh dhe dhismygi an ger « tir » yw kevys yn Gen.1:9-10 : « *Duw a leveris, Gwres an dowrow yn-dann an nev bos kuntellys war-barth yn unn le, ha gwres an tir sygh omdhiskwedhes. Hag yndella y feu. Duw a elwis an tir sygh tir, hag ev a elwis kuntell an dowrow morow. Duw a welas bos da henna.* »

Ytho, kepar dell dheuth « an nor » sygh yn-mes a « an mor » dhe'n nessa dydh a greasyon an nor, an nessa « best » a dheuth yn-mes a'n kynsa. An kynsa « best » ow tiskwedhes an kryjyans Katholik, an nessa, ow tos yn-mes anedhi, a wra omvires orth an kryjyans protestans, henn yw, an eglos dasformys. Ny dal an diskudhans marthys ma agan sowdhenna namoy, drefen studhyansow an chaptours kyns dhe dhiskwedhes dhyn, yn maner kesplek, an stat spyrysel a roll Duw yn y vreus duw dhe'n kryjyans protestans ma, wosa an oes gelwys « *Thyatira* », ny assent dhe worfenna an Dasformyans dallethys. Byttegyns, an gorfen ma re beu govynnys gans dekret Dan.8:14, may hyll hi kavoes messaj Duw Apo.3:1 : « *Ty a gerdh avel onan bew; mes marow os* ». An mernans spyrysel ma a's tewl yn diwleuv an jowl, neb a's pareus dre y awen rag y « *kas Harmagedon* », a Apo.16:16, a'n our diwettha a begh dor. Y'n our a'n prov a fydh diwettha ma, profoesys y'n messaj danvenys dh'y wesyon adventist a'n oos *Philadelphia*, y fydh hi ow kemeres tolow na yllir godhevel a wra gul anedhi, an '*best a dhrehav a'n dor*'. Yma dhedhi '*dew gorn*' a wra an vers 12 a dheu justifia ha gul aswon. Rag, warbarth yn keffrysians ekumenek, yma an kryjyansow protestans ha katholik unys yn aga omladh erbynn dydh an powes sanshes gans Duw war an seythves dydh gwir a'n seythun; an Sabat po dy'Sul an Yedhewon, mes ynwedh, a Adam, Noy, Moyses, ha Yesu-Krist na wrug y arvreusi yn y venystrans ha'y dhyskas war an nor drefenn kuhudhansow a dorr an Sabat gorrys erbynn Yesu gans an Yedhewon rebellyek dhe vos heb skila ha kamm. Ow kul anethow a borpos dydh an Sabat, y styr o dhe dhasstyrya an tybyans gwir a bowes an Sabat. An dhew gryjyans ma, a lever bos selwys dre '*an oen a gemmer peghosow an bys* », a dheriv yw gwiw, rag aga meyn menegi deskrefek, imaj a « *oen a gows kepar ha'n dragon* ». Rag owth avowa anfowt a wodhevyans orth an observoryon a'n sabot may hwrons aga dampnya dhe'n mernans, yth yw an bresel igor, strategieth « *dragon* », a dhasomdhiskwedh.

Gwers 12: « *Hi a wre devnydh a oll awtorita an kynsa best yn hy fas, hag a wrug dhe'n dor ha'n re a drig ynno gordhya an kynsa best, may feu y goli marwel yaghhes.* »

Yma dhyn ow mires orth eghenn a gas, nyns yw an fydh Katholik dominys namoy, mes yma hy awtorita koth res dhe'n kryjyans Protestans. Hemm, drefenn bos an kryjyans Protestans ma sodhogel a'n pow moyha galloesek y'n bys: Statys Unys Amerika po S.U.A. Kesunans kryjyansow Protestans Europ hag Amerikanek re beu kowlwrys seulabrys, ow komprehendya ynwedh, an fondyans adventist a'n seythves dydh, a-dhia 1995. An « *Babel* » a'n dor yw konstrynys dhe'n kemmysk kryjyk kettell vos i owth omdhrehevel dre wolkommm tremenogyon a gryjyansow divers. Mar kav tus an taklow ma herwydh usadow, drefenn aga brys efan ha'ga difrethter kryjyk, d'y barth, an Duw gwrier na janj, na janj ynwedh y vrys, hag ev a gessydh an disobayans ma a aswonn y dhyskasow istorek dustuniys y'n Bibel. Orth y witha y'n tro ma, an dy' Sul romanek a'n kynsa dydh, dydh powes selys gans Konstantyn 1^{yw}, an nessa « best » protestans « *a wra gordhya an kynsa best* » katholik a wrug avowa statys kryjyansel formel ha ri dhodho y hanow « dy Sul » toellüs. An Spyrys a dhovha an kevambos diwettha ma ynter protestans ha katholigion dhe vos possybyl drefen « *an goli marwel* »

gwrys gans an « *best a sev yn-bann a'n islonk* » dhe vos « *yaghhes* ». Ev a'n dovha drefen na vedh an nessa best chons a bos yaghhes. Hi a vydh distruys dre dhevedhyans splann Yesu-Krist.

Gwers 13: « *Hi a wre marthusyon bras, bys yn dri tan yn-nans a'n nev war an nor, a-wel tus.* »

A-dhia hy fudh erbynn Nihon yn 1945, Amerika Brotestanek re dheuth ha bos an nerthedh nuklerek kynsa y'n bys. Hy theknologieth ughel yw pup-prys herwys mes nevra par; pup-prys yma musur a-rag hy kesstriverow po eskerens. An benita ma a vydh afydhys yn kontekst an 'Tressa Bresel an Bys' may hwra hi, herwydh Dan.11:44, distrui hy eskar, Russi, gwlas 'myghtern an north' y'n profoesans ma. Hy bri a vydh ena dres eghenn, ha'n treusvyworyon a'n kas, sowdhenys ha marthus, a wra ri aga bewnansow dhedhi ha aswonn hy awtorita war bub bewnans denel. « *Tan an nev* » nyns o dhe Dhuw yn unnik, mes a-dhia 1945, Amerika re'n jeves ha'y dhyghtya. Dhodho ev y hwrug hy fudh ha pub enor a'n eur ma a wra ynkressya hwath gans hy fudh y'n kas nuklerek a dheu.

Gwers 14 : « *Hag i a dhynyas trigoryon an nor gans an marthusyon a veu res dhedhi dhe wul a-rag an best, ow leverel dhe drigoryon an nor gul imaj dhe'n best a'n jevo goli an kledha hag a vewa.* »

An « *anethow* » teknikys oberys yw diniver. An « *trigoryon an nor* » re dheuth ha bos perghennek a oll y dhevisyansow a len aga bewnansow ha'ga thybyansow. Mar pell ha'n Amerik ny wovynn orta bos heb an daffar ma a occupya aga enevow, kepar ha tus droggys, an « *trigoryon an nor* » yw parys dhe justya anvystyans kryjyk war-barth gans « *bagas pur vyghan* », an « *remanent a'n venyn* » a Apo.12:17. « *... gul imaj dhe'n best* » yw dhe gopya gweythresow an kryjyans katholik ha'ga daswul yn-dann awtorita brotestant. An dehvelans ma dhe galester an spyrys a wra poesya war dhiw weythres. An « *treusvyworyon* » a wra treusvewa dhe hwarvosow breselyek euthek, ha Duw a wra aga frappya heb lett ha gradhvedhek gans an « *seyth pla diwettha y sorr* », deskryfys yn Apo.16.

An gorhemmyn mernans dy' Sul

Gwers 15: « *Ha resys veu dhodho bewhe an imaj a'n best, may kowsa imaj an best, ha gul dhe bubonan na wrussa gordhya imaj an best bos ledhys.* »

Towl an jowl, awenys gans Duw, a gemmer furv ha bos kowlwrys. An Spyrys a dhiskwedh furv an musur ewn a vydh kemmerys dres an hweghves a'n 'seyth pla diwettha'. Dre arghadow formel degemmerys gans oll an ombrederoryon treusvywys a'n nor, ervirys vydh bos, yn termyn yntra dalleth an gwenton ha'n 3a a vis Ebrel 2030, an diwettha adventoryon a witha sabot an seythves dydh ledhys. Yn reson perfydh, an dydh ma a verk bledhen dehweles Yesu-Krist yn golewder. Gwenton an vledhen 2030 yw an prys res mayth yw ev owth omjunya dhe lettya towl an ombrederoryon a gowlwrians erbynn y re etholys a dheu dhe sawya yn 'owth berrhe an dydhyow' » a'ga « *galar meur* » (Matt.24:22).

Gwers 16: « *Hag i a wrug dhe bubonan, byghan ha bras, rych ha boghosek, frank ha keth, degemmeres merk war aga leuv dhyghow po war aga thal,* »

An musur kemerys a rann an treusvyworyon a'n oes yn dew bagh. An bagh a'n rebellys a omdhiskwedh dre « *arwoedh* » a'n awtorita denel a verk « *an dy" Sul* » Katholik, koth « *dy"* an howl anvethys » gorrys war-barth gans onan a'y wordhyoryon, an emperour romanek Konstantyn 1^{er}, a-dhia an 7ves a vis Meurth 321. An « *arwoedh* » a veu degemmerys « *war an leuv* », drefenn y vos « *ober* » denel a vreus ha dampnya Yesu. Yma hi ow tos ynwedh « *war an tal* » a verk bodh personel pub kreatur denel, hag ytho yma an syger yn tien yn-dann breus ewn an Duw kreatur. Rag avowa dre'n Bibel an styryans ma a'n arwodhyeth « *leuv* » ha'n « *tal* », yma'n vers ma a Deut.6:8, may lever Duw a-dro dh'y worhemmynnow : « *Ty a wra aga kelmi avel arwoedh war dha dhiwla, hag i a vydh avel fronnnow tal ynter dha dhewlagas.* »

An dial kyns

Vers 17 : « *ha na ylli denvyth na prena na gwertha, heb bos ganso an merk, hanow an best po niver y hanow.* »

A-dryv an ger « *denvyth* » yma kamp an syns adventistys a wrug gwitha an sabot sanshes gans Duw. Rag nag a vri dhe « *an merk* », an dy' Sul, powes an kynsa dydh payanek, i a veu tewlys yn-mes. Y'n kynsa le, i a veu godhevel « boycott » aswonnys yn ta yn mysk an musuryow amerikanek erbynn an re na's resistyas. Rag kavos gwir dhe'n kenwerth, res yw enora « *an merk* », an Sul, a-dro dhe'n brotestans, « *hanow an best* », « gwas Mab Duw », a-dro dhe'n Katholikon, po « *niver y hanow* », hemm yw an niver 666.

Gwers 18: « *Ottomma furneth. Neb a'n jeves skians, re niverro niver an best. Rag niver den yw, ha'y niver yw hwegh kans hwegh ha tri-ugens.* »

Nyns yw skentoleth denel lowr dhe gonvedhes messaj Spyrys Duw. Res yw dhodho y erita yn sur, kepar dell wrug Solomon, may feu y skentoleth ughella ages oll tus ha gul y vri war oll an norvys aswonnys. Kyns an niverow Arabek dhe vos kemerys, yn mysk an Ebrowyon, an Grekys, ha'n Romanyon, yth esa dhe lytherennow aga lytherennek ynwedh valour a niver, may hwra somm valours an lytherennow a wra ger y niver. Yth yw kevys dre 'jynniver' dell lever an gwers. '*...niver y hanow* » yw « 666 », henn yw, an *niver* kevys dre geworra an niver a'n lytherennow romanek yn y hanow Latin « VICARIVS FILII DEI »; tra diskwedhys yn studhyans chaptra 10. An hanow ma yw ynno y honan an brassa « *blasfemi* » po « *gow* », a'y gwirebow, drefenn na wrug Yesu bythkweth ri « omdhalyer » dhodho y honan, styr an ger « *vicaire* ».

Diskwedhyans 14: an termyn a'n seythves dydh adventieth

Messajys an tri el – an drevas – an winwas

Yth yw chaptra ow targedna an termyn yntra 1843 ha 2030.

Yn 1843, devnydh arbennik a brofoesans Dan.8:14 a ledyas an "adventoryon" dhe waytyas dehewlyans Yesu-Krist settys rag gwenton an dydh na. Hemm yw dalleth kevres a brevyansow fydh po bern a'n spyrys a brofoesans, '*dustuni Yesu* » herwydh Apo.19:10, a vydh diskwedhys yn unnnik gans an Kristonyon a elow selwyans Yesu-Krist yn-dann lies label kryjyk. An « **oberow** » diskwedhys a wra an dewis po na. An oberow ma a wra diw dewis possybyl: an degemmerans po nagh an golow degemmerys ha'y gowlwaskow duw.

Yn 1844, wosa gortos nowydh rag kynyav 1844, Yesu a wra hembraonk y re dewisys dhe genwerhas gorfenna ober an Dasformyans a dhallath gans daswul praktis an sabot sanshes gans Duw a-dhia gwrians an bys. Hemm yw an desten moyha posek a'n « *sansoleth* » yw « *justifiys* » a-dhia 1844, an termyn may feu kovheans an treuspass ma d'y servysi. An trelyans ma a Dan.8:14, trelyes bys y'm menystrans avel : « *dew vil ha tri hans gorthugher myttin ha'n sentri a vydh glanhes* », yw yn hwir, herwydh an pennskrif Ebrow oryginel : « *dew vil ha tri hans gorthugher myttin ha'n sansoleth a vydh justifiys* ». Pubonan a yll diskudha bos treuspass an sabot divedhek a-dhia 321, owth omgudha lies gweresow arall a wiryonedhow dyskansel selys gans Duw yn termyn an abesteli. Wosa 1260 bledhen a reynyow gowek, herwydh an fydh, an pabeth re asas y'n dyskans protestant lies gow andhegodhys gans Duw an gwiryonedh. Henn yw prag, y'n kaptyr ma 14, an Spyrys a dhiskwedh tri them pennsek yw, yn kettermyn : an genedhel adventist po messaj an « *tri el* » ; « *an drevas* » diwedh an bys, diblans ha kemmerans an re etholys ; « *an drevas* » grappys sorr, kessydhyans finel an bugeled fals, dyskadoryon kryjyans fals a Gristyonedh.

Dyskys, a-dhia 1844, dhe denna an re dewisys dhe-ves dhe gonnar duw, an prov diwettha yw gwithys rag diwedh an termyn res dhe'n denedhel rag omworra ynter bodh duw diskwedhys ha krevys denel rebellys koedhys yn apostasi an moyha leun. Mes, an dewis gwrys a'n jeves sewyansow rag oll an re a verw a-dhia 1844. Yn unnsel, an re dewisys golowys ha lel "*merwel y'n Arloedh*" herwydh dyskans vers 13 mayth yns i deklarys "*gwynnvys* » ytho, degemerydhyon a ras Krist, gans oll y vennath seulabrys afydhyys y'n messaj dresys dhe el « *Philadelphia* » a's teur, rag nyns yw lowr bos besydhyys « adventist » rag bos konsidrys, gans Duw, avel dewisys.

Mars yw an manylyon a'n gasansow hwath dhe dhiskudha, y'n kontrari part, an poyntow posek yw displegys ha konkludys gans an Spyrys yn furv « messajys an tri el » a'n verow 7 dhe 11. An messajys ma a sew an eyl y'n gila dre gesorden a sewenyansow.

My a'n kovha omma, wosa an notenn war an kudhans war folenn 2 a'n ober ma, an tri messaj ma a wra golowysi war dri messaj diskwedhys seulabrys yn imajow arwodhek yn lyver Daniel yn Dan.7 ha 8. Aga dasgelow, yn chaptra 14 a Dhiskwedhyans, a wra golowysi ha konfirmya an poester euthyk a wra Duw ri dhedha.

An dus dasprenys a'n Eglos Adventist a waynyas

Vers 1: « *My a viras, hag otta, an oen a sevi war menydh Sion, ha ganso kans peswar mil ha dew-ugens [den], hag a'n jevo y hanow ha hanow y Das skrifys war aga thal.* »

« *Menydh Sion* » a styr an le may feu Jerusalem drehevys yn Ysrael. Hi a verk govenek an selwyans ha'n form a wra an selwyans ma kemmeres orth diwedh prevyansow fydh an nor ha'n nev. An towl ma a wra bos kowlwrys yn tien orth dasnowedhyans pup-tra, ow tochia *an nor ha'n nev* herwydh Apo.21:1. An « *144 000 [tus]* » a verk an re dewisys gans Krist, dewisys yntra 1843 ha 2030, henn yw, Kristonyon adventus re beu prevys, assayys ha prevys gans Yesu Krist, may ma an vreus ow tochia yn keswlasek hag yn unnigol. An vreus geswlasek a vreus an fondyans ha'n vreus unnigol a doch pub kreatur. An « *144000 [tus]* » a represent an reythys dewisys gans Yesu-Krist yn-mysk an fydhyoryon adventus. An niver ma yw strikheth simbolek ha'n niver gwir a'n re dewisys yw kevrin godhvedhys ha gwithys gans

Duw. Y hyllir konvedhes an acheson rag aga dewis der dhefinysi an imaj profys. « *War aga thal* » arwodh a'ga bodh ha'ga thybyans, « *hanow an oen* », Yesu, ha « *onan y Das* », an Duw diskwedhys y'n keffrysians koth, yw skrifys. Hemm a styr i dhe dhaskavos ha dhaswul imaj Duw a ros an Duw kreatur dhe'n kynsa den kyns pegh, pan y'n formyas ha ri bewnans dhodho; ha'n imaj ma yw y gnas. I yw an frut a vynnas Duw kavos dre dhasprena yn Yesu-Krist peghosow y reythys unnik lel. Yth hevel bos war tal an re dewisys, yw, yn aga spyrys, aga thybyans ha'ga bodh, yma, sel Duw a Apo.7:3 yw, an Sabat a'n peswora gorhemmynn a'n dek lorgh ha'n gnas anserthys a'n oen Yesu-Krist ha'n diskwedhyans anodho y'n keffrysians koth avel Tas yw, Duw kreatur. Ytho, an fydh kristyon gwir ny wra opposya an normys kryjyk kelmys orth an Mab ha'n Tas kepar dell lever tus an dy' Sul romanek, mar nyns yw yn geryow, dhe'n lyha, yn gwrians.

Vers 2: « *Ha my a glewas lev a'n nev, kepar ha tros dowrow bras, kepar ha tros taran veur; ha'n lev a glewas vy o kepar ha'n re esa ow seni telynnow orth aga thelynnow.* »

An karakterow kontradiktorys menegys y'n vers ma yw yn hwir kesplek. An « *dowrow bras* » a verk niverow a greaduryon bew neb, pan gewsons, a gemmer furv a « *taran veur* ». A-dal dhe henna, dre imaj an « *telyn* », Duw a dhiskwa an kesunyans perfydh a wra unya y greaduryeth fethus.

Gwers 3 : « *Hag yth esens ow kana kan nowydh a-rag an tron, hag a-rag an peswar kreatur bew ha'n henavogyon. Ha denvyth ny ylli dyski an kan, marnas an peswar mil ha dewugens mil, re bia dasprenys a'n nor.* »

Duw a afydh ha poesekha omma an sansheans pur ughel a'n fydh « *adventist* » selyes a-dhia 1843-44. Y dhewisys a wra dibarth dhiworth bagasow erel semlantys; « *an tron, an peswar kreatur bew ha'n henavogyon* » ; an re ma ow tiskwedhes oll an dus dasprenys a'n prevyans bewnans war an nor. Mes an Diskudhans divynn gelwys Apocalyps a darget unnsel an diw vil vlydhen a'n fydh kristyon a wra an ordenans a Dan.8:14 ranna yn diw rann sewena. Bys yn 1843-44, an dewisys yw semlantys gans 12 « *henavogyon* » war an « *24* » menegys yn Apo.4:4. An 12 arall « *henavogyon* » yw an « *12 loeth* » adventydhion « *selys* » yn Apo.7:3 dhe 8 a-dhia 1843-44.

Gwers 4: « *An re ma yw neb na ommostyas gans benynes, rag yw gwyrghyon; i a siw an oen yn pub le mayth ello. I a veu dasprenys a-dhiworth tus, avel kynsa frut dhe Dhuw ha dhe'n oen;* »

An lavarow y'n vers ma a wra devnydh yn unn fordh spyrysel hepken; an ger « *benynes* » ow tiskwedhes eglosyow kristyon re goedhas yn apostasi a-dhia aga dallethvos, kepar ha'n fydh katholik romanek, po a-dhia 1843-44, rag an fydh protestantek, hag a-dhia 1994, rag an fydh adventist institusyonek. An « *mostedh* » a gows a-dro dhe'n pegh a dheu dhyworth treuspassya lagha Duw ha mayth yw « *an gober yw ankow* », herwydh Rom.6:23. Rag aga sawya dhyworth praktis an pegh ytho, Yesu-Krist re sakras, settys a-denewen, an « *144 000 [tus]* ». Aga « *gwyrghses* » yw spyrysek ynwedh ha's deskref avel tus « *glan* » may feu aga ewnder gwynnhes dre woës skoellys gans Yesu-Krist rag aga les. Ertach an pegh ha'y mostedh, kepar hag oll an henedh a Adam hag Eva, aga fydh aswonnys gans Yesu-Krist re's glanhas yn perfydh « *glanhes* ». Mes rag bos an fydh ma aswonnys yn effeyth gans Yesu-Krist, an glanneans ma a dal bos gwir ha gwrys yn aga « *oberow* ». Hemma a styr ytho forsakya an peghosow erys a'n kryjyansow kristyon po yedhowek po moy yn efan, unnikrews. Hag yn y dhiskwedhyans profosek, Duw a vyn orth an dra ma yn arbennik: na wul vri a'n ordyr a dermyn re settys ev a-dhia'n kynsa seythen y greadoryeth a'n nor ha'y system nevek.

A-dryv dhe'n imaj a '*kana kan nowydh*' yma provyans arbennik gwrys gans an '*144 000 [tus]*' selys yn unnsel. Wosa '*kan Moyses*' a solempnya an gorhelans splann a Ejyp, arwodh a'n pegh, '*an kan*' an '*144 000*' dewisys a solempnya aga livryans a'n pegh drefenn i dhe obaya dhe'n orden a Dan.8:14 ha kesoberi orth aga sansheans desirys, hag even erghys, gans Duw a-dhia 1843-44. Dhe'n dydh na, gwel nevek a dhros kov a lanheans peghosow

kowlwrys war grows Golgotha dre vernans Yesu-Krist. An messaj ma o keredh ha dyskans a brofyas Duw dhe eghenn a gryjyansow protestans heritours a'n dy' Sul romanek ha nebes a'y beghosow gowek erell. Yn typologieth an ritow hebrek, an '*glanhe a beghosow* » oa yn kynnyav solempnyans kryjyk may feu goos an gaver ledhys degys y'n tyller sans dres eghenn war an men kewera usys y'n tyller na, ankoth ha difennys dres remenant an vledhen. Goos an gaver ma, imaj arwodhek a begh, a dharganas goos Yesu-Krist, a dheuth y honan dhe vos degher peghosow y re etholys rag prena aga heyn yn aga le; Yesu o gwrys y honan yn pegh. Y'n solempnyans ma, an gaver a dhispleg an pegh, nyns yw Krist neb a'n deg. Dhe'n removnyans fiseget ma a'n arghoferias, ow tremena a'n tyller sans komendys dhe'n tyller sans dres eghenn difennys dres remenant an vledhen, yma'n gwers ma ow kampoella ow leverel: « *i a wra holya an oen pub le mayth ello* ». Ow kovhe an wel ma yn gwelesigeth 23 Hedra 1844, Spyrans Krist a dhros arta dh'y etholys erwon anwodhvos a falsuriow dyskansel, an difenn a begha. Ytho, dhyworth 1844, an pegh a volonjedh gwrys, kepar hag y'n dy' Sul romanek, a wra andhysmygyl an keskowethyans gans Duw, ha'n pegh forsakys a wra gasa an hirheans a'n keskowethyans ma a led an etholys dhe'n leunder a'y sansheans dre dhegemmeres, konvedhes ha gul devnydh a'n gwirder duw diskudhys.

Hag i ow pos konsidrys avel « *kynsa frut rag Duw ha rag an oen* », i a wra an pyth re gavas Duw a'n gwella yn y dhewis a dus ethys an nor. Y'n ritow hebrek, « *an kynsa frut* » a veu leverys « *sans* ». Offrynnow a'n kynsa froeth enevalek po losowek a veu gwithys rag Duw rag y enora ha merkya aswonvos denel a'y dader ha'y rohow. Ken reson, yn hwir an « *kynsa frut sans* », yw aga degemmerans a'n golow divin a veu diskwedhys dhedha yn y leunder drefenn i dhe vewa yn termyn an diwedh may hwra an golow diskwedhys drehedhes y ughella poynt, y zenith spyrans.

Gwers 5: « *ha yn aga ganow ny veu kevys gow, rag i yw divlam.* »

An dewisys gwir, neb yw genys a'n gwirder dre an genesigeth nowydh ny yll marnas kasa an « *gow* » may na gav ev plesour vyth. Yth yw kasadow an gow drefenn na dheg marnas sewyansow noedhus ha gul dhe dus a'n da godhevel. Neb a grys y'n « *gow* » a wodhva an galar a dhiswaytyans, hwerowder bos toellys. Ny yll denyth dewisys gans Krist lowenhe yn toella po yn toell y vreder denel. Y'n kontrari, an gwirder a gresha, ev a dhrehav keskowethyansow positivel gans an gwir vreder, mes yn kynsa le gans an Duw gwrier ha dasprener agan selwyans, neb a ervir ha ughella y hanow avel « *Duw a wiryonedh* ». Ytho, owth omwitha dhe'n gwirder diskwedhys, heb gul peghadow dyskansel, an dewisys yw breusys avel « *diberthys* » gans Duw an gwirder y honan.

Messaj an kynsa el

Gwers 6: « *My a welas el arall ow nija yn kres an nev, hag ev a'n jevo aweyl heb worfenn, dhe'y bregoth dhe drigoryon an norves, dhe bub kenedhel, dhe bub loeth, dhe bub taves, ha dhe bub pobel.* »

« *El arall* » po messaj arall a dheriv golow leun a'n Dyw, arwodhys gans « *kres an nev* » po ughva an howl. Yma an golow ma yn kever « *an Aweyl* » po « *an nowodhow da* » a selwyans dres Yesu-Krist. Ev yw gelwys « *a bynvyek* » drefen y vessage dhe vos gwir ha heb chanj yn termyn. Yn kettella, Duw a'n dustun avel an keth tra dyskys dhe abesteli Yesu-Krist. An dehwelans dhe'n gwiryonedh a dheu a-dhia 1843 wosa lies trelyans drehevel a'n fydh Katholik Romanek. An derivas yw ollvysel yn kehevelep gans an messaj diskwedhys yn Daniel 12:12 a dhiskwedh bennath Duw a'n ober Adventist. « *A' Aweyl bynvyek* » yw kewsys omma yn furv a frut gwir a fydh, war-lergh an edhom a Dhuw diskwedhys dre erghyans Daniel 8:14. Bern a'n ger profosek yw frut lejimat a'n standard a « *an Aweyl bynvyek* ».

Vers 7: « *Ev a leveris gans lev ugel: Perthowgh own a Dhuw, ha rewgh glori dhodho, rag bos devedhys eur y vreus; ha gordhyewgh neb a wrug an nev, ha'n nor, ha'n mor, ha'n fentyenyow dowrow.* »

Yn vers 7, an kynsa el a dhiskwedh treuspassa an sabot a wra gordhya, y'n dek gourhemmynn duw, gordhyans Duw an gwrier. Ytho, ev a wovynn y dasfrestra dhyworth Mis Hedra 1844, mes ev a gomp't treuspass an sabot dhe'n Brotestans, a-dhia gwenton 1843.

Messaj an nessa el

Vers 8: « *Hag onan arall, nessa el a holyas, ow leverel: Hi re godhas, hi re godhas, Babylon vras, neb re dhybros oll an kenedhlow gans gwin sorr hy fornikashyon!* »

Yn vers 8, an nessa el a dhiskwedh kabuster bras an eglos babak romanek katholik, neb re doellas ha toella tus ow henwel arta 'dydh an howl' payanek a Constantyn 1^{er} a'n hanow 'Dydh an Arloedh' trelyans an kuntel Latin hag yw pennfenten y 'Dy' Sul': dies dominica. Dasleverys diwweyth, an lavar, '*Hi re godhas, hi re godhas Babylon Veur* ', a afydh ragdhi ha'n re a erit dredhi, an termyn a berthyans Duw re dheuth dhe benn yn tiwettha. A-derr, trelyans yw hwath possybyl, mes orth pris a dhrevas froethow yw, '**a oberow**' a edrek, hepken.

Kovheans: « *hi re goedhas* » a styr: kemerys ha fethys yw hi gans Duw **gwiryonedh** kepar dell goedh sita yn diwla hy eskar. Ev a sev ha golowi wosa 1843, ynter 1844 ha 1873, rag y wesyon lel adventydhon an seythves dydh, an « *mysteri* » a'y dismyg yn Apo.17:5. Tolen hy **gowlow** a goll hy effeythuster.

Yn vers 8, an vreus derivys yn messajys kyns yw afydhys, gans gwarnyans euthek. An dewis a omwodhvos ha **bodhek** a'n dydh a bowes settys gans Konstantyn 1^{yd} yn 321, a wra a-dhia 1844, an rebeledh a'n justifi, godhevel a'n dampnyans duwiek a'n *paynys an nessa mernans* a'n vreus diwettha. Rag kudha y guhudhans erbynn an Sul, Duw a'n kudh yn-dann hanow a'n « *arwoedh* » tebel hag a sev erbynn y « *sel* » a'n Dyw. An arwoedh ma a awtorita denel, a wra chalenjya y dermyn rewnans, yw disenor bras gwiw dhe vos kessydhys ganso. Ha'n kessydhys dyllys a vydh, yn hwir, euthyk: « *ev a vydh tormentys yn tan ha loskven* » a dhistru an rebellyon, mes yn unnsel dhe dermyn an vreus finel.

Messaj an tressa el

Gwers 9: « *Hag onan arall, an tressa el a'n siwyas, ow leverel gans lev ughel: Mar pys gortos (omblegya a-rag) an best hag y imaj, ha degemmeres merk war y dal po war y leuv,* »

An gnas kespleth ha sewya a'n tressa messaj ma gans an dhew dharomres kyns yw displegys gans an formul « *a's holyas* ». An « *lev ughel* » a afydhys ughel awtorita duw a'n neb a'n derivas.

Yma an godros ow mos dhe'n dus rebellek a skoodh ha kommandya rewlyans an « *best a dhrehav a'n dor* » hag a dhegemmer hag enor, dre aga obayans, an Dy' Sul, « *merk* » a'y awtorita, menegys yn Apo.13:16, henn yw, lemmyn, oll an poblansow kristyon.

An gorthyp a-dhiogel a'n « *merk* » dhe'n « *sel Duw* » yw, a'n kynsa dydh dy'Sul dhe'n seythves dydh Sabat, yw afydhys dre an gwirvos an eyl ha'y gila yw degemmerys « **war an tal** », esedh an vodh, herwydh Apo.7:3 ha 13:16. Merkyewgh bos an « *sel an Dyw* » a Apo.7:3 trelyes yn Apo.14:1 dhe: « *hanow an Oen ha'y Das* ». An degemmer « **war an leuv** » yw golowys gans an gwersow ma a Dheut.6:4 bys 9:

« *Klew, Ysrael! YaHWéH, agan Duw, yw an unnig YaHWéH. Ty a wra kara YaHWéH, dha Dhuw, gans oll dha golonn, oll dha enev hag oll dha nerth. Ha an gorhemmynnow ma, a rov dhis hedhyw, a vydh y'th kolonn. Ty a wra aga dyski dhe'th fleghes, ha ty a gews anedha pan vydh y'th chi, pan vydh ow mos yn hyns, pan vydh ow krowedha ha pan vydh ow sevel. Ty a wra aga kelmi **avel arwoedh war dha dhiwla**, hag i a vydh **avel talennys yntra dha dhewlaqas**. Ty a wra aga skrifa war golovennow dha ji*

ha war dha dharasow. » An « leuv » a verk an ober, an praktis, ha'n « tal », bodh an tybyans. Y'n vers ma, an Spyrys a lever: « **Ty a gar YaHWÉH dha Dhuw a oll dha golonn, a oll dha enev hag a oll dha nerth** »; an pyth a gows Yesu yn Matt.22:37 hag a dhisqwedh avel « kynsa ha brassa gorhemmynn ». An re dewisys a'n « sel Duw » a dal gorthybi dhe'n tri arwoedh ma: « Kara Duw a'ga holonn oll »; enora dre'y praktya an sabot y seythves dydh sanshes; ha kavos « hanow an Oen » Yesu Krist « hag ev y Das » YaHWÉH yn y vrys. Ow styrya « ha hanow y Das », an Spyrys a afydh an edhom a obaya dhe'n deg gorhemmynn Duw ha'n ordenansow hag a vri an sansoleth an etholys y'n kevambos koth. Y'n oes na, an abostol Yowann re afydhys an taklow ma ow leverel yn 1 Yowann 5:3-4:

« Rag kerensa Duw yw gwitha y worhemmynnnow. Ha nyns yw y worhemmynnnow ankensi, drefenn pup-tra a vo genys a Dhuw dhe fetha an bys; ha'n budhogoleth a feth an bys yw agan fydh. »

Gwers 10: « ev a wra eva ynwedh a win sorr Duw, dinewys heb kemmysk yn hanaf y sorr, hag ev a vydh tormentys yn tan ha loskven, a-rag an eledh sans hag a-rag an Oen. »

Sorrkans Duw a vydh justifiys yn ta drefenn an re a dhegemmer an 'arwoedh an best' dhe enora pegh denel hag yn kettermyn a herya gwirvrens Yesu-Krist. Yn Apo.6:15 dhe 17, an Spyrys re ros yn imaj an sewyansow a'ga omdhalghans diwettha gans sorrkans distrus gwirvrens Yesu-Krist.

Noten pur bosek : Rag konvedhes gwell an sorrkans ma yw res dhyn konvedhes prag y hwra dispresyans a'n sabot sans kemmys sorrkans Duw. Yma peghys le, mes an Bibel a'gan gwarn a-dro dhe begh gwrys erbynn an Spyrys Sans, ow leverel dhyn nag eus namoy sakrifis rag kavoes gavva divin. Y'n oes abesteli, an unn ensampel a'n par ma a begh yw nagh Krist gans Kristyon re dreylyas. Mes nyns yw henna saw unn ensampel, drefenn yn gwir blasfemi erbynn an Spyrys Sans yw nagma ha skonya dustuni res gans Spyrys Duw. Rag perswadya ha dyski tus, an Spyrys a wrug awena an skryptors sans a'n Bibel. Ytho neb a wra strifya erbynn an dustuni res gans an Spyrys y'n Bibel a wra an blasfemi erbynn Spyrys Duw. A yll Duw gul gwell, dhe dhiskwedhes y vodh, es hembra an gelwys dhe'n Bibel ha'y skrifow? A yll ev leverel y vodh, y vrys ha'y vrens soedhogel yn klerra? Y'n 16^{ves} kansblydhen, an dispres ma rag an Bibel may hwrug hi bresel orti a verkas diwedh difin perthyans Duw rag an kryjyans Katholik Romanek; diwedh y berthyans rag diskas na aswonnis bythkweth. Ena, yn 1843, an dispres rag an ger profosek a verkas diwedh degemmer a'n fydh protestant yn oll y furvow erityek a'n dy' Sul Romanek, henn yw, a'n « *arwogh an best* ». Ha wor'tiwedh, yn y dro, an adventeth re wrug blasfemi erbynn an Spyrys Sans dre skonya an diskwedhyans profosek diwettha a brofyas Yesu dhodho dre y was uvel a wrepresentav; blasfemi re beu afydhys ha ledanhes dre aga kesunyans gans an withoryon dy' Sul a-dhia 1995. An blasfemi erbynn an Spyrys a dhegemmer pub tro yn ewn dhyworth Duw an gorthyp ewn a ergh; breus ewn a gondanasyon dhe'n kynsa ha'n « *nessa mernans* » afydhys y'n vers ma 10.

Vers 11 : « Ha mog aga fayn a yskynn dres oesow an oesow; ha nyns eus powes dhedha na dydh na nos, an re a wordh an best ha'y imaj, ha piwpynag a dhegemmerro arwogh y hanow. »

An « mog » ny vydh saw dhe dermyn an breus finel, eur may fydh an re a goedhas rebellyek « *tormentys y'n tan ha'n sulfur* » of « *poll an tan* » of Rev.19:20 and 20:14; this, at the end of the seventh millennium. But even before this terrible moment, the hour of the glorious return of Jesus Christ will confirm their final fate. The message of this verse evokes the subject of the « *powes* ». For their part, the elect are attentive to the time of rest sanctified by God, but the fallen, on the contrary, do not have the same concern, for they do not give to the divine declarations the importance and seriousness they deserve. That is why, in response to their contempt, at the hour of their final punishment, God will grant them no rest to ease their suffering.

Gwers 12: « *Hemm yw an perthyans a'n sans, a with gorhemmynnow Duw ha fydh Yesu.* »

An geryow « *perthyans po perthyans* » a dheskrif an gwir sans a'n Messyas duw Yesu a-dhia 1843-44 bys yn y dhehwelyans yn golewder. Y'n gwers ma, « *hanow an Tas* » a wers 1 a dheu ha bos « *arghadowyow Duw* », ha « *hanow an Oen* » yw disodhys gans « *fydh Yesu* ». An keth rew a breferansow yw chanjys keffrys. Y'n vers ma, an Spyrys a gampoll yn kynsa « *arghadowyow Duw* », hag yn nessa, « *fydh Yesu* »; hag yw an keth rew istorek hag a bris a veu komendys gans Duw yn y dowl selwyans. An vers 1 a ros an breferans dhe'n « *hanow an Oen* » rag kelmi an « *144 000* » dewisys dhe'n fydh Kristyon.

Vers 13: « *Ha my a glewas lev a'n nev ow leverel: Skrif: Gwynnvys an re varow a verw y'n Arloedh alemma rag! Yn hwir, yn-medh an Spyrys, may hallons i powes a'ga lavur, ragaga oberow a's siw.* »

An lavar « *lemmyn* » a dheriv styryans down dres eghenn drefenn y vos mar bosek. Rag ev a verk an dydh yn gwenton 1843 ha'n kynnyav 1844 mayth enters yn effeyth dekrey Daniel 8:14, ha diwedh an dhew brevyans adventist ordenys gans William Miller.

Gans termyn, an adventieth soedhek ynstitusyonek, re gollas a wel an impliansow a'n formulen ma « *a-dhesempis* ». Nyns o saw an dreheoryon kynsa a fydh adventieth a gonvedhas an sewenyansow a'n galow Duw rag an sabot a-dhia 1843. Rag omressya an praktyk ma a'n seythves dydh, y feu ledys dhe gonvedhes bos an dy' Sul praktys bys ena mollethys gans Duw. Wosa i, an adventieth eritys a dheuth ha bos hengovek ha formek, ha rag an brassa rann a'n dyskatoryon ha'n dyskyblon, an dy' Sul ha'n sabot re beu yn anfeusik gorrys war nivel par. An koll ma a'n styr sans ha'n sansoleth wir re beu an sewyans a'n difres dhe'n ger profosek ha'n tressa messaj adventist a dhelivris yntra 1983 ha 1994. A-dhia an dismer ma diskwedhys yn adventieth Frynk, an fondyans adventist bysowrek re wrug kevambos gans an bagas ekumenek yn 1995, rag y villieth brassa. An godros a'n « *paynys* » a vers 10 a'n jeves orth y dro, dre gomendyans an lavar « *ev a wra eva ev ynwedh* » ; a-dhia 1994, an adventieth institutyonel, wosa an fydh protestant, breusys ha dampnys a-dhia 1843.

Kepar dell vo an geryow ma ow tiskwedhes, dekrey Daniel 8:14 a wra gul fols a'n Kristonyon protestans a 1843 yn dew bagas, an bagas adventieth yn aga mysk, ow kavos bennath dell veu leverys : « *Gwynnvys an re varow a verw y'n Arloedh lemmyn!* ». Yth yw apert bos Yesu ow derivas yn « *Laodisea* » y hwra ev mos dhe'n « *hwyja* », an fondyans adventist, kannas soedhogel an Krist yn 1991, dydh an skon a wolow soedhogel, leverys « *noeth* » ny yll moy lemmyn gwaynya an bennath ma.

Termyn an drevas

Gwers 14 : « *My a viras, hag otta, yth esa kommolenn wynn, ha war an gommolenn yth esa nebonan owth esedha haval dhe vab den, gans kurun owr war y benn, hag yn y leuv falghas lymm.* »

An deskrifans ma a dhiskwa Yesu-Krist orth y dhehwelyans splann. An « *kommolenn wynn* » a borth kov a'y voskans ha'y yskynna dhe'n nev nans yw dew vil vledhen. An « *kommolenn wynn* » a verk y lannder, y « *kurun owr* » a verk y fydh fethus, ha'n « *an gell skav* » a dhisqwedh « *ger lymm* » a Dhuw yn Heb.4:12, gwrys gans « *y dhorn* ».

Gwers 15: « *Hag el arall a dheuth yn-mes a'n tempel, ow karma gans lev ughel dhe neb o esedhys war an gommolenn: Tawl dha gell, ha mys; rag devedhys yw an eur dhe vysi, rag an drevas a'n nor yw adhves.* »

Yn furv « *an drevas* », kepar hag yn y barabolenn, Yesu a dhov dhyn kovhe y'n huni ma, y tothya an termyn dhe dhibarthi yn tiwettha « *an has da dhiworth an has drog* ». Dre y Dhiskwedhyans, ev a wra dhyn diskudha an desten ma a rann an dhew bagh: sabot an re etholys ha dy' Sul an re koedhys, drefenn a-dryv an hanow kryjyk ma yma gordhyans ha awtorita duw howl paganek. Ha yn despit dhe janjow termyn denel, Duw a bes y vires orto

rag an pyth yw yn hwir dhodho. Breusow dyffrans tus ny wra effeyth war y vreus; yn y dermyn reythys, an kynsa dydh yw ansans, ny yll yn fordh vyth kemmeres sansoleth dhywyk. Hemm yw kelmys yn unnik dhe'n seythves dydh sanshes yn y dermyn reythys gravys a-dhia dalleth termyn norvek heb worfenn; hemma rag prys a 6000 blydhen howl.

Gwers 16: « *Ha neb o esedhys war an gommol a dewlis y falgh war an nor. Ha'n nor a veu drevyes.* »

An Spyrys a afydh an kowlwrians a dheu a « *trevas an nor* ». An Krist Selwyas ha Dialor a'n gwith ha'y gowlwra herwydh y dhargan gwrys dre barabolenn, dh'y abesteli, yn Matt.13:30 bys 43. An « *trevas* » a denn yn arbennik dhe'n kemmerans dhe'n nev a'n syns re mayth esa lel dhe'n Duw kreator.

An termyn trevasa (ha dial)

Gwers 17: « *Hag el arall a dheuth yn-mes a'n tempel usi y'n nev, ha ganso, ev ynwedh, falgh lymm.* »

Mar « *el* » kyns a'n jevo negys hweg dhe'n re dewisys, y'n kontrari, an « *el arall* » ma a'n jeves negys kessydhyansel erbynn an rebellys koedhys. An nessa « *kromman* » symbolise, hi ynwedh, an « *ger lymm Duw* » gwrys yn weythres dre y volonjedh, mes nyns yw dre y dhorn drefenn, dihaual dhe'n trevas, rag an vindaj, an lavar « *yn y dhorn* » yw fowt. Ytho an weythres kessydhyek a vydh kemmynnys dhe weythresoryon a volonjedh Duw; yn hwir, an vyktymys a'y dynyansow.

Vers 18: « *Hag el arall, a'n jevo galloes war an tan, a dheuth yn-mes a'n alter, ha kewsel gans lev ughel dhe neb a'n jevo an gromman lymm, ow leverel: Teuwl dha wromman lymm ha trevas grappys gwinbren an nor; rag avalow gwin an nor yw adhves.* »

Yn-medh nessa, wosa kemmerans an re ethys dhe'n nev, an termyn a « *an trevas* ». Yn Esa.63:1 dhe 6, an Spyrys a dhispleg an gwrians musurys gans an termyn arwodhek ma. Y'n Bibel, an dour gwin rudh yw kehevelys dhe woes denel. Y devnydh gans Yesu, y'n Soper Sans a afydh an tybyans ma. Mes « *an trevas* » yw kelmys orth « *anger Duw* » hag y fydh ow tochy a re a oberas yn maner anwiw yn-dann semlant y wesyon, rag an goes skoellys a'y vodh gans Krist ny dhervia aga thraytours lies. Rag Yesu a yll omglywes traytys gans an re a dhistyr y dowl selwyanse bys may tiwont akont dhe'n pegh may ros y vewnans ha doen an payn rag may hedhvo y wrians. Ytho, an treuspassoryon a'y lagha a'y bodh a'n jevydh akont dhe ri dhodho. Y'ga muskokter dall, i a vynn mos bys may fynnonns ladha y wir dhewisys, rag dilea a'n nor, an praktis a'n sabot an seythves dydh sanshes ha govynnys gans Duw a-dhia 1843-44. Ny's teva an dhewisys kummys Duw dhe dhevnydh nerth erbynn aga eskerens kryjyk; Duw re withsa an ober ma dhodho y honan yn tien. « *Dhymmo vy yw an dial, dhymmo vy yw an attal* » a leveris ev dh'y dus dewisys, ha devedhys yw an eur dhe worra an dial ma yn gwrians.

Y'n chaptra ma 14, an gwersow 17 dhe 20 a gows a-dro dhe'n them ma a'n « *vindhya* ». Grappys peghus yw deklarys adhves drefenn i dhe dhiskwedhes yn leun aga gnas wir dre aga oberow. Y fydh aga goes ow frosa avel sugen grappys yn kowva pan vydhons i bos trettys dre dewdroes an vindhyoryon.

Vers 19: « *Ha'n el a dewlis y gromman war an nor. Hag ev a vysas gwinlan an nor, ha tewlel an trevas yn kowfordh meur sorr Duw.* »

An ober a veu avowyas gans an derivas diskudhys dre'n wel ma. Duw a dhargan yn sertan kessydhyans an goethuseth Katholik ha Protestans. I a wra godhevel sewyansow sorr Duw, delinys dre'n kowfordh mayth yw an grappys trevys breys gans treys an tus ow kwaska.

Vers 20: "*Ha'n winwas a veu trettys yn-mes a'n sita; ha goes a dheuth yn-mes a'n winwas, bys yn fronnnow an vergh, dres pellder a hwezek kans leow.*"

Esa.63:3 a dheriv: "*My re beu ow kwaska yn unnsel yn an wask; nyns esa denvyth genev ...*". An drevas a gowlwra kessydhyans Babylon Veur an sita yn Apo.16:19. Hi re

lenwis hanaf sorr Duw may tal dhedhi eva lemmyn bys y'n gweli. "*An wask a veu gwaskys yn-mes a'n sita*" henn yw, heb bos an re etholys yn-bann dhe'n nevow. Yn Yerusalem, an eksekutyow a dus dampnys dhe'n mernans a veu gwrys yn-mes a fosow an sita sans rag na's mostya. Henn o an kas rag krowsyans Yesu-Krist, hag a dhri dhyn kov, dre an messaj ma, a'n pris a dal dhe'n re a wrug isvreusi y vernans y honan. An termyn yw devedhys rag y eskerens dhe dhylla aga goes yn aga thro ynwedh rag prena aga feghosow pals. "*Ha goes a dheuth yn-mes a'n wask bys yn fronnnow an vergh* ». An kynsa tus a'n sorr yw dyskatoryon kryjyansek kristyon, ha Duw a's deskryf dre imaj an « *mors* » a worr an marghek warne « *y'n ganow an vergh* », dh'aga hembronk. An imaj ma yw komparys yn Yak.3:3, mayth yw an desten yn kewar: dyskatoryon kryjyansek. Yak a dheriv y'n dalleth a'n tressa chaptra: « *Ow breder, na vedhes meur ahanowgh ow kul dyskadores, rag hwi a woer ni dhe vos breusys gans stroethhe* ». Ober an « *trevas* » a justifi an gwarnyans fur ma. Ow leverel « *bys dhe'n mors an vergh* », an Spyrus a awgemm y hyll an gowva omgudha, yn kynsa le, an gler romanek katolik a « *Babylon Veur* », mes yma hi owth omlesa bys dhe'n dyskatoryon protestans a wra devnydh « *distruyus* » a'n Bibel sans herwydh an kuhudhans gans an Spyrus yn Apo.9:11. Ottomma argergh an gwarnyans res yn Apo.14:10 : « *ev a wra eva, ev ynwedh, a win sorr Duw dinewys heb kemmysk yn hanaf y sorr ...* ».

Rag an messaj « *war les a hwetek kans stadyow* », yn kendewer an messaj kyns, yma an kessydhyans owth omystynna dhe'n fydh dasformys a-dhia an 16^{ves} kansvledhen may hwra an niver 1600 kampolla. Hemm yw an oes may hwrug Martin Luther solempnya an kuhudhans erbynn an fydh Katholik yn 1517. Mes yw ynwedh, y'n 16^{ves} kansvledhen ma, may feu formyes an dyskadow Protestans a'n « *fals Kristow* » ha Kristonyon fals a aswonnis an freudh ha'n kledha defendys gans Yesu Krist. Diskudhans a brof y honan alhwedhow dhe'n styryans ha'n 16^{ves} century is designated in Rev.2:18 to 29 under the symbolic name of the era « *Thyatira* ». The word « *stadyow* » reveals their religious activity, their participation in the race where the prize at stake is the crown of victory promised to the winner. This is Paul's teaching in 1 Cor.9:24: « *A ny wodhowgh hwi an re a wra poenya y'n stadyow, i oll a boen, mes unnsel onan a gemmer an pewas? Poenyewgh may hyllydh y gavoës* ». The prize of the heavenly calling is not won in just any way; faithfulness and perseverance in obedience is the only way to overcome in the fight of faith. He confirms in Phil.3:14, saying: « *My a boen war-tu ha'n amkan, rag kavoës pewas galow nevek Duw yn Yesu Krist* ». Y'n eur a'n « *trevas* » y fydh prevys an geryow ma a Yesu: « *Rag lies yw gelwys, mes nebes yw dewisyow* » (Mat.22:14).

Diskwedhyans 15: Diwedh termyn gras

Kyns an '*mysi ha'n drevas*' dhe vos kowlwys, y teu an prys ownys, diwedh termyn gras. An prys mayth yw dewisyow denel gravys yn marbel an termyn, heb galloes vyth dhe dreylya war an dewisyow na. Y'n eur na, profyans selwyans yn Krist a dhiwedh. Hemm yw testen an kaptir pur verr ma 15 a Dhiskwedhyans Yesu Krist. Diwedh termyn gras a hwer wosa an kynsa hwegh '*trompows*' a chapter 8 ha 9, ha kyns « *an seyth pla diwettha a Dhuw* » a chapter 16. Yth yw apert, y hwra hi sewya an diwettha dewis a'n hyns a wra Duw ri dhe'n den dhe wul. Yn-dann awtorita « *an best a sev a'n dor* » a Apo.13:11 dhe 18, an diwettha dew hyns a wra hembronk, an eyl, dhe'n dy' Sadorn po Sabatt sanshes Duw, y gila, dhe'n dy' Sul, awtorita an pab roman. Nevra ny veu an dewisyow yntra bewnans ha'n da, ankow ha'n drog,

mar gler. Piw a berth own an den an moyha? Duw, po an den? Henn yw an derivans a'n studh. Mes my a yll leverel ynwedh: Piw a gar an den an moyha? Duw po an den? An re dewisys a worthyp y'n dhew gis: Duw, ow kodhvos dre y dhiskwedhyans profosek an manylyon a-dro dhe dhiwedh y dowl. Y fydh an bewnans heb diwedh ena pur ogas, yn aga galloes.

Gwers 1: « *Ena my a welas yn nev arwoedher arall, bras ha marthus: seyth el, a synsas seyth pla, an diwettha, rag dredha yw kowlwrys sorr Duw.* »

An gwers ma a dhiskwedh an « *seyth pla diwettha* » a wra frappa an kryjyansow fals rag aga dewis a'n dy' Sul romanek. An thema a'n chaptra ma, diwedh termyn gras, a iger termyn an « *seyth pla diwettha a sorr Duw* ».

Vers 2 : « *Ha my a welas kepar ha mor gweder, kemmyskys gans tan, ha'n re re fethsa an best, ha'y imaj, ha niver y hanow, ow sevel war an mor gweder, ha gansa telynnow Duw.* »

Rag kannertha y wesyon, y re etholys, an Arloedh a dhiskwedh gwelesigeth a wra kovhe aga trygh ogas dre lies imaj kemmerys dhyworth passajow profesieth erell. « *War an mor gweder, kemmyskys gans tan, y sevons a'ga sav* », drefenn i dhe dremena prev a fydh may feu i helghys (*kellys gans tan*) ha dos yn-mes gans trygh. An « *mor a weder* » a styr glanhe an bobel etholys, kepar hag yn Apo.4:1.

Vers 3: « *Hag i a gan kan Moyses, gwas Duw, ha kan an Oen, ow leverel: Dha oberow yw meur ha marthus, Arloedh Duw Ollgallosek! Dha fordhew yw ewn ha gwir, myghtern an kenedhlow!* »

"*Kan Moyses*" a wormolas dehwelyans splann Ysrael yn-mes a Ejyp, tir ha sin arghpell a begh. An entra yn Canaan dor a dheuth 40 blydhen a-wosa a dhisqwethas entra an re dewisys diwettha yn Canaan nevek. Y'n keth vaner, wosa ri y vewnans dhe wul dehwelyans peghosow an re dewisys, Yesu, "*an oen* », eth yn-bann dhe'n nev, yn y wolewder ha'y alloes nevek duwel. An diwettha dustunyoryon lel a Yesu, oll adventoryon a fydh hag ober, a wra provya yn aga thro yn-bann dhe'n nev pan dheu Yesu arta dh'aga sawya. Ughelheans, y « *oberow meur ha marthus* », an re dewisys a ri gormola dhe Dhuw an kreator re wrug korfla y dalvosow yn Yesu-Krist: y berfydh « *ewnder* » ha'y « *gwir* ». An gov a'n ger « *gwiryon* » a wra kelmi an kuntell an ober dhe dhiwedh an oes « *Laodisea* » mayni y omwrug « *an Amen ha'n Gwiryon* ». Yth yw an eur a « *an delivrans* » a verk diwedh termyn « *genedh an venyn* » a Apo.12:2. « *An flogh* » yw genys yn furv lanedh an karakter nevek diskwedhys yn ha dre Yesu-Krist. An re dewisys a yll gormel Duw rag y studh « *oll-gallosek* » drefenn bos dhe'n nerth du ma y kovons aga selwyans ha'ga delivrans. Wosa kuntell ha dewis y dus dasprenys yn-mes a oll an kenedhlow dor, Yesu-Krist yw an « *Myghtern an kenedhlow* ». An re na veu erbynn ev ha'y re dewys nyns usons namoy.

Gwers 4: « *Py den na berth own, A Arloedh, ha ny wordh dha hanow? Rag ty yw unnsel sans. Hag oll an kenedhlow a dheu ha plegya a-dheragos, drefenn bos dha vreusow diskwedhys.* »

Yn kler, hemma a styr: Piw a wrussa skonya dha ownya, Duw kreator, ha hardhhe frustra dha splannder laghel dre skonya enora dha sabot sans an seythves dydh? Rag **ty yw unnsel sans** ha ty yn unnsel re sanshas dha seythves dydh ha'n re may hwruss'ta y ri dhedha, avel tokyn a'ga ambos hag avel perthynans dha sansoleth. Yn hwir, ow kovhwel « *y own* », an Spyrys a wra kampoella dhe'n messaj a'n kynsa « *el* » a Apo.14:7 : « *Prewgh Duw ha rewgh glori dhodho, rag eur y vreus re dheuth; ha gordhyewgh (omblegyewgh a-rag) neb a wrug an nev ha'n nor ha'n mor ha'n fentyenow dowrow* ». Yn towl Duw, an kenedhlow rebellys distruys a vydh dasserghys yn dew amkan: onan a omuvelhe a-dherag Duw ha ri gordhyans dhodho, ha'n aral a wodhevel y gessydhyans ewn diwettha a wra aga distroi yn tiwettha, yn « *an poll tan ha sulfur* » a vreus diwettha, derivys y'n messaj a'n « *trysa el* » a Apo.14:10.

Kyns an taklow ma dhe vos kowlwrys, an re dewisys a vydh res tremena dres termyn a vreusow Duw a vydh diskwedhys dre ober an « *seyth pla* » derivys y'n kynsa vers.

Vers 5: « *Wosa henna, my a viras, ha tempel an tabernakel an dustuni a veu igerys y'n nev.* »

An igerans ma a'n « *tempel* » nevek a verk diwedh yntercessyans Yesu-Krist, rag an termyn a'n galw selwyans a dheu dhe benn. « *An dustuni* » a verk an deg gorhemmynn Duw a veu gorrys y'n argh sans. Ytho, a-dhia an eur ma, an rannys ynter an dewisys ha'n kellys yw diwedhek. War an nor, an rebellyon re erviras, dre dhekreys lagha, an edhom a enor an powes seythus a'n kynsa dydh selyes sivil ha afydhys kryjyek, yn kettermyn, gans emperours romanek, Konstantyn 1^{er}, ha Justinian 1^{er} a wrug Vigile 1^{er} an kynsa pab, penn temporel a'n fydh kristyon ollvysel, henn yw, katholik, yn 538. An diwettha dekret a vernans o profies yn Apo.13:15 dhe 17 ha gorrys yn-dann ober dominans a'n fydh protestans amerikan skoodhys gans an fydh katholik europek.

Vers 6: « *Hag an seyth el a synsi an seyth pla a dheuth yn-mes a'n tempel, gwiskys yn lien pur, splann, ha gans grogys owr a-dro dh'aga diwvronn.* »

Yn allegori an profoesans, an 'seyth el' a verk Yesu-Krist y honan po 'seyth el' y gamp loyal haval dhodho. 'An lien pur, splann' imaj 'oberow ewn an syns' yn Apo.19:8. An 'grogys owr a-dro dhe'n klun', ytho orth nivel an kolon, a dhiskwedh kerensa an gwirder re beu kewsys kyns yn imaj Krist diskwedhys yn Apo.1:13. Duw an gwirder a wra kessydhyas kamp an gow. Dre an kov ma, an Spyrys a brof 'an galar meur' a furv diskwedhys gans y fas kehevelys dhe'n « *howl pan splann yn y nerth* ». An eur a'n omdhalgh diwettha ynter Yesu-Krist ha'n rebeloryon gordhyoryon an howl pagan re dheuth.

Gwers 7 : « *Hag onan a'n peswar kreatur bew a ros dhe'n seyth el seyth hanaf a owr, lenwys a sorr an Duw a vew dres oesow an oesow.* »

Yth esa Yesu y honan an patron delinyes gans an « *peswar kreatur bew* » a Apo.4. Ev yw ynwedh, « *an Duw a vew bys yn oesow an oesow* » gorrys yn « *sorr* ». Y dhuwded a'n gont ytho oll an rollyow: Gwrier, Dasprener, Pledyer, hag yn fordh duryadow, Breusydh, ena ow tifenna y bysadow, ev a dheu ha bos an Duw a wirvreus a wysk ha kessydhyas gans mernans y eskerens rebellyek, drefenn i dhe lenwel « *hanaf* » a'y wir « *sorr* ». « *Hanaf* » yw leun lemmyn, ha'n sorr ma a wra kemeres furv an « *seyth diwettha* » kessydhyansow may na vo le rag tregeredh Duw namoy.

Gwers 8: « *Ha'n tempel a veu lenwys a vog, drefenn golewder Duw ha'y alloes; ha denvyth ny ylli entra y'n tempel, bys pan veu kowlwrys seyth pla an seyth el.* »

Rag displegya an them ma a hedhyans an gras, an Spyrys a dhiskwa y'n vers ma, imaj a 'tempel lenwys a vog drefenn' an presens « *Duw* » hag ev a leverel yn kler: « *ha nys esa denvyth a allsa entra y'n tempel, bys pan veu kowlwrys an seyth pla a'n seyth el* ». Duw a wra gwarnyans y'n for' ma y fydhons i trigys war an nor dres termyn an 'seyth pla diwettha' a'y sorr. An re dhewethys a wra dasvewa an prevyans a'n Ebrowyon dhe dermyn an 'deg pla' a weskis Ejipt owth omsevel. An *plaow* nys yn ragdha i, mes rag an re omsevel, kostennow an sorr dhywyk. Mes ogas yw aga entra y'n 'tempel' yw afydhys, y fydh possybyl dhe wul yndella, diwedh an « *seyth pla diwettha* ».

Diskwedhyans 16: an seyth pla diwettha **a sorr Duw**

An chaptra 16 a dhiskwedh skoellya an « *seyth diwettha pla* » mayth « *sor Duw* » a dheskrif.

Studhyans an chaptra dien a wra y afydhya, mes res yw y notya, an kostennow a « *sor Duw* » a vydh kehaval d'an re a veu gweskys gans kessydhyansow an kynsa hwegh « *hirgorn* ». Ytho an Spyrys a dhiskwedh bos kessydhyansow an « *seyth diwettha pla* » ha'n re a'n « *seyth hirgorn* » a gessydh an keth pegh: treuspassa an powes sabot a'n « *seythves dydh sanshes* » gans Duw a-dhia fondyans an bys.

My a iger omma, a-dhiwedhes, bara kromm. Merk yn ta an dyffrans a verk an « *trompows* » ha « *an plaow po plaow* » dywyk. An « *trompows* » yw oll ladhvaow denel gwrys gans tus mes ordenys gans Duw, an pypmes bos a natur spyrysel. An « *plaow* » yw gwriansow anplesus gorrys yn tidan gans Duw dre vayn naturel y greadoryeth vyw. Diskudhyans 16 a dhiskwedh dhyn an « *seyth diwettha plaow* » a wra profya dhyn, yn sotyl, i dhe vos precedys gans « *plaow* » aral godhevelys gans tus kyns diwedh termyn gras a rann, yn spyrysel, yn diw rann, « *an termyn an diwedh* » menegys yn Dan.11:40. Y'n kynsa rann, diwedh an termyn a genedhlow yw, hag y'n nessa, diwedh an termyn a wovernans bysversal ordenys yn-dann with ha ragres an SU. Y'n nowedhans ma, gwrys dhe'n Sabat 18 Kevardhu 2021, y hallav afydhya an styryans ma, drefenn a-dhia dalleth 2020, an norvys oll re beu gweskys gans diswrians erbysiethek awos virus ow treusi, an Coronavirus Covid-19, a omdhiskwedhas yn kynsa yn China. Yn kontekst a janjys ha godhvos bysversal, ow tevi yn brys y effeythyow gwir, ownek, rewloryon an poblow a astelas a-dhesempis, displegyans ha tevyans heb lett a oll erbysiedh Europa hag Amerika. Konsidrys, yn anghywir, avel pandemik, an howlsedhes, a dybis gwaynya ankow unn jydh, yw sowdhenys ha dibarowys. Y'n amok, an dus heb Duw re omros korf hag enev dhe'n kryjyans nowydh a's sosty: an skiens vedhegel ollgalloesek. Ha tir an falswesyon, an re voyha pynag a'n nor, re dhygthyas an chons dhe wul tus yn keth ha kethyon a'ga diagnosegow, a'ga breghyow, a'ga dygthyansow, hag a'ga erviransow korforiethek. Y'n kettermyn, y klewir yn Pow Frynk arghadyow, dhe'n lyha paradoksus, a wra konkludya yndella: « Komendys yw ayrgylghi an apartyans ha doen dres ouryow an mask protectys a-dryv mayth omvaga an degador ». Dassergh 'skians da' governoryon yowynk Pow Frynk ha'n gwasow erel a heryas. Merkyugh yn ter heb bos an kynsa gwas a'n omdhegyans distruyus ma Ysrael; an kynsa gwas milliges gans Duw, a'n istori kryjyk. An mask, defendys yn kynsa pan nag o kavadow, a veu ordenys a-wosa, dhe withya erbynn kleves ow tochy a system anellans. Molleth Duw a dheg frut anwaytyes, mes distruyus pur effeythus. Sur ov, yntra 2021 ha dalleth an « *hweghves trompow* », an Tryja Bresel an Bys, 'bes ' *plaow Duw* » a wra frappya an kablus dhenel yn tylleryow dyffrans war an nor, ha dre vras y'n howlsedhes diswrys; 'plagow' kepar ha ' *an nowthedh* ' ha pandemyow ollvysel gwir arall, aswonys seulabrys avel an pla ha'n kolera. Duw a gwayn an par kessydhyans ma yn Esek.14:21: « *Ya, yndella y kews an Arloedh, YaHWéH : Kyn dannvonav erbynn Yerusalem ow feswar kessydhyans euthek, an kledha, an nowthedh, an bestes gwyls ha'n pla, dhe dhistrui an dus ha'n bestes, '.* Merkyewgh nag yw an rol ma kowal, drefen y'n termynyow arnowydh, kessydhyansow Duw a gemmer lies furv: Kanker, AIDS, Chikungunya, Alzheimer...h.e... My a wel ynwedh omdhiskwedhyans a own drefen tomder an norvys. Yma bush a dus ownek ha skruthys gans an tybyans a deudhi an rew ha'n livow a allsa sevel anodho. Arta, froeth a'n molleth dhywyk a frapp an spyrysyon denel hag a dhrehav fosow a rannys ha kas. My a dhege an baren ma dhe dhalgenna an studhyans y'n kestudh ma a-wosa diwedh gras a verk an « *seyth diwettha plaow sorr Duw* ».

Reson arall a justifi an dewis a dargedow. An « *seyth diwettha pla* » a gowlwra distruyans kreasyon diwedh an bys. Rag Duw, an Gwrier, an eur yw dhe dhistruy y ober. Ytho, ev a wra holya an argerdh a wruthyl, mes yn le a wruthyl, ev a dhistrui. Gans « *an seythves diwettha pla* », war an nor, bewnans denel a wra difeudhi, ow kasa a-dhelergh, an

nor daswrys yn « *downder* » yn studh chaos, gans unn annedhyas, Satan, awtour pegh; an nor difeyth a vydh y brison dres « *mil vlydhen* » bys yn breus diwettha may fydh distruys gans oll an rebeledh erell herwydh Apo.20.

Vers 1: « *Ha my a glewas lev krev ow tos dhyworth an tempel, ow leverel dhe'n seyth el: Kerdh, ha dinew war an nor an seyth fiol a sorr Duw.* »

An « *lev ughel ow tos dhyworth an tempel* » yw an Dhyw gwrier frustrys yn y wir moyha gwir. Avel Dhyw gwrier, y awtorita a'n jeves karakter ughella ha nyns yw na gwir na fur dhe dhisputya y vynnas bos gordhys ha gordhyes dre observya dydh an powes re wrug ev « *sanshes* » rag an porpos na. Y'n furvans vras ha duw, Dhyw re wrug may hwra an den a dhisput y wiryow ha'y awtorita ankowttha y dhogelow moyha posek kyns espiya y'n « *nessa mernans* » pris an yeyth a'y despityans erbynn Duw Ollgallosek.

Vers 2: « *An kynsa eth, hag ev a dhiveras y hanaf war an nor. Hag ulser drog ha paynek a weskis an dus a'n jevo merk an best hag a wordhya y imaj.* »

Hag ev bos an nerth domhwelyek ha awtorita rewlyek a'n diwettha rebellyans, an kosten briwek yw y'n keth studh « *an nor* » arwoedh a'n fydh protestant koedhys.

An kynsa pla yw « *gori drog* » a wra kawsya payn korfek dhe gorfow an rebellyon re wrug dewis obaya dhe jorna an powes ynniys gans tus. An kostennow yw an Gatholikys ha'n Protestansys a dreusvywas an kas nuklek re wrug, gans an dewis ma a'n kynsa dydh, an dy' Sul Romanek, « *an merk an best* ».

Vers 3: « *An nessa a dhiveras y hanaf y'n mor. Hag y teuth ha bos goes, kepar ha huni marow; ha pub enev bew a verwis, pup-tra esa y'n mor.* »

An « *nessa* » a frapp « *an mor* » hag a dreyl yn « *goos* », dell wrug ev dhe Nil Ejyp yn oes Moyses; « *an mor* », arwodh a'n Katholiketh Romanek, ow targedya Mor Kres. Y'n prys na, Duw a dhistru pub enev bew a « *an mor* ». Ev a dhallath an argerdh a wruthyl war-dhelergh, wor'tiwedh, « *an dor* » a wra dasomdhiskwedhes « *diform ha gwag* »; hi a wra dasgavoes hy studh « *downder* » dalleth.

Vers 4: « *An tressa a dhiveras y hanaf yn avonyow ha fentyenyow dowrow. Hag i a dheuth ha bos goes.* »

An « *tressa* » a frapp « *an dowr* » hweg an « *avonyow ha fentyenyow dowr* » a dheuth ha bos a-dhesempis, ynwedh, « *goos* ». Namoy dowr rag difres an syghes. An kessydhians yw kales ha gwiw drefenn i dhe vos parys dhe dhivera « *goes* » an re dewisys. An kynsa kessydhians ma a veu res gans Duw dre welenn Moyses dhe'n Ejiptianys, « *evoryon an goos* » a'n Ebrowyon a veu dyghtys avel enevales y'n kethneth kales may merwas lies.

Gwers 5: « *Ha my a glewas el an dowrow ow leverel: Ty yw ewn, ty eus, ha ty a veu; ty yw sans, drefenn ty dhe worra an vreus ma.* »

Drehev seulabrys, y'n gwers ma, an termow « *wir* » ha « *sans* » a afydhya ow threylyans da a'n tekst a'n ordenans yn Dan.8:14 : « *2300 gorthugher myttin ha sansoleth a vydh justifiys* » ; an « *sansoleth* » ow komprehendya pup-tra a syns Duw yvel sans. Y'n kuntell ma wor'tiwedh, an omsettyans war y sabot « *sansheys* » a dhervynn yn ewnhynsek breus Duw a wra chanjya « *an dowr* » dhe eva yn « *goos* ». An ger « *dowrow* » a verk yn arwoedhel ha dewblek tus pals ha dyskyans kryjyk. Gwrys gwall gans Rom babek, yn Apo.8:11, an dhew re beu chanjys yn « *brosen* ». Ow leverel « *ty yw ewn... drefenn ty dhe worhemmyнна an vreus ma* » an el a justifi an musur yw res gans an gwir wirionedh perfydh a yll bos kowlwrys gans Duw yn unnig. Sotyl, ha pur wir, an Spyrys a wra disomdhes a hanow Duw, an furv « *hag a dheu* », drefenn ev dhe dhos ; ha'y omdhiskwedhes a iger present heb worfen dhodho ha'y dasprenys, heb ankevi, an bysow re remaynas glan ha'n eledh sans re wrug gortos lel dhodho.

Gwers 6: «*Rag i re skoellyas goes an syns ha'n profoesi, ha ty re ros dhedha goes dhe eva: i yw gwiw anodho.*»

An rebeledh parys dhe ladha an re dewisys na's teves saw selwyans dre yntervenys Yesu, ynwedh Duw a reken dhedha an drogoberow a wrussos gul. Rag an keth achesonyow, ytho, i yw dyghtys kepar ha'n Ejiptianys yn Exodus. Hemm yw an nessa prys may lever Duw: «*i a'n teves yn ta*». Y'n gwersow diwettha ma, ni a wel arwaskoryon an re dewisys adventist, kannas Sardis may leveris Yesu dhodho: «*Ty a dybir dhe vos byw, ha ty yw marow*». Mes y'n keth oes, ev a leveris a-dro dhe'n re dewisys yn 1843-1844: «*i a gerdh genev, yn dillas gwynn, drefenn i dhe vos gwiw*». Ytho, dhe bubonan an urth a dheu herwydh oberow y fydh: «*dillas gwynn*» rag an re dewisys lel, «*goos*» dhe eva rag an rebellys koedhys dhiwysyk.

Vers 7: «*Ha my a glewas a'n alter el arall ow leverel: Ya, Arloedh Duw Ollgalloesek, dha vreusow yw gwir ha gwiryon.*»

An lev ma a dheu dhyworth «*an alter*», arwodh a'n grows, yw lev Krist krowsys hag a'n jeus yn arbennik reson dhe approvya an vreus ma. Rag an re a gessydh y'n eur ma re vedhas omgelwel y selwyans, hag yth esens ow justifia pegh kasadow, ow preferya gostythedh dhe arghadow den; heb prederi a'n gwarnyansow y'n Skryptors Sans: yn Esa.29:13 «*Yn-medh an Arloedh: Pan dheu an bobel ma nes dhymm, i a'm enor gans an ganow ha gans an diwweus; mes aga holonn yw pell dhiworthiv, hag own a'm jeves inyns yw saw gorhemmyn dre hengov mab-den*». Mat.15:19 : «*Yn euver i a'm enor, ow tyski gorhemmynnow yw arghadow tus.*»

Vers 8 : «*An peswara a dhiveras y hanaf war an howl. Hag y feu res dhodho leski an dus dre dan;*»

An peswara a ober «*war an howl*» ha'y wul tommma moy es dell yw usys. Kig an rebeledh yw «*leskys*» dre an tommder pur vras. Wosa kessydhya treuspassyans an «*sansoleth*», Duw a wra lemmyn kessydhya gormelans «*dydh an howl*» a dheuth dhe ni a-dhyworth Konstantyn 1^a. «*An howl*» a lies enor heb godhvos lemmyn a dhallathas «*leski*» kroghen an rebellyon. Duw a wra treylya an idol erbynn an idoloryon. Hemm yw penn an «*kalamita vras*» dargenys yn Apo.1. An prys may hwra neb a rewlyas an «*howl*», y dhevnydhya rag kessydhya y wordhyoryon.

Gwers 9: «*ha tus a veu leskys dre dommder bras, hag i a vlasfemyas hanow an Duw a'n jeves galloes war an plaow ma, ha ny gemmerens edrek rag ri gordhyans dhodho.*»

Y'n nivel a galesher re drehedhsons, an rebeledh ny gemmer edrek a"ga fegh ha ny omuvelons a-rag Duw, mes i a'n despitys yn «*blasfemi*» yw «*hanow*». Yth o anwonedh kemmyn yn aga natur seulabrys, hag a yllir gweles yn kryjyoryon gorwann; ny hwilyons i a wodhvos y wirionedh ha styrya y dhowt disprityek yn aga les aga honan. Ha pan dheu an kaletterow, i a volleth y «*hanow*». An fowt a alloes dhe «*edrek*» a afydh kontekst an «*treusvyworyon*» a «*hweghves hirgorn*» yn Apo.9:20-21. An dus dhidhok rebellus yw tus kryjyk po na, na gryjons yn Duw an Gwrier Ollgalloesek. Aga dewlagas re beu maglenn marwel ragdha.

Vers 10: «*An pypmes a dhiveras y hanaf war dron an best. Ha'y wlaskor a veu kudhys gans tewlder; ha'n dus a vrathas aga thaves gans galar,*»

An «*pypmes*» a gemmer targed arbennik, «*an tron an best*» henn yw, ranndir Roma le may ma an Vatikan, stat byghan kryjyek an pabesteth le may sev basilik Sen Peder. Byttegyns, ni re'n gwelas, an gwir «*tron*» an pab yw yn Rom hengovek, war vryn Caelius yn eglos vamm oll eglosyow an bys, basilika Sen Yowann Lateran. Duw a'n trogh yn «*tewlder*» a dhu a worra pub den a wel y'n studh a dhen dall. Effeyth yw pur boenus, mes rag an sel ma a dhalleth falsuri kryjyk diskwedhys avel golow an unn Dhuw hag yn hanow Yesu Krist, yw

gwiw ha justys yn tien. An « *edrek* » nyns yw possybyl namoy, mes Duw a wra golowhe krevder an spyrysow a'y dargenys byw.

Vers 11: « *hag i a vlasfemyas Duw an nevow, drefenn aga fowys ha'ga goriow, ha ny gemmersons edrek a'ga oberow.* »

An vers ma a wra konvedhes bos an plaow owth accumulya ha na hedhons. Mes owth arbenegi war fowt an « *edrek* » ha war besya an « *blasfemiow* », an Spyrys a wra dhyn konvedhes bos sorr ha droktra an rebeledh owth ynkressya. Henn yw an amkan a hwila Duw orth aga herdhya dhe'n penn, may hwrons ordena mernans an re etholys.

Vers 12: « *An hweghves a dhiveras y hanaf war an avon veur, an Ewfrates. Ha'y dhowr a vysygas, may fo pareusys fordh an vyghternyow ow tos a'n howldrevel.* »

An « *hweghves* » a gemmer yn targed, Europa henwys gans an hanow arwodhek « *avon Ewfrates* » a dhispleg yndella, yn golow skeusenn Apo.17:1-15, an poblow owth adoreya « *an hora Babylon Meur* », an Rom pabek katolik. An « *syghhe hy dower* » a allsa dismygi distruyans y bobel hag yw ogas bys lemmyn, mes re a-varr yw hwath. Yn hwir, an dra yw kovheans istorek, drefenn dre seghans rann an « *avon Ewfrates* » y kemmeras an myghtern Medek Darius an « *Babylon* » Chaldek. Messaj an Spyrys ytho yw derivas a fethans dien ogas an « *Babylon* » Katholik Romanek a with skoodhyansow ha defendoryon bys lemmyn, mes berr y termyn. « *Babylon veur* », eth an prys ma, yn hwir « *koedha* », fethys gans an Duw Ollgallosek Yesu-Krist.

Keskussulyans an tri spyrys avlan

Gwers 13: « *Ha my a welas ow tos yn-mes a anow an dhragon, hag a anow an vest, hag a anow an fals profoes, tri spyrys avlan, haval dhe groghes.* »

Verses 13 to 16 illustrate the preparations of the « *bresel Harmagedon* » which symbolizes the decision to put to death the stubborn, irreducible Sabbath observers faithful to the Creator God. Originally, through spiritualism, the devil simulating the person of Jesus Christ appears to convince the rebels that their choice of Sunday is justified. He therefore encourages them to take the lives of the faithful resisters who honor the Sabbath. The diabolical trio thus unites in the same fight, the devil, the Catholic faith, and the Protestant faith, that is, « *an dhragon, an best hag an fals profet* ». Omma yw kowlwrys an « *bresel* » menegys yn Apo.9:7-9. An mencyon a'n « *ganow* » a afydhya an keskowsow a wra ordena mernans an re wir dhewisys; an pyth na wodhons po a naghons yn tien. An « *kelyon* » yw, heb dout, enevals avlan dhe Dhuw, mes y'n messaj ma, an Spyrys a wra kampoella orth an lammow bras a yll an eneval ma gul. Yntra « *an best* » europek ha « *an fals profet* » amerikanek, yma an mor bras Atlantek ha'n metyans a'n dhew a styr gul lammow bras. Yn mysk an Sowsen ha'n Amerikanys, an Frynkys yw delinyes avel « *kwilkynyow* » ha « *deboryon kwilkynyow* ». An plos yw arbennikter Frynk, may feu iselhes an gwerthow moral gans an termyn, a-dhia hy Domhwelans yn 1789 may hworras hi an rydhyses a-ugh pup-tra. An spyrys plos a wra bewa an tri yw an rydhyses na vynn « *na Duw na Mester* ». I oll a sevis erbynn bodh Duw ha'y awtorita, hag ytho ymons i unys war an mater ma. I a omguntell drefenn i dhe vos haval.

Gwers 14: « *Rag spyrysow dyowl yns, a wra marthusyon, hag a dhe wovernoryon oll an bys, rag aga huntell war-barth dhe'n bresel an jydh meur a'n Duw oll-galloesek.* »

A-dhia molleth ordenans Dan.8:14, spyrysow dyowl re omdhiskwedhas gans meur a sewena yn Pow Sows hag an SU. Spyrysoleth o gis y'n termyn na, ha tus a dheuth ha bos usys dhe'n eghen ma a gowethyans gans spyrysow anweladow mes byw. Yn fydh protestant, bagasow kryjyk pur niverus a with kowethyans gans dyowl, ow krysi bos dhedha kowethyans gans Yesu ha'y eledh. Yma es dhe'n dhywolow toella kristonyon skonys gans Duw, hag i a yll aga perswadya yn es hwath dhe omguntell rag ladha, bys y'n diwettha, an kristonyon ha'n

edhewon sans, a with an sabot. An musur eth ma a gowskern a vernans dhe'n dhew vagas a wra aga unyans yn bennath Yesu-Krist. Rag Duw, an kuntellyans ma a'n jeves an amkan a *kuntell* an rebeledh « *rag an gas bresel an jydh meur a Dhuw Ollgallosek* ». An kuntelles ma a vynn ri dhe'n rebeledh awnans a ladha a wra aga gul gwiw dhe wodhevel mernans gans an re re beu toellys ha toellys gans aga gowow kryjyk. An acheson veur a'n kas o, yn hwir, dewis dydh an powes, ha yn sotil, an Spyrys a verk nag yw an dydhyow profys kehaval. Rag an huni a-dro dhe'n Sabat sanshes nyns yw travyth le ages y gnas ages « *an jydh meur a Dhuw Ollgallosek* ». Nyns yw an dydhyow kehaval ha nyns yw an nerthow a sev er aga fynn na hwath. Kepar dell dewlis an jowl ha'y dhywolow yn-mes a'n nev, Yesu Krist yn galloesek « *Myghal* », a wra ynnia y fudh war y eskerens.

Gwers 15: « *Ottavy, y tov avel lader. Gwynnvys neb a with ha gwitha y dhillas, ma na gerdhvo noeth ha na welir y meth!* »

An kamp a omladh erbynn an withoryon a'n sabot dywyk yw an huni a Gristonyon fals dislel mayth yw protestansi may leveris Yesu dhedha, yn Apo.3:3: « *Porth kov ytho fatel dhegemmersys ha klewes, ha gwitha ha edrega. Mar ny woverydh, y tov avel lader, ha ny wodhydh yn py eur y tov warnas* ». Y'n kontrari part, an Spyrys a dheriv dhe'n re dewisys adventus a dhegemmer y wolow profetek leun yn oes diwettha « *Laodisea* »: « *Gwynn y bys neb a woer, ha neb a with y dhillas* », ha ow kul kampoell a'n fondyans adventus hwyjys a-dhia 1994, ev a lever ynwedh: « *rag na gerdhvo noeth ha na weler y meth!* ». Derivys ha gortos « *noeth* », orth dehweles Krist, hi a vydh y'n kamp a meth ha skon, herwydh 2 Kor.5:2-3: « *Ytho ni a gyn yn tylda ma, ow yeuni dhe wiska agan trigva nevek, **mar ny** yth on ni kevys gwiskys ha **naq noeth*** ».

Gwers 16: « *I a's kuntellas war-barth y'n tyller henwys yn Ebrew Harmagedon.* »

Nyns yw an 'kuntellyans' a gewsir yn kever tyller doroniethel, drefen y vos kuntellyans spyrysel a guntell yn y dowl marwel kamp eskerens Duw. Dres henna, y styr an ger 'har' menydh, hag yma yn hwir nans a Meguiddo yn Ysrael mes nyns eus menydh a'n hanow na.

An hanow « *Harmagedon* » a styr : « menydh drudh », hanow a dhiskwedh, rag Yesu-Krist, y Guntelles, y Dhewisys a guntell oll y dhewisys. Ha'n vers 14 re dhiskwedhas dhyn ogas yn kler yn pyth yw an kas « *Harmagedon* » ; rag an rebeledh, an kosten yw an sabot divin ha'y withoryon ; mes rag Duw, an kosten yw eskerens y dhewisys lel.

An 'menydh presyous' ma a verk, yn kettermyn, 'menydh Sinay' may hwrug Duw proklamya y lagha dhe Ysrael rag an kynsa prys wosa diank a Ejyp. Rag an kosten a'n rebellyon yw, yn kettermyn, sabot an seythves dydh sanshes yn y beswora gorhemmynn ha'y withoryon lel. Dhe Dhuw, an gnas 'presyous' a'n 'menydh' ma nyns eus dout vyth, drefenn na's teves par yn istori mab-den oll. Rag hy gwitha erbynn idolatri mab-den, Duw re asas tus heb godhvos an le gwir may ma hi. Falsly, synsys yn Soth pennek Ejyp y'n hengov, yn gwiryonedh yma hi yn North-Est a'n *Madyan* », may triga « *Jethro* » tas « *Sephora* », gwreg Moyses, henn yw dhe'n north a Arabia Saudi a-lemmyn. Y trigoryon a re dhe'n menydh Sinay gwir an hanow « *al Lawz* » a styr « *an Lagha* »; hanow just hag a dhustun a-barth an hwedhel biblik skrifys gans Moyses. Mes nyns yw war an « *le* » doroniethel ma hwra an rebellyon omdhegi erbynn an Krist gloriys ha duvek a feth. Rag an ger « *le* » yw toellus hag yma dhodho yn gwirionedh aspek ollvysel, drefenn bos an re dewisys, y'n termyn ma, hwath skattrys a-les dres oll an nor. An re dewisys bew ha'n re dasserghys a vydh « *kuntellys* » war-barth gans eledh da Yesu-Krist dhe junya gans Yesu war gommol an nevow.

Vers 17: « *An seythves a dhiveras y hanaf y'n ayr. Hag yth eth yn-mes a'n tempel, a'n tron, lev krev ow leverel: Gwrys yw!* »

Yn-dann arwoedh an « *seythves pla skoellys y'n ayr* », kyns an rebelyon dhe worfenna aga thowl drog, Yesu-Krist, an gwir, a omdhiskwedh ollallosek ha splann, yn golewder nevek na yllir y dhyghtya, ow pos kesoberys gans myryow a eledh. **Ni a gav ar prys a'n « seythves hirgorn »** le war-lergh Apo.11:15, Yesu-Krist, an Duw Ollgallosek, a gemmer dhe'n jowl

gwylaskor an bys. Yn Eph.2:2, Powl a dheskrif Satan gans an hanow a « *prys nerth an ayr* ». « *An ayr* » yw an elvenn a rannans oll an kenedhel dhororys may hwra ev rewlya bys yn dehwelyans yn splannder Yesu-Krist. An prys a'y dhevedhyans splann yw an prys may hwra y alloes duwiek fetha an jowl a'y vestrynsi ha'y alloes war tus ha'y worfenna.

Gwra konvedhes godhevyans Duw re wortas nans yw 6000 bledhen an prys may lever ev: « *Gwrys yw!* » ha konvedh ytho an dalvosogeth a re dhe'n « *seythves dydh sanshes* » a dhargan dos an prys na may hedh an rydhyses gesys dh'y greaduryow anfydhel. An kreaturs rebellek a hedh y frustra, y anvella, y dhispresya, ha'y dhisenora drefenn i dhe vos distruys. Yn Dan.12:1 an Spyrys re dharganas an devedhyans splann ma a attribu dhe « **Mikael** », hanow nevek elusek Yesu-Krist : « *Y'n termyn na y sev Mikael, an pennneur, an difresyas a fleghes dha bobel; hag y fydh oes a galetter, kepar dell nag eus nagonan a'n par a-dhia'n kenedhlow dhe vos bys y'n oes ma. Y'n prys na, an re a'th pobel a vydh kevys skrifys y'n lyver a vydh selwys* ». Ny wra Duw esya konvedhes y dowl selwyansel drefen na wra an Bibel kampoella hanow « *Yesu* » rag desinya an Messi hag y teu hanowow arwodhek dhodho a dhiskwa y dhuwdhander kudhys : « **Emmanuel** » (Duw genen) Esa.7:14 : « *Rakhenna an Arloedh y honan a re dhiswo arwoedh, otta, an voves a wra omdhoen, hi a dhineyth mab, ha hi a re dhodho hanow aEmmanuel* » ; « **Tas heb worfenn** » yn Esa.9:5 : « *Rag genys yw flogh dhyn, mab yw res dhyn, ha'n domynasyon a worr war y skoedh; gelwys vydh Marthus, Kussulyer, Duw galloesek, Tas heb worfenn, Pryns a gres* ».

Vers 18: « *Hag yth esa lughes, levow, taranow, ha dorgrys meur, na veu bythkweth a'n par na a-dhia'n den dhe vos war an nor, dorgrys mar vras.* »

Omma y hwren ni dasvones an lavarow a vers kentrevys Apo.4:5 nowydhhes yn Apo.8:5. Duw re dheuth yn-mes a'y anweladewder, kryjgyon dislel ha diskryjgyon, mes ynwedh, dewisyansow adventus lel, a yll gweles an Duw kreator Yesu-Krist yn splannder y dhehwelyans. Apo.6 ha 7 re dhiskwedhas dhyn an omdhegyansow kontrari a'n dhew bagas y'n keth prys euthyk ha splann ma.

Ha pan wodhevons dorgrys bras, i a wel, ownek, an kynsa dasserghyans rag dewisyansow Krist, herwydh Apo.20:5, ha'ga hemmerkyans y'n nev mayth ons dhe Yesu. An taklow a hwarva dell veu derivys yn 1 Thes.4:15 bys 17: « *Ottomma, yn hwir, an pyth a dherivyn dhywgh herwydh ger an Arloedh : ni an re vew, gesys rag devedhyans an Arloedh, ny wra mos kyns an re varow. Rag an Arloedh y honan, orth arwoedh res, lev el-arch ha son hirgorn Duw, a dhiyskynn a'n nev, ha'n re varow yn Krist a wra dasserghi kynsa. Ena, ni an re vew gesys, ni a vydh kemmerys war-barth oll gansa war gommol, dhe vetva an Arloedh y'n ayr, hag yndella ni a vydh pup-prys gans an Arloedh* ». My a wra devnydh a'n vers ma dhe dhiskwedhes tybyans abesteli a studh an « *marow* » : « *ni an re vew, gesys rag devedhyans an Arloedh, ny wra ni mos kyns an re yw marow* ». Powl ha'y dus a'n oes na ny dybsons kepar ha kristonyon fals hedhyw bos an re dewisys « *marow* » yn enep Krist, rag y dybyans a dhiskwa, dhe'n kontrari, oll a dybis bos an re dewisys « *bew* » owth entra yn nev kyns an « *marow* ».

Vers 19: « *Ha'n sita vras a veu rynnys yn tri rann, ha sitys an kenedhlow a goedhas, ha Duw a borthas kov a Babylon vras, dhe ri dhedhi hanafas gwin y sorr browek.* »

An « *teyr rann* » a-dro dhe'n « *an dhragon, an best hag an fals-profoes* » kuntellys yn vers 13 a'n chaptra ma. Yma tybyans arall ow sevel war an tekst ma a Zak.11:8 : « *My a dhistru an teyr bugel yn unn vys; ow enev o heb perthyans a-dro dhedha, hag aga enev a'n jevo dismeryans ragov ynwedh* ». Y'n kas ma, an « *an teyr bugel* » a dhispleg an tri elven a bobel Ysrael: an myghtern, an gler ha'n profoesi. Ow prederi a-dro dhe'n kuntell diwettha, may ma fydh protestans ha fydh katholik kesunys hag unnverhes, an « *an teyr rann* » a yll bos aswonnys dre: « *an dhragon* » = an jowl ; « *an best* » = an poblow katholik ha protestant tennys yn-mes ; « *an fals-profoes* » = an kler katholik ha protestant.

Y'n kamp fethys, an kesunans teg a hedh, « *an sita veur a veu rynnys yn tri rann* » ; yn mysk an vyktymys toellys ha hudys, kampoow an best ha'n fals-profoes, an kas ha'n sorr a awen an dial erbynn an toelloryon a's tewlis dhe gelli selwyans. Henn yw an prys may hwrer an thema a'n « *trevas* » dre akont goesek mayth yw an kostennow pennfenten, herwydh reson ha gwirvrens, an dyskatoryon kryjyk. Gwarnyans Jac.3:1 a gemmer y styr leun y'n termyn ma : « *Ow breder, na vedhes meur a'gas tus owth omri dhe dhyski, rag hwi a woer y fydhyn breusys moy tynn* ». Y'n termyn ma a'n « *plagys* », an gwrians ma yw kampoellys gans an ger ma : « *Ha Duw a borthas kov a Babylon Veur dhe ri dhedhi hanafas gwin y sorr eth* ». Apo.18 a vydh tien dhe gampoella an kessydhyans ma a'n dus kryjyk dibenn.

Gwers 20: « *Hag oll an enesow a fias, ha'n menydhadow ny veu kevys.* »

An gwers ma a wra konkludya chanj an nor, gorrys yn-dann shakys meur, ow kemeres semlant a derros ollvysel, seulabrys « *diberthys* » hag a-varr « *gwag* » henn yw, « *difeyth* ». Hemm yw an sewyans, an sywyans, a'n « *pegh ankombrys* » disklêrys yn Daniel 8:13 ha'y gessydhyans diwettha profoesys yn Dan.9:27.

Vers 21 : « *Hag y koedhas eur a warloez meur, gans pleghennow ow pesya unn dalent, a'n nev war dus ; ha tus a vlasfemyas Duw, drefenn pla an warloez, drefen bos an pla pur vras.* »

Aga ober trist kowlwrys, trigoryon an nor a vydh distruys yn aga thro ynwedh gans pla na yllons fia dhodho: meyn a « *keser* » a goedh warnedha. An Spyrys a re dhedha poes a « *unn dalent* » henn yw, 44.8 kg. Mes an ger ma « *talent* » yw moy a worthyp spyrysel selys war « *parabolenn an talentednow* ». Y'n fordh ma, ev a re dhe'n re goedhys an rol a'n re na wrug devnydh a'n « *talented* » yw, an rohow a ros Duw dhedha y'n barabolen. Ha'n gwedh drog ma a wra kostya dhedha aga bewnans, an kynsa, ha'n nessa nag o hedhys saw dhe'n wir dhewisys. Bys dh'aga anella diwettha a vewnans, i a bes dhe « *blasfemi* » (kabel) an « *Duw* » a'n nev a's kessydh.

« *Parabol an talennow* » a vydh kowlwrys yn ewn y'n eur na. Duw a re dhe bubonan, herwydh dustuni oberow y fydh; dhe Gristonyon anfydhel, ev a re ankow hag omdhiskwedhes mar gales ha fel dell dybsons ha'y vreusi. Ha dhe'n re etholys lel, ev a re bewnans heb worfenn herwydh an fydh a worrsons yn y gerensa ha'y lelder perfydh, meurhyes yn Yesu-Krist ragdha; oll anodho herwydh an pennrewl menegys gans Yesu yn Mat.8:13: « *bedhes dhis herwydh dha fydh* ».

Wosa an pla diwettha ma, an nor a dheu ha bos difeyth, heb form vyth a vewnans denel. Ytho, y hwra dasgemmeres an gnas « *downder* » a Jen.1:2.

Chaptra 17 : An hora yw diskudhys ha aswonys

Vers 1 : « *Ena, onan a'n seyth el a synsi an seyth fiol a dheuth, hag ev a gewsis orthiv, ow leverel, Deus, my a vynn diskwedhes dhis breus an hora vras usi owth esedha war an dowrow bras.* »

A-dhia'n kynsa vers ma, an Spyrys a dhiskwedh porpos an chaptra 17: an « **barn** » a'n « ***horeth vras*** » yw « ***owth esedha war dhowrow bras*** » henn yw, a rewl, herwydh vers 15, « *a boblow, bushys, kenedhlow ha tавosow* » hag, yn-dann an arwodh « *Ewfrat* », a dhiskwedhas seulabrys Europa ha'y lesyow planetek a'n kryjyans kristyon yn « *hweghves hirgorn* » a Apo.9:14: an SU, Amerika Dheghow, Afrika hag Ostrali. An ober a vreus yw

kelmys dhe guntell an « *seyth pla diwettha* », po « *seyth hanaf* » dinewys gans an « *seyth el* » y'n kynsa penn 16.

An styr ma a'n niver « **breus** » a'n niver 17 yw afydhys gans Danel 4:17 : « An **dedhyans** yw **ordenans a'n gwithoryon**, **an ervir ma** yw arghadow an syns, **may hwodhvo an re vew bos an Ughella rewl war vywterneth tus**, **ev a'n ro dhe neb a vynn**, hag ev a sev an den isella ynno »

An « *breus* » a gewsys ynno, yw an huni a deg an Duw Ollgallosek may hyll pub kreatur yn nev ha war an nor ri akont dhodho; ytho, pur bosek yw an chaptra ma. Ni re welas yn messaj an 3^a el a chaptra 14 bos an honanieth ma ow kul dyffrans a vewnans po mernans heb diwedh. Ytho, kontekst an « *breus* » yw an « *best a dhrehav a'n dor* » yn chaptra 13.

Yn despit a warnyansow istorek ha profosek, yn tro ha tro, fydh protestyek yn 1843, ha fydh adventist soedhogel yn 1994, re goedhas breusys gans Duw anwiw a'n selwyans offrys gans Yesu-Krist. Yn konfirmans a'n breus ma, yth ens i oll, devedhys y'n kevambos ekumenek profys gans fydh katolik romanek, ha'n gynselyon a'n dew bagas re dhenonsa hy natur dyowl. Rag na wul an gamm ma, an dewisys a dal res yw bos konvedhys a honanieth esel jesus-krist: rom, yn oll hy istori pagan ha pabek. Kabluster an kryjyansow protestans ha adventist yw hwath brassa drefen an ragresegoryon a'n eyl ha'y gila dhe dhisklerya ha dyski an natur dyowl ma a'n catholiceth romanek. An chanj ma a'n dhew a wra gwrians a drayturyans war-tu ha jesus-krist an unnsel selwyas ha breusyas meur. Fatel yw an dra ma devedhys bos possybyl? An dhew gryjyans re ros poester dhe gres an nor ha'n kessenysans da ynter tus; ytho a-ban na wra fydh katolik arta helghya, hi a dheu ragdha, frequentadow martesen gwell, keffrysadow bys may hyllir kevambos ha gul kevambos gensi. Ytho, breus ewn ha tybyans Duw diskwedhys yw dispresys ha trettys yn-dann an treys. An kammgemmeryans o krysi bos Duw ow hwilas yn bennag kres ynter tus, drefenn yn hwir, ev a dhampn an kammweythresow yw gwrys, dh'y berson, dh'y lagha, ha'y brinsiow a'n da diskwedhys yn y ordenansow. An pyth yw moy ter a-der henna yw bos Yesu re gewsis pur gler a-dro dhe'n mater ow leverel yn Mat.10:34 dhe 36: « *Na dybewgh my dhe vos devedhys dhe dhri kres war an nor; nyns o devedhys dhe dhri kres, mes an kledha. Rag my re dheuth dhe wul fols ynter an den ha'y das, ynter an vyrgh ha'y vamm, ynter an wohydh ha'y hweger; ha'n den a'n jevydh eskarow yn mysk tus y ji.* ». Yn y rann, nyns esa adventieth soedhek ow koslowes orth Spyrys Duw a dhiskwedhas dhedhi an Sabat seythves dydh dre y dhasserghyans yntra 1843 ha 1873, ow tiskwedhes dhedhi an dy' Sul romanek a elow « *merk an best* » a-dhia y fondyans an 7ens a vis Meurth 321. Meth o towl adventieth institutyansel drefenn, hag ev ow mos yn-rag yn termyn, y vreus a'n dy' Sul romanek dhe dhos ha bos kowethek ha broderel, dihaval dhe'n huni a Dhuw a bes bos **heb varyans an keth**, an dy' Sul kristyon a dheuth dhiworth paganeth howlek yw an acheson bosek a'y sorr. Nyns eus breus a vri saw huni Duw ha'y Dhiskwedhyans profosek a'n jeves an amkan a'gan keselwi orth y vreus. Ytho, ny dal kres kudha sorr gwiryon an Duw bew. Ha res yw dhyn breusi dell vreus ev ha notya an governansow civil po kryjyk herwydh y wolok duwysek. Dre reson a'n argerdh ma, ni a wel « *an best* » ha'y wriansow, hogen yn termyn a gres toellüs.

Vers 2: " *Gensi yth omroghas myghternedh an nor, ha gwin hy fornikasyon yth omvedhas trigoryon an nor.* "

Y'n vers ma, yma kevren gans gwriansow an "*benyn Jezebel*" kuhudhys gans Yesu Krist a eva "*gwin a avlander (po a dhiberth)*" spyrysel dh'y servysi yn Apo.2:20; traow afydhys yn Apo.18:3. An gwriansow ma a gevrenn "*an best*" ynwedh gans "*an hora* » dhe « *an sterenn Absinthe* » a Apo.8:10-11 ; an absinthe yw hy gwin toksik mayth yw hy dyskans kryjyk katolik roman kevrenys gans an Spyrys.

Y'n vers ma, an kuhudhans a wrewgh Duw erbynn an kryjyans katolik yw justifiys hogen yn agan termyn a gres drefenn an kamm yw kuhudhys owth omsettya orth y awtorita dhywyk. Skrifow an Bibel sans hag a wra y « *dew dustunier* », a dhustuni erbynn dyskans fals

an kryjyans roman ma. Mes gwir yw y'n jevo y dhyskans fals an gwella sewyans dhe'y vyktyms tennys: ankow heb diwedh; hag a justifi aga gweythres dialek a'n « trevas » a Apo.14:18 dhe 20.

Vers 3 : « *Ev a'm dug yn spyrys dhe dhownder. Ha my a welas benyn owth esedha war vest skarlek, leun a henwyn blasfemi, gans seyth penn ha deg korn.* »

«... yn difeyth », arwodh a brevyans fydh mes ynwedh a'n gewer spyrysel « segh » a'n kontekst agan « *termyn an diwedh* (Dan.11:40) », an prys ma, an diwettha brevyans fydh yn istori an nor, an Spyrys a dhisqweder an studh spyrysel a wayn y'n kontekst diwettha ma. « *An venyn a wra maystri war best kogh* ». Y'n imaj ma, Rom a rewlyas an « *best a sev a'n dor* » a verk an Statys Unys protestyek dhe'n termyn may hwrons « *gordhya merk an best* » katolik dre orfenna hy jydh powes a dheuth dhiworth an emperour Konstantyn 1^{er}. Y'n kuntell ma, nyns eus diademow namoy, na war « *seyth penn* » a Rom kryjyk, na war « *deg korn* » arwodhyow, y'n kas ma, a'n re a wra maystri war boblow kristyon europek ha bys a wra hy threylia. Mes oll an kesunyans ma yw liw pegg: « *kogh* ».

Yn Apo.13:3 ni a red: « *Ha my a welas onan a'y bennow kepar ha shyndys bys yn mernans; mes y shynd mernans a veu yaghhes. Hag oll an nor o yn marth a-dryv dhe'n best* ». Ni a wor bos an yaghheans ma drefen Kevambos Napoleon 1^{er}. A-dhia an prys na, nyns yw an pabeth katolik roman ow persekutya namoy, byttegyns, godhvydh a-dro dhe'n poester, Duw a bes hy henwel « **an best** »: « *Hag oll an nor o yn marth a-dryv dhe **an best*** ». Hemma a afydh an styryans res kyns. Esha Duw yw hwath y esha drefen na hedh hy feghosow erbynn y lagha, yn termyn a gres ha breselyow. Hag ytho esha Duw yw ynwedh esha y re etholys lel yn termyn a gres po bresel.

Gwers 4: « *An venyn ma o gwiskys yn purpur ha kogh, ha tekhes gans owr, meyn drudh ha perlys. Yth esa yn hy dorn hanaf a owr, lenwys a dhrogoberow ha plosedhes hy hora.* »

Omma arta, an deskrifans a vynnasa kewera fowtys spyrysel doktrynek. Duw a dhampnyas hy solempnyansow kryjyk; hy ofernyow ha'y eukaristiyow kasadow, ha kynsa oll, hy hwans a rychys ha pythow drudh a's hembronk dhe gevambosyow desirys gans myghternedh, tus a'n bys ha oll an dus rych a'n norvys. An "hore" a dal bos pes da hy "kliensow" po hy karadowyon.

An liw "kogh" a's teves y dardh yn "hordh" hy honan: « *purpur ha kogh* ». An termyn « *benyn* » ow tiskwedhes « *eglos* », kuntelles kryjyk, herwydh Eph.5:23 mes ynwedh, « *an sita vras a's teves myghternses war vyghternedh an nor* », dell dhysk vers 18 a'n kaptel ma 17. War-bynn, ni a yll aswon liwyow an uniformow « a'n kardinalyon ha'n epskopow » a'n Vatikan romanek. Duw a wra imaj a'n ofernyow katolik, gans devnydh an hanafas « *owr* » mayth yw gwin alkoholek supposys dhe ri imaj a woes Yesu-Krist. Mes pandr'a dyb an Arloedh y'n mater? Ev a'gan leverel: yn le y woes dasprenys, nyns eus saw an « *pystikusterow ha plosedhes hy hordh* ». Yn Dan.11:38, « *an owr* » o va cita avel tekter y eglosyow a wra an Spyrys ri dhe'n « *duw an kastylli* ».

Gwers 5 : « *War y dal yth o skrifys hanow, **mysteri**: Babylon vras, mamm an re dhiles ha pythow kasadow an norvys.* »

An « *mysteri* » yw menegys y'n vers ma yw « *mysteri* » unnsel rag an re na wra Spyrys Yesu-Krist golowi; yth ens i, yn trist, an re voyha lies. Rag, « *an sewena ha'n sewen a'n toellow* » a'n system babak dargenys a-dhia Dan.8:24-25 a vydh afydhys bys yn eur y vreus, orth diwedh an bys. Rag Duw, yth yw an « *mysteri a dhrogober* » a veu dyskwedhys ha gwrys gans an jowl yn termyn abesteli, herwydh 2 Thes.2:7 : « *Rag yma an mysteri a dhrogober owth oberi seulabrys; res yw dhe neb a'n gwith hwath kemmeres dhe-ves* ». An « *mysteri* » yw kelmys orth an hanow « *Babylon* » y honan, hag yw resonadow, drefen bos an sita hen a'n hanow na namoy. Mes Peder a ros an hanow ma dhe Rom yn spyrysel, yn 1 Pie.5:13, hag yn anfeusik rag an routhow toellys, nyns yw saw an re dewisys a wra attendya orth an manylyans

ma res gans an Bibel. Bedhewgh war a dhew styr an ger « *dor* » a verk ynwedh omma, an obayans protestant, rag kemmys ha'n fydh katholik yw unys, kemmys yw an fydh protestant liesplek, dhe vos henwys avel « *horethes* », myrghes a'ga « *mamm* » katholik. An myrghes a gevren an « *pystrifow* » a'ga « *mamm* ». Ha penn an re ma yw an « *pystrifow* » yw an dy' Sul, « *an arwodh* » a'y awtorita kryjyk hag yw kelmys dhedhi.

An styr lytherek a'n ger « *dor* » yw justifiys ynwedh drefenn na vos an intolerans kryjyk katholik awtour an kammdhyghtyansow kryjyk ynternasyonal meur. Hi re dhefolas ha gul kas dhe'n fydh kristyon dre vyna gul dhe'n vyghternedh treylya poblow an nor dhe'y obayans. Mes wosa kelli hy galloes, hy « *pystrifow* » a besyas yn benyga an re a'n Dyw a volleth ha molleth an re a venyg. Y gnas paganek a omdhiskwedh pan elow 'broder' an vusulmysi, aga kryjyans owth arvreusi Yesu-Krist avel onan a'n profoesyow byghanna.

Vers 6: « *Ha my a welas an venyn ma medhow gans goes an syns ha goes dustunyoryon Yesu. Ha, orth hy gweles, yth esen marth bras dhymm.* »

An vers ma a dhaslever lavar a Dan.7:21 ow styrya omma, « *an syns* » a vatalyas ha maystri warnedha, yw yn hwir an « *dustunyoryon Yesu* ». Hemm a dheu dhe wolowi meur myster « *Babylon Veur* ». An kryjyans roman a ev « *an goes* » an re dewisys bys yn medhwegni. Piw a dhesevsa eglos kristyon, kepar ha Pab Roma yn termynnow arnowydh, dhe vos an « *hore* » gwrys « *medhow a woes skoellys gans dustunyoryon Yesu* » ? An re dewisys, mes i aga honan. Rag, dre an profoesans, an Spyrys re wrug dhedha godhvos, tolow molderek aga eskar. An dehwelans ma dh'y gnas drog ha fell a vydh an sewyans gweladow a dhiwedh termyn gras. Mes an drokter ma a vydh yn arbennik, yn maner moy marthus hogen, natur an fydh protestans domhwelyek a'n termyn ma a dhiwedh an bys. An Spyrys a lever yn dibarow « *an sans* » hag « *an dustunioryon a Yesu* ». An kynsa « *sans* » a wodhevis helghyansow roman payanek repoblek ha emperourek ; « *an dustunioryon a Yesu* », i a veu gweskys gans Rom payanek emperourek ha pabek. Rag an hora yw sita : Rom ; « *an sita vras a'n jeves myghternses war vyghternedh an norvys* » a-dhia hy devedhyans yn Ysrael, yn Yudea yn – 63, herwydh Dan.8:9 : « *an gwella tir* ». Istori an selwyans a wra gorfenna war brevyans fydh may hwra « *an dustunioryon a Yesu* » omdhiskwedhes hag oberi rag justifia an lavar ma ; yndella i a wra ri dhe Dhuw reson da rag omdhegi rag aga sawya a'n mernans ordenys. Y'n oes na, Yowann a'n jevo resonow da rag bos marthys gans an « *kevrin* » a-dro dhe'n sita a Rom. Ny'n aswonni marnas yn y furv emperoureth pagan kales ha didruedhek a'n dannvonas yn prison dhe'n ynys Patmos. An arwodhyow kryjyk kepar ha'n « *hanaf owr* » synsys gans an « *horeth* » a allsa y sowdhan gans reson.

Vers 7: " *Hag an el a leveris dhymm: Prag yth os mar sowdhenys? My a vynn derivas dhis kevrin an venyn ha'n best a's deg, hag a'n jeves an seyth penn ha'n deg korn.*"

An « *mysteri* » nyns eus towl dhe besa bykken, ha dhyworth vers 7, an Spyrys a wra ri manylyon a wra galloes dhe Yowann ha dhyn ni drehevel an « *mysteri* » ha gul aswonn yn kler, sita Rom, ha'y rol yn imaj vers 3 mayth yw an arwodhyow, arta, gelwys.

« *An venyn* » a verk natur kryjyk a Rom babolek, y omwithas dhe vos « *gwreg an Oen* », Yesu-Krist. Mes Duw a nag an honnans ma orth hy henwel « *hore* ».

« *An best a's deg* » a dhiskwedh an rejymow ha'n poblow a aswonn ha legitima hy honnansow kryjyk. I a's teves aga oryon istorek yn « *deg korn* » a'n gwasow formys yn Europa wosa i dhe vos livrys dhiworth domyans an Rom emperourethel herwydh an imaj res yn Dan.7:24. I a sev yn le an Rom emperourethel a'n « *peswara best* ». Ha'n tiryow na a bes bys yn diwedh an keth. An oryon a way, an kevreythow a janj, ow tremena dhyworth myghternsys dhe repobligow mes an norm a fals kristoneth an pab a wra aga unya rag an gwella. Dres an 20^{ves} kansvledhen, an unyans ma yn-dann skoedh Rom yw kowlwrys gans an Unyans Europek gwrys war 'Kevambosow Rom' an 25ens a vis Meurth 1957 ha 2004.

Vers 8: « *An best a welsys o, ha nyns yw namoy. Res yw dhodho yskynna a'n islonk, ha mos dhe dhiswrians. Ha trigoryon an nor, an re na veu aga hanow skrifys a-dhia fondyans*

an bys yn lyver bewnans, a's teves marth ow kweles an best, drefenn ev dhe vos, ha nyns yw namoy, ha y hwra omdhiskwedhes arta. »

« *An best a welsys o ha nyns usi namoy* ». Trelyans: an anvodhuster kristyon a veu a-dhia 538, ha nyns yw namoy, a-dhia 1798. An Spyrys a gomend an termyn profoesys yn furvow dyffrans rag an myghterneth papal anvodhus a-dhia Dan.7:25: « *unn termyn, termynyow, hag unn hanter-termyn; 42 mis; 1260 dydh* ». Kyn wrug y anvodhuster diwedha dre ober « *an best a sev a'n islonk* », a verk an Domhwelans frynkek ha'y atelegieth kenedhlek yn Apo.11:7, omma an ger « *islonk* » yw diskwedhys avel oberieth kelmys orth an jowl, an « *Distruer* », a dhistru dhywow ha disdenhe an norvys, hag yma Apo.9:11 orth y henwel « *el an islonk* ». Apo.20:1 a wra ri an styryans: an « *dyowl* » a vydh kelmys dres « *mil vlydhen* » war an norvys disdenhes henwys « *islonk* ». Ow ri dhodho y dhallathow yn « *an islonk* », Duw a dhiskwedh bos an sita ma **bythkweth** bythkweth kelmys ganso ; po yn y domynasyon paganek, hag yw pur resnadow, mes ynwedh, dres oll y oberenn relijieth an pab, dihaval dhe'n pyth a grys lies den toellys **rag aga diswrians**, a-ban i dhe gevrenna gensi, hy « *diswrians* » diwettha diskudhys omma. Ow tisprizya an ger profosek, an vyktyms a doellow Rom, a vydh sowdhenys drefen an anvodhvos kryjyk dhe « **dhe omdhiskwedhes arta** » y'n kestudh diwettha devnydhys ha diskudhys ma. Du a dhov kov yndella, ev dhe aswonn hanow an re dewisis, a-dhia « *selva an bys* ». Aga « *henwyn* » o skrifys yn « *lyver bewnans an Oen* » Yesu-Krist. Ha rag aga sawya, ev a igoras aga skians war dhelow y brofoesansow bibel.

My a brof omma nessa analis a'n geryow ma a-dro dhe'n ger « *downder* ». Y'n preder ma, my a worr a-berth y'n kuntell diwettha tewlys gans an Spyrys herwydh y dheskrifans a'n « *best kogh* » a vers 3. Ni re'n gwelas, fowt an « *korunow* » war an « *deg korn* » ha'n « *seyth penn* » a's gorra yn « *an termyn an diwedh* » ; an huni a'gan oes. My re brederis pell bos an tybyans « *best* » ny allsa bos a-dro dhe'n dra marnas gwriansow andhyglytyn ha tebelwrys, hag ytho ny allsa bos reknys marnas dhe'n rewlyans andhyglytyn a'n dydhyow diwettha merkyes gans an prov a fydh ollvysel diwettha. Mes yn hwir, yn diwedh gwav 2020 a dermyn Duw, yma tybyans arall ow tos dhymm. An « *best* » yn hwir a ladh pup-prys enevow denel, ha'n vyktyms a'y dhyskasow humanek re beu ynfeys ha gorrewlys yw moy niverus ages an re a wre hy andhyglytyans. A-ble y teu dhedhi an omdhegyans humanek nowydh ma, tennus ha toellus? Ev yw froeth an ertach a'n tybyans rydh a dheuth a'n filosofow revolusyonek a Dhuw a verk yn Apo.11:7 yn-dann hanow an « *best a sev a'n islonk* ». An liw « *kogh* » stag dhe'n « *best* » a'gan termyn, dhyworth vers 3 a'n chaptra ma, a dhiskwedh an pegh re beu genys dre re rydhses a wrug den ri dhodho y honan. Piw a'n represent? An re a wra maystri yn howlsedhes hag a dheuth yn-mes a gryjyans kristyon, hag a's teves selvennow kryjyk drehedhys dhyworth an Katholikedh europek: an Statys Unys hag Europa oll tegys gans kryjyans katolik. An « *best* » a dhiskwedh Duw dhyn yw an diwedh a'n gwriansow profesiys yn messaj an « *an pypmes hirgorn* ». Fydh protestantek, tennys gans fydh katolik gwrys kosel, a jun protestanteth ha katoliketh milliges gans Duw, junys gans adventieth soedhek ynstitusyonek yn 1994, rag « *pareusi an gas* » a Apo.9:7-9, « *a Harmagedon* », herwydh Apo.16:16, mayth ons war-barth, wosa an « *hwegorn hweg* », dhe hembraonk erbynn an diwettha gwesyon lel a Dhuw, a with ha praktys y sabot; powes an seythves dydh arghys gans an peswora a'y dheg gorhemmynn. Y'n termyn a gres, aga hwedhlow a ughelha kerensa breder hag rydhses kowses. Mes an rydhses sklandrus ha gowek ma, gwrys frank, a wra hembraonk dhe'n « *an nessa mernans* » an bushys a lenwel an bys west; hag yw karakterys, yn rann, gans anathydhyeth, yn rann, gans difreudh, hag yn rann vyghanna, gans omrians kryjyk heb talvosogeth, drefenn aga bos dampnys gans Duw, awos aga dyskansow kryjyk gowek. Y'n fordh ma, an « *best* » denel a gemmeras yn hwir y dhallath yn « *an downder* » dell dhiskwa an Spyrys y'n gers ma, y'n styryans may teuth an kryjyans kristyon ha bos imaj ha devnydh a dybyans denel an filosofow, grek, revolusyoner frynkek po estrenyon. **Kepar ha amm Judas dhe Yesus, an garow fals humanistek a dheghtyas dres termyn an kres a**

ladh moy ages an kledha. An « *best* » a'gan termyn a gres a erit ynwedh an karakter « *tewlder* » a wra an ger « *downder* » ri dhodho yn Gen.1:2 : « *An nor o heb furv ha gwag: yth esa a dewlder war enep an downder, ha spyrys Duw ow kwandra a-ugh an dowrow* ». Ha'n karakter « *tewlder* » a'n kowethyansow a dheuth a Gristyoneth yw eritys yn paradoksal dhyworth an « *golorwys* », hanow res dhe'n prederoryon rydh revolusyonaryon Frynkek.

Ow profya an dasskrif ma, an Spyrys a gowlwra y amkan a dhiskwedhes dh'y servysi len y vreus war agan bys howlsedhes ha'y gablyansow orto. Ytho, ev a dhenaghas y beghosow pals ha'y traytours orth Yesu-Krist, an Selwyas unnik mayth yw aga gwriansow disenor.

Vers 9: « *Ottomma an skentoleth a'n jeves furneth: an seyth penn yw seyth menydh, mayth esedh an venyn warnedha.* »

An vers ma a gorfydh an lavar may feu Rom henwys yn hir dhedhi: « Rom, an sita gans seyth vre ». My re gavas an hanow ma menegys yn Atlas doroniethek koth skolyek a'n vledhen 1958. Mes nyns yw an dra dhe dhadhel; an « *seyth menydh* » gelwys « *breow* » a bes hwath hedhyw ow toen an henwyn: Capitoile, Palatin, Caelius, Aventin, Viminal, Esquilin, ha Quirinal. Y'n fase baganek ma, an breow ma, « *tylleryow ughel* », re beu oll templys grontys dhe idolys dywys hag yw dampnys gans Duw. Hag enor dhe « *an duw an kastylli* », an fydh katholik re sevis hy basilika hy honan, war an Caelius ow tiskwedhes « *an nev* » herwydh Rom. War an Capitoile, an « *penn* », yma palys an Mer, tu sivil an justis. Gwren ni styrya bos an kowethas a'n dydhyow diwettha, Amerika, ow tryghi ynwedh dhyworth « *Capitoile* » sitys yn Washington. Arta, an arwodh « *penn* » yw justifiys gans an justis ughel ma a wra diswaynya Rom, ha tryghi, yn y dro, an drigoryon a'n nor, « *yn y bresens* » herwydh Apo.13:12.

Vers 10: « *Yma ynwedh seyth myghtern: pypm re goedhas, onan a wra bewa, y gila nyns yw devedhys hwath, ha pan dheffo, res yw dhodho triga berr dermyn.* »

Y'n vers ma, dre an lavar « *seyth myghtern* », an Spyrys a ascrib dhe Rom « *seyth* » governansow rewl a dheu war-lergh an eyl y'n gila, rag an hwegh kynsa: an vyghterneth a-dhia -753 bys yn -510; an Repoblek, an Konsuleth, an Diktatura, an Triumvirat, an Emperoureth a-dhia Octavius, Cesar Augustus may feu Yesu genys, ha'n Tethrarkieith (4 emperoryon kesunys) yn seythves le ynter 284 ha 324, hag a afydhys an manylyans « *res vydh ev durya berrdermyn* » ; yn hwir 30 blydhen. An emperour nowydh Konstantin 1^{er} a wra kildenna uskis a Rom ha triga yn Est dhe Vyghans (Konstantinopol henwys arta Istanbul gans an Durkyon). Mes a-dhia 476, emperoureth howlsedhes Rom a derr ha'n « *deg korn* » a Danyel hag a Dhiskwedhyans a gemmer aga honannewsys ow kul myghternethow Europa howlsedhes. A-dhia 476, Rom a remayn yn-dann an Ostrogothow, may fydh delivrys yn 538, gans an jeneral Belisarius dannvenys gans y luow gans an emperour Yustinianus trigys yn Est yn Konstantinopol.

Gwers 11: « *Ha'n best esa, ha nag yw namoy, yw ev y honan myghtern ethves, hag yma ev yn mys an seyth, hag ev a wra mos dhe dhiswrians.* »

An « *myghtern ethves* » yw an governans kryjyk papal selys yn 538 dre dhekre emperourek faveradow an emperour Justinian 1^{er}. Ev a worthybis yndella dhe govynn y wreg Theodora, kyns « *hora* », a wrug maystri rag Vigile onan a'y gowetha. Dell verk an gwers 11, an rejym papal a omdhiskwedh dres termyn an « *seyth* » governans kewsys hag a furv nowydh heb par dell verk Daniel avel myghtern « *dyffrans* ». An pyth a veu kyns dhe'n termyn a'n « *seyth* » myghtern kyns, yw hanow an penn kryjyk roman re beu res dhe'n emperours seulabrys ha dhyworth y dhallath: « *Pontifex Maximus* », lavar Latin treyllys avel « *Penn Pont* », hag yw ynwedh, a-dhia 538, hanow soedhek an Pab Katholik Roman. An governans roman usi owth existya y'n termyn may tegemmer Yowannes an welesigeth, yw an Emperoureth, henn yw, an hweghves governans roman ; hag yn y dermyn, an hanow a « *penn pont* » yw degys gans an emperour y honan.

Dehweles Rom war an gwlas historiek yw drefenn myghtern Frankek, Clovis 1^{er}, « treyllys » dhe'n fayk kryjyans kristyon a'n termyn, yn 496; henn yw, dhe'n Katholiketh Romanek re obeysa dhe Gostentin 1^{er} hag o seulabrys gweskys gans molleth Duw a-dhia 7 Meurth 321. Wosa an domynans emperoureth, Rom a veu omsettyes ha rewlys gans poblowlow estren ow tos yn tremenansow bras. An fowt konvedhes a yethow dyffrans ha gonisogethow yw sel an troblyow ha'n strifow a jyns a dhistruis unnsys ha nerth romanek. An weyth ma yw gwrys gans Duw y'n dydhyow ma yn Europa rag y wanhe ha'y ri dh'y eskerens. Molleth prevyans 'Tour Babel' a with y effeythyow ha'y effeythuster dres an oesow ha'n milvledhynnow dhe hembronk an dus yn anfeususter. A-dro dhe Rom, yn diwettha, hi a dheuth yn-dann rewlys an Ostrogothys Arian, ow sevel orth an fydh Katholik Roman skoodhys gans emperours Bysantyon. Ytho, res o dhedhi bos delivrys a'n rewlys ma rag bos possybyl yn 538 selya system an Pabow Romanek war hy thir. Rag kowlwul an dra herwydh Dan.7:8-20, « *teyr korn a veu iselhes* » a-rag an pabeth (*an korn byghan*) ; yma poblowlow owth avoydya an pabeth romanek a'n Epskopow a Rom, yn kettermyn, yn 476, an Heruli, yn 534, an Vandali, hag yn 10 Gortheren 538, « gans hager-awel ergh », ryddhes a'n omsettyans Ostrogoth gans an jeneral Belisarius dannvenys gans Justinian 1^{er}, Roma a allas entra yn hy reyth pabek unnik, maystrius hag anvodhek, ordenys gans an emperour na, war-wovynn Vigilius, an kynsa pab gwir. A-dhia an eur na, yma Roma redevedhys « an sita vras a's teves myghternses war vyghternedh an nor », a vers 18, a wra mos dhe'n « distryans », dell yw styrys gans an Spyrys, omma, an eyl tro wosa vers 8.

Nyns yw an pabeth ow trehedhes yn-dhyworth Sen Peder dell lever ev, mes a-dhyworth dekret Justinian 1^{yn} an emperour bysantin a ros dhodho y ditel ha'y awtorita kryjyk. Ytho, an dy' Sul a veu ordenys gans an emperour roman Constantin 1^{yn} an 7ves a vis Meurth 321 ha'n pabeth a'n justifi a veu selys gans an emperour bysantin Justinian 1^{yn} yn bledhen 538; dew dhydh gans an sewyansow moyha euthek rag oll an kenedhel. Ynwedh yn 538 y kemmeras Epskop Rom an titel a Bab rag an kynsa prys.

Vers 12: " *An deg korn a welsys yw deg myghtern, na dhegemmersons hwath myghternyeth, mes i a dhegemmer awtorita avel myghternedh dres unn our gans an best.*"

Omma, yn kontrari dhe Dan.7:24, an messaj a gows orth termyn pur verr y'n diwedh a'n "termyn an diwedh".

Kepar ha yn termyn Daniel, yn termyn Yowann, an "deg korn" a'n emperoureth roman ny re gemmersa hwath po dasgemmeres aga honanrewder. Mes, an kontekst slynkys y'n kapitel ma 17 ow pos an diwedh a'n bys, yth yw an rol may hwra an « deg korn » y'n kontekst ma yn kever res yw kowsys gans an Spyrys, dell wra an gwersow a sew y afydhyha. « *An eur* » profoesys a dheskern an termyn a'n diwettha prevyans a fydh dargenys, yn Apo.3:10, dhe'n penn-tus lel a'n adventieth seythves dydh a 1873. An messaj o ragon ni, aga heryon, an re lel a'n golow adventieth res gans Yesu-Krist, dh'y dhewisys, yn 2020.

Herwydh an kod profosek res dhe'n profoes Ezeiel (Ezek.4:5-6), « *one day* » profosek a dal « *one year* » gwir, hag ytho, unn « *hour* » profosek a dal 15 dydh gwir. An meur a vrasans a vessage an Spyrys a wra kampolla teyr gweyth an lavar « *in a single hour* » y'n chaptra 18, a'm gorra dhe dhisklerya bos an « *hour* » ma ow targedna an termyn yntra dalleth an 6vesth of the « *seven last plagues* » and the glorious return of our divine Lord Jesus who comes back in the glory of the Archangel « *Michael* » to snatch his elect from programmed death. This « *hour* » is therefore the duration of the « *bresel Harmagedon* ».

Vers 13: " *Yma dhedha unn kynsa amkan, hag i a re aga galloes ha'ga awtorita dhe'n best.*"

Ow targedna oos an prov diwettha ma, an Spyrys a lever a-dro dhe'n "deg korn": " *Yma dhedha an keth towl, hag i a re aga galloes ha'ga awtorita dhe'n best*". An amkan ma a gevrenn yw gul dhe oll an treusvyworyon a'n tressa bresel nuklerek gul vri a'n sabot. An distryans re lehas yn feur galloes breselek an kenedhlow koth europek. Mes, an fethoryon a'n

kas, an brotestans amerikanek a gwayn dhyworth an treusvyworyon, gorhelghyans dien a'ga soverenita. An acheson yw dyowl, mes an koedhys ny'n aswonn, ha'ga spyrys delivrys dhe Satnas ny yllons gul marnas y vodh.

Nyns yw marnas a-dhyworth kesunyas an « *dragon* », a'n « *best* » hag a'n « *fals-profoes* », may hwra an « *deg korn* » ri dhe-ves aga awtorita dhe'n « *best* ». Ha'n omri ma yw skilyes gans an devnydh a wodhevyansow a wra plagys Duw dhedha. Yntra deklaryans an dekret a vernans ha'y weythresans, termyn a 15 dydh yw res dhe'n withoryon sabot dhe dhewis « *arwoh an best* », y 'dy Sul' roman mostys gans gordhyans howl payanek. Dehweles Yesu-Krist ow pos rag an gwenton kyns an 3ves a vis Ebrel 2030, marnas kammgemeryans yw yn styryans an ger « *our* », y koedh dhe'n dekrey a vernans bos gwrys rag an dydh na po dydh yntredhi ha dydh an gwenton 2030 yn agan kalender usys a-lemmyn.

Rag konvedhes yn ta pyth a vydh studh an termyn diwettha, kemmer a-berth an fethow a sew. Nyns yw diwedh termyn gras aswonnys saw gans an re dewisys a wra y junya orth gorhemmynn an lagha dy' Sul ; yn keworra, wosa henna. Rag an bush a boblow diskryjyk ha rebellyek hwath yn few, nyns yw gorhemmynn an lagha dy' Sul avel musur a les ollgemmyn heb sewyansow ragdha. Ha nyns yw saw wosa godhevel an pymp pla kynsa, may hwra aga sorr dialek aga hemmeres dhe asenti yn tien dhe'n ervirans a « *ladha* » an re yw diskwedhys dhedha avel an re sy gablus a'ga hennys nevek.

Vers 14: « *I a vatal orth an oen, ha'n oen a wra aga fetha, drefenn ev dhe vos Arloedh an arlydhi ha Myghtern an vyghternedh, ha'n gelwys, an dewisys ha'n len a vo ganso a wra aga fetha ynwedh.* »

« *I a wra omladh erbynn an Oen, ha'n Oen a wra aga fetha ...* », drefenn ev dhe vos an Duw oll-galloesek na yll nagonan sevel er y bynn. « *Myghtern myghternedh hag Arloedh arlydhi* » a wra gorfenna y nerth duw dhe vyghternedh ha arlydhyon, an re grevys yn tir. Ha'n re dewisys re gonvedhas an dra a wra fethya ganso. An Spyrys a dhri kov omma a'n tri arwodh res gans Duw dhe'n re a saw hag re omgemmeras war hyns an selwyans a dhalleth ragdha gans an stat spyrysel « *gelwys* » hag a dreylyas y'n stat « *dewisys* », dre « *an lelder* » diskwedhys war-tu ha Duw an gwrier hag oll y wolow bibel. An kas a vynnir yw an kas « *a Harmagedon* », d'Apo.16:16 ; « *an our* » le may « *lewder* » a'n « *dewisys* » « *gelwys* » yw prevys. Yn Apo.9:7-9, an Spyrys a dhiskwedhas pareusieth an fydh protestant rag an « *kas* » spyrysel. Condemnyes dhe verwel, drefenn aga lelder dhe'n sabot, an re dewisys a dhustun a'n fydhians gorrys yn ambosow profoesys gans Duw ha'n dustuni ma res dhodho, a re dhodho an « *gordhyans* » a wovynn yn messaj kynsa el Apo.14:7. An defendoryon ha skoodhyoryon a'n dy' Sul gwrys ynni a gyv, y'n prov ma, an mernans a vynnons ri dhe'n re dewisys a Yesu-Krist. My a borth kov omma, dhe neb yw skoptik ha doutya bos Duw ow ri mar a vri dhe dhydhypow powes, agan mab-den dhe gelli y bysnans heb diwedh drefenn an vri re ros dhe « *dew wydhenn* » a'n lowarth norvys. « *Harmagedon* » a wra gweres war an keth pennrewl yn le an « *dew wydhenn* » yma dhyn hedhyw « *dydh aswonnvos da ha drog* », dy' Sul, ha « *dydh an bywnans sanshes* », an sabot po dy' Sadorn.

Vers 15: « *Hag ev a leveris dhymm: An dowrow a welsys, mayth esedh an hora warnedha, yw poblow, bushansow, kenedhlow, ha tавosow.* »

Vers 15 a re dhyn an alhwedh a aswir dhe'n « *dowrow* » mayth esedh « *an hora yw esedhys* », honanieth poblow europek gelwys « *kristyon* », mes yn arbennik, fals ha toellüs « *kristyon* ». Europa a'n jeves an arwodh a guntell poblow a gews « *yethow* » dyffrans; hag yw gwannhe an unyansow ha'n kesunveransow gwrys. Mes y'n termyn diwettha, yth us an yeth Sowsnek avel pons ha favorek an chanjyow keswlassek; an dyskans ollgemmyn a dus a leha effeythuster arv molleth duwel ha sevel orth towl y Greater. Y worthyp ytho a vydh moy euthek: ankow dre vresel hag yn diwedh, dre splannder y dhevedhyans gloryus.

Vers 16: « *An deg korn a welsys ha'n best a gas an hora, a'y diwiska ha'y noethhe, a dhebri hy kig, ha'y leski dre dan.* »

An vers 16 a dhargan towl an chaptra 18 a dheu. Ev a afydh trelyans an « *deg korn ha'n best* » a wosa hy skoodhya ha hy apposya, a worfenn gans hy distrui « *an hora* ». My a dhros kov omma, bos « *an best* » an rewlys a gevrenna galloesow civil ha kryjyk, hag y tevnydh y'n kest ma, galloes pobel Amerika protestans yn sodhogel ha poblow Europa Katholik ha protestans, ha « *an hora* » a dhevnydh an kler, henn yw, awtoritys dyskans an galloes kryjyk Katholik: an venajow, an oferysi, an eskobow, an kardinalys ha'n Pab. Ytho, y'n trelyans, poblow Europa Katholik ha pobel Amerika protestans, an dhew viktim a wowyow Rom, a sev erbynn an kler a Gatholiketh Pabek Rom. Hag i a « *hi a vydh leskys gans tan* » pan wra Yesu, der y interventyans glorijs, terri y fas dynsek toellus dyabolus. An « *deg korn* », « *hi a vydh diwiskys ha noethhes* » drefen hi dhe vewa yn rychys, hi a vydh noethhes, ha drefen hi dhe wiska semlant sansoleth, hi a vydh gwelys « *noeth* » henn yw, yn meth spyrysel, heb bos vyth ewnder nevek dh'y gwiska. An manylyon, « *i a wra dybri hy hig* », a dheskrif freudh goesek y gessydhians. An vers ma a afydh them an « *trevas* » a Apo.14:18 dhe 20: Goresek dhe'n grappys a sorr!

Vers 17: « *Rag Duw re worras yn aga holonn dhe gowlulla y dowl ha dhe gowlulla unn keth dowl, ha dhe ri aga myghternsys dhe'n best, bys pan vo gorfennys geryow Duw.* »

Vers 17, yn-dann niver an vreus, y hwra diskwedhes dhyn tybyans posek a Dhuw nevek a wra tus kammthyghtya po omdhoen yn andhistowek. Duw a styr omma, may fo y re dewisyys konvedhys, ev dhe vos an unn Mester a'n 'gwari euthyk' a wra bos settys yn le y'n termyn ordenys. Nyns yw an towl re beu desinys gans an jowl, mes gans Duw y honan. Pup-tra re dharganas yn y Dhiskwedhyans meur hag ughel a denn dhe Dhaniel hag Apokalypse re hwarva, po yw hwath dhe hwarvos. Ha drefen '*diwedh tra yw gwell ages y dhalleth* » herwydh Ecc.7:8, Duw a vynn ragon ni, an prov diwettha a lelder a wra agan diberth dhyworth an Gristonyon fals ha'gan gul gwiw dhe entra yn y eternita nevek wosa distruians nukleriek an Tressa Bresel an Bys. Nyns eus dhyn saw gortos gans fydhyans drefenn bos puptra a vydh ordenys war an nor « *towl* » desinys gans Duw y honan. Ha mar pydh Duw ragon, piw a vydh er agan pynn, a-der an re na mayth yw aga « *towlow* » ladhoryon a dreyl er aga fynn?

Pyth a styr an manylder « *bys pan vo kowlwys geryow Duw* »? An Spyrys a gews a-dro dhe'n diwedh res dhe'n « *korn byghan* » pabek dell yw profyes seulabrys, yn Dan.7:11: « *My a viras ytho, drefenn an geryow goethus a leveris an korn; ha ha my ow mires, an best a veu ledhys, ha'y gorf a veu distruiys, res dhe'n tan dhe vos leskys* »; yn Dan.7:26: « *Ena y teu an vreus, ha'y vestrynsi a vydh kemmerys dhiworto, ha distruiys ha diswrys bys vykken* »; ha Dan.8:25: « *Drefenn y sewenans ha sewena y doell, ev a'n jevydh goeth yn y golonn, ev a wra diswrys lies den a vewa yn kres, hag ev a omdhrehav erbynn Penn an pennow; mes ev a vydh terrys, heb assayans dorn vyth* ». Remenant an « *gerow Duw* » a-dro dhe dhiwedh Rom a vydh diskwedhys yn Apo.18, 19 ha 20.

Gwers 18: « *Ha'n venyn a welsys, yw an sita veur a's teves myghternses war vyghternedh an norvys.* »

Gwers 18 a re dhyn an prov moyha konvynkys bos « *an sita veur* » yn hwir Rom. Godhvydhyn hemma, an el a gews orth Yowann yn bersonel. Ynwedh, ow leverel dhodho: « *Ha'n venyn a ty a welas, yth yw an sita veur a'n jeves myghternses war vyghternedh an norvys* », Yowann yw ledys dhe gonvedhes an el dhe gews a Rom, « *an sita gans seyth menydh* », hag, yn y oes, a rewlyas yn emperourek war dyffrans myghternedh oll hy Emperourek veur trevesigeth. Yn hy furv emperourek, yma hi seulabrys « *myghternses war vyghternedh an norvys* » ha'y gwitha yn-dann hy maystri pabek.

Y'n chaptra ma 17, y hyllir y weles, Duw re guntellas y dhiskwedhyansow ow ri galloes d'identifia gans surheans an « *hore* », hy eskar a « *trygh an oesow* » kristyon. Ytho, ev a re dhe'n niver 17 styr gwir a'y vreus. Hemm yw an derivadow a'm hembraonkas dhe brisia penn-bloodh an 17^{ves} kansblydhen a dhalleth an pegh a dheuth gans an komendians a'n

dydh howl an 7ves a vis Meurth 321 (dydhyans soedhogel mes 320 dhe Dhuw) a wrug ni dhe vewa y'n vlydhen 2020 lemmyn tremenys. Ni a yll gweles bos Duw re verkis hi yn hwir gans molleth heb par y'n istori a'n oes Kristyon (Covid-19) a wrug kawsya fowt erbysieth ollvysel moy ter ages Nessa Bresel an Bys. An mollethow erell a vreus gwir Duw a dheu nessa, ni a wra aga diskudha, dydh wosa dydh.

Diskwedhyans 18: an hore a dhegemmer hy heyn

Wosa diskwedhes an manylyon a wra aswon an hore, pennskrif 18 a wra agan hembronk y'n kettsten, pur arbennik, a dhiwedh an « *kas Harmagedon* ». Geryow a dhiskwa an syns: « *eur heyn Babylon vras, mamm horyow an norvys* »; eur an « *trevas* » goesek.

Vers 1 : « *Wosa henna, my a welas el arall ow tiyskynna a'n nev, hag ev a'n jevo awtorita vras; ha'n nor a veu golowys gans y splannder.* »

An el a'n jeves awtorita vras yw a bagas Duw, yn hwir, Duw y honan. Mighal penn an eledh yw hanow arall re veu degys gans Yesu-Krist dhe'n nev kyns y venystri dor. Yth yw yn-dann an hanow ma, ha dre'n awtorita re veu aswonys dhodho gans an eledh sans, ev a dewlis yn-mes a'n nev an jowl ha'y dhywolow, wosa y vudh war an grows. Ytho, yn-dann an dhew hanow ma y teu ev arta dhe'n nor, yn splannder an Tas, rag kemmeres yn-bann y dus dewisys; dewisys drefenn aga lelder hag y feu diskwedhys an lelder ma dre brevyans. Y'n keth studh ma y teu ev dhe enora gans y lelder an re re obayas yn fur orth ri dhodho an « *gordhyans* » a wre ev y hwilas a-dhia 1844 herwydh Apo.14:7. Orth witha an sabot, y re etholys re'n glorifias avel Duw kreator, an titel a bew yn lel a-dhia y wruthyl bewnansow nevek ha dor.

Vers 2 : « *Ev a armas gans lev ughel, ow leverel: Hi re godhas, hi re godhas, Babylon vras! Hi re dheuth ha bos trigva dhe dhywolow, harber rag pub spyrys avlan, harber rag pub edhen avlan ha kasadow,* »

« *Hi re gwympys, re gwympys, Babylon vras!* ». Yma dhyn an keth lavar a Apo.14:8 y'n vers 2 ma, mes nyns yw leverys avel profoesek y'n prys ma, mes drefen bos provow a'y koedh res dhe dus a dreusvyw an termyn diwettha ma a'y ober dynsek toellüs. Yma ynwedh koedha mask sansoleth Babylon an pabow romanek. Yn hwir, hi yw « *trigva dywolow, kevren pub spyrys avlan, kevren pub edhen avlan ha kasadow,* ». An kampoell a'n « *edhen* » a dhre dhyn kov bos a-dryv an oberow dor an awenow nevek a'n eledh drog a gas Satan, aga hembrenkyas, ha'n kynsa rebellyas a'n kreashyon dhywyk.

Gwers 3: « *drefenn oll an kenedhlow dhe eva gwin sorr hy fornikashyon, ha myghternedh an nor dhe omri gensi yn fornikashyon, ha gwikoryon an nor dhe wul rychder der nerth hy splannder.* »

« *... drefen oll an kenedhlow dhe eva gwin konnar hy anlagedh,*... » An agressivedh kryjyk a dheuth war-wartha dre vras drefenn gallos an pabow katholik romanek, neb, ow kovynn bos ow servya Yesu-Krist, a dhiskwedhas dispresyans dien rag an dyskansow a omdhegyans a dhyskas ev dhe'y dhyskyblon ha'y abesteli war an nor. Yesu leun a jenter, an pabow leun a sorr; Yesu, patron a uvelder, an pabow, patronow a wokni hag a goeth, Yesu ow triga yn boghosedh materyel, an pabow ow triga yn rychys ha splannder. Yesu a sawyas

bewnansow, an pabow a wrug merwel yn afydh hag yn euver niverow diniver a vewnansow denel. Nyns o an kristonedh katholik romanek pabek ma nyns eus hevelepter vyth gans an fydh res avel patron gans Yesu. Yn Daniel, Duw a dharganas « *sewen hy toellow* », mes prag y hwrug an sewena ma bos kevys? An gorthyp yw sempel: drefenn Duw dhe ri dhodho. Rag y tal dhyn perthi kov y vos avel kessydhyans rag « *an nessa trompeth* » dhyworth Apo.8:8, may hwrug ev drehevel an rewl krev ha kales ma dhe gessydhyans treuspass an sabot gesys a-dhia an 7ves a vis Meurth 321. Yn studhyans kehevelep gans an plaow a wra gweskel Ysrael rag an fydhuster dhe arghadow Duw, yn Lef.26:19, Duw a leveris: « *My a derr goeth agas nerth, my a wra agas nev avel horn, ha agas dor avel pres* ». Y'n kevambos nowydh, an rejym pabek a veu drehevys dhe gollenwel an mollethow keth na. Y'y dowl, Duw yw an Keth, an Breusydha ha'n Tormentor oll war-barth, dhe gonfortya govenow y lagha kerensa ha'y wirvreus perfydh. Treuspassa an sabot re gostyas, a-dhia 321, pur gostek dhe'n dynaseth, re beas hy tholl yn breselyow ha ladvaow heb reson, hag yn klevesow marwel a wrug an Duw kreator distru. Y'n vers ma, « *an plosedh* » (po « *an disord* ») yw spyrysel, hag y tiskwa omdhegyans kryjyk anwiw. An « *gwin* » a verk y dhyskas a dhineyth, yn hanow Krist, « *an sorr* » ha kas dyowl yn mysk oll an poblow re dheuth, dredhi, benygys omledhys po omledhoryon.

Nyns yw res kudha kabel an dyskans katholik kabel an genedhel oll, hag yn ogas dh'y leun a-der ranna an gwerthow ughelhes gans Yesu-Krist. Mar evas myghternedh an bys "*gwin an plosedh*" (*plosedh*) a « *Babylon* », yth yw drefen avel « *hore* », y hwra ev prederi yn unnig a blesya an kliensow; hemma yw an rewl, res yw dhe'n kliens bos pes da mar ny vynn ev dehweles. Ha'n Katholiketh re wormolas an krevder bys yn ughella nivel, bys y'n drogober, ha'n kerensa a rychys ha bewnans avel lymm. Kepar dell dhyskas Yesu, an re a's teves hevelep a omguntell war-barth. An dus drog hag goethus a via kellys yn neb kas gensi po heb hi. Kovyans: an drogder a entras yn bewnans denel dre Kain, ladhador y vroder Abel a-dhia dalleth istori an nor. « *Gwikoryon an nor re dheuth ha bos rych dre alloes hy rychys* ». Hemma a dhispleg sewena an rewlys pabek katolik romanek. Nyns yw an varchons a'n nor ow krysi saw yn mona, nyns yns i omrians kryjyk mes mar kwra an kryjyans aga rychhe, y teu ha bos koweth da, ha hwansys ynwedh. An desten diwettha a'n thema a'm led dhe aswon yn arbennik an varchons protestans amerikanek drefenn an nor dhe styrya a'n kryjyans protestans yn spyrysel. A-dhia an 16^aves kansvledhen, Amerika gledh, protestans dre vras yn hy dalleth, re dhegemeras tus spaynek katolik ha dhiworth an termyn na, an kryjyans katolik re beu kehaval dhe'n kryjyans protestans. Rag an pow ma, le mayth yw an 'business' unnsel an pyth a vern, nyns eus difransow kryjyk na fella. Gwaynys gans an plesour a rychhe may hwrug an dasformyer a Jenevre, Yowann Calvin, y gennertha, an varchons protestans a gav yn kryjyans katolik an fordh dhe rychhe nag o kavadow yn skwir protestans dalleth. Templys an brotestans yw gwag gans fosow noeth, ha'n eglosyow katolik re beu gorlenwys a dhasserghyansow gwrys yn daffar presyous, owr, arghans, olifans, oll an daffar a venegir an thema ma yn vers 12. Ytho, rychys an kryjyansow katolik yw, dhe'n Arloedh Duw, an styryans a wanheans kryjyans protestans amerikanek. An Dollar, Mammon nowydh, re dheuth ha kemmeres le Duw yn kolonnow, ha'n desten a dhyskasow re gollas pub les. Yma an kontrarieth mes yn furv bolitikel hepken.

Vers 4 : « *Ha my a glewas arta lev a'n nev ow leverel, Dewgh yn-mes anedhi, ow fobel, ma na gevrennowgh yn hy feghosow, na'n plaow a's teves.* »

Vers 4 a gows orth an termyn a'n diwettha diberthans : « *Dewgh yn-mes a'y mysk, ow fobel* »; yw an eur may fydh an re etholys kemmerys dhe'n nev, dhe dhyerbynna Yesu. An pyth a dhiskwa an vers ma yw an pols a'n « *trevas* », them a Apo.14:14 dhe 16. I a vydh kemmerys, drefenn dell lever an vers, ny dalons « *kemmeres rann* » yn « *plaow* » a wra gweskel Rom babak ha'y gleth. Mes, an tekst a lever yw res na vo « *kemmeres rann yn hy feghosow* ». Ha drefenn an pegh meur yw an powes dy' Sul, « *arwoedh an vest* » enorys gans an Gatholigion ha'n Brotestans yn prov diwettha fydh, ny yll an gryjygyon a'n dew bagas

kryjjans chyf kemeres rann yn kemmerans an re dewisys. **Res yw pup-prys 'Dienk a Babylon'**, byttegyns y'n vers ma, an Spyrys a worr pols orth an prys mayth yw an chons diwettha presentys a obaya dhe'n arghadow ma a Dhuw drefen bos an proklamans a lagha dy' Sul merk diwedh an termyn ras. An proklamans ma a vri an omwodhvos a oll an treusvyworyon a'n « *hweghves hirgorn* » (Tressa Bresel an Bys) a wra gul dhedha omglywes responsadow yn-dann lagas attendyse an Dyw gwrier.

Vers 5: « *Rag y feghosow re veu kuntellys bys yn nev, ha Duw re borthas kov a'y drogoberow.* »

Yn y lavarow, an Spyrys a awgemm imaj an « Tour Babel » may ma hy hanow yn gwreydhenn yn hanow « Babylon ». A-dhia 321 ha 538, Rom, « *an sita veur* » le may ma « *horek* » hy « *trôn* », hy « *sans* » esedh pabek a-dhia 538, re gressyas hy feghosow erbynn Duw. A-dhia nev, ev re withas rekord ha skrifa hy feghosow kuntellys dres 1709 blydhen (a-dhia 321). Dre y dhehwelyans splann, Yesu re dhisqwedhas rejym an pab ha rag Rom ha'y fals sansoleth, devedhys yw an eur dhe dhela aga drogoberow.

Gwers 6: « *Gwrewgh hy fêa kepar dell wrug hi pêa, ha rewgh dhedhi dewblek herwydh hy oberow. Y'n hanaf may tewlis, tewlewgh dhedhi dewblek.* »

War-lergh avonsyans themow Apo.14, wosa *an drevas* y teu *an gwinwas*. Hag yth yw dhe'n moyha drog a'n viktimow katholik ha protestant a wowyow an katholikedh y kews Duw y lavarow: « *Gwrewgh hy fetha kepar dell wrug hi, ha ro dhedhi dewblek herwydh hy oberow* ». Yma an istori ow tiskwedhes bos y oberow an loskvaow ha tormentys y vreuslys an ynkwisys. Ytho, an keth par a dhevnydh a wra godhevel an dyskadoryon kryjyansek katholik yn dewblek, mar bos possybyl. An keth messaj yw dastellys y'n furv: « *Yn hanaf may hwrug hi skoellya, skoellyewgh dhedhi dewblek* ». Yth esa Yesu ow kul devnydh a'n imaj a hanafas rag eva dhe dhisplegya an torment a wra y gorf godhevel, bys y'n anken diwettha war grows, re via drehevys seulabrys gans Rom, orth troes menydh Golgotha. Dre an fordh ma, y kovha Yesu bos fydh katholik re dhustunyas dispresyans euthek a'n paynys re erviras y wodhevel, ytho, yma tro dhedha i dh'aga honan previ an re ma. Yn kettermyn, y fydh gwirhaval an hen lavar: na wrewgh bythkweh dhe re erell an pyth na vynnnewgh orth erell y vos gwrys dhywgh hwi. Y'n ober ma, y kollenwa Duw lagha an dial: lagas rag lagas, dans rag dans; lagha perfydh ewn mayth usi ev y honan ow kul devnydh anedhi. Mes orth nivel kuntellek, yth o kummys dhe dus hy gul devnydh, mes i re's kondamnyas, ow tybi bos gwell ha gwiryonna ages Duw. An sewyans yw drog dres eghenn, an drog ha'y spyrys ombrederus re worsyas ha dominya an poblowl westek a dheuth yn-mes a Gristonedh.

Yn Apo.17:5, "*Babylon vras*", "*an hora*", "*a synsas hanaf owrek lenwys a'y dhroktra*". An manylyon ma a darget hy oberenn kryjyek ha'y devnydh arbennik a hanaf an eukarist. Hy anvri a'n rit sakrys dyskys ha sansheys gans Yesu Krist a's teves kessydhians arbennik dhiworto. An Duw kerensa a wra le rag an Duw gwirvrens ha tybyans y vreus yw diskwedhys yn kler dhe dus.

Gwers 7: « *Kepar dell omwolghas ha mos yn rychys, yndella rewgh dhedhi payn ha galar. Rag hi a lever yn hy holonn: My a esedh avel myghternes, nyns ov gwedhwes, ha ny welav galar!* »

Yn gwers 7, an Spyrys a dhiskwa an kontrarieth a vewnans ha mernans. An bewnans heb bos tochys gans anken mernans yw lowen, heb preder, faynt, ow hwilas plesours nowydh. An "Babylon" romanek pabek a hwilas rychys a bren bewnans rych. Ha rag y gавos dhiworth tus galloesek ha myghternedh, hi a wrug devnydh a hanow Yesu-Krist ha'y wul hwath rag gwertha "ynduljansow" pardonyans peghosow. Hemm yw manylyn poes yn feur war vusur breus Duw res dhedhi y baya lemmyn yn spyrysek ha korforek. An kuhudhans a'n rychys ha'n rychys ma a worr war an feth bos Yesu ha'y abesteli ow triga yn boghosek, ow pesya gans an pyth yw res. An "*payn* » ha « *galar* » a dheu ytho dhe leel « *an rychys ha'n rychter* » a'n klerji katholik pabek romanek.

Dres hy obereth toellüs, Babylon a lever yn hy holonn : « *Yth esov vy a'gan esedh avel myghternes* » ; hag a afydh « *hy myghterneth war vyghternedh an nor* » a Apo.17:18. Ha herwydh Apo.2:7 ha 20, hy « *trôn* » yw yn Vatikan (vaticiner = profoesa), yn Rom. « *Nyns ov vy gwedhwes vyth* » ; hy gour, Krist, mayth yw hi owth ombrofya bos y wreg, yw bew. « *Ha ny welav vy galar vyth* ». Mes a-vesydh selwyans a-ves a'n Eglos, yn-medh hi dhe oll hy fesoryon. Hi re'n leveris mar lieskweyth may hwrug hi krysi ynno. Ha hi yw sertan yn hwir hy bos ow reynya bys vykken. A-ban driga ena, a ny veu res dhe Rom an hanow a 'sita heb diwedh'? Dres henna, ow pos skoodhys gans galloesow howlsedhes an nor, yth esa dhedhi resonow da dhe grysi hy bos anvorthadow ha dinamm yn denel. Ny wrug hi own a alloes Duw ynwedh, drefenn hi dhe ombrofya y servya ha'y worthypa war an nor.

Gwers 8: « *Drefenn henna, y'n keth jydh, y teu hy flaow, ankow, galar ha divoetter, ha hi a vydh leskys dre dan. Rag galloesek yw an Arloedh Duw a's breusas.* »

An gwers ma a dhiwedh hy omdhismygyansow oll: « *drefenn henna, yn keth jydh* » ; an prys may teu Yesu arta yn golewder, « *y plagys a dheu* » yw, an kessydhians gans Duw a dheu; « *ankow, galar, ha divoetter* » yn hwir, y'n ordyr arall y hwer an taklow. Ny verwir dre nowodh yn unn jydh, ytho, yn kynsa, « *divoetter* » spyrysel yw koll bara bewnans hag yw sel a fydh kristyon. Ena « *galar* » yw degys dhe verkya mernans an dus yw ogas dhyn, gans neb y kevren omglywansow teyluyek. Ha wor'tiwedh, « *ankow* » a frapp an peghador kablus, drefen « *gober pegh yw ankow* », herwydh Rom.6:23. « *Ha hi a vydh leskys gans tan* », herwydh an darganow profetek a veu dasleverys yn Daniel ha Diskudhans. **Hi re wrug leski war hy leur-koes kemmys kreatur, yn afek, mayth yw yn perfydh ewnhynsek Duw hi dhe verwel hy honan y'n tan.** « *Rag galloesek yw an Arloedh a's breusas* » ; ha hi owth oberi yn tennus, an fydh Katholik a ros gordhyans dhe Varia, mamm Yesu, neb a omdhiskwedhas yn sempel avel an flogh byghan a synsi yn hy diwvregh. An gwel ma a dennas an enevow denel, gorrys yndann an taves. Benyn, moy es henna, mamm, ass o an kryjyans ow tos ha bos kosel! Mes devedhys yw an eur a wirionedh, ha Krist, neb a'n breus, re omdhiskwedhas yn golewder Duw Ollgallosek; ha'n galloes dhywyes ma a Yesu-Krist, re'n diskudhas, a'n distru, orth y dhelivra dhe sorr dialek y vyktymow toellys.

Vers 9: « *Hag oll myghternedh an nor, re wrug fornika gensi ha bewa yn rychys, a wra oela ha kyni warnedhi, pan welons mog an tan hy leski.* »

An vers ma a dhiskwedh gnas an « *myghternedh an nor re omros gensi d'andereth ha dhe splannder* ». Yth yw kemmerys a-dhynto, myghternedh, lywydhyon, dyktatours, oll hembrenkysi an kenedhlow re ros gwellheans dhe sewena ha gweythres an fydh Katholik, hag a asent, y'n prov diwettha, dhe'n ervirans a ladha an withoryon sabot. I a « *oela ha kyni a wra drefenn dhedhi, pan welons mog a'y leski* ». Yn apert, myghternedh an nor a wel an studh dhe vos mes a'ga galloes. Ny wraons i rewlya denvyth namoy hag i a wel marnas tan Rom gans an vyktymys tuekys, daffar ow kul dial Duw. Aga oelva ha'ga kynvann yw justifiys dre reson an gwerthow a'n bys, re's hembrenkas dhe'n ughella galloes, ow koedha yn harow.

Vers 10: "Ow sevel a-bell, ownek a'y galar, i a lever: *Gwarth! Gwarth! An sita vras, Babylon, an sita galloesek! Yn unn our y teuth dha vreus!*"

An « *sita heb diwedh* » a verow, hi a losk ha myghternedh an nor i a sev a-bell dhiworth Rom. I a'n jeves own lemmyn a gevrenna hy thybyans. An pyth a hwer yw, **ragdha, gwarthbras Gwarth! Gwarth! An sita veur, Babylon:** « *gwarth* », **hi re godhas, hi re godhas, Babylon veur** » yw leverys diwweyth kepar ha, « *An sita galloesek!* ». « *galar meur* », dell o Spyrys re dharganas, yn Apo.2:22-23. « *Yn unn our y teuth dha vreus!* » ; dehwel Yesu a dheu dhe verkya termyn diwedh an bys. An prov diwettha re verkya « *unn our* » arwoedhel profoesys yn Apo.3:10, mes lowr vydh Yesu-Krist dhe omdhiskwedhes, rag oll an studh a-lemmyn dhe vos treyllys, ha'n prys ma, « *unn our* » yn lytherel a vydh lowr rag kavos an chanj marthys ma.

Vers 11: «*Ha gwikoryon an nor a oel hag a drist yw drefenn hi, drefenn na bren denvyth aga hethyow namoy,*»

An Spyrys a vynnrik an prys ma «*marchoryon an nor*» ow kul war an spyrys kenwerthel amerikanek degemmers gans an treusvyworyon dres oll an nor, dell veu kampoellys yn studhyans chaptra 17 kyns. I ynwedh «*a oel hag a dristh drefenn hi, drefenn na bren denvyth aga hentren namoy;...*». An vers ma a bwys war gabluster an protestyoryon rag an fydh katolik may hwrons y berthitristh, ow tustunia yndella a'ga omattachya personel dhe *hi* dre lesyans erbyziek. Ytho, yn kontrarieth dien, ober an dasserghyans a veu genys gans Duw rag kuhudha kabluster an pab romanek ha daswul an gwiryonedhow konvedhys; an pyth a wrug yn aga termyn an dasserghoryon gwir kepar ha Peder Valdo, John Wicleff ha Martin Luther. An varghtigyon a wel yn tristeth, i ynwedh, an talvowgow a garons ow koedha yndann aga dewlagas, a-ban vewons yn unnigva rag plesour a voetha dre aga gwriansow kenwerthyl; gul negys a wra konkludya lowenow aga bywnans.

Gwers 12: «*hentren a owr, a arhans, a veyn drudh, a berlys, a lien fin, a purpur, a say, a kogh, a bub eghenn a brenn aroglus, a bub eghenn a draow a ivor, a bub eghenn a draow yn prenn pur dhrudh, yn kober, yn horn hag yn marbel,*»

Kyns esedha an divers materyow yw sel an kryjyans idolatres Katholik Romanek, my a dhasson omma, an poynt arbennik ma a'n gwir fydh dyskys gans Yesu-Krist. Ev re dheklaryas dhe'n venyn Samaritane: «*Benyn, yn-medh Yesu, kryj dhymm, an eur a dheu pan na vydh owth gordhya an Tas na war an menydh ma na yn Yerusalem. Hwi a wordh an pyth na wodhowgh; ni, ni a wordh an pyth a wodhon, **rag selwyans a dheu dhyworth an Yedhewon.** Mes an termyn a dheu, hag yma ev ow tos lemmyn, mayth adore an gwir wordhyoryon an Tas yn spyrys hag yn gwirder; rag an re ma yw an wordhyoryon a hwila an Tas. Duw yw Spyrys, ha **res yw** y koedh dhe'n re a'n gordh, y wordhya yn spyrys **hag yn gwirder**.* (Yowann 4:21-23) ». Ytho, nyns eus edhomm a vategyal na daffar vyth dhe'n gwir fydh, drefenn hi dhe vos selys yn unnik war studh a vrys. Hag yn sew, an bys krev ha ladr a'n jeves boghes bern a'n gwir fydh ma, drefenn na voogha denvyth, marnas, a spyrysel, an re dewisys. An re dewisys a wordh Duw yn spyrys, ytho yn aga thybyans, mes ynwedh, yn gwir, ytho y tal dhedha aga thybyansow bos drehevys war an keplever diskwedhys gans Duw. Pup-tra nag yw y'n keplever ma yw eghenn a baganieyth idolatri mayth yw Duw gwir servys avel idol. Dres hy fethow, an Repoblek Roman a dhegemmeras kryjyansow an gwlasow fethys. Ha rann veur a'y dhogmow kryjyk o dhyworth an Grekys, an kynsa gonisogeth veur a'n hen oes. Y'gan oes ni, yn furv an pab, y hyllys gweles oll an eretons ma junys gans an 'sans' 'kristyon' nowydh, ow talleth gans an 12 abostol an Arloedh. Mes, owth mos yn-hys dhe denna an nessa gorhemmynn Duw a gondaun an praktis idolatri ma, an fydh Katholik a besya gordhya imajys treghys, lymnys, po owth omdhiskwedhes yn gwelyow dyowl. Ytho, y'n ritys hy gordhyansow y hyllys gweles an idolys treghys ma a wra gorholedhi devnydhyow, rag kemmeres furv; devnydhyow may hwra Duw y honan diskwedhes an rol anedha: « ... ; ... *karg a owr, arghans, meyn drudh, perl, lien fin, purpur, silk, kogh, pub eghenn a bren arowek, pub eghenn a dra a dhans olifans, pub eghenn a dra a bren pur dhrudh, a vrest, a horn hag a varmor, ...* ». «*An owr, an arghans, an meyn drudh, ha taklow a bris* » «*a wra omblegya dhe dhuw an kastylli krev* » myghtern pabek a Dan.11:38. Ena, «*an purpur ha'n kogh* » a wiska an hora Babylon Veur yn Apo.17:4 ; «*owr, an meyn drudh ha'n perlys* » yw hy pryntys ; «*an lien fin* » a verk hy honanieth a sansoleth, herwydh Apo.19:8 : «*Rag an lien fin yw oberow ewn an syns* ». An devnydhyow erel re veu devnydhys gensi rag hy idolow treghys. An devnydhyow a splannder a dheskrif an nivel ughel a omri an gordhyer katolik idolatrek.

Gwers 13: «*a ginnamon, a spisyow, a eleryow, a myrr, a ynkyas, a win, a oyl, a vleus fin, a gwaneth, a oijon, a dheves, a vergh, a charettow, a gorfow hag enevow tus.* »

An « *awgrymow, a myrr, a ynkys, an gwin, ha'n oyl,* » menegys a awgemm y solempnyansow kryjyk. An taklow erell yw boes ha daow hag a gows orth reyn Solomon, mab Davydh, drehevyer an kynsa tempel drehevys rag Duw, herwydh 1 Myghternedh 4:20 dhe 28. Yndella, an Spyrys a dhiskudh y assay dilagha dhe dhasserghy drehevians an « *tempel Duw* » that she « *blasfemi* », in Rev.13:6, and that she « *dhistru* », in Dan.8:11. The final precision of the verse, concerning « *korfow hag enevow tus* », denounces her collaboration with the monarchs with whom she illegally shares temporal power. In the name of Christ, she has religiously justified abominable actions, such as slavery, torture, and the killing of God's creatures; a thing that God reserves in the religious domain; this to the point that he summarizes her actions in these terms: « *yw kevys ynni, goes oll an re a veu ledhys war an nor* », orth vers 18 a'n kapten 18. Ow kul devnydh a « *enew an dus* », Duw a'n kuhudh a goll an « *enew* » res dhe'n jowl dre hy ober ha'y fowtow kryjyk fals.

Kov : Y'n Bibel ha preder Duw, an ger « *ena* » a dheu dhe styrya den yn oll y rannow, y gorf fisegel ha y breder kryjek po seykel, y brys ha'y omglywansow. An tybyans a dhiskwa « *an ena* » avel elven a vewnans, a dhellos dhyworth an korf dhe'n mernans ha triga yn-bann dhodho, yw gwrys yn tien a dhevedhyans paganek grek. Y'n kevambos koth, Duw a dhiskwa « *an enew dhe'n goes* » a'y greaduryon denel po enyvalek : Lev.17:14 : « **Rag ena pub kig yw y woes, usi ynno.** Yndella my re leveris dhe fleghes Ysrael: ny wrewgh hwi dybri goes kig vyth; **rag ena pub kig yw y woes** : piwpynag a's deber a vydh treghys dhe-ves. ». Y a gemmer an kontrari dhe'n tybyansow grek a dheu hag ombareusi orth an tybyansow filosofek a wra dos yn kenedhlow pagan. Bewnans denel hag enyvalek a worr war ober an goes. Pan vo diverys po mostys, an goes ny wra provia moy a oksyjen dhe elvennow an korf, yn arbennik an ympynnyon, skoodhyer an tybyans. Ha mar nys yw an ympynnyon proviys gans oksyjen, an tybyans a hedh ha nys eus bywnans vyth wosa an termyn diwettha; marnas kov a dhismygyans « *ena* » marow yn preder Duw bys vykken rag y « *dasserghians* » y'n termyn a dheu, pan wra ev y « *dasserghi* » po, pan wra ev y « *drehevel arta* », herwydh an kas, rag bewnans heb diwedh po rag distruians diwedhek an « *nessa mernans* ».

Gwers 14 : « *An frut a hwansa dha ena re eth dhe-ves dhiworthis; hag oll an taklow hweg ha splann yw kellys ragos, ha ny's kevydhi namoy.* »

Yn afydhyans a'n pyth re veu styrys y'n gwers kyns, an Spyrys a reken an « *whansow* » a Rom Vabon dhe'y « *ena* », y bersonedh toellüs ha dynargh. Herthyes a filosofiethow Grek, an fydh Katholik o an kynsa dhe wovyn a-dro dhe ri enev dhe enevales ha tus diskudhys war an tir nowydh. Yn hwir, yma gorthyp dhe'n govyn; ev a worr war dhewis an verb skoodhyer ewn: an den ny **a** enev, drefen ev dhe **yw** enev.

An Spyrys a wra konkludya sewenyow an vernans gwir re settas ha diskwedhes yn Ecc.9:5-6-10. Ny vydh an manylyon ma dasnowydhys yn skrifow an kevambos nowydh. Ytho, ni a wel an poester a studhya an Bibel dien. Distruiys, « *Babylon* » a'n jevydh « *kellys* » bys vykken « *an frutys a hwansa hy enev* » ha « *oll an traow hweg ha splann* » a brisia ha hwila. Mes an Spyrys a lever ynwedh: « *ragos* » ; rag an re dewiys, yn kontrari dhedhi, a wra galloes yn hirneth, bys vykken, an gwerth a'n marthusyon a wra Duw offrynna dhedha yn kevrenna.

Gwers 15: « *An varghadoryon a'n traow ma, re wrug rych drehedhi, a wra sevel a-bell, yn own a'y fayn; i a wra oela ha bos yn galar,* »

Yn versow 15 dhe 19, an Spyrys a gemmer dre nerthedh « *an varghesyon re dheuth ha bos rych dredhi* ». Daswriansow a dhiskwedh poesekter war an lavar « *yn unn our hepken* », dasleverys teyr gweyth y'n kaptel ma, kepar ha an gri « *Go-i! Go-i!* ». An niver 3 a verk perfydhder. Ytho Duw a boes, dhe afydhyans an gnas dihevelep a'n dargan profetek; an kessydhyans ma a vydh kowlwrys yn y berfydhter duwel oll. An gri, « *Go-i! Go-i!* », gwrys gwerthoryon, a dhaslever an gri gwarnyans gwrys gans y re etholys yn Apo.14:8: « *Hi re goedhas! Hi re goedhas! Babylon Veur* ». An varghadoryon ma a wel hy diswrians a-bell,

« *yn own a'y galar* ». Hag yma skila dhedha own a'n frut a sorr gwiryon an Duw bew, rag hag i ow kavos edrek orth hy diswrians, i a omworr yn hy lagas, ha mos yn aga thro dhe vos distruiys gans sorr denel ladhadow an vyktymys na yllons bos konfortys a'n toell kryjyk. An geryow ma a wra dhyn omglywes a'n charj bras a'n pythow kenwerth y'n sewena drehevys gans an eglos Katholik Romanek. An « *marghesyon* » a skoodhyas an hora ha'y dewisyansow milys ha tebellyek gwella, yn unnnik, dre hwans dhe wosa bos rych a arghans ha daow. I a dhegeas aga dewlagas a-rag oll hy oberow euthyk ha tebel, hag y tal dhedha kevrenna hy diwedh finel. Ensampel istorek yw an Parisianys a gemmeras rann a-barth an fydh Katholik erbynn an fydh dasformys a-dhia dalleth an Dasformyans yn termyn myghtern Francis 1^{er} ha wosa ev.

Vers 16: « *ha leverel: Goresek! Goresek! An sita vras, gwiskys yn lien fin, purpur ha kogh, ha tekhes gans owr, meyn drudh ha perlys! Yn unn our hepken kemmys rychys re beu distruiys!* »

An vers ma a afydh an kosten; « *Babylon veur, gwiskys yn lien fin, purpur ha kogh* »; liwyow mantelli an vyghternedh, a-ban yw dhe'n titel ma soudoryon roman a wrug gorra mantell a « *purpur* ». Ny allens i dybi an styr a ros Duw d'aga gwrians: yn sakrifis kamm, y teuth Yesu ha bos degador peghosow y re etholys diskwedhys gans an liwyow ma, *an kogh, po an purpur*, herwydh Esa.1:18. « *Un our hepken* » a vydh lowr dhe dhistrui Rom, y bab, ha'y gler, wosa dehweles yn splannder Yesu-Krist a dheu dhe lettya mernans y re etholys. Y'n prov diwettha ma, aga lelder a wra oll an dyffrans, ytho, a yllyn konvedh prag y fynn Dugh meur y nerth aga fydh ha'g kryjyans dien a dalons i usya ynno. Dres termyn hir, ny ylli marnas bos den sur bos distruiys a'n par ma « *yn un our hepken* » o tevi miryadow hag ytho, a interventyans direct Duw, kepar ha rag Sodom ha Gomorra. Y'gan oes le may hwra den maystri war tan nukleriek, an dra yw le marth.

Gwers 17 : « *Hag oll an lewyoryon, oll an re a woelya dhe'n tyller ma, an vorvoryon, hag oll an re a ober war an mor, a sevi a-bell,* »

An vers ma a dargedh yn arbennik « *an re a wra devnydh a'n mor, lewyoryon, morvoryon a woelya dhe'n tyller ma, oll a sevis a-denewen* ». Dre vrasya hwans an myghternedh dhe wara, an eglos babek re wrug hy honen rych. Hi re skoodhyas ha justifia gonis tirys anwodhvos dhe dus bys yn oos aga diskudhans, may hwrug hy servysi katholik ladhvaow euthek a boblow yn hanow Yesu-Krist. Hemm o an kas dre vras yn Amerika Dheghow ha'n vyajow goesek ledys gans an jeneral Cortés. An owr kemmerys dhyworth an tirys ma a dhehwelis yn Europa dhe wara an myghternedh katholik ha'n babeth koweth. Dres henna, an fowt war an aspek mor a dhov kov bos an rejym avel an « *best ow trevel a'n mor* » yw aga kelmys gans « *an vorvoron* » re grevhas rag aga bothva yn keffrys.

Gwers 18: « *hag i a grias, ow kweles mog y losk: Py sita o haval dhe'n sita vras?* »

« *Py tre o haval d'an dre vras?* » a grias an vorvoryon ow kweles « *mog an tan a'y leski* ». An gorthyp yw sempel ha uskis: nagonan. Rag, nys eus sita vyth re guntellas kemmys galloes, sivil avel sita emperourek, hag ena kryjyek a-dhia 538. An Katholigieth re beu eksportys yn oll tiredhow an planet marnas yn Russi may feu skonys gans an fydh orthodox est. Wosa y wolkomma, China re'n gontellas ynwedh ha'n arvethas. Mes ev a wra maystri hwath hedhyw war oll an West ha'y drelyansow yn Amerika, Afrika, hag Ostrali. Henn yw an kynsa le kryjyek tornyaseth y'n bys a den vysytoryon a bub rann a'n nor. Re a dheu dhe weles « *kowfordhow koth* », ha'n re erell a dheu dhe weles an le may trig an Pab ha'y gardinalyon.

Gwers 19: « *I a dewlis doust war aga fenn, i a oelas hag yth esens yn galar, i a grias ha leverel: Go-vys! Go-vys! An dre vras, may teuth ha bos rych dre hy rychys oll an re a's teves gorholyon war an mor, yn unn our hi a veu distruiys!* »

Hemm yw an tressa gweyth mayth yw kuntellys oll an lavarow kyns, keffrys ha'n manylyon « *yn unn our, hi a veu distruiys* ». « *An sita vras may teuth ha bos rych dre hy*

rychys, oll an re a's teves lester war an mor ». Purpos an kuhudhans a dheu ha bos pur gler, dre rychys an system pabek y hwug an vorvoryon dhe dhos ha bos rych, ow tri dhe Rom, pythow an bys. Y rychyans, Rom a'n jeves dre ranna pythow hy fesegoryon ledhys gans hy hesoedh heb diwedh, an galloes myghternsek sivil, hy breghe arvek. Avel ensampel istorek, yma genen mernans an « Templars », may feu rannys aga fythow ynter kurun Philippe Le Bel ha'n gler Katholik Roman. A-wosa, hwarva an keth tra dhe'n « Protestantys ».

Gwers 20: « *Nef, lowenha warnedhi! Ha hwi, an syns, an abesteli, ha'n profoesi, lowenhewgh ynwedh! Rag Duw re wrug dhywgh ewnhynter orth hy breusi.* »

An Spyrans a elow trigoryon an nev ha'n syns gwir, an abesteli, ha'n profoesi, a'n nor, dhe lowenhe a-dro dhe dhistruyans Babylon roman. Ytho an lowena a vydh a-dhelergh an paynys ha'n galarow a wrug hi dhe berthi po a vynnas gorra war servysi Duw an gwirder, a-dro dhe'n re dhewisys diwettha, len yn kever an sabot sanshes.

Vers 21: « *Ena el gallosek a gemmeras men haval orth men-melin bras, ha'y dewlel y'n mor, ow leverel: Yndella Babylon an sita vras a vydh tewlys yn-nans gans nerth, ha ny vydh kevys namoy.* »

An kehevelans a Rom gans "men" a brof tri tybyans. Kynsa, an pabek a wra kesstrivya erbynn Yesu-Krist yw y honan syns avel "men" yn Dan.2:34: « *Yth eses'ta ow mires, pan dhiswiskas men heb gweres dorn vyth, hag a frappyas treys an delow a horn ha pri, hag a's skollyas yn temmyn.* » Yma versow erel a'n Bibel ow ri an keth arwodh ma dhodho a « men » yn Zak.4:7 ; « *men korn penn* » yn Sal.118:22 ; Mat.21:42 ; hag Act.4:11 : « **Yesu yw an men skonys genowgh hwi drehevyoryon**, hag yw devedhys ha bos an men korn penn ». An nessa tybyans yw an kampoell dhe'n omgemeryans pabek a dhos war-lergh an abostol « Men » ; an acheson veur a « *sewenus y amovyansow ha sewenus y doell* », taklow sklandrys gans Duw yn Dan.8:25. Hemm dres oll drefenn na veu an abostol Peder bythkweth penn an Eglos Kristyon bythkweth drefenn bos an titel ma dhe Yesu-Krist y honan. An « *towl* » papal yw ynwedh « *gow* ». An tressa profyans a-dro dhe hanow fief kryjyk papal, y veur basilik henwys « Sen Peder a Rom », y dhrehevians pur gostek a wrug dhedha adoptya gwerth an « *induljansow* » a's diskudhas dhe wolok an myghyn dasformyer Martin Luther. An styrians ma a bes yn kolm tynn gans an nessa tybyans. An le a'n Vatikan re servyas avel ynkleudhva mes bedh gwirhaval Peder abostol an Arloedh o yn hwir bedh « Simon Peder an pystrier », gordhyer ha oferyas a'n sergh du henwys Esculap.

Ow treylia dh'agan oes, an Spyrans a wra profoesa erbynn an « *Babylon* » roman. Ev a borth kemmys hy diswrians dhe dermyn a dheu orth imaj a « *melen veur* » a « *men* » may hwug « *el a dewl y'n mor* ». Dre'n illustrans ma, ev a wra kuhudhans erbynn Rom kehaval dhe'n huni a veu identysys yn Matt.18:6 : « *Mes, mar sklandra nebonan onan a'n re vyghan ma a grys ynnov, gwell via ragdho mar pe kregys a-dro dh'y gonna melen a velin, hag y vos tewlys yn down an mor* ». Hag yn hy hessedhyans, ny wrug hi sklandra onan yn unnsel a'n re vyghan ma a grys ynno, mes bush. Unn dra yw sur, yw bos, wosa bos « *distruys, ny vydh hi kevys namoy* ». Ny wra hi nevra gul drog dhe dhenvyth arta.

Vers 22: « *Ha ny vydh klewys ynna arta son an telynnyon, an vusigoryon, an piboryon ha'n trompours, ny vydh kevys ynna neb krefter a neb greft, ny vydh klewys ynna tros an velin,* »

Ytho an Spyrans a dhrehevel an sonow musyk a dhiskwedhas difater ha lowena trigoryon Rom. Kettell vydh distruys, ny vydhons i klewys ena namoy. Yn fordh spyrysel yma kampoell dhe gennow Duw may feu klewys aga geryow gans an keth effeyth avel sonow musyk an *gwarioryon an pib po an trompeth* » ; a parable given in Matt.11:17. He also evokes the « *trosow* » made by craftsmen overwhelmed with work orders, for from an ancient city came only the « *trosow* » of professional activities among which, the « *tros an velin* » that turned to grind cereal grains, or to sharpen cutting tools like the sickle and scythe, knives and swords; this, already in ancient Chaldean Babylon, according to Jer.25:10.

Vers 23: "ny wra golow an lugarn splanna na fella y'th chi, ha ny vydh klywys lev an gour pries ha'n wreg pries y'th chi, drefenn bos dha vorer an re vras a'n nor, drefenn bos oll an kenedhlow toellys gans dha husow,"

"Ny wra golow an kantol splanna namoy y'th chi." Y'n yeth spyrysel, an Spyrys a wra gwarnya Rom na wra golow an Bibel dos dhedhi namoy dhe ri chons dhedhi a vos golowys may hwrello godhvos an gwiryonedh herwydh Duw. An imajys a Yer.25:10 yw kemmerys arta mes "kanow an gour pries ha'n venyn pries » a dheu ha bos « lev an gour pries ha'n venyn pries na vydh klewys namoy y'th chi ». Y'n spyrys, yth yw an levow a alowansow Krist ha'y Eglos Dewisyys orth enevow kellys mayth omdreylons ha bos selwys. An chons ma a vydh gyllys bys vykken, wosa y dhistruyans. « Rag dha varc'hadoryon o brassa a'n bys ». Dre y doell an re vras a'n nor y hwrug Rom y greyth Katholik lesa war lies pobel a'n nor. Hi re's devnydhyas avel kannasow hy kenwerth kryjyk. Ha'n sewyans yw bos « oll an kenedhlow re beu toellys gans dha husow ». Omma, Duw a dheskrif an oferyow katholik avel « husow » a verk an gordhyansow paganek a'n pystrioresow ha pystrioresow dyowlek. Gwir yw, ow kul devnydh a formulyow formalistek ha dasleverel, an kryjyans katholik a as le gwann dhe Dhuw an kreator dhe omdhiskwedhes. Ny assay ev y wul, drefenn ev dhe ri dhodho « du estren » yn Dan.11:39 ha nevra y aswon avel wonis; nyns yw an « iswas Mab Duw », hanow an Pab, y iswas. An vers nessa a wra ri an reson.

Gwers 24: «ha drefenn bos kevys ynni goes an brofoesi ha'n syns hag oll an re a veu ledhys war an nor.»

«... ha drefenn bos kevys ynni goes an brofoesi, an syns,» : Kales, diwostydh, heb omglewans ha fel yn oll hy istori, Rom a wrug hy fordh dre woes hy ladhvaow. Gwir o rag Rom bagan mes ynwedh rag Rom babesek a wrug dhe vyghternedh ladha hy feshegyoryon, an servysi a veu golowys gans Duw neb a vedha hardh dhe dhisklerya hy natur dyowl. Re a veu gwithys gans Duw kepar ha Valdo, Wyclif ha Luther, re erell ny veu ha i a worfennas aga bewnans avel mertheryon an fydh, war loskvenow, kewriow, pilloryow po galghes. An gwel profosek a weles hy oberow hedhi, a-der-dro, ny yll saw lowenhe trigoryon an nev ha'n sans gwir a'n nor. «... hag oll an re a veu ledhys war an nor » : Neb a wra an vreus ma a woer pyth a gews, rag ev a holyas gwriansow Rom a-dhia y fondyans yn 747 kyns agan oes. Studh an bys yn dydhyow diwettha yw an frut diwettha dineythys gans an howlsedhes ow tryghi ha dominya poblow erel an nor. Rom vyghterneth ha'n repoblek a dhybris poblow an nor re beu gorrys yn-dann hy awtorita. Skantlyn an kowethas ma a drigas an keth ha bos 2000 vledhen a Gristonedh gwir ha fals. Wosa Rom pagan, Rom an pab a dhistruyas imaj kres Krist hag a gemmeras dhiworth mab-den an skantlyn a wrussa gwynnvys an poblow. Ow ri reson dhe ladha an eyn gwir dyskyblon Yesu-Krist, hi a igoras an fordh dhe omdhalghyansow kryjyk a wra hembronk mab-den dhe dryja bresel an bys euthyk genocidal. Nyns yw heb acheson yw an rewllys a ladha diskwedhys yn fordh poblek gans bagasow arvek islamek. An kas ma a'n islam yw gorthyp diwedhes dhe vreselyow an growsys dallethys gans Urban II a-dhiworth Clermont-Ferrand an 27ves a vis Du 1095.

Apocalypse 19 : An omlad Harmagedon a Yesu-Krist

Vers 1 : « *Wosa henna, my a glewas yn nev kepar ha lev krev a routh veur ow leverel: Alleluya! An selwyans, an gordhyans, ha'n galloes yw dh'agan Duw, »*

Yn keskeyn dhe'n kynsa penn 18, an re dewisys dasprenys sawys a omgavas yn nev, degadores a'n « *hanow nowydh* » a verk aga gnas nowydh nevek. Lowena ha heudhder a rewl as ha'n eledh nevek lel a wormolas Duw an Selwyas. An « *routh niverus* » yw dihaual dhe'n « *routh na allsa denvyth y nivera* » menegys yn Apo.7:9. Hi a dhiskwedhas kuntelles a eledh nevek sans Duw a wormol y « *gordhyans* » drefenn yn gwers 4, an re dewisys a'n nor symbolys gans an « *24 henavek* » a worthyp ha afydhya aga akordyans gans an lavarow kewsys, ow leverel : « *Amen!* » Henn yw : Yn gwiryonedh !

An arghadow a'n termow « *selwyans, gordhyans, galloes* » a'n jeves y resoun. An « *selwyans* » re beu res dhe'n re etholys dor ha dhe'n eledh sans re ros « *gordhyans* » dhe Dhuw an gwrier, neb, dh'aga sawya, a wrug galow dh'y « *galloes* » dhywyk dhe dhistru an eskerens kemmyn.

Gwers 2: « *drefenn y vreusyow dhe vos gwir ha ewn; rag ev re vreusis an hora vras a legris an nor gans hy fornikashyon, hag ev re dhialas goes y wesyon orth y govynn arta dhyworth y dhorn.* »

An re dewisys a's tevo yn kemeneth syghes gwiryonedh ha gwir justys yw leun a'n lowena ha lenwys lemmyn. Y'n muskokter dall, an dusenn dibargys dhyworth Duw a dybis y halla gul lowena an boblow diwettha dre vedheghe normal y justys; nyns o lesys saw an drog drefenn an dewis ma ha, kepar ha kanker, ev re omlesas dres korf oll an dusenn. An Duw mas ha tregeredhus a dhiskwa yn y vreus a « *Babylon veur* » an huni a ro an mernans a dal godhav an mernans. Nyns yw akt a dhrogder, mes akt a wirvreus. Ytho, pan na wor chastya an kablus namoy, an wirvreus a dheu ha bos anwirvreus.

Gwers 3 : « *Hag yn nessa prys i a leveris: Alleluya! ...ha y mog a yskyn dhe oesow an oesow.* »

Gwrys yw an imaj yn tuel, rag « *an mog* » a'n tan a dhistru Roma a wra disomdhiskwedhes wosa hy distruyans. An « *osow an osow* » a dhiskwedh an pennrewl a dhur bys vykken hag a wra omdhiskwedhes yn unnsel dhe'n re a wayn an provyansow ollvysel a'n nev ha'n nor. Y'n lavar ma, an ger « *mog* » a dhiskwedh distruyans ha'n lavar « *osow an osow* » a'n jeves effeyth a dhur bys vykken, henn yw leverel distruyans diwedhek; nevra ny sev a-dhistowgh. Yn hwir, dhe'n gwella, « *an mog* » a yll sevel yn brysow an re vyw avel kov a weythres splann gwrys gans Duw erbynn Rom, eskar goesek.

Gwers 4: " *Hag an peswar henavek warn ugens ha'n peswar kreatur bew a omblegyas ha gordhya Duw a'ga esedh war an tron, ow leverel: Amen! Alleluya!*"

Yn hwir! Meur ras dhe YaHWéH! ... yn-medh war-barth an dus dasprenys a'n nor ha'n bysow re drig pur. Gordhyans Duw yw merkyes gans ombleggyans; furv legitim yw reservys dhodho yn fordh unnik.

Vers 5 : « *Hag y teuth lev yn-mes a'n tron, ow leverel: Gormelewgh agan Duw, hwi oll y wesyon, hag a'n own, byghan ha bras!* »

An lev ma yw 'Micaël', Yesu Krist yw, an dhew dherivas nevek ha dor a-dreus mayth omdhiskwa Duw dh'y greaduryon. Yesu a leveris: 'hwi neb a'n own', yndella ev a dhros kov a 'own' Duw a veu res yn messaj kynsa el Apo.14:7. An 'own a Dhuw' ny wra saw konkludya an gorthyp skentel a greador dhyworth y Greawder a'n jeves galloes a vewnans ha mernans warnodho. Kepar dell dhysk an Bibel yn 1 Yowann 4:17-18 : « *an kerensa berfeyth a dewl own dhe-ves* » : « *Kepar dell yw ev, yndella yth on ni ynwedh y'n bys ma: yn hemma yma kerensa perfeyth ynnon, may fo fydhyans dhyn yn dydh breus. Nyns eus own yn kerensa, mes an kerensa berfeyth a dewl own dhe-ves; rag own a styr kessydhyans, ha neb a'n jeves own nyns yw perfeyth yn kerensa.* ». Ytho, seul moy a gar an dewisys Duw, seul moy ev a'n gorthyp, ha seul le brassa yw an resonow rag y own. Dewisys yw tus dewisys gans Duw yn mysk an re vyghan, kepar ha'n abesteli ha'n dyskyblon uvel, mes ynwedh tus vras kepar ha'n myghtern meur Nebukadnesar. An myghtern ma a vyghternedh yw ensampel perfydh a'n pyth, kyn fo ev mar vras yn mysk tus, nyns yw myghtern saw kreatur gwann yn kehevelans dhe Dhuw an Greawder Ollgalloesek.

Vers 6 : « *Ha my a glewas kepar ha lev routh veur, kepar ha tros dowrow bras, ha kepar ha tros taranow krev, ow leverel: Alleluya! Rag an Arloedh agan Duw oll-galloesek re entras yn y wlaskor.* »

An vers ma a guntell lavarow gwelys kyns. An « *routh veur* » kehevelys dhe'n « *tros dowrow bras* » yw representys gans y Greador yn Apo.1:15. An « *lev* » a gews yw mar « *lies* » na yllons bos kehevelys marnas dhe'n taranow, an « *tros an taran* ». « *Alleluya! Rag an Arloedh agan Duw oll-galloesek re entras yn y wlaskor.* » An messaj ma a verkas ober an « *seythves hirorn* » yn Apo.11:17 : « *ow leverel: Ni a ras dhis grasyans, Arloedh Duw oll-galloesek, neb yw, ha neb o, rag ty re gemmeras dha alloes meur ha kemmeres perghennogeth a'th gwylaskor* ».

Vers 7: " *Lowenhewgh ha bedhewgh pur lowen, ha rewgh glori dhodho; rag dededhys yw demedhyans an oen, ha'y wreg re ombareusis.* "

An "lowena" ha "joy" yw justifiys yn tien, rag termyn an "kas" yw tremenys. Y'n "gordhyans" nevek, "an wreg", kuntelles an re dewisys dasprenys a'n nor re junyas gans hy "an gour", Krist, an Duw bew "Mikael", YaHWéH. Y'n lok a'ga herens nevek oll, an dasprenys ha Yesu-Krist a wra solempnya gool an « *demmedhyansow* » a'ga unya. « *An wreg re ombareusis* » ow restorya oll an gwiryonedhow divin re wrug an fydh katholik disomdhiskwedhes yn y versyon a'n fydh kristyon. An « *pareusieth* » re beu hir, drehevyes war 17 kansblydhen a istori kryjyk, mes yn arbennik a-dhia 1843, dydh dalleth an edhom divin a'n dasvewnyansow divers re dheuth ha bos porres, henn yw oll an gwiryonedhow na veu dasvewnys gans an dasserhyoryansow protestans helghys. An kowlwrians a'n pareusans ma re beu kowlwrys gans an diwettha adventorys a'n seythves dydh dissenterys re drigas yn apposyans Duw ha'n golow a ros Yesu dhodho bys y'n diwedh ha seulabrys bys y'n dalleth ma a 2021 may hwrav skrifa an versyon ma a'y wolowys.

Vers 8: « *ha res veu dhedhi omwiska yn lien fin, splann, pur. Rag an lien fin yw oberow ewn an syns.* »

« *An lien fin* » a styr « *oberow ewn a* » gwir diwettha « *sans* ». An re ma « *oberow* » a elow Duw « *ewn* » yw froeth an diskwedhyansow a dheuth yn kettermyn a-dhia 1843 ha 1994. An lyver ma yw an froeth diwettha a dhiskwa an awenow a ros Duw a-dhia 2018 dhe'n re a gar ha benniga ha « *pareusi* » rag an « *dymargh* » menegys y'n vers ma. Mar pennig Duw

an « *oberow ewn* » gans y wir « *sans* », y'n kontrari part, ev re vollethis ha gasa, bys yn y dhistrui, kamp an fals sans mayth yw « *an oberow* » o « *anghywir* ».

Vers 9: « *Ha'n el a leveris dhymm: Skrif: Gwynn aga bys an re yw gelwys dhe woes dymargh an oen! Hag ev a leveris dhymm: An geryow ma yw geryow gwir Duw.* »

An bless ma yw res dhe'n syns dasprenys dre woes Yesu-Krist, mayth o an kynsa dus yn-dann danow Dan.12:12 (*Gwynn aga bys an re a wortos bys dhe 1335 dydh*) an kynsa dus a vydh symbolys yn ewn gans an « *144 000* » po 12 X 12 X 1000 a Apo.7. Mos a-bervedh y'n nev rag bywnans heb diwedh yw skila a lowena veur a wra « *gwynn aga bys* » an re a'n jevydh an chons na. Nyns yw chons yn unnik a vri rag kavos an gwirebow ma, mes profyans selwyans yw profys dhyn gans Duw avel « *nessa chons* » wosa eretons ha dampnya pegh hendasek. Ambos selwyans ha lowenow nevek a dheu yw sertys avel onan a ambos Duw a'n yowynkneth, gwiw a'gan fydh drefen ev dhe synsi y ambosow heb hedhi. Prevyansow dydhyow diwettha a wra edhom a surheansow mayni le na vydh dout namoy. An re etholys a dalvosedh ombareusi war an fydh drehevys war ambosow Duw diskwedhys, rag an pyth yw skrifys yw leverys kyns. Henn yw prag yma an Bibel, an Skryptor sans yw henwys: Ger Duw.

Gwers 10: « *Hag y koedhis orth y dreys rag y wordhya; mes ev a leveris: Gwith a'n gwra! My yw dha geskoweth a wonis, ha'n keth a'th vreder a'n jeves dustuni Yesu. Gordhyans Duw. Rag dustuni Yesu yw spyrys an profoesans.* »

Duw a dhastevnydh kammgemmeryans Yowann dh'agan diskwedhes y vreus a'n fydh Katholik a dhysk dh'y eseli an eghenn ma a wordhyans a'n kreatur. Mes, ev a vyn keffrys an fydh Protestans a wra an kamm na ynwedh dre enora « *dydh an howl* » pagan devedhys a Rom. An el a gews orto yw heb dhout « *Gabriel* » an charjys a genedhel dhywyes ogas dhe Dhuw re omdhiskwedhas seulabrys dhe Daniel ha Maria, an vamm « *degores* » a Yesu. Mar ughel dell yw, « *Gabriel* » a dhustun a'n keth uvelder avel Yesu. Ny hwila saw an titel a « *kethwas gonis* » a Yowann bys dhe'n diwettha etholys adventist dibrofyans a'n termyn diwettha. A-dhia 1843, an etholys re beu gansa « *dustuni Yesu* » a verk herwydh an vers ma « *spyrys an profoesans* ». Adventistys re withas, rag aga koll aga honan, an « *spyrys profoesans* » ma dhe'n ober gwrys gans Ellen G. White, kannas an Arloedh yntra 1843 ha 1915. Yndella, i re settya finweth orth an golow res gans Yesu. Mes, « *an spyrys a brofoesans* » yw ro heb worfenn a dheu dhyworth keverester gwir yntra Yesu ha'y dhyskyblon hag a worr poes kyns oll war y ervirans dhe ri karg dhe was a dhewis gans oll awtorita y dhuwdh. An lyver ma a dheg dustuni a'n dra ma, « *an spyrys a brofoesans* » yw hwath pur weythresek ha gallos ev pesya bys diwedh an bys.

Gwers 11: « *Ena my a welas an nev igerys, hag otta, margh gwynn a omdhiskwedhas. Neb a varghogas warnodho yw gelwys Len ha Gwir, hag ev a vreus ha gasa gans gwirvreus.* »

Yn an skeusen ma, an Spyrys a'gan dri arta, war an nor, kyns an trygh finel ha distruyans '*Babylon vras*'. An Spyrys a dhiskwedh an prys may hwra Krist, pan dhehwel, sevel orth an rebeloryon a'n nor. Yn Yesu Krist glorifiys, Duw a dheu mes a'y anweladewder: '*an nev yw igerys*'. Ev a omdhiskwedh yn imaj an '*kynsa sel*' a Apo.6:2, marghogyon yw, Lywyer, gyllys '*yn tryghor ha dhe fetha*' marghogys war '*march gwynn*' imaj a'y gamp merkyes gans glander ha sansoleth. An hanow '*len ha Gwir*' a wra omri y'n skeusenn ma a worra an gwrians yn hirheans an termyn diwettha profoesys gans an hanow « *Laodicea* » yn Apo.3:14. An hanow ma a styr « *pobel breusys* » hag a voe afydhys omma gans an manylyans : « *Ev a vreus* ». Ow tislepya ev dhe « *omsett gans gwirvreus* », an Spyrys a dhrehevel an prys a'n « *omsett Harmagedon* » a Apo.16:16, may hwra ev omladh erbynn kamp an anghonterth rewlys gans an jowl hag unnhes dre enor riys dhe'n « *dydh an howl* » drehevys dhyworth Konstantyn 1^{er} ha pabow katolik romanek.

Vers 12: « *Y dhewlagas o kepar ha flamm tan; war y benn yth esa lies diadem; yth esa hanow skrifys warnodho, na aswonn denyth, marnas ev y honan; »*

Owth aswon kontekst an gwely, y hyllir konvedhes bos 'y *dhewlagas*' kehevelys dhe '*flam tan*' ow mires orth kostennow y sorr, an rebellyon unys '*parys rag an gas*' a-dhia Apo.9:7-9, henn yw, a-dhia 1843. Styr '*lies diadem*' degys war 'y *benn*' a vydh res dhe vers 16 a'n chaptra ma: ev yw an '*Myghtern myghternedh ha Arloedh arlydhi*'. Y '*hanow skrifys na aswonn denvyth marnas ev y honan*' a dhispleg y natur dhywol heb worfenn.

Vers 13: « *hag yth esa ev gwiskys yn dillas liwys gans goes. Y hanow yw Ger Duw.* »

An « *dillas liwys gans goes* » a dhispleg dew dra. An kynsa yw y wiryonedh a gavas dre dhinewi y « *goes* » rag daspren y re etholys. Mes an offrynn ma a veu gwrys a'y vodh y honan rag sawya y re etholys a wra gorfenna mernans aga omsettoryon ha helghoryon. Y « *dillas* » a vydh kudhys gans « *goos* » arta, mes y'n prys ma y fydh goes y eskerens « *tredhys yn kowlen an drevas a win an sorr Duw* » herwydh Esa 63 ha Disk.14:17 dhe 20. An hanow ma « *Ger Duw* » a dhiskwa an poester a vewnans a venystrans dor Yesu ha'y dhiskwedhyansow res yn kettermyn war an nor ha dhiworth an nev wosa y dhasserghyans. Agan Selwas o Duw y honan kudhys yn semlans dor. Y dhyskas heb hedhi degemmerys gans y re etholys a wra gul oll an dyffrans yntra'n bagas selwys ha'n bagas kellys.

Vers 14: « *An luys esa y'n nev a'n siwyas war vergh gwynn, gwiskys yn lien fin, gwynn, pur.* »

An imaj yw splann, an « *gwynn* » a burder a verk sansoleth kamp Duw ha'y liesekedh a elow re drigas lel. An « *lien fin* » a dhiskwa aga « *oberow ewn* » ha pur.

Verset 15 : « *A'y anow yth esa ow tos kledha lymm, dhe weskel an kenedhlow; ev a's pug gans gwelenn horn; hag ev a drett gwinwrybel konnar Duw Ollgalloesek.* ».

An « *ger Duw* » a verk an Bibel, y « *ger* » sans a guntellas y dhyskas a ledyas an dewisys yn y wiryonedh dhywyk. Dydh y dhehwelyans, an « *Ger Duw* » a dheu avel « *kledha lymm* » dhe ri mernans dh'y eskerens rebellyek, disputyek, argyans, parys dhe skoellya goes y dhewisys diwettha. Distruyans y eskerens a dhispleg an lavar « *ev a's peur gans gwelenn horn* » a dheu ynwedh ober an vreus gwrys gans an re etholys a feth herwydh Apo.2:27. An towl a dhial Duw henwys « *trevas* » yn Apo.14:17 dhe 20 yw afydhys omma arta. An them ma yw displegys yn Esa.63 may ter an Spyrys bos Duw owth oberi y honan heb den vyth ganso. An acheson yw nag yw an re etholys seulabrys hembronkys dhe'n nev owth omgavos orth an drama a frapp an rebellyon.

Gwers 16: « *Yth esa war y dhillas ha war y vordhos hanow skrifys: Myghtern myghternedh hag Arloedh arlydhi.* »

An « *dillas* » a dhispleg oberow bewonydh ha « *y yghes* » a dhiskwa y nerth ha'y alloes, rag yth omdhiskwedh ev avel marghek, ha dhe vos war vargh, res yw dhe'n « *yeghesow* », an brassa a'n den, yw prevys ha gul an ober possybyl po na. Y imaj a varghogeth o posek y'n termyn passys drefenn bos an gwel a gemmeras an breselysi vreselek. Hedhyw, yma dhyn an arwodh a'n imaj ma ow leverel dhyn bos an marghek dyskador a wra maystri war bagas a dus, arwodhys gans an « *margh* » marghogys. An huni may hwra Yesu y varghogeth a-dro dhe'n re dewisys yw lesys a-lemmyn war an norvys oll. Y hanow « *Myghtern myghternedh hag Arloedh arlydhi* » yw destnans a wir gonfort rag y wel re via dewisys ha gostydh dhe arghadow dibenn an vyghternedh ha mestrysi an norvys. An destnans ma a dheriv kleryans. Nyns yw patron an vyghterneth norvys desinys war an pennnewlys a veu komendys gans Duw. Yn hwir, Duw a ros dhe Ysrael, **herwydh y govynn**, bos rewlys war an nor gans myghtern, dell leverav, « *kepar ha'n kenedhlow erell* » paganek esa owth existya y'n termyn na. Nyns o Duw saw ow korthibi orth govynn aga holonn dhrog. Rag war an nor, an gwella myghtern nyns yw saw tra « *gasadow* » a « *trevas yn tyller na wrug hasa* » ha neb a aswonn Duw ny wort gwaynya bos treyls gans y bobel rag omwellhe y honan. An patron diskwedhys gans Yesu a dhampnyas an patron tremenys war an nor a henedh dhe henedh gans poblowl foll, angodhüs ha drog. Y'n bys nevek a Dhuw, an hembrenkyas yw servyas y bobel, hag ev a gemmer oll y splannder dhiworto. An alhwedh dhe'n lowender

perfydh yw ena, rag nyns eus den vyth ow kodhevel drefenn y gila. Yn y dhehwelyans splan, Yesu a dheu dhe dhistrui an vyghternedh ha arlydhi drog, ha'ga drokter, a wrons i y ri dhodho ow leverel bos aga reyn gwir Duw. Yesu a wra aga dyski nag yw yndella; dhedha i, mes ynwedh dhe'n bush a dus a justifi aga ankomposter. Henn yw styryans 'parabolenn an talentys' hag yw kowlwrys ha gwrys y'n prys na.

Wosa an omdhalgh

Vers 17: « *Ha my a welas el ow sevel y'n howl. Hag ev a armas gans lev ughel, ow leverel dhe oll an ydhyn ow nija yn kres an nevow: Dewgh, kuntellewgh war-barth dhe'n goel meur a Dhuw, »*

Jesu Krist « *Mikael* » a dheu yn imaj an howl arwodh a wolow duvel owth omladh an fals kristonyon a wordh duw an howl a justifi chanj dydh powes gwrys gans an emperour Konstantyn 1^{yn}. Yn aga omdhal gans Krist Duw, i a wra diskudha bos an Duw bew moy euthek ages aga duw howl. Lev ughel, Jesu Krist a elow kunteles ydhyn kigdebrer.

Notyans :Res yw dhymm omma ewnhe arta na vynn an rebellysi gordhya duw howl yn kowsesek ha bodhek, mes i a dhiskwith an gwiryonedh bos dhe Dhuw, an kynsa dydh a enoryons rag aga powes seythunyek ow synsi an mostans a'y devnydh paganek y'n termyn passyes. Y'n keth vaner, aga dewis a dhiskwedh dispres bras a'n arghadow dermyn re fondyas ev a-dhia dalleth y wruthyl an norvys. Duw a niver an dydhyow merkyes gans trelyans an norvys war y ehel. Y'n prysow mayth omvyskas rag y bobel Ysrael, ev a dhaskovhas arghadow an seythun ow styrya, orth y henwel, an seythves dydh henwys "Sabot". Lies a grys y hyllons bos justifiys gans Duw drefenn aga lenduri. Naneyl lenduri na kryjyans a's teves valyans dhe'n re a strif erbynn an gwiryonedh derivys yn kler gans Duw. Y wiryonedh yw an unnvenik may hyllir kavos unnverheans dre fydh yn sakrifis bodhek Yesu-Krist. Ny vydh breusow personel klewys na aswonys gans Duw an gwrier, ha'n Bibel a afydh an pennrewl ma gans an geryow ma yn Esey 8:20: "*Dhe'n lagha ha'n dustuni! Mar ny gewsir yndella, ny vydh bora vyth dhe'n bobel* ».

Dew « *kevewiow* » a vo darbarys gans Duw: an « *kevew demedhyans an Oen* » mayth yw an gwestoryon an re etholys aga honan avel personow, drefenn, war-barth, i dhe vos « *an Wreg* ». An nessa « *kevew* » yw a'n eghen a varweluster ha'n dhegemmeroryon anodho nyns yns saw « *an ydhyn* » a breydh, an hokys, an kondorys, an bargesi, ha eghennow erel a'n par na.

Gwers 18: « *rag dybri kig an vyghternedh, kig an bennhembrynkysi breselyek, kig an re galloesek, kig an vergh ha'n re a's marghogeth, kig pubonan, rydh ha keth, byghan ha bras.* »

Wosa distruyans oll an vabmdenieth, ny vydh den vyth gesys dhe worra an korfow yndann an dor ha herwydh Yer.16:4, « *i a vydh lesys avel teyl war an dor* ». Daskevyn an vers kowal a dhysk dhyn an pyth a dharv dhe'n re yw mollethys gans Duw: « *I a verow dre gleves; ny vydh roys dhedha na dagrow na ynkleudhans; i a vydh avel teyl war an dor; i a verw der an kledha ha dre nowthedh; ha'ga horfow a vydh boes dhe ydhyn an ebron ha bestes an norvys* ». Herwydh an rol a veu res gans an Spyrys y'n vers ma 18, nyns eus den vyth a dhiank ankow. My a borth kov bos an « *mebyon* » ow tiskwedhes an poblowl ledys gans aga hembrenkysi civil ha kryjyk, herwydh Yak.3:3: « *Mar korryn an fron yn ganow an vergh may hwrellons agan obaya, ni a wra hembrenk aga horf dien ynwedh.* »

Gwers 19: « *Ha my a welas an best, ha myghternedh an nor, ha'ga luow kuntellys dhe wul bresel dhe neb o esedhys war an margh ha'y lu.* »

Ni re welas bos an « *kas Harmagedon* » spyrysel hag y'n nor, y semlans o dhe dheklarya mernans oll an kethwesyon gwir diwettha a Yesu-Krist. Kemmerans an ervirans ma a hwarva kyns dehweles Yesu-Krist ha'n rebeledh o sur a'ga dewis. Mes dhe'n eur y entra yn effeyth, an nev a igoras ow tiskwedhes an Krist divagh dialek ha'y luow elusek. Nyns eus bresel possybyl namoy. Denvyth ny yll batalyas erbynn Duw pan omdhiskwa ha'n sewyans

yw an pyth a dhiskleryas Apo.6:15 dhe 17: « *Myghternedh an nor, an dus vras, hembrenkysi breselyek, an dus rych, an dus gallosek, oll an gethyon ha'n dus rydh, omgudhsons yn mogowyow hag yn karrek an menydhyow. Hag i a leveris dhe'n menydhyow ha dhe'n karrek: Koedhewgh warnan, ha'gan kudhewgh a-dherag fas neb yw esedhys war an tron, hag a-dherag sorr an Oen; rag debrath meur y sorr re dheuth, ha piw a yll sevel?* » Orth an govyn diwettha, an gorthyp yw: an re etholys a vedha ledhys gans an rebellyon; re etholys sanshes der aga lenduri orth an Sabot sans a dharganas trygh Yesu war oll y eskerens ha'n re a'y dasprenys.

Vers 20 : « *Ha'n best a veu kemmerys, ha gensi an fals profoes, re wrussa an anethow a-dheragdhi may hwrug toella an re a gemmersa merk an best ha gordhya y imaj. I aga dew a veu tewlys yn few yn lynn danek a dan ha loskven.* »

Merkyewgh! An Spyrys a dhiskwedh dhyn an diwedh a'n breus finel dell yw pareusys gans Duw rag « *an best hag an fals profoes* » henn yw an fydh Katholik ha'n fydh Brotestant junys gans an fals adventoryon a-dhia 1994. Rag « *an poll byw a dan ha loskven* » a wra kudha an nor yn unnsel dhe benn an seythves milvlydhen rag distrui ha diswra peghadoryon, yn tiwettha, wosa an breus finel. An geryow ma a dhiskwedh dhyn styr marthus a wirvreus perfydh agan Duw gwrier. Ev a sett dibarth ynter an dus wir dhe vlanya ha'n vyktymys toellys mes kablus drefenn aga dewis. An rewlysi kryjyk yw « *tewlys yn few yn poll an tan* » drefenn, herwydh Apo.14:9, i re gentrynnas tus ha benynes an nor dhe enora « *arwoedh an best* » may feu an kessydhyans dyllys y vos.

Gwers 21: « *Ha'n re erell a veu ledhys gans an kledha a dheuth yn-mes a anow neb o esedhys war an margh; hag oll an ydhyn a veu lenwys a'ga kig.* »

An « *erel* » a-dro dhe dus anghristyon po ankryjyk a holyas an movyans keswlasek hag a obayas dhe'n arghadow ollgemmy'n heb omri personel y'n gwriansow gwrys gans an rebeledh kryjyk kristyon. Heb bos kudhys gans gwirder an goes skoellys gans Yesu Krist, ny wrussos i treusvewa dehwelyans Krist mes yth ens i ledhys dre y er, representys gans « *an kledha ow tos yn-mes a'y anow* ». An dus ma a wra dos dhe'n breus diwettha, ow kweles Duw gwir, mes ny wodhevons an payn a vernans hir a « *an poll tan* », gwithys rag an re vras ha kablus yn rebellyans kryjyk. Wosa bos a-dherag splannder an Duw meur gwrier, an Breusydh Meur, i a vydh distrui a-dhesempis.

Diskwedhyans 20: **an mil vlydhen a'n seythves milvledhen** **ha'n breus diwettha**

Kessydhyans an jowl

Gwers 1: « *Ena my a welas el ow tiyskynna a'n nev, hag ev a'n jevo alhwedh an downder ha chayn bras yn y dhorn.* »

« *El* » po kannas Duw « *a dhiyskynn a'n nev* » war an norvys, heb form vyth a vewnans dor, denel ha bestek, ow kemmeres y hanow arta « *downder* » a wra hy henwel yn Gen.1:2. « *An alhwedh* » a iger po a dhege an entrans dhe'n dor difeyth ma. Ha « *an chayn bras* » synsys yn « *y dhorn* » a dhiskwedh bos bewydh kelmys war an dor difeyth a vydh y brison.

Vers 2 : « *Ev a dhalghennas an dhragon, an sarf koth, yw an jowl ha Satan, hag ev a'n kelmas rag mil vlydhen.* »

An lavarow a verk « *Satan* » an el rebellyek, yn Apo.12:9 yw dasleverys omma. I a dhri dhyn kov a'y dhegedh ughel yn galarow dinythys gans y gnas rebellyek; galarow ha paynow korfek ha moral ynkressys war tus gans rewlysi gostydh dh'y awenow ha'y

leveryansow drefenn i dhe vos mar dhrog hag ev. Yn « *dragon* » ev a ledyas Rom pagan emperourek, hag yn « *sarf* », Rom kristyon papal mes diskudhys yn termyn an Reformyans, ev a omdhegi arta avel « *dragon* » servys gans liguow katholik ha protestant arvek ha 'dragonnades' Loeiz XIV. A'n bagas a eledh dyowl, « *Satan* » yw an unnsel treusvywer, ow kortos y vernans ekspyatory yn breus diwettha, ev a wra pesya byw hwath « *mil vlydhen* » ynys, heb kestav gans kreatur vyth, war an nor re dheuth ha bos prison diform ha gwag, pobllys yn unnsel gans korfow pedrevanek ha eskern tus ha enevales.

El an pytt war an tir difeyth: an Distruer a Apo.9:11.

Vers 3: " *Ev a'n tewlis y'n pytt, hag a dhegeas ha selya an daras a-ughto, ma na wrello toella an kenedhlow namoy, bys pan vo an mil vlydhen kowlwrys. Wosa henna, res yw dhodho bos lowsyes berr dermyn.*"

An imaj res yw kewar, Satan yw gorrys war an tir difeyth yn-dann gorher a'n lettyas a gavoës an nev; mayth omgav ev y honan yn-dann finwedhow an norm denel a wrug ev kawsya po kennertha y goll. An kreaturs vew erell, eledh nevek ha tus re dheuth ha bos eledh yn aga thro yw a-ughto, y'n nev na yll ev na fella y gavoës seulabrys a-dhia budhogoleth Yesu-Krist a-ugh pegh ha mernans. Mes y studh re gweithas drefenn na'n jeves na fella kowethyans, na el, na den. Y'n nev yma « *an kenedhlow* » a wra an vers ma kampolla heb kampolla « *a'n nor* ». Hemm yw drefenn bos an dus dasprenys a'n kenedhlow ma oll y'n nev yn gwylaskor Duw. Rol an « *kadon* » yw diskwedhys yndella; ev a'n konstryn dhe vos y honan hag ynyshes war an nor. Yn towl Duw, y fydh an jowl prisonys dres « *mil vlydhen* » hag yn diwedh an termyn ma y fydh livrys, ow kavos hedhas ha kestav gans an re varow drog dasserghys yn dasserghyans nessa, rag an « *an nessa mernans* » a'n breus diwettha, war an nor a vydh ena, dres pols, pobllys arta. Ev a dhallatho arta an kenedhlow rebellys dampnys dhe assayya heb sewena omladh erbynn an eledh sans delivrys ha Yesu-Krist an breusydher meur.

An re delivrys a vreus an re dhrog

Gwers 4: « *Ha my a welas tronys; ha dhe'n re a esedhas warnedha y feu res galloes dhe vreusi. Ha my a welas enevow an re a veu dibennys drefenn dustuni Yesu ha drefenn ger Duw, ha'n re na wrussa gordhya an best na'y imaj, ha na wrussa degemmeres an merk war aga thal ha war aga leuv. I a dhasvewas, hag i a reynas gans Krist dres mil vlydhen.*».

« *An re a esedh war an tronys* » a'n « *gallos* » ryel « *a vreusi* ». Hemm yw alhwedh posek a wra konvedhes an styr a re Duw dhe'n ger « *myghtern* ». Y'y wlaskor, yn Yesu-Krist « *Mikael* », Duw a gevren y vreus gans oll y greaduryon denel dasprenys a'n nor. Breus an dhrogow a'n nor ha'n nev a vydh kuntellek ha kevrennys gans Duw. Hemm yw an unn tu a'n myghterneth an re dewisys dasprenys. Nyns yw an domynasyon reservys dhe gategori a dhewisys, mes dhe bubonan, ha'n Spyrys a dhri kov bos yn termyn tremenys war an nor, kynsa, helghyans euthek a ladha hag ev a gows orth y gampolla: « *enew an re a veu dibennys drefenn dustuni Yesu ha drefenn ger Duw* » ; Pôl o onan anedha. An Spyrys a dreyly yndella an vyktymys kristyon a'n paganeth romanek ha'n fydh anvoderhus pabek romanek owth oberi yntra an vlydhen 30 ha 1843. Ena, ev a dargedh, an re dewisys diwettha godhevel peryl a vernans gans an « *best a dhrehav a'n dor* » a Apo.13:11-15, yn our diwettha an termyn dor; dres an vlydhen 2029 bys dhe'n kynsa dydh a'n gwenton kyns Pask an vlydhen 2030.

Herwydh derivas an « *seythves hirorn* » yn Apo.11:18, « *devedhys yw an termyn dhe vreusi an re varow* » hag henn yw devnydh an termyn « *mil vlydhen* » menegys y'n vers ma 4. Henn a vydh ober an dus dasprenys devezhys yn hebaskvos nevek Duw. Res vydh dhedha « *breusi* » an dus dhrog ha'n eledh nevek koedhys. Powl a dheriv yn 1 Kor.6:3 : « *A ny wodhowgh hwi y hwren ni vreusi an eledh? Ha ny vreusyn ni, dres henna, traow a'n bewnans ma?* »

An dasserghyans nessa rag an rebeledh koedhys

Vers 5 : « *An re varow erell ny dhasvewns bys pan veu kowlwys an mil blydhen. Hemm yw an kynsa dasserghyans.* »

Rewgh war orth an maglenn! An lavar « *Ny dheuth an re varow erell dhe vewnans bys pan veu an mil vledhen kowlwrys* » a yllir y weles avel tremen ha'n lavar a'n siw « *Hemm yw an kynsa dasserghyans* », a denn yn hwir dhe'n kynsa re varow yn Krist dasserghys yn dalleth a'n « *mil vledhen* » menegys. An tremen a gows heb y henwel a dhargan an nessa « *dasserghyans* » reservys dhe'n re varow dhrog a wra dasserghi yn diwedh an « *mil vledhen* » rag an vreus diwettha ha'n kessydhyans marwel a « *an poll a dan ha loskven* » ; hag a gowlwra an « *an nessa mernans* ».

Vers 6: « *Gwynnvys ha sans yw an re a gemmer rann y'n kynsa dasserghyans! Nyns eus galloes dhe'n nessa mernans warnedha; mes i a vydh oferysi dhe Dhuw ha dhe Grist, hag i a wra reynya ganso dres mil vlydhen.* »

An vers ma a wra konkludya yn sempel pur vras breus ewn diskwedhys Duw. An gwynnvys yw adressys dhe'n wir etholys a gemmer rann yn dalleth an « *mil vlydhen* » dhe'n « *dasserghyans an re varow yn Krist* ». Ny dons i yn breus mes i a vydh aga honan an vreusoryon y'n breus ordenys gans Duw, y'n nev, dres « *mil vlydhen* ». The « *myghternas* » of « *mil vlydhen* » announced is only a « *myghternas* » of judging activity and it is limited to these « *mil vlydhen* ». Having entered eternity, the elect do not have to fear or undergo « *an nessa mernans* », for on the contrary, it is they who will inflict it upon the judged wicked dead. And we know that these are the greatest and most wicked, cruel, and murderous religious culprits. The elect judges will have to determine the length of suffering time that each of the judged beings must individually experience in the process of their destruction of « *an nessa mernans* », nyns eus travyth kemmyn gans an kynsa mernans norvek a-lemmyn. Rag an Duw gwrier a re dhe'n tan furv y weythres distrayans. Nyns eus effeyth dhe'n tan erbynn korfow nevek ha korfow norvek gwithys gans Duw, dell brov prederi tri koweth Daniel yn Daniel 3. Rag an breus finel, korf an dasserghyans a wra gorthybi yn fordh dyffrans dhe'n korf norvek a-lemmyn. Yn Mark 9:48, Yesu a dhiskwedh dhyn y arbennikder ow leverel: « *le na wra aga pryv merwel nevra, ha na wra an tan difeudha* ». Kepar dell yw byw pub lagasenn a gorf pryv dor yn tien, y fydh bywnans yn korf an re dampnys bys yn y atom diwettha. Ytho, rychter aga leski a wra dos ha bos orth kemmys a dermyn a bayans re erviras an vreusydhyon sans ha Yesu-Krist.

An kounter diwettha

Gwers 7: « *Pan vo an mil vledhen kowlwrys, y fydh Satnas delivrys a'y brison.* »

Orth diwedh an 'mil vledhen', rag nebes termyn, ev a wra kavoes kowetha arta. Hemm yw prys an nessa 'dasserghyans' reservys dhe'n rebellyon dor.

Gwers 8: « *Hag ev a wra mos yn-mes dhe doella an kenedhlow usi yn **peswar korn** a'n nor, Gog ha Magog, rag aga huntell war-barth dhe'n vresel; aga niver yw avel tewes an mor.* »

An kowethas ma yw an re *kenedhlow* » dasserghys war an norvys oll dell dhiskwa an lavar a'n « **peder korn a'n nor** » po peswar poynt kardinal a re dhe'n weythres karakter ollvysel. Nyns eus travyth haval orth kuntellyans a'n par ma, marnas yn nivel an strateji breselyek yma hevelepter gans an kas a'n Tressa Bresel Vysel a'n « *hweghves hirorn* » d'Apo.9:13. Hemm yw an kehevelyans a wra dhe Dhuw ri dhe'n kuntellys a vreus diwettha an hanow « *Gog ha Magog* » devnydhys yn kynsa yn Ezé.38:2, ha kyns henna yn Gen.10:2 mayth yw « *Magog* » an nessa mab a Japhet ; mes munys a dhiskwedh an aspek kehevelep yn unnsel a'n govynnans ma, rag yn Esekiel, Magog yw pow Gog, hag ev a verk an Russi a wra gorra yn ober, dres an tressa bresel bys, an niver moyha a soudoryon yn oll istori bresel denel ; hag a justifi y lesans meur ha'y gonskwas uskis a dir an barth europek west.

An Spyrys a'ga hevel orth « *tewes an mor* » ow tiskwedhes yndella poester an niver a vyktyms an vreus diwettha. Yw keffrys kampolla dh'aga gostytter dhe'n jowl ha'y agentys denel diskudhys yn Apo.12:18 po 13:1 (herwydh an vershyn biblik) : ow kewsel a-dro dhe'n « *dragon* » y redyn : « *Hag ev a sevis war dreth an mor.* »

Rebel dres eghenn, Satan a dhalleth govenek arta a alloes fethya lu Duw ha toella an re dusmerys dre aga perswadya d'omledya erbynn Duw ha'y re dewisys.

Vers 9: « *Hag i a yskynnas war enep an nor, hag i a omsettyas war kamp an syns ha'n sita gerys. Mes tan a dhiyskynnas a'n nev, ha'ga devorya.* » Mes nyns eus styr vyth dhe gonsydia tir pan na yllir kachya an eskar drefen ev dhe dhos ha bos antylli; haval dhe geskowetha Daniel, na tan na travyth arall a yll aga shyndya. Hag y'n kontrari part, «*tan an nev* » a's frapp bys yn « *kamp an syns* » may nyns eus effedh vyth dhodho. Mes an tan ma « *a dheber* » eskerens Duw ha'y re etholys. Yn Zakaria 14, an Spyrys a dhargan an dhew vresel rynnys gans an « *mil vlydhen* ». An huni a-rag ha kowlwrys dre an « *hweghves hirgorn* » yw diskwedhys yn gwersow 1 dhe 3, an dhiwedh a-dro dhe'n nessa bresel ledys dhe dermyn an breus finel, ha wosa henna, an ordyr ollvysel selys war an nor nowydh. Yn gwers 4, an dargan a gows a-dro dhe dhiyskynnans war an nor a Grist ha'y re etholys yn geryow a'n par ma: « *Y treys a wra sevel an jydh na war vryn an oliv, usi a-rag Yerusalem, dhe'n howldrevel; an vryn oliv a wra folsya yn hy kres, dhe'n howldrevel ha'n howlsedhes, hag y fydh formedh nans pur vras: hanter an vryn a wra kila war-tu ha'n north, ha hanter war-tu ha'n soth.* » Kamp an syns a'n breus diwettha yw aswonys ha leel y'n fordh ma. Merkyewgh yn ta nag yw marnas orth diwedh an « *mil vlydhen* » a'n nev yw an « *treys* » a Yesu « *a wra omdhesedha* » war an nor, « *war venn an oliv hag yw a-rag Yerusalem, dhe'n howldrevel* ». Kammdremenys, an vers ma re ros bewnans dhe'n gryans kamm a reyn norsek Yesu-Krist dres an « *milvlydhen* ».

Vers 10: « *Ha an jowl, a's toellas, a veu tewlys yn lynn tan ha loskven, le may ma an best ha'n fals profoes. Hag i a vydh tormentys dydh ha nos, bys vykken ha bynari.* »

Devedhys yw an eur dhe worra yn gwrians breus an rebeledh kryjyk diskudhys yn Apo.19:20. Herwydh derivas an vers ma, « *an jowl, an best, ha'n profet fals* » yw war-barth, « *tewlys bew yn lynn tan ha loskven* » a dheu dhyworth an ober a'n « *tan a'n ebron* » hag a geworr an magma yn-dann an dor teudh rydhhes dre dorransow an groghenn a'n norvys dres oll enep an planet. An nor a gemmer ytho semlans an « *howl* » may's « *tan* » a dheber kig an rebeled, i aga honan owth omwul gordhyoryon (ankonvedhys mes kablus) a'n howl gwrys gans Duw. Y'n ober ma y kaff an kablus a'n nor hag a'n nevow an « *paynys* » a « *an nessa mernans* » profisyas a-dhia Apo.9:5-6. An skoodh res yn afair dhe'n jydh a bowes fals re gawsyas an diwedh euthek ma. Rag yn gwella prys rag an dus dampnys, mar hir dell vo, an « *an nessa mernans* » a'n jeves diwedh ynwedh. Ha'n lavar « *dhe'n oesow a'n oesow* » ny verwir dhe'n « *paynys* » aga honan mes dhe'n sywyansow distruiys a'n « *tan* » a's kaws, rag an sywyansow yw an re a vydh diwedhek ha bys vykken.

Deryow breus diwettha

Gwers 11: " *Ena my a welas tron gwynn bras, ha neb o esedhys warnodho. An nor ha'n nev a fias dhe-ves a-dherag y fas, ha ny veu kevys tyller ragdha namoy*".

« *Gwynn* » a lanwes perfydh, y « *trone meur* » yw hevelep dhe'n karakter perfydh lan ha sans a Dhuw kreator a bub bewnans ha tra. Y berfydhder ny yll godhevel bosva « *an nor* » yn y furv distruiys ha devnydhys may hwrug an breus finel y ri dhodho. Dres henna, an re dhrog a bub eghenn re beu distruiys, an termyn a arwodhyow re dremenys ha nyns eus reson vytholl dhe'n bysve nevek ha'y vilvilyow a ster dhe vos namoy; « *an nev* » a'gan tornysi bys ha pup-tra eus ynno yw removys, disomdhiskwedhys yn noth. An eur yw dhe vewnans heb diwedh yn dydh heb diwedh.

Gwers 12: « *Ha my a welas an re varow, an re vras ha'n re vyghan, ow sevel a-dherag an trone. Lyvrow a veu igerys. Ha lyver arall a veu igerys, an lyver a vewnans. Ha'n re varow a veu breusys herwydh aga oberow, war-lergh an pyth o skrifys y'n lyvrow na.* »

An re ma « *marow* » breusys dhe vos kablus a veu dassetghys rag an breus finel. Ny wra Duw unnsel a dhen, y vreus ewn a dreuch an « *brassa* » ha'n « *byghanna* », an re rych ha'n re boghosek ha gorra an keth dewis warnedha, ankow, rag an kynsa prys yn aga bewnans, kehal.

An gwersow ma a sew a dhre manylyon a-dro dhe'n gwriansow a'n breus finel. Profesys seulabrys yn Dan.7:10, an « *lyvrow* » dustunieth an eledh yw « *igerys* » ha'n dustunyoryon anweladow ma re guntellas an peghosow ha'n drogoberow gwrys gans an dus dampnys ha wosa breus pub kas gans an re etholys ha Yesu-Krist, breus finel diwedhek dihevelepys re beu adoptys gans unnveredh. Dhe'n eur a'n breus diwettha, an verdik derivys a vydh gwrys.

Gwers 13: « *An mor a dhaskavas an re varow esa ynno, ankow ha trigva an re varow a dhaskavas an re varow esa ynna; ha pub huni a veu breusys herwydh y oberow.* »

An pennrewl diblansys y'n vers ma yw gwir rag an dhew dassetghyans. An « *marow* » a dhisomdhiskwa yn « *mor* » po war an « *dor* » ; an dhew dhewis ma yw henwys y'n vers ma. Merkyewgh an furv « *trigva an re varow* » mayth yw kovhes an unnik « *dor* ». Rag yn hwir, an hanow ma yw justifiys, Duw re dherivas dhe'n den peghus : « *Poust os ha dhe'n doust y hwre't daskorr* » yn Gen.3:19. An « *trigva an varow* » ytho yw an « *douster* » a'n « *dor* ». An mernans re gowleskys dre dan tus a-weythus na yns ytho « *dehwelys dhe'n douster* » herwydh an usadow ynkledhyans kemmyn. Ytho heb nagma an kas ma, an Spyrys a dhismygh bos « *ankow* », hy honan, a wra daskorr an re re weskis yn neb furv pynag; ow konvedhes an diswrians dre dan nuklerek na as merk vyth a gorf denel diswrys yn tien.

Gwers 14: « *Ha'nkow ha trigva an varow a veu tewlys y'n lynn tan. Hemm yw an nessa ankow, an lynn tan.* »

« *Ankow* » o pennrewl a sevel yn tien erbynn bywnans, gans an amkan a dhistrui kreaturs may feu aga bywnans breusys ha dampnys gans Duw. Nyns eus porpos dhe vewnans saw profya dhe Dhuw omgussulyans nowydh rag y dhewis a gowetha bys vykken. Wosa an dewis ma dhe hwarvos, ha'n re dhrog dhe vos distruiys, « *ankow* » ha « *an nor* » « *trigva an re varow* » nyns eus skila vyth dhe vos namoy. An pennrewlys distruiys a'n dhew dra ma yw distruiys gans Duw. Wosa « *an poll tan* », le a vo gwrys rag bewnans ha golow devin a wolow y greaduryon.

Gwers 15: « *Piwpynag na veu kevys skrifys y'n lyver bewnans a veu tewlys y'n poll tan.* »

An vers ma a'n jeuni, Duw re worras a-dherag den yn hwir dew hyns, dew dhewis, dew dewis, dew dewis (Deu.30:19). Hanow an re dewisys yw aswonys gans Duw a-dhia fondyans an bys po pella hogen, a-dhia ragdres y ragdres ow tochyha ri dhodho y honan kowethyans a greadoryon rydh hag anserhek. An dewis ma a via kostya dhodho paynow euthek yn korf a gig mes y hwans kerensa ow pos brassa ages y own, ev a lonchyas y ragdres hag a wodhva kyns an kowlwrians munys a'gan istori a vewnans nev ha bewnans dor. Ev a wodhva y hwre y gynsa kreatyra dos ha bos y eskar marwel. Mes ev a ros dhodho, yn despit dhe'n godhvos ma, oll y chonsow dhe hedhi y ragdres. Ev a wodhva an dra dhe vos anpossybyl mes ev a'n gasas dhe vos kowlwrys. Yndella ev a aswon hanow an re dewisys, aga gwriansow, dustuni aga bewnans dien ha'ga hembronk ha'ga hembronk troha pubonan yn y dermyn ha'y oes. Nyns eus marnas onan anpossybyl rag Duw: an sowdhan.

Ev a wodhva ynwedh henwyn an liesek a greaduryow denel heb bern, rebel, idolatriek a veu gwrys dre broses askorr denel. An dyffrans a vreus Duw diskwedhys yn Apo.19:19-20 yw devnydhyes rag oll y greaduryow. Re anedha, le kablus, a vydh ledhys dre « *ger Duw* » heb godhvos « *paynys tan an nessa mernans* » yw ervirys yn unnik rag an re kablus kryjyk

kristyon ha yedhowek. Mes an nessa « *dasserghyans* » a-dro dhe oll y greaduryow denel genys war an nor ha eledh gwrys y'n nevow, rag Duw re dherivas yn Rom.14:11 : « *Rag skrifys yw: Bew ov, yn-medh an Arloedh, pub glin a wra plegya a-ragov, ha pub taves a wra ri gordhyans dhe Dhuw* ».

Diskwedhyans 21: an Jerusalem Nowydh glorifieth symbolys

Vers 1 : « *Ena my a welas nev nowydh ha nor nowydh; rag an kynsa nev ha'n kynsa nor re alsa dhe-ves, ha'n mor nys esa namoy.* »

An Spyrys a wra ranna genen an omglywansow a wra ev kavos a-dro dhe'n orden nowydh lies-dimensyon wosa diwedh an 7^{ves} milvledhen. A-dhia an eur na, ny vydh an termyn reknys namoy, pup-tra a vew a wra entra y'n heb-dhiwedh heb worfenn. Pup-tra yw nowydh po moy yn ewn, nowydhhes. « *An ebron ha'n nor* » a oes pegh re dheuth ha bos mes a wel, ha symbol a'n « *marow* », nys usi an « *mor* » namoy. Avel Gwrier, Duw re janjyas semlans an planet nor ow kul dhe bup-tra a wre representya peryll po danger rag y drigoryon; ytho nys eus morow namoy, na menydhysow gans toppow serth ha garow. Hi re dheuth ha bos lowarth bras avel an kynsa « *Eden* » le mayth yw oll gordhyans ha kres ; an pyth a vydh afydhys yn Apo.22.

Vers 2: « *Ha my a welas an sita sans, an Yerusalem nowydh, ow tiyskynna a'n nev, dhiworth Duw, pareusys kepar ha benyn bries owth omwiska rag hy gour.* »

An nowydhheans ma a wra degemmeres kuntelles an syns dewisys dasprenys a'n nor henwys y'n vers ma « *sita sans* », kepar hag yn Apo.11:2, « *Jerusalem Nowydh* », « *an wreg* » a Yesu Krist y « *gour* ». Hi « *dyskynn a'n nev* », a wlaskor Duw mayth entras hi dhe'n dehwelyans yn golewder hy Selwyas. Hi a dhiyskynnas war an nor an kynsa prys wor'tiwedh an « *mil vlydhen* » a vreus nevek rag an vreus diwettha. Wosa henna, drehevys dhe'n nev, hi re wortas bys pan vo an « *nevek nowydh ha'n nor nowydh* » parys dh'y degemmeres. Merkyewgh bos an ger « *nevek* » yn unniverel, drefen ev dhe dhiskwedhes an unyta berffyth, yn kontrarieth dhe'n liesek, « *nevo* », a awgema yn Gen.1:1, rannans an beingow nevek yn dew gamp eskerens.

Vers 3: « *Ha my a glewas lev krev dhyworth an tron ow leverel: Ottomma tabernakel Duw gans tus! Ev a wra triga gansa, hag i a vydh y bobel, ha Duw y honan a vydh gansa.* »

An «*dor nowydh*» a wolkom ost meur, drefen «*Duw y honan*», ow tiberth y dron nevek koth, a dheu dhe worra y dron nowydh war an nor may hwrug fetha an jowl, pegh ha mernans. « *Tabernakel Duw* » a styr korf nevek an Duw Yesu-Krist « *Mikael* » (= piw yw kepar ha Duw). Mes yw ynwedh arwodh an Kuntelles an re dewisys may reyn Spyrys Yesu-Krist warnedhi. « *Tabernakel, tempel, synaga, eglos* », oll an termow ma yw arwodhyow a'n bobel an syns dasprenys kys bos drehevysow drehevys gans den; pubonan anedha a verk kamm yn avonsyans towl an Duw. Hag yn kynsa, « *an tabernakel* » a verk an gasans a Ejyp an

Ebrowyon, hembrenkys ha ledys dhe'n gwylvos gans Duw diskwedhys yn kwer der an gommolenn a dhiyskynnas avel koloven war an tylda sans. Yth esa ev seulabrys « *gans tus* »; hag yth yw an acheson rag devnydh an ger ma y'n vers ma. Ena, an « *tempel* » a verk an drehevians yn kaletter a'n « *tabernakel* »; oberenn ordenys ha kowlwrys yn-dann myghtern Solomon. Yn Ebrew yn unnik, an ger « *synaga* » a styr: kuntelles. Yn Apo.2:9 ha 3:9, Spyrus Krist a verk an genedhel Ebrew rebellek der an lavar « *synaga Satnas* ». An ger diwettha « *eglos* » a verk an kuntelles yn Greka (ecclesia) ; yeth lesans dyskans kristyon an Bibel. Yesu a gomparyas « *y korf* » dhe'n « *tempel* » a « *Jerusalem* », hag herwydh Eph.5:23, an Kuntelles, y « *Eglos* », yw « *y gorf* » : « *rag an gour yw penn an venyn, kepar ha Krist penn an Eglos, hag yw y gorf, ha'n Selwador anodho* ». Yma kov a'n tristys a wodhevis abesteli Yesu pan wrug ev aga gasa rag yskynna dhe'n nev. Y'n termyn ma, « *ow gour a wra triga genev* » a yll leverel an Dewisys yn hy fondyans war an « *dor nowydh* ». Yth yw y'n keth studh ma y hyll messajyow an dewdhek hanow a'n « *dewdhek loeth* » a Apo.7 diskwedhes lowena ha hepken aga fudh.

Vers 4: « *Ev a sygh pub dagrenn a'ga dewlagas, ha ny vydh ankow namoy, ha ny vydh na keudh, na kri, na payn, rag an kynsa traow re dremenas.* »

An kelm gans Apo.7:17 yw afydhys ow kavos omma ambos Duw mayth ewn Apo.7: « *Ev a sygh pub dagrenn a'ga dewlagas* ». An dyghtyans erbynn an oel yw an lowena ha'n heudhder. Ni a gows a'n eur may fydh ambosow Duw synsys ha kowlwrys. Mir yn ta orth an termyn a dheu marthus, rag a-dheragon yma an termyn ordenys rag « *ankow, an galar, an kri, an payn* » na vydhons namoy, yn unnsel, dhe'n nowedhans a bup-tra gans agan Duw kreatur ughel ha marthus. My a lever an taklow euthek ma na vydhons distruys marnas wosa an vreus diwettha a wra bos kowlwrys yn diwedh an 'mil vlydhen'. Rag an re dhewisys, mes i yn unnsel, effeythow an drog a hedh orth dehweles yn golewder an Arloedh Duw ollgallosek.

Vers 5: « *Ha neb o esedhys war an tron a leveris: Otta, my a wra pup-tra nowydh. Hag ev a leveris: Skrif; rag an geryow ma yw sur ha gwir.* »

An Duw kreatur, yn person, a omgemmer gans ambos, hag ev a dest an ger profoesek ma: « *Ottomma, my a wra pup-tra nowydh* ». Ny dal hwilas imaj yn agan termyn a-varr dor dhe assay gul tybyans a'n pyth a dharv Duw, rag an pyth yw nowydh ny yll bos deskryfys. Ha bys ena, Duw re'gan kovhas a-dro dhe draow tynn agan termyn orth leverel na vydhons namoy y'n « *nor nowydh ha'n nev nowydh* » a withra oll aga mysteri ha'ga sowdhan. An el a geworr orth an derivas ma: « *rag an geryow ma yw sur ha gwir* ». Galow an ras gwrys gans Duw yn Yesu-Krist a eksij fydh dinamm rag kavos pewas ambosow Duw. Hyns yw kales hag yw erbynn rewlys an bys. Yma edhom a spyrus meur a aberth, a omdhiswrians, yn uvelder keth gostydh dh'y Vester. Ytho, strivyansow Duw rag krevhe agan fydhians yw justifiys yn ta: « *an surheans y'n gwirder diskwedhys ha leverys* » yw rewlys an fydh wir.

Vers 6: « *Hag ev a leveris dhymm: Gwrys yw! My yw an alfa ha'n omega, an dalleth ha'n diwedh. Dhe neb a'n jeves syghes my a re dhiworth fenten dour bewnans, heb kost.* »

An Duw kreatur Yesu-Krist a wra « *pub tra nowydh* ». « *Gwrys yw!* » ; Salm 33:9 : « *Rag ev a lever, ha'n dra a hwarv; ev a ergh, hag yma ev owth existya* ». Y geryow kreatysek a wra kowlwul kettell wra an geryow dos yn-mes a'y anow. A-dhia an vledhen 30, a-dryv dhyn, an towl a'n oes kristyon diskwedhys yn Daniel hag yn Diskudhans re beu kowlwrys bys yn y vanylyon. Duw a brof dhyn mires hwath y'n termyn a dheu re beu pareusys rag y re etholys; an taklow dargenys a wra bos kowlwrys y'n keth vaner, yn sertan pup-tra. Yesu a lever dhyn kepar hag yn Disk.1:8 : « *My yw an alpha ha'n omega, an dalleth ha'n diwedh* ». An tybyans a « *dalleth hag a diwedh* » nyns eus styr dhodho saw yn agan previans a begh dor a dhiwedh yn tien dhe'n « *diwedh* » a'n seythes milvledhen wosa distruys an beghadoryon ha'n mernans. Dhe vebyon Duw skattrys war dor marghasadow, Yesu a brof, « *heb kost* », « *a fenten dour bewnans* ». Ev yw y honan, « *an fenten* » a'n « *dour bewnans* » a verk an

bywnans heb diwedh. Ro Duw yw heb kost, an manylyans ma a gondaun gwerth an « induljansow » katholik romanek a verk pardonyans kevys dre bris a arghans dhe'n pabekter.

Vers 7: " *Neb a feth a erit an taklow ma; my a vydh y Dhuw, hag ev a vydh ow mab*".

Dew re dhewisas yw keserghoryon dhe Yesu-Krist. Y'n kynsa le, dre y 'budh', Yesu re 'eritys' a wolewder ryel aswonny gans oll y greadoryon nevek. War y lergh, y dhewisys, ynwedh 'trewersoryon', mes dre y 'budh', 'a erit an taklow nowydh ma' gwrys yn arbennik gans Duw ragdha. Yesu re afydhyas y dhuwdh dhe'n abostol Pilipp, yn Yowann 14:9: 'Yesu a leveris dhodho: *Mar hir yw an termyn yth esov genowgh, ha ny wruss'ta ow aswonn, Philip! Neb a'm gwelas a welas an Tas; fatell leverydh: Diskwedh dhyn an Tas?*' An den messyas a ombrofyas avel an 'Tas heb worfenn', ow konfirmya an dargan profesieythys yn Esa.9:6(po 5) a-dro dhodho. Ytho Yesu-Krist yw rag y re etholys, yn kettermyn, aga broder ha'ga Thas. Hag i yw aga honan y vreder ha'y vebyon. Mes an galow yw unnplek, ytho an Spyrys a lever, kepar ha diwedh an 7 oesow a desten an « Lythyrow » : « *dhe neb a drevorso* », « *ev a vydh ow mab* ». Yma edhom a fetha pegh dhe gavos stat a « *mab* » a'n Duw bew.

Vers 8: « *Mes rag an re ownek, an dus diskryjyk, an re gasadow, an ledhysi, an re plos, an pystrioryon, an gordhyoryon idolys, hag oll an gowleveryon, aga rann a vydh y'n lynn ow leski gans tan ha loskven, hag yw an nessa mernans.*»

An re ma a gnasow denel a yllir aga havos yn oll an norvesigeth pagan, byttegyns, an Spyrys a wra targetya omma froeth an kryjyans kristyon fals; an dampnyans a'n kryjyans yedhowek yw leverys yn kler ha diskwedhys gans Yesu yn Apo.2:9 ha 3:9.

Herwydh Apo.19:20, « *... an poll tan ha loskven ow leski* » a vydh, dhe'n breus diwettha, an rann reservys dhe'n « *an best ha'n fals-profetas* »: fydh katolik ha fydh protestant. Nyns yw an kryjyans kristyon fals dihaual dhe'n kryjyans yedhowek fals. Y dalvosogethow a-dreus yw dhe'n kontrari a'n re a Dhuw. Ytho, ha'n Fariseow Yedhowek ow keredhi dyskyblon Yesu dhe vos omwolghi aga diwla kyns dybri (Mat.15:2), ny wrug Yesu bythkweh gul an keredh ma dhedha hag ev a leveris ytho, yn Mat.15:17 bys 20: « *A ny gonvedhowgh hwi bos pup-tra a enter a-bervedh y'n ganow ow mos y'n torr, ha bos tewlys yn-mes yn tylleryow kudh? Mes an pyth a dheu yn-mes a'n ganow a dheu a'n golonn, ha henna yw an pyth a most an den. Rag a'n golonn y teu tybyansow drog, **moldrans, avoutri, plosedh, ladrans, fals dhustuni, sklanderyans.** Ottomma an taklow a most an den; mes dybri heb golghi diwla, ny wra defola den* ». Y'n keth vaner, an kryjyans fals kristyon a gudh y beghosow erbynn an Spyrys dre ri breus yn kynsa war beghosow an kig. Yesu a ros y vrys ow leverel dhe'n Yedhewon yn Mat.21:3: « *an dolloryon ha'n hora a wra agas mos a-ragowgh yn gwlaskor nev* »; heb mar, war-lergh oll dhe edrek, ha trelyla dhe Dhuw ha'y lanheans. Dhe'n kryjyans fals y hwra Yesu gelwel « *hembrenkysi dall* » y kuhudh yn Mat.23:24, a « *sidra an vyghan ha lowna an kowrvargh* », po, a « *gweles an kala yn lagas dha gentrevrek heb gweles an peul yn dha lagas dha honan* » herwydh Luk 6:42 ha Mat.7:3 dhe 5.

Yma boghes govenek rag neb a omaswonn y'n keth kreyth personoleth a vynn Yesu rekna. Mar kwra onan anedha gortos dha gnas, res yw dhis omladh er hy fynn ha fetha dha fowt. An kynsa omladh a fydh yw erbynn honan y honan; hag yth yw an kontrarieth an kalesa dhe fetha.

Y'n rol ma, ow ri breus dhe'ga styr spyrysel, Yesu-Krist, an breusydh meur a'n nor, a gomprenhend an peghosow kuhudhys dhe'n fydh kristyon gowek a'n par a'n pabieth romanek. Ow targedya 'an ownek', ev a verk an re a nagh fetha yn aga gas fydh, rag y ambosow yw oll gwithys 'dhe neb a feth'. Mes nyns eus feth possybyl dhe neb a nagh omvatalyas. An 'dustunier lel' a dal bos kolonnek; an ownek a vydh removyes. 'Heb fydh nyns yw possybyl bos plegadow dhe Dhuw' » (Héb.11:6); exit, « *an diskryjyk* ». Ha'n fydh nag yw herwydh fydh Yesu res avel patron dhe holyi, nyns yw travyth a-der diskryjyans. « *An pystrys* » yw kasadow dhe Dhuw hag i a bes bos frut an kenedhlow; exit, « *an pystrys* ». Hemm yw drog reknyys dhe « *Babylon vras, mamm an horys ha'n pystryow a'n nor* » herwydh Apo.17:4-5. « *An*

ladhoryon » a dreuspass an hweghves gorhemmynn; exit, « *an ladhwas* ». An denladh yw reknys dhe'n fydh Katholik ha dhe'n fydh Protestans a'n « *falswesyon* » herwydh Dan.11:34. An « *plosyon* » a yll chanjya aga fara ha fetha aga droktra, poken ; exit « *an ploswas* ». Mes « *an plosedh* » spyrysel reknys dhe'n fydh katolik kevys ha « *horys* » a dhegea kowal daras an nev. Dres henna, Duw a vreus yn hy hever « *an plosedh* » a led dhe « *an avoutri* » spyrysel: kenwertha gans an jowl. « *An hudoryon* » yw an oferysi katolik ha'n brotestans owth omri dhe spyrysoleth dyowl; exit, « *an hudor* » ; an weythres ma yw kemmerys dhe « *Babylon vras* » yn Apo.18:23. « *An idoloryon* » a verk ynwedh fydh katolik, y idolys treghys taklow a wordhyans ha pysadow ; exit, « *an idolor* ». Hag yn diwettha, Yesu a gampoll « *an gowlevery* » a's teves tas spyrysel « *an jowl, gowlever ha morder a-dhia'n dalleth ha tas an gow* » herwydh Yowann 8:44 ; exit « *an gowlever* ».

Vers 9: « *Ena onan a'n seyth el a synsi an seyth fiol lenwys a'n seyth pla diwettha a dheuth, ha kewsel orthiv ow leverel: Deus, my a vynn diskwedhes dhis an wreg, gwreg an oen.* »

Yn an vers ma, an Spyrys a gews messaj a gennerth dhe'n re etholys a wra tremena gwaynyus dres an prys trist ha euthyk a'n '*seyth pla diwettha*' dywyk. Aga gober a vydh gweles ('*my a vynn dha dhiskwedhes* ') an splannder gwithys rag an re etholys waynyus a ystynn ha representya, y'n diwettha kamm istorek a'n nor a beg, '*l'épouse, la femme de l'Agneau* ', Yesu-Krist.

An '*seyth el a synsas an seyth fiolen lenwys a'n seyth pla diwettha* » re a veu musurys orth tus a dheu erbynn an argemynnnow a'n kryjyans kristyon fals re beu kampoellys y'n vers kyns. An « *seyth pla diwettha* » o an rann a wra Duw ri yn skon dhe'n bagas a goedhas. Ev a wra lemmyn diskwedhes dhyn, dre imajow arwodhek, an rann a wra dos dhe'n re dewisys ha fethus. Dre arwodh a dhiskwedh an omglywansow a'n jeves Duw ragdha, an el a wra diskwedhes an re dewisys mayth yw aga kuntelles, war-barth, « *gwreg an oen* ». Ow kewsel yn kewar, « *benyn an oen* », an Spyrys a afydhians an dyskas res yn Efesus 5:22 dhe 32. An abostol Powl a dheskrif ortho kevrenna gwreg ha gour yn unn fordh leun a berfeyhter na vydh kowlwys marnas yn kevrenna an Dewisys gans Krist. Res yw dhyn dyski redya arta derivas Genys, y'n golow a'n dyskas ma res gans Spyrys Duw bew, gwrier a bub bewnans, ha deviser bryntin a'y werthow perfydh. An ger « *benyn* » a wra junya « *an wreg* », « *an Dewisys* » a Grist dhe imaj an « *benyn* » diskwedhys yn Diskudhyans 12.

Deskrifans ollgemmyn a'n Dewisys gordhygys

Gwers 10 : « *Hag ev a'm dug yn spyrys dhe venydh meur hag ughel. Hag ev a dhiskwedhas dhymm an sita sans, Yerusalem, ow tiyskynna a'n nev dhiworth Duw, ha gans gordhyans Duw.* »

Yn spyrys, Yowann yw degys dhe'n prys may tiyskynn Yesu-Krist ha'y re etholys a'n nev wosa breus nevek a'n « *mil vledhen* » a'n seythves milvledhen. Yn Apo.14:1, an « *144000* » adventoryon « *selys* » a'n « *dewdhek loeth* » spyrysel kristyon a veu diskwedhys war « *menydh Sion* ». Wosa an « *mil vlydhen* » an dra profesiys a hwer yn gwirionedd an « *dor nowydh* ». A-dhia dehwelyans Yesu-Krist, an re dewisys re dhegemmeras a Dhuw korf nevek glorifys gwrys heb diwedh. Ytho, i a dhastewyn « *gordhyans Duw* ». An chanj ma yw derivys gans an abostol Powl yn 1 Kor.15:40 dhe 44 : « *Yma keffrys korfow nevek ha korfow dor; mes an splann a'n korfow nevek yw dyffrans dhe'n splann a'n korfow dor. Splann an howl yw dyffrans dhe splann an loer, ha splann an ster yw dyffrans an eyl dh'y gila; ynwedh ster a splann dyffrans dhe ster arall. Yndella yw dasserghyans an re varow. An korf yw hesys podredadow; ev a dhassergh heb podredadow. Ev yw hesys disenorys; ev a dhassergh yn splann. Ev yw hesys gwan; ev a dhassergh yn nerth. Ev yw hesys korf aneval; ev a dhassergh korf spyrysel. Mars eus korf aneval, yma keffrys korf spyrysel.* ».

Vers 11 : « *Y splann o haval orth men pur dres eghenn, men jasper mar splann avel kristal.* »

Kevys y'n vers kyns, « *gordhyans Dyw* » a's deskref yw afydhyys drefen an « *men a jasp* » a verkwedh ynwedh semlant « *Neb yw esedhys war an tron* » yn Apo.4:3. Yntra'n dhew vers, yma dyffrans drefen yn Apo.4, rag kontekst an vreus, an « *men a jasp* » a symbol Dyw a'n jeves ynwedh semlant a « *sardoniks* ». Omma, an kudynn a begh re beu dilesys, an Dewisys a omdhiskwa yn semlant a lanheans perfyth « *treusvel avel gwrys* ».

Gwers 12 : « *Yth esa dhedhi fos vras hag ughel. Yth esa dhedhi dewdhek yet, ha war an yetow dewdhek el, ha henwyn skrifys, an re a'n dewdhek loeth a vebyon Ysrael:* »

An imaj profys gans Spyrys Yesu Krist a wra devnydh a arwodhyeth an '**tempel sans**' spyrysel devnydhys yn Eph.2:20 dhe 22. : '*Yth esowgh drehevys war sel an abesteli ha'n profoesi, Yesu Krist y honan ow pos an men korn. Ynno oll an drehevians, rewleynys yn ta, a sev dhe vos **tempel sans** y'n Arloedh. Ynno hwi ynwedh yw drehevys dhe vos trigva Duw y'n Spyrys.* '. Mes an styrians ma a oberi unnsel orth an Dhewisys a'n termyn abestelek. An '*fos ughel*' imaj displegyans fydh kristyon a'n vlydhen 30 bys y'n vlydhen 1843; notyen ni bys dhe'n dydh na, an norm a'n gwir gonvedhys ha dyskys gans an abesteli a drig heb chanj. Henn yw an acheson, an chanj a'n dydh a bowes selys yn 321 a dheu **terri** an kevambos sans pactyes gans Duw dre woes Yesu-Krist. A-dro dhe'n dhewisyoryon gwir a Dhisqwedhyans an profoesans ma, an arwodhyow a dhisqweder fydh adventist, diberthys gans Duw a-dhia 1843, yw disqwedhys dre « *dewdhek porth* », « *igerys* » a-rag an dewisys a « *Filadelfia* » (Apo.3:7) ha « *degeys* » a-rag an koedhys « *tus varow bew* » a « *Sardis* » (Apo.3:1). I « *a dheg an hanow a'n 12 loeth selys gans sel Duw* » yn Apo.7.

Gwers 13: « *dhe'n howldrevel teyr yet, dhe'n north teyr yet, dhe'n soth teyr yet, ha dhe'n howlsedhes teyr yet.* »

An gwayans ma a'n « *porys* » dhe'n peswar poynt kardinal a dhisqwa y gnas ollvysel; hag yndella y keredh ha gul dhe vos anlaghek an kryjyans a hwila ollvyselder, treyllys dhyworth an gwreydhenn grek « *katholikos* » henn yw, « *katholik* ». Ytho, a-dhia 1843, rag Duw, an adventieth yw an unnik religion kristyon may feu kemmynys y « *Avyow bys vykken* » (Apo.14:6) rag kannas ollvysel dhe dhyski poblow an nor. Mes a-ves an gwirder a dhisplek d'y Bennsevik spyrysel bys diwedh an bys, nyns eus selwyans vyth. An adventieth a veu genys avel movyans dasserghyans kryjyk movys gans an derivas a dhehwelyans Yesu-Krist gwaytys, an kynsa prys, yn gwenton 1843; hag y tal dhe witha an karakter ma bys yn gwir dhehwelyans diwettha Yesu-Krist rag gwenton 2030. Rag « *movyans* » yw ober yn chanj pup-prys, poken nyns yw namoy « *movyans* », mes « *fondyans stag* » ha marow, a brofya hengov ha formoleth kryjyk; henn yw, pup-tra a gas Duw ha dampnya; hag re beu dampnys seulabrys yn Ebrowyon rebellyek, an kynsa diskryjgyon.

An deskrifans munys y'n aray termyn

Selow an fydh kristyon

Gwers 14: « *Fos an sita a'n jevo dewdhek sel, ha warnedha dewdhek hanow dewdhek abostol an oen.* »

An vers ma a dheskrif fydh kristyon abestelek a gomprened, dell welsyn, an prys yntra 30 ha 1843, ha'y dhyskas a veu distemplys gans Rom yn 321 ha 538. An '*fos ughel*' yw formys dre guntell a'n "**meyn bew**" herwydh 1 Peder 2:4-5: "*Dewgh nes dhodho, **men bew**, tewlys yn-mes gans tus, mes dewisys ha drudh a-dherag Duw; ha hwi agas honan, **avel meyn bew**, omdhrehevewgh dhe wul chi spyrysel, oferysi sans*, rag offrynna sakrifisow spyrysel, plegadow dhe Dhuw dre Yesu Krist".

Vers 15: « *Neb esa ow kewsell orthiv a'n jevo musur a gorsenn owr, rag musura an sita, hy yetow ha'y fos.* »

Omma, kepar hag yn Apo.11:1, yth yw kows a « *musura* » yw, dhe ri breus, war an dalvosogeth a'n Eglos gordhys, war an oes dhe dhos (*an 12 porth*), ha war an fydh abestelek

(an sel ha'n fos). Mar pe an « gorsen » yn Apo.11:1 « haval orth gwelenn », daffar a gessydhians, yn kontrarieth dien, an huni y'n vers ma yw « gorsen owr » ; « an owr » ow pos arwodh a « an fydh purhes dre brevyans », herwydh 1 Peder 1:7 : « may fo brevyans agas fydh, moy talvosek ages owr a dremen (hwath prevys dre dan), dhe gavoës gormola, gordhyans hag enor, pan omdhiskwedh Yesu Krist ». Ytho, an fydh yw musur breus Duw.

Vers 16: « Y'n furv a garrek yth esa an sita, ha'y hys o kehaval dh'y les. Ev a vusuras an sita gans an gorsenn, ha kavoes dewdhek mil stadium; an hys, an les ha'n ughelder o kehaval. »

An « pedrek » yw an furv berfeyth perfydh yn enep. Y hyllir y gavoës y'n kynsa yn semlans an « tyller sans moyha » po « tyller pur sans » an tabernakel drehevys yn oes Moyses. Furv an « pedrek » yw prov a gemmeryans rason, nyns eus « pedrek » perfydh. Skentolet Duw a omdhiskwedh yn musuryow an sentri ebrow o formys a linenn a dri « pedrekow ». Dew a veu usys rag an « tyller sans » ha'n tressa, rag « an sans an sans » po « tyller pur sans », o res ervirys yn unnik rag presens Duw hag ytho, diberthys gans « len », imaj a'n pegh a wra Yesu prena yn y dermyrn. An musuryow ma a'n tri rann o hevelep dhe'n 6000 po teyr gweyth 2000 vledhen re beu arvethys dhe dhewis an re etholys y'n towl selwyans desinys gans Duw. Wor'tiwedh an dewis ma, an re etholys yw delinyes yndella gans an « pedrek » of the « tyller pur sans » a dharganas diwedh an towl selwyans; an le spyrysel ma ow tos ha bos hedhadow drefenn an kesunverheans gwrys dre an kevambos yn Krist. Ha'n « pedrek » spyrysel an tempel deskrifys a dhegemmeras y sel dhe'n 3ves a vis Ebrel 30, pan dhallathas an selwyans gans mernans omrowus agan Daspriser Yesu-Krist. Imaj an « pedrek » nyns yw lowr rag perfydhhe an styryans ma a'n berfydhder gwir, mayth yw an niver arwodhek « tri ». Ytho, yth yw imaj a « kub » yw diskwedhys dhyn. Ow kavos an musur keth, yn « hys, les, hag ughelder », yma dhyn an symbol « tri » a berfeythter perfydh « kubek », a'n kuntelles a'n re dewisis dasprenys gans Yesu-Krist. Yn 2030, drehevel « an sita bedrek, (hag ynwedh kubek: « y ughelder »), y sel ha'y dhewdhek yet » a vydh kowlwys. Orth y ri furv kubek, an Spyrys a nagh styryans lytherel a « sita » a vo res dhodho gans liesow.

An niver musuryes, « 12000 stadyow », a'n keth styr ha'n « 12000 selys » a Apo.7. Dhe berthi kov: $5 + 7 \times 1000$, yw den (5) + Duw (7) x yn lies (1000). An ger « stadyow » a awgemm aga kevran y'n resegva mayth yw an amkan « waynya pewas an galow nevek » herwydh dyskans Powl, yn Phi.3:14: « my a boen war-tu ha'n amkan, dhe waynya pewas an galow nevek a Dhuw yn Yesu Krist. » ; hag yn 1 Cor.9:24 : « A ny wodhowgh hwi an re a boen yn **stade** oll a boen, mes unnsel onan a wayn an pewas? Poenyewgh may hyllydh y waynya. » An Dus Dewisis a waynyas re boenyas hag i a waynyas an pewas res gans Duw yn Yesu-Krist.

Vers 17: " Ev a vusuras an fos, ha kavas peswar cans ha peswar ugens kevelin, musur den, hag o musur an el. "

A-dryv dhe'n "keveli", musuryansow toellüs, Duw a dhiskwedh dhyn y vreus hag ev a dhiskwedh dhyn na dheu a-berth yn kevri an Benniges, saw tus synsys gans an niver "5" re whesambos gans Duw, ha'n niver anodho yw "7". Somm an dhew niver ma yw "12" hag, yn "pedrek", a re an niver "144". An manylyon "musur den" a afydhas an vreus « a dus » dewisis dasprenys dre woes skoellys gans Yesu-Krist. An niver « 12 » yw yndella presenti yn pub kamm a'n towl a'n kevambos sans gwrys gans Duw: 12 hendasow ebrow, 12 abostol Yesu-Krist, ha 12 loeth dhe dhisqweda fydh adventist selyes a-dhia 1843-1844.

Gwers 18: « An fos o drehevys yn yaspi, ha'n sita o owr pur, haval dhe weder pur. »

Dre an arwodhow ma, Duw a dhiskwa y brysians a'n fydh diskwedhys gans y re etholys dewisis bys yn 1843. Yth esa dhedha menowgh golow boghes, mes aga dustuni a-dro dhe Dhuw, a'n attal ha'y lenwel a gerensa. « An owr pur ha'n gweder pur » a'n vers ma a dhiskwa glanche aga enev. I re asas menowgh aga bywnans yn hanow an fydh a's teva yn

ambosow Duw diskwedhys dre Yesu-Krist. Ny vydh an fydh ynno skonys, ev a's dynnergh y honan dhe « *an dasserghyans kynsa* », an re wir « *an re varow yn Krist* », yn gwenton 2030.

Sel an abesteli

Gwers 19: « *Yth esa sel fos an sita afynys gans meyn drudh a bub eghenn: an kynsa sel o a jasp, an nessa a saffir, an tressa a kalsedon, an peswora a emeraud,* »

Vers 20 : « *an pympes a sardonyx, an hweghves a sardius, an seythves a chrysolit, an ethves a beryl, an nawves a topaz, an degves a chrysopras, an unnegves a hyacinth, an dewdhegves a amethyst.* »

Duw a woer tybyansow tus ha'n pyth a glewons pan virons orth tekter an menow presyus pan yns i treghys po polsys. Rag kavos an taklow ma, yma re a weskel yn-mes ferdhyn bys pan yns i difeythys, mar veur yw aga karadowder ragdha. Y'n keth vaner, Duw a wra devnydh a'n omglywans ma dhe dhiskwedhes an omglywyansow a glew ev rag y geradow ha'n re etholys gwynnvys.

An dyffrans '*meinyow presyous*' a dhysk dhyn nag yw an re dewisys klonys kehaual, drefen bos dhe bub person y bersonalita y honan, a-dro dhe'n korf, yn apert, mes dre vras a-dro dhe'n spyrys, yn nivell y gnas. An ensampel res gans '*dewdhek abostol*' Yesu a afydh an tybyans ma. Yntra Yowann ha Peder, py par dyffrans! Byttegyns, Yesu a's kara aga dew gans ha rag aga dyffrans. Gwir rychys bewnans gwrys gans Duw a wra sevel y'n diversita ma a bersonalita re wodhas oll ri dhodho an kynsa le yn aga holonn hag oll aga enev.

An Adventieth

Gwers 21: " *Yth esa dewdhek yet dhe'n sita, hag yth esa dewdhek perl; pub yet o unn perl. Plas an sita o owr pur, avel gweder glan.*"

A-dhia 1843, nyns yw an re dewisys re dhiskwedhas fydh ughella ages an re a's precedyas yn breus an Selwyas Breusydh. An arwodh a "*un perl unnik* » yw drefen an adventieth vennigys dhe gавos konvedhes leun a dowl selwyans Duw. Rag Duw, a-dhia 1843, an re dewisys a adventieth re omdhiskwedhas gwiw dhe dhegemmer y wolow oll. Mes drefen bos an golow ma res yn kresyans heb hedhi, nyns eus marnas an diwettha adventoryon dissydh a dhegemmer an furv berfeyth diwettha a styryansow profosek. An pyth a vynnav leverel yw na vydh an diwettha adventor dewisys gans valyow ughella ages an re erell delivrys yn oes abestelek. An « *perl* » a verk diwedh an towl sawyans re veu dallethys gans Duw. Ev a dhiskwedhes omvysk arbennik a veu restrys oll an gwiryonedhow dyskans re veu kabm ha gorthys dre fydh an Pab Romanek ha'n fydh brotestans re goedhas yn apostasi. Ha wor'tiwedh, ev a dhiskwedh dhyn an poester meur a re Duw dhe dhallath an gorhemmynn yn Daniel 8:14 yn gwenton 1843: « *By'n diw nos myttin dew vil ha tri hans ha'n sansoleth a vydh justifiys* ». « *An perl* » yw imaj a'n « *sansoleth justifiys* » y'n kontrari d'gemma'n meyn tek nag yw res aga treghi dhe dhiskwedhes aga thekter. Y'n kuntell ma, an kuntelles a'n re dewisys sanshes a omdhiskwa yn unn gesseni, « *diberthys* » herwydh Apo.14:5, ow ri dhe Dhuw oll an gordhyans a'n dhelledh. An sabot profosek ha'n seythves milvlydhen profosys ganso a dheu war-barth ha bos kowlwrys yn perfeythder dien an towl selwyans desinys gans an Duw meur kreator. Y « *perl a bris bras* » a Matt.13:45-46 a deryv oll an splann a vynnas ri dhodho.

An chanjow bras a'n Yerusalem nowydh

An Spyrys a lever: « *le an sita o owr pur, kepar ha gweder treusvew.* » Ow kul devnydh a'n « *le a owr pur* » hepken, a fydh pur, ev a brof comparis gans Paris a dheg imaj a begh ow kemeres an hanow « *Sodom hag Ejyp* » yn Apo.11:8.

Gwers 22: « *Ny welis tempel vyth y'n sita; rag an Arloedh Duw oll-galloesek yw hy thempel, keffrys ha'n oen.* »

An termyn a arwodhow re dremenas, an re dewisys re entras yn an kowlwrians gwir a'n towl selwyek divin. Dell y'n konvedhyn ni hedhyw war an nor, « *an tempel* » a'n kuntellyans ny vydh dhe les namoy. An entra dhe'n hebaskter ha'n gwirder a wra bos heb les « *an skeusow* » a's profoesas herwydh Kol.2:16-17 : « *Na wres denyth agas breusi a-dro dhe dhybri po eva, po a-dro dhe solempnyta, loer nowydh, po an sabotys: yth oan skeus an taklow ow tos, mes an korf yw yn Krist* ». Merkyewgh! Y'n vers ma, an formulen « *an sabotys* » a dheu orth « *an sabotys* » awos an dy'goelyow kryjyk ha nyns yw « *an sabot* » seythunyek fondys ha sanshifys gans Duw dhe'n seythves dydh a-dhia gwrians an bys. Kepar dell wrug devedhyans kynsa Krist gorra dhe benn an devosyow solempnyek a'y brofoesas y'n keffrysians koth, entra y'n hebaskder a wra gorra dhe benn arwodhow an nor ha gasa dhe'n re dewisys gweles, klewes ha hollya an Oen, henn yw, Yesu Krist, an sans « *tempel* » avel Duw a vydh, bys vykken, an gweladowder a'n Spyrys kreatour.

Vers 23: « *Nyns eus edhomm a'n howl na a'n loer dhe'n sita rag y wolowi; rag gordhyans Duw a'n golow, ha'n oen yw y lugarn.* »

Yn eternita dhywyk, an re etholys a vew yn golow heb diwedh heb fenten wolow kepar ha'gan howl hedhyw, neb yw komprehendys yn unnsel dre an alternans « *dydh ha nos* »; « *nos po tewlder* » justifiys drefenn pegh. An pegh resolvys ha distruiys, nyns eus le saw rag « *an golow* » re dheklaryas Duw « *da* » yn Gen.1:4.

Yma Spyrys Duw heb gweles ha Yesu Krist yw an tu may hyll y greadoryon y weles. Yth yw ev diskwedhys avel « *an lugarn* » a Dhuw anwelys.

Mes an styrians spyrysel a dhiskwedh chanj bras. Wosa entra yn nev, an re dewisys a vydh dyskys yn tien gans Yesu, ny vydh dhedha edhomm a'n « *howl* », arwoedh a'n kevambos nowydh, na a'n « *loer* » arwodh a'n kevambos koth Yedhowek ; an dhew, herwydh Apo.11:3, y'n Skryptor, an « *dew dest* » a Dhuw, dhe les dhe wolowi tus yn aga diskudhans ha konvedhes y dowl selwyans. War-bynn, ny vydh edhomm a'n Bibel sans dhe'n re etholys.

Gwers 24 : « *An kenedhlow a gerdh yn y wolow, ha myghternedh an nor a dhre aga gordhyans dhodho.* »

« *An kenedhlow* » kemerydhyow yw an « *kenedhlow* » nevek po devedhys nevek. An « *dor nowydh* » re dheuth, ynwedh, an wlaskor nowydh a Dhuw, ena y hyll pub kreatur bew kavoes an Duw kreatour. « *Myghternedh an nor* » a wra an re dewisys « *dri gordhyans* » a'ga enev glan y'n bewnans heb diwedh ma selys war an « *dor nowydh* ». An lavar ma « *myghternedh an nor* » a darget, lieskweyth yn tihosek, awtoritys dor rebellyek, a verk, yn maner suttle, an re dewisys yn Apo.4:4 ha 20:4 mayth yns i diskwedhys « *esedhys* » war « *tronys* ». Y'n keth vaner, ni a red yn Apo.5:10 : « *ty re's gwrug gwylaskor ha oferysi rag agan Duw, ha i a wra reynya war an dor* ».

Vers 25: « *Ny vydh y yettiow degeys dydhweyth, rag ny vydh nos vyth ena.* »

An messaj a wra diskwedhes difyans an ansurneth a-lemmyn. Y fydh kres ha sawder perfydh yn golow dydh heb diwedh. Yn istori bewnans, skeus an tewlder a veu gwrys yn unnik war an nor drefenn an gas a oa ow tos yn erbynn an « *golow* » dhywowekek erbynn an « *tewlder* » a gas lu an jowl.

Vers 26 : « *Glor ha enor an kenedhlow a vydh dres ena.* »

Dres 6000 bledhen, tus re omrestrys yn kordhow, poblowlow ha kenedhlow. Dres oos Kristyon, yn Howldrevel, an boblow re janjyas aga myghternethow yn kenedhlow ha'n re etholys Kristyon re beu dewisys yn-mes anedha drefenn an « *an glory ha'n enor* » a wrussons i ri dhe Dhuw, yn Yesu-Krist.

Vers 27 : « *Ny wra entra ynni travydh plos, na denyth a wra omri d'an abominasyon ha'n gow; nyns a wra entra saw an re skrifys yn lyver bewnans an oen.* ».

Duw a'n afydh, selwyans yw desten meur a'y govynn. Nyns yw dewisys saw enevow pur yn perfydh, ow tustunia kerensa dhe'n gwiryonedh dhywyk, dhe gavoës bewnans heb diwedh. Arta, an Spyrys a dhaswra y skonyans a'n "mostys" a styr an fydh protestans koedhys yn messaj « *Sardis* » yn Apo.3:4, ha'n fydh katholik mayth yw an « *a omri dhe'n kasadowder ha'n gow* » kryjyk ha sivil. Rag, an re nag yw dhe Dhuw a wra bos towlys gans an jowl ha'y dhywollow.

Unnweyth arta, an Spyrys a'n kovha dhyn, an sowdhanys yw gwithys rag tus drefenn Duw dhe aswonn a-dhia fondyans an bys henwyn y dhewisys drefenn i dhe « *yw skrifys yn y lyver a vewnans* ». Hag ow kewsell yn kler « *yn lyver bewnans **an oen*** », Ny wra Duw kemmeres kryjyansow nag yw kristyon yn y dowl selwyans. Wosa diskwedhes yn y Dhiskwedhyans nag yw an kryjyansow kristyon fals kemmerys rann y'n selwyans, y hwyr an fordh dhe'n selwyans ynwedh « *ynnik ha stroeth* » dell leveris Yesu yn Mat.7:13-14 : « *Ewgh a-bervedh dre an yet kul. Rag efan yw an yet, ledan yw an hyns a led dhe dhiswrians, ha lies yw a wra entra dredhi. Mes **kul** yw an yet, **stroeth** an hyns a led dhe vewnans, ha boghes yw a's kyv* ».

Diskwedhyans 22: An jydheb diwedh a'n hebaskernans

Perfeythter an termyn dor a dhewisans duw re bennhas gans Disk.21: 7 x 3. An niver 22 a verk yn paradoksal dalleth a istori kyn fo, y'n lyver ma, y bennskrif. An dasvywans ma, a dhrokk '*pub tra*' herwydh Duw, yw kelmys orth an « *nor nowydh ha'n nev nowydh* », an dhew, heb diwedh.

Gwers 1 : « *Hag ev a dhiskwedhas dhymm avon a dhowr a vewnans, mar gler avel kristal, ow tos yn-mes a dron Duw ha'n Oen.* »

Y'n imaj splann ma a vewnans fresk, an Spyrys a dhri dhyn kov bos kuntelles an re dewisys dededhys heb diwedh, delinys gans an « *avon a dhowr bewnans* », yw kreasyon, ober a Dhyw re beu dasformys yn spyrysel yn Krist, mayth yw y bresens gweladus awgrymys gans

y « *trôn* » ; ha hemma, dre sakrifiks « *an oen* », Yesu-Krist ; an heb-diwedh ow pos frut an genesik nowydh re wrug an sakrifiks ma yn mysk an re dewisys.

« *An avon* » yw fros a dhowr fresk gans tardh ughel. Ev a dhellos an bewnans hag, kepar hag ev, yw yn gwrians heb hedhi. Dowr fresk a gompos 75 % a'gan korf doronel denel ; ytho, mar res yw dowr fresk dhodho, ha hemm yw an acheson mayth yw ger Duw, mar res ynwedh rag kavos bewnans heb diwedh, kehevelys dhe « *fenten a dhowrow bewnans* » herwydh Apo.7:17, ev y honan bos an « *fenten dowr bew* » herwydh Jer.2:13. Y'n Diskudhyans, ni re welas yn Apo.17:15 bos an « *dowrow* » arwodh a « *poblow* » ; omma, an « *avon* » yw arwodh a'n re dewisys dasprenys re dheuth ha bos heb diwedh.

Gwers 2 : « *Yn kres plas an sita ha war dhew du an avon, yth esa gwydhenn a vewnans, ow tevi dewdhek trevas, ow ri hy frut pub mis, ha'y del a veu devnydhys rag yaghheans an kenedhlow.* »

Yn an nessa imaj ma, Yesu-Krist, « *gwydhen an bewnans* » a gavir « *yn kres* » a'y guntelles a re dhewisys kuntellys a-dro dhodho war « *an le* » an kuntelles. Ev yw « *yn kres* » anedha mes ynwedh war aga howl, diskwedhys gans an « *dew amal an avon* ». Rag spyrys duw Yesu-Krist yw oll-omweli; yn pub le hag yn pub huni. Frut an « *gwedhen* » yw « *bewnans* » a vo nowydhhes, prest, drefen « *y frut* » dhe vos kevys yn pub huni a'n « *12 mis* » a'gan blydhen dor. Ottomma imaj teg arall a vewnans heb diwedh ha kovheans y vos synsys heb diwedh dre vodh Duw.

Yth esa Yesu ow tishmygi an den dhe « *a wydh* » gwedh frutek avel « *y hwra breusi der aga frut* ». Ev a omwrug y honan, a-dhia'n dalleth yn Gen.2:9, imaj arwodhek a « *gwydhenn bewnans* ». Ytho an gwedh a'n jeves rag « *dillas* », afinans aga « *delennow* ». Rag Yesu, y « *dillas* » a arwodh y oberow ewn hag yndella y daspren a beghosow y re etholys a dhelledh dhedha aga selwyans. Y'n keth vaner, kepar ha'n « *delyow* » a « *gwydh* » yaghheas klevesow, an oberow ewn gwrys gans Yesu-Krist « *yaghha* » an kleves marwel a'n pegh derowel kevys gans an re etholys a-dhia Adam hag Eva a wrussa devnydh a « *delyow* » a wydh dhe gudha aga noethedh korffek ha spyrysek diskudhys dre brevyans an pegh.

Gwers 3: « *Ny vydh molleth namoy. Trôn Duw ha'n oen a vydh y'n sita; y wesyon a wra y servya ha gweles y fas,* »

Dhyworth an gwers ma, an Spyrys a gews y'n termyn a dheu, ow ri dh'y vessage styr galow rag an re dewisys a vydh hwath owth omladh erbynn an drog ha'y sewenyans bys yn dehwelyans Krist ha'ga hemmerkyans dhyworth nor an pegh.

Yth yw "*an thema*", molleth an pegh re beu gwrys gans Eva hag Adam, re wrussa Duw anweladow dhe wolok denel. Ny wrussa kreasyon an Ysrael a'n kynsa kevambos chanjya travyth, drefen an pegh dhe wul Duw hwath anweladow. Res o dhodho omgudha hwath yn furv kommolenn a dheuth ha bos flamm y'n nos. An tyller pur sans y'n sentri o reservys dhodho yn unnik, gans payn a vernans rag neb a'n dorras. Mes nys yw an studhyow ma an norvys namoy. War an norvys nowydh, Duw yw gwelys gans oll y wesyon, pyth a vydh aga gonis yw hwath mysteri, mes i a'n jevydh kestav ganso kepar dell wrug an abesteli kowetha gans Yesu Krist ha keskewsel ganso; fas orth fas.

Gwers 4: « *ha'y hanow a vydh war aga thal.* »

Hanow Duw yw an gwir « *sel an Duw bew* ». Powes an sabot nys yw saw « an arwodh » a-ves. Rag « *hanow* » Duw a dhispleg y gnas hag a verk gans enebow an « *peswar best* »: « *an lew, an leugh, an den, ha'n er* » a dhispleg yn perfeyth an kontrastow kesunys a gnas Duw: ryl ha krev, mes parys dhe omri, tu denel, mes natur nevek. Geryow Yesu re beu kowlwrys; an re a haval orth y gila a omguntell war-barth. Ytho, an re a gevren an gwerthow a Dhuw re beu dewisys gans Duw rag bewnans heb diwedh hag yma i kuntellys yn y gever. An « *tal* » a with ynno ympynnyon den, kres movyans y dybyans ha'y bersonalita. Ha'n ympynnyon ma bew a studh, a breder hag a aswonn po a nagh an rew a wiryonedh a brof Duw dhodho rag y sawya. Ympynnyon an re dewisys re garas diskwedhys kerensa ordenys

gans Duw yn Yesu-Krist hag i re omladhas, herwydh an rewlys settys, dhe fetha drog gans y weres, rag kavos an gwir dhe vewa yn y geveir.

Wor'tiwedh, oll an re a gevrenn karawnans Duw diskwedhys gans Yesu-Krist a wra omgavos ganso rag y servya bys vykken. Presens '*hanow*' a Dhuw '*skrifys war aga thal*' a dhisplek aga feth; ha hemma, yn arbennik, y'n prov diwettha a fydh adventist may feu dhe dus dewis a skrifa war '*aga thal*' », « *hanow Duw* » po an « *best* » rebel.

Gwers 5: « *Ny vydh nos namoy; ha ny fydh edhomm dhedha a lugarn na golow, drefenn an Arloedh Duw dhe wolowi warnedha. Hag i a wra reynya dres oesow oesow.* »

Herwydh Gen.1:5, a-dryv an ger « *nos* » yma an ger « *tewlder* » arwodh a begh ha drog. An « *lamp* » a verk an Bibel, ger sans skrifys Duw a dhiskwedh an standard a « *y golow* », an da ha'n mas. Ny vydh devnydhyek namoy, an re dewisys a'n jevydh hedhyow yn tidan dh'y awtour duw, mes yma dhedhi hy rol « *ow kolowi* » a res yw, hag a led yn unnsel dhe vewnans heb diwedh.

Vers 6: « *Hag ev a leveris dhymm: An geryow ma yw sur ha gwir; ha'n Arloedh, Duw spyrysyon an profoesi, re dhannvonas y el dhe dhiskwedhes dh'y wesyon an taklow a goedh hwarvos uskis.* ».

Yn nessa prys, ni a gav an destni divell na: « *An geryow ma yw sur ha gwir* ». Duw a assay perswadya lenner an profoesans, drefenn y vos y vewnans heb diwedh yn unnsel yn unn gontest y dewisyow. A-dherag y dhestenansow divell, den yw rewlys gans an pemp skians re ros y Greador dhodho. Temptansow yw lies ha effeythus rag y dreylya dhiworth an spyrysoleth. Ytho, an pystuster a Dhuw yw gwirhaval. An peryll rag enevow yw gwir hag ollgemmyn.

Res yw dhe nowedha agan redyans a'n vers ma, a dhiskwedh karakter lytherek pur danow y'n profoesans ma. Nyns eus sin vyth y'n vers ma, mes afydhyans bos Duw an awtour a'n profoesi re skrifas lyvrow an Bibel, hag yn diskwedhyans diwettha, ev a dhannvonas "Gabriel" dhe Yowann, may hwrella diskwedhes dhodho dre imaj an pyth a hwarva yn 2020 "uskis", po re veu kowlwrys, yn rann veur. Mes ynter 2020 ha 2030, an oes euthekka a vydh res tremena; termynyow euthek merkyes gans ankow, distruyans nuklerek, ha'n "*seyth pla diwettha sorr Duw* » ; den ha natur a wodhev yn euthek bys pan vydhons difeudhys.

Gwers 7 : « *Hag otta, y tov uskis. Gwynnvys neb a with geryow profoesans an lyver ma!* »

Dehweles Yesu yw dyllys rag gwenton 2030. An gwynnvysder yw ragon ni, mar kwren ni « *gwitha* », **bys dhe'n diwedh**, « *gerow an profoesans a'n lyver ma* » Diskudhans.

An adverb « *uskis* » a dhispleg omdhiskwedhyans a-dhesempis Krist dhe dermyn y dhehwelyans, rag an termyn, ev, a res heb uskisheans po lenthe. A-dhia Danyel 8:19, Duw a'n kovha dhyn: « *yma termyn merkys rag an diwedh* » : « *Ena ev a leveris dhymm: My a vynn dha dhyski, an pyth a hwer dhe dhiwedh an sorr, rag yma termyn merkys rag an diwedh* ». Ny yll hwarvos marnas wor'tiwedh an 6000 blydhen ordenys gans Duw rag y dhewis a re anedha, kynsa dydh an gwenton kyns an 3ves a vis Ebrel 2030.

Vers 8: « *My yw Yowann, re glewas ha gweles an taklow ma. Ha pan wrug vy klewes ha gweles, my a goedhas orth treys an el a dhiskwedhas dhymm i, rag y-wordhya omblegya a-ragdh.* »

An nessa prys, an Spyrys a dheu dh'agan gwarnya. Y'n tekstow grek original, an ger 'proskunéo' a styr 'omblegya a-rag'. An ger 'adora' yw erityans a'n versyon latin gelwys 'Vulgata'. Heb mar, an droktralyans ma re darbaris an fordh dhe asa omblegya fisekel yn praktik kryjyansek an Kristonedh apostatek bys yn pysi 'yn-bann', drefenn trelyans fals arall a'n ger grek 'istémi', yn Mark 11:25. Y'n tekst, y furv 'stékété' a styr 'gortos fast po pesya', mes an trelyans Oltramare kemmerys yn versyon L.Segond, re'n treyls yn 'stasis' hag a styr 'yn-bann' yn lytherel. Trelyans fals a'n Bibel a justifi, yn tull, omdhegyans anwiw, goethus ha disenor a-rag an Duw meur kreatour, an Ollgalloesek, gans tus a goll styr an sansedh gwir. Ha

nyns yw hemma an unnsel... Rakhenna agan omdhegyans a-dro dhe dhelyansow biblik a dal bos gogrysus ha war, dres oll drefenn yn Apo.9:11, Duw a dhiskwedh devnydh 'distruys' (Abaddon-Apollyon), a'n Bibel skrifys « yn Ebrow hag yn Greka ». Nyns yw an gwirder kevys saw y'n tekstow derowel, gwithys yn Ebrow mes kellys ha disodhys rag an skrifow Grek a'n kevambos nowydh. Hag ena, res yw y avowa, an pysadow « a'y sav » a dheuth yn mysk an gryjgyon protestans, targys gans geryow Duw an « 5a hirgorn ». Rag, yn tredro, an pysadow war benn-dewlin a besas hirra yn mysk an Katholigion, mes nyns yw res marth a henna, drefenn bos yn an kryjyans Katholik ma y led an jowl y hesyoryon ha'y vyktyms dhe omblegya a-rag imajys treghys defendys gans an nessa gorhemmynn a'n deg gorhemmynn a Dhuw; gorhemmynn nag aswonn an Katholigion, drefenn y'n versyon Romanek, yma ev defendys ha disodhys.

Vers 9: « *Mes ev a leveris dhymm: Gwra with a wul yndella! Yth ov dha geskethwas, ha geskethwas dha vreder an brofoesi, ha'n re a with gerow an lyver ma. Gerdh A-rag Duw ombleg.* »

An pegh re beu gwrys gans Yowann yw profys gans Duw avel gwarnyans dhe'y re dewisys: «Bedhewgh war na goedhowgh yn idolatri!» hag yw an pegh chif a'n kryjyansow kristyon skonys gans Duw yn Yesu-Krist. Ev a dhallathas an gweles ma y'n keth vaner dell wrug y dhyskas diwettha pan erghis dh'y abesteli kemmeres aga arvow dhe dermyn y dhalghennans. Y'n termyn gwiw, ev a's difennas aga devnydh. An dhyskas o res ha hi a leveris: «*Omwith orth y wul* ». Y'n vers ma, Yowann a dhegemmer an styryans: « *Yth ov dha geskoweth servya* ». An « *eledh* », mayth yw « *Gabriel* », yw, kepar ha tus, kreatyansow a Dhuw an gwrier, neb a worhemmynnas yn nessa gorhemmynn y dheg gorhemmynn na wrellir omblegya a-dherag y wriansow, a-dherag imajys treghys, po imajys lymnys; oll an formys a yll kemmeres an idol. Ytho, y hyllir dyski dhyworth an vers ma dre dhiskudha an omdhegyansow kontrari a'n eledh. Omma Gabriel, an kreatur nevek moyha gwiw wosa Mighal, a nagh omblegya a-dheragdho. Y'n kontrari part, Satnas, yn y omdhiskwedhyansow toellüs, yn furv an « Wynnnes », a wovynn bos drehevys dhodho meyn kov ha tylleryow gordhyans rag y wordhya ha'y servya... an mask splann a'n tewlder a goedh.

An el a lever arta « *ha dha vreder, an profoesi ha'n re a with lavarow an lyver ma* ». Yntra an lavar ma ha'n huni yn Apo.1:3 yma dyffrans drefen an termyn tremenys ynter dalleth oos an dhasgryptyans, 1980, ha'n vershyon a-lemmyn yn 2020. Yntra an dydhyow ma, « *neb a len* » a wrug ranna golow an dhasgryptyans gans flehes Duw erel hag i a entras y'nas ober an « *profoesi* ». An niver ma a wra gasa moy a dus gelwys dhe gавos dewisyans ow klewes an gwirder diskudhys, hag orth y worra yn gwrians konkret.

Vers 10 : « *Hag ev a leveris dhymm: Na selya lavarow profoesans an lyver ma. Rag ogas yw an termyn.* »

An messaj yw toellüs, drefenn ev dhe gewsel orth Yowann, a veu degys gans Duw dhe'gan oes diwedh a-dhia dalleth an lyver, herwydh Off.1:10. Ytho, res yw dhyn konvedhes bos an gorhemmynn na dhe sellya geryow an lyver kewsys orthiv vy yn tien y'n termyn mayth yw an lyver di-sellys yn tien; hag y teu ha bos, an « *lyver byghan igerys* » a Off.10:5. Ha pan vo « *igerys* » gans gweres ha akordyans Duw, nyns eus na fella edhomm a'y dhegea arta gans « *selyow* ». Ha hemma, « *rag an termyn yw ogas* » ; yn gwenton 2021, yma 9 blydhen gesys, kyns dehweles glorius an Arloedh Duw Yesu-Krist.

Byttegyns, an kynsa igeryans a'n « *lyver byghan* » a dhallathas wosa dekret Dan.8:14, henn yw, wosa 1843 ha 1844 ; rag an konvedhes posek a desten diwettha prev a fydh adventist a dheu dhyworth dismygyansow res yn tidrek gans Yesu-Krist y honan, po gans y el, dh'agan hwoer Ellen.G.White, dres hy menystrans.

Vers 11: " *Bedhes an den gammhynek hwath gammhynek, ha bedhes an den mostys hwath mostys; ha bedhes an den ewn hwath ewn, ha bedhes an den sans hwath sans.* "

Yn kynsa redyans, an vers ma a afydhya dalleth gweythres an orden a Dan.8:14. An rannys a'n adventoryon dewisys gans Duw yntra 1843 ha 1844 a afydhya messaj "*Sardes* » le may hwila an brotestans « *bew* » mes « *marow* » ha « *mostys* » a spyrysel, ha'n aventuryoryon kynsa « *gwiw dhe'n gwander* » gelwys y'n vers ma « *ewnder ha sansheans* ». Mes igeri an « *lyver byghan* » yw gradhwek avel « *hyns an den ewn a gress kepar ha golow an jydh, a-dhia an bora bys yn y ughella poynt* ». Ha ny wodhya an adventuryoryon kynsa y fia prev a fydh orth aga sija ynter 1991 ha 1994 dell wrug studhyans an « *5^{ves} hirgorn* » diskwedhes dhyn. Ytho, y hyllir redya an vers ma yn fordh arall.

Prys an selyans yw ogas dh'y worfen drefen ni dhe redya yn Rev.7:3: « *Na wrewgh drog dhe'n nor, na dhe'n mor, na dhe'n gwydh, bys pan vo merkys gans sel tal an wesyon a'gan Duw.* » Ple y talvia gorra an kummys dhe wul drog dhe'n dor, dhe'n mor, ha dhe'n gwydh? Yma dew bosybylta. Kyns an « *hweghves hirgorn* » po kyns an « *seyth pla diwettha* » ? An « *hweghves hirgorn* » ow kul hweghves kessydhys gwarnys res gans Duw dhe beghadoryon an nor, yth hevel dhymm bos reson y'n kas ma, dhe dhewis an nessa possybylta. Rag an « *seyth pla diwettha a sorr Duw* » a's teves yn hwir, « *an nor* » protestans ha « *an mor* » katholik. Prederowgh bos an distruyansow gwrys gans an « *hweghves hirgorn* » ny wra lettya, mes skoodhya trelyans an re dewisys gelwys dasprenys dre woes Yesu Krist.

Ytho, wosa an « *hweghves trompeth* » ha kyns an « *seyth pla diwettha* », hag yn eur an sel a verk diwedh termyn gras kemmyn ha personel y hyllyn hwath gorra geryow an vers ma: « *Bedhes an den anwir hwath anwir, ha bedhes an den mostys hwath mostys; ha bedhes an den gwir hwath gwir, ha bedhes an den sans hwath sans.* » Pub a yll omglywes an fordh may teu an Spyrys dhe afydhya y'n vers ma an trelyans da re brofis vy rag an vers fondyansel 'adventist' yw Danyel 8:14: « *... an sansoleth a vydh justifiys* ». An geryow « *gwirder hag sans* » yw skoodhys yn krev hag ytho afydhys gans Duw. Ytho an messaj ma a waynys an eur diwedh termyn gras, mes yma styryans arall yw an huni a sew. Ow trehedhes diwedh an lyver, an Spyrys a darget an termyn may teu an lyver dienlyes ha bos an « *lyver byghan igerys* » ha dhyworth an pols na, y aswonvos po y nagha a wra gul an dyffrans ynter « *an den gwir ha'n den mostys* » ha'gan Arloedh a elow « *an sans dhe omdhiskwedhes sans arta* ». My a dhri kov arta bos an « *mostedh* » kemerys war an Brotestanteth yn messaj « *Sardis* ». An Spyrys a dargedh gans y lavarow an Protestanteth ma ha'n Adventieth institutyonel a gevren y molleth a-dhia 1994, an vlydhen mayth omjunyas gans an unyans ekumenek. Askon an messaj daskryptys a'n lyver ma a wra ytho « *unnweyth arta*, mes an diwettha, *gul dyffrans yntra neb a serv Duw ha neb na'n gwra* » herwydh Mal.3:18.

Ytho, my a wra konkludya dyskansow an vers ma. Y'n kynsa le, ev a afydh dibarth an Adventist a'n Protestanteth yntra 1843 ha 1844. Y'n nessa redyans, ev a wra oberi erbynn an Adventieth soedhogel a dhehwel dhe'n kevambos Protestans hag ekumenek wosa 1994. Ha my a brof tredhya redyans a wra oberi dhe dhiwedh termyn gras yn 2029 kyns dehwel Yesu-Krist, settys dhe dhalleth an gwenton a dheu kyns an 3a a vis Ebrel Pask 2030.

Yma dhyn hwath wosa an displegyansow ma, dhe gonvedhes bos ken an koedhans a'n adventieth institutyonel, hag a'n hembronk dhe vos "*hwyja* " gans Yesu Krist yn y dherivas dhe Laodisea, le es nagh krysi yn y dhehwelyans rag 1994, es nagh kemmeres a-berth yn y vrys an golow a dheuth dhe wolowi an trelyans gwir a Danyel 8:14; golow diskwedhys yn maner dres disput der an tekst biblik Ebrow oryginel y honan. An pegh na ny allsa bos breusys marnas gans Duw a wiryonedh na syns an kablus dhe vos divlam.

Gwers 12: « *Ottomma, y tov uskis, ha'm gober yw genev, dhe ri dhe bubonan herwydh y ober* ».

Yn nans yn 9 blydhen, y teu Yes arta yn splannder divin na yllir y dheskrifa. Yn Apo.16 dhe 20, Duw re dhiskwedhas dhyn natur an rann a'y wobr gwithys rag an rebeledh peghadow Katholik, Protestans ha Adventus, heb ewnhynseth ha heb perthyans. Diskwedhys yw dhyn ynwedh an rann gwithys rag y etholys Adventus, re drigas lel, neb a enor y lavar

profosek ha'y Sabat sans an seythves dydh, yn Apo.7, 14, 21 ha 22. «*An attal* » va «*ri dhe bubonan herwydh y ober* », hag a as le a-dhesempis dhe'n re gablus dhe omfydhya a-rag Krist. Yma'n geryow omfydhyans heb bos dhedha les drefen y vos re diwedhes dhe janjya dewisyow kamm y'n termyn eus passyes.

Vers 13 : «*My yw an alpha hag an omega, an kynsa ha'n diwettha, an dalleth ha'n diwedh.* »

Pyth a'n jeves dalleth a'n jeves diwedh ynwedh. An pennrewl ma a dheu yn effeyth dhe dermyn an nor re beu ordenys gans Duw rag y dhewis a re anedhas. Yntra an alpha ha'n omega, 6000 blydhen a dremenys. Y'n vlydhen 30, an 3a a vis Ebrel, mernans omrowadow Yesu-Krist a verkas ynwedh termyn alpha an kevambos kristyon a 2000 blydhen; yn gwenton 2030 y hwyrth ev yn nerth y dermyn omega.

Mes an alpha yw 1844 ynwedh gans y omega 1994. Ha wor'tiwedh, an alpha yw ragov vy ha'n diwettha re anedhas, 1995 gans omega, 2030.

Vers 14 : «*Gwynn aga bys an re a with y worhemmynnow (ha na ~~elghya aga fowsow~~), rag kavoes gwir dhe'n wydhenn a vewnans, ha mos a-bervedh dre an porthow y'n sita!*»

An nessa furv a'n «*galar meur* » yw a-ragon gans y gorr marow yn lies. Ytho, res yw kavos gwith ha gweres Duw dre Yesu-Krist. Dell dhiskwa an imaj, an peghador a dal «*gwitha y worhemmynnow* »; **an re a Dhuw ha'n re a Yesus, «an oen a Dhuw» a styr bos res dhodho omri dhe bub form a beg.** An trelyans kudhys a'n vers ma gwithys yn agan Biblow a-lemmyn yw drefenn an Katholiketh Romanek rewlys dhyworth an Vatikan. An dornskrifow erell, an kottha, hag ytho moy lel, a brof: «*Gwynn aga bys an re a with y worhemmynnow* ». Ha drefenn pegh dhe vos treuspassyans a'n lagha, an messaj yw distummys ha gorrys yn y le an obayans res ha bewesek gans omwithyans sempel a vos Kristyon. Piw a dhebro an drogober? An re a wra omladh erbynn an Sabot bys yn dehwelyans splann Yesu Krist. An messaj gwir yw kompendys yndella: «*Gwynnvys neb a obay dh'y Greador* ». Ny wra an messaj ma saw dasleverel an pyth yw menegys yn Diskudhyans 12:17 ha 14:12, henn yw: «*an re a with gorhemmynnow Duw ha fydh Yesus* ». An re ma yw an dhegemmerysi a'n diwettha messach dannvenys gans Yesu. Neb a vreus an sewyans yw Yesu-Krist y honan, ha'y govynn yw avel an paynys godhevelys yn y verther. An pewas a'n re dewisyow a vydh pur vras; i a gyv anvarwoleth, hag entra yn bewnans heb diwedh dre an fordh adventist a vynnir gans an «*dewdhek porth* » a'n arwoedh «*Yerusalem nowydh*».

Gwers 15: «*Mes a-ves yma an keun, an pystrioryon, an re dhiles, an denledhysi, an elyoryon, ha pubonan a gar ha gul gow!*»

Piw yns i an re a henwys Yesus yndella? An kuhudhans kudhys ma a wra kewsel a'n kryjyans kristyon oll re wrug apostasi; an kryjyans katholik, an kryjyans protestans liesfurv, hag ynno an kryjyans adventist re entras yn y gevambos a-dhia 1994; an kryjyans adventist re veu benygys mar vras ganso yn dalleth y vosva, hag hwath moy a-dro dhe'y diwettha kanasedhoryon konstryngys dhe vos disesedhek. An «*keun* » yw an baganyow mes ynwedh, ha dre vras, an re a ventir bos y vreder **hag y'n trayta**. An term ma «*keun* » yw yn paradoks rag tus a'n howlsedhes a-dhia'n termyn ma, an eneval synsys avel arwoedh a lelder, mes rag tus a'n howldrevel yw imaj an kas. Hag omma, Yesu a dhadhel bys yn aga natur denel ha'ga synsi avel enevales heb finweyth. An termow erel a afydhya an vreus ma. Yesu a afydhyer an lavarow kewsys yn Apo.21:8 hag omma, an geworrans a'n term «*keun* » a dheriv y vreus personel. Wosa an diskwedhyans marthys a gerensa re ros dhe dus, nyns eus travyth moy euthek ages bos traytys gans an re a omgelmys anodho ha'y aberth.

Ena, Yesu a's gelow «*pystriers* » drefenn aga negys gans eledh drog, an spyrysonieth, re doellas yn kynsa fydh Katholik gans omdhiskwedhyansow an «*Wyrgh Maria* », tra na yllir bos herwydh an Bibel. Mes an marthusow gwrys gans dywolow yw haval d'an pyth a wrug «*pystriers* » Faro a-rag Moyses hag Aron.

Orth aga henwel, « *anderthus* », Yesu a dhampnyas rydhheans an maners mes dre vras an kevrennow kryjyk erbynn natur a vo gwrys gans an eglosyow protestyek gans an fydh katolik skonys gans profoesi Duw avel maghteth an jowl. I a dhaswra, « avel myrghes », « *an anderth* » a'ga « *mamm horys Babilon Veur*, » skonys yn Apo.17:5.

An apostatedh yw ynwedh « *leveryon* » a wra pareusi dhe ladha an re dewisys a Yesu mar na wrussa ev y lettya dre y dhevedhyans splann.

Yth yns i « *gordhyoryon* » drefenn ev dhe ri moy a vri dhe'n bewnans materyel ages an bewnans spyrysel. Yth esons i heb bern pan brof Duw y wolow dhedha, hag i a'n skon heb own, ow kul dhe'y genmessajyon gwir bos tebel.

Ha rag gorfenna an vers ma, ev a dheriv: « *ha pubonan a gar ha praktisya gow!* » Ow kul yndella, ev a dhiskudh an re mayth yw aga natur kelmys orth an gow, mar bell mayth yns i holansek dhe'n gwiryonedh. Yw leverys a-dro dhe vlasow ha liwyow na vos keskussulyes; yth yw an keth tra a-dro dhe gerensa an gwiryonedh po a'n gow. Mes rag y ankow, Duw a dhewis, yn unnsel, yn mysk y greaduryon a wra genel denel, an re a'n jeves an gerensa ma a'n gwiryonedh.

An diwedh a dowl selwyans Duw yw euthyk. Tewlys yn-mes yw an re na a bes yn aga feghadow heb edrek, an hengov Yuhek diskryjyk, an fydh Katholik Roman abominadow, an fydh orthodox gormelus, an fydh protestans gans aga hyns Calvin, hag yn diwettha, an fydh adventist fondyansel, diwettha vyktym a spyrys an hengov re veu gwellhes gans an re erell.

An messaj 'adventist' a's teves sewyansow marwel, yn kynsa, dhe'n Yedhewon, re goedhas dre aga nagh a grysi yn **an kynsa devedhyans** a'n Messi dargenys yn Dan.9:24 dhe 27. Yn nessa, an Kristonyon tewlys yn-mes gans Yesu a gevren oll an kabluster a dhestena a dhiskians rag an diwettha messaj 'adventist' a dhargan y **nessa devedhyans**. Aga fowt a gerensa rag y wiryonedh yw marwel dhedha. Yn 2020, an kryjyansow bras ma a gevren oll an messaj euthek ma a wrug Yesu y ri yn 1843 dhe'n protestanteth a'n termyn 'Sardis' yn Apo.3:1 : « *Ty a dybydh bos byw, ha ty yw marow* ».

Vers 16 : « *My, Yesu, re dhannvonas ow el dhe dhustunia an taklow ma y'n Eglosyow. Yth ov vy an askorr hag an henedh a Dhavydh, an sterenn splann a'n myttin.* »

Yesu a dhannvonas y el Gabriel dhe Yowann, ha dre Yowann dhyn ni, y wesyon lel an dydhyow diwettha. Rag, nyns yw marnas hedhyw y hyllir konvedhes an messaj ma dien, hag ytho an messajow a dhest dhe'y wesyon ha dyskyblon a'n seyth oes po seyth Eglos. Yesu a dhilev an dout yn kever y styryans arwodhek yn Apo.5 : « *an has ha henedh Davydh* ». Ev a geworr: « *sterenn splann an myttin* ». An sterenn ma yw an howl mes nyns yw ev y honan an howl avel arwodh. Rag, yn anwar, tus lel a gar Yesu-Krist rag y aberth a enor agan howl, an sterenn na re veu dywys gans an paganek. Mar nyns yw lies a dus a'n kows, lies mil, kynth yns i skler a-dro dhe'n mater, nyns yns i parys, na galloes konvedhes poester an ober ma a idolatri paganek. Res yw dhe'n den ankovhe y honan, dhe omworra yn le Duw a omglyw traow yn fordh pur dhihaval drefenn y spyrys dhe holyans war oberow tus nans yw ogas dhe 6000 blydhen. Ev a aswonn pub ober rag an pyth yw yn hwir; nyns yw hemma an kas gans tus mayth yw aga bywnans berr prederys a-dro dhe assaya aga mynnasow, kyns oll a'n kig ha'n bys, mes yndella ynwedh yw an re yw spyrysek ha pur gregyek hag a remen yn aga herev a-dro dhe hengovyow an tasow.

Orth diwedh messaj *Thyatyra*, yth esa an Spyrys ow leverel dhe « *neb a feth* » : « *Ha my a re dhodho sterenn an myttin* ». Omma Jesus a omdhiskwedh y honan avel « *sterenn an myttin* ». Ytho an tryghor a gyv Jesus ha ganso oll golow an bewnans a's teves y wreydh ynno. An kovheans a'n termyn ma a brof oll attendyans an gwir 'adventistes' diwettha war an versys ma yn 1 Peder 2:19-20-21 : « *Ha ni a syns an ger profosek dhe vos moy sur, may fewgh hwi ow kul attendyans da dhodho, kepar ha lugarn ow splanna yn tyller tewl, bys pan dheffo an jydh dhe omdhiskwedhes ha sterenn an myttin dhe sevel yn agas kolonnow; ow kodhvos kynsa hwi agas honan na yll nagonan a brofoesans an skryptor bos tra a dherivas* ».

arbennik, rag nyns o dre vrys den profoesans bythkweth dres, mes gorrys yn-rag gans an Spyrys Sans yth esa tus ow kewsel a-dhiworth Duw.» Ny yllir leverel gwell. Wosa klewes an geryow ma, an dewisys a's treylyas dhe oberow kemmerys yn akont gans Yesu-Krist.

Vers 17 : « *Ha'n Spyrys ha'n wreg a lever : Deun. Ha'n den a glew leverel : Deun. Ha neb a'n jeves syghes, deun; ha neb a vynn, kemmeres dower a vewnans heb kost* ».

A-dhia dalleth y venystri dor, Yesu a gews an galow ma : « *Deus* ». Mes ow kemmeres skeusen an « *sygh* », ev a wor an den na'n jeves « *sygh* » dhe dhos dhe eva. Y galow a vydh klewys, yn unnnik, gans an re a'n jeves « *sygh* » a'n bewnans heb diwedh ma y hynn y wiryonedh perfydh dhyn dre y ras yn unnik, avel nessa chons. Yma Yesu yn unnik re beas an pris; ytho ev a'n profyans « **heb kost** ». Nyns eus « *induljans* » katholik po divyn a wra y gavoës dre bris arghans. An galow ollvysel ma a darbar kuntelles a'n re dewisys dhiworth pub kenedhel ha pub devedhyans. An galow « *Deus* » a dheu ha bos alhwedh an kuntelles ma a'n re dewisys a wra bewnans an prev a fydh yn dydhyow diwettha gul. Mes, i a wra triga yndann an prev skattrys a-dreus an norvys ha ny vydhons kuntellys war-barth bys pan dhehwel Yesu-Krist yn y wolewder dh'aga hemmeres dhiworth an norvys a beghe.

Gwers 18: « *My a dheriv dhe bubonan a glew gerow profoesans an lyver ma: Mar keworr nebonan travyth dhedha, Duw a'n gwesek gans plaow deskryfys y'n lyver ma;*»

Nyns yw an Dhiskwedhyans lyver biblek herwydh usadow. Ober liennek yw kodhys yn fordh dhywyk gans yeth biblek a yll bos aswonnyys gans an re a hwithra an Bibel dien a'n dalleth bys y'n diwedh. Lavarow a dheu ha bos aswonnyys dre redyansow daswrys. Ha 'kesklavoryansow biblek' a wra gas kavoes lavarow haval. Mes yn hwir, drefen y vos kodhys pur gompys, yma gwarnyans dhe dreylyoryon ha skriforyon: «*Mar keworr nebonan travyth, Duw a'n gwesek gans an plaow deskryfys y'n lyver ma* ».

Gwers 19 : « *ha mar keworr nebonan travyth a eryow lyver an profoesans ma, Duw a dreyll y rann a'n wydhenn a vewnans hag a'n sita sans, deskryfys y'n lyver ma.*»

Rag an keth achesonyow, Duw a gows erbynn neb a «*lemel neppyth a'n geryow a'n lyver ma a'n profoesans* ». An huni a gemmer an argh ma yw gwarnys ynwedh : « *Duw a lem y rann a'n wydhenn a vewnans ha'n sita sans, deskryfys y'n lyver ma* ». An chanjys re beu diskudhys a's teves diwedhow euthek rag an re a's gwrug.

My a wra dha vri a'n diskas ma. Mars yw kessydhyys chanjya an lyver ma kodhys ankonvedhadow gans Yesu-Krist yn an dhew vaner sevir ma, pandr'a hwyrvydh dhe neb a skon y messaj daskryptys perfydh heglywadow?

Yma resonow da dhe Dhuw dhe ri gwarnyans kler ma, drefen an Diskudhyans ma, gans y eryow dewisys ganso, dhe vos a'n keth talvosogeth ha tekst y 'deg gorhemmynn' 'gravys gans y vys war leghennow a ven'. Yn Dan.7:25, ev a dharganas y '*lagha* 'ryel a via '*chanjys* 'kepar ha'n '*prys* '. An gwrians re beu kowlwrys, dell welsyn, dre awtorita roman yn kettermyn emperoueth yn 321, ha pabek yn 538. An gwrians ma re beu breusys ganso avel '*goethus* » a vydh kessydhyys gans mernans, ha Duw a'gan galow dhe nagha gul an kammweyth ma a-dro dhe'n profoesans, hag ev a'n kondemn yn krev.

Ober Duw a bes yw y ober py prys bynnag yw kowlwrys. Nyns yw possybyl dhe dhisklerya y brofoesans heb y venystrans. Hemm a styr bos an ober diskleriedh a'n keth valor ha'n ober kudhys. Ytho, godhvedhewgh bos an lyver ma, may ma tybyans Duw diskwedhys yn kler, a "*sansoleth* ". Yth yw an diwettha "*dustuni Yesu* " a dhanvon Duw dh'y dhiwettha servysi adventydh seythves dydh dissydhyek ; hag yn kettermyn, gans praktis an gwir sabot dy"Sadorn, yth yw yn 2021, an diwettha "*sansoleth justifiys* » programmys a-dhia dalleth gweythres an gorhemmynn yn Dan.8:14 yn 1843.

Gwers 20 : « *Neb a dhustun an taklow ma a lever : Ya, y tov uskis. Amen ! Deu, Arloedh Yesu !* »

Drefen bos an lyver Diskudhans ma an geryow diwettha a gewsis Yesu-Krist dh'y dhyskyblon, yma dhodho sansoleth ughel dres eghenn. Ynno, ni a gav kehaval dhe'n

legHENnow an lagha, gravys gans bys Duw ha res dhe Moyses. Yesu a dhustun ; piw a vedh hardh lowr dhe dhisputya an dustuni ma a Dhuw ? Pup-tra yw levery's, pup-tra yw diskudhys, nyns eus travyth moy dhe leverel a-der : « *Ya, my a dheu uskis* ». Unn « *Ya* » a wra kelmi oll y berson dywysyk, yw leverel mar sur yw y dhevedhyans ogas drefen ev dhe dhaswul y ambos: « *my a dheu uskis* » ; unn « *uskis* » dydhyes a gemmer oll y styr : yn gwenton 2030. Hag ev a afydhyas y dheklaryans ow leverel « *Amen* » ; a styr : « *Yn gwiryonedh* ».

Piw a lever ena: « *Deus, Arloedh Yesu* »? Herwydh vers 17 a'n chaptra ma, yth yns i « *an Spyr's ha'n wreg* ».

Vers 21: « *Re bo gras an Arloedh Yesu gans oll an syns!* »

An diwettha vers ma a'n Apocalyps a dhegea an lyver ow kovha « *gras an Arloedh Yesu* ». Hemm yw them re beu menowgh opposys dhe'n lagha, dhe dhalleth an Eglos Kristyon. Y'n termyn na, y feu gras opposys dhe'n lagha gans an re a skonyas profyans Krist. Tregereth an lagha gans an Yedhewon a wrug dhedha na weles an ewnander Duw saw dredhi. Ny vynna Yesu aga thennedhyans dhiworth gostytter an lagha mes y teuth « *kollenwel* » pyth a dharganas an sakrifisow enevalek bys dhodho. Henn yw prag y leveris yn Mat.5:17: « *Na grysowgh my dhe vos devedhys rag diswul an lagha po an profoesi; nyns o devedhys rag diswul, mes rag *kollenwel** ».

An moyha marthus yw klewes kristonyon owth opposya an lagha ha'n gras. Rag, dell eksplor an abostol Powl, porpos an gras yw gweres an den dhe gollenwel an lagha may hwra Yesu deklarya yn Yowann 15:5: « *My yw an winbrenn, hwi yw an skorrennow. Neb a drig ynnov vy haq yn neb y trigav vy a dheg frut pals, rag hebov vy ny yllowgh gul travyth* ». A-dro dhe byth yth esov vy ow kewsel « *gul* » ha py par « *frut* » yw hemma? A-dro dhe vri a'n lagha yw possybyl dre y ras dre y weres yn Spyr's Sans.

Da via ha salow « *gras an Arloedh Yesu re bo* », ha galla a wrussa oberi, « *yn pubonan* » ; mes an vers ma's tewlys a dhiskwedh unn hwans na yllir y whethella. Hwansyn seulabrys, may fons pur lies ; an moyha possybyl ; agan Duw marthus, Gwrier ha Selwyas a'n gwir ; ev yw gwiw dhodho yn tien. Ow styrya « *gans oll an syns* », an tekst oryginel a dhistru pub amwythedh ; gras an Arloedh ny yll bos dhedha yn unnsel, an re « *a wra ev sanshe der y wiryonedh* » (Yowann 17:17). Ha dhe'n re a dyb drehedhes bewnans heb diwedh dre'n hyns mayth ombrof Yesu-Krist, my a borth kov yntra « *fordh* » ha « *bewnans* », yma an anhepkor « *gwiryonedh* », herwydh Yowann 14:6. Na vo displegys dhe'n rebellyon a wra omgelwel a vennath an vers ma, a-dhia 1843, ny dheber gras an Arloedh saw dhe'n re a wra ev sanshe dre dhasserghyans y bowes a'n Sabat sans dy'Sadorn. Hemm yw an gwrians ma kevrynny's dhe'n dustuni a gerensa rag y « *gwiryonedh* » a wra a'n dewisys an sans gwiw dhe'n gras yw kewsys. Ytho ny yll bos an gras devnydhys rag « *oll* ». Merkyewgh ytho orth trelyansow fall a'n Bibel, a wra hembronk dhe dhisians euthyk wor'tiwedh an re a wra aga skoodhya, rag aga anfeusikter!

An Diskudhans a Dheu Duw diskwedhys y'n ober ma re gonfirmyas an dyskansow profoesys yn hwedhel Genesis may hyllyn ni gul a-der an poester a vewnans. Orth diwedh an ober ma, yth hevel dhymm bos dhe les kovhe an chif dyskansow ma. Hemm yw just ha my a lever arta bos yn agan bys a-vri, fydh kristyon diskwedhys yn furv kemmyskys drefenn ertach kultus an Katholiketh romanek. An gwiryonedh a vynn Duw re drigas yn studh sempel ha resnadow konvedhys gans an kynsa abesteli Yesu-Krist mes an sempledh ma, treweythyow ankovhas, a dheu ha bos, dre hy minorita, kompleth rag an re nag yw dyskys. Yn hwir, rag aswon an diwettha syns a Yesu-Krist a'n diwettha dydhyow ha struktur spyr'sel an Diskudhans, orden Daniel 8:14 yw res. Mes rag aswon an orden ma, studhya lyer Daniel dien ha deskrafa y brofoesansow yw res ynwedh. An taklow ma konvedhys, an Diskudhans a dhisklêr y dhogelow. An studhyansow res ma a dhispleg an kalesder kevys pan assayir perswadya den a'gan oes diskryjyk yn Howlsedhes, hag yn arbennik, yn Pow Frynk.

Yn-medh Yesu, ny yll denvyth dos dhodho marnas an Tas a'n hembronk, hag yn-medh ev ynwedh, a-dro dh'y re dewisys, y tal dhedha bos genys a dhowr hag a Spyrys. An dyskansow ma a styr yn kesparth bos godhvedhys gans Duw natur spyrysel y re dewisys yn mysk oll y greaduryon. Ytho, pubonan anedha a wra omdhegi herwydh an natur arbennik ma; yndella, neb a'n jeus ragvreusow faveradow a-dro dhe'n sabot, seulabrys praktys gans an Yedhewon, a wra degemmeres heb kaletter re via diskwedhys profosek y vos govynnys gans Duw a-dhia 1843. Y'n kontrari part, neb a'n jeus ragvreusow andhegemmeradow a'n par na, a wra skonya oll an resonow biblik presentys hag ev a wra kavoes resonow da rag justifia y nagh. Konvedhes an pennrewl ma a'gan gwith erbynn pub digolm a-dro dhe'n re may hwren ni diskwedhes dhedha gwiryonedh Krist. Diskudha gwiryonedh tybyans divyn a wra an profoesans ri oll y nerth dhe "*an Aweyl heb diwedh*" yw res dhe dhyskyblon Yesu « *dhe dhyski dhe'n kenedhlow bys diwedh an bys* ».

An « bestes » a'n Dhyskwedhyans

Yn termyn hag yn kettermyn, eskerens Duw ha'y re etholys re omdhiskwedhas yn imaj a '*bestes*'.

An kynsa a verk Rom emperouret, delinys gans an '*dragon gans deg korn ha seyth penn ow toen kurunenn*', yn Apo.12:3; '*An Nikolaitys*' yn Apo.2:6; '*an jowl*' yn Apo.2:10.

An nessa a dheu orth an Rom Katholik Papal dismygys gans « *an best a sev a'n mor, gans deg korn ow toen kurunennys ha seyth penn* » a Apo.13:1 ; « *trôn Satan* » yn Apo.2:13 ; « *an venyn Jézabel* » yn Apo.2:20 ; « *an loer liwys gans goes* » yn Apo.6:12 ; « *an tressa rann skoellys a'n loer* » a'n « *peswara hirgorn* » yn Apo.8:12 ; « *an mor* » yn Apo.10:2 ; « *an gorsenn haval d'hwelenn* » yn Apo.11:1 ; « *an lost* » a'n « *dragon* » yn Apo.12:4 ; « *an sarf* » yn Apo.12:14 ; ha « *dragon* » a versow 13, 16 ha 17 ; « *Babylon vras* » yn Apo.14:8 ha 17:5.

An tressa niver a wra kewsel a-dro dhe'n anadoweth revolusyonary frynkek, delinys gans an « *best ow sevel a'n islonk* » yn Apo.11:7 ; an « *galar meur* » yn Apo.2:22 ; an « *peswara hirgorn* » yn Apo.8:12 ; « *an ganow a lenk an avon* » a verk an bobel katholik, yn Apo.12:16. Hemma a-dro dhe'n kynsa furv a'n « *nessa anken* » menegys yn Apo.11:14. Y nessa furv a vydh kowlwrys gans an « *hweghves hirgorn* » a Apo.9:13, herwydh Apo.8:13 avel « *nessa anken* », yntra an 7ves a vis Meurth 2021 ha 2029, yn furv gwir a Dryja Bresel an Bys owth egori yn bresel nuklerek. An genocid denel a dhispewas an nor (*an downder*) yw an kevren settys ynter « *an peswara ha'n hweghves hirgorn* ». An manylyon war dhisplegyans an vresel ma yw diskudhys yn Dan.11:40 dhe 45.

An beswara « *best* » a verk an fydh protestant ha'n fydh katholik, hy hesoes, yn prov diwettha fydh istori an nor. Hi « *yn-bann a'n dor* », yn Apo.13:11 ; ow styrya hi dhe vos hy honan, devedhys a'n fydh katholik merkyes gans « *an mor* ». Dre vras, oos an Dasformyans a ordenas kryjyans protestant, gans lies tu, merkys gans an apostasi, ow tustunia yn oberow Yowann Calvin, a gnas breselek, kales, fell, ha helghyer. Devedhyans yn effeyth a'n ordenans Dan.8:14, a's dampnyas yn tien dhyworth gwenton 1843.

An fydh adventist institutyonel, re dheuth yn-bew dhyworth prevyans fydh protestans 1843-1844, re goedhas ha treylya arta dhe'n studh a fydh protestans ha'y molleth dhywyk a-dhia kynyav 1994; hemma drefenn nagh a wolow profosek dhywyk diskwedhys y'n lyver ma a-dhia 1991. An mernans spyrysel ma a'n furv institutyonel yw profoesys yn Apo.3:16: «*my a'th hwyj a'm ganow*».

An kowlwriansow diwettha a'n profoesow yw a-dheragon, ha fydh pub huni a vydh prevys. An Arloedh Yesu-Krist a aswonn, yn mysk oll an dus, an re a'n jeves dhodho, henn yw, an re a dhegemmer y dhiskwedhyansow bywythek froeth a gerensa dhywyk, gans lowena ha fydh grasek.

Dhe'n eur an dewis diwettha, an re dewisys a wra bos diblans dre an kas may hwodhvons prag y koedh an re koedhys, an Diskwedhyans dhywyk a wra an dyffrans yntra'n sawys ha'n kellys mayth yw dhedha a-dhia oes abesteli « *Efesus* », yn Apo.2:5, Duw a leveris:

« perth kov ytho a-le may koedhsys » ; hag yn 1843, yn oes « Sardis », ev a leveris ynwedh dhe'n brotestans, yn Apo.3:3: « perth kov fatell wruss'ta degemmeres ha klewes; ha gwitha ha edrega » ; hemma bys dhe'n adventistys koedhsys a-dhia 1994, neb, kynth yns i owth witha an sabot, a dhegemmer dhiworth Yesu, an messaj ma yn Apo.3:19: « My a wra dasweles ha kessydhya oll an re a garav; bydh leun a frethter ytho ha kemmer edrek ».

Hag ev ow pareusi an Diskudhans profetek ma, an Duw kreator, kevrennys yn den Yesu-Krist, a omros an amkan a alloseg y dhewisyans d'y aswon yn kler aga eskerens; an dra yw gwrys ha'n amkan a Dhuw yw drehedhys. Yndella, yth yw hy benniges spyrysoleth, y Dhewisyans a dheu ha bos « an Wreg parys rag prys dybri Demmedhyans an Oen ». Ev re'n « gwiskys yn lien gwynn fin yw oberow ewn an syns » yn Apo.19:7. Ty re aswonnas syns an lyver ma, mars eus dhis an chons ha'n vennath a vos yn aga mysk, « pareus dhe vetyans gans dha Dhuw » (Amos 4:12), yn y wiryonedh!

Ha hwath yw diskudhys profoesow kevrinek Daniel hag Diskwedhyans yn tien, ha'n termyn gwir dhe dhehweles Krist yw godhvedhys dhyn ni lemmyn, an govynn ma a Yesu-Krist reknys yn Luk 18:8 a as diswaytans nebes prederus: « My a lever dhywgh, ev a wra ri justis dhedha a-dhistowgh. **Mes, pan dheu Mab an den, a wra ev kavoes fydh war an nor?** ». Rag palsans a wodhvos skiansek a'n gwirder ny yll kempenna gwannuster kwalita an fydh ma. An uhelder a vydh owth enebi dhe dhehwelyans Yesu-Krist re dhevisas yn ayrgylgh gwiw dhe bub form a'n honan-gerensa ynniys yn krev. Sewena unnigol re dheuth ha bos an amkan dhe gyrghes py prys pynag, mar pe dre waska y gentrevrek ha hemma dres termyn hir a gres ollvysel dres moy es 70 blydhen. Pan wodhon bos an gwerthow a nev profys gans Yesu-Krist yn kontrarieth dien dhe'n norm ma a'gan oes, y govynn a omdhiskwedh justifiys yn trubyl, drefenn y hyll bos kevrynnys dhe dus a grysi bos 'dewisyans', mes ny wrons gortos saw 'gelwys' rag aga anfeus; drefenn na vydh Yesu ow kavoes ynna kwalita an fydh resys dhe vos gwiw a'y ras.

An lyther a ladh, mes an Spyrys a re bewnans

An diwettha chaptra ma a dheu dhe gowla dismygyans an Diskudhyans Apocalyps. Yn hwir, my re dhisqwedhas an kodow bibel a wra gallosegi aswon an arwodhow a wra Duw devnydh anedha yn y brofoesow, mes kynth yw aga amkan diskudha y edhom a dhehwelyans an sabot a-dhia 1843-1844, nyns eus kampoell vyth a'n ger sabot y'n tekstow profetek ma a Danyel po a Apocalyps. Pup-prys yma ev ow pos kussulys mes nyns yw ev kampoellys yn kler. An acheson rag na vos ev henwys yn kler yw bos praktis an sabot normalledh selvenek a'n fydh kristyon abestelek, drefen pubonan a yll konvedhes bos an desten sabot nevra desten dadhel ynter an Yedhewon ha'n abesteli kynsa, dyskyblon Yesu-Krist. Byttegyns, nyns yw an jowl re hedhis y omsettya orto, ow kul, yn kynsa le an Yedhewon dhe'y 'mostya', hag yn nessa le an Gristonyon, orth y wul 'anforsya' yn tien. Rag kowlwul an sewyans ma, ev re awenyas trelyansow gowek a'n tekstow derowel a'n kampoellas. Ytho, nyns via an presentyans ma a'n gwiryonedh dhywyk kowlwhebys heb diskudhans a'n drogoberow euthek ma, mayth yw an viktimow, yn kynsa le Duw yn Yesu-Krist, hag ena an re may halla y vernans prenassa ri dhedha bewnans heb diwedh.

My a afydh, a-rag Duw, nag eus yn skrifow an kynsa ha'n kevambos nowydh, henn yw, an Bibel oll warbarth, **nag eus** gwers a dhysk chanj a stat an Sabat y'n peswera a'y dheg gorhemmynn; dres henna, sanshes gans Duw, a-dhia dalleth y greadh a'gan bys dor.

A-dhia an apostasi protestant drefenn an gorhemmynn yn Daniel 8:14 dhe dhos yn effeyth yn gwenton 1843 bys y'n jydh hedhyw, redya an Bibel a ladh. My a lever, nyns yw an Bibel a ladh a'y vodh, mes an devnydh anedhi a-dhia kammdrevelyansow a omdhisquedh yn versyons treylyes a'n tekstow derowel « *Ebrow ha Grek* » ; mes yw yn arbennik keffrys kudynn awos droktredhyansow. Duw y honan a afydh an dra, yn imaj, yn Apo.9:11 : « *Yth esa warnedha avel myghtern el an pytt, henwys yn Ebrow Abaddon, hag yn Greka Apollyon* ». My a dhros arta an messaj kudhys y'n vers ma : « *Abaddon hag Apollyon* » a styr, « *yn Ebrow hag yn Greka* » : Distrayer. « *El an pytt* » a dhistru fydh ow kul devnydh a'n « *dew dest* » biblical a Apo.11:3.

Ynwedh, a-dhia 1843, an kryjgyon fals re wrug dew gammgemmeryans yn aga redyans a destni istorek an Bibel. An kynsa yw ri moy a vri dhe enesigeth Yesu-Krist ages y vernans, ha'n nessa yw krevhe an kammgemmeryans ma, ow ri moy a vri dhe y dhasserghyans ages y vernans. An dew gammgemmeryans ma a dheg dustuni er aga fynn, drefenn diskwedhyans kerensa Duw rag y greaduryon dhe vos selys, yn tien, war y ervirans a'y vodh ow ri, yn Krist, y vewnans rag daspren y re etholys. Ri an ughelder dhe dhasserghyans Yesu yw treylya towl sawyans Duw, ha hemma a'n jeves an sewyans a omgudha dhiworto ha terri y gevambos sans, ewn ha da. Trygh Krist yw selys war y omgemmerans a'n mernans, nyns yw y dhasserghyans saw an sewyans lowen hag ewn a'y berfydhter dhywyk.

Kolossianys 2:16-17 : « *Na wres denyth agas breusi a-dro dhe dhybri po eva, na a-dro dhe solempanyta, loer nowydh, po sabotys: skeus an taklow dhe dhos o, mes an korf yw yn Krist.* »

An vers ma yw usys yn fenowgh dhe justifia hedhi an praktis a'n « *sabot* » pub seythun. Dew reson a dhampnyas an dewis ma. An kynsa yw an lavar « *an sabotow* » a styr « *an sabotow* » a veu gorrys yn-mes gans an « *golyow* » kryjyans blydhennek ordenys gans Duw yn Levitek 23. Yth yns i « *sabbathow* » ow treylya hag a wra bos yn dalleth ha treweythyow yn diwedh an termyn a'n « *golyow* » kryjyans. I yw kovhes gans an lavar « *ny wrewgh hwi ober servyl vyth y'n jydh na* ». Nyns eus dhedha keskowethyans vyth gans an « *an sabot* » seythunyek marnas aga hanow « *sabot* » a styr « *hedhi, powes* » hag a omdhiskwedh rag an kynsa prys yn Gen.2:2 : « *Dyw a bowesas* ». Res yw dhe notya an ger « *sabot* » menegys y'n tekst Ebrow a'n peswora gorhemmynn nyns usi omdhiskwedhes y'n treylians L.Segond hag a'n henwel, yn unnsel, avel « *dydh powes* » po « *seythves dydh* ». Byttegyns yma ow kemmeres y wreydhen a'n verb menegys yn Gen.2:2 : « *an powes* » henn yw, « *an sabot* » a veneg yn kler gwersyon J.N.Darby a'n Bibel.

An nessa reson yw hemma: Powl a leveris a-dro dhe'n « *a solempanyansow ha sabotow* » i dhe vos « *skeusennow a daklow ow tos* » henn yw, traow a dhargan realita a dho po ow tos. Owth assumya bos an « *sabot an seythves dydh* » yw omresys y'n vers ma, yma hwath « *shadow a dheu* » bys yn devedhyans an seythves milvledhen a dhargan. Mernans Yesu Krist a dhiskudhas styr an « *sabatt an seythves dydh* » a dhargan, drefenn y fudh war pegh ha mernans, an « *mil vlydhen* » a nev may hwra y re dhewisys breusi an re varow a'n nor ha'n re koedhys a nev.

Yn an vers ma, « *an dy'goel, an loer nowydh* » ha'ga « *sabot* » o kelmys dhe vosogeth kenedhlek kynsambos Ysrael. Dre y vernans, Yesu-Krist a wrug an traow profosek ma dhe vos heb les; res o dhedha hedhi ha mos dhe-ves avel « *skeus* » a dheu ha bos heb les a-dherag gwirvos y venystri dor. Ha'n « *sabatt* » seythunyek a wortewgh dos an seythves milvlydhen rag metya y wirvos profosys ha kelli y les.

Powl a lever ynwedh « *dybri hag eva* ». Avel gwas lel, ev a woer bos Duw re gewsis a-dro dhe'n traow ma yn Levitek 11 ha Deuteronomi 14 mayth ordenas an boesow glan ha'n re avlan. Nyns yw lavarow Powl owth assaya kontradia an ordenansow ma a Dhuw, mes an

tybyansow denel hepken (*na wrello denvyth...*) a veu leverys a-dro dhe'n mater ma, hag a wra displegya yn Romans 14 ha 1 Kor.8 le mayth yw y dybyans moy kler. An mater a-dro dhe'n boesow offrynnys dhe idolys ha dhe dhuwow fals. Ev a borth kov dhe'n re etholys, neb yw Ysrael spyrysel Duw, a'ga deverow dhodho, ow leverel yn 1 Kor.10:31: « *Ytho, po ty a dheber, po ty a ev, po ty a wra neppyth arall, gwra pup-tra rag gordhyans Duw* ». Yw Duw glorifiys gans an re a aswonn ha dispresya y arghadow disklêrys war an materow ma?

Yth yw Jamys, broder Yesu, a gews yn hanow an abestelia-**dro dhe'n trodreghyans**, yn Oberow 15:19-20-21 : «*Rakhenna, my a breder na wrellen ni ankombra an re a'n kenedhlow a dreylyas dhe Dhuw, mes skrifa dhedha mayth omwitthons a plosedhow idolys, ha fornikashyon, ha pyth a vo beghys, ha goes; rag Moyses, a-dhia an hengovyow koth, a'n jeves yn pub sita an re a'n pregoth, ow pos redys y'n synagys***pub sabot** ».

Yn fenowgh usys rag justifia rydhses an paganow treyls a-dro dhe'n sabot, an vers ma yw yn kontrari an prov gwella a'y vos praktys ha diskys gans an abesteli. Yn hwir, Jamys a dyb nag yw res aga gorra yn-dann an trodreghyans hag ev a wra konkludya an pennrewlys a res drefenn bos diskans kryjyk down dhe vos diskwedhys dhedha pan wrons i mos dhe'n **pub Sabot** » y'n synagys yedhowek yn aga threvow.

Ken skila dhe justifia hedhi klassans boos glan hag avlan: an weles a veu res dhe Peder yn Actys 10. Y styryans yw displegys yn Actys 11 mayth identifi an 'enevales avlan' a'n weles gans an 'tus' pagan a dheuth d'y bysi mos dhe ji an penn-kangour romanek 'Cornelius'. Y'n weles ma, Duw a dhisqweder natur avlan an paganow na'n serf ha servya duwow fals. Byttegyns mernans ha dasserghyans Yesu-Krist a dhre chanj meur ragdha, drefenn bos daras an ras igerys dhedha dre fydh yn offrynn prenans Yesu-Krist. Dre an weles ma y tysk Duw dhe Peder an nowodh ma. Ytho, an klassans glan hag avlan settys gans Duw, yn Levitikus 11, a bes ha pesya bys diwedh an bys. Saw a-dhia 1843, gans ordenans Dan.8:14, boos tus a dheu ha bos war-lergh an '*sansheans* » pennfenten ordenys ha reythys yn Gen.1:29 : « *Ha Duw a leveris: Otta, my re ros dhywgh pub losow ow toen has, usi war enep oll an nor, ha pub gwydhenn may ma froeth gwydhenn ow toen has; hemma a vydh dhywgh rag boes* ».

Yesu a ros y vewnans yn torment korfek ha brederek dhe selwel y re etholys. Na dhout a'n ughelder pur sans a wra an mernans ma a alow war-dhelergh dhiworth an den po benyn a selwys. Yn gwiryonedh!

Termyn dor Yesu-Krist

Perl an Sabat 20ves a vis Meurth 2021

A-dhia dalleth ow menystrans, yth esen ow krysi, ha my a'n kanas, bos 'Yesu genys yn gwenton'. Y'n Sabat ma, 20ves a vis Meurth 2021, an kehavalnos gwenton a veu dhe 10h 37mn orth dalleth kuntellyans spyrysel. An Spyrys a'm hembronkas dhe hwilas an provow a'n pyth o kyns sempel grysi fydh. Kalendar Yedhowek a wrug gasa ni dhe worra termyn kehavalnos gwenton an vlydhen – 6 kyns agan dydhyans soedhogel Kristyon a enesans agan Selwyas, dhe 'Sabat' an 21ves a vis Meurth.

Prag yw an vlydhen – 6?

Drefen agan dydhyans soedhogel a enesigeth Yesu Krist dhe vos drehevys war dew gammskrif. Nyns o bys y'n 6^a kansblydhen a'gan oes, pan wrug an manach katholik Denys-an-byghan assay gul kalender. Heb kedhlow poran a'n Bibel po istorek, ev a worras an enesigeth ma war dhydh mernans myghtern Herod, hag ev a'n gorras yn 753 a-dhia fondyans Rom. A-dhia'n termyn na, istororyon re afydhyas kammgemeryans a 4 blydhen yn y reckoning; hag ytho mernans Herod a veu yn 749 a-dhia fondyans Rom. Mes, Yesu a veu genys kyns mernans Herod ha Matt.2:16 a dhre dhyn kedhlow a vusur dhe "*dew vlydhen* » oes Yesu dhe'n termyn a'n « *ladva an dhibernyans* » ordenys gans myghtern Herod serrys, drefenn ev dhe wodhav ha omglywes an mernans ow tos a'n tennsa dhiworth plesours an galloes. An manylyon yw posek, drefenn an tekst dhe leverel, « *dew vlydhen, herwydh an dhedhyans may hwovynnsa yn tiwysyk orth an furvyon* ». Keworrys dhe'n peswar blydhen a'n kammgemeryans kyns, an vlydhen – 6, po 747 a fondyans Rom, yw selys war an Bibel.

An kynnyav gwenton an vlydhen – 6

Ow koedha war sabat, y'n vlydhen – 6, an Bibel a dhysk dhyn bos el omdhiskwedhys dhe « *bugelyon a witha aga flokkys* ». An sabat a nagh kenwerth mes ny nagh gwitha ha gober dhe enevales ; Yesu re'n afydhyas ow leverel : « *piw ahanowgh mar pe dhodho dasas a goedh yn pytt, na wra hy dhasprena, kyn fo de Sabot? ?* ». Ytho dre el, genys an « *Bugel Da* », sawyador ha hembrenkyas deveas denel a veu derivys, yn kynsa, dhe vugeled denel gwithysi-gwithadores an deveas enevalek. An el a leveris yn kler : « *... rag hedhyw, yn sita Davydh, yw genys dhywgh Selwyas, yw Krist, an Arloedh* ». An « *hedhyw* » o an jydhy sabot hag an derivas gwrys dhe nos, genys Yesu a veu yntra 18 eur, dalleth an sabot, hag an eur nosweyth may feu an derivas gwrys gans an el dhe'n bugeled. Res yw dhyn lemmyn fastya an eur poran po, yn amserorieth Ysrael, an kehavalnos gwenton an vlydhen – 6 a veu kowlwrys. Mes nyns yw possybyl hwath dhe wul hemma drefen nag eus kedhlow vyth dhyn a-dro dhe'n oos na.

Genys Yesu dhe dhydh Sabot a wra diskwedhes towl selwel Duw splann ha perfydh resonadow. Yesu a dheklaryas bos ev, an "*Mab e an Den* », « *an Mester a'n sabot* ». Rag an sabot yw dres termyn ha'y les a bes bys dhe'n jydhy a'y nessa devedhyans, an prys ma galloesek ha splann. Yma Yesu ow ri dhe'n sabot oll y styr a-ban wrug ev profoesa powes an seythves milvledhen gwaynys rag y etholys yn unnsel dre'y fudh war pegh ha mernans.

Rag merkya y entra yn oes adhves, a oes 'dewdhek bloedh', Yesu a omgemmer avel spyrysel orth an breder a wovynnas orto a-dro dhe'n Messiys dargenys y'n Scriptor Sans. Dibarthys dhyworth y gerens a'n hwila dres tri dydh, ev a dheg dustuni a'y anserghogeth dhywys ha'y omwodhvos a'y genedhel a-barth tus an nor.

Ena y teu an termyn a'y venystri dor a oberek ha soedhek. Dyscansow Daniel 9:27 a'n diskwedh yn furv a'n « *kevambos* » a' « *unn seythen* » a verk seyth blydhen yntra kynnyav 26 ha kynnyav 33. Yntra an dhew gynyav ma, yma, yn kres, an gwenton ha goel Pask an vlydhen 30 may, dhe 15 eur, « *yn kres an seythun* » pask, dy' Mergher 3 Ebrel 30 Yesu-Krist re wrug « *gordhiwedha an sakrifis ha'n offrynn* » enevales an rit ebrow, owth offrynn y vewnans rag prena peghosow y etholys yn unnsel. Dydh y vernans, Yesu o 35 bloedh ha 13 dydh a oes. Ow merwel gans budhogoleth war begh ha mernans, Yesu a allas daskorr y spyrys dhe Dhuw, ow leverel: « *Kowlwrys yw pup-tra* ». Y feth war vernans a veu afydhyas a-wosa dre y dhasserghyans. Yndella, ev a wrug kesoberi ha dyski y abesteli ha'y dhyskyblon bys pan

yskynnas yn-bann dhe nev a-dherag aga dewlagas kyns goel Pentekost, herwydh an dustuni res yn Oberow 1:1 dhe 11. Mes an eledh a dharganas y dhehwelyans glorius y'n prys na, ow leverel: « *Tus Galile, prag y hworrewgh omma, ow mires war-tu ha'n nev?* **An Yesu ma, re veu drehevys a-dhywgh dhe'n nev, a dheuyn keth maner dell wrussowgh y weles ow mos dhe'n nev** ». Y'n Pennseythen, ev a dhallathas y venystri nevek a 'Spyrys Sans' a'n galla dhe oberi bys diwedh an bys, y'n keth prys, yn spyrys pub onan a'y dhewisys skattrys a-dreus an nor. Hag ytho y hwra y hanow profoesys yn Esa.7:14, 8:8 ha Matt.1:23, 'Emmanuel' a styr, 'Duw genen ni', kemmeres, hwath moy, y styr gwir.

An manylyon res y'n daskrif ma yw gobrow a re Yesu dh'y re etholys avel tokyn a brisyans rag aga diskwedhyans a fydh. Yndella, an dydhyans a'y vernans a wra gasa ni dhe wodhvos ha kevrenna ganso an dydhyans a'y dhehwelyans finel gordhysek, re dharvnas dhe'n kynsa dydh a'n gwenton yn 2030; henn yw, 2000 blydhen wosa gwenton y growsans dhe'n 3a a vis Ebrel 30.

Sansoleth ha sansheans

An sansoleth ha'n sansheans yw anserthadow ha ambosow an selwyans re beu profys gans Duw yn Yesu-Krist. Powl a'n kovha yn Heb.12:14 : « *Hwilowgh kres gans pubonan, ha'n sansheans, heb ken na wra denvyth gweles an Arloedh* ».

An tybyans ma a Dhuw a « **sansheans** » a dal bos konvedhys yn perfydh rag y vos orth « pup-tra eus dhe Dhuw » ha, kepar ha pub perghennek, ny wra ev gasa bos kemmerys dhiwerto heb ganow dhe'n re a vedh y wul. Byttegyns, nyns eus edhomm a rol a'n taklow eus dhodho; Gwrier a vewnans ha pup-tra eus ynno, dhodho ev yw pup-tra. Ytho, yma dhodho an gwir a vewnans ha mernans war oll y greaduryon vyw. Byttegyns, ow kasa dhedha oll, an gwir a vewa ganso po a verwel hebdho, y re etholys a dheu dhodho dre dhewis rydh ha bolonjedhek rag bos dhodho bys vykken. An unnverheans ma ganso a wra y re etholys y berghennogeth. An re a dhegemmer hag aswonn a enter a-berth yn y dybyans a **sansheans** a vedha ow tochia oll an laghow mayth yw bewnans an nor gorrys yn-danna. Ytho, sansheans yw akordya gostydh dhe'n laghow fysek ha moral re beu ordenys, ytho appoyntys, gans Duw. Y'n dhew gevradh ma, an sabot ha'n deg gorhemmynn a dheriv an sansheans sans ma yn konkret, mayth a dreuspassya dhe worhemmyнна mernans an Mesih Yesu.

An tybyans ma a sansheans yw mar venegys may hwrug Duw y dhisplegya a-dhia dalleth an Bibel yn Gen.2:3, ow sanshea an seythves dydh. Nyns yw marth y teuth an niver seyth ha bos y 'sel ryel' dres oll an Bibel hag yn arbennik yn Off.7:2: "*Ha my a welas el arall, ow sevel a-dhyworth tu an howl ow trehevel, hag ow synsi sel an Duw bew* ; ev a armas gans lev ughel dhe'n peswar el may feu res dhedha gul drog dhe'n nor ha'n mor, hag ev a leveris : ». An re a'n jeves diwskovarn rag klywes kommel an Spyrys sottel a Dhyw re welas bos an « **sel an Duw bew** » devnydhys y'n chaptra ma « 7 » a Dhiskwedhyans.

Y'n jydh ma a Pask hag a Sabot, an 3ves a vis Ebrel 2021, penn-bloodh mernans agan Selwyas Yesu-Krist, Spyrys Duw a hembronkas ow thybyans war an sentri Ebrew a Moyses ha'n Tempel drehevys gans an myghtern Solomon yn Yerusalem. My a welas manylyon a wra afydhya yn krev an styryans re res vy dhe'n sentri ma; henn yw, rol profosek a'n towl selwel meur pareusys rag an re dewisys dasprenys gans Duw.

A-dhia 1948, pup-prys ow toen an molleth dhywys drefenn aga nagh a aswonn Yesu-Krist avel an 'Messi' dannvenys gans Duw, an Yedhewon re gavas aga thir kenedhlek arta. A-dhia'n termyn na, unn tybyans, unn mynnas hepken re's tebelwontyas: dasdhrehevel Tempel Yerusalem. Yn anfeus dhedha, ny hwyrvydh henna bythkweth, drefenn bos reson dha gans Duw dh'y lettya; y rol a dhiwedhas gans mernans ha dasserghyans Yesu-Krist. Sansoleth an tempel re gavas hy kowlwrians dien yn enev an 'Messi', yn y gig ha'y spyrys, perfydh ha divlam yn tien. Yesu a dhiskwedhas an dyskas ma ow leverel yn Yowann 2:14, ow kewsel a-dro dh'y gorf: *'distruwgh an tempel ma, ha wosa tri dydh my a'n drehev »*.

Diwedh devnydh an tempel re beu afydhys gans Duw yn lies fordh. Y'n kynsa le, ev a'n distruis yn vlydhen 70 gans luow roman Titus, herwydh an darganow profoesek yn Daniel 9:26. Wosa gorra an Yedhewon yn-mes, ev a ros tyller an tempel dhe'n kryjyans islamek hag a dhrehevis dew vosk: an kottha 'Al-Aqsa' ha Koep an Garrek. Ytho, Ysrael nyns eus na galloes na kummyas dhiworth Duw dhe dhasdrehevel hy thympl. Rag an dasdrehevel ma a wrussa kammhyns y dowl selwyans profoesek.

Termyn gwirder tempel Yerusalem o gravys yn furv y dhrehevians. Mes rag y weles moy kler, res yw dhyn eksamnya an manylyon diskudhys a'n drehevians kryjyk ma a'n jevo sansoleth. Merkyewgh bos an tempel bos drehevys gans myghtern Davydh a wre desir y wul ha dewis Yerusalem rag y wolkomya; Duw o unnver. Rag y wul, ev a'n decoras ha krevhe an sita koth henwys "Yebus" yn termyn Abraham. Ytho, ynter Davydh ha "mab Davydh", an "Messi", yth esa "mil vlydhen". Mes ny wrug Duw y asa, hag ev a dhisplegyas an acheson; ev re dheuth ha bos den goes ow ladha y was lel "Uri an Hittit" rag kemmeres y wreg, "Bathsheba", a dheuth ha bos mamm myghtern Solomon. Ytho Davydh a brisas y gammweyth, kessydhys gans mernans y vab kynsa, genys a Bathsheba, ena, wosa gul niveryans y bobel heb arghadow Duw, ev a veu kessydhys ha Duw a brofyas dhodho dewis y gessydh ynter tri dewis. Herwydh 2 Sam.24:15, ev a dhewisas mernans an pla epidemi a ladhas yn tri dydh 70,000 den.

Yn 1 Myghternedh 6, ni a gav deskrefans an tempel drehevys gans Solomon. Ev a'n henw "chi dhe YaHWÉH". An termyn "chi" a awgemm le kuntellyans teyluyek. An chi drehevys a dhargan teylu an Dhyw kreator dasprener. Ev a gomprenhend dew elven ogas an eyl dh'y gila: an sentri ha'n tempel.

War an nor, yma ritow kryjyk ow pesya y'n ranndir kummyasys rag den. Solomon a'n henw tempel. Yn hirhe an le pur sans, hag ev a'n henw sentri, hag yw diberthys gans lien yn unnik, yma an stevell tempel dew-ugens kevelin a hys, diwweyth brassa ages an sentri. Ytho an tempel a gudh 2/3 a'n chi dien.

Kynth veu drehevys diwettha yn termyn Moyses, kevambos an Yedhowon yw leun a-dann skoedh an kevambos a veu gwrys ynter Duw hag Abraham yn dalleth an tressa milvledhen a-dhia Adam. An 'Messi' a wra omdhiskwedhes dhe'n bobel Yedhowek yn dalleth an pypmes milvledhen, henn yw, 2000 blydhen diwettha. Byttegyns, an termyn re beu ordenys gans Duw dhe'n nor rag y dhewis a re anwys yw 6000 blydhen. Ytho, ni a gav arta rag an termyn, an rann $\frac{2}{3} + \frac{1}{3}$ a ji YaHWÉH. Hag y'n kehevelyans ma, an $\frac{2}{3}$ a gevambos Abraham a dhegemmer an $\frac{2}{3}$ a ji YaHWÉH a dhiwedh war an vayl a rann. An vayl ma a syns rol chyf drefenn y vos merkyans tremen a'n norves dhe'n nevys; hemma ow kodhvos bos an chanj ma merk diwedh rol profosek an tempel norves. An tybyansow ma a re dhe'n vayl a rann styr an pegh a rann Duw nevys perfydh a'n den norves amperfydh ha peghus a-dhia

Adam hag Eva. An vayl a rann a'n jeves dew elvenn, drefenn res yw dhodho bos akordys gans perfydhder nevys hag amperfydhder norves an dhew bargaen-tir junys. Ena y teu rol an Messi dhe'n golow drefenn ev dhe verkya yn perfydh an gnas ma. Y'n y berfydhter dhywyk, Yesu-Krist a dheuth ha bos pegh ow toen an re re anwys yn y le rag aga hepkor hag yn aga frys anedha.

An analysys ma a"gan led dhe weles y'n sentri imaj a dermyn profetek a'n kynsa gradhow spyrysel merkys pub 2000 bledhen: 1^a offrynn res gans Adam – Offrynn res gans Abraham dhe Vynydh Morija a dheu ha bos Golgotha – Offrynn Krist dhe droed Mynydh Golgotha – Offrynn an dewisyans diwettha lettyes gans dehvelans splann an Selwas Yesu-Krist yn Mighal.

Rag Duw mayth yw herwydh 2 Peder 3:8, « *unn jydh yw kepar ha mil vlydhen, ha mil vlydhen kepar hag unn jydh* », (gweles ynwedh Salm 90:4), an towl dor a veu drehevel war imaj an seythun yn kettermyn a: 2 dydh + 2 dydh + 2 dydh. Ha a-dryv dhe'n kettermyn ma yth omigor « *seythves dydh* » heb diwedh.

Synsys an dhew bargaen-ti a'n chi sans yw diskwedhyans pur dhe les.

An sentri po tyller pur sans

An dhew gerub gans eskelli ystynnys

An sentri henwys tyller pur sans a vusur 20 kevelin a hys war 20 kevelin a les. Pedrek perfydh yw. Hag y ughelder yw 20 kevelin ynwedh; ow kul kube anodho; imaj teyrblek a berfydhter (= 3 : L = l = H); hemma avel deskrifans a'n « *Jerusalem nowydh ow tiyskynna a'n nev a-dhiworth Duw* » yn Apo.20. An tyller pur sans ma yw difennys gans Duw dhe'n den yndan payn a vernans. An acheson yw sempel ha resnadow; nyns eus galloes dhe'n tyller ma degemmeres marnas Duw drefen ev dhe arwodhi nev ha dismygi an gnas nevek a Dhuw. Yn y vrys yma y dowl selwyans may hwari pub elven arwodhek re beu settys y'n sentri ma aga rol. An gwirvos yw yn Duw y'n tuegyl nevek, ha war an nor, ev a re dre arwodhyow an illustrans a'n gwirvos ma. My a yll yndella dos orth desten an diskudhans arbennik ma a'n Pask 2021. Ni a len yn 1 Myghternedh 6:23 dhe 27: « *Ev a wrug y'n sentri dew gerub a brenn oliv gwyls, ugens kevelin a ughelder. Pub unn a'n dhiw askell a'n kynsa gerub a'n jevo pymp kevelin, ow kul ugens kevelin a benn unn askell dhe benn hy ben. An nessa gerub a'n jevo ynwedh ugens kevelin. An musur ha'n furv o an keth rag an dhew gerub. Ughelder pub unn a'n dhew gerub o ugens kevelin. Solomon a worras an gerubyon yn kres an chi, a-bervedh. Aga eskelli o lesys: askell an kynsa a stokyas orth unn a'n fosow, hag askell an nessa a stokyas orth an arall fos; ha'ga eskelli erell a dheuth war-barth orth aga fenn yn kres an chi* ».

Nyns esa an cherubyn ma yn tabernakel Moyses, mes dre aga gorra yn tempel Solomon, Duw a dhispleg styr an tyller sans ma. A-dreus les an stevell, yth esa diw gopel a eskelli an dhew cherub, ow ri dhodho standard nevek, yn hwir anwaytyadow dhe'n den a vew war an nor. My a wra devnydh a'n chons ma dhe dhistrui ha dassevel gwiryonedh a-dro dhe'n cherubyn ma, may hwrug lies lymner, kepar ha 'Michelangelo', aga delinya avel babes gans eskelli ow kwari gans instrumentow po ow tenna sether gans gwarak. Nyns eus babes vyth yn nev. Ha dhe Dhuw, herwydh Salm 51:5 po 7: '*Otta, genys veuv yn kammweyth, Ha'm mamm a'm konsevyas yn pegh* », ha Rom.3:23 : « *Rag peghys re beu pubonan ha kelly re beu gordhyans Duw* », nyns eus flogh mas na glan, a-ban veu Adam, den a veu genys peghus dre ertach. Oll an eled a nev a veu gwrys yn studh toryon yowynk, kepar dell veu Adam war an nor. Nyns yns i ow kothhe ha pesya an keth yn heb diwedh. Kothni yw unnverk an nor yn unnik, sewyans pegh ha mernans, y bae diwettha, herwydh Rom.6:23.

Argh an Kevambos Sans

1 Myghternedh 8:9: «*Nyns esa y'n argh saw an dhew leghen ven, a worras Moyses enni yn Horeb, pan wrug an ARLOEDH kevambos gans fleghes Ysrael, pan dheuthons yn-mes a bow Ejyp*».

Y'n sentri po tyller pur sans yma ytho dew cherubyn meur gans eskelli ystynnys, arwodhyow a'n gnas aktiv nevek, mes ynwedh ha dre vras, **arg an kevambos** usi settys **yn kres** a'n stevell ynter an dhew jerub meur. Rag y skoodhya yw an chi drehevys. Y'n keth ordyr may hwra Duw diskwedhes dhe Moyses an taklow kryjyk y fydh res dhodho gul, yma yn kynsa, argh an kevambos. Mes an synsor ma yw le posek ages y syns: an dhew leghen ven may skrifas Duw gans y vys y lagha sans a dheg gorhemmynn. Hi yw dastewynnyans a'y vrys, a'y vusur, a'y gnas na yll chanjya. Yn studhyans dibberthys (2018-2030, an gortos diwettha adventyst), my re dhiskwedhas seulabrys hy gnas profosek rag oes kristyon. Y'n sentri, ni a len an brys kevrinek a Dhuw. Yma ena, an elvennow a wra krevhe ha gallosegi keskemmina ganso. Mar lies dell lever an peghador a bes bos treuspasser a'y dheg gorhemmynn, ev a omdowl mar krys ev gallos omgelwel y selwyans. An keskowethyans a worr yn tien war an fydh settys war an gwiryonedhow arwodhys kevys y'n tyller pur sans ma. Yn deg gorhemmynn, Duw a dhasberth y vusur a'n bewnans ordenys rag tus formys war y imaj; hag a styr Duw y honan a enor ha gul y worhemmynnnow. An bewnans res dhe'n den a worr war enor an gorhemmynnnow ma. Hag aga threuspass a dhineyth pegh kessydhs gans mernans an kablus. Ha a-dhia Adam hag Eva, an disobayans re worras an genedhel oll yndann an studh marwel ma. Ytho an mernans re goedhas war tus avel kleves heb dyghtyans dhe yaghhe.

An dregeredhva

Y'n sentri, a-ugh an dregeredhva, imaj arwodhel a'n alter may tal an oen a Dheu bos ledhys warnodho, dew el arall byghanna a vir orth an alter hag aga eskelli a dheu war-barth yn kres. Y'n imaj ma, Duw a dhiskwa an bern a wra an eledh lel ri dhe'n towl selwyans hag a worr war varow dreheans Yesu-Krist. Rag, Yesu, a dhiyskynnas a'n nevow dhe wiska semlant baban denel. Neb a ros y vewnans war grows Golgotha o yn kynsa aga howeth nevek "Mikael", penn an eledh ha displegyans nevek gwelys a'n Duw Spyrys kreator ha'n eledh a omri yn ewn dhe'n "*kethwesyon gonis* » a'y etholys.

Y'n tyller pur sans, an argh kudhys gans an dregeredhva a vo gorrys yn-dann eskelli an dhew cherubyn bras ha'n re vyghanna. Y'n imaj ma, ni a wel diskwedhyans a'n geryow ma yn Mal.4:2: «*Mes ragowgh hwi a berth own a'm hanow, sevydh an howl a wiryonedh, ha **an yaghheans a vydh yn-dann y eskelli** ; hwi a wra dos yn-mes, ha hwi a wra lamma avel leughl a'n kraal* ». An dregeredhva, arwodh a ragdharvos an grows may feu Yesu krowsys, a wra yn hwir dri yaghheans erbynn kleves marwel pegh. Yesu a verwis dhe dhelivra dhiworth pegh hag ev a omdhrehevis dhe dhelivra y etholys dhiworth diwla drog peghadoryon anedha heb edrek ha rebel. Treuspassyans an lagha synsys y'n argh a wortas mernans rag pub kreatur denel a'n nor. Ha rag an etholys dewisys gans Duw yn Krist, ragdha i yn unnsel, an dregeredhva gorrys a-ugh an argh ow synsi an lagha treuspassys re wrug seweni bewnans heb diwedh mayth entraons yn eur an kynsa dasserghyans; an re sans dasprenys gans an goes skoellys gans Yesu-Krist war an dregeredhva ma. Yaghheans aga mernans a vydh ena leun. Herwydh Mal.4:2, an cherubyn yw imaj a'n Duw Spyrys nevek a Apo.4 a dhisqwedh dre arwodh an «*peswar kreatur bew* ». Rag, an yaghheans stegys dhe'n dregeredhva yw gwiw settys yn-dann an dhiw askell gresel a'n dhiw cherubyn meur.

Kepar hag yn rit hebrowek blydhennek an 'dydh an dehwelyansow', goes best a veu dres dre skoellyans war an tal ha war an propitiatory, troha'n Est, yth o res may tothya goes Yesu-Krist dhe resek yn hwir war an keth propitiatory. Rag an porpos ma, ny wrug Duw galow dhe servis oferyas denel. Ev re wrussa pup-tra darbari ha restra a-rag, ow tannvon, yn termyn an profet Jeremiah, an argh ha'n taklow sans a'n tyller pur sans hag a'n tyller sans yn

gowva yn-dann an dor orth troes menydh Golgotha, yn-dann dor karrek, hwegh meter yndonn, poran yn-dann an kav kubek a 50 cm, palys yn enep y'n garrek, may hworras an soudoryon roman an grows may feu krowsys Yesu warnedhi. Dre fols hir ha down gwrys gans dorgrys menegys y'n Bibel, y goes a resas yn lytherennek war an tenewen gledh an propitiatory, henn yw, tenewen dhyghow Krist krowsys. Ytho, nyns yw heb reson Matt.27:51 a dheg dustuni a-dro dhe'n taklow ma: "*Ottomma, lien an tempel a veu skwardys yn diw rann, a'n penn a-wartha bys y'n goeles, an nor a grenas, an menydh yow a veu folsys, ...*". Yn 1982, diskudhys veu dre arbrov skiensek bos an goes segh kuntellys gans Ron Wyatt komposys a 23 chromosom X ha unn chromosom Y unnsel. An gwrier duw a erviras gasa a-dhelergh prov a'y natur dhywyk, ow keworra dh'y lien sans mayth omdhiskwedh imaj y fas ha'y gorf yn negedhek. Ytho, an lagha treuspassys synsys y'n argh a gavas y ewnheans dien dre dhegemmeres war y alter an goes pur yn hwir heb pegh a'gan Selwasor Yesu Krist. Rag, ow tiskwedhes an taklow ma dhe Ron Wyatt, ny vynnas Duw pesya koyntys denel, mes krevhe an dyskas a sansheans y dhywder yn Yesu Krist. Rag, ow pos gans goes dihaval dhe dus erell, ev a re skila dhe grysi yn y natur berfyth ha pur, heb pegh vyth. Yndella, ev a afydh ev dhe dhos dhe enkorfora nowydh po « *Adam diwettha* » dell y lever Paul yn 1 Kor.15:45, rag kyn feu gwelys, klewys ha ledhys yn korf a gig haval dh'agan hun, nyns esa dhodho kennask vyth genedhlek gans an eghenn denel. Omwask a'n par ma a vanylyon yn kowlwul y dowl selwyans a dhiskwa an poester a re Duw dhe arwodhyow y dhyskas. Hag yth yw konvedhys gwell prag, Moyses a veu kessydhys drefen ev dhe velya an towl selwyans a Dhuw dre weskel an garrek Horeb diwweyth. An nessa prys, herwydh an arghadow res gans Duw, y talvia dhodho kewsel orti yn unnsel rag kavas an dowr.

Gwelen Moyses, an manna, rol Moyses

Num.17:10 : « *YaHWéH a leveris dhe Moyses: Daskorr gwelen Aron **a-rag an dustuni**, dhe vos gwithys avel tokyn rag fleghes rebellyans, may hyllydh gorra fin dhe'ga hwythow a-ragov ha na varwons* ».

Exo.16:33-34 : « *Ha Moyses a leveris dhe Aron: Kemmer lestr, gorra manna ynno leun a omer, ha'y worra **a-rag** YaHWéH, may fo gwithys rag agas henedh. Herwydh an gorhemmynn res gans YaHWéH dhe Moyses, Aron a'n gorr **a-rag an dustuni**, may fo gwithys* ».

Deut.31 :26 : « *Kemmerwgh an lyver ma a'n lagha, ha'y worra **ryb an argh** a gevambos YaHWéH, agas Duw, hag y fydh ena avel test erbynn dhis* ».

War sel an geryow ma, gavyn d'an abostol Powl y gammwrians a'n ledyas dhe worra an traow ma y'n argh yn le rybdhi po a-ragdhi, yn Heb.9:3-4 : « *A-dryv an nessa vayl yth esa rann an tabernakel henwys an sentri sentrys, ~~ow synsi an alter owr rag an pismyn~~, ha argh an kevambos, leun a owr. Yth esa ~~yn~~ a-rag an argh lestr a owr ow synsi an manna, gwelenn Aron, re vleujyas, ha leghennow an kevambos* ». Y'n keth vaner, nyns o an alter a'n ynkyas y'n sentri mes a'n tu tempel a-rag an vayl. Mes an traow gorrys ryb an argh o ena dhe dhestya a'n marthusyon gwrys gans Duw rag y bobel Ebrow re dheuth ha bos Ysrael, kenedhel rydh ha's omgemeryans.

Ryb an argh, gwelenn Moyses hag Aron, a wra gorhemmyn kryjyans dhe'n profoesi gwir a Dhuw. Herwydh Deu.8:3, an manna a borth kov dhe'n re etholys kyns Yesu bos « *ny vew den a vara ha dowr yn unnsel, mes a bub ger a dheu yn-mes a anow YaHWéH* ». Ha'n ger ma yw representys ynwedh avel rol skrifys gans Moyses, herwydh lavar Duw. A-ugh an argh, an alter an dregeredh a dhysk nag yw possybyl an kolm gans Duw heb fydh yn sakrifis bolonjedhek bewnans Yesu-Krist. An draow ma yw sel teologi an kevambos nowydh selys war goes denel skoellyes gans Yesu-Krist. Hag yn reson pur, an jydh may feu kowlwrys towl Duw ynno, rol an arwodhyow ha'n goel « *Yom Kippur* » po « *dydh an dehwelyansow* » a dheuth ha bos heb les. A-rag an gwirder, an skeusow a dhisomdhiskwedh. Henn yw prag y

talvia an tempel, le may feu gwrys an ritow profosek, disomdhiskwedhes ha nevra omdhiskwedhes arta. Kepar dell dhyskas Yesu, an gordhyer a Dhuw a dal y wordhya « yn spyrys ha yn gwiryonedh », ow kavos « hedhas rydh » dh'y Spyrys nevek dre vayni Yesu-Krist. Ha nyns yw an gordhyans ma kelmys dhe neb le dor, na yn Samaria, na yn Yerusalem, ha na hwath yn Rom, Sen Jamys a Gompostela, Lourdes po Mekka.

Kynth na vos kelmys dhe le dor, yth yw fydh diskwedhys dre oberow a dharganas Duw rag y re etholys hag i ow triga war an nor. An arwodhuster an sentri a hedhis yn dalleth an pypmes milvledhen wosa 4000 blydhen a dermyn peghus. Ha mar pe towl Duw drehevys war 4000 blydhen, y fia an re etholys devedhys yn powes Duw profoesiys der an sabot seythun. Mes nyns o yndella, drefenn a-dhia Zakaria, Duw a dharganas diw gevambos. Ev a ro manylyon a-dro dhe'n nessa, ow leverel yn Zak.2:11: « *Lies kenedhel a wra omaskorra dhe YaHWÉH y'n jydh na, ha dos ha bos ow fobel; my a wra triga yn dha gres, ha ty a wra godhvos bos YaHWÉH an luyow ow dannvon warnav dhis.* » An dhew gevambos yw diskwedhys gans « dew oliven » yn Zak.4:11 dhe 14 : « *My a gemmeras an kows ha leverel dhodho: Pyth yw styr an dhew oliven ma, a'n barth dhyghow dhe'n kantoler hag a'n barth kledh dhodho? My a gemmeras an eyl tro yn-medh, ha my a leveris dhodho: Pyth a styr an dhew skorren oliv, usi ogas dhe'n dhew gowfordh owr may hwra an owr resek? Ev a worthybis orthiv: A ny wodhesta pyth a styrons i? My a leveris: Na, ow arloedh. Hag ev a leveris: An re ma yw an dhew untys a sev a-rag Arloedh oll an norvys.* » Lemmyn ow redya an gwersow ma a dhiskudh dhymm neppyth pur varthusek a-dro dhe Dhuw an kreator, an Spyrys Sans a awen an ger biblik. Res yw dhe Zakaria govynn diwweyth pandr'a styr an « diw oliven » may hworttallo Duw dhodho. Hemm yw drefenn towl an kevambos dhywyk dhe dremena dre diw dremen yn kettermyn mes an nessa gradh yw dyskys dre vrasow an kynsa gradh. Yma dew anedha, mes yn hwir nyns yw saw onan, drefenn an nessa dhe vos diwedh an kynsa. Yn hwir, pandr'a dal an koth gevambos heb mernans dasprenyes an Messyas Yesu? Travyth, na hwyth lost peren, dell lavarsa an managh Martyn Luther. Henn yw an acheson a'n drama a wra godhevel an Yedhewon kenedhlek bys y'n jydh hedhyw. Y'n gwersow ma Duw a dhargan ynwedh aga nagh a'n gevambos nowydh dre'n gorthyp a res Zakaria dhe'n govynn « *A ny wodhes ta pandr'a styrons i? Y lavarav: Na, ow arloedh.* ». Rag yn hwir, an Yedhewon kenedhlek a wra anvya an styr ma bys yn prys an prov diwettha kyns dehweles Yesu-Krist, may hwraons treylia po afydha aga nagh orth pris aga bosva.

Yn apert, treylians kristyon an poblow pagan re'n provas, an towl divynnys re beu kowlwrys yn persona Yesu-Krist hag hemm yw an arwoedh unnek a brof Duw hwath dhe'n Yedhewon kenedhlek dhe driga yn y gevambos sans. Yndella afydhys, an nessa po kevambos nowydh ma a dalvia omlesa dres an tressa rann diwettha a'n 6000 bledhen a dermyn pegh an nor. Ha nyns yw marnas dre y dhehwelyans glorius diwettha y hwra Yesu-Krist merkya an termyn a gowlwrians an nessa kevambos; rag bys y'n dehwelyans na, an dyskas profoesys gans an arwodhow a drig dhe vos dhe les dhe gonvedhes an towl oll a veu pareusys gans Duw a-ban yw res dhyn godhvos a dermyn y dhehwelyans glorius: dalleth gwenton 2030. Ytho, yn 1844, ow ri an sabot dh'y re etholys dewisys, Duw a worr fydhys yn an dyskansow skrifys yn arwodhuster an sentri ebrow ha tempel Solomon. Ev a dhiskudh pegh an dy' Sul katolik eritys dhiworth an emperour Konstantyn a-dhia an 7ves a vis Meurth 321, ow tiskwedhes an edhom a 'lanheans nowydh a'n sentri' re beu kowlwrys yn hwir unnweyth rag oll yn Yesu-Krist krowsys ha dasserghys. Yn hwir, Duw re wrug gortos bys yn 1844 rag diskudha yn klerra y gondenans a'n 'dy' Sul romanek'. Rag y gemmeres re dhasworrans an fydh kristyon pur yn orygyn yn-dann molleth an pegh a derr an keskowethyans gans Duw herwydh an derivas res yn Dan.8:12.

Ytho, sansheans a styr yn respek dhe'n sabot sans, yw sanshes gans Duw a-dhia diwedh an kynsa seythen y greadh a'n system norvek. Hag ynwedh, ev a dhargan entra an re dewisys yn powes dre waynyans Yesu hag yma ev ow kweles y'n peswora a'n deg

gorhemmynn a Dhew synsys yn argh an dustuni y'n tyller sans, an sentri, arwodh a Spyrys an Duw nevek, sans teyrgweyth, yw, sans yn perfeythder y deyr rol a Das, Mab ha Spyrys Sans. Oll an taklow ena yw ker dhe golonn Duw hag y tal bos keffrys y'n tybyansow ha kolonnow y dus dewisys, y flegthes, tus y 'ji'. Dewis an sansoleth gwir an re dewisys yw settys ha aswonys yndella.

Yn kontrari dhe lagha Moyses a wodhev chanjow herwydh avonsyans towl Duw, an pyth yw gravys war veyn a gemmer valor bys vykken bys diwedh an bys. Hag yndella yw deg gorhemmynn, na yllir chanjya na hwath dilea, kepar dell wrug Rom an pab ynhysi gul dhe'n nessa a'n deg gorhemmynn. An mynnas tebel a doella an re ow hwilas bywnans heb diwedh a omdhiskwedh yn keworra gorhemmynn nowydh rag gwitha an niver a dheg. Mes difenn Duw a omblegya a-dherag kreaturs, imajys treghys po representyansow re beu diles yn hwir. Y hyllir edrek a'n par ma a draow, mes yma ev ow tiskudha fydh fals. Neb na hwila konvedhes ha gortos enep a wodhev yn reson an sewyans a'y omdhegyans; ev a anfors an fordh y vreus bys y gondennyans gans Duw.

An tempel po tyller sans

Gesewgh ni gasa an gwel nevek kryjyk gwelys a'n ebron rag y vires yn-dann an gwel a re an sansoleth kryjyk dhodho war an nor. Y hwyr ev y'n elvennow gorrys y'n rann 'tempel' a'n 'chi dhe YaHWÉH'. Y'n tabernakel yn oes Moyses, an stevell ma o an tylda omgemeryans. Yma tri anedha, an elvennow ma hag i a-dro dhe'n voes a vara an offrynn, an kantoler gans seyth kanel ha seyth lugarn hag alter an ynkyss gorrys a-rag an vayl yn kres an stevell. Ow tos a-ves, yma moes an bara a'n barth kledh, dhe'n gogledh ha'n kantoler a'n barth deghow, dhe'n soth. An arwodhyow ma yw reallita ow kemeres furv yn bewnans an re dewisys dasprenys dre woes Yesu-Krist. Yth yns i perfydh kesplethadow ha na yllir aga dibarth.

An kantoler owr gans seyth lugarn

Ekso.26:35: *"Ty a worr an voes a-ves dhe'n vayl, ha'n kantoler a-rag an voes, dhe'n tenewen soth an tabernakel; ha ty a worr an voes dhe'n tenewen north "*.

Y'n tempel, yma ev gorrys a-gledh, dhe'n tenewen soth. Redyans an arwodhyow a hwer yn termyn, a'n soth dhe'n north. An kantoler a dheskrif an Spyrys ha golow Duw a-dhia dalleth an kevambos koth. An kevambos sans a wort yn tien war sakrifis *"Oen Duw »* Pask a veu synsys hag yw gwrys kyns gans oen po mowysi yowynk offrynnys a-dhia Adam. Yn Apo.5:6 an arwodhyow a'n kantoler yw kelmys dhodho: « *seyth lagas yw seyth spyrys Duw dannvenys dres oll an norvys* » ha « *seyth korn* » a re dhodho sansheans an nerth.

Yma an kantoler ena rag gorthebi edhom golow an re dewisys. I a'n kyv yn hanow Yesu-Krist yn neb yma sansheans (= 7) a wolow divyn. An sansheans ma yw synsys gans an niver « seyth » usi y'n diskwedhyans biblik a-dhia gwrians seythun a seyth dydh a-dhia an dalleth. Yn Zakaria, an Spyrys a re « *seyth lagas* » orth an men veur may hwra Zorobabel dasdrehevel tempel Solomon distrays gans an Babylonians. Hag ev a lever a-dro dhe'n « *seyth lagas* » : « *An re ma yw lagasow YaHWÉH, ow kwandra oll an norvys.* » Yn Apo.5:6, an messaj ma yw riys dhe Yesu-Krist, « *Oen Duw* » : « *Ha my a welas, yn kres an tron ha'n peswar kreatur bew hag yn kres an henavogyon, oen ow sevel kepar ha pe dell via ledhys.* **Yth esa dhodho seyth korn ha seyth lagas, yw seyth spyrys Duw dannvenys dre oll an norvys** ». An vers ma a afydh, gans nerth, sansheans divneth an Messyas Yesu. An Duw meur kreatur re omdanvonas y honan war an nor dhe gowlwul yn Yesu y aberth omrowesek. Dhe ober an Spyrys diveth ma y talav an displegyansow diskwedhys y'm oberow. Yma an golow ow pesya ha'n godhvos ow tevi gans an termyn. Dhodho ev y talen oll agan konvedhes a'y lavarow profosek.

An alter a'n eryow

Owth offrynna y gorf fisegel dhe'n mernans, y'n norm perfydh a'y spyrys hag oll y enev, Yesu Krist a dhre a-rag Duw fler plegadow a wra an rit Ebrow y synsi avel eryow. Krist yw representys y'n eryow ma mes ynwedh yn rol an oferyas a's offrynn.

A-rag an vayl, hag a-dal argh an dustuni ha'y dregeredhva, yma alter an eryow a ri dhe'n oferyas, an arghoferyas, y rol a'njekter rag peghosow gwrys gans y dhewisys yn unnsel. Rag Ny wrug Yesu kemmeres warnodho peghosow an bys dien, mes an re ma a'y dhewisys yn unnsel, ha dhedha ev a re arwoedhyow a'y aswon. War an nor, nyns eus dhe'n arghoferyas marnas talvosogeth profosek arwodhek, drefenn bos an gwir a'njekter dhe Grist Selwyas yn unnsel. An yntercessyans yw y wir arbennik hag yma dhodho karakter " *heb dhiwedh* » herwydh rewlys Melchisedek dell yw styrys yn keworres yn Dan.8:11-12 : « *Hi a sevis bys dhe benn an lu, a gemmeras dhiworto an sakrifis heb dhiwedh, hag a dhomhwelas tyller y sentri. An lu a veu res gans an sakrifis heb dhiwedh, drefenn pegh; an korn a dewlis an gwirder dhe'n dor, hag a sewenas yn y oberow.* » ; hag yn Heb.7:23. An geryow « *sakrifis* » strekhes nyns yns i reknys y'n tekst Ebrow oryginel. Y'n vers ma, Duw a dhiskwedh sewenyow domynasyon an pab roman. An keskowethyans direct a'n Kristyon gans Yesu yw treyllys dhe les an penn pabek ; Duw a goll y wesyon a goll aga ena ynno. Y'n perfydhder duwek, nyns eus marnas Duw yn Krist a yll justya y bysadow, rag ev a brof, yn daspren rag an re may hwra ev pysi ragdha, y sakrifis a volonjedh truedhek hag a dhro sawer plegadow dhe'n Duw breusys Kerensa ha Ewnder a wrer ev dhe worthypa yn kettermyn. Nyns eus travyth awtomatyk yn y bysadow, ev a'n gwra po na'n gwra, herwydh bos an pysadow yn tebyek po na vo. Pysadow Yesu-Krist yw kenys gans y druegedh rag gwannder naturel kigek y dhewisys, mes nyns eus denvyth a yll y doella, ev a vreus ha gasa gans ewnder ha kompesoleth hag aswonn y gordhyoryon gwir ha kethyon ; an pyth yw y dhyskyblon gwir. Y'n ritel, an saweryow a verk sawer plegadow Yesu a yll yndella dhe'n titel ma offra pysadow y syns len gans y sawer personel plegadow rag Duw. An pennrewl yw haval dhe saworyans boes a dal bos dybrys. Delinyans profosek a Grist tryghor, an Ughoferyas dororel a dheu ha bos koth hag a dal mos dhe-ves keffrys ha'n tempel mayth usi ev ow kul y ritow kryjyk. An pennrewl a'n pysadow a bes wosa henna, rag an pysadowow danvenys dhe Dhuw gans an syns yw presentys yn hanow ha dre verit Yesu-Krist pysadow nevek ha Duw yn leunder yn kettermyn.

An voes a vara an ragworrans

Y'n tempel, hi a veu gorrys a'n barth dyghow, dhe'n tu north. Bara an ragworrans a dhisqwedh boes spyrysel bewnans Yesu-Krist, manna nevek gwir res dhe'n re dewisys. Yma dewdhek torth dell yw dewdhek loeth yn kevambos Duw ha den kowlwrys yn Yesu-Krist leun a Dhuw (= 7) ha leun a Dhen (= 5); an niver dewdhek yw niver an kevambos ma ynter Duw ha den, Yesu-Krist yw an devnydh ha'n patron perfydh. Warnodho y trehav Duw y gevambosow war an dewdhek patriarch, an dewdhek abostol a Yesu, an dewdhek loeth selys yn Apo.7. Yn redyans y gompas dhe'n North a'n 'tempel', yma an voes ma a'n tu a'n kevambos nowydh ha'n tu a'n Cherubin meur settys a'n barth kledh y'n sentri.

An plen a-ves

An alter a'n sakrifisow

Yn Diskwedhyans 11:2, an Spyrys a re dhe'n '*plen an gwers*' a'n sentri, sort arbennik: '*Mes plen an gwers a-ves an tempel, gas e yn-mes, ha ny wra y vusura; rag y feu res dhe'n kenedhlow, hag i a wra tretta an sita sans dres dew vlydhen ha dew ugens mis plen an gwers*'. An '*Ev a wra kevambos krev gans lies unn dres seythun, ha dres hanter an seythun*' a dheskrif an garth a-ves yw a-rag daras an tyller sans po tempel kudhys. Yma ena traow a'n ritel kryjyk a-dro dhe'n tu fisegel a'n korfow. Y'n kynsa le, yma an alter a'n sakrifisow mayth

yw leskys an enyvales sakrifiys. A-dhia devedhyans Yesu-Krist neb a dheuth dhe gollenwel an sakrifik perfydh, an ritel ma re dheuth ha bos diles hag ev re dhiwedhas herwydh profoesans Dan.9:27: '*an distruyer a wra an taklow kasadow, bys pan dheu an distruyans ha'n pyth re beu ervirys war an distruyerev a wra gorfenna an sakrifik ha'n offrynn*'; le dévastateur commettra les choses les plus abominables, jusqu'à ce que la ruine et ce qui a été résolu fondent sur le dévastateur ». Yn Heb.10:6 dhe 9, an dra yw afydhys : « **Ny wrussys kemmeres na leskoffrynnnow na sakrifisow rag pegh.** Ena y leveris: Ottavy, y tov (*Y'n rol an lyver yma kows ahanav*) Dhe wul, a Dhuw, dha vodh. Wosa leverel yn kynsa: **Ny vynnys na ny gemmersys na sakrifisow na offrynnnow, Na leskyskrifow na sakrifisow pegh** (an pyth yw offrynnys herwydh an lagha), ev a leveris wosa henna: Ottavy, y tov dhe wul dha vodh. Ytho ev a dhileas an kynsa tra dhe fondya an nessa. Dre an vodh ma yth on ni sanshes, dre offrynn korf Yesu Krist, unnweyth rag oll». Dell hevel, Powl, awtour gwirys an lyther ma skrifys dhe'n 'Ebrowyon', re'n skrifas orth lavarow Yesu-Krist ; hag ytho y tevnudhyas y wolow bras ha'y leunder heb par. Yn hwir, nys o denvyth a allsa leverel dhodho a-der Yesu-Krist y honan : « (*Y'n rol an lyver yma kows ahanav*) ». Mes vers 8 a'n tekst a Salm 40 a lever : « *gans rol an lyver skrifys ragov* ». Ytho, an chanj ma a yll bos justifiys gans an oberenn bersonel ma a Grist dhe Bowl, neb a wrug triga yn unnryw yn Arabia teyr blydhen, pareusys ha dyskys yn tidroek gans an Spyrys. Ha my a'n kovha, yth o kepar dell wrug Moyses skrifa rol-skrifa orth lavarow Duw.

An mor, fenten an golghyansow

An nessa elven a'n klos yw fenten an golghyansow, ragdiskwedhyans a'n rit a'n besydhys. Duw a re dhodho an hanow "mor". Y'n prevyans denel, an mor yw synonym a "mernans". Hi re lenkis an dus kyns an liv dre hy liv ha gul dhe verwel dre veudhi, oll merghogyon Faro a'n siwyas Moyses ha'y bobel Ebrow. Y'n besydhys, res yw yn troghans dien, an den koth peghus yw dismygys dhe verwel rag dos yn-mes a'n dowr avel kreatur nowydh dasprenys ha dasvewhes gans Yesu-Krist a re dhodho y wiryonedh perfydh. Mes, nys yw henna marnas pennrewl drehevel, hag y hwra an argerdh a-dro dhe natur an omriys a dheu. A dheu ev, kepar ha Yesu, dhe'n besydhys, rag gul bodh Duw? An gorthyp yw personel ha Yesu a re po na re y wiryonedh herwydh an kas. Pynag yw sur, yw ev a vynn gul y vodh, a wra gormel gans lowena ha grasyans, an lagha sans a Dhuw, ha'y dorridh yw pegh. Mar kwrello ev merwel yn dowr an besydhys, nys eus kows y dhasvywa yn gonis Krist, marnas dre happ drefenn gwannder kig an den.

Ytho, golghys a'y beghosow ha gwiska gwiryonedh reknys Yesu-Krist, kepar ha'n oferyas a'n keffrysans koth, an den kristyon dewisys a yll entra y'n tyller sans po tempel dhe servya Duw yn Yesu-Krist. An fordh a'n kryjyans divynn gwir yw diskwedhys dre'n drehevys skeusennek ma drefenn nag yns a-der arwodhyow, an gwirionedh a wra omdhiskwedhes y'n oberow a wra an den dewisys justifiys doen a-rag tus, elledh, ha'n Duw kreatur.

Projek Duw profies dre imajys

Yn y projek ma, Duw a gemmeras pegh an re dewisys dre woes Yesu-Krist, degys war an dregeredhva y'n sentri po tyller pur sans. Ow kavos kummys arbennek dhe hwithra yn Mont Golgotha yn Yerusalem bys yn 1982, an klavjyer arkeolog adventyst Ron Wyatt a dhiskleryas bos gwir y koedhas goes Yesu war an tu kledh a'n dregeredhva, yn gowfordh yndann an dor, hwegh meter a-woeles krows an growsans Krist; an hwarvos ma ow hwarva orth troes an menydh Golgotha. Y'n rit oferyas, an oferyas a's teves fas orth an dregeredhva ha'n taklow nevek settys y'n tyller pur sans, an sentri. Ytho, an pyth usi a-gledh dhe dhen yw a-dheghow dhe Dhuw. Y'n keth vaner, skrif an Ebrow yw gwrys a-dhyghow dhe gledh dhe dhen, ow kemeres an tu a-gledh dhe dhyghow dhe Dhuw. Ytho, an projek a'n dhew gevambos

yw skrifys yn redyans an tyller pur sans ma, a-dhyghow dhe gledh dhe dhen; an kontrari dhe Dhuw. An Yedhewon a'n kynsa gevambos a servyas Duw yn-dann imaj arwodhel an cherubyn settys y'n sentri orth aga dyghow. Dres aga hevambos, goes an gaver ledhys dhe 'Dydh an Dehwelyans' a veu degys dre skoellyans war an dregeredhva. An skoellyans a veu gwrys seyth gweyth gans y vys gans an arghoferyas, troha'n Est. Gwir yw bos an kynsa gevambos an kynsa rann estek y brojek selwyans. An peghoryon dhe vos gevys o yn Est, yn Yerusalem. An jydh may tiveras Yesu y woes, ev a goedhas war an dregeredhva na, ha'n nessa gevambos selys war y woes ha'y ewnnder a dhallathas yn-dann arwoedh an nessa cherubyn settys a-gledh, tu dhe'n Soth. Ytho, gwelys gans Duw, an avonsans ma a hwarva a'y gledh dhe y « leuv dhyghow », a-barth y vennath, herwydh dell yw skrifys yn Salow 110:1 : « A Dhavydh. Salm. Ger YaHWéH dhe'm Arloedh : Esedh orth ow ow leuv dhyghow, Bys pan wryv dha eskerens dha gradh-treys ». Ha ow konfirmya Heb.7:17, an versow 4 dhe 7 a styry : « YaHWéH re'n te, ha ny'n jevydh edrek: Ty yw oferyas bys vykken, war-lergh Melchisedek. An Arloedh, orth dha leuv dhyghow, a derr myghternedh yn dydh y sorr. Ev a wra gwirvrens yn mysk an kenedhlow: pup-tra yw leun a gorfow marow; ev a derr pennow dres oll an pow. Ev a ev orth an fros yn mysk an kerdh: rakhenna ev a dhrehav an penn ». Yndella, an hweg, mes ewn, Yesu-Krist a wra tyli dhe'n skornoryon ha'n rebellyon pris aga dispresyans a'n dustuni ughel a'y gerensa truedhek rag y re dewisys dasprenys.

Rag may hwrello an Ebrowyon, pan enters an klos po an tempel, diskwedhes aga heyn dhe'n 'howl ow trehevel' a veu gordhys pup-prys gans an kenedhlow yn tylleryow divers war an nor, Duw a vynnas bos an sentri drehevys, war y hys, yn ahel Est-West. War y les, yth esa fos a'n dhyghow an tyller pur sans ytho desedhys dhe'n 'North' ha'n fos a'n kledh o a'n tu dhe'n 'South'.

Yn Matt.23:37, Yesu a omros y honan imaj a 'yar ow kwitha hy yerigow yn-dann hy eskelli » : « Yerusalem, Yerusalem, neb a ledh an profoesi ha labha an re yw dannvenys dhis, py lieskweyth y hwovis vy kuntell dha fleghes, kepar dell guntell yar hy yerigow yn-dann hy eskelli, ha ny vynnysowgh hwi! ». Hemm yw an pyth a dhysk, rag pub a'n dhiw gevambos a dheu an eyl wosa y gila, eskelli ystynnys an dhiw gerub. Herwydh Eks.19:4, Duw a omgompares y honan dhe « erer » : « Hwi re welas an pyth a wrug vy dhe Ejypt, ha fatel y's dug vy war eskelli erer ha'gas dri dhymmo vy ». Yn Apok.12:14, ev a leunha « erer meur » : « Ha diwaskell an erer meur a veu res dhe'n venyn, may fi dhe'n difeyth, dh'y thyller, le mayth yw magys berrdermyn, termyn, hanter-termyn, dhe-ves dhiworth fas an sarf ». An imajys ma a dhiskwedh an keth gwirder: Duw a with an re a gar drefenn i dh'y gara, y'n dhiw gevambos a dheu an eyl wosa y gila, kyns ha wosa Yesu-Krist.

Wortiwedh, yn arwodhek, an tempel Ebrew a representyas korf Krist, an huni dewisys hag yn kuntellek, Gwreg Krist, hy Dewisys, kuntelles an re dewisys. Rag oll an resonys ma, Duw a settyas rewlys dybri yeghes may fo an furvow divers ma a'n tempel sanshes ha revronsys; 1Cor.6:19: « A ny wodhowgh hwi agas bos korf an Spyrys Sans usi ynnowgh, a wrussowgh receva dhiworth Duw, ha nag ewgh agas honan dhy'hwi agas honan? »

Owr, nyns eus travyth saw owr

Res yw dhyn omri arta dhe'n poester a'n kriterion ma: oll an mebel ha'n lestri, an cherubim ha'n fosow a-bervedh yns i yn owr po gorherys gans owr gweskys. Nyns yw an owr ow kwetha; hemm yw an unn werth a ros Duw dhodho. Nyns yw marth y hwrug Duw an owr ha bos arwodh a'n fydh perfydh, ha'n patron unnik ha perfydh o Yesu-Krist. A-bervedh an tempel ha'n sentri a dhastew imaj a'n aspek a-bervedh a spyrys Yesu-Krist, trigys gans an sansheans, glander Spyrys Sans Duw; y vos o anwiw hag yth o an acheson a'y fudh war pegh ha mernans. An ensampel res gans Yesu yw diskwedhys gans Duw avel an patron dhe'n dus dewisys oll; hemm yw y edhom, an unn dyghtyans rag dos ha bos kesparadow, yn tien ha war-barth, gans bewnans nev heb diwedh, gober ha pewas an fudhoryon. An gwerthow o dhodho yw res dos ha bos agan re ni, res yw dhyn bos haval dhodho avel klonys, dell yw

skrifys yn 1 Yowann 2:6: «*Neb a lever ev dhe driga ynno, a dal kerdhes kepar dell gerdhas ev y honan*». Styr an owr yw res dhyn yn 1 Peder 1:7: «*may fo prevyans agas fydh, moy presyous ages owr a yll mos dhe-ves (hwath prevys dre dan), kevys yn gormola, gordhyans hag enor, pan omdhiskwedh Yesu Krist*». Duw a brov fydh y re dewisys. Kynth yw an owr didreus, y hyll bos nebes mater alkanek andhefolys ynno, ha rag y gartha, res yw y dommhe ha'y deudhi. An skorrennow po an plosedhes a sev war y enep hag a yll bos removys. Hemm yw imaj a vewnans an dyskyblon dasprenys war an nor, may treyl Krist an drog dhe-ves ha'ga glanhe, orth aga gorra dhe brovyansow divers. Ha nyns yw marnys yn-dann an ambos aga budhogolet y'n provyans, may fo aga thenkys heb worfen aga bewnans erviry gans an Breusydher meur Yesu-Krist. Ny yll an vudhogolet ma bos kevys marnys dre y skoodhyans ha'y weres, herwydh dell leveris ev yn Yowann 15:5-6 ha 10 dhe 14: «*My yw an winbrenn, hwi yw an skorrennow. Neb a drig ynnov vy, hag ynno vy ev a drig, a dheg frut pals, rag hebov vy ny yllowgh gul travyth. Mar ny drig denvyth ynnov vy, tewlys ymes yw, avel skorrenn, hag y wysg; ena an skorrennow yw kuntellys war-barth, tewlys y'n tan, hag i a lesk*». Gostytter dhe'n arghadowyow divydh yw res: «*Mar kwithowgh ow gorhemmynnow, hwi a wra triga yn ow haradow, kepar dell withis gorhemmynnow ow Thas, hag y trigav yn y haradow*». Merwel rag y gowetha a dheu ha bos an ughella pennskrif a'y loveth kerensa ughelhes: «*Hemm yw ow gorhemmynn: Kerewgh an eyl y gila, kepar dell'agas karis vy. Nyns eus kerensa brassa ages ri y vewnans rag y gowetha*». Mes an aswonvos ma gans Yesu yw kedhollow: «***Ow howetha owgh hwi, mar hwi a wra an pyth a worhemmynnav dhywgh***».

Y'n kontrari part, an kantoler gans seyth lugarn o gwrys yn owr pur. Ny allsa synsya saw perfeythder Yesu-Krist. An owr kevys a-wosa yn eglosyow an Katholikedh Romanek yw hevelep d'y fydh fals deklarys. Henn yw prag, y'n kontrari, templys an Brotestans o diberthys a bub afinans, uvel ha sevir. Yn allegori an sentri ha'n tempel, presens an owr a brov bos an sentri heb synsi saw Yesu-Krist duw. Mes yn efan, skrifys yw ev dhe vos an Penn, penn an Eglos yw y gorf yn Eph.5:23-24: «*awos an gour dhe vos penn an wreg, kepar ha Krist dhe vos penn an Eglos, yw y gorf, ha ev yw an Selwador anedhi. Ytho, kepar dell yw an Eglos gostydh dhe Krist, yndella ynwedh y koedh dhe'n gwragedh bos gostydh dh'aga gwer yn pup-tra*». Mes ena an Spyrans a lever yn kler: «*Gwer, kerewgh agas gwragedh, kepar ha Krist dhe gara an Eglos, hag omri y honan rygdhi, rag hy sanshella dre an ger, wosa hy glanhe dre beskweyth dowr, rag y wul dhe'n Eglos omdhiskwedhes a-ragdho glorius, heb namm, na krygh, na travyth a'n par na, mes sans ha divlam*». Ottomma ytho, styrys yn kler, pyth yw kryjyans kristyon gwir. Nyns yw y vusur hepken teoretik drefen y vos praktis gwrys yn tien yn y wirionedh. Res yw akordya gans musur y «***ger***» diskwedhys; hag a styr gul vri orth gorhemmynnow ha ordenansow Duw ha godhvos mysterys diskwedhys yn y brofoesansow y'n Bibel. An musur ma, «*divlam po divlam*» an re etholys, yw kovhes ha konfirmys yn Apo.14:5 mayth yw komptyes dhe'n syns «*adventydhon*» a dhehwelyans gwir diwettha Krist. I yw henwys dre arwodh an «*144 000*» selys a'n «***sel Duw***» yn Apo.7. Aga threveth yw huni ***an leun sansheans***. An studhyans ma a dhiskwa an tabernakel, an sentri, an tempel hag oll aga harwodhyow dhe wrosa towl selwel meur Duw. I re gavas aga thowl ha'ga kowlwul yn diskwedhyans menystrans dor Krist Yesu diskwedhys dhe dus. Ytho, an keskowethyans a wra an etholys ganso yw a natur ha karakter profosek; an den angodhvos a omdhiskwith dhe'n Duw kreator a woer pup-tra; neb a dhrehav y dermyn a dhevedh ha'y dhiskwedhes dhodho.

Studhyans an tempel drehevys gans myghtern Solomon re dhiskwedhas dhyn nag yw res kemmyska an rann 'tempel' hedhadow dhe dus gans an 'sentri' reservys yn tien dhe Dhuw nevek. Ytho, an ger 'sentri' usys yn le an ger 'sansoleth' yn Dan.8:14 a goll y legitimita y'n prys ma, drefenn y dhos orth tyller nevek mayth yw purheans heb edhom yn 1843. Hag y'n kontrari, an ger 'sansoleth' a dheu orth an syns a res dhedha terri gans praktis pegh war an nor rag bos sanshes, henn yw, dewisys rag an etholans gans Duw.

Orth mernans Yesu-Krist, an lien a wrug dibarth an 'tempel' dhyworth an 'senti' a veu skwardys gans Duw, mes ny veu saw pysadow an syns a allas drehedhes a spyrysel dhe'n senti nevek mayth esa Yesu owth yntercedya ragdha. Rann an tempel a dalas pesya hy forpos a ji kuntellyans an re dewisys war an nor. Yn keth maner yn 1843, an pennrewl a dhaswellir. An 'tempel' an syns a remayn war an nor hag y'n 'senti', heb ken le mayth usi yn nevek, yntercessyans Krist a dhallathas arta yn sodhogel rag an re dewisys adventistys yn unnik. Nyns eus 'senti' vyth war an nor y'n kevambos nowydh may ma y arwodh ow tisomdhiskwedhes. Nyns eus a remenys saw an 'tempel' spyrysel an re dewisys dasprenys.

Nyns esa saw an plosedhow a ressa glanheans ow tochia peghosow tus war an nor, drefenn na dheuth pegh vyth anedha dhe blosa an nev. Nyns o possybyl saw gans presens an jowl ha'y dhywolow rebellyek, ytho, yn Mighal, Yesu-Krist a's tewlys yn-mes a'n nev ha'ys tewlel war an nor a begg may tal dhedha triga bys yn aga mernans.

Yma hwath tra dhe gonvedhes wosa kampoella sinledh an sansoleth. Kyn fo an sinys ma mar sans, nyns yns saw traow materyel. Yma an sansoleth wir y'n bew, ytho, Yesu-Krist o moy ages an tempel a wre eksistya unnsel rag synsi lagha Duw, imaj y gnas ha'y ewnder offensys gans an peghador dor. Yth o unnsel rag servya avel skoodh dhe dhyskans y re dewisys may hwrug Duw gul an traow ma gans Moyses ha'y weythoryon. Rag avoydya omdhegyans idolatri yth omgemmeras Duw dhe wosa den, y was, Ron Wyatt, dhe dhiskudha ha tochia argh y dhustuni yn 1982. Rag an "*dustuni Yesu* » a wra « *yw spyrys profoesans* » yw gwell ha moy dhe les a-dhia ev dhe dhos yn person dhe dhiskwedhes styr an towl sawya pareusys rag y re etholys dewisys war an nor. Ron Wyatt a veu kummyasys dhe filmya an deg gorhemmynn devedhys yn-mes an argh gans eledh, mes ev a naghas gwitha an film. An fethow ma a'n prov, Duw a wodhya y nagh kyns, mes an dewis ma a'gan difenn orth idolatri a allsa bos gwrys gans rekord a'n par na yn mysk re a'y re etholys moy breusadow. An gwirvos ma re beu diskwedhys dhyn, may hyllyn y witha yn prederow agan kolonn avel prevyder hweg res dhyn gans agan Duw Kerensa.

Rannyansow Jenesis

Ha hwithrans an ober ma re dhiskudhas dhyn kevrineow kudhys yn profoesansow Daniel ha Diskudhans, yma edhomm dhymm lemmyn a dhiskwedhes dhis an profoesansow o diskudhys yn lyver Jenesis, ger a styr 'dalleth'.

Gwrewgh attendya!!! An dustuni a wren ni y dhrehevel yn hwithrans ma a lyver Jenesis a dheuth yn tidan a anow Duw, hag ev a'n derivas dh'y was Moyses. Na grysi an hwedhel ma yw an brastha disenor a yllir y wul dhe Dhu yn tidan, disenor a dhege yn tiwettha daras an nev drefenn ev dhe dhiskwedhes fowt dien a '*fydh, heb nag yw possybyl bos plegadow dhe Dhuw* », herwydh Hebre 11:6.

Y'n raglavar y'n Diskudhans, Yesu a wrug grevya war an lavar ma: « *My yw an alfa ha'n omega, an dalleth ha'n diwedh* » hag a leveris arta orth diwedh y Dhiskudhans yn Apo.22:13. Ni re welas seulabrys an karakter profosek a lyver Genesis, yn arbennik a-dro dhe seythun a seyth dydh a dhargan seyth mil vledhen. Omma, yth esov ow tiskwedhes an lyver ma a Genesis a-dro dhe desten an « **folsans** » a wra y dhespresya yn arbennik dell wren ni y weles.

Genesys 1

An 1^a dydh

Genesys 1:1 : « *Y'n dalleth, Duw a wrug an nevow ha'n norvys* »

Kepar dell dhiskwa an ger « *dalleth* », an « *dor* » re beu gwrys gans Duw avel kres ha sel a dimensywn nowydh, kehevelep dhe furvow a'n bywnans nevek a's precedyas. Dhe gemmeres arlun a lymner, yma dhodho dhe wruthyl ha gorra yn ober gwrians a bortret nowydh. Mes merkyewgh seulabrys, a-dhia aga dalleth, « *an nevow ha'n dor* » yw **rynnys**. An « *nevow* » a verk an kosmos yntra-sterennek gwag, tewl hag anfinys ; ha'n « *dor* » a omdhiskwedh y'n furv a belenn gudhys gans an dowr. An « *dor* » ny's tevia bythkweth bosva kyns seythen an gwrians drefenn hy bos gwrys yn dalleth po « *dalleth* » a wruthvys an dimensyon dor ma arbennik. Hi a dheu dhyworth an toul ha kemmeres furv war arghadow Duw rag kollenwel rol re dheuth ha bos res drefenn an rydhsees yw pennfenten an pegh gwrys y'n nev gans y greador kynsa ; an huni a verk Esa 14:12 gans an henwyn « *sterenn an myttin* » ha « *mab an bora* » a dheuth ha bos Satan a-dhia y withynn erbynn awtorita Duw. A-dhia an termyn na, ev yw hembrenkyas an lu rebellyek yn nev hag a wra dos war an nor.

Gen.1:2 : « *An nor o heb furv ha gwag: yth esa tewlder war enep an downder, ha spyrys Duw ow kwandra a-ugh an dowrow.* ».

Kepar ha lymner ow talleth gans gorra gwrys war an lien an gwrys isel, Duw a dhiskwedh an studh a bew yn bewnans nevys re beu gwrys ha bewnans dor a wra ev gul. Ev a verk dre an ger « *tewlder* » pup-tra nag yw yn y gemmeradow a wra ev henwel « *golow* » yn kontrarieth dien. Merkyewgh an kever ober a wra an vers ma yntra an ger « *tewlder* », puprys oll yn liesplek awos y lies aspek, ha'n ger « *downder* » a verk an dor heb form vyth a vewnans. Duw re dhevnydhyas an arwoedh ma rag merkya y eskerens: an « *heb Duw* » revolusyoner ha prederor rydh yn Apo.11:7 ha'n rebellyon a'n Katholiketh babak yn Apo.17:8. Mes, an Protestans rebellyon a wra junya orta yn 1843 ow tremena yn-dann rewlys Satnas, « *el an downder* » a Apo.9:11 ; hag yw junys gans an adventieth diles yn 1995.

Y'n imaj profys y'n vers ma, ni a wel bos « *tewlder* » **dispartya** « *spyrys Duw* » gans « *an dowrow* » a wra profoesa yn arwodh, yn Daniel hag yn Diskudhyans, bush a « *poblow, kenedhlow ha yethow* » yn-dann arwodhyow « *mor* » yn Dan.7:2-3 ha Disk.13:1, hag yn-dann an arwodh a « *avonyow* » yn Disk.8:10, 9:14, 16:12, 17:1-15. An **dispart** a vydh uskis kemmerys orth an « **pegh** » kynsa gwrys gans Eva hag Adam. Kepar hag y'n imaj res, Duw a gesober gans bys an tewlder kelmys dhe elow rebellyek a siwyas Satnas yn y dhewis dhe jalenjya awtorita Duw.

Gen.1:3 : « *Dew a leveris: Bedhes golow! Ha golow a veu* »

Dew a sett y standard a'n « *da* » herwydh y vreus y honan ha soeveran. An dewis ma a'n « *da* » yw kelmys orth an ger « *golow* » drefenn y semlant splann, gwelys gans pubonan ha gans pub huni, rag an da ny dhre « *meth* » a wra ledya an den dhe omgudha rag kowlwul y oberow drog. An « *meth* » ma a vydh omglywys gans Adam wosa pegh war-lergh Gen.3, yn keheveli orth Gen.2:25.

Gen.1:4 : « *Duw a welas bos an golow da; ha Duw **diberthas** an golow dhyworth an tewlder* ».

Hemm yw an kynsa breus diskwedhys gans Duw. Ev a dhiskwa y dhewis a'n **da** menegys gans an ger « *golow* » ha'y dhampnya a'n **drog** styrys gans an ger « *tewlder* ».

Duw a dhiskwedh dhyn porpos y greasyon dor ha'n diwedh a wra y dowl dhri: an **diberth** diwedh a'n re a gar y « *golow* » dhyworth an re a breder an « *tewlder* ». « *Golow ha tewlder* » yw an dew dhewis possybyl dre'n eghenn a rydhsees a vynnas Duw ri dh'y greasyons a'n nev ha'n bys. An dhew bagas kontrari a'n diwedh a'n jeves dew hembrenkyas; Yesu-Krist rag an « *golow* » ha Satan rag an « *tewlder* ». Ha'n dhew bagh kontrari ma, kepar ha dew bel an nor, a's bydh diwedhow dyffrans yn tien; an re dewisys a vew bys vykken yn golow Duw herwydh Apo.21:23; ha distruys gans dehwelans Krist, an rebeledh a worfenn yn

studh a « *douster* » war an nor wast yw devedhys arta « *an downder* » a Gen.1:2. Dasserghys rag an vreus, i a vydh distruys yn tien ow pos leskys yn « *poll an tan* » a'n « *an nessa mernans* » herwydh Apo.20:15.

Gen.1:5 : « *Duw a elwis an golow dydh, hag ev a elwis an tewlder nos. Ytho, yth esa gorthugher, hag yth esa myttin: hemm o an kynsa dydh* ».

An '*kynsa dydh*' a'n Gwrians yw devnydhys rag an dibarth diwedhel a'n dhew bagas a veu formys dre dhewisyow '*golow ha tewlder*' a wra omladh war an nor bys yn trygh finel Yesu-Krist ha daswrians an nor. An '*kynsa dydh*' yw ytho '*merkys*' dre an kummys a ros Duw dhe'n rebellyon dhe omladh orto dres an '*seyth mil*' vlydhen profoesys gans an seythun dien. Ytho, yth yw gwiw dhe dhos ha bos an arwoedh, henn yw, an '*merk*' a fals gordhyans duw kevys dres hwegh milvledhen yn mysk poblow paganek po Yedhewon dislel, mes yn arbennik yn oos Kristyon, a-dhia an adoptans a '*dydh an Howl Anvudhys*' avel dydh powes seythuniek ynniys gans awtorita emperourek Konstantyn 1^a, an 7ves a vis Meurth 321. Ytho a-dhia an dydh na, an dy' Sul 'Kristyon' a-lemmyn a dheu ha bos an '*merk an best*' wosa skoodhyans kryjyk a veu res dhodho gans fydh Katholik Romanek an pab a-dhia 538. Yn apert, '*an alfa*' a Genesis a offryas meur a dra dhe servysi lel Yesu-Krist yn termyn « *omega* ». Ha nyns yw hemma diwedh.

An 2^a dydh

Gen.1:6 : « *Duw a leveris: Bedhes efander ynter an dowrow, ha bedhes hi **rann** an dowrow dhyworth an dowrow* ».

Omma arta, yma kows a-dro dhe **diberthans**: « *an dowrow dhyworth an dowrow* ». An gwrians profoes a dhargan an **diberth** a greadoryon Duw diskwedhys gans an « *dowrow* ». An vers ma a afydhya an **diberth** naturel a vewnans nevek dhyworth bewnans dor ha y'n dhew, an **diberth** a « *mebyon Duw* » dhyworth « *mebyon an jowl* » henwys byttegyns dhe gevveua war-barth bys yn breus merkyes, gans mernans Yesu Krist rag eledh drog rebellyek, ha bys yn dehvelans yn splannder Yesu Krist rag an Norvysigyon. An **diberth** a wra justifia an feth bos den gwrys nebes isella ages eledh nevek drefen na vydh an dimensyon nevek hedhadow dhodho. Hwedhel an nor a vydh huni a dhewis hir bys y dhiwedh. Pegh re settas an deray ha Duw a rester an deray ma dre dhewis dhewisys.

Gen.1:7 : « *Ha Duw a wrug an efanvos, hag ev a **diberthas** an dowrow esa yn-dann an efanvos dhyworth an dowrow esa a-ugh an efanvos. Hag yndella y feu* ».

An imaj res **separas** bewnans an nor profesiys gans an « *dowrow usi a-woeles* » dhyworth bewnans nevek yw « *a-ugh an efanvos* ».

Gen.1:8 : « *Duw a elwis an efanvos nev. Ytho, yth esa gorthugher, hag yth esa myttin: an nessa dydh o henna* ».

An nev ma, a verk an hawl ayr a-dro dhe'n nor hag a veu formys dhyworth an dhow dowr (hidrojen hag oksyjen) nag yw hedhadow dre naturel dhe dhen. Duw a'n kelm orth bosva bys nev anweladow, kepar dell yw an kas avel an jowl y honan a wra degemmeres an hanow « *pryns galloes an ayr* » yn Eph.2:2 : « *...may hwrewgh kerdhes kyns, herwydh an gewer a'n bys ma, herwydh **pryns galloes an ayr**, a'n spyrys a ober lemmyn yn mebyon an rebellyans* » ; attitud a'n jeva seulabrys y'n bys nevek.

An 3^a dydh

Gen.1:9 : « *Duw a leveris: Gwres an dowrow usi yn-dann an nev omguntell yn unn le, ha gwres an tir sygh omdhiskwedhes. Hag yndella y feu* ».

Bys dhe'n eur na, « *an dowrow* » a gudhas oll an nor mes nyns esa ynna hwath form vyth a vewnans morvil a veu gwrys y'n 5ves^{ves} dydh. An manylyon ma a wra provya gwirder

leun dhe'n ober a dhowr-liv Jenesis 6 a wra galla lesa form a vewnans morvil war an nor beudhys; hag a wra justifia kavoes eskern-kig morvil ha kregyn a-wosa.

Gen.1:10 : « *Duw a elwis an tir sygh, hag ev a elwis an kuntellyans a dhowrow morow. Duw a welas bos da hemma* ».

An nowydh ma **rannans** yw breusys « *da* » gans Duw drefen pella es an keynvoryow ha'n brastiryow, ev a re dhe'n dhew dermyn ma « *mor ha tir* » an rol a dhew arwodh a wra desinya yn resek an eglos kristyon katholik ha'n eglos kristyon protestans devedhys a'n kynsa yn-dann an hanow eglos dasformys. Aga **rannans** gwrys ynter 1170 ha 1843 yw breusys « *da* » gans Duw. Ha'y gennerth rag y servysi lel yn termyn an Dasformyans re beu diskudhys yn Apo.2:18 dhe 29. Y'n gwersow ma, yma an manylyon posek ma a wersow 24 ha 25 a dhustun a studh dres-ordinal dres termyn: « *Dhy'hwi, dhe bubonan arall yn Thyatira, na dhegemmer an dyskas ma, ha na aswonnsions downderow Satnas, dell y's gelwir, my a lever dhywgh: Ny worrav warnowgh beghe arall ; marnas, an pyth eus genowgh, synsewgh ev bys pan dhyffiv* ». Unnweyth arta, der an kuntellyans ma, Duw a worr rew y'n deray gwrys gans spyrysons rebel elusek ha denel. Merkyewgh an dyskas arall ma, an « *tir* » a wra ri y hanow dhe'n planet dien drefen bos an « *segh* » pareusys dhe vos an kres naturel a vewnans den, mayth yw an kreasyon ma gwrys gans Duw ragdho. Ytho, pan vo enep an mor peskweyth brassa ages enep an tir sygh, y halla an planet kemmeres an hanow « *mor* » gwell gwiw mes heb bos justifiys y'n towl divin. Yma geryow an 'lavar' ma: « *neb a omguntell a haval, ha neb a haval a omguntell* », ow trehedhes y'n kuntellyansow ma. Ytho, yntra 1170 ha 1843, protestansyon lel ha hegar re beu selwys gans gwirder Krist, re beu reknys dhedha yn tregynnus heb obayans dhe'n powes sabatt a'n seythes gwir dydh: dy'Sadorn. Hag yth yw an edhom a'n powes ma a wra an « *tir* » arwodh a fydh kristyon gowek a-dhia 1843, herwydh Dan.8:14. Prov a'n vreus ma a welir yn Apo.10:5 drefenn Yesu dhe worra « *y dreys* » war an « *mor ha'n tir* » dh'aga therri dre y sorr.

Gen.1:11 : « *Ena Duw a leveris: Gwres an tir dri gwels, losow ow toen has, gwydh ow toen froeth war-lergh aga eghenn, hag ow toen has ynna war an tir. Hag y feu yndella..* »

An ragwir grontys gans Duw dhe'n tir segh yw afydhys: yn kynsa, ev a dhegemmer an galloes dhe « **askorra** » « *a lasneth, a wels ow toen has, a wydh ow toen frut war-lergh aga eghenn* » ; pup-tra gwrys yn kynsa rag edhommow an den, hag yn nessa rag enevales an nor ha'n ebron a wra y gerdhes a-dro. An askorransow ma a'n nor a vydh devnydhys gans Duw avel imajow arwodhek dhe dhiskwedhes y dhyskansow dh'y wesyon. An den avel « *an gwedhen* » a wra doen frut, da po drog.

Gen.1:12 : « *An nor a dhros forth losow glas, gwels ow toen has war-lergh y eghen, ha gwydh ow toen frut ha gans has ynna war-lergh aga heghen. Duw a welas bos da.* »

Y'n tressa^{ves} dydh, nyns eus kammweyth vyth ow tegi ober Duw, an naturel yw perfydh, breusys bos « *da* ». Y'n ayrglan ha'n dorlan perfydh, an nor a liesplek y askorras. An frut yw rag an kreaturs a wra triga war an nor: tus ha bestes a wra doen frut war-lergh aga honanieth.

Gen.1:13 : « *Ytho, yth esa gorthugher, hag yth esa myttin: an tressa dydh o hemma* ».

An 4^{ves} dydh

Gen.1:14 : « *Duw a leveris: Bedhes golowys yn efanvos an nevow, rag **diberth** an jydh dhyworth an nos; bedhens arwodhyow dhe verkya an termynyow, an dydhyow ha'n blydhynyow* ».

Nowydh **rannans** a omdhiskwedh : « *an jydh ha'n nos* ». Bys dhe'n peswora dydh, golow an jydh ny veu kavys dre steren an nev. Rannys an jydh ha'n nos o bewes seulabrys

yn furv virtuel gwrys gans Duw. Rag gul y greasyon heb bos owth omri ynno, Duw a wra gul dhe'n peswora dydh ster an nev a wra gasa dhe dus ordena kalenderyow selys orth le an ster ma y'n kosmos sterenek. Yndella y hwra omdhiskwedhes arwodhyow an Zodiac, an steronieth kyns an eur mes heb an diwinans a-lemmyn yw kelmys dhedhi, henn yw, an steronieth.

Gen.1:15 : « *ha bedhens golowysi y'n ebron dhe wolowi an nor. Hag yndella y feu* ».

An « *dor* » a dal bos golowys gans « *dydh* » kepar ha « *nos* », mes an « *golow* » a'n « *dydh* » a dal tremenya an « *nos* » drefenn hi dhe vos imaj arwodhek a Dhuw an gwiryonedh, gwrier a bup-tra bew. Ha'n kethwedh y'n ordyr « *nos dydh* » a dhargan y fudhyans worfennel erbynn oll y eskerens yw ynwedh eskerens y re kerys ha'n re etholys gwynnvys. An rol ma a wra « *golowi an dor* » ri dhe'n ster ma styr arwodhek a'n ober kryjyk dyskador a'n gwiryonedhow po a'n gowleverow diskwedhys yn hanow an Duw kreatour.

Gen.1:16 : « *Duw a wrug an dhew wolow bras, an brassa wolow dhe rewlya an jydh, ha an byghanna wolow dhe rewlya an nos; ev a wrug ynwedh an ster* ».

Merkyewgh yn ta an manylyon ma: ow kovhas « *an howl* » ha « *an loer* », « *an dhew wolow bras* », Duw a dheskrif an howl gans an lavar « *an brassa* » kyn fo prevys gans an tewlderow, an dhew gylgh howlek ha loerek a omdhiskwedh dhyn a'n keth braster, an eyl ow kudha y gila. Mes Duw, neb a'n kreatyas, a woer kyns den y vos y vyghan semlant drefenn y vos pell dhiworth an nor, an howl ow pos 400 gweyth brassa mes 400 gweyth pella ages an loer. Gans an manylyon ma, ev a afydh ha konfirmya y ditel ughel a Dhuw kreatour. Dres henna, war an nivel spyrysel, ev a dhispleg y « *braster* » dibarow yn kepar ha byghanter an loer, arwodh a'n nos ha'n tewlderow. An argerdh a'n rolweyth arwodhek ma a wra omdhiskwedhes yn Yesu-Krist henwys « *golow* » yn Yowann 1:9 : « *An golow ma o an golow gwir, hag, ow tos y'n bys, a wolow pub den* ». Dres henna, an kyns kevambos a'n bobel Yedhow kigek drehevys war eurllyver loor a veu settys yn-dann arwodh oes « *tewl* »; bys yn kynsa ha nessa devedhyans Krist. Kepar dell brofoesas solempnyans « *goolow loor nowydh* », prys mayth a an loor dhe vos anweladow, devedhyans oes howlek Krist, a dhisgrif Mal.4:2 avel « *howl a wiryonedh* » : « *Mes ragowgh hwi a berth own a'm hanow, sevydh **an howl a wiryonedh**, ha yaghheans a vydh yn-dann y eskelli; hwi a wra mos yn-mes, ha lamma avel leughi oghen...* ». Wosa an kynsevereth yedhowek, « *an loer* » a dheuth ha bos arwodh a fydh kristyon fals, yn kettermyn, katholik a-dhia 321 ha 538, hag ena protestans a-dhia 1843, ha ... adventist institusyonek a-dhia 1994.

Ynwedh an gwers a gows a-dro dhe'n « *an ster* ». Yma aga golow gwann mes yma mar lies anedha i mayth yw golowys gansa nev nos an norvys. « *An steren* » a dheu ytho ha bos arwodh a'n kannasow kryjyk a wra sevel po koedha avel arwodh an « *6^{ves} sel* » d'Apo.6:13 may hwarva an koedhans ster dhe dhargana an 13 mis Du 1833 dhe'n re etholys, koedhans efan protestanteth rag an vlydhen 1843. An koedhans ma a dhroedhas yn kettermyn dhe gennowghasoryon Krist, degemmeroryon an messaj a « *Sardes* » may leveris Yesu dhedha: « *ty a passys rag bos bew ha ty yw marow* ». An koedhans ma yw kovadhys yn Apo.9:1: « *An pympes el a hwithas an hirgorn. Ha my a welas **sterenn re goedhas a'n nev war an nor**. Alhwedh an pytt an islonk a veu res dhodho* ». Kyns koedhans an brotestantys, Apo.8:10 ha 11 a gows a-dro dhe goedhans an pabegeth, dampnys a-der-varr gans Duw: « *An tressa el a hwithas an hirgorn. **Hag y koedhas a'n nev sterenn vras ow leski kepar ha lugarn** ; hag hi a goedhas war unn tressa rann a'n avonyow ha fentyonyow an dowrow.* » Vers 11 a restr an hanow « *Wormwood* » : « ***Hanow an sterenn ma yw Wormwood** ; ha tressa rann an dowrow a veu chanjys yn **wormwood**, ha lies den a verwis dre'n dowrow, drefenn i dhe dhos ha bos hwerow* ». An dra yw afydhys yn Apo.12:4 : « ***Y lost a dennas tressa rann an ster a'n nev**, ha'ga thewlel war an nor. An dhragon a sevis a-rag an venyn esa ow tineyathi, may hwrella devorya hy flogh pan wrella hi dineyathi* ». An kannasow kryjyk a vydh ena godhevel drehevansow an revolusyonerys frynkek yn Apo.8:12 : « *An peswara el a hwythas*

an hirgorn. Ha tressa rann an howl a veu gweskys, ha tressa rann an loer, **hag unn tresser a'n ster, may fe tewlys unn tresser anedha**, ha'n jydh a gollas unn tresser a'y splannder, ha'n nos ynwedh ». An kostennow an revolusyonerys frankgrysiek eskerys erbynn pub form a gryjyans yw ynwedh, hwath radennek (unn tresser), « an howl » ha'n « loer ».

Yn Gen.15:5, an « steren » a verk an « hil » ambosys dhe Abraham: « Ha wosa y hembraonk yn-mes, ev a leveris: Mir orth an nev, ha niver an steren, mar kylllydh aga nivera. Hag ev a leveris dhodho: Yndella vydh dha hil. ». Gwrewgh attendya! An messaj a dhiskwedh niverow bras mes ny lever travyth a-dro dhe gwalita fydh an bush ma may hwra Duw kavoes « *lies gelwys mes nebes etholys* » herwydh Matt.22:14. An « steren » a verk an re etholys yn Dan.12:3 : « An re a vydh fur a splann avel splander an nev, **ha'n re a dhyskas ewnder dhe'n routh a splann avel an ster**, bys vykken ha bys an jydh diwedh ».

Gen.1:17 : « Duw a's gorras yn efanvos an nevow, dhe wolowi an norvys, »

Yma omma reson spyrysel dhe Dhuw ow kul vri a'n rol ma a'n ster: « *dhe wolowi an norvys* ».

Gen.1:18 : « *dhe rewlya an jydh ha'n nos, ha dhe **diberth** an golow dhyworth an tewlder. Duw a welas bos da henna* ».

Omma Duw a afydh rol arwodhek spyrysel an ster ma ow kelmi war-barth « an jydh ha'n golow » a unn tu, ha « an nos ha'n tewlder » a tu arall.

Gen.1:19 : « *Ytho, y feu gorthugher, hag y feu myttin: an peswora dydh o henna* ».

An nor a yll lemmyn devnydhya golow ha toemnder an howl dhe surhe y dhoosoleth ha'y askorrans a voos plans. Mes ny vydh poester an howl a-vri bys pan vo pegh gwrys gans Eva hag Adam. Bys dhe'n pol na, an bewnans a worr war nerth marthus galloes kreatour Duw. Bewnans an nor yw ordenys gans Duw rag an termyn ma pan wra pegh frappya an nor gans y villeneth oll.

An 5^{ves} dydh

Gen.1:20 : « *Yn-medh Duw: Gwres an dowrow dri yn pals bestes bew, hag ydhons i ow nija a-ugh an nor dhe efander an nev* ».

Y'n 5^a dydh ma, Duw a re dhe'n « dowrow » an galloes dhe « askorra yn pals bestes bew » mar lies ha mar varys ma na yll godhvos modern aga nivera oll. Y'n downow yn tewlder dien, y hwelys formas a vewnans ankoth a vestes byghan ow splanna, ow lughesi hag ow chanjya splannder ha hogen liw. Y'n keth vaner, efander an nev a dhegemmer bewnans yn nija an « edhyn ». Omma yma arwodh an « eskelli » a wra gallosekhe treusperthi yn ayr dhe enevales kigek askellek. An arwodh a vydh kelmys dhe spyrysyon nevek na's teus edhomm anedha drefenn na vos gostydh dhe laghow fisekel an nor ha'n nevow. Hag yn eghen askellek an nor, Duw a wra kemeres imaj an « an er » a sev an ughella yn ughelder yn mysk oll an eghennow a ydhyn hag enevales nija. « An er » a dheu ha bos arwodh an emperoureth, an myghtern Nebukadnesar yn Dan.7:4 ha Napoleon 1^{er} yn Apo.8:13: « *My a viras, ha my a glewas **er ow nija yn kres an nev**, ow leverel gans lev ughel: Gores, gores, gores dhe drigoryon an nor, drefenn sonyow erell an hirgorn a'n tri el a wra seni!* » Diskwedhyans an rejym emperoureth profoesek a dharganas an tri meur « goredhow » a wra frappya trigoryon an powow howlsedhes yn-dann arwodh an diwettha tri « *hirgernyow* » a Apo. 9 ha 11, dhyworth 1843, an dydh mayth eth yn effeyth dekret Dan.8:14.

A-der « an er », an re erel « *edhyn an ebron* » a wra synsya eledh nevek, an re da ha'n re drog.

Gen.1:21 : « *Duw a wrug an puskes bras hag oll an enevales bew ow kwandra, hag a veu dineythys yn pals gans an dowrow war-lergh aga eghen; ev a wrug ynwedh pub edhen askellek war-lergh hy eghen. Duw a welas bos da hemma* ».

Duw a bareus bewnans mor rag studh pegh, an prys mayth yw an re « *puskes meur* » a wra an brassa a'ga boes a'n lyha, hemm yw an destnas programmys ha'n les a'ga palster yn pub eghenn. An « *edhyn askellek* » ny wra diank dhe'n rewl ma drefenn i dhe ladha an eyl y gila ynwedh rag boes. Mes kyns an pegh, nys eus eneval mor na edhen vyth ow kul drog dhe onan arall, an bewnans a's bewo oll hag i a drig war-barth yn perfydh akord. Henn yw prag, Duw a vreus an studh « *da* ». An « *enevales* » a'n mor ha « *an edhyn* » a wra synsi rol arwodhek wosa pegh. An batalyow marwel ynter an eghennow a re dhe'n « *mor* » an styr a « *mernans* » a re Duw dhodho yn rit an golghans a'n oferysi Ebrow. An fenten usys rag an porpos ma a vydh henwys « *mor* » yn kov a dremenans an « *mor rudh* », an dhew dra ow pos ragweles a'n besydhians kristyon. Ytho, orth ri dhodho an hanow, « *best a dhrehav a'n mor* » yn Apo.13:1, Duw a dhiskudh an greykath romanek ha'n vyghterneth a'n skoodh avel kuntelles a 'vernaw' a ladh ha dybri aga hentrevrek kepar ha puskes an « *mor* ». Y'n keth vaner, an eres, an sperver ha'n falghons a dheber an kelemmi ha'n kolommow, drefenn pegh Eva hag Adam ha'n re na, yn niver moy bras, a'ga henedh denel bys yn dehweles yn splannder Krist.

Gen.1:22 : « *Duw a's bennigas, ow leverel: Bedhewgh askorruss, omvultplyewgh, ha lenwewgh dowrow an moryow; ha bedhes ydhyn ow palshe war an nor* ».

Bennath Duw a dheu ha bos gwrys gans palshe, y'n keth studh ma palshe bestes mor ha ydhyn, mes yn skon ynwedh palshe mab-den. Eglos Krist yw gelwys ynwedh dhe vultplya niver hy hesygyoryon, mes ena, nys yw gans bennath Duw lowr, rag Duw a elow, mes nys yw ev owth astel nebonan dhe worthyp dh'y ginni selwians.

Gen.1:23 : « *Ytho, yth esa gorthugher, hag yth esa myttin: an pypmes dydh o* ».

Notyn bos bewnans mor gwrys y'n pypmes dydh, hag ynwedh **rannys** a vewnans tir, drefenn y styr spyrysel a-dro dhe'n kynsa form a Gristonedh mollethys ha'n apostasi; an pyth a wra an greyth Katholik Rom a dhisplegya a-dhia an 7^{ves} a vis Meurth 321, dydh an adoptans a'n fals dydh a bowes pagan, an kynsa dydh ha 'dydh an howl', henwys arta: dy' Sul, henn yw, dydh an Arloedh. An styrians ma yw afydhys gans omdhiskwedhyans an Katholikedh Rom y'n 5^{ves} milvlydhen ha'n protestanteth a omdhiskwedh dres an 6^{ves} milvlydhen.

An 6^{ves} dydh

Gen.1:24 : « *Duw a leveris: Gwres an nor dri mes bewyon herwydh aga eghen, chatel, pryves hag enevales an nor, herwydh aga eghen. Hag yndella y feu* ».

An 6^{ves} dydh yw merkys gans gwrians bewnans an nor hag, a'y dro, wosa an mor, « *askorras* kreaturs bew herwydh aga eghenn, chatel, pryves hag enevales tir, herwydh aga eghenn ». Duw a dhallathas proses omdhasva oll an kreaturs bew ma. I a wra omlesa war an tir sygh.

Gen.1:25 : « *Duw a wrug enevales an tir herwydh aga eghenn, an chatel herwydh y eghenn, hag oll pryves an tir herwydh aga eghenn. Duw a welas bos da an dra ma* ».

An vers ma a afydhys an gwrians ordenys y'n vers kyns. Merkyewgh an prys ma bos Duw an gwrier ha'n gwriores a'n bewnans enyvalek dor gwrys war an nor. Kepar ha'n re a'n mor, an enyvales dor a wra triga yn kesunita bys dhe'n termyn a begh denel. Duw a gav "*da*" an gwrians enyvalek ma mayth yw gwrys rolweyth arwodhek hag ev a wra aga devnydhya yn y dharnow profosek wosa selyans pegh. Yn mysk an pryves, "*an sarf*" a wra synsi rann veur avel kresor pegh usys gans an jowl. Wosa an pegh, enevales an nor a wra omskians eghen erbynn eghen. Ha'n garowder ma a wra justifia, yn Apo.13:11, an hanow « *best a sev a'n dor* » a verk an kryjyans protestyantekek yn y studh diwettha milligys gans Duw yn kontekst an prov a fydh diwettha a'n Adventistys justifiys gans an dhehwelyans gwir a Yesu-Krist rag

gwenton 2030. Byttegyns, notyn na wra an protestyanteth doen an millik ma ankoth gans an routhow a-dhia 1843.

Gen.1:26 : « *Ena Duw a leveris, Gwren den yn agan imaj, war-lergh agan hevelep, ha bedhes dhedho rewlya war bysk an mor, ha war ydhyn an ayr, ha war chatel, ha war oll an nor, ha war bub pryv ow slynkya war an dor.* ».

Ow leverel « *Gwren* », Duw a jun orth y ober kreatyf an bys eledhek lel a wra attendya orth y weythres ha'y kyrghynna leun a frethter. Yn-dann an them a'n **folsans**, omma yw kuntellys y'n 6ves^a dydh, kreashyon enevales an nor ha'n den yw kovhes yn an vers 26 ma, niver hanow Duw yw, niver dre geworra an peder lytheren Ebrow « Yod = 10 +, Hé = 5 +, Wav = 6 +, Hé = 5 = 26 »; lytheren a wra y hanow treylhes « YaHWÉH ». An dewis ma yw justifiys dres oll drefen, « *gwrys war-lergh imaj Duw* », « *an den* » Adam a dheu dhe weres avel imaj Krist yn kreashyon an nor. Duw a re dhodho y semlant fisegel ha bredyek, an galloes dhe vreusi ynter da ha drog a wra y vos omgemeryadow. Gwrys y'n keth dydh ha'n enevales, « *an den* » a wra degemeres dewis y « *havalans* »: Duw po best, henn yw, « *an best* ». Mes dre omdhegi dhe vos dynys gans « best », « *an sarf* », y hwra Eva hag Adam omgudha dhiworth Duw ha kelli y « *havalans* ». Dre ri dhe'n den maystri war « *an pyth a gram war an nor* », Duw a elow an den dhe rewlya war « an sarf » ha ytho na vos dyskys ganso. Truedhek rag an kenedhel, Eva a vydh diberthys ha diberthys dhiworth Adam pan vydh dynys ha kablus a'n pegh a disobayans.

Duw a gomend dhe'n den oll y wrians dor gans an bewnansow a syns ha gul y'n morow, war an nor hag y'n ebron.

Gen.1:27 : « *Duw a wrug den yn y imaj, ev a'n gwrug yn imaj Duw, ev a wrug den ha benyn* ».

An 6ves^{ème} dydh a bes kepar ha'n re erell, 24 our hag yth hevel bos gwriansow den ha benyn omguntellys omma yn amkan adhyskoni dhe guntell aga gwrians. Yn hwir, Gen.2 a dhaslever an gwrians ma a den ow tiskwedhes meur a wriansow a veu kowlwrys dell hevel dres lies dydh. Hwedhel an kapten ma 1 a gemmer ytho karakter normal a dhiskwedhes an talvosow arwodhek a vynnas Duw ri dhe'n hwegh dydh kynsa a'n seythun.

An seythen ma yw moy a dalvosogeth arwoedhel drefen hy bos ow tiskwedhes towl sawyans Duw. 'An den' a arwoedh ha profoesa Krist ha 'an venyn', 'an Eglos Dewisys' a vydh drehevys dhyworto. Kekeffrys, kyns pegh, nyns eus poester dhe'n termyn gwir drefen yn studh perfydhder, nyns yw an termyn reknys ha'n niver a-dhelergh a '6000 blydhen' a dhallathsa yn kynsa gwenton merkyes gans an kynsa pegh denel. Yn kemmyskrif perfydh, an nosow a 12 our ha'n dydhyow a 12 our a dheu war-lergh an eyl y'n gila heb lett. Y'n lavar ma, Duw a styr orth hevelepter an den gwrys herwydh y imaj y honan. Nyns yw Adam gwann, leun a nerth yw hag ev a veu gwrys gallosek dhe sevel orth temptasyons an jowl.

Gen.1:28 : « *Duw a'vas bennigas, ha Duw a leveris dhedha: Bedhewgh askorruss, palsheugh, lenwewgh an nor, ha'y drevetha; ha rewlyewgh war buskes an mor, war ydhyn an ayr, ha war bub best a way war an nor* ».

An messaj yw dannvenys gans Duw dhe oll an vabm denel mayth yw Adam hag Eva an patryow derowel. Kepar ha'n enyvales, i a dheu ha bos benniges ha gennerthys dhe omdhoen rag palshe tus. An den a gavas domynans war kreaturs enyvalek, ow styrya na dal ev bos rewlys gansa, dre vos sensitiv ha gwann yn tevedhyans. Ny dal ev aga shyndya mes bewa yn kesord gansa. Hemm yw, y'n kettysten a-dherag molleth an pegh.

Gen.1:29 : « *Ha Duw a leveris: Otta, my a re dhywgh pub gwels ow toen has hag usi war enep oll an nor, ha pub gwydhenn gans froeth gwydhenn ynni hag ow toen has: hemma a vydh agas boes.* ».

Yn y greasyon losowek, Duw a dhiskwa oll y dader ha y heluster dre lieshe an niver a has pub eghenn a losow, gwydh froeth, ys, gwels ha losow-kegin. Duw a brof dhe'n den patron a voes perfydh a vrihas yeghes da korfek ha brederek gwiw dhe oll an korf ha'n enev

denel, hwath hedhyw kepar hag yn termyn Adam. An desten ma re beu diskwedhys a-dhia 1843 gans Duw avel gorhemmynn dh'y re etholys hag yma dhodho poester hwath moy y'gan dydhyow diwettha mayth yw an voes vyktym a gymyk, teudh, losow-les ha traow erel a dhistru an bywnans yn le y vrihasa.

Gen.1:30 : « *Ha dhe bub eneval a'n nor, dhe bub edhen a'n ebron, ha dhe bub tra ow kwandra war an nor, gans anall bewnans ynno, my a re lasneth weres avel boes. Hag yndella y feu.* ».

An vers ma a dhiskwedh an alhwedh a justifi possybylta an bewnans harmonius ma. Oll an kreaturs bew yw lousveworyon, ytho nyns eus skila vyth dhedha gul drog an eyl dh'y gila. Wosa pegh, an enevales a wra omsettya an eyl war y gila yn fenowgh rag boes, ha'n mernans a wra aga frappya oll yn unn fordh po yn ken.

Gen.1:31 : « *Duw a welas pup-tra re wrussa hag otta, pur dha o. Ytho, yth esa gorthugher, hag yth esa myttin: an hweghves dydh o.* ».

Worfen an 6^{ves} dydh, Duw yw pes da gans y wrians hag, gans presens den war an nor, yw breusys an prys ma « **pur dha** », ha nans o « *da* » worfen an 5^{ves} dydh.

Dowr a vynnas **separatya** an 6 dydh kynsa a'n seythun a 7^{ves} yw diskwedhys dre aga bos kuntellys war-barth y'n kynsa pennskrif Genys. Y'n fordh ma, ev a bareus framweyth an 4^{ves} gorhemmynn y lagha duhak may hwra y ri yn aga termyn dhe'n Ebrowyon delivrys a'n gethneth ejyptek. A-dhia Adam, an den a'n jeves 6 dydh a'n seythun, pub seythun, rag omri dh'y oberow dor. Rag Adam, dalleth yn ta a wrug an taklow, mes wosa bos gwrys dhiworto, an venyn, y 'gweres' res dhe Dhuw, a wra dri pegh a-berth y'n kreashyon dor dell wra Gen.3 y dhiskwedhes. Dre gerensa rag y wreg, Adam a wra dybri an frut defendys hag an kopel dien a vydh gweskys gans molleth an pegh. Y'n gwrians ma, Adam a wra profoesa Krist a dheu dhe gevrenna ha tyli yn y le kammweyth y eglos dewisys kerys. Y vernans war an grows, orth troes menydh Golgotha, a wra dasprena an kammweyth gwrys ha, gwaynyer an pegh ha'n mernans, Yesu-Krist a wra kavos an gwir dhe wul dhe'y dus dewisys devnydh a'y ewnander perfydh. Ytho, ev a yll offra dhedha bewnans heb diwedh kellys a-dhia Adam hag Eva. An dus dewisys a wra entra warbarth yn kettermyn y'n bewnans heb diwedh ma dhe dhalleth an 7^{ves} milvlydhen, yth yw ena may hwra an rol profosek a'n sabot bos kowlwrys. Ytho ty a yll konvedhes, prag yth yw an thema a bowes an seythves^{ves} dydh presentys yn kapten 2 a Genesis, **separatys** a'n kynsa 6 dydh kuntellys yn kapten 1.

Genesis 2

An seythves dydh

Gen.2:1 : « *Yndella y feu kowlwys an nevow ha'n nor, hag oll aga lu* ».

An hwegh dydh kynsa yw diberthys dhyworth « **septième** » drefen ober kreatyf Duw a'n nor ha'n nevow dhe worfenna. Henn o gwir, rag fondya bewnans kreatys y'n kynsa seythun, mes moy hwath, rag an 7000 blydhen a brofoes ynwedh. An hwegh dydh kynsa a dhargan Duw dhe oberi yn anken owth omdhegi orth kamp an jowl ha'y oberow distruyek dres 6000 blydhen. Y ober a vydh tenna troha ev y re etholys rag aga dewis yn mysk oll mab-den. Ev a wra ri provow a'y gerensa yn lies fordh ha synsi an re a'n kar hag a gomendyons yn oll y rannow ha pub tamm. Rag an re na wra gul yndella, a wra omjunya gans kamp mollethys an jowl. « *An lu* » citée désigne les forces vivantes des deux camps qui vont s'opposer et se combattre sur « *an nor* » et dans « *an ebron* » où les « *sterenn an ebron* » les symbolisent. Et ce combat pour la sélection va durer 6000 ans.

Gen.2:2 : « *Dyw a worfennas y ober y'n seythves dydh, hag a wrug: hag ev a bowesas y'n seythves dydh a'y ober oll, hag a wrug.* ».

Y'n diwedh ma a'n kynsa seythun a istori an nor, powes Dyw a dhysk kynsa dyskans: Adam hag Eva ny wrussons pegha hwath; hag ytho yth yw possybyl dhe Dyw powes yn hwir. Ytho powes Dyw yw kondysyonys gans fowt pegh yn y greaduryon.

An nessa dyskans yw moy klyw hag yma ev ow kudha yn ranndir profosek a'n '**seythves dydh**' hag yw imaj a'n '**seythves**' milvlydhen a'n towl selwel meur re beu ordenys gans Duw.

An entra dhe'n '**seythves**' milvlydhen, gelwys '**mil vlydhen**' yn Apo.20:4-6-7, a verk an kowlwrians a dhewis an re dewisys. Ha rag Duw ha'y re dewisys selwys bew po dasserghys, mes oll glorifys, an powes a vydh an sewyans a waynyans Duw yn Yesu-Krist war oll y eskerens. Y'n tekst Ebrow, an verb '**a bowesas**' yw « shavat » dhyworth an keth gwreydhen ha'n ger « **Sabat** ».

Gen.2:3 : « *Duw a vennigas an seythves dydh, hag ev a'n sanshas, drefenn y'n jydh na ev a bowesas a'y ober oll re wrussa ev dre y wul* ».

Nyns yw an ger Sabat menegys mes y imaj yw kevys seulabrys y'n **sansheans** a'n « **seythves dydh** ». Ytho konvedh yn ta an acheson a'n **sansheans** gans Duw. Hi a dhargan an prys may hwyrvo y aberth yn Yesu-Krist y wober diwettha: an lowena a vos kyrghynnys gans oll y re etholys re dhustunias yn aga termyn a'ga lenduri yn merther, an paynys, an fowt, yn fenowgh, bys yn an mernans. Hag orth dalleth an '**seythves**' milvlydhen, i a vydh oll bew ha ny vydh dhedha own a'n mernans namoy. Rag Duw ha'y gamp loyal, a yllir dybi a acheson rag '**powes**' » ages es henna? Ny wel Duw an re a'n kar ow kodhevel namoy, ny vedh ev ow kevrenna aga godhevyans namoy, hemm yw an « **powes** » ma a wra ev solempnya pub « **Sabat an seythves dydh** » a'gan seythunnow heb diwedh. An frut ma a'y fudhwor finale a veu kavys dre fudhwor Yesu-Krist war pegh ha mernans. Ynno, war an nor hag yn mysk tus erel, ev a wrug ober na yllir krys: ev a gemmeras mernans warnodho y honan rag gul y bobel dewisys ha'n sabot a dharganas a-dhia Adam dhe'n kenedhel y fetha pegh dhe ri y wiryonedh ha bewnans heb diwedh dhe'n re a'n kar ha'n serv yn lel; tra a dhargan hag afydhya Apo.6:2: « *My a viras, hag otta, yth omdhiskwedhas margh gwynn. Neb a varghogas warnodho a'n jevo gwarak; kurun a veu res dhodho, ha ev eth yn-rag avel tryghor ha dhe dryghi* ».

Devedhyans y'n seythves milvlydhen a verk devedhyans an re dewisys yn eternita Duw, ytho, y'n hwedhel ma a Dhuw, nyns yw an seythves dydh degeys gans an lavar « *yth esa gorthugher, yth esa myttin, hag y feu an ...dydh* ». Y'n Apocalyps res dhe Yowann, Krist a gews a'n seythves milvlydhen ma hag ev a dhiskwedh y fydh ev ynwedh komposys a « **mil vlydhen** » herwydh Apo.20:2-4, kepar ha'n hwegh kynsa re'n precedyas. An termyn a vydh breus nevek may tal dhe'n re etholys breusi an re varow a'n kamp mollethys. Ytho, kov a'n pegh a vydh synsys yn an diwettha « **mil vlydhen** » a'n sabot profetys pub penn seythun. Nyns eus saw an breus diwettha a wra gorfenna gans tybyans a'n pegh pan vo, dhe dhiwedh an seythves milvlydhen, oll an re koedhys distruys yn « *poll tan an nessa mernans* ».

Duw a re displegyansow a-dro dh'y wruthyans norsek

Gwarnyans: Tus re beu ynspirys yn tebel a has dhout ow tisplegya an rann ma a Genesis 2 avel dustuni arall a wrussa kontradia an hwedhel yn Genesis 1. Ny gonvedhsons an method hwedhelek devnydhys gans Duw. Ev a dhiskwa yn Genesis 1, ollgemmyn an hwegh dydh kynsa a'y wruthyans. Ena, dhyworth Gen.2:4, ev a dheu arta dhe ri manylyon keworryek a-dro dhe nebes testennow nag o displegys yn Genesis 1.

Gen.2:4 : « *Ottomma an dallethvos a'n nevow ha'n nor, pan veuons i gwrys* »

Res yw an egleryansow keworrys ma drefen bos an them a begh res dhe gavos y egleryansow y honan. Ha ni re welas, an them a begh ma yw ollgemmyn yn furvow re ros

Duw dh'y wriansow norsek ha nevek. Drehevyans an seythun a seyth dydh yw honan ow toen meur a dhrogow na vydh diskwedhys marnas dhe'n re dewisys gans Krist.

Gen.2:5 : « *Pan wrug YaHWéH Duw gul dor ha nevow, nyns esa pryskenn yn gwelow hwath war an dor, ha nyns esa gwels yn gwelow ow tevi hwath: rag ny wrug YaHWéH Duw glaw dhe goedha war an dor, ha nyns esa den vyth dhe wonedha an dor* ».

Merkyewgh omdhiskwedhyans an hanow « *YaHWéH* » mayth omhanowas Duw y honan orth govynn Moyses herwydh Eksodus 3:14-15. Moyses a skrif an diskwedhyans ma orth arghadow Duw, neb a elow « *YaHWéH* ». An diskwedhyans a'n Duw a gemmer y dhallesh istorek yn-mes a Ejyp ha formyans an genedhel Ysrael.

A-dryv an manylyon ma yw hevelys pur resnadow, yma tybyansow profoesek. Duw a gows a-dro dhe devyans bewnans losowek, « *bush ha gwels an parkow* », dhe'n re ma ev a jun an « *glaw* » ha presens an « *an den* » a wra « *gonis an dor* ». Yn 1656, wosa pegh Adam, yn Gen.7:11, « *an glaw* » a'n « *dilyw* » a dhistru bywnans losowek, « *bush ha gwels an parkow* » keffrys ha « *an den* » ha'y « *gonis* » drefen ynkrësya an pegh.

Gen.2:6 : « *Mes mog a sevis yn-bann a'n dor, ha dowra oll enep an dor* ».

Kyns distrui po, kyns pegh, Duw a wra « *dowra an nor war oll y enep dre ethen* ». An ober yw hweg ha effeythus ha gwiw dhe vewnans heb pegh, splann ha pur perfydh. Wosa pegh, an nev a wra dannvon hager-awel ha glaw down distruyus avel arwoedh a'y volleth.

Formyans an den

Gen.2:7: « *YaHWéH Duw a formyas an den a boulder an nor, ev a hwythas yn y dhewfrinen anall a vewnans ha'n den a dheuth ha bos enev bew* ».

Gwrians an den a worr war nowydh **fol**s: an "*douster an nor*" mayth yw rann anodho kemmerys dhe forma bewnans gwrys yn hevelep Duw. Y'n gwrians ma, Duw a dhiskwedh y dowl dhe gavoës ha dewis yn termyn a dho an re dewisys a dheuth a'n nor a wra ev gul bys vykken.

Pan wra Duw y wruthyl, an den yw an desten a vri arbennik y Greador. Merk yn ta ev dhe 'form' dhyworth '*douster an nor*' ha'n pennfenten ma yn unnig a dhargan, y begg, y vernans, ha'y dhehwelyans dhe studh a '*douster*'. An ober ma a Dhuw yw kehevelep dhe onan a '*priweythor*' a wra furvya '*lestr pri*'; imaj a wra Duw y honan y aswon yn Yer.18:6 ha Rom.9:21. Dres henna, bewnans '*an den*' a wra dos ha bos war y '*anallans*' a wrello Duw hwytha yn y « *frigow* ». Ytho, hemm yw an « *anallans* » skevens ha nyns yw anallans spyrys may tyb lies huni. Diskudhys yw oll an manylyon ma dhyn rag agan kovhe pygemmys yw bewnans den mar vrottell, ow kortos war Dhuw rag y besans. Ev a remenyth frut mirykl bys vykken, drefenn bos bewnans yn Duw hag ynno ev yn unnig. Dre y vodh divinek y hwyrvydh « *an den a dheuth ha bos korf bew* ». Mar pydh bewnans den da po drog pesys, nyns yw saw awos Duw dhe vos gorrys. Ha pan wra ankow y weskel, yth yw y ervirans hwath yn kwestyon.

Kyns pegha, Adam yw gwrys perfydh ha divlam, ev a'n jeves nerth bewnans galloesek hag a dheu a-bervedh yn bewnans heb diwedh, kyrghynnys gans traow heb diwedh. Nyns yw marnas furv y wrians ow targana y dhevedhyans euthek.

Gen.2:8 : « *Ena YaHWéH Duw a blansas lowarth yn Eden, dhe'n howldrevel, hag ev a worras an den re wrussa ena* ».

Lowarth yw imaj an le gwiryon rag an den may keyvydh oll y elvennow magus ha teg dhe'n golok; bleujennow splann na whedhons ha na gollons nevra agan sawerow hweg palshes dhe'n ewn. An boos offrys y'n lowarth ny dhrehav y vewnans yw, kyns pegha, heb bos diwostydh dhe'n boos. Ytho, an boos yw dybrys gans an den rag y blesour yn unnik. An manylyon « *Duw a blansas lowarth* » a dhiskwedh y gerensa rag y greadur. Ev a omwra lowarthor dhe ri dhe'n den an tyller ma a vewnans marthys.

An ger Eden a styr « lowarth a blesour » ha dre gemmeres Ysrael avel poynt referans kresel, Duw a worra an Eden ma dhe'n howldrevel a Ysrael. Rag y 'blesour', an den yw gorrys y'n lowarth ma gans Duw, y Greador.

Gen.2:9 : « *YaHWÉH Duw a wrug devnydhya an dor dhe dyvi gwydh a bub eghenn, teg dhe weles ha da dhe dhybri, **ha gwydhenn an bewnans yn kres an lowarth, ha gwydhenn an godhvos a'n da ha'n drog*** ».

Natur lowarth yw bosva gwydh-froeth a brof 'parys-dhe-dhybri' yn froeth a lies blas hweg ha melyn. Yth esons oll ena rag plesour Adam yn unnsel, hwath y honan.

Y'n lowarth yma dew wydhenn gans karakterow poran dihaual: « *gwydhen bywnans* » a gemmer an le kres, « *yn kres an lowarth* ». Ytho, an lowarth ha'y brofow palster yw oll kelmys dhodho. Y'n y ogas, yma « *gwydhen godhvos da ha drog* ». Y'n hanow y honan, an ger « *drog* » a dhargan an fordh dhe'n pegh. Y hyllir konvedhes ytho bos an dhew wydhenn imajys a'n dhew gamp a wra omladh war dir an pegh: kamp Yesu-Krist imajys gans « *gwydhen bywnans* » erbynn kamp an jowl a, kepar ha hanow « *an wydhen* » a dhiskwa, re wodhvas, po, previ, war-lergh, an « *da* » a-dhia y wrians bys dhe'n jydh may hwrug an « *drog* » y wul omsevel erbynn y Greawder; an pyth a elow Duw « *pegha er y bynn* ». My a'th kovha bos an rewl ma « *a dha ha drog* » an dew dhewis po dew frut estrem orth y gila yw possybyl a **an rydhses leun** a « *bewnans* » a dhre. Mar na wrussa an kynsa el y wul, y fia eledh erell hwath omsevel kepar dell re brovas ervirys an prevyans norsek a omdhegyansow denel.

Yn oll profus lowarth Duw dhe Adam, yma an wydhen « *a wodhvos da ha drog* » settys dhe brevi lelder an den. An ger « *godhvos* » a dal bos konvedhys yn ta drefen bos dhe Dhuw an ger « *godhvos* » a gemmer styr ewn dhe brovi « *an da po an drog* » a wra dos war-wartha war an oberow a obayans po diwostytter. An wydhenn y'n lowarth nys yw marnas skoos materyel an prov a obayans ha'y frut ny dhellos an drog marnas drefen Duw dhe ri dhodho an rol ma orth y dhiskwedhes avel tra difennys. Nys usi an pegh y'n frut mes y'n hwedhel a'y dhybri ow kodhvos Duw dhe'n difennas.

Gen.2:10 : « *Avon a dheuth yn-mes a Eden dhe dhowra an lowarth, hag alena yth omranngas yn peswar skorren* ».

Messaj nowydh a **fols** yw diskwedhys, kepar dell wra an avon a dheuth yn-mes a Eden omrana yn « *peswar bregh* », an imaj ma a dhargan genedh an kenedhel dhe lesa yn ollvysel, dhe'n peswar poynt kardinal, po peswar gwyns an nevow, war oll an nor. An « *avon* » yw arwoedh a bobel, an dower owth arwoedh a vewnansow denel. Dre an rannans ma « *yn peswar bregh* », an avon a dheuth yn-mes a Eden a wra lesa y dhowr bewnans war oll an nor ha'n tybyans ma a dhargan an mynnas a Dhyw dhe lesa y wodhvos war oll y enep. Y dowl a vydh kowlwys herwydh Gen.10 dre ranna Noy ha'y dri mab wosa diwedh an liv dower. An dustunioryon ma a'n liv a wra tremena a henedh dhe henedh kov a'n kessydhys euthyk a Dhyw.

Ny wodhon ni fatel o an nor y'n kyns deluvyans, mes kyns fols an poblow, yth esa an norvys trigys avel unn brastir unnik dowerhes gans an fenten ma a dhowr ow tardha a'n lowarth Eden. Nys esa an moryow a-berth y'n termyn na hag i yw sewyans an deluvyans a dheuth dhe gudha oll an nor dres unn vledhen. Bys dhe'n deluvyans, ytho, an brastir dien o dowerhes gans an peswar avon ma ha'ga goverow ow lesa an dower fresk war enep oll an nor sygh. Y'n deluvyans, an Stret Jibraltar ha'n Mor Rudh a goedhas, owth ordena furvya an Mor Kres ha'n Mor Rudh, lenwys gans dower holanek an keynvoryow. Godhvydh, war an nor nowydh may trehav Duw y wlaskor, ny vydh mor, herwydh Apo.21:1, kepar dell ny vydh mernans namoy. An fols yw sewyans pegh ha'n furv moyha tynn anodho a vydh kessydhys gans dowerow distruys an deluvyans. Ow redya an messaj ma, yn y semlant profosek unnsel, an « *peswar bregh* » a'n avon a dhiskwedh peswar pobel a verk an uhelder.

Gen.2:11 : « *Hanow an kynsa yw Pischon; hemm yw neb a dro a-dro dhe bow Havila oll, le may ma'n owr* ».

Hanow an kynsa avon henwys Pischon po Phison a styr: lanwes a dhowr. An ranndir le mayth esa Eden plansys gans Duw a dalvia bos le mayth omguntell an Tigris hag Ewfrates a-lemmyn; rag an Ewfrates dhe venydh Ararat ha rag an Tigris dhe'n Taurus. Dhe'n Est hag yn kres Turki yma hwath lynn meur Van hag yw gwithva veur a dhowr fresk. Gans y vennath dhywyk, an dowr pals a vayas dhe vrassa frutuster lowarth Duw. Pow Havila, aswonnys a'y owr, o war-lergh re tus yn north-est Turki a-lemmyn. Yth esa owth ystynna bys yn arvor Jeorji a-lemmyn. Mes an styryans ma a worr kudynn drefen, herwydh Gen.10:7, « *Havila* » yw « *mab Cush* », y honan « *mab Cham* », hag ev a verk Etiopi a-woeles Ejyp. Hemm a'm gorr dhe lehe an pow ma « *a Havila* » yn Etiopi, po yn Yemen, le mayth esa balyow owr a veu res gans myghternes Saba dhe'n myghtern Solomon.

Gen.2:12 : « *Owr an pow ma yw pur; kevys yw ynwedh an bdellium ha men onyx* ».

« *Owr* » yw arwodh a fydh ha Duw a dhargan rag Ethiopia, fydh pur. Hi a vydh seul an pow yn bys re withas ertach kryjyk myghternes Saba wosa hy thremenva gans myghtern Solomon. Ynwedh, yn hy fys, yn hy anserghogeth gwithys dres an oesow a dewlder kryjyk a verk poblow Europa west 'Kristyon', an Ethiopians re withas an fydh kristyon hag i re wrug an sabat gwir degemmerys dre vetyans Solomon. An abostol Philip a vedhas an kynsa kristyon ethiopiek dell yw diskwedhys yn Oberow 8:27 dhe 39. Eunuk menyster myghternes Candace o, ha'n pobel oll a dhegemmeras y dhyskas kryjyk. Manyl arall a dheg dustuni a vennath an bobel ma, Duw re'n gwithas erbynn y eskerens dre ober breselek an morlester Vasco de Gama.

Ow konfirmya liw du kroghen an Ethiopians, « *an men onyx* » yw liw « *du* » hag yw gwrys a dhioksid silikon; rychys moy rag an wlas ma; rag y vos usys rag gul transistorow a wra y wul partikulerly meurghys y'n dydhyow ma.

Gen.2:13 : « *Hanow an nessa avon yw Guihon; hemm yw an huni a wra kylghya oll pow Cusch* ».

Gwren ni ankovhe an 'avonyow' ha gorra yn aga le, an poblow a wra aga arwodhya. An nessa pobel '*a-dro dhe bow Kush*' yw, Ethiopia. Diliwyans Sem a wra omdhisplegya war dir Arabia ha bys yn Pers. Yma ev ow kwul a-dro dhe dir Ethiopia, ytho y hyllir hy arwodhya ha'y henwel dre hanow an '*avon*' '*Guihon*'. Y'gan dydhyow diwettha, an omgyrch ma yw 'mohamedek' kryjyans Arabia ha Pers. Ytho, furv an dalleth kreasyon yw daskorrys dhe dhiwedh an termyn.

Gen.2:14 : « *Hanow an tressa yw Hiddekel; henn yw an avon a res dhe'n howldrevel a Assyria. An peswora avon yw Euphrates* ».

« *Hiddékel* » a styr an « *avon Tigris* », ha'n pobel a styr an « *tiger Bengal* » a India; Asi ha'y hengovek howldrevel gelwys yn fals avel « *an hil melyn* » yw profesiys ha kelmys hag yn hwir yma hi « *dhe'n howldrevel a Assyria* ». Yn Dan.12, Duw a wrug devnydh a'n arwodh ma « *avon* » « *Tiger* » a dheber tus dhe dhiskwedhes an prevyans adventist kowlwrys yntra 1828 ha 1873, drefen an niverow a vernansow spyrysek re wrug hi.

An hanow « *Ewfrat* » a styr: bleujek, frutek. Y'n profoesans Apocalyps, « *an Euphrates* » a arwodh Europa west ha'y askorransow, an Amerikys hag Ostrali, mayth yw Duw ow tiskwedhes dominys gans an reyth kryjyk papal roman hag ev a henwel gans y sita, « *Babylon veur* ». An henedh ma a Noa a vydh anedhi Yafeth, ow lesa dhe'n howlsedhes dhe'n Pow Grek hag Europa, ha dhe'n gledh dhe Russi. Europa re beu an dor may hwrug fydh kristyon oll y dhisplegyansow da ha drog wosa koedhans kenedhlek Ysrael; an hanow gwanowek 'bleujennus, frutek' yw justhes ha herwydh an arwoedh, mebyon Lea, an wreg nag o kerys, a vydh moy aga niver ages mebyon Rachel, an wreg a gara Yakob.

Da yw dasvava y'n messaj ma, an kovha yn despit d'aga folsow kryjyk diwedh, bos an peswar eghen a wonisogeth dor genys gans an keth Duw awtour avel Tas, dhe justifia aga bosva.

Gen.2:15 : « *YaHWéH Duw a gemmeras an den, ha'y worra yn lowarth Eden dh'y wonedha ha'y witha.* ».

Duw a brof dhe Adam oberenn a wra « *gonis ha gwitha* » an lowarth. Nyns yw aswonnys dhyn furv an gonis ma mes y feu gwrys heb trogh vyth kyns pegh. Y'n keth vaner, heb neb furv a arhashder yn oll an kreashyon, y feu y witha sempelhes dres eghenn. Byttegyns, an rol ma a witha a styrras bosva a danjer a gemmer form gwir ha poran skon: hudhans dyowl a vrys denel y'n keth lowarth.

Gen.2 :16 : « *YaHWéH Duw a ros an gorhemmynn ma dhe'n den: Ty a yll dybri a bub gwydhenn y'n lowarth;* »

Yma lies gwedhen frut a veu res dhe Adam yn rydh. Duw a'n lenow dres y edhommow a voes ha blasow divers. Offrynn Duw yw plesadow, mes nyns yw marnas an kynsa rann a'n « *arghadow* » a ros dhe Adam. An nessa rann a'n « *arghadow* » a dheu nessa.

Gen.2 :17 : « *mes ny dhybri a'n wydhenn a aswonnvos da ha drog, rag an jydh may tybri anedhi, ty a verow* ».

Yn « *an gorhemmynn* » Duw, yma an rann ma pur sevr, rag y fydh an godros diskwedhys gwrys heb trelyans kettell vo an disobayans, froeth an pegh, dybrys ha kowlwrys. Ha na'n ankevi, rag may hwrello towl an ordenans ollvysel a begh bos kowlwrys, res vydh dhe'n Adam koedha. Rag konvedhes yn gwell an pyth a hwarv, prederyn Adam dhe vos hwath y honan pan wra Duw y witha orth y dhisqwedhes y « *gorhemmynn* » a nag yw dybri a « *an wydhenn a wodhvos da ha drog* » po, a nag yw magys gans tybyansow an jowl. Dres henna, yn kestriv bewnans heb diwedh, res o dhe Dhuw y styrya dhodho pandr' yw styr: « *merwel* ». Rag yma an godros ena, y'n « *ty a verow* ». War-bynn, Duw a brof koedh dhe Adam mes ev a'n difenn orth unn wydhenn. Ha rag nebes tus an difenn ma yw andhiwysadow, hag ytho an wydhenn a gudh an koedh, dell dhysk an lavar. Dybri a « *an wydhenn a wodhvos da ha drog* » a styr: omvoya orth dyskans an jowl seulabrys bewhes gans spyrys rebellyans erbynn Duw ha'y ewnder. Rag « *an wydhenn* » difennys y'n lowarth yw imaj a'y berson, kepar ha « *an wydhenn a vewnans* » yw imaj a'n karakter Yesu-Krist.

Gen.2:18 : « *YaHWéH Duw a leveris: Nyns yw da bos an den y honan; my a vynn gul gweres dhodho haval dhodho y honan* ».

Duw a wrug an nor ha'n den dhe dhiskwedhes y dader ha drogoleth an jowl. Y dowl selwyans yw diskwedhys y'n taklow a sew. Rag konvedhes, godhvewgh bos an den ow kul rann Duw y honan, orth y wul dhe dybi, gul ha kewsel kepar dell dyb, gwra ha kewsel ev y honan. An kynsa Adam ma yw imaj profosek a Grist, a wra Powl y dhiskwedhes avel an Adam nowydh.

Dhe dhiskwedhes drogoleth an jowl ha dawns Duw, yma edhom bos peghadow an Adam may fo an nor dominys gans an jowl ha'y oberow drog diskwedhys a-les. Nyns eus an tybyans a bar marnas war an nor re veu gwrys rag pegh, drefen bos an dew formys rag reson spyrysel a dhargan an keskowethyans a Grist duwek gans y Wreg, ow tiskwedhes y re etholys. Res yw dhe'n Benyn Etholys godhvos hi dhe vos an vyktym ha'n dhegemerer a'n towl selwel desinys gans Duw; vyktym yw hi a'n pegh res dhe Dhuw may hyll ev diwettha dampnya an jowl, ha dhegemerer y ras selwel drefen, ow kodhvos y omgemeryans rag bosva pegh, ev a wra tyli y honan pris an dehwelyans pegh yn Yesu-Krist. Ytho, yn kynsa, Duw a gavas anserghogeth dhe vos drog ha'y edhom a gerensa o mar vras may feu parys dhe dhyli pris ughel rag y gavoës. An geskowethyans ma, an dhewblek ma, a wra kavos kevrenna, Duw a'n henwis "*gweres* » ha'n den a wra dasgemmer an termyn ow kewsel a'y gila denel benow. Yn gwir a gweres, hi a wra y godha ha'y dena dre gerensa yn pegh. Mes an gerensa ma a Adam

rag Eva yw hevelep dhe gerensa Krist rag y re etholys kevys peghus, yw, gwiw a vernans bys vykken.

Gen.2:19 : « *YaHWéH Duw a formyas a'n dor oll an enevales an parkow hag oll an ydhyn an ebron, hag ev a's dros dhe'n den, dhe weles fatell wrussa aga henwel, ha may hwre pub kreatur bew degi an hanow a wrussa an den y ri* ».

An ughella a ro hanow dhe'n isella. Duw a ros y hanow y honan dhodho y honan ha dre ri an gwir ma dhe Adam, ev a afydhyas maystri an den war bup-tra a vew war an nor. Y'n kynsa furv a'n kreashyon norvesek, eghennow an enevales an parkow hag ydhyn an ebron yw lehes ha Duw a's dros dhe Adam, kepar dell wra ev aga hembronk dhe Noy kyns an liv.

Gen.2:20 : « *Ha'n den a ros henwyn dhe'n chatel oll, dhe'n ydhyn a'n ebron ha dhe'n enyvales oll a'n gwel; mes, rag an den, ny gavas gweres haval dhodho ev.* ». An bestes a leverir bos kynsistorek a veu gwrys wosa an pegh rag ynkressya an sewyansow a'n molleth dhywyk a wra frappa an nor oll, an mor ynwedh. Y'n termyn a anpêghder, an bywnans enyvalek yw komposys a « *an gwarthek* » dhe les dhe'n den, « *an ydhyn an ebron* » ha « *an enevales an parkow* » moy anserhek. Mes y'n presentyans ma, ny gavas den vyth a'y barth drefenn nag esa denvyth hwath.

Gen.2:21 : « *Ena YaHWéH Duw a wrug koedha kosk down war an den, hag ev a goskas; ev a gemmeras unn a'y asow, hag a dhegeas an kig yn y le* ».

An form resys dhe'n oberedh vedhegel ma a dhiskwedh hwath an towl selwel. Yn Micaël, Duw a omdhyll a'n nevow, ev a as ha omdhiberthi a'y eledh da yw an norm a'n « *kosk down* » may hwath Adam yw sedhys. Yn Yesu-Krist genys y'n kig, an asen dhywyk yw kemmerys ha wosa y vernans ha y dhasserghyans, war y dhewdhek abostol, ev a wra y « *gweres* », may hwrug ev kemmeres an furv a gig ha'y beghosow ha dhodho ev a re y « *Spyrys Sans* ». An styr spyrysel a'n ger ma « *gweres* » yw meur drefenn ev dhe ri dh'y Eglos, y Dewisys, rol a « *gweres* » yn y worfenn towl an selwyans ha'n settyans ollvysel a begh ha tybyans an peghadoryon.

Gen.2:22 : « *YaHWéH Duw a formyas benyn a'n asenn a gemmersa a'n den, hag ev a'n drosas dhe'n den* ».

Ytho, formyans an venyn a dhargan formyans an Dewisys Krist. Rag y'n kig y teu Duw dhe formya y eglos lel, offrynn a'y gnas kigek. Rag sawya an re dewisys a'n kig, res o dhe Dhuw kemmeres furv y'n kig. Ha keffrys, ow possessedhes ynno y honan an bewnans heb diwedh, ev a dheuth dh'y ranna gans y re dewisys.

Gen.2:23 : « *Ha'n den a leveris: Ottomma an prys ma hi yw eskern a'm eskern ha kig a'm kig! Hi a vydh henwys benyn, drefenn hi dhe vos kemmerys a'n den.* ».

Duw re dheuth dhe'n nor dhe demedha gans an norm norvesek rag galloes leverel a-dro dh'y Dewisys an pyth a lever Adam a-dro dh'y benyn may hwra dhedhi an hanow « *benyn* ». An dra yw moy apert yn Ebrew drefenn bos an ger gour gorow, « *ish* », ow tos ha bos « *isha* » rag an ger benow benyn. Y'n gwrians ma, ev a afydhyo y vestrynsi warnedhi. Mes wosa bos kemmerys anodho, an « *benyn* » a wra dos ha bos andhepadow rygdho kepar ha mar pe an « *treth* » kemmerys a'y gorf ow mynnes dehweles ynno ha kemmeres y le arta. Y'n assayans unnik ma, Adam a wra omglywes yn-kever y wreg an keth pyth a wra an vamm omglywes yn-kever an flogh a dhineyth wosa y dhoen yn hy thorr. Ha'n assayans ma yw kevys ynwedh gans Duw drefenn bos an kreaturs bew a wrussos y gwruthyl a-dro dhodho fleghes ow tos yn-mes anodho; hag a'n gwra kemmys Mamm ha Tas.

Gen.2:24 : « *Rakhenna an den a wra gasa y das ha'y vamm, hag omglena orth y wreg, hag i a dheuth ha bos unn kig.* ».

Yma Duw ow leverel y dowl yn an vers ma rag y re dewisys a wra yn fenowgh terri kelmysow teyluyek kigek rag omgelmi gans an Venyn Bennigys gans Duw. Ha na'n ankevi, yn kynsa, yn Yesu-Krist, Mighal a wrug gasa y stat a Das nevek dhe dhos dhe waynya kerensa y dhyskyblon dewisys war an nor; hemma dhe'n gradh may hwrug ev omri dhe

dhevnydhya y alloes duvel dhe omladh erbynn pegh ha'n jowl. Omma, ni a gonvedh bos an themys **diberth** ha **kessenians** yw anserthysadow. War an nor, an dewisys a dal bos **diberthys** a'n re a gar rag entra yn **kessenians** ha gul 'unn' gans Krist ha'y dhewisys oll, ha'y eledh da lel.

An hwans a'n « cost » dhe gemmeres y le dalleth a gav y styr yn parowans reydhek tus, gwrians a gig ha spyrys may hwra an gour ha'n venyn unn gig yn korf.

Gen.2:25 : « *An den ha'y wreg o noeth aga dew, ha nys esa meth dhedha* ».

Nys yw noethedh korforek lettyans dhe bubonan. Yma heollow naturieth. Hag yn dalleth istori denel, ny wrug noethedh korforek aweni « *meth* ». Diskwedhyans an « *meth* » a vydh an sewyans a pegh, kepar ha pan vo dybrys a « *an wydhenn a aswonnvos da ha drog* » a allsa igeri an brys denel orth y wul omglywes effeythyow nag o aswonnys kyns. Yn gwirionedh, ny vydh froeth an wydhenn difennys awtour an chanj ma, mes yn unnsel an fordh, rag an huni a wra chanjya valyow taklow ha kowses, yw Duw hag ev yn unnsel. Ev a wra ynkressya an omglywans a « *meth* » a wra an barow peghus y omglywes yn y vrys a-dro dh'y noethedh korforek na vydh omgemeryadow; rag an gwall a vydh moral ha'n disobayans gwrys yn unnik a vydh godhvedhys gans Duw.

Ow konkludya dyskans Jenesis 2, Duw re'gan diskwedhas yn kynsa sansheans an powes a'n seythves dydh a dhargan an powes meur a vydh res dhe'n seythves milvledhen keffrys dhe Dhuw ha'y re etholys len. Mes res o dhe'n powes ma bos gwaynyes dre an kas warlinys a wra Duw omjunya erbynn pegh ha'n jowl, owth omdenna yn Yesu-Krist. An prevyans warlinys a Adam re wrug delinya an towl selwyans devisys gans Duw. Yn Krist, ev a dheuth ha bos kig dhe wruthyl y Bobel Etholys a gig a wra finala degemmeres korf nevek haval dhe'n eledh.

Genèse 3

An diberthans a begh

Gen.3:1 : « *An sarf o an moyha sleygh a oll an enevales an parkow, re wrussa an ARLOEDH Duw gul. Ev a leveris dhe'n venyn: A wrug Duw yn hwir leverel: Ny wrewgh hwi dybri a bub gwydhenn an lowarth?* »

An boghosek « *sarff* » a gavas an chons drog bos devnydhys avel kanel gans an moyha « *slyk* » a'n eledh gwrys gans Duw. An enevales hag yw preves kepar ha'n « *sarff* » ny gewsis; yth o an yeth unn arbennik a'n imaj a Dhuw res dhe'n den. Dres yn-mes an da, an jowl a'n gwra kewsel orth an venyn yn prys mayth yw hi diberthys dhiworth hy gour. An honan ma a vydh marwel rag, yn lok Adam, an jowl a via kales dhodho gul an den disobegha orth gorhemmynn Duw.

Yesu-Krist a dhiskwedhas bosva an jowl hag ev a'n hanow yn Yowann 8:44, ow leverel, ev yw '*tas an gow ha denladher a-dhia an dalleth*'. Y lavarow a vynn krena an surheansow denel ha dhe 'Ya po Na' a wovynn Duw, ev a geworr an 'mes' po 'martesen' a gemmer dhe-ves an surheansow a re y nerth dhe'n gwirder. An arghadow res gans Duw a veu degemmerys gans Adam hag ena ev a'n treusperthis dh'y wreg, mes ny wrug hi klewes lev Duw a ros an arghadow. Ytho, y dhout a worr war hy gour, kepar dell yw: 'a wrug ev konvedhes yn ta an pyth a leveris Duw dhodho?'

Gen.3:2 : « *An venyn a worthybis dhe'n sarf: Ni a dheber froeth gwydh an lowarth* ».

Yth hevel an provow dhe ri reson dhe lavar an jowl; ev a resnas ha kewsel yn fur. An « *benyn* » a wra hy hynsa kammweyth orth gorthybi dhe'n « *sarff* » ow kewsel; nyns yw hemma y'n gnas kemmyn a draow. Y'n kynsa le, hi a justifiander da Duw re ros dhedha galloes dhe dhybri a bub gwydhenn, a-der an huni re beu forbys.

Gen.3:3 : « *Mes a-dro dhe frut an wydhenn usi yn kres an lowarth, Duw re leveris: Ny wrewgh hwi dybri anodho ha ny wrewgh hwi y dochya, own hwi dhe verwel* ».

An dasskrif gans Adam a negys an gorhemmynn duw a omdhiskwedh y'n lavar « *own ty dhe verwel* ». Nyns yw an re ma an geryow poran kewsys gans Duw rag ev a leveris dhe Adam: « *an jydh may tybri anodho, ty a verow* ». Gwannhe an geryow duw a wra krevhe an dyghtyans a'n pegh. Orth justifia y obayans dhe Dhow rag acheson « *own* » an « *benyn* » a offr dhe'n jowl an chons dhe afydhya an « *own* » herwydh ev nyns yw justifiys.

Gen.3:4 : « *Ena an sarf a leveris dhe'n venyn: Ny wrewgh hwi merwel ;* »

Ha'n Gowlever penn a omdhiskwedh y'n destans ma a dhenagha gerow Duw: « *ny wrewgh hwi merwel* ».

Gen.3:5 : « *mes Duw a woer, an jydh may tepprowgh anodho, y fydh agas lagasow igerys, ha hwi a vydh kepar ha duwow, owth aswonn da ha drog* ».

Res yw dhodho lemmyn justifia an gorhemmynn res gans Duw may hwra kuhudha kammdybyans fell hag omgerys: Duw a vynn agas synsi yn uvelder hag iselder. Ev a vynn agas lettya a dhos ha bos kepar hag ev yn omgerys. Ev a dhiskwedh aswonnans a'n da ha'n drog avel les a vynn Duw gwitha ragdho y honan. Mes mars eus les yn aswonnans a'n da, ple'ma an les a aswonn an drog? An da ha'n drog yw kontrariow dien kepar ha'n jydh ha'n nos, an golow ha'n tewlder ha rag Duw aswonnans a styr provya po mos dhe'n weythres. Yn gwir, Duw re rosa seulabrys dhe'n den an aswonnans **intellectuel** a'n da ha'n drog yn **owth amontya** gwydh an lowarth hag yn **owth difenn** an huni a dhiskwedh 'an da ha'n drog'; rag yma ev imaj arwodhek a'n jowl re assayas yn konkret yn kettermyn, '*an da*' ena '*an drog*' orth omsevel erbynn y Greater.

Gen.3:6 : « *An venyn a welas bos an gwydhenn da dhe dhybri ha teg dhe weles, ha bos gwiw rag igeri an skians; hi a gemmeras a'y frut, ha'y dhybri; hi a ros ynwedh dh'y gour, esa rybdhi, hag ev a'n dybris.* ».

An geryow a dheuth yn-mes a'n sarf a wrug aga effeyth, an dout a dhellos ha'n venyn a dheu ha bos moy ha moy sur bos an sarf dhedhi leverel an gwiryonedh. An frut a hevel dhedhi da ha plesont dhe weles, mes yn arbennik, hi a'n breus "*presyous dhe igeri an skians*". An jowl a gavas an sewyans y hwila, ev re dheuth ha rekrytya dyskybel a'y omdhalgh rebellyek. Ha dre dhybri an frut defendys, hi a dheuth ha bos hy honan gwydhenn a wodhvos an drog. Leun a gerensa rag hy gour na vos parys dhe dhegemmeres **bosseparatys**, Adam a wel gwell ranna y dhynyans trist drefen ev dhe wodhvos bos Duw ow mos dhe worra y gessydhyan

marwel. Hag ow tybri an frut defendys yn y dro, yth yw an kopel dien a wra godhevel domynyans dorrek an jowl. Byttegyns, yn paradoksus, an kerensa ma yw hevelep dhe'n kerensa a wra Krist omglywes rag y Dhewisys, owth assentya ynwedh bos marow rygdhi. Ytho, Duw a yll konvedhes Adam.

Gen.3:7 : «*Dewlagas an eyl ha'y gila a veu igerys, i a wodhva bos noeth, hag ow kwia del figys, i a wrug grogys anedha*».

Y'n eur na, pan veu an pegh kowlwys gans an gopel denel, an niver a 6000 blydhen ordenys gans Duw a dhallathas. Yn kynsa, aga howses a veu trelyes gans Duw. An dewlagas re bia an re a's teva kovetter orth an froeth «*plesya dhe'n wolok*» yw godhevel a vreus nowydh a'n taklow. Ha'n les a waytyas ha hwilys a dheuth ha bos anfavor, drefenn i dhe omglywes «*meth*» a-dro dh'aga noethedh nag o kudyn vyth bys ena, na dhedha aga honan, na dhe Dhuw. An noethedh gorfek diskudhys o saw an tu kigek a'n noethedh spyrysel mayth esa an kopel disobaynt. An noethedh spyrysel ma a's difreyas a'n ewnander divydh ha'n kessydhians a'n mernans eth ynna, mayth o diskudhans aga noethedh an kynsa effeyth a'n mernans res gans Duw. Ytho, an mernans o sewyans a wodhvos prederys a'n drog; an pyth a dhysk Powl ow leverel yn Rom.6:23 : «*rag gober pegh yw ankow*». Rag kudha aga noethedh, an gwreg ha gour rebellek a wrug devnydh a ragdres denel a oberi «*dhe wrias delyow figbrenn*» dhe wul «*grogysow*» anedha aga honan. An ober ma a dhastewyn spyrysel assay denel dhe omwirhe. An «*grogys*» a wra dos ha bos arwoedh a «*an gwirder*» yn Eph.6:14. An «*grogys*» gwrys yn «*delyow figbrenn*» gans Adam ytho yw erbynn, arwoedh a'n **gow** mayth omgudh an peghador rag omgonfortya.

Gen.3:8 : «*Ena i a glewas lev YaHWéH Duw, ow kwandra y'n lowarth troha'n gorthugher, ha'n den ha'y wreg a omgudhas dhiworth enep YaHWéH Duw, yn mysk gwydh an lowarth*».

Neb a hwithra an kollow ha'n kolonnow a woer pyth re hwarva a-dhiwedhes ha piw yw gwiw dh'y dowl selwyek. Nyns yw hemma saw an kynsa gradh a wra ri dhe'n jowl ranndir dhe dhiskwedhes y dybyansow ha'y gnas drog. Mes res yw dhodho metya gans an den drefenn bos meur a draow dhodho dhe leverel orto. Byttegyns, nyns yw an den yn unn fyski metya gans Duw, y Das, y Greador, may hwila ev lemmyn fia anodho, mar bo own dhodho a glewes y geredhi. Ha ple hyllys omgudha y'n lowarth ma dhiworth golok Duw? Arta, krys bos "gwydh an lowarth" a yll y gudha dhyworth y fas, dustuni a stat a vrys may koedhas Adam ynno a-ban dheuth ha bos peghador.

Gen.3:9 : «*Mes YaHWéH Duw a elwis an den, ha leverel dhodho: Ple'th os ta?*»

Godhvos yn perfydh a wra Duw le mayth omgudh Adam mes govynn a wra orto, «*ple'th os ta?*» rag ystynn dorn gweresek ha'y denna troha avowans y gammweyth.

Gen.3:10 : «*Ev a worthybis: My re glewas dha lev y'n lowarth, ha own a'm beu, drefenn ow bos noeth, ha my a omgudhas*».

An gorthyp res gans Adam yw y honan avowans a'y disobayans ha Duw a wra devnydhya y eryl rag kavos y fordh a ri ervirans a brofans pegh.

Gen.3:11 : «*Hag YaHWéH Duw a leveris: Piw a dhyskas dhis ty dhe vos noeth? A wruss'ta dybri a'n wydhenn may hwodhvien dhis na dhybri anedhi?*»

Yma Duw ow mynnes daskorr avowans y gammweyth dhiworth Adam. Dre dhiskleryansow ev a worfenna orth y wovynn yn kler: «*A wruss'ta dybri a'n wydhenn may hwodhvyn dhis na dhybris anedhi?*».

Gen.3:12 : «*An den a worthybis: An venyn a wruss'ta gorra genev a ros dhymm a'n wydhenn, ha my a dhybris anedhi*».

Kynth yw gwir, nyns yw gorthybow Adam splann. Yma merk an jowl warnodho ha ny wodhvas gorthybi dre ya po na, mes yn hevelep dhe Satnas, ev a worthyb dre fordh gilyes dhe avowa yn sempel y gammweyth meur y honan. Ev a wra kovhe dhe Dhuw y rann y'n provyans, drefenn ev dhe ri y wreg dhodho, an kynsa kablus, dell dyb ev kyns ev. An moyha

posek yw bos pup-tra gwir ha Duw ny'n ankev drefenn bos pegh res y'n towl. Mes, le may kamm dyb, yw dre sywya ensampel an venyn, ev a dhiskwedhas y breferans ragdhi yn le Duw, hag henn o y gammweyth brassa. Rag a'n dalleth, Duw a wovynnas bos kernys a-ugh oll ha pubonan.

Gen.3:13 : « *Ha an Arloedh Duw a leveris dhe'n venyn: Prag y hwruss'ta hemma? An venyn a worthybis: An sarf a'm toellas, ha my a dhybris anodho* ».

An Breusydh Meur a dreylyas dhe'n venyn kuhudhys gans an den hag ena ynwedh gorthyp an venyn o herwydh gwiryonedh an hwarvosow: « *An sarf a'm toellas, ha my a dhybris anodho* ». Ytho hi a omasas bos toellyes hag hemm yw hy fegh marwel.

Gen.3:14 : « *Yth leveris an Arloedh Duw dhe'n sarf: Drefenn ty dhe wul hemma, y fydhydh milligys yn mysk oll an chatel hag yn mysk oll bestes an gwel, ty a gerdh war dha dorr, ha ty a dheber doust pub dydh a'th bewnans.* ».

An prys ma, ny wovynn Duw orth an « *sarf* » prag y hwrug ev hemma, rag ny ankov Duw y feu devnydhys avel kanel gans Satnas, an jowl. An gwrys a rov Duw dhe'n « *sarf* » a-dro dhe'n jowl y honan yn hwir. Rag « *an sarf* » an argerdh a veu a-dhesempis, mes rag an jowl nyns o saw profoesans a via kowlwys wosa trygh Yesu-Krist war pegh ha mernans. Herwydh Apo.12:9, an kynsa furv a'n argerdh ma o y vos tewlys yn-mes a wlaskor nev ha'n eledh drog a'y bagas. I a veu tewlys war an nor na wra gasa bys yn aga mernans ha dres mil vlydhen, yn-dann ynys war an tir difeyth, Satan a wra slynkya y'n doust re dhegemmeras an re a verwis drefenn ev ha'n rydhses may hwrug devnydh drog anedhi. War an tir mollethys gans Duw, i a wra omdhegi kepar ha serf ownek ha war ha bos fethys gans Yesu-Krist hag ow fia dhe'n den re dheuth ha bos aga eskar. I a wra drog dhe dus owth omgudha yn anweladewder aga horfow nevek orth aga heskorra an eyl orth y gila.

Gen.3:15 : « *My a worr kas yntra jy ha'n venyn, yntra dha has ha'y has hi: hy honan a dhrask dha benn, ha ty a wra hy frewi yn hy seudhen* ».

Applies dhe'n « *sarf* », an vreus ma a afydhyha an gwirvos bewys ha notys. Y'n keth prys, yma moy a dhismygyans yn hy aplikasyon dhe'n jowl. An kas yntra y bagas ha'n kenedhel denel yw afydhys ha aswonmys. « *Hil an venyn a vydd ow kweskel y benn* » a vydh an Krist ha'y re etholys lel. Wor'tiwedh hi a'n distru, mes kyns henna, y fydh chons dhe'n dhywolow a « *goli an seudhen* » a « *an venyn* », an Dhewisys Krist y honan delinys, yn kynsa, gans an « *seudhen* ». Rag « *an seudhen* » yw an poynt skoodh a'n korf denel kepar ha « *an men korn* » yw an men may feu drehevys tempel spyrysel Duw.

Gen.3:16 : « *Ev a leveris dhe'n venyn: My a gress dha baynys ha'th esow, ha genesydh ty a dhineyth gans payn; dha dhesir a vydh war-barth dha wour, hag ev a wra rewlya warnas.* ».

Kyns bos delivrys dre'y mernans, y fydh res dhe'n venyn « *godhevel yn hy floghwaskow* »; hi a wra « *dineythi gans payn* », oll traow kowlwrys yn lytherel ha gwelys. Mes arta, yma dhe'n imaj styr profosek dhe vos merkys. Yn Yowann 16:21 hag Apo.12:2 « *an venyn yn paynys dineythyans* » a verk Eglos Krist yn-dann arwaskow an Emperoureth Romanek ha'n Pabow dres oes Kristyon.

Gen.3:17 : « *Yn-medh ev dhe'n den: Drefenn ty dhe woslowes orth lev dha wreg, ha ty dhe dhybri a'n wydhen may hwrug vy ri dhis an gorhemmynn ma: Ty a wra y dhybri! An dor a vydh mollethys a-barth dhis. Dre lavur ty a wra kavoes dha voes pub dydh a'th bewnans,* »

Ow treylia dhe'n den, Duw a dhispleg dhodho deskrifans gwir y studh, hag ev re assayas kudha yn methus. Yma kabuster leun dhodho hag Adam a wra diskudha ynwedh, kyns y dhelivrans, y vedh y varow raglyes gans sett a vollethow a wra ledya re dhe dhewis mernans yn le bewnans. Molleth an dor yw tra euthyk hag Adam a wra y dhyski dre hwys y dal.

Gen.3:18 : « *ev a vynn dhis dri sperr ha dreys, ha ty a wra dybri gwels an parkow* ».

Gorfennys yw gonis es an lowarth Eden, yma hi lewys gans an striv heb diwedh erbynn an losowennow, « *an spern, an dreyn* » ha'n losowennow tebel a omliessa yn dor an norvys. Hag yn arbennik, an molleth ma a'n dor a wra uskishe mernans mab-den drefenn, gans an 'askellans' skiensek, den an dydhyow diwettha a wra omwenna dre worra yn dor y wonisow an venim kymyk, dhe dhistrui an losowennow tebel ha'n hwesker reudh. Nyns eus boes pals ha hedhes es dhe gavoës namoy yn-mes a'n lowarth may fydh chasyes yn-mes, keffrys ha'y wreg moyha kerys gans Duw.

Gen.3:19 : « *Dhe wos dha fas ty a wra dybri bara, bys pan dhehwelydh y'n dor, may feu kemmerys a-dhiworto; rag doust os, ha dhe dhoust y hwelydh.* ».

An sort ma a goedh war an den a justifi an form may hwrug Duw diskwedhes y wruthyans ha'y formyans yn poran, dhyworth « *douster an nor* ». Adam a dhysk orth y gost ha'gan kost ni yn pyth yw ankow menegys gans Duw. Merkewgh yn ta nag yw an den marow namoy es « *douster* » ha nyns yw gesys a-ves dhe'n « *douster* » spyrys bew a dheuth mes a'n korf marow. Eccl.9 ha devynnow erel a afydh an studh ma a'n studh marwel.

Gen.3:20 : « *Adam a ros dhe'y wreg an hanow Eva: rag hi o mamm dhe bub den bew* ».

Arta, Adam a verk y vestrynsi war « *an venyn* » orth y ri y hanow « *Eva* » po « *Bewnans* »; hanow justifiys avel gwirder selvenek a'n istori denel. Ni yw oll descendyans pell, genys a Eva, gwreg Adam, dredhi may feu tremenys molleth an mernans ha'n keth pyth a vydh bys yn dehvelans yn gordhyans Yesu-Krist yn dalleth gwenton 2030.

Gen.3:21 : « *YaHWéH Duw a wrug dhe Adam ha'y wreg dillas a groghen, hag ev a's gwiskas gansa* »

Ny ankow Duw pegh koples an nor yw rann y dowl selwyans a wra kemmeres lemmyn furv diskwedhys. Wosa an pegh, yma gav divin kavadow yn hanow Krist a vydh offrynys ha krowsys gans soudoryon romanek. Y'n gwrians ma, enyval dibeugh, heb pegh vyth, a wra omri dhe verwel rag prena, yn aga le, peghow y dhewisys unnik. A-dhia an dalleth, enyvaes dibeugh yw ledhys gans Duw rag aga '*kroen* » a dheuth gorheri noethter Adam hag Eva. Y'n gwrians ma, ev a aswa « *an ewnhyns* » desinys gans den gans an pyth yw ordenys dhodho dre fydh yn y dowl selwyans. An « *ewnhyns* » desinys gans den o gow toellus hepken, hag yn y le, Duw a orden dhedha « *dillas* » arwodhek a « *y ewnhyns* » gwir, « *an grogys a'y wiryonedh* » a worr hy fydh yn aberth volontir Krist ha'y ro a'y vewnans rag daspren an re a'n kar gans fydh.

Gen.3:22 : « *YaHWéH Duw a leveris: Otta, an den re dheuth ha bos avel onan ahanan, rag godhvos da ha drog. Gwren ni lemmyn y lettya dhe worra y leuv yn-rag, dhe gemmeres a wydhenn bewnans, dhe dhybri anedhi, ha bewa bys vykken* ».

Yn Micaël, Duw a gews orth y eledh da a woel an drama re hwarva war an nor. Ev a leveris dhedha: « *Ottomma, den a dheuth ha bos avel onan ahanan, rag godhvos da ha drog* ». An jydh kyns y vernans, Yesu Krist a wra devnydh a'n keth lavarow orth Judas, an traytour a dalvia y dhelivra dhe'n Yedhewon kryjyk hag ena dhe'n Romanyon rag bos krowsys, hemma yn Yowann 6:70 : « *Yesu a's gorthybis: A nyns yw my re"gas dewisas, hwi an dewdhek? Hag onan ahanowgh yw dyowl!* ». An « *ni* » a dheu ha bos y'n vers ma « *hwi* » drefen an kontekst dyffrans, mes an gwayans a Dhuw yw an keth. An lavar « *onan ahanan* » a dheskrif Satan, neb a'n jeves hwath frankedh ha movyans rydh yn gwlaskor nev Duw yn mysk oll an eledh gwrys yn dalleth an kreashyon dor.

An edhom a lettya den dhybri a '*an wydhenn a vewnans*' o govynn a wiryonedh may hwrug Yesu ri dustuni dhodho herwydh y eryow orth an governour Romanek Pontius Pilat. '*An wydhenn a vewnans*' o imaj an Krist dasprener ha'y dhybri a styrya bos magys gans y dhyskas hag oll y bersonekter spyrysel, yw y gemmeres avel erbyser ha sawyor personel. Henn o an unnik kondysyons a allsa justifia devoryans a'n '*gwydhen a vewnans* ». Nyns esa galloes bewnans y'n wydhenn mes ynno ev hag a wre an wydhenn y dhisplegya: Krist. Dres

henna, an wydhenn ma a worras termyn dhe vewnans heb diwedh ha wosa pegh orygynel an vewnans heb diwedh ma a veu kellys bys yn dehwelans Duw yn Krist hag yn Mighal. « *An wydhen a vewnans* » hag ytho y hyllsa an gwydh erell ha lowarth Duw mos dhe goll.

Gen.3:23 : « *Ha YaHWéH Duw a'n chasyas yn-mes a lowarth Éden, may hwre gonis an dor, may feu kemmerys anodho* ».

Nyns eus gesys dhe'n Gwrier saw tewlel yn-mes a'n lowarth marthus an barow denel a veu formys a-dhiworth an kynsa Adam (ger a styr an eghenn dhenel: an rudh = an goesek), hag a dhiskwedhas y anwiwder dre y disobayans. Hag yn-mes a'n lowarth, an bewnans kalet, yn korf gwannhes yn fysekel ha brederel, a dhallathas ragdho. An dehwelyans dhe dir re dheuth ha bos kales ha rebasek a wra kovhe dhe'n dus aga thalleth "*douster*".

Gen.3:24 : « *Yndella ev a jasyas Adam; hag ev a worras dhe'n howldrevel a'n lowarth Eden an cherubyn a wayn kledha ow flammya, dhe witha an fordh dhe wydhenn bewnans* ».

Nyns yw Adam namoy ow kwitha an lowarth mes eledh yw ow lettya ev dhe entra. An lowarth a dhiswarva kyns an liv ow trehedhes yn 1656 a-dhia pegh Eva hag Adam.

Yma dhyn y'n vers ma manylyans dhe leski rag desedha le an lowarth Eden. An eledh gwithys yw settys « *dhe'n howldrevel an lowarth* » hag ytho yma ev y honan dhe'n howldrevel a'n le mayth omdennas Adam hag Eva. An tiryans dismygys diskwedhys yn dalleth an chaptr ma yw akordys gans an manylyans ma: Adam hag Eva a omden yn tir dhe'n soth a vynnnydh Ararat ha'n lowarth defendys yw desedhys yn tiryans an 'dhowrow pals' a'n Turkyn ogas dhe lynn Van, henn yw dhe'n howldrevel a'ga le.

Genynys 4

An dibarth dre vernans

An chaptra ma 4 a wra agan gweres dhe gonvedhes prag yth o res dhe Dhuw ri dhe Satnas ha'y dhywolow rebellyek arbrowji diskwedhyans a dhiskwa myns aga felder.

Y'n nev, yth esa finwedhyow dhe'n felder drefen na'n jevo an kreaturs nevek an galloes dhe ladha an eyl y gila; rag yth ens oll a-hes termyn anvarwel. Ytho, an studh ma ny wrug gasa Duw dhe dhiskwedhes an nivel ughel a felder hag a greunter mayth o an eskerens ev abel. Ytho, an nor a veu gwrys gans an amkan a alowa mernans yn y furvow moyha fell a yll brys kreatur kepar ha Satnas dybi.

An chaptra 4 ma, gorrys yn-dann styr arwoedhel an niver 4 hag yw an universoeth, a wra ytho kovhella an kedhlow a-dro dhe'n kynsa mernansow a'n kenedhel dhor; an mernans ow pos hy hysadow universel arbennik hag unnik yn mysk oll an kreashyons gwrys gans Duw. Wosa pegh Adam hag Eva, bewnans dhor re beu « *yn towl dhe'n bys ha dhe'n eledh* » dell leveris yn 1 Kor.4:9, an dustunier ynspirys ha lel Powl, kyns Saul a Tarsus, kynsa persekutor komendys a eglos Krist.

Gen.4:1 : « *Adam aswonnis Eva, y wreg; hi a omdhegyas, ha dineythi Kain ha hi a leveris: My re formyas den gans gweres YaHWéH* ».

Y'n vers ma, Duw a dhiskwedh dhyn an styr a re dhe'n ger « *godhvos* » ha'n poynt ma yw a vri yn eghenn yn kevroeth an justifiants dre fydherwydh dell yw skrifys yn Yowann 17:3 : « *Mes, an bewnans heb diwedh, yw i dhe'th godhvo, ty, an unn Duw gwir, ha'n den a dhellessys, Yesu Krist* ». Aswonn Duw a styr omri yn kowethyans kerensa ganso, spyrysel y'n kas ma, mes kigek y'n kas a Adam hag Eva. Orth sewya an keth patron a'n kynsa kopel, « *flogh* » a veu genys a'n kerensa kigek ma; ha ynwedh, y tal « *flogh* » dasgenysi yn agan

kowethyans kerensa spyrysel bewys gans Duw. An genesigeth nowydh ma drefenn an « godhvos » gwir a Dhuw yw diskwedhys yn Apo.12:2-5: « *Hi o omdhoen, hag yth esa hi ow karma, ow kul devnydh ha yn paynow enesigeth. ... Hi a dhineythis mab, a dal pughe oll an kenedhlow gans gwelenn horn. Ha'y flogh a veu kemmerys dhe Dhuw ha dh'y dron* ». An flogh genys a Dhuw a dal dhaswielhe karakter y Das mes nyns o hemma an kas gans an kynsa mab genys a dus.

An hanow Kain a styr kavos. An hanow ma a dharganas dhodho tewenn a'n bys ha'n kig, yn kontrari dhe'n den spyrysel a vedha y vroder yowynk Abel.

Merkyewgh bos, yn dalleth istori mab-den, an vamm a dhineyth a jun Duw gans an genesigeth ma drefenn hi dhe wodhvos bos gwrians an bewnans nowydh ma sewyans a varthusyon gwrys gans an Duw meur kreatur YaHWéH. Y'gan dydhyow diwettha, nyns yw hemma namoy po skant.

Gen.4:2 : « *Hi a dhineythis y vroder Abel arta. Abel o bugel, ha Kayn o wonnysyer.* ».

Abel a styr anall. Moy ages Kayn, an flogh Abel yw diskwedhys avel kopi a Adam, an kynsa a dhegemmeras anall skevens dhyworth Duw. Yn hwir, dre y vernans, ledhys gans y vroder, ev a dhelin Crist Yesu, an Gwir Vab a Dhuw, Selwyas an re dewisys a wra dasprena dre y woes.

An sodhow a'n dhew vroder a afydhya aga gnasow kontrari. Kepar ha Krist, « *Abel o bugel* » ha kepar ha'n materyel dygres an nor, « *Kain o aratrer* ». An kynsa fleghe a'n istori denel a dhargan an destnas profesiys gans Duw. Hag i a dheg manylyon war y dowl selwyek.

Gen.4:3 : « *Wosa termyn, Kain a brofyas offrynn dhe YaHWéH a frut an dor;* »

Kain a woer bos Duw yn few hag orth y diskwedhes ev dhe vynnes y enora, ev a wra dhodho « *ro a frut an dor* » henn yw, an taklow re wrug y ober. Yma ev ow kemmeres y'n rol ma, imaj an bush a dus kryjyk Yedhowek, Kristyon, po Moslek a worr aga oberow da yn-diskudh heb prederi hwilas dhe wodhvos ha konvedhes pyth a gar Duw hag a wayt dhiworta. Nyns eus bern vyth dhe rohow marnas yw meur y bris gans neb a's degemmer.

Gen.4:4 : « *hag Abel, a'y du y honan, a wrug offrynnow a'n kynsa-genys a'y flokk ha'ga blonek. YaHWéH a viras yn favour war Abel ha'y offrynn;* »

Abel a dhisquedhas y vroder, ha drefenn y vicher a fugel, ev a wrug offrynn dhe Dhuw « *a'n kynsa-genys a'y flokk ha'ga leur* ». Plegadow o an dra dhe Dhuw drefenn ev dhe weles yn sakrifis an « **kynsa-genys** » imaj profesiethys a'y sakrifis y honan yn Yesu-Krist. Yn Apo.1:5, ni a red: « *... hag a rann Yesu Krist, an dustunier lel, an kynsa-genys a'n re varow, ha pryns myghternedh an nor! Dhe neb a'gan kar, neb a'gan delivras a'gan peghosow dre y woes, ...* ». Duw a wel y dowl selwyek yn offrynn Abel ha ny yll marnas hy hava pes da.

Gen.4:5 : « *mes ny viras gans favor war Kayn ha'y offrynn. Kayn o pur serrys, ha'y fas o digolon.* »

Kemparys d'offryn Abel, yth yw reson bos Duw ow ri boghes a vri d'offryn Kayn hag, yn kettell yw reson, ny yll bos saw digolon ha trist. « *Y fas yw digolon* », mes notyn ni an anvodh a'n led dhe « **bos serrys yn feur** » ha nyns yw hemma normal drefenn an gorthyp ma dhe vos froeth a goeth diswrys. An serrys ha'n goeth a wra dri froeth posekka yn skon: moldrans y vroder Abel awos y avi.

Gen.4:6 : « *Hag YaHWéH a leveris dhe Kayn: Prag yth os ta serrys, ha prag yma dha fas digolon?* »

Nyns yw marnas Duw a woer an acheson rag y breferans rag offrynn Abel. Ny yll Kayn marnas kavoes drog an gorthyp Duw, mes yn le bos serrys, y talvia dhodho y bysi a wul dhodho konvedhes acheson an dewis appos avel drog. Duw a'n jeves godhvos dien a natur Kayn, a wra heb y wodhvos omdhegi avel an gwas tebel a Matt.24:48-49: « *Mes, mars yw servont drog, neb a lever ynno y honan : Yma'm mester ow treylya, mar kwra ev gweskel y geskowetha, mar tebr hag ev a wra eva gans an re vedhow, ...* ». Duw a wovynn orto govynn may hwör an gorthyp yn perfydh, mes arta, ow kul yndella, ev a re dhe Kayn chons dhe ranna

ganso an acheson a'y galar. An govynnnow ma a wra bos heb gorthyp dhiworth Kayn, ytho, Duw a'n gwarn erbynn an drog a wra y gemmeres.

Gen.4:7 : «Yn sur, mar kwredh yn ta, ty a dhrehav dha fas, ha mar kwredh drog, pegh a wrowedh orth an daras, hay **dhynasow a wra mos war-tu ha ty:mes ty, rewlydh warnodho.**»

Wosa Eva hag Adam dhe dhybri ha kemmeres stat an jowl ow kavos «aswon an da ha'n drog», an jowl a dheu arta dhe herdhya Kayn dhe ladha y vroder Abel. An dew dhewis, «da ha drog», yma a-dheragdho; «an da» a wra y dreylya dhe omresigna ha degemmer dewis Duw kyn na'n konvedh. Mes an dewis «a'n drog» a wra dhodho pegha erbynn Duw, ow kul dhodho treuspassa y hweghves gorhemmynn: «Ny wredh denyth ladh»; ha nyns yw, «ny ledhydh» dell y'n diskwedhas an trelyoryon. Gorhemmynn Duw a dhampnyas an drogober, nyns yw an ladhans a drogoberoryon kablus re wrug laghel dre y worhemmynn, hag y'n kas ma, nyns eus chanj vyth yn breus ewn Duw dre dhevedhyans Yesu Krist.

Drehev an furv may hwra Duw kampoella «an pegh» kepar dell gewsa a-dro dhe venyn, dell lavarsa dhe Eva yn Gen.3:16 : «**dha hwansow a vydh war dha wour, mes ev a wra dominya warnas**». Rag Duw, an temptashyon «a'n pegh» yw haval dhe venyn a vynn sedhya hy gour ha ny dal ev omri dhe «**dominya**» gensi, na ganso. Ytho, Duw a ros dhe'n den an gorhemmynn na vos dynys gans «**an pegh**» delinys gans an venyn.

Gen.4:8 : «Byttegyns, Kain a gewsis orth y vroder Abel; mes, hag i y'n parkow, Kain a lammaz war y vroder Abel, ha'y ladha.»

Yn despit an gwarnyans ma a Dhuw, natur Kayn a dheg y frut. Wosa keskows gans Abel, Kayn, moldrer yn y spyrys a-dhia y dhalleth, kepar ha'y das spyrysek, an jowl, «a lammaz war y vroder Abel ha'y ladha». An prov skrifys ma a dhargan desten an kenedhel may hwra an broder ladha y vroder, lieskweyth dre avi an bys po kryjyk bys diwedh an oes.

Gen.4:9 : «Yn-medh YaHWÉH dhe Kayn: Ple'ma dha vroder Abel? Ev a worthybis: Ny wonn vy; ov vy withyas ow broder?»

Kepar dell lavarsa dhe Adam, neb a omgudha dhiwerto «Ple'ma'ta?», Duw a leveris dhe Kayn «Ple'ma dha vroder Abel?», pup-prys rag ri chons dhodho dhe avowa y gammweyth. Mes yn foll, drefenn na yll ev ankavos bos Duw ow kodhvos ev dhe ladha, ev a worthyb hardh «Ny wonn», ha gans goeth euthyk, ev a wovynn orth Duw: «yw vy gwithyas ow broder?»

Gen.4:10 : «Ha Duw a leveris: Pandr'a wruss'ta? Lev goes dha vroder a gri a'n dor bys dhymmo vy»

Duw a re dhodho y worthyp, ow styrya: nyns os y withyas drefenn ty dhe vos y ladhador. Duw a woer yn ta pyth re wrug hag ev a'n diskwedh yn imaj: «lev an goes a'th vroder a gri a'n nor bys dhymm». An furv skeusennek ma a wra dhe'n goes skoellys lev a gri war-tu ha Duw a vydh devnydhys yn Apo.6 rag kampoella y'n «5^{ves} sel», kri an mertheryon ledhys gans helghyansow pabek romanek an kryjyans katolik : Apo.6:9-10 : «Pan igoras an pypmes siel, my a welas yn-dann an alter enevow an re a via ledhys drefenn ger Duw ha drefenn an dustuni a wrussons i ri. **I a armas gans lev ughel**, ow leverel: **Pes termyn, Mester sans ha gwir, y hokydhyj dhe vreusi, ha dhe gemmeres dial a'gan goes war drigoryon an nor?**». Ytho, an goes skoellys yn afydh a hwila dial war an kablus. An dial leun a wir a dheu mes yw tra a with Duw yn tien. Ev a dheriv yn Deu.32:35 : «Dhymmo vy an dial ha'n attal, pan wra aga throes klamdera! Rag ogas yw dydh aga galar, ha'n pyth a's gortos ny wra strechya». Yn Esa.61:2, junys gans «blydhen an gras», «dydh an dial» yw y'n towlenn a'n messyas Yesu-Krist : «...ev a'm dannvonas ... dhe dhylllo blydhen a ras YaHWÉH, **ha dydh dial agan Duw**; rag didhana oll an re drist; ...». Den vyth ny allsa konvedhes bos res ranna an «dyllys» a'n «blydhen gras» ma dhiworth an «dydh dial» gans 2000 vledhen.

Ytho, ny yll an re varow kria namoy marnas yn kov Duw, neb a berth kov heb finwedh.

An drogober gwrys gans Kayn a dheriv just pynys.

Gen.4:11: «*Lemmyn, ty a vydh mollethys a'n nor a igoras hy ganow dhe dhegemmeres a'th dhorn goes dha vroder.*»

Caïn a vydh mollethys a'n dor ha ny vydh ledhys. Rag justifia an tregeredh ma a Dhuw, res yw avowa nag esa biskoeth kyns an kynsa drogober ma. Ny wodhya Caïn pandr'a styr ri mernans, ha'n sorr a dhallas y resn hag a'n hembronkas dhe'n felder marwel. Lemmyn y farwa y vroder, ny yll mab-den leverel na wodhya pyth yw mernans. An lagha selys gans Duw yn Exo.21:12 a wra ena effeyth: «*Neb a wysk den marwel a vydh kessydhyys gans mernans*».

Yma an vers ma ow kul devnydh a'n lavar ma ynwedh: «*an nor a igoras y anow rag degemmeres a'th leuv goes dha vroder*». Duw a dhevnydh an nor avel person, ow ri dhodho ganow a len an goes skoellys warnodho. Ena, an ganow ma a gews orto ha'y attyn a'n act marwel re'n mostyas. An imaj ma a vydh dasgemmerys yn Deu.26:10 : «***An nor a igoras y anow**, ha'ga lenca gans Kore, pan verwis an re a omguntellas, ha'n tan a dhybris an dew kans ha hanter-kans den: i a servyas avel gwarnyans dhe'n bobel*». Ena y fydh yn Apo.12:16 : «*Ha'n nor a weresas an venynha'n dor a igoras y anow ha lenca an avon a veu tewlys gans an dragon a'y anow*». An «*avon*» a verk an kesunyow myghternasek Katholik Frynkek, mayth esa bagas breselek a'n «*dhagonys*» gwrys yn arbennik dhe helghya an Brotestans lel ha'ga helghya bys yn menydyow an pow. An vers ma a'n jeves styr dewblek: an feth arvek Brotestanek, hag ena an Domhwelans Frynkek goesek. Y'n dhew dermyn, an lavar «*an dor a igoras y anow*» an imaj avel ow wolkomya goes lies tus.

Gen.4:12 : «*Pan wonydhyn dor, ny vynn ev ri y rychys dhis namoy. Ty a vydh ow kwandra hag ow kwandra war an dor.*»

Kessydhyans Kayn yw limys dhe'n dor may hwrug ev y mostya yn kynsa dre dhinewi goes denel warnodho; an den re veu gwrys yn kynsa war-lergh imaj Duw. A-dhia an pegh, ev a with y'n karakteristow dhiworth Duw mes nys eus dhodho purita perfydh namoy. Ober an den o dre vras dhe brovia boes owth oberi an dor. Ytho, res vydh dhe Kayn kavoes fordhyss erel dhe vos magys.

Gen.4:13 : «*Yn-medh Kayn dhe YaHWéH : Re vras yw ow hessydhyans dhe vos godhevedhys*».

Henn a styr : y'n studh ma, gwell yw genev omladha.

Gen.4:14 : «*Otta, ty a'm chas hedhyw a'n dor ma ; kudhys vydhav a-dhiworth dha fas, ow kwandra ha bos gwandrek war an nor, ha piwpynag a'm kaffo a'm ladh*».

Ottomma lemmyn pur glappek hag ev a dheriv y studh avel breus a vernans.

Gen.4:15 : «*YaHWéH a leverys dhodho: Mar kwre nebonan ladha Kayn, Kayn a via dialys seytheweyth. Ha YaHWéH a worras arwoedh war Kayn may na'n ladh denyth a'n kaffo*».

Deverys dhe sawya bewnans Kayn rag an resonys gwelys seulabrys, Duw a leveris dhodho y vedha y vernans prenys, «*dialys*», «*seytheweyth*». Ena ev a gows a-dro dhe'n «*arwoedh*» a wra y witha. Y'n fordh ma, Duw a dhargan an talvosogeth arwoedhek a'n niver «*seyth*» a wra desinya an sabot ha sansheans an powes a wra, darganys orth diwedh an seythun, kavoes y gowlwrians leun y'n seythves milvlydhen a'y dowl selwyanse. An sabot a vydh arwoedh a berchennogeth dhe'n Duw kreator yn Ezé.20:14-20. Hag yn Ezé.9 «*arwoedh*» yw settys war an re a bew dhe Dhuw rag na vons i ledhys dhe dermyn an kessydhyans divin. Wor'tiwedh, rag afina an pennrewl ma a **diberthans** gwithys, yn Apo.7, «*arwoedh*», «*sel an Duw bew*», a dheu «*sela an tal*» a'n gwesyon a Dhuw, ha'n «*sel ha tokyn*» ma yw y sabot an seythves dydh.

Gen.4:16 : «*Ena, Kayn a omdennas dhiworth fas YaHWéH, hag a drigas yn tir Nod, dhe'n howldrevel a Eden*».

Yth esa Adam hag Eva seulabrys dhe'n howldrevel a Eden wosa aga bos helghys yn-mes a lowarth Duw. An tir ma a dhegemmer an hanow Nod hag a styr: galar. Bewnans Kayn a vydh merkys yndella gans galar ympynnyon ha korfel drefenn bos tewlys dhe-ves dhiworth fas Duw a as merkys yn kolonn kales Kayn neb re lavarsa orth vers 13, orth y own: «*my a vydh kudhys a-dhiworth dha fas* ».

Gen.4:17 : « *Kain a aswonnis y wreg; hi a omdheg, ha dineythi Enok. Ev a dhrehevas ena sita, hag a ros dhe'n sita hanow y vab Enok* ».

Kail a wra dos ha bos hendas poblans sita may hwra ri hanow y gynsa mab: Enok a styr: dalleth, dyski, omassayans, ha dalleth devnydh a dra. An hanow ma a wra konkludya pup-tra a wra an verbow ma representya, hag yma degemerys yn ta drefen Kail ha'y dhiyskynnans dhe dhalles eghenn a gowethyans heb Duw a wra pesya bys diwedh an bys.

Gen.4:18 : « *Hénoc a dhineythas Irad, Irad a dhineythas Mehujaël, Mehujaël a dhineythas Metuschaël, ha Metuschaël a dhineythas Lémec.* »

An linyeth berr ma a hedh a-borpos war an person henwys Lémec, hag yw an styr poran anvodhys mes an ger a'n gwreydhen ma a wra omdhiskwedhes yn kever dyskyans kepar ha'n hanow Hénoc, hag ynwedh tybyans a alloes.

Gen.4:19 : « *Lémec a gemmeras diw wreg: hanow an eyl o Ada, ha hanow hy ben o Tsilla.* »

Ni a gav yn Lémec ma an kynsa arwoedh a dorr gans Duw herwydh an lavar « *an den a wra gasa y das ha'y vamm hag omattach dh'y wreg, ha'n dhew a wra unn kig* » (gweler Gen.2:24). Mes yn Lémec an den a omattach dhe dhiw wreg ha'n tri a wra unn kig. Yth yw apert an folsyans dhiworth Duw dhe vos dien.

Gen.4:20 : « *Ada a dhineythis Yabal: ev o tas an re a drig yn tyldow hag ogas dhe flokkys* ».

Jabal yw an hendas a'n bugeled tremenek kepar ha nebes poblw arabek yw hwath hedhyw.

Gen.4:21 : « *Hanow y vroder o Jubal: ev a veu hendas oll an re a wari an telyn ha'n pib..* »

Jubal a veu hendas oll an iloworyon a gemmer le a vri yn civilisasyons heb Duw, hwath hedhyw mayth yw an gonisogeth, an skians ha'n artis an selvennow a'gan kowethyansow modern.

Gen.4:22 : « *Tsilla, a'y rann hy honan, a dhineythis Tubal Kain, neb a wrug oll an jynnow a vrons hag a horn. Hwor Tubal Kain o Naama.* »

An vers ma a wra kontrari diskasow soedhek an istororyon a dhegovos oos an vrons kyns oos an horn. Yn gwiryonedh herwydh Duw, an kynsa tus a wodhvas gul horn, ha martesen a-dhia Adam y honan drefen nag yw leverys y'n tekst Tubal Kain dhe vos tas an re a wra horn. Mes an manylyon diskudhys ma yw res dhyn may konvedhyn bos sivilisasyon dhe'n kynsa tus. Aga gonisogethow heb Duw nys o le fin ages agan re hedhyw.

Gen.4:23 : « *Yn-medh Lemek dh'y wragedh, Ada ha Silla, klewewgh ow lev! Gwragedh Lemek, klewewgh ow geryow! My re ladhas den rag ow goli, ha den yowynk rag ow shyndyan.* »

Lemek a omwordh a-rag y dhiw wreg a ladha den a shyndyas ev yn breus Duw. Mes gothus ha gans ges, ev a geworr ev dhe ladha den yowynk ynwedh, hag ytho ev a wors y dhevnydh yn breus Duw ha gul anodho 'denladhyer' daswarier gwir.

Gen.4:24 : « *Kayn a vydh dialys seytheweyth, ha Lamek seyth ha tri-ugens gweyth.* »

Ev a wra ges a'n kuvder a wrug Duw diskwedhes war-tu ha Kayn. A-ban ladhys onan den, mernans Kayn a dalvia bos dialys « seytheweyth », wosa ladha onan den ha den yowynk, Lamek a vydh dialys gans Duw « seyth ha tri-ugens gweyth ». Ny yllir dybi lavarow mar dhrog. Ha Duw a vynnas diskwedhes dhe'n kenedhel, y hwrug y gynsa kanasedhyon an nessa

henedhel, an re a Kayn bys y'n seythves, an re a Lamek, drehedhes an ughella nivel a ansansoleth. Henn yw y dhiskwedhyans a'n sewyans a vos diberthys dhiworto.

Gen.4:25 : « *Adam a wodhva y wreg arta; hi a dhineythis mab, ha'y henwel Seth, rag, yn-medh hi, Duw re ros dhymm has arall yn le Abel, neb re ladhas Kayn* ».

An hanow Seth, leverys 'cheth' yn Ebrow, a styr sel korf denel. Re a'n treylyas avel 'par po daswask' mes ny yllis vy kavoes justifiacyon dhe'n profyans ma y'n Ebrow. Ytho, my a syns 'sel an korf' drefenn Seth dhe dhos ha bos gwreydhenn po sel a linyeth lel a wra Gen.6 henwel gans an lavar « *mebyon Duw* », ow kasa dhe'n « benynes » diyskynnys rebellyans a linyeth Kayn a's dynergh, yn kontrarieth, an hanow a « *myrghes an dus* ».

Yn Seth, Duw a has ha drehevel « *has* » nowydh may feu an seythves diyskynnys, Henok arall, res avel ensampel yn Gen.5:21 dhe 24. Ev a gavas an gwirebow a entra yn nev yn few, heb tremena dre ankow, wosa 365 blydhen a vewnans dor a veu bewnans yn lelder dhe'n Duw kreator. An Henok na a dhegi y hanow yn ta drefenn y « *dyskans* » dhe vos dhe wordhyans Duw yn kontrarieth dh'y hanow kehevelep, mab Lemek, mab linyeth Kayn. Ha'n dhew, Lemek an rebellyer ha Henok an ewn, o an « *seythves* » diyskynnys a'ga linyeth.

Gen.4:26 : « *Seth a's teva mab ynwedh, hag ev a'n henwis Enos. Y'n prys na y tallathas tus gelwel hanow YaHWéH.* »

Styr Enos yw: an den, an varwel, an drog. An hanow ma yw kelmys orth an prys may tallathas tus gelwel hanow YaHWéH. An pyth a vynn Duw leverel dhyn orth kelmys an dhew dra ma yw, an den a'n linyeth lel a wodhva drogder y gnas hag yw marwel ynwedh. Ha'n omwodhvos ma a'n ledyas dhe hwilas y Greador rag y enora ha ri gordhyans lel ha plegadow dhodho.

Genesis 5

An dibarth dre an sansheans

Yn kapten 5 ma, Duw a guntellas an linyeth a wrug gortos lel dhodho. My a wra ri dhis an studhyans munys a'n kynsa versow hepken a wra konvedhes an acheson rag an rol ma a gudh an termyn yntra Adam ha Noy, an den aswonnyys.

Gen.5:1 : « *Ottomma lyver linyeth Adam. Pan wrug Duw formya den, ev a'n gwrug yn hevelep Duw* ».

An vers ma a sett an standard rag rol henwyn an dus re beu devnydhys. Pup-tra a wra ombareusi war an kov ma: « *Pan wrug Duw gul den, ev a'n gwrug yn hevelep Duw* ». Ytho, res yw dhyn konvedhes rag entra y'n rol ma, y tal dhe'n den gwitha y « *havalans Duw* ». Ytho, ni a yll konvedhes prag na wra henwyn mar vras avel Kayn entra y'n rol ma. Rag nyns yw hevelepter korfek, mes hevelepter karakter, ha pennskrif 4 re dhiskwedhas dhyn karakter Kayn ha'y dhescendants.

Gen.5:2 : « *Ev a wrug den ha benyn, ev a's bennigas, hag ev a's gelwis hanow den, pan vons gwrys* ».

Omma ynwedh, an kov a vennath Duw dhe'n den ha'n venyn a styr bos an henwyn a vydh devnydhys benniges gans Duw. An poesekter a'ga gwrians gans Duw a dhiskwedh an poester a wra ev a vos aswonnyys avel Duw gwrier a worr a-denewen, sansha y wesyon, dre arwoedh an sabot, an powes a veu observys dres an seythves dydh a'ga seythus. Gwitha bennath Duw gans sansheans an sabot ha'n havalder dh'y gnas yw an dowlennow a vynn Duw rag an den dhe wortos gwiw dhe vos gelwys « *den* ». A-der an frutys ma, y teu an den bos yn y vreus 'enimal' moy displegys ha dyskys ages an eghennow erel.

Gen.5:3 : « *Adam, a oes a gans ha deg warn ugens, a dhineythas mab yn y hevelep, herwydh y imaj, hag ev a ros dhodho an hanow Seth* ».

Yn apert, yntra Adam ha Seth, yma dew hanow a fyll: an re a Kayn (nag usi a'n linyeth lel) hag Abel (a verwis heb askorr). Ytho, diskwedhys yw an skwir a dhewis benniges. Y fydh an keth rag oll an hanowys erel re beu kampoellys.

Gen.5:4 : « *Dydh yow Adam, wosa genys Seth, o eth kans blydhen; hag ev a dhineythis mebyon ha myrghes* ».

An pyth a dal dhyn konvedhes yw bos Adam "*a dhineythas mebyon ha myrghes*", kyns genys "*Seth*" ha wosa hy genys, mes ny dhiskwedhsons fydh an tas na fydh "*Seth*". I re omjunyas gans an "*tus enevalek*" dislel ha heb revrons dhe'n Duw bew. Ytho, yn mysk oll an re a veu genys dhiworto, wosa mernans Abel, "*Seth* » o an kynsa dhe omdhiskwedhes dre y fydh ha'y lelder dhe'n Duw YaHWÉH a wrug ha formya y das dor. Tus erel wosa ev, gesys heb hanow, a allsa bos holyes y ensampel, mes i a drig heb hanow drefenn an rol dewisys gans Duw dhe vos drehedhys war askorrans an kynsa tus lel a bub eghenn diskwedhys. An styryans ma a wra konvedhes an oes seulabrys ughel, « 130 bloodh » rag Adam pan veu y vab « *Seth* » genys. Ha'n pennrewl ma yw devnydhys rag pub huni a'n re dewisys reknys y'n rol hir hag a hedh war Noy, drefenn na vydhons i y dri mab: Sem, Cham ha Japhet tus dewisys, nag ens i a'y hevelep spyrysel.

Gen.5:5 : « *Pub dydh a vewas Adam o nownsek kans ha deg warn ugens blydhen; ena ev a verwis* ».

My a dremen diworth an hweghves dewisys dhe'n seythves henwys Enok; Enok gans karakter poran dihaual dhe Enok mab Kayn.

Gen.5:21 : « *Enok, pyp bloedh ha tri-ugens, a dhineythas Methusela* ».

Gen.5:22 : « *Hénoc, wosa genys Metuschélah, a gerdhas gans Duw tri hans blydhen; hag ev a dhineythis mebyon ha myrghes* ».

Gen.5:23 : « *Oll dydh yow Hénoc o tri hans pymthek ha tri-ugens blydhen* ».

Gen.5:24 : « *Hénoc a gerdhas gans Duw; ena nyns esa na fella, drefenn Duw dh'y gemmeres* ».

Gans an lavar arbennik ma a-dro dhe Hénoc y hwra Duw y dhiskwedhes dhyn: an dus kyns an liv re gavas aga 'Elias' aga honan, kemmerys dhe'n nev heb mernans. Yn hwir, an lavar ma y'n vers differ dhyworth oll an re erell a dhiwedh kepar ha bewnans Adam, gans an geryow « *ena ev a verwis* ».

Ena y teu Methuselah, an den a vewas hirra war an Nor, henn yw, 969 blydhen; ena ken Lamek a'n linyeth vennigys gans Duw.

Gen :5:28 : « *Lamek, pyp bloedh ha peswar-ugens ha kans, a dhineythis mab* »

Gen :5:29 : « *Ev a ros dhodho an hanow Noy, ow leverel: An ma a wra agan didhana a'gan skwithder ha lavur kales agan diwla, ow tos a **an dor ma re vollethis YaHWÉH*** ».

Rag konvedhes styr an vers ma, res yw godhvos bos hanow Noy ow styrya: powes. Ny dybis Lamek yn sertan pygemmys a wre y lavarow bos kowlwrys, rag ny welas ev "*an nor milligys*" marnas a-dro dhe "*agan skwithder ha lavur kales agan diwla*" yn-medh ev. Mes yn termyn Noy, Duw a wra hy distrui drefenn droktra an dus a's deg, dell wra Jenesis 6 agan gasa y gonvedhes. Byttegyns, Lamek tas Noy o dewisys hag, kepar ha'n dewisys tanow y'n termyn na, a dalvia bos trist dhe weles droktra an dus ow tevi a-dro dhedha.

Gen.5 :30 : « *Lemek a vewas, wosa genys Noy, pyp kans pymthek ha peswar ugens blydhen; hag ev a dhineythis mebyon ha mergh* »

Gen.5 :31 : « *Oll dydh yow Lemek o seyth kans seyth ha tri ugens blydhen; ena ev a verwis* »

Gen.5 :32 : « *Noy, pyp kans bloodh, a dhineythis Shem, Ham ha Yafeth* »

Genyn 6

An dibarth a fyll

Gen.6:1 : « *Pan dhallathas tus omvaga war enep an nor, ha pan veu mercow genys dhedha,* »

Herwydh an dyskansow kyns, an bush ma a dus yw an norm bestek a dhispres Duw, hag ytho ev a'n jevas resonow da dh'aga skonya ynwedh. Trayturyans Adam gans y wreg Eva a omdhiskwedh yn oll an vush ma hag yw an normalder herwydh an kig: an mercow a draytra an wer hag i a gavons a-dhiworta an pyth a vynnons.

Gen.6:2 : « *an mebyon a Dhuw a welas an myrghes a dus dhe vos teg, hag i a gemmeras anedha avel gwraged, dhiworth oll an re a dhewissens* »

Hemm yw le may teu an dra dhe vos trobellys. **An dibarth** yntra'n re sanshes ha'n dus ansans heb kryjyans a dhisomdhiskwedhas wor'tiwedh. An re sanshes gelwys omma yn reson « *mebyon Duw* » a goedh yn-dann an hudhans « *a vyrghes tus* » henn yw, a'n bagas denel « enyvalek ». Kesunyansow dre demmedhyans a dheuth ytho ha bos an acheson a'n koedhans a'n **dibarth** desirys ha hwilys gans Duw. Yth yw an kovadhew ma na yllir y ankovhe a'n hembrongas diwettha dhe arga dhe vebyon Ysrael kemmeres gwragedh estren avel gwragedh. An liv a vydh an sewyans a dhiskwa pygemmys y tal dhe'n arghadow ma bos obayys. Dhe bub rewl, yma nebes ewnansow, rag nebes benynes a gemmera an Duw gwir gans an gour Yedhowek kepar ha Ruth. Nyns yw an danjer an wreg dhe vos estren mes hi dhe hembrongya unn « *mebyon Duw* » dhe'n apostasi paganek orth y wul dhe omgemmeres an kryjyans pagan hengovek a'y dhevedhyans. Dres henna, an kontrari yw mar difennys drefenn bos 'myrgh Duw' yn peryll a vernans mar temmedh 'mab a dus' 'enevales', ha kryjyans fals, hag yw moy peryllus hwath rygdhi. Rag pub 'benyn' po 'myrgh' nyns yw 'benyn' saw dres hy bewnans war an nor, ha'n re dhewisys yntredha a dhegemmer korf nevek heb reydh haval dhe eledh Duw. An heb diwedh yw unreydek ha skeus a gnas Yesu-Krist, an patron perfydh a Dhuw.

An kudynn a dhemmedhyans yw hwath a-vri hedhyw. Rag neb a dhemmedh nebonan nag yw a'y gryjyans y honan a dhustun erbynn y fydh y honan, mars yw ewn po fals. Dres henna, an weythres ma a dhustun a anvri orth kryjyans, ytho orth Duw y honan. Res yw dhe'n dewisys kara Duw a-ugh pup-tra rag bos gwiw dhe'n dewisyans. Byttegyns, an kevambos gans estren po estrenes ow tisleplegya dhodho, an dewisys a'n gwra a dheu ha bos anwiw dhe'n dewisyans ha'y fydh a dheu ha bos goethus, hunros a wra diwedha yn digolonter euthyk. Yma hwath dhe denna diwettha konklusyon. Mar kudynn an demmedhyans hwath an kudynn ma, yth yw drefen bos kowethas denel arnowydh y'n keth studh a dhibeghter ha'n re yn oes Noy. Ytho yw an messaj ma rag agan termyn diwettha may hwra an gow domyga enebow tusek a dheu ha bos degeys yn tien orth an 'gwiryonedh' dhywyk.

Drefenn y boseker rag agan 'termyn an diwedh', Duw re'm hembrongas dhe dhisplegya wor'tiwedh an messaj diskudhys ma y'n hwedhel Genesis. Rag, an prevyans a'n re etholys kyns an liv a wra konkludya gans '*dalleth*' lowen ha '*diwedh*' tragiek yn apostasi ha pyth kasadow. Mes, an prevyans ma a wra konkludya ynwedh anedhi a'y eglos diwettha yn y furv institutyonel 'adventist an seythves dydh', benygys yn sodhogel hag istorek yn 1863 mes yn spyrysel yn 1873, yn '*Philadelphia*', yn Apo.3:7, rag hy « *dalleth* », ha « *hwyjys* » gans Yesu-Krist yn Apo.3:14, yn « *Laodicea* » yn 1994, war hy « *diwedh* », drefenn hy thowlder formel ha drefenn hy hengemmer gans an gas ekyumenek esel yn 1995. An termyn a aswon Duw rag an fondyans kristen ma yw settys yndella gans « unn *dalleth* hag unn *diwedh* ». Mes kepar dell veu an kevambos yedhowek ystynnys gans an dewdhek abostol dewisys gans Yesu, an ober adventek a yll bos ystynnys genev vy ha gans oll an re a dhegemmer an dustuni

profosek ma hag a dhassergh oberow a fydh re veu benygys gans Duw y'n dalleth yn tus a-varr adventek 1843 ha 1844. My a lever bos benygys gans Duw movyansow aga fydh ha nyns yw an norm a'ga styryansow profosek a dalvia bos disputys a-wosa. An praktis a'n sabot a dheu ha bos possybyl formel ha hengovek, ha ny wra breus Duw benyga saw kerensa an gwirder kevys yn y re dewisys, « a'n dalleth bys y'n diwedh » bys yn gwir dhehwelans glorius Krist, settys rag an diwettha prys yn gwenton 2030.

Owth omdhiskwedhes yn Apo.1:8 avel « *the alpha and the omega* », Yesus-Krist a dhiskwedh dhyn alhwedh rag konvedhes an framweyth ha'n gwedh may hwra ev agan diskwedhes yn oll an Bibel, y « *judgment* », Yma ev pup-prys ow sevel war observyans a studh an « *beginning* » ha war an huni a omdhiskwedh dhe'n « *end* », a vewnans, a gevambos, po a eglos. An pennrewl ma a omdhiskwedh yn Dan.5 le mayth yw an geryow skrifys war an fos gans Duw, « *counted, counted* », holyes gans « *weighed and divided* », owth arwodhi « *start* » bewnans myghtern Belshassar ha'n eur y « *end* ». Y'n fordh ma, Duw a afydh y vreus dhe vos selys war witha prest an dra vreusys. Yth esa ev yn-dann y observyans a-dhia y « *beginning* », or « *alpha* » until his « *end* », his « *omega* ».

In the book of Revelation and in the theme of the letters addressed to the « *seyth Eglos* », the same principle sets « *an dalleth ha'n diwedh* » a bub « *Eglosyow* » kelmys. Y'n kynsa, ni a gav an Eglos abostolek, mayth yw hy « *dalleth* » splann kovhes y'n messaj delyvrys dhe « *Efesus* » hag ynno hy « *diwedh* » a's gorra yn danger a gelli Spyrys Duw drefenn hy fowt a frehter. Yn gwella prys, an messaj delyvrys dhe « *Smyrna* » kyns 303 a dhustunia an galow Krist dhe edrek dhe vos klewys rag gordhyans Duw. Ena, an eglos gabolek romanek a dhallathas yn « *Pergamon* », yn 538, ha diwedh yn « *Thyatira* », yn termyn an Dasformyans Protestans mes dre vras yn sodhogel ankow an Pab Pab 6 synsys yn prison yn Valence, y'm sita, yn Pow Frynk, yn 1799. Ena y teu agh an fydh Protestans, mayth yw aga ambos gans Duw keffrys termyn-limys. Y « *commendyans* » yw kovhes yn « *Thyatire* » ha'y « *diwedh* » yw diskwedhys yn « *Sardes* » yn 1843 drefenn hy devos an dy' Sul herwydh an kryjyans Romanek. Ny yll Yesu bos klerra y dharomres, « *ty a varwas* », ny wra kemmyska. Hag yn tressa yn-dann « *Philadelfia ha Laodicea* » kas adventieth institutyonel a welsyn kyns a dhege an them a'n messajow danvenys dhe'n « *seyth eglos* » ha'n termyn a'n oesow a styrons.

Orth agan diskwedhes hedhyw, fatel vreusas an taklow re beu kowlwys seulabrys, ha dhyworth an « *dalleth* » avel Genesis, Duw a re dhyn an alhwedhow dhe gonvedhes fatel vreus ev an hwarvosow ha'n eglosyow yn agan oes. An « *breus* » a dheu yn-mes a'gan studhyans yw ytho degesor a'n « *Sel* » a Spyrys y dhuwdh.

Gen.6:3 : « *Ena YaHWéH a leveris: Ny wra ow spyrys triga bys vykken y'n den, rag nyns yw an den a-der kig, ha'y dhydhyow a vydh kans ha ugens blydhen..* »

Namna 10 blydhen kyns dehweles Krist, yma an messaj ma ow kemmeres karakter a dermyn a-vri hedhyw. An spyrys a vewnans res gans Duw « *ny wra triga bys vykken y'n den, rag nyns yw an den saw kig, ha'y dhydhyow a vydh kans* ~~*pymthek*~~ *naw* blydhen ». Yn hwir, nyns o hemma an styr a ros Duw dh'y eryow. Gwra ow konvedhes, ha'y gonvedhes ev: Ny wra Duw omdhiswul y dowl a hwegh mil blydhen a elow ha dewis an re etholys. Y gudynn yw yn hirder meur a vewnans a ros ev dhe'n dus kyns an liv wosa Adam a verwis dhe 930 bloodh, wosa ev, Methusela a vewas bys dhe 969 bloodh. Mars yw 930 bloodh a lelder, an dra yw godhevel hag hwath plesont dhe Dhuw, mes mars yw Lamek goethus hag kasadow, Duw a dyb bos godhevel ev dres 120 bloodh yn kres lowr. An styryans ma yw afydhys gans an istori, a-ban worfennas an liv, hirder bewnans denel re lehas bys dhe'n 80 bloodh yn kres a'gan termyn ni.

Gen.6:4 : « *Yth esa an kowr war an nor y'n dydhyow na, **hag ynwedh** wosa mebyon Duw dhe dhos dhe vyrghe an dus, ha pan rosons dhedha fleghe: an re ma yw an haroedh a veu meur y vri y'n heneprys* ».

Res o dhymm keworra an manylyans « **hag ynwedh** » dhyworth an tekst Ebrow, drefenn bos styr an messaj chanjys dredho. Duw a dhiskwedh dhyn y gynsa kreasyon kyns an liv o a venter kowrek, Adam y honan a dalvia musura a-dro dhe 4 po 5 meter a ughelder. Menystrans enep an nor yw chanjys ha lehes. Unn kamm yn unnik a'n « kowr » a worth pypm a'gan re ni, hag yth esa res dhodho tenna a'n nor pypmweyth moy a voes es den a'n jydh hedhyw. Ytho, an nor dallethys a veu poblhes uskis hag annedhys war oll y enep. An manylyans « **hag ynwedh** » a dhysk dhyn an norm ma a'n « kowr » na veu chanjys dre gevambosyow an sanshes ha'n skonys, « *mebyon Duw* » ha « *myrghes an dus* ». Ytho, Noy y honan o kowr a 4 dhe 5 meter, ha'y fleghes ha'ga gwragedh ynwedh. Dhe dermyn Moyses, yth esa an normys ma hwath war nor Kanan, hag yth ens i an kowrwedh, an 'Anakims', a wrug own dhe'n aspierys Ebrow dannvenys y'n pow.

Gen.6:5 : « *YaHWéH a welas bos drogoleth an dus bras war an nor, hag oll prederow aga holonn ow mos pub dydh yn unnik war-tu ha'n drog* ».

Yndella y hwra y ervirans bos konvedhys. My a borth kov ev dhe wruthyl an nor ha'n den dhe dhiskwedhes an drogoleth ma kudhys yn prederow y greaduryow nevek ha dor. An diskwedhyans desirys o kevys ytho a-ban « *pub oll an tybyansow a'ga holonn a veu pup-prys war-tu ha'n drog* ».

Gen.6:6 : « *YaHWéH a gemmeras edrek a wrug den war an nor, hag yth esa grevys yn y golonn* ».

Godhvos an pyth a hwarv bys yn rag yw tra, mes y vewa yn y gowlwrians yw tra arall. Hag erbynn gwirder an drog ow tryghi, an tybyans a edrek, po moy yn ewn, a edreg, a yll tardha a-dhesempis yn brys Duw, mar vras yw y galar a-rag an distruans moral ma.

Gen.6:7 : « *Hag yn-medh YaHWéH: My a dhistru a enep an nor an den re wrussiv vy, a'n den dhe'n chatel, dhe'n pryves, ha dhe'n ydhyn an ayr; rag yma edrek dhymm a'ga gul* ».

Kyns an liv, Duw a wel trygh Satnas ha'y dhywolow war an nor ha'y drigoryon. Ragdho, an prevyans yw euthek mes ev re gavas an diskwedhyans a vynnas kavos. Nyns eus gesys dhodho saw distru an kynsa furv a vewnans mayth yw an dus ow pewa re bell ha re galloesek yn myns a worioryon. An enevales an nor ogas dhe'n den kepar ha'n chatel, an pryves ha'n ydhyn an ayr a vydh res mos dhe-ves bys vykken gansa.

Gen.6:8 : « *Mes Noy a gavas gras yn dewlagas YaHWéH* ».

Ha herwydh Ezé.14 ev o an unnsel dhe gavoës gras a-rag Duw, y fleghes ha'ga gwragedh nag o gwiw dhe vos selwys.

Gen.6:9 : « *Ottomma henedh Noy. Noy o den ewn ha lel yn y dermyn; Noy a gerdhas gans Duw* ».

Kepar ha Job, Noy yw breusys « *ewn ha lel* » gans Duw. Ha kepar ha'n den ewn Henok kyns ev, Duw a'n rekn a 'kerdhes' ganso.

Gen.6:10 : « *Noa a dhineythas tri mab: Sem, Ham ha Yafeth* ».

500 bloedh y oes herwydh Gen.5:22, « *Noé a dhineythas tri mab: Sem, Cham ha Japheth* ». An vebyon ma a wra tevi, dos ha bos tus ha kemmeres gwragedh. Noa a vydh ytho gweresys ha skoodhys gans y vebyon pan vo res dhodho drehevel an gorhel. Yntra'n termyn a'ga genesigeth ha'n liv, y fydh 100 blydhen. Hemma a brov nag yw an '120 blydhen' a'n vers 3 ow tocha an termyn res dhodho dhe wul y dhrehevians.

Gen.6:11 : « *An nor o legrys a-rag Duw, an nor o leun a freudh* ».

Nyns yw an legryans res freudhek, mes pan vo an freudh orth y verkya ha'y arwodhya, an galar a Dhuw kerensa a dheu ha bos tynn ha andhiwedhus. An freudh ma, devedhys dh'y ughella poynt, yw a'n par a veu bostys gans Lamek yn Gen.4:23: « *My a ladhas den rag ow goli, ha den yowynk rag ow briw* ».

Gen.6:12 : « *Duw a viras orth an nor, hag otta, yth o drog; rag pub kig re dhrogsa y fordhy war an nor* ».

Yn le es 10 blydhen, Duw a vira orth an nor arta hag ev a'n kyv y'n keth studh ha'n termyn an liv, « *pub oll a dheg dhe-ves y fordhow* ». Mes res yw dhis konvedhes pyth a dyb Duw pan gews ev a-dro dhe dhegedhyans. Rag mar pe an ger ma ow tochya denel, yma kemmys gorthyp ha tybyansow a-dro dhe'n mater. Gans Duw an gwrier, an gorthyp yw sempel ha poran. Ev a elow degedhyans oll an trelyansow a wra den ha benyn dhe'n rewl ha'n orden re settys: Yn degedhyans, ny wrello den omgemmeres y rol avel den, na benyn hy rol avel benyn. Avel ensampel, kas Lamek, dew-wreg, diyskynnys a Kayn, rag an rewl dhywyk a lever orto: « *an den a wra gasa y das ha'y vamm ha glena orth y wreg* ». Yth yw semlant struktur aga horf ow tiskwedhes rol an gour ha'n benyn. Mes rag konvedhes gwell rol an benyn yw res avel « *gweres* » dhe Adam, yma hy imaj symbolek a'n Eglos Krist ow ri dhyn an gorthyp. Py « *gweres* » a yll an Eglos dri dhe Grist? Hy rol yw ynkressya niver an re selwys ha degemmeres godhevel ragdho. Yn keth maner yth yw rag an venyn res dhe Adam. Heb nerth muskul Adam, hy rol yw dineythi ha maga hy flehes bys pan fondyons aga theylu aga honan hag yndella an norvys a vydh poblys, herwydh arghadow Duw yn Gen.1:28 : « *Duw a'ga bennigas, ha Duw a leveris dhedha: **Bedhewgh frutek, palshewgh, lenwewgh an nor, ha'y drevetha**; ha rewlyugh war bysk an mor, war ydhyn an ayr, ha war bub best a way war an nor* ». Y'n trelyans drog, an bewnans modern re drelyas keyn dhe'n gwirvreus ma. An bewnans kuntellys y'n trevow ha'n ober diwysyek re wrug war-barth kavoes edhom a arghans owth ynkressya heb lett. Hemma re ledyas benynes dhe asa aga rol a vammow dhe vos dhe oberi yn diwysyansow po yn negysyow. Magys yn tebel, an flegthes re dheuth ha bos hwansus ha govynnus hag i a dhre yn 2021 frut a freudh hag i a dheu yn tien dhe'n deskryfans res gans Powl dhe Timothy yn 2 Tim.3:1 dhe 9. My a'th pys a gemmeres an termyn dhe redya, gans oll an attendyans a dhelledh, yn leun, an dhew lyther a skrif dhe Timothy, rag kavoes y'n lytherow ma an gwirvreusow settys gans Duw, a-dhia an dalleth, ow kodhvos na janj ev ha na wra janja bys yn y dhehwelyans yn splannder, yn gwenton 2030.

Gen.6:13: « *Ena Duw a leveris dhe Noy: Diwedh pub kig yw ordenys a-ragov; rag i re lenwis an nor a freudh; otta, my a vynn aga distrui gans an nor* ».

An drog re settys yn maner na yll bos treyls, distruyans trigoryon an nor yw an unnik tra a yll Duw gul. Duw a dhispleg dh'y unn koweth a'n nor, y dowl euthyk rag y ervirans yw kemerys ha fastys a-der termyn. Res yw notya an chons arbennik a ros Duw dhe Enok, an unn a enter yn hebasketh heb tremena dre ankow, ha Noy, an unn den kevys gwiw dhe dreusvewa an liv distruek. Rag yn y lavarow Duw a lever « *i a'n jeves ...* » ha « *my a wra **an** distrui* ». Drefen ev dhe wortos lel, Noy nys yw targetys gans desisyans Duw.

Gen.6:14 : « *Gwra dha honan gorhel a brenn resinys; ty a wra an gorhel ma yn stevellow, ha ty a'n gwra gans pyg a-ji hag a-ves* ».

Res yw dhe Noy treusvewa ha nys yw ev y honan, drefen Duw dhe vynes bos bewnans y greasyon ow pesya bys diwedh an 6000 bledhen a dhewis y ragdres. Rag gwitha an bewnans dewisys dres an liv dowr, y fydh res gul gorhel ow neuvya. Duw a re y arghadowow dhe Noy. Ev a wra devnydh a brenn resinys owth omsevel orth dowr ha'n gorhel a vydh degeys gans pyg, an resin kemmerys dhiworth pinwydhenn po saben. Ev a wra drehevel stevellow may hwrello pub eghen bewa yn rann dhe avoydya omdhalghansow ow kul stress dhe'n enevales kemmerys a-bord. An trigva y'n gorhel a wra pesya dres blydhen dien, mes an ober yw ledys gans Duw ha nys eus travyth dhodho na yll bos gwrys.

Gen.6:15 : « *Ottomma ty a wra y wul: an gorhel a'n jevo tri hans kevelin a hys, hanter-kans kevelin a les ha deg warn ugens kevelin a ughelder* ».

Mar pe an « *kevelin* » avel onan a vourwas, y halla bos pyp gweyth brassa ages an Hebreyon, neb a wre ogas dhe 55 cm. Duw a dhiskwedhas an musuryow ma y'n vusur aswonnys gans an Hebreyon ha Moyses, neb a dhegemmer an hwedhel ma dhiworth Duw. Ytho, an gorhel drehevys o 165 m a hys, 27.5 m a les ha 16.5 m a ughelder. An gorhel, yn

furv kist hirgylghek, o a vraster meur, mes drehevys veu gans tus a vrasters gwiw. Rag ni a gav, rag y ughelder, teyr leur a ogas dhe bymp meter rag tus a vrasters yntra 4 ha 5 meter.

Gen.6:16 : « Ty a wra dhe'n gorhel **fenester**, a lehhydh dhe **kevelin** a-ugh; ty a worr **daras** a-denewen an gorhel; ha ty a dhrehav stevell isella, nessa ha tressa. »

Herwydh an deskrifans ma, an unn « *daras* » a'n gorhel o gorrys orth nivel an kynsa stevell « *war du an gorhel* ». Yth esa an gorhel degeys yn tien, hag yn-dann to an tressa nivel, yth esa fenester unnik a 55 cm a ughelder hag a lesa, res o dhodhi bos synsys degeys bys diwedh an liv, herwydh Gen.8:6. An dus a veu y'n gorhel a drigas y'n tewlder ha golow gweythresek lugern oyl dres oll an termyn a badas an liv, henn yw, .

Gen.6:17 : « *Ha my, my a wra dri liv dowrow war an nor, dhe dhistrui pub kig a's teves anall bewnans yn-dann an nev; pup-tra eus war an nor a wra merwel* ».

Yma Duw ow mynnes gasa gans an distruyans ma messaj gwarnyans dhe dus a wra daslenwel an nor wosa an liv ha bys yn dehweles yn splannder Yesu-Krist yn diwedh an 6000 bledhen a'n towl divin. Pub bewnans a wra disomdhiskwedhes gans y fordh a-rag an liv. Rag wosa an liv, Duw a wra lehe gradhogel myns an korfow, tus ha bestes bys yn myns an Pygmyon Afrikanek.

Gen.6:18 : « *Mes my a wrug ow hevambos genes; ty a wra entra y'n gorhel, ty ha'th vebyon, dha wreg ha gwra gedh dha vebyon genes.* »

Yma eth anedha, an dus a dreusvas an liv, mes seyth anedha a gavas bennath arbennik ha personel Noy. An prov a omdhiskwedh yn Esek.14:19-20 le may lever Duw: « *Po mar my a dhannvon an pla dhe'n pow ma, mar my a skoell ow sorr er y bynn dre ankow, dhe dhistrui tus ha bestes, ha mar pe Noy, Daniel ha Job, my a vew! yn-medh an Arloedh, YaHWéH, ny wrussons gwitha na mab na myrgh, mes i a wrussa gwitha aga enev dre aga ewnder* ». I a vydh dhe les rag daspobla an nor, mes nyns yns i a'n keth nivel spyrysel avel Noy, hag i a dhre aga imperfeksyon y'n bys nowydh, na wra hedhi dri aga frut drog.

Gen.6:19 : « *A bup tra a vew, a bup kig, ty a wra dri a-bervedh y'n gorhel dew a bub eghenn, dh'aga gwitha yn few genes: y fydh gorow ha benow* ».

Unn bara pub eghenn « *a bup tra a vew* » henn yw, an norm reythys rag trevyth, an re na a vydh an unnik treusvyworyon yn mysk eghennow enyvalek an nor.

Gen.6:20 : « *Edhyn herwydh aga eghenn, chatel herwydh y eghenn, ha pub pryv an nor herwydh aga eghenn, dew a bub eghenn a dheu dhis, may hwithi dhedha bewnans.* ».

Y'n vers ma, yn y rol, ny gampoll Duw enyvales gwyls, mes i a vydh henwys avel bos degys y'n gorhel yn Gen.7:14.

Gen.6:21 : « *Ha ty, kemmer a bub boes a vedh dybrys, ha gul provians anedha rybos, mayth an jeffo dha voes ha dhedha i* ».

Res o provia boes lowr rag maga eth den ha oll an enevales yn gorhel dres bledhen, hag yth esa le meur y'n gorhel rag an boes ma.

Gen.6:22 : « *Yndella y hwrug Noy: ev a wrug pup-tra re worhemmynsa Duw dhodho* ».

Yn lel ha skoodhys gans Duw, Noy ha'y vebyon a wrug an ober re ros Duw dhodho. Hag yma res perthi kov bos an nor unn brastir heb mor, unnsel livys gans avonyow ha goverow. Y'n ranndir a-dro dhe venydh Ararat le may trig Noy ha'y vebyon, nyns eus saw plen ha nyns eus mor vyth. Ytho y hwel y dus a'n oes ow trehevel drehevians ow neuvya yn kres brastir heb mor. Dell yllys dismygi, an ges, an skorn ha'n blasfemi a via livys war an bagas byghan benygys gans Duw. Mes an gesoryon a hedh skon a gesa orth an dewisys, ha beudhys vydhons yn dowrow an livloedh ma na vynnens krysi ynno.

An dibarth diwedhes a'n liv

Gen.7:1 : « *YaHWéH a leveris dhe Noa: Ke a-bervedh y'n gorhel, ty ha dha ji oll; rag my re'th welas ewn a-ragov yn mysk an henedh ma.* »

An prys a wiryonedh a dheu ha'n diwettha **folsans** a'n kreasyon a wra bos kowlwrys. Yn « *owth entra y'n gorhel* », bewnansow Noa ha'y deylu a vydh sawys. Yma kevrenn yntra'n ger « *gorhel* » ha'n « *ewnder* » a Dhyw a re dhe Noa. An kelm ma a dremen dre an « *gorhel dustuni* » a vydh an argh sans ow synsi « *ewnder* » Dhyw, diskwedhys avel an dhew legthen may hwra y vys grava y « **deg gorhemmynn** ». Y'n kehevelyans ma, Noa ha'y geskowetha a veu diskwedhys par hag yth ens i oll selwys dre entra y'n argh, kyn fo Noa unnsel gwiw dhe vos kehevelys dhe'n lagha dhywys dell dhiskwa an manylyans dhywys: « *My t'm a welas ewn* ». Ytho, Noy a veu yn perfeyth akord gans an lagha duwys seulabrys dyskys yn y benn-menowgh dh'y servysi kyns-anlew.

Gen.7:2 : « *Ty a gemmer gansos seyth para a bub best glan, an gorow ha'y venow; unn para a'n bestes nag yns glan, an gorow ha'y venow;* »

Yth eson yn kontekst kyns-an-liv ha Duw a gows a-dro dhe'n dyffrans yntra an eneval klasys « *glan po avlan* ». An norm ma yw mar goth ha'n gwrians dor ha yn Leviticus 11, ny wrug Duw saw dasgovyn an normow ma a wrug ev fondya a-dhia an dalleth. Ytho Duw a'n jeves, avel « *an sabot* », skilaow da rag gorhemmyn d'y re etholys, y'n dydhyow ma, gwitha an taklow ma a wordhy y ray fondys rag mab-den. Dre dhewis « *seyth para glan* » rag unn « *avlan* », Duw a dhiskwa y breferans rag an glander a verk gans y « *sel* », an niver « *7* » a sansheans an termyn a'y dowl dor.

Gen.7:3 : « *seyth para ynwedh a'n ydhyn an ebron, gorow ha benow, rag gwitha aga hil yn few war enep oll an norvys* ».

Drefenn aga imaj a vewnans nevek elusek, « *seyth par* » a'n « *edhyn an ebron* » yw sawys ynwedh.

Gen.7:4 : « *Rag, seyth dydh moy, ha my a wra glaw war an nor dew-ugens dydh ha dew-ugens nos, ha my a dhistru dhiworth enep an nor oll an kreaturs re wrug vy* ».

An niver « *seyth* » (7) yw kovhes hwath ow tiskwedhes « *seyth dydh* » a **a rann**, an termyn a dhevedhyans an enevales ha tus y'n gorhel, an kynsa kodhow dowr. Duw a wra gul glaw heb hedhi dres « *40 dydh ha 40 nos* ». An niver ma « *40* » yw an niver a brevyans. Y fydh orth an « *40 dydh* » a dannvon spierys Ebron yn tir Kanaan ha'n « *40 blydhen* » a vewnans ha mernans y'n gwylvos drefenn aga nagh a entra y'n tir leun a worow. Ha pan dheuth yn y venystri dor, Yesu a vydh delivrys dhe demptyans an jowl wosa « *40 dydh ha 40 nos* » a sygera. Y fydh ynwedh « *40 dydh* » ynter dasserghyans Krist ha dineans Spyrys Sans Penkost.

Rag Duw, porpos an glaw down ma yw distrui an « *kreatyansow re wrug* ». Y kovha yndella avel Duw kreatur, yw bewnansow oll y greaduryow dhodho, dh'aga sawya po aga distrui. Y fynn ri dyskans tynn dhe'n henedhow a dheu na goedh dhedha ankevi.

Gen.7:5 : « *Noy a wrug pup-tra re worhemmynnsa YaHWéH dhodho* ».

Lel hag gostydh, Noy ny vetyas Duw hag ev a wrug pup-tra re worhemmynnsa dhodho dhe wul.

Gen.7:6 : « *Noy a'n jeves hwegh kansloedh, pan dheuth an liv dowrow war an nor.* »

Y fydh res moy a dherivadow a-dro dhe'n termyn mes seulabrys an gwers ma a dhiskwedh an liv y'n 600ves^{ves} bloodh a vewas Noy. A-dhia genyans y gynsa mab yn y 500ves^{ves} bloodh, 100 bloodh re dremenas.

Gen.7:7 : « *Hag yth eth Noy a-berth y'n gorhel gans y vebyon, y wreg ha gwagedh y vebyon, dhe dhiank dhowr an liv* ».

Nyns yw saw eth den a wra diank dhiworth an liv.

Gen.7:8 : « *A-dhiworth an enevales glan ha'n enevales nag yw glan, an ydhyn ha pup-tra a way war an nor,* »

Du yw afydyhus. Ke a-berth y'n gorhel, dew a « *pub oll a way war an nor* » rag bos selwys. Mes a by « *nor* », kyns an liv po wosa an liv? An termyn a-lemmyn a'n verb « *meut* » a awgenn an nor wosa an liv yn termyn Moyses mayth yw Du ow kewsel orto yn y dherivas. An manylyon ma a allsa justifia an forsakans ha'n distruyans dien a nebes eghennow euthyk, na vynnys war an nor daspoblans, mar pehens i yn kynsa bys yn kyns an liv.

Gen.7:9 : « *ev a entras y'n gorhel gans Noy, dew ha dew, gorow ha benow, dell worhemmynnsa Duw dhe Noy* »

An pennrewl a wra omvysya an enevales mes ynwedh an tri para denel gwrys gans y dri mab ha'ga gwaged ha'y bara y honan orth y wreg. Dewis Duw dhe dhewis yn unnsel paraow a dhiskwedh dhyn an rol a wra Duw ri dhedha: omdhughes hag omlieshe.

Gen.7:10 : « *Seyth dydh wosa, dowrow an livyas a veu war an nor* ».

Herwydh an manylyon ma, an entra y'n gorhel a hwarva an degves dydh a'n nessa mis a'n 600^{ves} bloodh a vewnans Noy, henn yw, 7 dydh kyns an 17^{ves} diskwedhys y'n vers 11 a dheu. Y'n degves dydh ma y tegeas Duw, ev y honan, « *an porth* » an gorhel war oll y drigoryon, herwydh an manylyon re beu kampoellys y'n vers 16 a'n chaptra ma 7.

Gen.7:11 : « *An hwegh kansves blydhen a vewnans Noy, an nessa mis, an **seythves dydh warn ugens** dydh a'n mis, y'n jydh na y teuth yn-mes pub fenten an downder bras, hag yth igoras darasow an nevow* »

Duw a dhewisas « **seythves-dheg** dydh an nessa mis » a'n 600^a blydhen a Noy rag « *igeri porthow an nevow* ». An niver 17 a verk an **breust** yn y god niverel a'n Bibel ha'y profoesow.

An reknans selys war dhiwettha an re etholys yn Gen.6 a worra an liv yn 1656, a-dhia pegh Eva hag Adam, henn yw, 4345 bledhen kyns gwenton bledhen 6001 a dhiwedh an bys a wra bos kowlwrys yn agan kalender usys yn gwenton 2030, ha 2345 bledhen kyns mernans prenus Yesu-Krist a hwarvas an 3a a vis Ebrel 30 yn agan kalender denel fals ha toellüs.

An styryans a sew a vydh nowydhhes yn Gen.8:2. Orth govynn an rol kesparzus a'n « *fentyowyow an islonk* », y'n vers ma, Duw a dhiskwedh dhyn nag o an dilyans awnekys yn unnsel dre an glaw ow tos a'n nev. Ow kodhvos bos « *an islonk* » ow tiskwedhes an norvys leun a dhowr a-dhia an kynsa dydh a'n gwrians, y « *fentyowyow* » a awghemynn uvelheans a nivel an dower awnekys gans an mor y honan. An hwarvedhans ma yw kevys dre janjya nivel goles an keynvorow hag, orth sevel, a dhrehav nivel an dower bys y dhaskavos an nivel a gudhas an norvys oll y'n kynsa dydh. Dre dhownder an iselderow keynvor y teuth an tir sygh yn-mes a'n dower y'n 3^a dydh hag yth yw dre weythres gorthtrelyes may feu an sygh kudhys gans dowrow an liv. An glaw henwys « *gorlenn an nevow* » ny veu dhe les marnas rag diskwedhes bos an kessydhyans ow tos a'n nev, a-dhyworth an Duw nevek. A-wosa, an imaj ma « *daras an nevow* » a wra kemmeres an rol gorthtrelyes a vennathow a dheu a-dhyworth an keth Duw nevek.

Gen.7:12 : « *An glaw a goedhas war an nor dew-ugens dydh ha dew-ugens nos* ».

Yth esa an hwarvos ma ow tisqwedhes dhe'n peghadoryon diskryjyk. Dres oll drefenn nag esa glaw vyth kyns an dilyans ma. An nor kyns an dilyans a veu dowrhes ha gorrys yn-nans gans y avonyow ha y goverow; nys o res glaw, yth esa gluth a'n myttin yn y le. Hag ytho, hemm yw an acheson mayth esa kaletter dhe'n diskryjygyon krysi yn dilyans dower dargenys gans Noy, keffrys yn geryow hag yn gwriansow drefenn ev dhe dhrehevel an gorhel war an nor sygh.

An termyn a '40 dydh ha 40 nos' a vynnas termyn prevyans. Y'n keth prys, Ysrael kigek, a-dhiwedhes yn-mes a Ejyp, a vydh prevys dres fowt Moyses synys gans Duw rybdho y'n termyn ma. An sewyans a vydh 'leugh owr' teudhys gans akord Aron, broder kigek Moyses. Ena y fydh an '40 dydh ha 40 nos' a hwithrans tir Kanaan, gans an sewyans nagh an

bobel a entra dhodho drefen an kowr a drig ena. Y'n keth vaner, Yesu a vydh prevys dres '40 dydh ha 40 nos », mes y'n termyn ma, kynth o gwann gans an penys hir ma, ev a sevis orth an jowl a'n temptyas ha wor'tiwedh y asa heb y waynya. Yth o rag Yesu an pyth a wrug y venystri dor possybyl ha legitym.

Gen.7:13 : « *An keth jydh na yth eth a-berth y'n gorhel Noy, Shem, Ham ha Yafeth, mebyon Noy, gwreg Noy ha teyr gwreg y vebyon gansa:* »

An vers ma na yllir y dhyghtya a dhiskwa dewis an dhew reydh a greadorys dor denel. Pub gorow denel yw kesoberys gans « y weres », y venow henwys « *gwreg* ». Y'n fordh ma, pub para a omdhiskwa avel imaj Krist ha'y Eglos, « y weres », y Dhewisys a wra ev sawya. Rag skovva an « gorhel » yw an kynsa imaj a'n selwyans a wra ev diskwedhes dhe'n kreadoryon denel.

Gen.7:14 : « *dhedha, hag oll an enevales herwydh aga eghenn, oll an chatel herwydh y eghenn, oll an pryves ow slynkya war an nor herwydh aga eghenn, oll an ydhyn herwydh aga eghenn, oll an ydhyn byghan, pup-tra a'n jeus eskelli* ».

Owth insistya war an ger « *eghen* », Duw a dhros kov a laghow y natur a wra tus agan termyn diwettha kemmeres plesour ynna y arvreusi, treusi ha disputya rag enevales ha bys yn genedh denel. Ny yllir kavoes defensour brassa a lannder an eghenn ev. Hag ev a vynn y dhewisysansow ranna y vrys a'n keth mater drefenn perfeythter y greasyon dallethys dhe vos y'n lannder ma ha'n **diberthans** absolue a'n eghennow.

Orth poosa yn krev war an eghennow askellek, Duw a gomend an nor ha'n ayr a begh avel ruvaneth gostydh dhe'n Jowl, henwys ynwedh « *pryns galloes an ayr* » yn Eph. 2:2.

Gen.7:15 : « *I a entras y'n gorhel gans Noy, dew ha dew, a bub kig a'n jevan anall a vewnans* ».

Pub par dewisys gans Duw a **dispartya** a'n re a'y eghenn may hwrello y vewnans pesya wosa an liv. Y'n **dispartyanz** diwedhek, Duw a worr yn weythres an pennrewl a'n dhew hyns a worr a-rag dewis rydh denel: an huni a'n da a hembronk dhe vewnans mes an huni a'n drog a hembronk dhe vernans.

Gen.7:16 : « *Yth eth a-ji, gorow ha benow, a bub kig, dell worhemmyynsa Duw dhe Noy. Ena an ARLOEDH a dhegeas an daras warnodho.* »

An porpos a omdhaswarans an « *eghennow* » yw afydhys omma gans an kampoell « *gorow ha benow* ».

Ottomma, an gwrians a re dhe'n provyans ma oll y bosekter ha'y gnas profosek a dhiwedh termyn ras Duw: « *Ena YaHWéH a dhegeas an daras warnodho* ». Hemm yw an pols mayth yw dewis bewnans ha dewis mernans **yskeus** heb chanj possybyl. Y fydh kepar yn 2029, pan wra an treusvyworyon a'n oos na gul dewis a enora Duw ha'y sabot an seythves dydh, henn yw dy'Sadorn, po a enora Rom ha'y dy'Sul an kynsa dydh, herwydh an ughelworher diskwedhys avel dekret gans mab-den rebellyek. Arta « *porth an ras* » a vydh degeys gans Duw, « *neb a igor, ha neb a dhege* » herwydh Apo.3:7.

Gen.7:17 : « *An livyas a veu dew-ugens dydh war an nor. An dowrow a gresyas ha drehevel an gorhel, hag ev a sevis a-ugh an nor* ».

An gorhel yw drehevys.

Gen.7:18 : « *An dowrow a gresyas ha bos meur war an nor, ha'n gorhel a neuvyas war enep an dowrow* ».

An gorhel a neuw.

Gen.7:19 : « *An dowrow a gresyas moy ha moy, hag oll an menydhyyow ughel yn-dann an nev oll a veu kudhys* ».

An tir sygh a dhisomdhiskwedh ollvysel beghys gans an dowrow.

Gen.7:20 : « *An dowrow a sevis pymthek kevelin a-ugh an menydhyyow, hag i a veu kudhys* ».

An menydh ughella a'n oes na a veu kudhys gans ogas dhe 8 meter a dhowrow.

Gen.7:21 : « *Pup-tra a wayas war an nor a verwis, an ydhyn keffrys ha'n chatel ha'n enyvaes, pup-tra a gramyas war an nor, hag oll an dus* ».

Pub oll an enevales a anel ayr a verwis beudhys. An manylyon a-dro d'an ydhyn yw moy didheurek drefenn an dilyans dhe vos imaj profosek a vreus diwettha, may fydh an kreaturs a'n nevow, kepar ha Satnas, distruys war-barth gans an kreaturs a'n nor.

Gen.7:22 : « *Pub tra a'n jevo anellans, anall bewnans yn y dhewfrin, hag esa war an tir sygh, a verwis* ».

Pub kreatur bew gwrys avel den, may ma y vewnans ow pos war y anell, a verwis beudhys. Hemm yw an skeusek unnik war kessydhyans an dilyans, drefenn bos an kabcluster yn tien war an den ha yn neb le, mernans an enevales diank yw anghwir. Mes dhe veudhi yn tien an genedhel rebellyek, Duw yw konstrynys dhe wul dhe verwel gansa an re na a'n enevales a anel avelta ayr an ayrgylgh norvesek. Wor'tiwedh dhe gonvedhes an ervirans ma, kemmer a-gov Duw dhe wruthyl an nor rag an den gwrys yn y imaj ha na rag an eneval gwrys rag y gylghya, y geskowetha ha, yn kas chatel, rag y servya.

Gen.7:23 : « *Pub oll an kreaturs esa war enep an nor a veu distruys, a-dhiworth den bys dhe gwarthek, dhe'n pryves hag dhe'n ydhyn a'n ayr: distruys vons a'n nor. Ny remaynas marnas Noy, ha **hemm** esa ganso y'n gorhel* ».

An gwers ma a afydh an dyffrans a wra Duw ynter Noy ha'y geskowetha denel a omguntell war-barth gans an enevales, oll kemmerys yn akont yn « **neb** o ganso yn'n gorhel ».

Gen.7:24 : « *An dowrow a besyas war an nor dre kans pypm dydh warn ugens* ».

An « *kans pypm dydh warn ugens* » a dhallathas wosa an 40 dydh ha 40 nos a law heb hedhi a wrug an liv. Pan dhrehedhas an ughelder ughella a « *15 kevelin* » henn yw, a-dro dhe 8 m a-ugh « *an menydh ughella* » a'n oes na, nivel an dowrow a besyas sevel yn « *150 dydh* ». Ena y a gradhyll dos ha lehe bys pan veu syghys herwydh bodh Duw.

Noten : Duw a wrug bewnans yn myns bras a-dro dhe dus ha bestes kyns an liv. Mes wosa an liv, y dowl yw lehe braster oll y greaduryow yn kompes, yndella, bewnansow a wra dos ha bos yn myns wosa an liv. Pan entrons yn Kanan, an aspierow Ebrow a dhustunias i dhe weles grappys a win mar vras bos edhomm a dhew dhen a'ga braster dh'aga doen. Ytho an leheans a vrasters a styr ynwedh, yn res, gwydh, froeth ha losow. Yndella, an Gwrier ny hedh nevra a wul, drefenn ev dhe janjya ha dasoberi y wriansow dorrel herwydh an nowodhow bewnans a res. Ev a wrug, liw du kroghen an dus a vew yn-dann golow howl krev yn ranndiryow trovanel ha kehevelep an nor le may hwysk an pelyow howl an nor dhe 90 gradh. An liwyow erell a groghen yw moy po le gwynn po gwelw po moy po le rudhlas herwydh myns an howl. Mes liw rudh sel Adam (an Rudh) drefenn an goes a yllir y weles yn pub den.

Ny wra an Bibel ri henwyn munys a eghennow enevales bew kyns an liw. Duw ow kasa an desten ma yn-dann kevrin, heb diskwedhyans arbennik, pub huni yw rydh yn y fordh dhe dhesevos an taklow. Byttegyns, my a brof hypothys ytho, ow mynnes ri dhe'n kynsa furv a vewnans dor karakter perfydh, ny wrussa Duw gul y'n termyn na, an bestes prehistorik mayth yw aga eskern kevys y'n dydhyow ma gans hwithroryon skiensek yn dor an nor. Ynwedh, my a brof an possybylta ma i dhe vos gwrys gans Duw wosa an liw, rag ynkressya molleth an nor rag tus neb, yn skon, a wra omdreylya arta dhiworto. Owth omgudha dhiworto, y hwrons ytho kelli aga skentolet ha'n godhvos meur a ros Duw a-dhia Adam bys Noa. Hemm, dhe'n gradh mayth omgav den yn nebes tylleryow a'n nor yn studh iselhes a 'den an gogow' omsettyes ha godrosys gans enevales fell, may hwra ev yn bagas, yn despit dhe henna, aga distrui gans gweres precious a drohow hin ha bodh truedhek Duw.

An diberthans a-dermyn a'n trigoryon y'n gorhel

Gen.8:1 : « *Duw a borthas kov a Noy, hag a oll an enevales hag a oll an chatel esa ganso y'n gorhel; ha Duw a dhannvonas gwyns war an nor, ha'n dowrow a lehas* ».

Bedhewgh sur, ny wrug ev y ankoves bythkweth, mes gwir yw bos an kuntelles unnik ma a vewnansow yn prison y'n gorhel ow neyja ow ri dhe'n kenedhel ha dhe'n eghennow enevales semlant mar le mayth hevelons i dhe vos gesys gans Duw. Yn hwir, yma an vewnansow ma yn diogelder perfydh rag Duw a's gwith kepar ha tresor. I yw an pyth a'n jeves moyha presyous: dallethvosow rag dasbursya an nor ha lesa war hy enep.

Gen.8:2 : « *Fentyow an downder ha darasow an nev a veu degeys, ha'n glaw a hedhis koedha a'n nev* »

Duw a wra dowrow an liv der y edhomm. A-ble y teuthons? A'n nev, mes dre vras a alloes kreator Duw. Ow kemmeres imaj darasor, ev a igoras darasow an nev arwodhek ha devedhys yw an termyn may hwra aga degea.

Orth gorthleverel rol kespar « *fentyow an islonk* », y'n vers ma, Duw a dhiskwedh dhyn nag o an liv gwrys gans glaw a'n nev yn unnsel. Ow kodhvos bos « *an islonk* » a styr an nor oll kudhys gans dowrow a-dhia'n kynsa dydh a wruthyans, y « *fentyow* » a awgemm savla an dowrow owth yskynna dre an mor y honan. An hwarvedh ma a hwer dre janjya nivel goles an keynvorow, owth yskynna, ow trehevel nivel an dowrow bys yn dasgavoes an nivel a gudhas an nor oll y'n kynsa dydh. Dre dhownder an iselvorow y teuth an tir sygh yn-mes a'n dower y'n 3^a dydh hag yth yw dre weythres gorthtrelyes may feu an sygh kudhys gans dowrow an liv. An glaw henwys « *gorhel an nevow* » ny veu dhe les marnas rag diskwedhes bos an kessydhys ow tos a'n nev, a-berth an Duw nevek. A-wosa, an imaj ma « *floodgate a'n nevow* » a gemmer an rol gorthtrelyes a vennathow a dheu dhyworth an keth Duw nevek.

Avel gwrier, Duw a allsa gul an dilyans yn unn pols lagas, herwydh y vodh. Ev a dhewisas gweythres gradhvedhek war y wrians seulabrys gwrys. Yndella, ev a dhiskwa dhe'n kenedhel bos an natur yn y dhiwleuv arv galloesek, mayn galloesek a wra usya dhe brofya y vennath po y volloth, herwydh hy fara y'n da po y'n drog.

Gen.8:3 : « *An dowrow a omdennas a-dhiworth an nor, ow mones ha pella, ha'n dowrow a lehas wosa kans ha hanter-kans dydh* ».

Wosa 40 dydh ha 40 nos a law heb hedhi ow sywya 150 dydh a sevel orth an nivel ughella a'n dowrow, an iselheans a dhallathas. Yn lent, nivel an downderow mor a dhisken mes ny dhiskenas mar down dell o kyns an liv.

Gen.8:4 : « *Y'n seythves mis, an seytegves dydh a'n mis, an gorhel a hedhis war venydhysow Ararat* ».

Wosa pypm mis, dydh ha dydh, « *an seytegves a'n seythves mis* », an gorhel a hedh neuuya; ev a worwedh war venydh Ararat an ughella. An niver ma 'seythtek' a dheg dustuni dhe benn an akt a vreus Duw. Yma an manylyon ma ow tiskwedhes nag esa an gorhel ow mos dhe-ves dhyworth an ranndir may feu drehevys gans Noy ha'y vebyon dres an liv. Ha Duw a vynnas an dustuni ma a'n liv bos gwelys bys diwedh an bys, war an keth penn menydh Ararat mayth yw hedhys an entrans gans awtoritys Russek ha Turkek. Mes yn termyn dewisyys ganso, Duw a wrug may feu kemmerys skeusennow ayr a gadarnhas bos rann an gorhel yn mysk an ergh ha'n rew. Y'n jydh hedhyw, observyans dre loer-wlascor a allsa afydhya an presens ma yn crev. Mes nyns yw awtoritys an nor yn hwir ow hwilas gordhya Duw an gwrier; i a omdheg avel eskerens dhodho, hag yn ewnhynsek, Duw a'n attal dhedha, orth aga frappya gans klevesow ha omsettyansow terror.

Gen.8:5 : « *An dowrow a besyas lehe bys y'n degves mis. Y'n degves mis, an kynsa dydh a'n mis, pennow an menydhysow a omdhiskwedhas* »

Nyns yw leheans an dowrow dien drefen bos nivel an dowrow wosa an liv ughella ages an nor kyns an liv. Nansow koth a wra pesya bos begghys ha kemmeres semlans an morow a-bervedh y'n termyn ma, kepar ha'n Mor Kres, an Mor Kaspiek, an Mor Rudh, an Mor Du, hag erell.

Gen.8:6 : « *Wosa dewgens dydh, Noy a igoras an fenester re wrussa dhe'n gorhel* ».

Wosa an 150 dydh a sevel hag 40 dydh a wortos, rag an kynsa prys, Noy a igor an fenester vyghan. Y vraster vyghan, kevelin, henn yw 55 cm, o justifiys drefenn y vos usys yn unnsel dhe dhelivra ydhyn a allas ytho gasa gorhel bewnans.

Gen.8:7 : « *Ev a dhyberthas an bran, hag ev eth yn-mes, ow mos ha dehweles, bys pan veu an dowrow syghys war an nor* ».

Diskuderyans an tir sygh yw kampoellys herwydh an ordyr « *tewlder ha golow* » po « *nos ha dydh* » a dhallathvos an kreashyon. Ytho, an kynsa diskudher dannvenys yw an « *bran* » **ander**, gans y bluvon « **du** » kepar ha'n « *nos* ». Ev a ober yn rydh, anserhek orth Noa, dewisys Duw. Ytho, ev a verk an kryjyansow tewl a wra oberi heb ken drehevel gans Duw.

Yn maner moy porpos, ev a dhispleg an Ysrael kigek a'n kevambos koth mayth eth Duw dhodho lieskweyth, kepar ha dehweles ha mos yn-bann an bran, y brofoesi dhe assaya tenna y bobel a-dhiworth praktisyow pegh. Kepar ha "an bran", an Ysrael ma, diwettha skonys gans Duw, a besyas y istori **diberthys** anodho.

Gen.8:8 : « *Ev a asas ynwedh an golomen, rag gweles mar kwrug an dowrow lehe war enep an nor* ».

Y'n keth vaner, « *an golomen* » **pur**, gans pluvonnnow « **gwynn** » avel an ergh yw dannvenys yn aswon. Hi yw gorrys yn-dann arwoedh an « *dydh ha golow* ». Yn y bynn, hi a dhargan an kevambos nowydh selys war an goes skoellyes gans Yesu-Krist.

Gen.8:9 : « *Mes ny gavas an golomen tyller vyth dhe worra palv hy throes, hag y teuth arta dhodho y'n gorhel, rag yth esa dowrow war enep oll an nor. Ev a ystynnas y leuv, a's kemmeras, ha'y dri arta dhodho y'n gorhel* ».

Yn kontrarieth dhe'n « *bran* » du anserhek, an « *kolomm* » gwynn yw yn kelmys yn tynn gans Noy a brof « *y leuv dh'y gemmeres ha'y dri a-bervedh y'n gorhel* » rybdho. Hemm yw imaj a'n kolm a wra kelmi an dewisys dhe Dhuw an nev. An « *colomm* » a wra esedha unn jydh war Yesu-Krist pan omdhiskwedh a-rag Yowann Besydhyer rag bos besydhyes ganso.

My a'th prof dhe barya an dhew lavar ma a'n Bibel; an huni ma a'n vers: « *Mes ny gavas an golomen tyller vyth dhe worra palv hy throes* » gans an vers ma a Mat.8:20 : « *Yesu a worthybis dhodho: An lowarn a'n jeves tell, ha'n ydhyn a'n ebron a'n jeves neythow; mes Mab an den ny'n jeves le vyth dhe worra y benn* » ; ha'n versow ma a Yowann 1:5 ha 11, mayth yw kewsys a Grist enkorforans a « *an golow* » dhywol « *a'n bewnans* », ev a lever : « *Yma'n golow ow splanna y'n tewlder, ha'n tewlder ny'n degemmeras.../...Hi a dheuth dh'y dus hy honan, ha'y dus hy honan ny's degemmeras* ». Kepar dell dhehwelis an « *kolomm* » dhe Noa owth omri dhodho, yn « *y dhorn* », dasserghys, an Daspriser Yesu-Krist re yskynnas dhe'n nevow dh'y dhuwder a Das nevek, ow kasa war an nor a-dryv dhodho an messaj a dhaspren y etholys, y nowodhow da henwys « *Aweyl heb worfenn* » yn Apo.14:6. Hag yn Apo.1:20: ev a's syns « *yn y dhorn* » y'n « *seyth oes* » profoesiys gans an « *seyth Eglos* » may hwra ev ranna gansa yn sansheans divynn y « *golow* » delinyes gans an « *seyth kantoler* ».

Gen.8:10: « *Ev a wortas seyth dydh arall, hag ev a asas an golomm yn-mes a'n gorhel arta* ».

An daswon ma a'n '*seyth dydh*' a dhysk dhyn rag Noy, kepar ha ragon ni hedhyw, bos bewnans ordenys ha fondys gans Duw war unnsys an seythen a '*seyth dydh*', ynwedh unnsys arwodhek a'n '*seyth mil*' blydhen a'y ragdres sawyansek meur. An straght ma war an niver '*seyth*' a wra dhyn konvedhes an poester a re Duw dhodho; hag a ewnha y vos omsettyes yn arbennik gans an jowl bys yn dehwelyans yn splannder Krist a worfen y vestrynys dor.

Gen.8:11 : « *An golomen a dhehwelas dhodho gorthugherweyth; hag otta, delenn oliv terrys oy yn y big. Noy a wodhvas yndella an dowrow dhe lehe war an nor* ».

Wosa termyn hir a « *tewlder* » derivys gans an ger « *gorthugher* », govenek an selwyans ha lowena an delivrans a'n pegh a dheu yn-dann imaj a « *an olewenn* », yn kettermyn a'n kynsa kevambos ha'n kevambos nowydh. Kepar dell wodhva Noy dre « *delen olewenn* » y fia an nor dismygys ha gortos parys dh'y wolkomma, an « *mab Duw* » a dhysk ha konvedhes bos gwlaskor nev igerys dhedha dre **an dannvenys a nev** Yesu Krist.

An « *delen oliv* » a dhiskwedhas dhe Noa y hyllys dastevy ha tevi gwydh arta.

Gen.8:12 : « *Ev a wortas seyth dydh moy; hag ev a asas an golomen mes ny dhehwelis dhodho.* ».

An arwoedh ma o devedhek, rag y prova bos « *an golomen* » re dhewisas triga y'n natur a brovis boes dhedhi arta.

Yn kettell ha'n « *kolomm* » ow kelli wosa delyvra y messaj a wovenek, wosa ri y vewnans war an nor dhe dhasprena y re etholys, Yesu-Krist, an « *Pennternes an kres* », a wra gasa an nor ha'y dhyskyblon, orth aga gasa rydh ha anserghogeth dhe ledya aga bewnans bys yn y dhehwelyans splann worfennol.

Gen.8:13 : « *Yn hwegh kans blydhen ha'n kynsa, an kynsa mis, an kynsa dydh a'n mis, an dowrow re syghas war an nor. Noy a gemmeras dhe-ves kudhans an gorhel: ev a viras, hag otta, enep an nor re syghsa.* ».

Yeynhe an nor yw hwath radn mes ambosadow, ytho, Noy a dhallathas igeri to an gorhel rag mires orth an tu a-ves ha godhvos ev dhe vos settys war benn menydh Ararat, y wel a ylli gweles pell ha ledan dres an horayon. Y'n prevyans an liv, an gorhel a gemmer imaj oy omvayes. Orth an prys y tardh, an edhen vyghan a dorr hy holan hy honan mayth o synsys ynni. Noy a wrug an keth tra; ev a a *gemmer kudhans an gorhel dhe-ves* » na vydh devnydhyek namoy rag y witha dhiworth an glaw diluvian. Merkyewgh na dheu Duw dhe igeri daras an gorhel re gavas degeys ganso y honan; hemma a styr na wra ev chanjya na dasvreusi rewlys y vreus erbynn an rebeledh nor dhe neb y fydh daras an selwyans ha'n nev pup-prys degeys.

Gen.8:14 : « *An nessa mis, an seythves dydh warn ugens a'n mis, an nor o sygh* ».

An nor a dhehwel bos trigys wosa dalghenn leun yn gorhel 377 dydh a-dhia dydh an vyaj ha daras degeys gans Duw.

Gen.8:15 : « *Ena Duw a gewsis orth Noy, ow leverel* : »

Gen.8:16 : « *Deus yn-mes a'n gorhel, ty ha'th wreg, dha vebyon ha gwragedh dha vebyon genes* ».

Yma Duw hwath ow ri an arwoedh rag dehwelyans a'n « *an gorhel* », ev neb re dhegeas an unn « *daras* » war y drigoryon kyns an liv.

Gen.8:17 : « *Doro yn-mes genes pub best a bub kig eus genes, ha'n ydhyn ha'n chatel ha pub pryv ow slynkya war an nor: bedhens i omlesys war an nor, bedhens i askorrhek ha palshe war an nor* ».

Yth hevel an wel dre dheffrans dhe'n pypmes dydh a seythun an kreashyon, mes nys yw kreashyon nowydh, drefenn wosa an liv, dasvurjya an nor yw rann a'n towl profoesys rag an 6000 kynsa blydhen a istori an nor. An rann ma, Duw a's beu hwans dhedhi bos euthyk ha lettyus. Ev a ros dhe'n kenedhel prev a vernans a effeythyow y vreus duw. Prov a vydh kovhes yn 2 Peder 3:5 dhe 8 : « *Yma aga hwans dhe skonya godhvos, yn hwir, yth esa nevow yn termyn kyns dre lavar Duw, ha'n nor ynwedh, tennys yn-mes a'n dowr ha formys dre'n dowr, ha dre'n taklow ma y ferwis an bys y'n termyn na, beghys gans an dowr, mes dre an keth lavar, an nevow ha'n nor a-lemmyn yw gwithys ha gwithys rag an tan, rag dydh breus ha diswrians tus dhidhuw. Mes yma unn dra, kerys, na goedh dhywgh y ankavos, yw, a-rag an Arloedh, unn jydh yw kepar ha mil vlydhen, ha mil vlydhen yw kepar hag unn jydh* ». An liv tan dielwys a dheu ha bos kowlwys yn diwedh an seythves milvlydhen orth breus diwettha,

dre igeri an fentenyow tanek a magma yn-dann an nor a wra gorlenwel enep an norvys oll. An « *poll tan* » menegys yn Apo.20:14-15, a dhebr enep an norvys gans y drigoryon rebellyek diskryjyk keffrys ha'ga oberow a vynnens gul ragbla yn despit dhe gerensa Duw diskwedhys. Ha'n seythves milvlydhen ma o profies dre'n seythves dydh a'n seythun, herwydh an styryans « *unn jydh yw kepar ha mil vlydhen ha mil vlydhen yw kepar hag unn jydh* ».

Gen.8:18 : « *Hag yn-mes eth Noy, gans y vebyon, y wreg, ha gwragedh y vebyon* ».

An enevales eth yn-mes, an kanasedhyon a'n dus nowydh eth yn-mes ynwedh a'n gorhel. I a gavas golow an howl ha'n efanvos ledan ha ogas heb finweth a brov an naturel, wosa 377 dydh ha nosow a gloster yn spas clys ha tewl.

Gen.8:19 : « *Oll an enevales, oll an pryves, oll an ydhyn, pup-tra a way war an nor, herwydh aga eghenn, a dheuth yn-mes a'n gorhel* ».

Devedhyans yn-mes a'n gorhel a dhargan entra an re dewisys yn gwlaskor nev mes ny wra entra saw an re yw breusys pur gans Duw. Y'n termyn Noy, nys yw hwath an kas, drefenn pur ha avlan dhe vewa war-barth, y'n keth tir, owth omladh an eyl orth y gila bys diwedh an bys.

Gen.8:20 : « *Noé a dhrehevel alter dhe YaHWéH; ev a gemmeras pub best pur hag pub edhen bur, hag offrynna leskoberow war an alter* ».

An leskober yw gwrians may tiskwa Noé an dewisys y ras dhe Dhuw. Mernans sakrifis divlam, y'n kas ma enyval, a borth kov dhe Dhuw an kreatur a'n fordh may teu dhe dhasprena enevow y re dewisys yn Yesu-Krist. An enyvales pur yw gwiw dhe dhisqwyas sakrifis Krist a wra omdhiskwedhes purder perfydh yn y enev, korf ha spyrys oll.

Gen.8:21 : « *An ARLOEDH a glywas fler hweg, ha YaHWéH a leveris yn y golonn: Ny vellithav an nor namoy, a-barth den, drefenn bos prederow kolonn den drog a-dhia y yowynkneth; ha ny wrav gweskel pup-tra bew namoy, dell wrug vy* ».

An offrynn-leskys offrynnys gans Noy yw gwir weyth a fydh, ha fydh gostydh. Rag, mar prof offrynn dhe Dhuw, yth yw yn gorthyp dhe seremony offrynn a worhemmynnis dhodho, termyn hir kyns y dhyski dhe'n Ebrowyon a dheuth yn-mes a Ejyp. An lavar « *fler hweg* » ny wra omdhannvos orth fler an Dyw, mes orth y Spyrys sans a bris yn kettermynn, gostytter y etholys lel ha'n weles profetek a wra an rit ma dhe'y sakrifis truedhek y'n termyn a dheu, yn Yesu-Krist.

Bys yn breus diwettha, ny vydh kevys liv distruys namoy. An prevyans re'n diskwedhas, an den yw y'n kig naturel ha dre ethenn « **drog** », dell leveris Yesu a'y abesteli yn Matt.7:11 : « *Mar kwrewgh **drog**, kepar dell owgh hwi, ri traow mas dh'agas fleghes, pygemmys moy y ri agas Tas eus yn nev traow mas dhe'n re a'n govynn orto* ». Ytho, Duw a wra res yw dhe domha an « *eneval* » ma « **drog** », tybyans a gevrenn Powl yn 1 Kor.2:14, ha dre dhiskwedhes yn Yesu-Krist galloes y gerensa ragdha, re a'n *gelwys* « **drog** » a wra dos ha bos dewisys tus a'n bys lel hag gostydh.

Gen.8:22 : « *Ha'n nor dhe besya, hasa ha mysa, yeyn ha toemm, hav ha gwav, dydh ha nos ny wrons hedhi* ».

Yma pennskrif eth ow talleth gans kovhe an trelylyansow a'n kontrariow dien a rew an studhyow a vewnans norvesyel a-dhia an kynsa dydh a wruthyans may feu formys dre y wrians « *nos ha dydh* », Duw re dhiskwedhas an kas yn norvys yntra « *an tewlder* » ha « *an golow* » a feth wor'tiwedh dre Yesu-Krist. Ev a rol y'n geryow ma an trelylyansow ewn-ma yw drefenn pegh y honan, ow pos sewyans an dewis rydh res dhe'n kreaturs a'n nev ha'n nor yw yndella rydh dh'y gara ha'y servya po y skonya bys y gasa. Mes sewyans an rydhsys ma a vydh bewnans rag an re a'n da ha mernans ha distruyans rag an re a'n drog, dell re dhiskwedhas an liv.

An destenow re beu devnydhys a dhre messach spyrysel:

'*An has ha'n trevas*': a dhiskwedh dalleth an Aweyl ha diwedh an bys; delinyansow usys gans Yesu Krist yn y barabolennow, yn arbennik yn Matt.13:37 dhe 39: '*Ev a worthybis*:

*Neb a has an has da yw Mab an den; an gwel yw an bys; an has da yw mebyon an wlaskor; an cockel yw mebyon an tebel el; an eskar a's hasas yw an jowl; **an drevas, yw diwedh an bys** ; an medhygyon, yth yns i an eledh'.*

« An yeynder ha'n toemnder » : an « **toemnder** » yw devynnys yn Apo.7:16 : « Ny's tevydh nown namoy, ny's tevydh syghes namoy, ha'n howl ny's gwesk namoy, na nyns eus **toemnder** ». Mes yn kontrarieth dien, an « yeyn » yw ynwedh sewyans molleth an pegh.

« An hav ha'n gwav » : yth yns i an dhew dermyn a'n eyl tu ha'y gila, an dhew anesadow dre aga gorrewder.

« An jydh ha'n nos » : Duw a's henwel y'n keth kethwedh dell wra den, rag yn y dowl, yn Krist y teu termyn an jydh, termyn an galow dhe entra yn y ras, mes wosa an termyn ma y teu an termyn a « *an nos ma na yll denyth oberi* » herwydh Yowann 9:4, henn yw, chanjya y dhiwedhyn drefenn y vos fastys a-der termyn rag bewnans po mernans wosa diwedh termyn an ras.

Genesys 9

An dibarth a'n norm a vewnans

Gen.9:1 : « *Duw a vennigas Noy ha'y vebyon, ha leverel dhedha: Bedhewgh frutek, palsheugh, ha lenwewgh an norvys.* »

Henn a vydh an kynsa rol a re Duw dhe'n kreaturs bew dewisys ha sawys dre'n gorhel drehevys gans tus: Noy ha'y dri mab.

Gen.9:2 : « *Hwi a vydh skila own ha euth dhe bub best a'n nor, dhe bub edhen a'n ebron, dhe bub tra ow kwandra war an nor, ha dhe bub puskes a'n mor: i yw res yntra agas diwla.*»

Yma dhe'n bewnans enyvalek y omsawya dhe'n den, rak henna, moy ages kyns an liv, an den a wra galloeset war an enyvales. A-der pan, dre own po sorr, enyval a goll y rewlys, dre vras, oll an enyvales a'n jeves own a'n den ha hwilas y fia pan y'n metyons.

Gen.9:3 : « **Pub oll eus gwayans ha bewnans a vydh agas boes** : *my a re dhywgh oll an dra ma avel an gwels glas* ».

Yma lies reson rag an chanj ma yn dygthyans boes. Heb ri re a vri dhe'n ordyr presentys, y'n kynsa le, my a gampoll fowt a voos losowek re beu devnydhys dres an liv ha'n tir kudhys gans dowrow hallow re dheuth ha bos barren yn rann, ny wra daswaynya yn tien y askorruoleth bys pan vo termyn hir tremenys. Ynwedh, an ordenans a'n offrynnow Hebrow a wra gorhemmyrna, yn y dermyn, dybri kig an sakrifis offrynys yn gwelesigeth profosek a'n Soper Sans may fydh bara dybrys avel arwoedh a gorf Yesu-Krist, ha sug an grappes evys avel arwoedh a'y woes. Trysa reson, le aswonys, mes nyns yw le gwir, yw bos Duw ow mynnes berrhe termyn bewnans den; ha dybri kig a dheu ha bos podredhek ha dri elvennow a dhistru bywnans y'n korf denel a wra bos sel a sewena y vynnas ha'y ervirans. Nyns eus marnas previ an dygthyans losowek po losowek yn tien a dhre prov a hemma. Rag krevhe an tybyans ma, merkwgh na wra Duw difenn dhe dhen dybri enevales **anlann**, byttegyns drog rag y yeghes.

Gen.9:4: « *Mes, ny dhybrowgh kig gans y enev, gans y woes* ».

An difenn ma a besa yn kevambos koth herwydh Lev.17:10-11: « *Mar pe den a ji Ysrael po estrenyon a drig yn aga mysk **a dheber goes a neb eghenn, my a dreyl ow fas erbynn neb a dheber an goes, ha my a'n treyl dhe-ves yn-mes a'y bobel.***» hag y'n gevambos nowydh, herwydh Oberow 15:19 dhe 21: « *Rakhenna, yma ow brys na wrellen ni gul kaletterow dhe'n Jentyls a dreylyas dhe Dhuw, mes may skrifan ni dhedha omwitha a dhiles*

an idolys, a fornikashyon, a enevales megys ha goes. Rag, a-dhia lies henedh, yma dhe Moyses tus yn pub sita orth y bregoth, a-ban yw redys pub dydh Sabot y'n synagys ».

Duw a elow « ena » an kreatur dien gwrys a gorf a gig ha spyrys oll perghennek dhe'n gig. Y'n gig ma, an organ movya yw an ympynnyon sostenys gans an goes y honan yw glanhys pub anellans gans oksyjen denys gans an skevens. Y'n studh byw, an ympynnyon a wra sinellow tredanek a wra tybyans ha kov ha'n rewl oberennans oll an organow erell a gig a wra an korf fiseget. Rol an « goes » hag yw moy, dre an genom, unnik rag pub ena vyw, ny dal bos dybrys rag achesonow yeghes, drefen ev dhe dhoen an skollyon ha'n plosedhes gwrys yn oll an korf, hag rag acheson spyrysel. Duw re withas yn fordh unnik dien, rag y dhyskas kryjyk, an pennrenkas a eva goes Krist, mes yn furv arwodhek hepken a sugen an grappys. Mars yw an bywnans y'n goes, neb a ev goes Krist a omdhastrehav yn y natur sans ha perfydh, herwydh an pennrenkas gwir a vynn an korf dhe vos gwrys a'n pyth mayth yw magys ganso.

Gen.9:5 : « *Godhvewgh hemma ynwedh, my a wra dasgovyn goes agas enevow, my a'n dasgovyn orth pub best; ha my a wra dasgovyn enev an den orth an den, orth an den yw y vroder..»*

An bywnans yw an dra moyha posek dhe'n Duw kreatur re'n formyas. Res yw bos goslowys orto dhe gonvedhes an disenor a wra an drogober a-dheragdho, an gwir perghennek a'n bywnans kemmerys. Yn y studh ma, ev yw an unnsel a yll legittima an gorhemmynn dhe gemmeres bywnans. Y'n vers kyns, Duw re ros kummys dhe'n den dhe gemmeres bywnans enyval rag y voes, mes omma, yth yw a-dro dhe'n drogober, a'n denladh a worfen bywnans denel heb possybylta dhe dreylya. Ny vydh an bywnans ma kemmerys chons arall dhe dhos nes dhe Dhuw, na dhe dhustunia chanj a fara mar nag o bythkweth gwiw dhe'n fordh selwyans. Duw a worra omma selvennow lagh talyon, "lagas rag lagas, dans rag dans, bywnans rag bywnans". An best a wra tyli denladh den gans y vernans y honan ha'n den a'n par Kayn a vydh ledhys mar ladh y "**broder** » a woes an eghenn Abel.

Gen.9:6 : « *Mar teu nebonan dhe skoellya goes den, gans den y fydh y woes skoellys; rag Duw a wrug den yn y imaj y honan..»*

Ny wra Duw hwilas ynkressya an niver a'n re varow, rag yn kontrari part, ow ri kummys dhe ladha denlader, ev a wayt effeyth owth lettya, may hwrello an brassa niver a dus dyski rewlya aga honan, ma na dheffons ha bos lehasoryon gwiw a vernans.

Yn unnsel, neb a'n jeves fydh gwir ha gwiryon a yll konvedhes pyth a styr « *Duw a wrug den yn y imaj* ». Kyns oll pan dheu an denel dhe vos euthyk hag atayek kepar dell yw an kas hedhyw y'n bys west hag yn pub le war an nor tennys gans godhvos skiensek.

Gen.9:7 : « *Ha hwi, bedhewgh frutek ha palsheugh, omleseugh war an nor ha palsheugh warnedhi..»*

Yma Duw yn hwir ow prederi a-dro dhe'n mogheans ma, hag yma reson ragdho: niver an re dewisys yw mar vyghan, hogen yn kever an re gelwys a goedh war an fordh, may hwra moyha bos niver y greaduryow, moy a all ev bos ow kavos ha dewis y re dewisys yn aga mysk; rag herwydh an manylyon a veu notys yn Dan.7:9, an myns yw unn milvil a'n re dewisys rag deg bilvil a'n re gelwys, henn yw 1 rag 10,000.

Gen.9:8 : « *Duw a gewsis arta orth Noy hag y vebyon ganso, ow leverel: »*

Duw a gews orth an peswar den drefen ri maystri dhe wakwas gorow an eghen denel, an re ma a vydh synsys yn akont a'n pyth a wrussons i gasa bos gwrys gans benynes ha fleghe usi yn-dann aga awtorita. Maystri yw merk a fydhians res gans Duw dhe wer mes yma dhedha kudynnnow dien a-rag y fas ha'y vreus.

Gen.9:9 : « *Ottomma, my a wra ow hevambos genowgh ha gans agas hil wosa hwi; »*

Posek yw ragon, hedhyw, a gonvedhes yth eson ni an « *hil* » gans neb Duw re wrug y « *kevambos* ». Nyns yw an bywnans modern ha'y dhismygyans dynyek ow chanjya travyth a-dro d'agan devedhyans denel. Yth on ni an heryon a'n dalleth nowydh a ros Duw dhe'n

kenedhel denel wosa an liv euthyk. An kevambos selyes gans Noy ha'y dri mab yw spesiek. Ev a wra Duw dhe vos kelmys dhe dhistrui an kenedhel denel oll gans dowrow an liv namoy. Wosa henna y teu an kevambos a wra Duw y selya gans Abraham, hag a vydh kowlwrys yn hy dew elvenn a siwyans ow pos selys, yn termyn lytherel ha spyrysel, war venystrans dasprenyes Yesu-Krist. An kevambos ma a vydh yn tien denek avel an studh a selwyans yw yn kwestyon. Dres an 16 kansblydhen a dheuth kyns y dhevedhyans kynsa, Duw a dhiskwedhas y dowl selwyans dre an ritow kryjyk ordenys dhe'n pobel Ebrow. Ena, wosa an kowlwrians yn Yesu-Krist a'n dowl ma diskwedhys yn y splannder oll, dres a-dro dhe 16 kansblydhen moy, an fydhuster a sewyas an fydhians ha dres 1260 blydhen, an tewlder tewwa a reynas yn-dann venystrans an pabeth romanek. A-dhia 1170, may hyllas Peder Valdo ombrederi arta an fydh kristyon pur ha lel gans an observians a'n sabat gwir komprehendys, re a dhewisys golowys le a veu dewisys wosa ev y'n ober a'n Dasformians dallethys mes na veu kowlwrys. Ytho, nyns o bys yn 1843 may hyllas Duw kavoes, dre dhewbleth prev a fydh, tus dewisys lel yn mysk an re a-dherag yn adventieth. Mes re a-varr o hwath rag i dhe gonvedhes yn tien mysterys diskwedhys yn y brofoesow. Arwodh an kevambos gans Duw yw dres oll an termyn an provia ha degemmeres y wolow, rak henna, an ober a skrifav yn y hanow, dhe wolowi y dhewisys, a wra bos avel "*dustuni Yesu* », y furv diwettha, an arwoedh y vos y gevambos gwir ha afydhys.

Gen.9:10 : « *gans pub bewans usi genowgh, an ydhyn keffrys ha'n chatel ha pub eneval a'n nor, po gans oll an re a dheuth yn-mes a'n gorhel, po gans oll enevales an nor.* »

An kevambos diskwedhys gans Duw a wra omvysya ynwedh an enevales, henn yw, pup-tra a vew ha palshe war an nor.

Gen.9:11 : « *My a worr ow hevambos genowgh: ny vydh kig vyth distruys namoy gans dowrow an liv, ha ny vydh liv namoy dhe dhistrui an nor.* »

An dyskans res gans an liv a dal bos unnik. Lemmyn, Duw a wra dalleth omladh ogas, rag y amkan yw dhe gonqueri kolonn y re etholys.

Gen.9:12 : « *Hag yn-medh Duw: Hemm yw an arwoedh a'n kevambos a worrav yntra my ha hwi, hag oll an kreaturs bew usi genowgh, rag an henedhow bys vykken:* »

An arwoedh ma a rov Duw a-dro dhe bub tra a vew yn glan hag andhefol. Nyns yw hwath arwoedh a berthyn dhyworth y berson, hag a vydh sabot an seythves dydh. An arwoedh ma a dhri kov dhe'n kreaturs a'n ambos re wrug nevra aga distrui dre dhowrow an liv; hemm yw y or.

Gen.9:13 : « *my re worras ow gwarak y'n gommol, hag y fydh arwoedh a gevambos yntra my ha'n norvys* »

Skians a wra displegya an acheson fisegel a vos an bann-heygh. Yth yw dyghtyans a'n spektr golow a wolow an howl hag a goedh war gwiskow tanow a dhowr po a leythder ughel. Pub huni re welas an bann-heygh owth omdhiskwedhes pan wra glaw hag an howl ow tewlel y belyow golow. Byttegyns, an glaw a dhros kov a'n liv ha golow an howl a dhastew imaj a wolow Duw, meur y bris, mat ha kosel.

Gen.9:14 : « *Pan wrav kuntell kommol a-ugh an nor, an gwarek a wra omdhiskwedhes y'n gommolenn;* »

Ytho, kommol re beu devys gans Duw rag gul glawow unnweyth wosa an liv hag yn kettermyn ha'n pennrewl a'n gwarek. Byttegyns, yn agan oes gasadow, tus hag benynes didhuw re dhistruas ha mostya an desten ma a'n gwarek-kann dre gemmeres an arwodh ma a'n kevambos dhywyk rag y wul arwodh ha sin kuntelleans an re drok yn aga hevedhlow reydhel. Yma res dhe Dhuw kavoes acheson da dhe weskel an dus ma, kasadow ha heb revrons, hag y'n keth prys an eghenn denel. Nyns yw pell an arwodhyow diwettha a'y sorr, ow leski avel tan ha distrui avel ankow.

Gen.9:15 : « *ha my a wra perthi kov a'm kevambos yntra vy ha hwi, hag oll an kreaturs bew, a bub kig, ha'n dowrow ny vydh namoy liv dhe dhistrui pub kig.* »

Ow redya an geryow ma a dader devedhys a anow Duw, my a vusur an paradoks ow tybi a-dro dhe'n lavarow a yll leverel hedhyw drefenn tebelwrians denel ow tasdhiskwedhes nivel an dus kyns an liv.

Duw a syns y er, ny vydh liv dowr namoy, mes dhe bub rebellyon, yma liv tan reservys rag dydh breus diwettha; an pyth re beu kovhas dhyn gans an abostol Peder yn 2 Peder 3:7. Mes kyns an breus diwettha ma, ha kyns dehwelyans Krist, tan nuklerrek an Tressa Bresel an Bys po « 6^a trompeth » a Apo.9:13 dhe 21, a dheu, yn furv a lies ha tebel 'skavellow' marwel, dhe gemmeres an harberow a ankompyans re dheuth ha bos an sitys bras, penncities po na, a'n Norvys.

Gen.9:16 : « *An gwarek a vydh y'n gommol; ha my a'n gwel, dhe berthi kov a'n kevambos heb worfenn yntra Duw hag oll an kreaturs bew, a bub kig usi war an nor* »

An termyn na yw pell a-dhiworthyn ha y hylli gasa dhe'n kannasow nowydh a'n kenedhel govenek bras a avoydya an kammweythresow gwrys gans an dus kyns an liv. Mes hedhyw nyns yw an govenek kemmeradow namoy drefenn frut an dus kyns an liv dhe omdhiskwedhes yn pub le yn agan mysk.

Gen.9:17 : « *Ha Duw a leveris dhe Noy: Hemm yw an arwoedh a'n kevambos a wrav yntra my ha pub kig usi war an nor..*»

Duw a styr bos an kevambos ma gwrys gans « kig oll ». Yth yw kevambos a wra omwul orth tuseketh yn tien.

Gen.9:18 : « *Mebyon Noy, a dheuth yn-mes a'n gorhel, o Sem, Ham ha Yafeth. Ham o tas Kanan..*»

Yma kedhlow res dhyn : « *Cham a veu tas Kanaan* ». Perthewgh kov, Noy ha'y vebyon yw oll kowrva a withas myns an dus kyns an liv. Ytho, an kowrva a wra pesya omlieshe, yn arbennik war dir « Kanan », may hwra an Ebrowyon a dheuth yn-mes a Ejyp aga diskudha rag aga galar, drefenn own dre aga myns dhe aga dampnya dhe wandra dre 40 bledhen y'n gwylvos hag ena merwel.

Gen.9:19 : « *An re ma yw tri mab Noy, hag a-dhiworta i y feu poblans an norvys oll.*»

Kovha, y'n dalleth, an dus kyns an livriyjon a's tevo unn den hepken avel aga thas: Adam. An bewnans nowydh wosa an liv a veu drehevys war dhiw person, Sem, Cham ha Yafeth. Ytho, poblow aga henedh a vydh **separatys ha rynnys**. Pub genedh nowydh a vydh kelmys orth y das, Sem, Cham po Yafeth. Spyrans an fols a wra ombareus war an devedhyansow dyffrans ma rag settya an dus erbynn an eyl y gila, kelmys orth aga hengovyow hendasek.

Gen.9:20 : « *Noa a dhallathas gonis an dor, ha plansa gwinbren.*»

An ober ma, yn hwir, y'n usadow, a wra dri sewenyow pur boes. Rag diwedh y wonis, Noa a guntellas an grappys ha'n sugen gwaskys ow pos oksidydes, ev a evas alkohol.

Gen.9:21 : « *Ev a evas gwin, omvedhowas, hag omdhiskwedhas yn kres y dylde.*»

Ow koll kontrolyans a'y wriansow, Noy a dyb y vos y honan, ev a omdhiskudh hag omdinoeth yn tien.

Gen.9:22 : « *Ham, tas Kanan, a welas noethedh y das, hag ev a'n derivas dhe'n dhew vroder.*»

Y'n termyn na, spyrans denel o hwath pur glew orth an noethedh ma diskudhys gans Adam peghus. Ha Ham, didhanys ha sur a nebes skornus, a'n jevo an tybyans drog a dherivas dh'y dhew vroder y brofans gwel.

Gen.9:23 : « *Ena Sem ha Japheth a gemmeras an mantell, y worras war aga diwskoedh, a gerdhas war-dhelegh, ha kudha noethedh aga thas; ha'ga fas ow pella, ny welsons noethedh aga thas..*»

Gans oll an rachys res, an dhew vroder a gudhas korf noeth aga thas.

Gen.9:24 : « *Pan dhifunas Noya a'y win, ev a wodhva pandr'a wrug y vab yowynka dhodho.*»

Ytho, res o dhe'n dhew vroder y dhyski dhodho. Ha'n kuhudhans ma a wra excittya Noy, neb a omglyw bos tervys yn y enor a Das. Ny evsa ev alkohol a'y vodh hag y fia vyktyrn a worthebyans naturel a sugra an grappes hag a dreylyas yn alkohol dre dermyn.

Gen.9:25 : «*Hag ev a leveris: Milligys re bo Kanaan! Bedhes keth a'n kethow y vreder!*»

Yn hwir, nys yw an prov ma saw skila rag an Duw kreatour dhe brofoesa a-dro dhe dhescendoryon mebyon Noy. Rag Kanaan y honan ny wrug travyth y'n dra a wrug y das Ham; ytho divlam o a'y gammweyth. Ha Noy a'n mollethis, ev, neb ny wrug travyth. An studh selyes a dhalleth diskwedhes dhyn pennrewl a vreus Duw a omdhiskwa y'n nesa a'y dhegh gorhemmynnow y'n lyver Eksodus 20:5 : «*Ny wredh omblegya a-dheragdha, ha ny wredh aga servya; rag my, YaHWÉH, dha Dhuw, my yw Duw avius, a gessydh kammweyth an tasow war an fleghe*» bys d'an tressa ha peswara henedh a'n re a'm kas, ». Y'n ankothjustys ma yma kudhys oll furneth Duw. Rag, preder, an kolm ynter mab ha tas yw naturel ha'n mab a wra pup-prys kemmeres rann y das pan vo omresek; marnas nebes unnsethow. Mar kwysk Duw an tas, an mab a'n gasa hag ev a wra defendya y das. Orth mollethi an mab, Kanaan, Noy a gessydhys Ham, an tas prederus a-dro dhe sewena y dhescendoryon. Ha Kanaan, a'y du y honan a wra gwitha warnodho an sewyansow a vos mab Ham. Ytho ev a wra omglywes yn termyn pell sorr erbynn Noy ha'n dhew vab a vennigas: Sem ha Yafeth. Ni a woer seulabrys y fydh distruys an decedoryon a Kanaan gans Duw dhe ri dhe Ysrael, y bobel rydhhes a'n gethneth ejyptek (mab arall dhe Ham: Misraym), y dir kenedhlek.

Gen.9:26 : «*Yn-medh arta: Benniges re bo YaHWÉH, Duw Sem, ha re bo Kanaan aga kethwas!* »

Noa a brofoes war y vebyon an towl a'n jeves Duw rag pubonan anedha. Ytho, henedh Kanaan a vydh kethwas henedh Sem. Ham a les dhe'n soth hag a bobl an brastir afrikan bys dhe dir Ysrael a-lemmyn. Sem a les dhe'n howldrevel ha'n soth-howldrevel, ow pobla broyow arabek moslek a-lemmyn. A Kaldea, an Irak a-lemmyn, y teu Abraham, semit pur. An istori a'n dustun, Afrika Kanaan re beu kethwas an Arabow, diyskynnys Sem.

Gen.9:27 : «*Re Dyw ystynnas pythow Jafeth, hag ev a drig yn tyldow Sem, ha Kanaan bedhes aga kethwas!*»

Jafeth a wra omystynna war-tu ha'n north, an est hag an west. Dres termyn hir, an north a wra domynya an soth. Gwlasow an north kristyonys a wra godhvos displegyans teknek ha skiensek a wra aga gallose dhe dhisplegya gwlasow Arabek an soth ha gorra yn kethneth poblow Afrika, diyskynnys a Kanaan.

Gen.9:28 : «*Noa a vewas, wosa an liv, tri hans hanter-kans blydhen.*»

Dres 350 blydhen, Noa a allas dustunia a-dro dhe'n liv dh'y dus ha'ga gwarnya erbynn peghosow an dus kyns an liv.

Gen.9:29 : «*Pub oll dydhyow Noy o nown kans ha deg warn ugens blydhen; ena ev a verwis.*»

Yn 1656, blydhen an liv dhyworth Adam, Noy a'n jevo 600 bloedh, ytho ev a verwis yn 2006 a-dhyworth pegh Adam, ow pos 950 bloedh. Herwydh Gen.10:25, orth genedigaeth «*Péleg*», yn 1757, «*an nor a veu rynnys*», gans Duw drefen prevyans rebellyans myghtern Nimrod ha'y tour Babel. An rannans, po **rannans**, o an sewyans a'n tавosow dyffrans a ros Duw dhe'n poblow may hallsens **rann** ha na wrellens namoy bos unnik a-rag y fas ha'y vodh. Ytho, Nowydh a vewas an hwarvos hag y'n eur na, yth esa 757 bloedh dhodho.

Pan verwis Nowydh, Abram re via genys seulabrys (yn 1948, henn yw, 2052 blydhen kyns mernans Yesu-Krist yn 30 agan oes a'gan kalendar gowek usys), mes yth esa ev yn Ur, yn Chaldea, pell dhiworth Nowydh a driga y'n north troha menydh Ararat.

Genys yn 1948, pan o y das Terah 70 bloedh, Abram a asas Haran, dhe worthebi orth arghadow Duw, yn 75 bloedh yn 2023, henn yw, 17 blydhen wosa mernans Noy yn 2006. An dasober spyrysel a'n kevambos yw surhes ha kowlwys yndella.

Yn 100 bloedh, yn 2048, Abram a dheuth ha bos tas dhe Ysak. Ev a verwis yn 175 bloedh yn 2123.

Yn 60 bloedh, yn 2108, Ysak a dheuth ha bos tas dhe gevell Esaw ha Yakob, herwydh Jen.25:26.

Jenesis 10

An folsans a boblow

An chaptra ma a dhiskwedh dhybm ni an henedh a dri mab Noy. An diskwedhyans ma a vydh dhe les drefen yn y brofoesow, Duw a wra pup-prys kampoella dhe henwyn kynsa an tiryow re beu kewsys ynna. Yma nebes a'n henwyn ma es dh'aga aswon yn es drefen i dhe witha aga gwreydhyow chyf, ensampel: « *Madaï* » rag Med, « *Tubal* » rag Tobolsk, « *Méschec* » rag Moskva.

Gen.10:1 : « *Ottomma an henedh a vebyon Noy, Shem, Ham ha Yafeth. Mebyon a veu genys dhedha wosa an liv.* »

Mebyon Yafeth

Gen.10:2 : « *Mebyon Yafeth o Gomer, Magog, Madaï, Javan, Tubal, Méschec ha Tiras.* »

« *Madaï* » yw Media; « *Javan* », Grek; « *Tubal* », Tobolsk, « *Méschec* », Moskva.

Gen.10:3 : « *Mebyon Gomer : Aschkenaz, Riphath ha Togarma.* »

Gen.10:4 : « *Mebyon Javan : Élischa, Tarsis, Kittim ha Dodanim.* »

« *Tarsis* » a styr Tarsus ; « *Kittim* », Kiprys.

Gen.10:5 : « *Dredh ens i a veu poblansyes enys an kenedhlow herwydh aga thiryow, **herwydh yeth pub huni**, herwydh aga theylu, herwydh aga kenedhlow.* »

An lavar « enys an kenedhlow » a dheskrif kenedhlow west Europa a-lemmyn ha'ga hesansow bras kepar hag Amerika hag Ostrali.

An manylyans « **herwydh yeth pub huni** » a gyv y styryans yn hwedhel Tour Babel yn Gen.11.

Mebyon Ham

Gen.10:6 : « *Mebyon Ham o: Kush, Misraim, Phut ha Kanaan.* »

Kush a styr Ethiopia; « *Misraim* », Ejyp; « *Phut* », Lybi; ha « *Kanaan* », Ysrael arnowydh po Palestyn koth.

Gen.10:7 : « *Mebyon Kush: Seba, Havila, Sabta, Raema ha Sabteka. Mebyon Raema: Seba ha Dedan.* »

Gen.10:8 : « *Cusch a dhineythis Nimrod ynwedh; ev o an kynsa den galloesek war an nor.* »

An myghtern ma « *Nimrod* » a vydh an drehevyer a'n « *tour Babel* », ken a'n **diberth** a yethow gans Duw a **diberth** hag a dibarth tus yn poblw ha kenedhlow herwydh Gen.11.

Gen.10:9 : « *Huntor galloesek o ev a-rag YaHWéH; rakhenna y leverir: Kepar ha Nimrod, huntor galloesek a-rag YaHWéH.* »

Gen.10:10 : « *Ev a reynas yn kynsa war Babel, Érec, Accad ha Calné, yn pow Schinear.* »

« *Babel* » a styr Babylon koth; « *Accad* », Akkadia koth ha'n cita Baghdad a-lemmyn; « *Schinear* », Irak.

Gen.10:11 : « *A'n pow na y teuth Assur; ev a dhrehevas Nineveh, Rehoboth Hir, Calach,* »

« *Assur* » a styr Assyria. « *Nineveh* » re dheuth ha bos Mosul a-lemmyn.

Gen.10:12 : « *ha Resen ynter Ninive ha Calach; hemm yw an sita veur.* »

An tri sita ma o sitys yn Irak arnowydh y'n north ha ryb an avon « *Tigris* ».

Gen.10:13 : « *Mitsraim a dhineythis an Ludim, an Anamim, an Lehabim, an Naphtuhim,* »

Gen.10:14 : « *an Patrusim, an Casluhim, may teuth an Philistinis, ha'n Caphtorim.* »

An « *Philistynys* » a verk an Palestinyon a-lemmyn, hwath yn kas orth Ysrael kepar hag yn an kevambos koth. I yw mebyon Ejyp, eskar istorek arall dhe Ysrael bys yn 1979 may hwrug Ejyp kevambos gans Ysrael.

Gen.10:15 : « *Kanaan a dhineythis Sidon, y gynsa-genys, ha Heth ;* »

Gen.10:16 : « *ha'n Yebusys, an Amorys, an Girgashys,* »

« *Jebus* » a dheu Jerusalem ; an « *Amorysi* » o an kynsa trigoryon an tiredh res gans Duw dhe Ysrael. Kynth esa anedha hwath y'n norm veur, Duw a's gorr dhe verwel ha's distrui dre gwenen venymus a-rag y bobel dhe rydhhe an le.

Gen.10:17 : « *an Hevysi, an Arkysi, an Sinysi,* »

« *Pegh* » a dheu China.

Gen.10:18 : « *an Arvadys, an Tsemarites, an Hamathites. Wosa henna, teyluyow an Chananeyns omlesas.* »

Gen.10:19 : « *Embownder an Chananeyns eth dhyworth Sidon, a du Gerar, bys yn Gaza, hag a du Sodom, Gomorra, Adma ha Tseboim, bys yn Lesha.* »

An henwyn ma a dermyn tir Ysrael a'n howlsedhes yn north le may ma Sidon dhe'n soth le mayth yw Gaza hwath, hag a'n howldrevel a'n sorth, hervyans Sodom ha Gomorra war le an 'mor marow', dhe'n north le may ma Tseboim.

Gen.10:20 : « *An re ma yw mebyon Ham, herwydh aga theyluyow, herwydh aga thavosow, herwydh aga broyow, herwydh aga kenedhlow.* »

Mebyon Shem

Gen.10:21 : « *Genys veu mebyon dhe Shem ynwedh, tas oll mebyon Eber, ha broder Japheth an kottha.* »

Gen.10:22 : « *Mebyon Shem o: Elam, Asshur, Arpakshad, Lud hag Aram.* »

« *Elam* » a styr an koth pobel Persek a Iran hedhyw, ha'n Aryans a Gledhbarth Eynda ynwedh; « *Assur* », an Assyri koth a Irak hedhyw; « *Lud* », martesen Lod yn Israel; « *Aram* », an Aramays a Syria.

Gen.10:23 : « *Mebyon Aram : Uts, Hul, Guéter ha Masch.* »

Gen.10:24 : « *Arpacschad a dhineythis Schélach ; ha Schélach a dhineythis Héber.* »

Gen.10:25 : « *Genys veu dhe Héber dew vab : hanow an eyl o Péleg, drefenn yn y dermyn y feu an nor rynnys, ha hanow y vroder o Jokthan.* »

Ni a gav y'n vers ma an manylyans : « *drefenn yn y dermyn an nor a veu rynnys* ». Ni a'n devydh an galloes dhe dhedhya, yn blydhen 1757 a begh Adam, an **folsans** a yethow owth sewya assay an rebelans unyans dre sevel tour Babel. Ytho, hemma yw oes myghtern Nimrod.

Gen.10:26 : « *Yoktan a dhineythis Almodad, Shelef, Hatsarmaveth, Yerach,* »

Gen.10:27 : « *Hadoram, Uzal, Dikla,* »

Gen.10:28 : « *Obal, Abimaël, Séba,* »

Gen.10:29 : « *Ophir, Havila ha Jobab. Oll an re ma o mebyon Jokthan.* »

Gen.10:30 : « *I a drigas a-dhia Mesha, a-dal Sephar, bys dhe venydh an howldrevel.* »

Gen.10:31 : « *An re ma yw mebyon Sem, herwydh aga theyluyow, herwydh aga thavosow, herwydh aga broyow, herwydh aga kenedhlow.* »

Gen.10:32 : « *Ottomma an teyluyow a vebyon Noy, herwydh aga henedhlow, herwydh aga kenedhlow. **Hag anedha y teuth an kenedhlow a omlesas war an nor wosa an liv.*** »

Genesys 11

An rannys dre yethow

Gen.11:1 : « *Yth esa unn yeth ha'n keth geryow dhe'n norvys oll* ».

Duw a dhros kov omma, a'n sewans lojyk a'n hwedhel oll a dus dhe dhos dhyworth unn bar: Adam hag Eva. Ytho, an yeth kewsys a veu tremenys dhe oll an descendyans.

Gen.11:2 : « *Dell esens gyllys yn-mes a'n howldrevel, i a gavas plen yn pow Shinear, hag i a drigas ena* ».

Dhe'n « howldrevel » a bow « Shinear » yn Irak a-lemmyn yth esa Iran a-lemmyn. Ow kasa ranndiryow ughella, an dus a omguntellas yn plen, dowrhes yn ta gans an dhew avon veur, « Euphrates ha Tigris » (Ebrow: Phrat ha Hiddékel) ha frut. Y'n termyn na, Lot nith Abraham a dhewisas, ev y honan, an le ma rag triga ena, pan wra ev omdhiberthi dhyworth y ewnder. An plen veur a wra gweres drehevel sita veur, « Babel », a wra triga gerys-da bys diwedh an bys.

Gen.11:3 : « *Yn-medhons an eyl dh'y gila: Dewgh! Gwren brikys, ha'ga leski yn tan. Ha'n brik a veu dhedha avel men, ha'n pyg a veu dhedha avel kalgh.* ».

Nyns yw an dus kuntellys dhe driga yn tylda namoy, i a dhiskudh an fordh dhe wul brikys leskys a wra gallosegi drehevel chioh heb bos res aga gorfenna. An diskudhans ma yw pennfenten oll an sitys. Y'ga hethneth yn Ejyp, an gwrians a'n brikys ma, rag drehevel Rameses rag Faro, a vydh acheson galar an Ebrowyon. Y'n kontrari part, nyns o aga brikys leskys yn tan, mes gwrys a bri ha kala, hag y fons desyghys yn howl toemm Ejyp.

Gen.11:4 : « *Yn-medhons arta: Deun! Gwren ni drehevel sita **ha tour ha'y benn ow tochy a nevow**, ha gul hanow ragon, ma na ven keskerys war enep oll an norvys* ».

Mebyon Noy ha'y dhiyskynnys i a driga keskerys war an nor, ow kwandra, hag yn tyldow oberys rag aga vyajyow. Yma Duw ow tiskwedhes y'n diskwedhyans ma an prys mayth erviras tus rag an kynsa prys yn istori denel triga yn unn le hag yn trevennow fast, ow kul an kynsa trigoryon. Ha'n kynsa kuntelles ma a's ledyas dhe omunya dhe assay diank dhiworth an **folsans** a wra kawsya strif, breselyow ha mernans. I re dhyskas dre Noa, droguster ha freudh an dus kyns an liv; bys may feu res dhe Dhuw aga distrui. Ha dhe wella rewlya an peryll a wul an keth kammweythresow arta, i a dyb, dre omguntell yn tynn yn unn le, y hwrons avoydya an freudh ma. Y leverir an lavar: unnveredh a wra nerth. A-dhia oes Babel, oll an governoryon meur ha'n domynansow meur re worras aga nerth war unnveredh ha kuntellyans. An chaptyr kyns a gommas a'n myghtern Nimrod a veu, dell hevel, an kynsa hembrenkyas kuntellek a'n kenedhel y'n oes na, yn hwir, dre dhrehevel Babel ha'y tour.

An tekst a lever : « **tour ha'y benn ow tochy a nev** ». An tybyans ma a 'dhevedhyas an nev' a dhiskwa an mynnas dhe dhos dhe Dhuw y'n nev rag diskwedhes dhodho bos an dus yw heb edhom anodho ha bos dhedha tybyansow rag avoydya ha digelmi aga honan aga henadow. Nyns yw travyth a-der chalenj dhe Dhuw an gwrier.

Gen.11:5 : « *YaHWéH a dhiskyndas rag gweles an sita ha'n tour a veu drehevys gans mebyon an dus* ».

Nyns yw a-der imaj a dhiskwedh dhyn bos Duw a woer towl an kenedhel daswrys gans tybyansow rebellyek.

Gen.11:6 : « *Hag YaHWÉH a leveris: Otta, i a form unn pobel hag a's teves unn yeth, ha hemm yw an pyth re wrussons i; lemmyn nyns eus travyth a's lettya a wul pup-tra a allsons i ervira.* ».

Studh oes Babel yw hwansys gans universalydhyon a-vri owth hunrosa a'n ideal ma: formya unn pobel ha kewsel unn yeth. Ha'gan universalydhyon, kepar ha'n re a guntellas Nimrod, ny vern gansa pyth a dyb Duw a-dro dhe'n mater. Byttegyns, yn 1747 wosa pegh Adam, Duw a gewsis ha diskwedhes y vrys. Dell yw styrys gans y lavarow, nyns yw da ganso towl an kenedhel hag y'n kontrari. Nyns yw kows a'ga distrui arta. Mes notyn na wra Duw kontradia effeythuster an kenedhel rebellyek. Nyns eus dhedhi marnas unn ankombrans hag ev yw ragdho: seul voyha i omguntell, seul voyha i a'n skon, ny'n serv na, po gwith, servya duwow fals a-rag y fas.

Gen.11:7 : « *Deun! Descendyn, hag ena kemmysky aga thaves, may na wrellons klewes an yeth an eyl a'y gila* ».

Yma dhe Dhuw y dhisposyans: « *kemmyskyn aga thaves, may na wrellons klewes an yeth an eyl a'y gila* ». An gwrians ma a vynn gweythresya marthusek Duw. Distowgh, an dus a gews yn tavosow dyffrans ha na wodhons konvedhes an eyl y gila, ytho yth yw res dhedha omdenna an eyl dhiworth y gila. An unyta hwilys yw **terrys**. An **rannans** a werin, testen an studhyans ma, yw hwath ena, kowlwrys yn ta.

Gen.11:8 : « *Ha'n ARLOEDH a's skattras a-dhiworth ena war enep oll an norvys; hag i a hedhis drehevel an sita* ».

An re a gews an keth yeth a omguntell hag ombellhe a-dhiworth an re erell. Ytho wosa an prov ma « *yethow* » may hwra an boblow omfonda yn tylleryow divers may hwrons i fonda trewow yn men ha pri. An kenedhlow a wra omformya ha rag kessydha aga feghosow, Duw a yll aga sevel an eyl orth y gila. An assay dhe « *Babel* » dhe fonda kres ollvysel re fyllis.

Gen.11:9 : « *Rakhenna y feu henwys Babel, drefenn ena y kemmyskas YaHWÉH yeth oll an nor, hag ena y hwrug YaHWÉH aga lesa war enep oll an nor* ».

An hanow « *Babel* » a styr « *kemmyskans* » a dhegemmer y aswonnavos drefen y dhustuni dhe dus fatel wrug Duw omdhal orth aga assay unyans ollvysel: « *an kemmysk a yethow* ». An dyskas o purposed dhe worra gwaryans dhe'n kenedhel, bys diwedh an bys, a-ban erviras Duw dhe dhisklerya an prov ma yn y dhustuni, derivys dhe Moyses a skrifas yndella an kynsa lyvrow y'y Vibel sans a redyn hwath hedhyw. Ny veu res dhe Dhuw devnydh a freudh erbynn an rebeledh a'n termyn na. Mes ny vydh yndella, orth diwedh an bys may hwra an dus diwettha rebel, treusvywys wosa an Tryja Bresel Ollvysel, bos distruiys gans dehwelans golewus Yesu-Krist. I a vydh ena ow tyghtya orth « *y sorr* » wosa kemmeres ynwedh an ervirans a ladha y dhewisyans diwettha drefen aga bos gortos len y'y sabot sanshes a-dhia y wrians an bys. Ny veu an dyskas res gans Duw bythkwith gwithys gans an kenedhel hag yn pup-le ha pup-prys war an nor, sitys bras re veu formys bys pan wrug Duw aga distrui gans poblow erel po gans klevesow marwel a vraster meur.

Dismynsyon Sem

Dhe Abraham tas an kryjyansow ha kryjyansow unnkryjyk a-lemmyn

Gen.11:10 : « *Ottomma henedh Sem. Sem, a oes kans bloedh, a dhineythas Arpaksad, diw vledhen wosa an liv* ».

Mab Sem, Arpaksad a veu genys yn 1658 (1656 + 2)

Gen.11:11 : « *Sem a vewas, wosa dineythyans Arpaksad, pypm kans bloedh; hag ev a dhineythas mebyon ha myrghes* ».

Sem a verwis yn 2158, 600 bloedh (100 + 500)

Gen.11:12 : « *Arpacschad, 35 bloedh, a dhineythas Schélach* ».

Mab Arpacschad, Schélach a veu genys yn 1693 (1658 + 35).

Gen.11:13 : « *Arpacschad a vewas, wosa genys Schélach, peswar kans ha tri blydhen ; hag ev a dhineythas mebyon ha mergh* ».

Arpacschad a verwis yn 2096, 438 bloedh (35 + 403)

Gen.11:14 : « *Shelagh, a oedh deg bloodh warn ugens, a dhineythis Heber* ».

Genys veu Heber yn 1723 (1693 + 30)

Gen.11:15 : « *Shelagh a vewas, wosa dineythis Heber, peswar cans bloodh ha tri; hag ev a dhineythis mebyon ha myrghes* ».

Shelagh a verwis yn 2126 (1723 + 403) a oedh tri hans bloodh ha dew-ugens ha tri (30 + 403)

Gen.11:16 : « *Héber, pypm bloedh warn ugens, a dhineythis Péleg* ».

Péleg a veu genys yn 1757 (1723 + 34). **Dhe dermyn y enesigeth, herwydh Gen.10:25, « an nor a veu rynnys » gans an yethow kewsys gwrys gans Duw rag ranna ha dibartha tus kuntellys yn Babel.**

Gen.11:17 : « *Héber a vewas, wosa genyans Péleg, peswar cans bloedh ha deg warn ugens; hag ev a dhineythis mebyon ha mergh* ».

Héber a verwis yn 2187 (1757 + 430) a oedh 464 bloodh (34 + 430)

Gen.11:18 : « *Péleg, a oedh tregans bloodh, a dhineythas Rehu* ».

Rehu a veu genys yn 1787 (1757 + 30)

Gen.11:19 : « *Péleg a vewas, wosa dineythis Rehu, dew kans ha naw bloodh; hag ev a dhineythas mebyon ha mergh* ».

Péleg a verwis yn 1996 (1787 + 209) a oes a 239 bloodh (30 + 209). Drehevel an berrheans garow a'n bewnans martesen drefenn rebellyans tour Babel gwrys yn y dermyn.

Gen.11:20 : « *Rehu, a oes a dew-ugens bloodh, a dhineythis Serug* ».

Genys veu Serug yn 1819 (1787 + 32)

Gen.11:21 : « *Rehu a vewas, wosa genyans Serug, dew kans seyth bloodh; hag ev a dhineythis mebyon ha mergh* ».

Rehu a verwis yn 2096 (1819 + 207) yn 239 bloedh (32 + 207)

Gen.11:22 : « *Serug, yn deg bloedh warn ugens, a dhineythis Nachor* ».

Nachor a veu genys yn 1849 (1819 + 30)

Gen.11:23 : « *Serug a vewas, wosa dineythis Nachor, dew cans bloedh; hag ev a dhineythis mebyon ha myrghes* ».

Serug a verwis yn 2049 (1849 + 200) yn 230 bloedh (30 + 200)

Gen.11:24 : « *Nachor, pypm bloodh warn ugens, a dhineythis Terah* ».

Terah a veu genys yn 1878 (1849 + 29)

Gen.11:25 : « *Nachor a vewas, wosa dineythis Terah, kans bloodh ha nownsek; hag ev a dhineythis mebyon ha myrghes* ».

Nachor a verwis yn 1968 (1849 + 119) yn oes a 148 bloodh (29 + 119)

Gen.11:26 : « *Teragh, a oedh deg bloodh ha tri-ugens, a dhineythis Abram, Nahor ha Haran* ».

Abram a veu genys yn 1948 (1878 + 70)

Abram a'n jevo y vab kynsa legitym, Ysak, pan vo 100 bloodh, yn 2048, herwydh Gen.21:5 : « *Abraham o 100 bloodh pan veu Ysak genys, y vab* ».

Abram a verwis yn 2123, 175 bloodh, herwydh Gen.25:7 : « *Ottomma dydhyow blydhynow bewnans Abraham: ev a vewas pypm bloedh ha tri-ugens ha kans* ».

Gen.11:27 : « *Ottomma henedh Terah. Terah a dhineythis Abram, Nahor ha Haran. Haran a dhineythis Lot* ».

Merkyewgh Abram dhe vos an kottha a'n tri mab Terah. Ytho, ev yw an huni a veu genys pan o y das Terah deg bloedh ha tri-ugens, dell lever an kynsa vers.

Gen.11:28 : « *Haran a verwis yn lok y das, Terah, yn pow y enesigeth, yn Ur yn Chaldea* ».

An mernans ma a dhisplek prag y hwra Lot holya Abram yn y vyajyow diwettha. Abram re'n kemmeras yn-dann y with.

Yn Ur yn Chaldea y feu Abram genys hag yn Babylon yn Chaldea y fydh Israel rebellek hembrenkys yn kethneth yn termyn an profet Jeremiah ha'n profet Daniel.

Gen.11:29 : « *Abram ha Nachor a gemmeras gwragedh: hanow gwreg Abram o Sarai, ha hanow gwreg Nachor o Milca, myrgh Haran, tas Milca ha tas Jisca* ».

An kevambosow a'n termyn ma o pur gonsanguin: Nachor a dhemmedhis Milca, myrgh y vroder Haran. Hemm o an norm ha gwir dhe witha purhe an hil an descendyansow. Y'n keth vaner, Isaac a wra dannvon y was dhe hwilas gwreg rag y vab Isaac yn teylu ogas Laban an Aramay.

Gen.11:30 : « *Sarai oa difrouezhek: n'he devoa bugel ebet* ».

An difrouezhder ma a wra rei dhe Dhuw an galloes dhisplegya y nerth kreatyrek; henna ow kul dhedhi bos abel a ena yn-bys flogh ha hi ogas dhe gans bloodh, kepar ha'y gour Abram. Res o an difrouezhder ma war an tamm profetek, rag Isaac yw diskwedhys avel eghenn a'n Adam nowydh a wra Yesu-Krist ena yn y dermyn; an dhew wour o yn aga termyn an « *mab an ambos* » duw. Ytho, puprys drefenn y rol profosek a « *mab Duw* » na wra ev dewis y wreg y honan, rag yn Yesu kig, Duw yw a dhewis y abesteli ha'y dhyskyblon, henn yw, an Tas Spyrys usi ynno hag a'n bewo.

Gen.11:31 : « *Terah a gemmeras Abram, y vab, ha Lot, mab Haran, mab y vab, ha Sarai, y wohydh, gwreg Abram, y vab. I eth yn-mes war-barth dhiworth Ur yn Chaldea, dhe vos dhe bow Kanan. I a dheuth bys yn Haran, hag y trigsons ena.* ».

An teylu oll, Abram y'ga mysk, a omdhevydh yn north an pow, yn Haran. An kynsa removans ma a's hembronk dhe neshe dhe le genedh an dusekter. I a **omdhiberth** dhiworth an sitys bras ha pals a'n vroeth, leun a dus ha diwostydh yn tien, yn plen lowenek ha sewenus.

Gen.11:32 : « *Dydhyow Terah o dew kans ha pypm blydhen; ha Terah a verwis yn Haran.* ».

Genys yn 1878, Terach a verwis yn 2083, 205 bloodh y oes.

Orth diwedh an studhyans a'n chaptra ma, notyn bos an towl dhe lehe an termyn bewnans bys yn 120 bloodh war fordh da dhe seweni. Yntra '600 bloodh' Sem ha '148 bloodh' Nahor po '175 bloodh' Abraham, yma an leheans a'n bewnans dhe vos apert. A-dro dhe 4 kansbledhen a-wosa, Moyses a vew 120 bloodh poran. An niver menegys gans Duw a vydh kevys avel patron kowlwrys.

Yn an eksperyans a veu bewys gans Abraham, Duw a dhiskwedh an pyth yw parys dhe wul y honan dhe dhasprena bewnans y re etholys, neb a dhewis yn-mes a'y greaduryon denel oll herwydh an imaj anodho a withons. Y'n gwari istorek ma, Abraham yw Duw avel Tas, Ysak yw Duw avel Mab, ha'n kowlwrians a vydh gwrys yn Yesu-Krist, ha war y aberth bolonjedhek y hwyrvydh an kevambos nowydh.

Genesys 12

An diberthans dhyworth an teylu norvys

Gen.12:1 : « *Yn-medh YaHWéH dhe Abram: **Ke alemma dhy'th pow, dha vro, ha chi dha das, dhe'n pow a vynnaw diskwedhes dhis*** ».

War arghadow Duw, Abram a wra gasa y deylu dor, chi y das, hag yma edhom dhyn gweles y'n arghadow ma an styr spyrysel a ros Duw yn Gen.2:24, dh'y eryow ow leverel: « *Rakhenna y fydh den ow kasa y das ha'y vamm, hag omglena orth y wreg, hag i a dheuth ha bos unn kig* ». Yma edhom dhe Abram « *kasa y das ha'y vamm* » rag entra yn ran spyrysel profetek Krist, mayth yw an unnsel « *an Wreg* », y guntelles a dhewisys, a reken. An kolmow kigek yw lettys dhe'n avonsyans spyrysel y koedh dhe'n re dhewisys avoydya, rag seweni dhe wul, yn imaj arwodhek, « *unn kig* » gans Yesu-Krist an Duw kreator YaHWéH.

Gen.12:2 : « *My a wra ahanas kenedhel veur, ha my a'th vennik; my a wra dha hanow bos meur, ha ty a vydh pennfenten a vennath* ».

Abram a wra dos ha bos an kynsa a'n Tasow a'n Bibel, aswonnys gans an unnik-dhewisyoryon avel 'tas an gryjyansow'. Ynwedh y'n Bibel, yth yw an kynsa gwas a Dhuw may fydh manylyon y vewnans helerghys ha diskwedhys yn hir.

Gen.12:3 : « *My a vennig an re a'th venn, ha my a villik an re a'th villik; hag oll teyluyow an norvys a vydh benniges ynnnes* ». ».

Menedhyansow hag enkowntres Abram a dhre an provow, ha seulabrys yn Ejyp pan vynnas Faro koska gans Saray, ow krysi y vos hy hwoer herwydh an pyth a leveris Abram rag gwitha y vewnans. Yn gwelesigeth, Duw a wrug dhodho godhvos bos Sara gwreg profoes hag ogas yw ev dhe verwel.

An nessa rann a'n vers ma, « *oll teyluyow an nor a vydh benniges ynnowgh* », a wra kowlwheyl yn Yesu Krist, mab Davydh a'n loeth Yuda, mab Ysrael, mab Ysak, mab Abram. War Abram y hwra Duw drehevel y dhew gevambos a dheu war y lergh a dhiskwedh skantlyow y selwyans. Rag res o dhe'n skantlyow ma esplegya rag tremena dhyworth an patron arwodhek dhe'n patron gwir; herwydh dell vew den peghus kyns Krist po wosa ev.

Gen.12:4 : « *Abram eth yn-kerdh, dell lavarsa YaHWéH dhodho, ha Lot eth ganso. Abram o pypm bloedh ha tri-ugens pan dheuth yn-mes a Charan* ».

Dhe 75 bloedh, Abram a'n jevia seulabrys meur a vewnans. Res yw dhe gавos an keth bewnans ma rag goslowes ha hwilas Duw; hemma a hwer wosa diskudha mollethow an dusva diberthys dhiworto. Mar kwrug Duw y elwel, yth o drefenn Abram dhe'n hwilas ynwedh, ytho pan omdhiskwedhas Duw dhodho, ev a fistenas dhe wul y worhemmyn. Ha'n gostytter sawyans ma a vydh afydhys ha dasgovys dh'y vab Ysak y'n vers ma re beu devynnys yn Gen.26:5 : « ***drefenn Abraham dhe obaya orth ow lev, ha dhe witha ow gorhemmynnow, ow arghadow, ow ordenansow ha'm laghys*** ». Ny allas Abram gwitha an taklow ma marnas Duw re's diskwedhas dhodho. An dustuni ma a Dhuw a dhiskwedh dhyn bos lies tra na veu kampoellys y'n Bibel gwrys kowlwrys. Nyns yw an Bibel saw berrskrif a vewnansow hir tus. Ha bewnans den a 175 bloedh, ny yll denyth leverel pandr'a wrug ev minysenn wosa minysenn, eylenn wosa eylenn, saw ragon ni, yth yw lowr kavos berrskrif a'n pyth yw posek.

Ytho, bennath Duw res dhe Abram a worr war y obayans, hag oll agan studhyans a'n Bibel ha'y profoesiow a via euver mar na gonvedhyn an poester a'n obayans ma drefenn Yesu-Krist dhe ri y obayans y honan avel ensampel ow leverel yn Yowann 8:29: « *Neb a'm dannvonas yw genev; ny'm gasas ow honan, drefenn my dhe wul pup-prys **an pyth yw plesys dhodho*** ». Yn keth maner, gans piwpynag yw; pub kevrynn da a yllir kavos dre wul « *an pyth yw plesys* » dhe neb a vynnyn plesya. Henn yw prag, fydh, an kryjyans gwir, nyns yw tra gomplesh, mes eghen sempel a gever hag yw plesadow dhe Dhuw ha dhe honan y honan.

Yn agan termyn diwedh, an arwoedh a dheu yn-mes yw an pyth a dhisobayans fleghes dhe'ga thasow ha dhe awtoritasow kenedhlek. Duw a drestra an traow ma dhe dhiskudha dhe'n tevesigyon rebellek, ankres po andhistowek yn y gever, an pyth a glew ev y honan drefenn aga fellder. Ytho, an gwriansow gwrys gans Duw a gri ughella ages an kriow ha arethow, dhe dhiskwedhes y sorr ewn ha'y geskussulyansow ewn.

Gen.12:5 : « Abram a gemmeras Saray, y wreg, ha Lot, mab y vroder, gans oll an pythow a's teva ha'n gethyon a wrussos i dhe gavoës yn Haran. I eth dhe'n pow Kanan, hag i a dheuth dhe bow Kanan ».

Charan yw dhe'n north-est a Ganaan. Ytho Abram a wra mos dhyworth Charan dhe'n west hag ena dhe'n soth, hag ev a dheu a-berth yn Ganaan.

Gen.12:6 : « Abram a dremenas der an pow bys dhe'n tyller henwys Shechem, bys dhe derow More. Y'n prys na, an Kananyssi a veu y'n pow. ».

A res yw y dhri dh'y gov? « An Chananeys » yw kowr, mes pyth o Abram y honan? Rag an liv o hwath pur ogas ha Abram a allsa bos a vraster kowr. Pan dheuth a-berth yn Ganaan, ny dherivas ev bos an kowr na, hag yth yw reson mar pe ev y honan hwath y'n norm ma. Ow mos war-nans dhe'n soth, Abram a dremenas Galile lemmyn hag a dheuth dhe Samaria lemmyn, dhe Shechem. An tir ma a Samaria a vydh tyller arbennik rag aweyl Yesu Krist. Ena, ev a gav fydh yn « Benyn Samaria » ha'y theylu, mayth entras, rag an kynsa prys, meur aga marth, Yedhow.

Gen.12:7 : « Ymddangosodd YaHWÉH dhe Abram, ha leverel: My a vynn ri an pow ma dhe'th has. Hag Abram a dhrehevis alter ena dhe YaHWÉH, re omdhiskwedhsa dhodho. ».

Dewisys Duw kynsa Samaria a-lemmyn dhe omdhiskwedhes dhe Abram, neb a wra sansheha an dhevynyans ma dre dhrehevel alter ena, arwoedh profosek a grows payn Krist. An dewis ma a awgemm kevren dhe'n aweylheans a dheu a'n pow gans Yesu-Krist ha'y abesteli. Dhyworth an le ma y tannvon Duw dhodho y ri an pow ma dhe'y has. Mes py has, an Yedhowon po an Gristonyon? Kyn fo an hwedhlow istorek faver an Yedhowon, yth hevel bos an ambos ma ow tochia an re dewisys gans Krist rag kowlwrians war an nor nowydh; rag an re dewisys gans Krist yns i ynwedh, herwydh eghenn an justifians dre fydh, an has ambosys dhe Abram.

Gen.12:8 : « Ev a dremenas alena dhe'n menydh, dhe'n howldrevel a Bethel, hag ev a wrug y dyldow, gans Bethel dhe'n howlsedhes hag Ai dhe'n howldrevel. Ev a dhrehevis alter arall dhe YaHWÉH ena, hag ev a elwis hanow YaHWÉH ».

Ow tiyskynna dhe'n soth, Abram a wrug kamp y'n menydh ynter Bethel hag Ai. Duw a dhiskwedhas an tu a'n dhiw sita. Bethel a styr 'chi Duw' hag Abram a'n gorras dhe'n howlsedhes, y'n tu a veu res dhe'n tabernakel ha tempel Yerusalem, may hwrello an oferysi treylya aga heyn dhe'n howldrevel pan entersons yn sansoleth Duw, y ji. Dhe'n howldrevel yma an sita Ai, hag yw styrys 'bern men, distruyans, bre, ha men kov'. Duw a dhiskwedh y vreus: a-dal dhe'n entrans a'n re dewisys yn chi Duw, nys eus saw bernyow men ha distruyansow dhe'n howldrevel. Y'n skeusen ma, Abram a'n jevo an dhiw hyns rydhses a-ragdho: dhe'n howlsedhes, Bethel ha bewnans, po dhe'n howldrevel, Ai ha mernans. Yn gwella prys, ev re dhewis seulabrys bewnans gans YaHWÉH.

Gen.12:9 : « Abram a besyas y vyaj, ow mos war-tu ha'n soth ».

Merkyewgh y'n kynsa tremenva a Ganaan, Abram ny dheuth dhe « Jebus », hanow an sita a dheu a Davydh: Yerusalem, yw heb vri ganso yn tien.

Gen.12:10 : « Yth esa divoetter y'n pow; hag Abram a dhiyskynnas dhe Ejyp dhe driga ena, drefenn bos an divoetter meur y'n pow ».

Dell vydh an kas, yn termyn Yosep mab Yakob dhe vos, Ysrael, a dheuth ha bos an kynsa visyr Ejyp, yth o an divoetter a hembronkas Abram dhe Ejyp. An prevyansow a wrug ev dhe vewa ena yw derivys yn res an geryow a'n chaptra ma.

Abram yw den kresek ha koynt ynwedh. Ow perthi own a vos ledhys rag kemmeres y wreg Sarai, o pur deg, ev a erviras hy dismygi avel y hwoer, hanter-wirder. Dre an strateji ma, Faro a'n jeva favour hag a'n gorheras gans pythow a wra ri dhodho rychys ha galloes. An dra ma kavys, Duw a wesek Faro gans plaow hag ev a dhysk bos Sarai y wreg. Ev a jasyas Abram ena, neb a asas Ejyp rych ha galloesek. An prevyans ma a dhargan trigva an Ebrowyon, wosa

bos kethyon Ejyp, a"s gasa ow kemmeres hy owr ha"y fythow. Ha"n galloes ma a vydh pur dhe les dhodho yn skon.

Genyn 13

Diberth Abram a Lot

Dehweles dhiworth Ejyp, Abram, y deylu ha Lot, y nith, a dhehwel dhe Bethel dhe'n tyller may hworrsa alter rag gelwel war Dhuw. Hag i oll ow pos y'n tyller ma yntra Bethel hag Ai, yntra "chi Duw" ha "dhiswrians". Wosa kedryow yn mysk aga servysi, Abram a omdhiberth dhiworth Lot, dhe neb y rov dewis a'n fordh a vynn kemeres. Ha Lot a dheriv an chons dhe dhewis an plen ha'y dhoester ow tispres profycyans a seweni. Gwers 10 a lever: *"Lot a dhrehevis y dhewlagas, ha gweles oll plen an Yordan, o dowerhes yn tien. Kyns es YaHWéH dhe dhistrui Sodom ha Gomorra, yth o, bys yn Tsoar, kepar ha lowarth an Arloedh, kepar ha tir Ejyp »*. Y'n fordh ma, ev a dhewis an « diswrians » ha'y dhiskudha pan wysk Duw dre dan ha loskven gans sitys an nans ma a-lemmyn kudhys yn rann gans an « Mor Marow » ; kessydhians may hwra ev diank gans y dhiw vyrgh, dre dregeredh Duw a wra dannvon dew el dh'y rybuddya ha'y wul dhe vos yn-mes a Sodom may trig ev. Ni a red yn gwers 13 : *« Tus Sodom o drog, ha peghadoryon bras erbynn YaHWéH »*.

Ytho Abram a wortas ogas dhe Bethel, « chi Duw » y'n menydh.

Gen.13:14 dhe 18 : *« YaHWéH a leveris dhe Abram, wosa Lot dhe omdenna dhiworto: Drehav dha dhewlagas, ha, a'n le mayth esos, mir war-tu ha'n north ha'n dyghow, war-tu ha'n howldrevel ha'n howlsedhes; rag oll an tir a welydh, my a'n re dhiso jy ha dha has bys vykken. **My a wra dha has haval dhe doul an dor, ytho, mar kyll nebonan nivera doul an dor, dha has ynwedh a vydh reknys. Sav yn-bann, kerdh a-dreus an tir yn y hys hag yn y les; rag my a'n re dhis. Abram a dhrehevis y dyldow, ha dos dhe driga yn mysk derow Mamre, usi ogas dhe Hebron. Hag ev a dhrehevis alter ena dhe YaHWéH**»*.

Wosa gasa Lot dhe dhewis, Abram a dhegemmer an rann a vynn Duw ri dhodho hag ena arta, ev a dhaswellha y vennathow ha'y ambosow. An kehevelans y « hil » gans an « douser an dor », dalleth ha diwedh an enev denel korf ha spyrys, herwydh Gen.2:7, a vydh afydhys gans an « ster an ebron » yn Gen.15:5.

Genesys 14

An dibarth dre nerth

Peder myghtern devedhys a'n howldrevel a dheuth dhe wul bresel dhe'n pymp myghtern a'n nans mayth yw Sodom ynni mayth yw Lot trigys. An pymp myghtern yw fethys ha kemmerys yn kethneth keffrys ha Lot. Gwarnys, Abram a dheuth dh'y sawya hag ev a dhelivras oll an gostythes keth. Merkyewgh an pyth a dheu wosa.

Gen.14:16 : *« Ev a dhros ar pythow oll yn-brys; ev a dhros yn-brys ynwedh Lot, y vroder, gans y bythow, keffrys an benynes ha'n bobel »*.

Yn gwir, nys o saw rag Lot yth omworras Abram. Mes ow tisklêrya an hwarvosow, Duw a gudh an gwirvos ma rag kampoella y geredh erbynn Lot a wrug an dewis drog a vewa yn sita an dhrogon.

Gen.14:17 : *« Wosa Abram dhe dhos arta gans fethans a Kedorlaomer ha'n vyghternedh esa ganso, myghtern Sodom eth yn-rag dh'y vetya yn nans Schawéh, hag yw nans an myghtern »*.

Res yw ri grasyans dhe'n tryor. An ger « Shawéh » a styr: plen; yn hwir, an pyth a dynnas Lot ha leveryas y dhewis.

Gen.14:18 : « Melchisedek, myghtern Salem, a dhros bara ha gwin: of o oferyas dhe Dhuw Ughella ».

An myghtern ma a Salem o « oferyas an Duw Ughella ». Y hanow a styr: « Ow Myghtern yw Ewnder ». Y bresens ha'y yntervenans a dhre prov a besans a wordhyans an Dyw gwir war an nor a-dhia diwedh an liv mayth yw hwath pur bresys yn brysow tus oes Abram. Mes an gordhyoryon ma a'n Dyw gwir a woer travyth a-dro dhe'n towl selwyek a wra Duw diskwedhes dre brevyansow profetek Abram ha'y dhiyskynnysi.

Gen.14:19 : « Ev a vennigas Abram, ha leverel: Benniges re bo Abram gans an Duw Ughella, mester an nev ha'n nor! »

An vennadenn a'n kannas soedhek ma a Duw a afydhya arta an vennadenn a ros Duw yn personek dhe Abram.

Gen.14:20 : « Benniges re bo an Duw Ughella, neb re dhaskorras dha eskerens y'th diwleuv! Hag Abram a ros dhodho an degowrann a bup-tra ».

Melchitsédék a vennigas Abram mes ev a with yn ta na wra ri dhodho y worfenn; ev a'n attribu dhe'n « Duw Ughella re daskorrgas y eskerens yn y dhiwla ». Ha, yma dhyn ensampel konkret a obayans Abram dhe laghow Duw pan « a ros an degow a bup-tra » dhe Velchitsédék, hanow hag a styr: « Ow Myghtern yw Ewnder ». An lagh ma a'n degves rann ytho a besya seulabrys a-dhia diwedh an liv war an nor ha martesen, kyns an « liv ».

Gen.14:21 : « Yn-medh myghtern Sodom dhe Abram: Ro dhymmo vy an dus, ha kemmer dhis an pythow rych. ».

Yma myghtern Sodom yn kendon dhe Abram, neb a dhelivras y dus. Ytho, ev a vynn y brena y wonis yn rych.

Gen.14:22 : « Yn-medh Abram dhe vyghtern Sodom: My a dhrehav ow dorn war-tu ha YaHWÉH, an Duw Ughella, arloedh nev ha nor: »

Abram a wra devnydh a'n studh dhe dhri dhova an myghtern drog a'n eksistans a 'YaHWÉH an Duw Ughella', an unnik 'Mester an nev ha'n nor'; hag a'n gwra ev, an unn perghennyas a oll an rychys a gavas an myghtern dre y dhrogredh.

Gen.14:23: 'ny gemmerav travyth a'n pyth eus dhiso, na hogen linen, na kolm eskis, ma na leverydh: My re wrug Abram rych. Travyth dhymmo vy!'

Yn an gis ma, Abram a dhiskwedh dhe vyghtern Sodom na dheuth yn an vresel ma saw dhe sawya y nith Lot. Abram a dhampnyas avel Duw an myghtern ma a vew y'n drog, treylyans ha freudh. Hag ev a'n gonvedh yn kler dre nagha y rychys dre vras heb gwir.

Gen.14:24 : « Marnas, an pyth a dhybris an wer yowynk, ha rann an wer a gerdhas genev, Aner, Eshkol ha Mamre: i a gemmer aga rann. ».

Mes an pyth yw an dewis ma a Abram yw ragdho y honan, an den servyas a Dhuw, ha'y servysi a yll kemmeres aga rann a'n rychys profys.

Genesys 15

An diberth dre an kevambos

Gen.15:1 : « Wosa an hwarvosow ma, ger YaHWÉH a veu kemmynys dhe Abram yn gwelesigeth, hag ev a leveris: Abram, na borth own; my yw dha skoos, ha'th gober a vydh pur vras ».

Abram yw den a gres hag a vew yn bys fell, ytho yn gwelesigeth Duw, y goweth YaHWÉH, a dheu dh'y gonfortya: « my a'th skoos, ha dha woer a vydh pur vras ».

Gen.15:2 : « *Abram a worthybis: Arloedh YaHWéH, pandr'a wredh jy dhymmo vy? Yth esov ow mos heb fleghes; ha her ow chi yw Éliézer a Damaskus* ».

Nans yw hirneth, Abram re wodhevis drefenn na allsa bos tas drefenn an antorreth Saraï y wreg lagha. Hag ev a woer, pan varwo, y hwra kar nes herya y bythow: « *Eliézer a Damask* ». Merkyewgh an prys kemmys yw an sita ma « *Damask* » yn Syri koth.

Gen.15:3 : « *Hag Abram a leveris: Otta, ny res dhymm askorr, ha neb a veu genys y'm chi a vydh ow her.* ».

Ny gonvedh Abram ambosow gwrys rag y askorr drefenn nag eus dhodho, heb flogh.

Gen.15:4 : « *Ena ger YaHWéH a dheuth dhodho ow leverel: Nyns yw ev a vydh dha her, mes ev a wra dos a'th kolon a vydh dha her* ».

Duw a dherivas dhodho y fia ev yn hwir tas dhe flogh.

Gen.15:5: « *Ha wosa y hembronk yn-mes, yn-medh ev: Mir orth an nev, ha niver an ster, mar kyll'ta aga nivera. Hag yn-medh ev dhodho: Yndella y fydh dha has.* ».

Dhe'n prys ma a weles a veu res dhe Abram, Duw a dhiskwedh dhyn alhwedh arwodhek a'n styr spyrysel a re dhe'n ger « *sterenn* ». Devnydhys yn kynsa yn Gen.1:15, « *an sterenn* » a'n jeves an rol, « *a wolowi an nor* » hag yma an rol ma dhe Abram seulabrys, neb a veu gelwys ha diberthys gans Duw rag an amkan ma, mes y fydh dhe oll an gryjgyon a wra omgelwel a'y fydh ha'y wonis rag Duw. Merkyewgh, herwydh Dan.12:3, an stat « *a ster* » a vydh res dhe'n re etholys pan dhons a-bervedh y'n hebasketh : « **An re a vydh fur a splann avel splannder an nev, ha an re a wra** dyskys ewnder, dhe'n bush a splann avel an ster, bys vykken ha bys an oesow ». Imaj « *an sterenn* » yw unnverhys dhedha drefenn aga bos dewisys gans Duw.

Gen.15:6 : « **Abram a grys yn YaHWéH, hag ev a'n reknas avel ewnder** ».

An vers ma yw elven soedhogel a'n styryans a fydh ha'n pennrewl a justifieth dre fydh. Rag nyns yw fydh travyth a-der fydhians golewys, justifiys ha gwiw. Nyns yw fydhians yn Duw laghel marnas dre wodhvos golewys a'y vodh ha pup-tra a blek dhodho, poken ev a dheu ha bos anlachel. Fydhians yn Duw yw krysi ev dhe venniga an re a wrello obaya dhodho yn unnsel, kepar ha Abram hag yn ensampel perfydh a Yesu-Krist.

An vreus ma a Dhuw war Abram a dhargan an huni a wra ev ri war oll an re a wra oberi kepar hag ev, y'n keth gostytter dhe'n gwiryonedh a vo profys ha govynnys yn aga termyn.

Gen.15:7 : « *Yn-medh YaHWéH dhodho arta: My yw YaHWéH, a'th tros yn-mes a Ur yn Chaldea, dhe ri dhis an pow ma avel perghennogeth* ».

Kyns komendians y gevambos gans Abram, Duw a borth kov dhe Abram ev dhe'n dros yn-mes a Ur yn Chaldea. An form ma yw treylies dhiworth komendians an kynsa a'n 'deg gorhemmynn' a Dhuw re beu devynnys yn Exo.20:2 : « **My a vYaHWéH, dha Dhuw, re'th dros yn-mes a bow Ejyp, a ji kethneth** ».

Gen.15:8 : « *Abram a worthybis: Arloedh YaHWéH, dhe byn y hwodhvav my y fedhav yn perghennogeth?* »

Abram a wovynn arwoedh dhe YaHWéH.

Gen.15:9 : « *Hag YaHWéH a leveris dhodho: Kemmer bugh tri bloodh, gaver tri bloodh, hordh tri bloodh, turek ha kolommenn yowynk* ».

Gen.15:10 : « *Abram a gemmeras oll an enevales ma, aga tregghi yn hanter, ha gorra pub tamm an eyl a-dal dh'y gila; mes ny wrug ev ranna an ydhyn* ».

An gorthyp res gans Duw ha gwrians Abram a eksist eksplanasyon. An solempnita offrynn ma a worr war an tybyans a ranna hag a dheu orth an dhew barti a omdedh yn kevambos, henn yw: gwren ni ranna yn dew. An enevales treghys yn hanter a arwodh korf Krist a wra bos onan, ha bos rynnys yn spyrysel yntra Duw ha'y re dewisys. An debes yw hevelep dhe'n den ha dhe Krist mes nyns eus an imaj ma dhe'n ydhyn a vydh Krist dannvenys gans Duw. Henn yw prag, avel arwoedh nevek, i a omdhiskwedh y'n kevambos mes nyns ons

i treghys. An prenedh a'n pegh gans Yesu a vydh faveradow dhe'n re dewisys dorhek yn unnik, ha ny vydh dhe'n eledh nevek.

Gen 15:11: « *An ydhyn preydh a goedhas war an korfow marow; hag Abram a's chasedyas* ».

Y'n towl profoesyek gans Duw, nyns yw marnans an re dhrog ha rebellyek a vydh res dhe'n ydhyn preydh avel boes dhe dhehweles yn golewder Krist an Selwyas. Y'n termyn diwettha, nyns a wra an sort ma orth an re a wra kevambos gans Duw yn Krist ha dre y laghys. Rag an korfow marow a enevales yndella diskwedhys yw pur sans dhe Dhuw hag dhe Abram. Gwrians Abram yw justifiys drefen na dal an hwarvosow gul gowlek an profoesans a-dro dhe'n sort a dheu ha diwettha sansoleth Krist.

Gen.15:12 : « *Orth sedhi an howl, kosk down a goedhas war Abram; hag otta, own ha tewlder bras a dheuth dh'y daras* ».

Nyns yw an kosk ma normal. Yth yw « *kosk down* », kepar ha'n hun may troghas Duw Adam rag formya benyn, y « *gweres* », dhyworth unn a'y asow. Yn kevrenn an kevambos a wrug gans Abram, Duw a wra diskwedhes dhodho an styr profosek res dhe'n « *gweres* » a vydh an pyth a wra bos kerys gans Duw yn Krist. Yn hwir, yn semlant hepken, Duw a'n gwra merwel rag entra yn y bresens heb diwedh, ow ragweles y entra yn bewnans heb diwedh, y'n bewnans gwir, herwydh an pennrewl na yll denvyth gweles Duw ha triga yn few.

An « *tewlder bras* » a styr Duw dhe wul y vos dall dhe'n bewnans norvesek rag drehevel yn y vrys imajys virtuel gans karakter profetek, hag yn aga mysk semlans ha presens Duw y honan. Ytho, troghys yn tewlder, Abram a omglyw « *own* ». Ynwedh, hemma a wra golow war an gnas euthyk a'n Duw kreator usi ow kewsel orto.

Gen.15:13 : « *Ha YaHWéH a leveris dhe Abram: Godhvos a wra dha dhiyskynnysi bos estrenyon yn pow nag eus dhedha; bydhons gorthys, hag i a vydh arwaskys dres peswar cans blydhen* ».

Duw a dhargan dhe Abram an termyn a dheu, an chons re beu ordenys dh'y dhiyskynnysi.

« *... dha henedh a vydh estrenyon yn pow na vydh dhedha* » : yth yw an Ejyp.

« *... i a vydh gethyon ena* » : orth chanj Farao nowydh na aswonnsa Yosep, an Ebrow a dheuth ha bos pennrewler y ragreser. An gethneth ma a wra bos kowlwrys yn termyn Moyses.

« *... hag i a vydh arweskys dres peswar cans blydhen* » : Nyns yw an arwask ejyptek hepken, mes moy a-dreus yw an arwask a wra tochyha henedh Abram bys pan vo perghennoges yn Kanan, aga thir genedhlek ambosys gans Duw.

Gen.15:14 : « *Mes my a vreus an genedhel may fons i arweskys, hag i a wra mos yn-mes gans rychys meur* ».

An genedhel dresys yw an Ejyp hepken y'n prys ma, hag i a wra y gasa yn hwir, ow tri oll y rychys. Merk y'n vers ma, ny wra Duw ri dhe'n Ejyp, 'an arwask' menegys y'n vers kyns. Hemma a afydh an gwiryonedh bos an '*peswar kans blydhen* » mencyonys ny wra omri dhe Ejyp yn unnsel.

Gen.15:15 : « *Ty, ty a wra mos yn kres dhe'th tasow, ty a vydh ynkleudhys wosa bewnans hir ha gwynnvys* ».

Pub tra a vydh kowlwys dell yw derivys gans Duw dhodho. Ev a vydh ynkleudhys yn Hebron yn moghva Makpela war dir prenys gans Abram yn y vewnans dhiworth Hittit.

Gen.15:16 : « *Y'n peswara henedh, i a dhehwel omma; rag kammweyth an Amorysi nyns yw hwath dhe'y leun* ».

Yn mysk an Amorysi ma, yma kevrennow da gans Abram dhe'n Hethysi, neb a'n dyb bos kannas an Duw meur. Ytho, i a aksept dhe wertha an tir dhodho rag y vedh. Mes yn « *peswar henedh* » po, « *peswar cans blydhen* », an studh a vydh dyffrans ha poblowl Kanan a wra drehedhes linen rebellyans na yll Duw godhav, hag i a vydh distruys oll dhe asa aga tir dhe'n Ebrowyon a wra y wul aga thir kenedhlek.

Rag konvedhes gwell an towl euthyk ma rag an Chananyisi, res yw perthi kov bos Noy re vollethis Chanan, kynsa mab y vab Cham. Ytho, an tir ambosys o trigys gans an henedh ma a Cham, mollethis gans Noy ha Duw. Aga distruyans o unnsel mater a dermyn ervys gans Duw dhe gollenwel y dowlow war an nor.

Gen.15:17 : « *Pan veu an howl sedhys, yth esa tewlder down; hag otta, forn a vog ha flammow a dremenys ynter an enevales rynnys* ».

Yn an seremony ma, yma difennys a enow den. Dhe vedha hardh lowr dhe dreuspassya an rewl ma, y fydh dew vab Aron distruys gans Duw unn jydh. Abram re wovynnsa arwoedh dhe Dhuw hag y teu anodho yn furv tan nevek a dremen ynter an enevales treghys yn diw rann. Yn kettella y tiskwa Duw y woedh rag y wesyon, kepar ha'n profoes Elias a-rag profoesi Baal skoodhys gans myghternes estren ha gwreg myghtern Ahab, henwys Jezebel. Y alter beudhys yn dowr, an tan dannvenys gans Duw a dhiswra an alter ha'n dowr darbarys gans Elias, mes alter an fals-profoesi a vydh skonys gans y dan.

Gen.15:18 : « *An jydh na, YaHWéH a wrug kevambos gans Abram, ha leverel: My a re an pow ma dhe'th has, a'n avon Ejyp bys dhe'n avon meur, avon Ewfrates,* »

Wor'tiwedh an chaptra ma 15, an vers ma a'n korfedh, y desten chyf yw yn hwir onan a **an kevambos a rann an re dewisys dhiworth tus erell** may hallsons kevrenna an kevambos ma gans Duw ha'y servya.

Emlow an tir ambosys d'n Ebrowyon a dremen an re a wra an kenedhel dalhenna wosa gwaynya Kanan. Mes Duw a gomprenhend yn y brofans gwastatys efan Syria hag Arabia a dheu dhe "*an Ewfrates*" war-tu ha'n howldrevel keffrys ha gwastat Shur a dibarth "*Ejyp*" dhiworth Ysrael. Ynter an gwastatys ma, an tir ambosys a gemmer furv lowarth Duw.

Yn redyans spyrysel profosek, an "*avonyow*" a verk poblow, ytho Duw a yll profoesa war dhiyskynnydhyon Abram, henn yw, war Grist a wra kavoes y wordhyoryon ha'y dhewisys dres Ysrael hag Ejyp, dhe'n howldrevel yn « Europa » merkys yn Apocalyps 9:14 yn-dann hanow an « *avon veur Ewfrates* ».

Gen.15:19 : « *tir an Kenyons, an Kenizians, an Kadmonians,* »

Gen.15:20 : « *an Hethysi, an Feresysi, an Rephaim,* »

Gen.15:21 : « *an Amorysi, an Kananysi, an Girgashysi ha'n Yebusysi* ».

Yn oes Abram, yth esedha an henwyn ma dhe'n teyluow kuntellys yn trevow a wrug komposya ha pobla tir Kanan. Yntredha, yma an Rephaim a withas moy ages an re erell an norm meur a'n antediluvianys pan gemmeras Yehoshua an tir « *peswar henedh* » po « *peswar cans blydhen* » a-wosa.

Abram yw an hendas a'n dhegvri dew a ragdres Duw. Y dhescnedhyans dre'n kig a dhineyth lies dyscendher a wra genel y'n bobel dewisys gans Duw, mes na veu etholys ganso. Ytho, an kynsa degvri selys war an kig a dhistyr y ragdres selwyus ha kudha y gonvedhes, drefen bos an selwyans ow pos selys yn unnik war an akt a fydh y'n dhegvri dew. An trodreghyans a'n kig ny sawyas an den Ebrow kyn feu res gans Duw. An pyth a'n gallose bos selwys o y oberow gostydh a dhiskwedhas ha konfirmya y fydh ha'y fydhys yn Duw. Ha'n keth tra yw an pyth a wra an selwyans y'n degvri nowydh, may ma fydh yn Krist bewhes dre oberow a ostyttir dhe'n gorhemmynnow, ordenansow ha pennrewlys duwel diskudhys gans Duw, y'n Bibel dien. Yn keskowethyans kowlwrys gans Duw, dyskans an lytheren yw golowys dre gonvedhes an spyrys; ytho Yesu a leveris: « *an lytherenn a ladh, mes an spyrys a vewhe* ».

Genesys 16

An dibarth dre legitimita

Gen.16:1 : « Ny rowes Sara, gwreg Abram, flogh vyth dhodho. Yth esa dhedhi maghteth Ejypnek, henwys Agar ».

Gen.16:2 : « Hag yn-medh Sara dhe Abram: Otta, an ARLOEDH re'm gwrug anvap; deus, my a 'th pys, dhe'm maghteth; martesen my a gyv flogh dredhi. Abram a woslowas orth lev Sara ».

Gen.16:3 : « Ena Saraï, gwreg Abram, a gemmeras Agar, an Ejjypanes, y vaghteth, ha'y ri dhe Abram, hy gour, avel gwreg, wosa Abram dhe driga deg blydhen yn pow Kanan. ».

Es yw dhyn ni kuhudha an dewis anfeusik ma drefenn towl Saraï, mes mirewgh orth an studh dell omdhiskwedhas dhe'n kopel vennigys.

Duw re lavarsa dhe Abram y teu flogh dhe vos genys a ses torr. Mes ny leveris ev yn kever Saraï y wreg, neb o antorr. Dres henna, Abram ny wovynnas orth y Greador rag klywes manylyon a-dro dh'y dharganow. Ev a wortas Duw dhe gewsel orto war-lergh y vodh soeveren. Hag yma res dhyn konvedhes bos an fowt a egleryans ma gans an amkan dhe brovya an towl ma a dhensys, may hwra Duw kreavi erbynn illegitim war-tu ha ambos an vennath, mes dhe les, dhe worra a-rag Ysrael an termyn a dheu, dre Ysak, kesstriver breselek ha disputus, eskar ha hogen kasadow. Duw re gonvedhas, keffrys ha'n dhew hyns, an da ha'n drog gorrys a-rag dewisyow den, bos 'an karettan ha'n welenn' porres an eyl kepar ha'y gila, dhe wul dhe 'asen' obstinat mos yn-rag. Genys Ismael, mab Abram ynwedh, a wra gweres furvya welenn Arabek bys yn y furv diwettha yn istori, kryjyk, Islam (an gostytter; tra goynt rag an bobel ma, naturel ha dre ethenn, rebellek).

Gen.16:4 : « Ev a eth dhe Agar, ha hi a dheuth ha bos gorr. Pan welas hi hy bos gorr, hi a viras orth hy mestres gans dispresyans. ».

An gwedh ma a dispresyans Agar, an Ejjyptiades war-tu ha'y mestres a verk hwath hedhyw an poblowl arabek musulmanek. Ha dre wul yndella, nyns eus dhedha kamm dien drefen an bys west re dhispresyas an prevydh meur a veu awaylhes yn hanow Krist Yesu duwek. Yn fordh may hwra an fals kryjyans arabek pesya dhe dhargana bos Duw meur ha'n howlsedhes re'n dileas a lyvrow y dybyansow.

An imaj a veu diskwedhys y'n gwers ma a dheskrif an studh poran a'gan termyn diwedh, rag an kristoneth west, kyn fe kammdreylhes, avel Saraï ny dhineyth mab na fella hag yma ev ow sedhi yn difreythter spyrysel an tewlder. Hag y leverir: yn pow an dhellyon, an unnlagasek yw myghternedh.

Gen.16:5 : « Hag yn-medh Saraï dhe Abram: An despit re beu gwrys dhymm a goedh warnas. My re worras ow maghteth y'th askra; ha pan welas hi hy bos omdhoen, hi a viras orthiv gans dispres. Bedhes YaHWÉH breusys yntra my ha ty! »

Gen.16:6 : « Abram a worthybis dhe Saraï: Otta, dha vaghteth yw yn dha alloes, gwra orti dell gavydh da. Ena Saraï a's tebeldhygthyas; hag Agar a fias dhiworti. ».

Abram a gemmer y omgemmeryans, ha ny vreus Saraï rag bos an awenek a'n genesigeth iloeg. Ytho, a-dhia'n dalleth, an legytita a worr hy lagha war iloegedh ha wosa an diskas ma, a-lemmyn an demedhyansow a wra junya tus a'n keth teylu ogas bys yn Ysrael an termyn a dheu ha'y furv kenedhlek wosa gasa Ejyp geth.

Gen.16:7 : « El YaHWÉH a's kavas ogas dhe fenten a dhowr y'n gwylvos, ogas dhe'n fenten usi war an hyns dhe Schur ».

Nyns yw possybyl an keskemmyn ma yn tidro yntra Duw ha Agar saw dre statys vennigys Abram. Duw a's kavas yn gwylvos Schur a dheu ha bos trigva an Arabes ow kwandra hag a vew yn tyldow ow hwilas boes pup-prys rag aga deveres ha'ga kowrvergh. An fenten a dhowr o an fordh dhe witha bewnans Agar ha hi a dheuth erbynn an « fenten a dhowrow bewnans », a dheu dh'y gonfortya dhe dhegemmeres hy stat a vaghteth ha'y thenkys pals.

Gen.16:8 : « Yn-medh ev: Agar, maghteth Saray, a-ble'th teythyd, ha ple'th edh? Hi a worthybis: Yth esow ow fia dhiworth Saray, ow mestres. ».

Agar a worthyb dhe'n dhew govynn: ple'th edh? Gorthyp: Yth esov ow fia. A-ble'th teythdyh? Gorthyp: a-ogas dhe Saray, ow mestres.

Gen.16:9 : « *El YaHWéH a leveris dhedhi: Dehweles dhe'th vestres, hag omuvelhegh yn-dann hy leuv.* ».

Nyns yw gesys dhedhi dewis gans an breusyas meur, ev a ergh an dehwelyans ha'n uvelder, drefenn an gwir vatter dhe vos kenys dre'n dispres a veu diskwedhys dh'y vestres, hag a-der hy anvaster, hi a remayn hy mestres legyttys hag y tal dhedhi bos servys ha revronsys.

Gen.16:10 : « *El YaHWéH a leverys dhedhi: My a wra palshe dha has, ha ny vydh kontys dre niver* ».

YaHWéH ev a's kennerth ow ri dhedhi 'karetten'. Ev a dhedhas dhedhi has '*mar lies na yllir hy nivera*'. Ny dal dhis mos kamm, an bush ma a vydh kigek ha naneyl spyrysek. Rag an goraklow a Dhuw a vydh degys bys yn fondyans an kevambos nowydh, yn unnsel gans an henedh Ebrow. Mes yn sur, pub Arabek lel a yll entra yn kevambos Duw owth akceptya y vosedhow skrifys gans an Ebrowyon y'n Bibel. Ha a-dhia y omdhiskwedhyans, an Quran moslek ny worr an kriter ma. Ev a guhudh, a vreus hag a dhisform an gwiryonedhow bibelielk prevys gans Yesu Krist.

Ow kul devnydh a-dro dhe Ismael a'n lavar usys seulabrys rag Abram, « *mar lies na yllir hy nivera* », ni a gonvedh nag yw an dra a-dro dhe liesheans denel, mes nyns yw a-dro dhe'n re dewisys rag bewnans heb worfenn. An kehevelyansow profys gans Duw yw pup-prys gorrys yn-dann amodyow res yw aga kollenwel. Ensampel: an « *sterenn an nev* » a wra omvysya pub aktivytta kryjyk hag a gomprenhend « *golowi an nor* ». Mes py golow? Nyns eus marnas golow an gwirder legittimys gans Duw a wra « *sterenn* » gwiw dhe « *splanna bys vykken* » y'n nevow, herwydh Dan.12:3, drefenn i dhe vos **yn hwir** « *skentel* » ha dhe vos **yn hwir** « *dyskys ewnder* » herwydh Duw.

Gen.16:11 : « *El YaHWéH a leveris dhedhi: Otta, ty yw omdhoen, ha ty a dhineyth mab, ha ty a wra ri dhodho an hanow Ismael; rag YaHWéH re'th klewas yn dha anken* ».

Gen.16:12 : « *Ev a vydh kepar ha mul gwyls; y leuv a vydh erbynn pubonan, ha leuv pubonan a vydh er y bynn; hag ev a drig a-dal oll y vreder* ».

Duw a dhismyg Ismael, ha'y dhiyskynnans arabek, dhe « *asen gwyls* », an best aswonmys rag y gnas diwostydh ha pennsevik; ha dres henna, garow drefenn y vos gelwys « *gwyls* ». Ny yllir y domhesa, nag y dhomashe, nag y blasa. War verr lavarow, ny gar ha ny wra ev bos kerys, hag ev a dheg yn y elvennow treusvewya a gresekter erbynn y vreder y honan ha'n estrenyon. An vreus ma, selys ha diskwedhys gans Duw, yw a vri bras, y'n termyn ma a'n diwedh, rag konvedhes rol kessydyek, rag Duw, a'n kryjyans islamek re beu batalyes gans an fals kristonedh y'n termynyow mayth o an « *golow* » kriston « *tewlder* ». A-dhia y dhehwelyans dhe dir y hendasow, Ysrael re dheuth ha bos y dargedh arta, kepar ha'n howlsedhes kristyon gans y skoedh amerikanek, hag a henwir gansa, heb bos re gamm, « an Satnas meur ». Gwir yw y hyll « Satnas byghan » aswonn « an brassa ».

Ow tineythi Ismael, hanow a styr 'Duw re woslowas', flogh an strif, Duw a wra **fols** arall a-berth yn teylu Abram. Yma owth omjunya dhe'n molleth a yethow gwrys yn provians Babel. Mes mar kwra darbari an fordh dhe gessydhya, yw drefen ev dhe wodhves a-rag gnas rebellek tus yn y dhew gevambos yn unn sewya bys diwedh an bys.

Gen.16:13 : « *Hi a elwis Atta El roi hanow an ARLOEDH a gewsis orti; rag hi a leveris, A wrug vy gweles omma wosa ev dhe'm gweles?* »

An hanow Atta El roi a styr: Ty yw an Duw a wel. Mes seulabrys, an ragvreus ma a ri hanow dhe Dhuw yw disenor dh'y ughelder. Remenant an vers ma treyllys yn lies fordh dyffrans a wra konkludya y'n vrys ma. Agar ny's teves kryjyans. Hi, an venyn was byghan re beu attendyans an Duw meur a wrussons gweles an towl ha'y dhiskwedhes. Wosa an experyans ma pandr'a yll hi ownya?

Gen 16:14 « *Rakhenna y feu gelwys an puth ma Puth Lachaiï roi ; yma ynter Kadès ha Bared* ».

An tylleryow dor ma dewl Duw omdhiskwedhes yw bryntin mes an enoryow a wra tus dhedha yw lieskweyth awos aga spyrys eulourek, na wra aga unnverhe ganso.

Gen 16:15 « *Hagar a dhineythis mab dhe Abram ; hag Abram a ros hanow Ismael dhe'n mab a dhineythis Hagar dhodho* ».

Ismaël yw mab gwir Abram, ha dre vras y kynsa flogh mayth omglen ganso yn naturel. Mes nys yw ev mab ambos Duw leveryys kyns. Byttegyns dewisys gans Duw, an hanow "*Ismael*" res dhodho yw "*Duw re woslowas*" ow pos selys war galar Agar kyns oll, offrynn a dhewisyow hy mestres ha'y mester. Mes yn nessa styr, yma ynwedh selys war gammweyth Abram ha Saraï ow krysi dres pols bos an mab ma konsevys gans Agar, an Ejyptianes, an afydhyans, 'an gorthyp', ha kowlwrians ambos Duw. An gammweyth a'n jevydh sewyansow gosek bys diwedh an bys.

Duw re entras yn gwari an tybyans denel ha ragdho an pyth posek yw kowlwrys: flogh an strif ha'n **diberth** strifek yw bew.

Gen.16:16 : "*Abram o peswar ugens bloodh ha hwegh pan dhineythis Agar Ismael dhe Abram*".

"Ismael" ytho a veu genys yn 2034 (1948 + 86) pan o Abram peswar ugens bloodh ha hwegh.

Genesis 17

An dibarth dre drodreghyans: arwoedh y'n kig

Gen.17:1 : « *Pan o Abram peswar ugens bloodh ha nownsek, YaHWéH a omdhiskwedhas dhe Abram, ha leverel: My yw Duw ollgallosek. Kerdh a-rag ow fas, ha bydh perfydh* ».

Yn 2047, peswar ugens bloodh ha nownsek, hag Ismaël tri bloodh warn ugens, Abram a veu vysytyes yn spyrys gans Duw neb a omdhiskwedhas dhodho rag an kynsa prys yn titel a « *Duw oll-gallosek* ». Duw a bareus ober a wra diskwedhes an gnas ma « *oll-gallosek* ». Ymddangosiad Duw yw dre vras a'n urdh geryowek ha klewadow drefenn y splannder dhe vos anweladow mes imaj hevelep a'y berson a yll bos gwelys heb merwel.

Gen.17:2 : « *My a fastya ow hevambos yntra vy ha ty, ha my a'th palzha bys yn anfehes* ».

Duw a dhasnowydh ambos y balzhyans, ow leverel an prys ma « *dres eghenn* » yw, kepar ha « *douster an nor* » ha « *ster an ebron* » a « *ny yll denvyth y nivera* ».

Gen.17:3 : « *Abram a goedhas war y fas; ha Duw a gewsis orto, ow leverel:* »

Owth aswonn an huni a gews orto yw an « *Duw ollgallosek* », Abram a goedh war y fas rag na vir orth Duw, mes ev a woslow orth y eryow a lenow y eneval dien.

Gen.17:4 : « *Ottomma ow kevambos, a wrav genes. Ty a vydh tas a lies kenedhel.* »

An kevambos gwrys yntra Duw hag Abram yw krevhes an jydh na: « *Ty a vydh tas a lies kenedhel* ».

Gen.17:5 : « *Ny vydhdydh gelwys Abram namoy; mes dha hanow a vydh Abraham, rag my a'th gwra tas a lies kenedhel.* »

Chanjy hanow Abram dhe Abraham yw determinys hag yn y dermyn Yesu a wra an keth dre janjya henwyn y abesteli.

Gen.17:6 : « *My a'th gwra palshe heb fin, my a wra ahanas kenedhlow; ha myghternedh a dheu ahanas.* »

Abram yw kynsa tas an kenedhlow Arabek yn Ismael, yn Ysak, ev a vydh tas an Ebrowyon, mebyon Ysrael; hag yn Madian, ev a vydh tas an henedh a Madian; may kav Moyses y wreg Sefora myrgh Jethro.

Gen.17:7 : « *My a sett ow hevambos yntra my ha ty, ha'th haswoedh war dha lergh, herwydh aga henedhlow: hevambos heb worfenn a vydh, may fydhav dha Dhuw ha Duw dha haswoedh war dha lergh.* ».

Dew a dhewis yn sotel geryow y gevambos a vydh "heb worfenn" mes heb bos heb diwedh. Hemm a styr an kevambos gwrys gans y dhiyskynnys kigek a'n jevo duryans kompes. Ha'n amal ma a vydh drehedhes pan wra, yn y dhevedhyans kynsa ha'y enkorforans denel, an Krist duwek sevel war y vernans a'n volonjedh dasprenus, sel an kevambos nowydh a'n jevydh, dhedhi, sewyansow heb diwedh.

Yn keth termyn ma, res yw y wodhvos, oll an kynsa-genys a dus re beu devnydhys ha henwys a-dhia'n dalleth a goll aga legitimita. Henn o gwir a-dro dhe Kayn, kynsa mab Adam, hag Ysmael, kynsa-genys mes mab ilegitim Abram, ha wosa ev, henna a hwarva dhe Esaw, kynsa-genys Ysak. An pennrewl ma a fyllans an kynsa-genys a dhargan fyllans an kevambos kigek yedhowek. An nessa kevambos a vydh spyrysel ha ny vydh les dhe'n Jentilys gwir dreyllys, yn despit dhe'n heveledhans toellus awos omgommowyansow fals tus.

Gen.17:8 : « *My a vynn ri dhis, ha dhe'th has wosa jy, an pow mayth esos trigys avel estren, oll pow Kanan, yn perghennogeth **heb worfenn**, ha my a vydh aga Duw.*

Yn kettella, pow Kanan a vydh res « *yn perghennogeth **heb worfenn*** » henn yw, kemmys prys ha Duw kelmys gans y gevambos. Ha nagma an Messyas Yesu a wra y gylli, ynwedh, 40 blydhen wosa an disenor ma, an kenedhel ha'y benncita Yerusalem a vydh distruys gans soudoryon romanek, ha'n Yedhewon a vo gesys a vydh skattrys yn powyow divers an bys. Rag Duw a dheriv skor a'n kevambos : « *My a vydh aga Duw* ». Ytho, pan vydh Yesu, avel kannas Duw, skonys yn soedhogel gans an genedhel, Duw a yll terri y gevambos yn lelder.

Gen.17:9 : « *Duw a leveris dhe Abraham: Ty, ty a with ow hevambos, ty ha'th haswara a-ragos, herwydh aga henedhlow.* ».

An vers ma a dhistru oll an klyjyansow kryjyk ma a wra a Dyw Duw an kryjyansow unnikrewsys kuntellys y'n kevambos ekumenek yn despit d'aga dyskansow dibarow hag erbynn. Nyns yw Duw kelmys marnas gans y eryow y honan a dhiskwedh selow y gevambos, eghenn a gontract gwrys gans an re a obay dhodho yn unnsel. Mar kwith den y gevambos, ev a'n prev ha'y hesya. Mes res yw dhe'n den holyas Duw yn y ragdres drehedhys yn dew dhyghtyans yn kettermyn; an kynsa bos kigek, an nessa bos spyrysek. Ha'n tremenans ma dhiworth an kynsa dhe'n nessa a brov fydh unnsel tus, hag yn kynsa, an Yedhewon. Dre skonya an Krist, an genedhel Yedhowek a dorr hy hevambos gans Duw a iger an daras dhe'n Jentilys, hag yntredha an re a dreylyas dhe'n Krist yw degemmerys ganso ha reknys avel mebyon spyrysek dhe Abraham. Ytho, oll an re a with y gevambos yw kigek po spyrysek mebyon po myrghes Abraham.

Yn an vers ma, ni a wel Ysrael, an kenedhel a'n hanow ma y'n termyn a dheu, ow kemmeres hy fenten yn Abraham. Duw a erviras gul a'y dhescendys pobel 'diberthys' rag diskwedhyans dor. Nyns yw pobel sawys, mes formyans kuntellyans a dus a wra representya an omguntellyoryon dor rag dewis an re re beu dewisys ha sawys dre ras Duw a dheu dre Yesu-Krist.

Gen.17:10 : « *Hemm yw ow kevambos, a wrewgh hwi y witha yntra vy ha hwi, ha'th has wosa jy: pub gorow yntredhowgh a vyd trodregghys* ».

An trodregghyans yw arwoedh a'n kevambos gwrys yntra Duw, Abraham ha'y has, henn yw, y dhiyskynnans kigek. Y wannder yw y furv guntellek a wra omri d'y oll dhiyskynoryon, kryjyk po na, gostydh po na. Y'n kontrari part, y'n kevambos nowydh, an dewis dre fydh prevys a vydh bewnans yn tien gans an re dewisys a wra kavoes bewnans heb

diwedh, ambos an kevambos ma. Res yw keworra dhe'n trodregghyans, sewyans trist: an Moslems yw trodregghys ynwedh a-dhia aga hendas Ismael hag i a re dhe'n trodregghyans ma talvosogeth spyrysel a's led dhe ombrofyha gwir dhe'n heb diwedh. Byttegyns, nyns eus dhe'n trodregghyans saw effeythyow kigek heb diwedh ha na vos heb diwedh.

Gen.17:11 : « *Hwi a wra omdroghya; hag y fydh arwoedh a gevambos yntra my ha hwi* ».

Yth yw yn hwir arwoedh a gevambos gans Duw mes y effeythuster yw kigek yn unnik ha'n verkyow 7, 8, ha'n verkow 13 a dheu dhe afydhyha y vos gwrys yn unnik « **bys vykken** ».

Gen.17:12 : « *Dhe eth dydh, pub gorow ahanowgh a vydh troghys, herwydh agas henedhow, mars yw genys y'n chi, po mars yw prenys gans arghans dhiworth neb mab estren, heb bos a'th has* ».

Tra owth omdhiskwedhes pur sowedhenus hwath, mes yn despit dh'y gnas bys vykken hy honan, ny wra hi dhe vos profoesans a dhiskwedh towl Duw a'n 8ves^{ème} milvledhen. Henn yw an acheson rag dewis 'eth dydh', drefenn an seyth dydh kynsa dhe arwodhi termyn dor an dewis a'n re dewisys a hwegh mil vledhen ha breus an seythves milvledhen. Dre dhespena, war an nor, kevambos ogas gans an genedhel Yedhowek ha'y eli a'n dalleth, Abram, Duw a dhiskwedh imaj an bys vykken a dheu a'n re dewisys rydh a wannder kigek keskorrys war an kudhlen treghys dhe'n gorow. Ena, kepar dell dheu an re dewisys a bub eghenn a boblow an nor, mes yn Krist yn unnig, y'n kevambos koth, an trodregghyans a dal bos gwrys ynwedh dhe estrenyon pan vynnons bewa gans an kamp dewisys gans Duw.

An tybyans chyf a'n trodregghyans yw dyski bos, yn gwylaskor heb diwedh Duw, na wra tus omdhaske na fella ha na vydh hwansow kigek possybyl namoy. Ynwedh, an abostol Powl a dhismyg trodregghyans kig an kynsommyas koth gans huni kolonn an re dewisys y'n unn nowydh. Y'n gwel ma, ev a brof purder an kig ha'n kolonn a omry dhe Grist.

Trodregghi a styr **treghi a-dro** hag an tybyans ma a dhiskwedh bos Duw ow mynnes fondya keskelm unnik gans y grealur. Yn Duw "genver", ev a vynn an unnikheans ha pennvenegeth a gerensa y dhewisys a wra res, mar bos edhom, **treghi a-dro** anedha an keskelmow denel a les dhe'ga sawyans ha terri an kolmow gans traow ha tus a wra pystiga aga keskelm ganso. Yn imaj profosek adhyskansel, an pennrewl ma a verk y Ysrael kigek, yn kynsa, ha'y Ysrael spyrysel a bub termyn a omdhiskwedh yn Yesu-Krist yn y berfeythter.

Gen.17:13 : « *Res vydh trodregghys an neb a veu genys y'n chi ha'n neb a veu prenys gans arghans ; ha'm kevambos a vydh y'gas kig kevambos **heb worfenn*** ».

Duw a styr war an tybyans ma: y hyll omglena orto an flogh legyttys ha'n flogh anlegyttys drefen ev dhe brofoesa yndella an dhew gevambos y dowl selwyek... Ena, an styrians merkyes gans an dasomdhalleth a'n lavar « *prenys gans pris arghans* » a brofoes Yesu an Krist a vydh brysyes dhe 30 diner gans an Yedhewon rebellyek kryjyk. Hag yndella, rag 30 diner, Duw a vynn offrynna y vewnans denel yn daspren a'n re dewisys Yedhowek ha paganek yn hanow y gevambos sans. Mes natur « **heb diwedh** » a arwodh an trodregghyans yw kovhes ha'n manylder « *yn agas kig* » a afydhy y vos a dermyn berr. Rag an kevambos ma a dhalleth omma a'n jevydh diwedh pan omdhiskwedh an Messyas « *rag gorfenna pegh* », herwydh Dan.7:24.

Gen.17:14 : « *Gorrew heb trodregghyans, na vydh trodregghys yn y gig, a vydh distruys a-dhiworth y bobel: ev re dorras ow hevambos* »

Respectya an rewlys settys gans Duw yw pur stroeth ha ny as unn ewnans vyth drefenn aga threuspassow dhe dhiswul y dowl profosek, hag ev a dhiskwa, orth lettya Moyses a entra yn Kanaan, bos an kamm ma pur vras. Nyns yw an antrodhrek a gig moy legitim dhe vewa yn pobel Yedhowek an nor es dell via an antrodhrek a golonn yn gwylaskor nev Duw heb diwedh y'n termyn a dheu.

Gen.17:15 : « *Duw a leveris dhe Abraham: Ny wredh ri dhe Sarai, dha wreg, hanow Sarai namoy; mes Sarah vydh hy hanow* ».

Abram a styr tas pobel mes Abraham a styr tas liesek. Y'n keth vaner, Saraï a styr onest mes Sarah a styr pryntses.

Yma Abram seulabrys tas d'Ismael, mes chanj y hanow Abraham yw justifiys war lieshe y dhiyskynnydhon yn Isaac an mab a wra Duw y dherivas dhodho, a-der Ismael. Rag an keth acheson, an Saraï antilys a wra omdhoen ha dineythi dre Isaac hy mab liesek ha'y hanow a dheu ha bos Sarah.

Gen.17:16 : « *My a's benniga, ha my a wra ri dhis mab dhiworti; my a's benniga, ha hi a dheu ha bos kenedhlow; myghternedh poblow a dheu anedhi.* ».

Abram a gerdh gans Duw, mes y vewnans dydhyek yw dor ha selys war studhyow naturel an nor, a-der an marthusyon divin. Ynwedh yn y dybyans, ev a re dhe eryow Duw styr bennigh an for may hwrug Saraï kavoes mab dre Agar y vaghteth.

Gen.17:17 : « *Abraham a goedhas war y fas; ev a hwarthas, hag yn y golonn ev a leveris: A allsa mab bos genys dhe gour a gans bloedh? Ha Sara, pymp bloedh ha peswar ugens, a allsa dineythi?* »

Ow konvedhes bos possybyl Duw dhe vynnnes leverel y teuha Sara dhe alloes dineythi kyn fo hi anvap hag ynter nans yw 99 bloedh, ev a hwarthas yn y golonn. An studh yw mar dheuth yw dhe grysi war nivel an bys ma, yth hevel an ombreder ma bos naturel. Hag ev a re styr dh'y dybyans.

Gen.17:18 : « *Hag Abraham a leveris dhe Dhuw: A! bedhes Ismael byw a-rag dha fas!* »

Kler yw bos Abraham ow resna a'n kig ha ny gonvedh y vos palshes marnas dre Ismael, an mab re via genys ha 13 bloedh y oes.

Gen.17:19 : « *Duwa leveris: Yn sur, Sara, dha wreg, a dhineyth dhis mab; ha ty a'n henow Isaac. My a settav ow kevambos ganso avel kevambos heb worfenn rag y dhiyskynnysi wosa ev.* ».

Owth aswonn tybyans Abraham, Duw a'n kemmer arta hag a dhaslever an derivas heb gasa chons vyth rag kammadybi.

An dout diskwedhys gans Abraham a-dro dhe enesigeth marthus Ysak a dhargan an dout ha'n diskryjyans a wra an dus a dhiskwedh war-tu ha Yesu-Krist. Ha'n dout a gemmer furv skonyans soedhek dhiworth henedh kig Abraham.

Gen 17:20 *A-dro dhe Ismael, my re'th klewas. Otta, my a vennik ev, my a'n gwra askorrhek, ha my a'n palsha heb fin; ev a dhineyth dewdhek pryns, ha my a wra anodho kenedhel veur.* ».

Ismael a styr Duw re glewas, ytho, y'n omrians ma, Duw a justifi hwath an hanow re ros dhodho. Duw a'n gwra askorrhek, ev a vydh palshes ha formya an genedhel veur arabek gwrys a 'dhewdhek pryns'. An niver ma 12 yw hevelep dhe'n 12 mab Yakov a'y kevambos sans may hwra an 12 abostol Yesu-Krist sewyas, mes hevelep ny styr kehaval drefenn ev dhe afydha gweres Duw mes kevambos sawyans nyns yw a-dro dhe'y dowl bewnans heb diwedh. Dres henna, Ismael ha'y dhiyskynnysi a vydh eskarus dhe oll an re a enter yn kevambos sans Duw, yn kettermyn Ebrowyon hag Kristonyon. An rol tebel ma a wra kessydha genedhek illegitim dre dhyghtyansow illegitim keffrys devisys gans an vamm anvleusek ha'n tas re gummys. Henn yw prag, mebyon kig Abraham a vydh degi an keth molleth ha godhevel an keth skon a-dhiworth Duw wor'tiwedh.

Ow kweles Duw ha'y werthow, y hyllir dewis an henedh Ismael bewa herwydh y rewl bys yn entra yn kevambos Yedhowek, mes an dewis ma a vydh denel kepar ha'n selwyans heb diwedh a vydh profys dhe'n re dewisys. Y'n keth vaner, kepar ha dhe dus erell a bub eghenn, y fydh profys dhedha selwyans yn Krist ha'n fordh a'n heb diwedh a vydh igerys dhedha, mes yn unnsel war an norm Krist selwyas, krowsys, marow ha dasserghys.

Gen.17:21 : « *My a fast ow kevambos gans Ysak, a wra Sara dh'y eni y'n termyn ma an vledhen nessa* ».

Yma Ismael 13 bloodh y'n termyn ma a'n weles herwydh an vers 27, ytho ev a vydh 14 bloodh orth genys Ysak. Mes Duw a styr war an poynt ma: y gevambos a vydh fastys gans Ysak, a-der Ismael. Hag ev a vydh genys gans Sara.

Gen.17:22 : « *Pan worfennas kewsel orto, Duw a omughelhas a-ugh Abraham* ».

Omwelansow Duw yw tanow ha dreusadow, hag yth yw hemma an acheson may na dheu den dhe vos usys orth an marthus Duw ha, avel Abraham, y resons yw kondysyonys hwath gans laghow naturel bewnans an norvys. Y wosa y dharleverans, Duw a omden.

Gen.17:23 : « *Abraham a gemmeras Ismael, y vab, oll an re a veu genys yn y ji hag oll an re a brenas gans arghans, oll an wer yn mysk pobel chi Abraham; hag ev a'ga trodreghis an keth jydh, herwydh an arghadow re rosa Duw dhodho* ».

An arghadow res gans Duw yw gwrys a-dhistowgh. Y obayans a justifi y gevambos gans Duw. An mester galloesek ma a'n hentermyn a bren gwasow ha stat an kethneth o hag ova argyllys. Yn hwir, an pyth a wra gul an desten dadheladow yw devnydh freudh ha'n feth a vaga gwasow yn tebel. **Ynwedh, stat an keth yw stat oll an dus dasprenys gans Yesu Krist, hwath y'n jydh hedhyw.**

Gen.17:24 : « *Naw blydhen ha peswar ugens o Abraham pan veu trodreghys* ».

An manylyans ma a dhri dhyn kov bos gostytter res gans Duw dhe dus, py oos pynag a vo dhedha; a'n yowynka dhe'n kottha.

Gen.17:25 : « *Yth esa tri bloedh warn ugens dhe y vab Ismael pan veu trodreghys* ».

Ytho, ev a vydh 14 bloodh kottha ages y vroder Isaac, hag a wra surhe dhodho galloes a derryans gwir war y vroder yowynk mab an wreg legyttim.

Gen.17:26 : « *An keth jydh na, Abraham a veu trodreghys, keffrys hag Ismael, y vab* ».

Duw a dhaskev legittimita Ismael dhe Abraham y das. Aga trodreghyans kemmyn yw mar doellüs avel krevadow aga henedh a omgelmys dhe'n keth Duw. Rag omgelmys dhe Dhuw, nyns yw lowgh bos genys a'n keth tas kigek hendasek. Ha pan wra an Edhewon diskryjyk krevadow an kestav ma gans Duw drefenn aga thas Abraham, Yesu a wra denagha an dalhenn ma ha ri dhedha avel tas, an jowl, Satnas, tas a wowlever ha denladher a-dhia an dalleth. Pandra leveris Yesu dhe'n Edhewon rebellyek yn y oes, a dal kemmys rag krevadowow Arabek ha Moslek yn agan oes ni.

Gen.17:27 : « *Ha oll an dus a'y ji, genys yn y ji, po prenys gans arghans dhiworth estrenyon, a veu trodreghys ganso* ».

Wosa an patron ma a obayans, ni a wel an ahwerow a'n Ebrowyon a dheuth yn-mes a Ejyp dhe dhos pup-prys dhyworth aga isvreusi a'n obayans ma a wra Duw govynn y'n absolyt, yn pub oes ha bys yn diwedh an bys.

Genyans 18

An dibarth a'n vreder eskerens

Gen.18:1 : « *YaHWéH a omdhiskyas dhodho yn mysk derow Mamré, hag ev esedhys orth daras y dylde, dres toemmder an jydh* ».

Gen.18:2 : « *Ev a dhrehevis y dhewlagas ha mires: hag otta, yth esa tri gour ow sevel yn y ogas. Pan y's gwelas, ev a boenyas dhe'ga fyllel, a-dhiworth daras y dylde, hag omblegya dhe'n dor* ».

Abraham yw den koth a kans bloedh, ev a woer bos koth lemmyn mes ev a with furv da korf, drefenn ev dhe « *poenya a-dherag* » a'y vysytoryon. A wrug ev aga aswon avel kannasow nevek, y hyllir dybi dhe henna drefen ev dhe « *omblegya dhe'n dor* » a-dheragdha. Mes an pyth a wel ev yw « *tri gour* » hag ytho y hyllir gweles yn y worthyp, y omwodhvos a westadewder spontanek yw frut y gnas kerensa naturel.

Gen.18:3 : « *Hag ev a leveris: Arloedh, mar kevis gras yn dha dhewlagas, na dremen, my a'th pys, pell dhiworth dha was.* ».

Gelwel godrigger 'arluth' o sewyans meur a uvelder Abraham ha ny yllir diskwedhes y tybi ev dhe gewsel orth Duw. Rag, an vysytyans ma a Dhuw yn semlant oll a dhen yw anusadow drefen na vydh Moyses kemmynys gweles '*an gordhyans*' fas Duw herwydh Eks.33:20 dhe 23: '*YaHWéH a leveris: Ny yll'ta gweles ow fas, rag ny yll den ow gweles ha bewa. YaHWéH a leveris: Ottomma tyller ogas dhymm; ty a wra sevel war an garrek. Pan dremen ow gordhyans, my a wra dha worra yn toll y'n garrek, ha'th kudha gans ow dorn erna dremeniv. Ha pan drelyav ow dorn, ty a'm gwel a-dhelergh, mes ny yllir gweles ow fase*'. Mar ny yllir gweles '*an gordhyans*' Duw, nys yw difennys dhodho kemmeres semlant denel dhe neshe dh'y greaduryon. Duw a'n gwra rag vysytya Abraham, y goweth, ha henna a wra arta yn furv Yesu-Krist a-dhia'y drelyans embrionek bys yn y vernans dasprenus.

Gen.18:4 : « *Gesewgh may hwren dri nebes dowr, dhe wolghi agas treys; ha powesewgh yn-dann an wydhenn ma* ».

Vers 1 a leveris y vos toemm, ha'hwysans treys leun a doulys dor a justifi golghi treys an vysytoryon. Offrynnyans hweg yw gwrys dhedha. Ha'n vri ma yw oll enor Abraham.

Gen.18:5 : « *My a vynn mos dhe gavoës tamm bara, dhe galonhe agas kolon; wosa henna, hwi a wra pesya agas hyns; rag hemm yw an acheson hwi dhe dremena ogas dh'agas servont. I a worthybis: Gwra kepar dell leversys* ».

Omma, y hwelyn ni nag aswonis Abraham an vysytoryon ma avel enevow nevek. Ytho, an vri a dhiskwa dhedha yw dustuni a'y vertusow denel naturel. Ev yw uvel, kerensa, klor, hel, servyadow ha westelyek; traow a wra y vos meur y bris gans Duw. Y'n gis denel ma, Duw a asent ha degemmeres oll y brofensow.

Gen.18:6 : « *Abraham eth yn uskis dh'y dyllda dhe Sara, hag yn-medh ev: Uskis, teyr musur a vleus flour, toes, ha gwra tesennow* ».

Boos yw dhe les dhe'n korf kigek ha pan welas tri korf kig a-dheragdho, Abraham a wrug dhe boos bos pareusys dhe dhasnertha nerthow fisegeth y weloryon.

Gen.18:7 : « *Hag Abraham a boenyas dh'y flokk, a gemmeras leugh medhel ha da, ha'y ri dhe was, neb a fistenas y bareusi.* ».

An dewis a leugh medhel a dhiskwa arta y heluster ha'y natur masoberus; y blesour a wul plesour dh'y gentrevek. Rag drehedhes an sewyans ma ev a brof an gwella dh'y weloryon.

Gen.18:8 : « *Ev a gemmeras dehen ha leth, gans an leugh re bia pareusys, hag ev a's gorras a-ragdha. Ev a sevis y honan rybdha, yn-dann an wydhenn. Hag i a dhybris.* ».

An boesow appetis ma yw diskwedhys d'estrenyon ow tremena, tus na aswon ev mes ev a's dyght kepar ha eseli y deylu y honan. Gwir yw korfow an welesoryon drefenn i dhe dhybri an boes gwrys rag den.

Gen.18:9 : « *Ena i a leveris dhodho: Ple'ma Sara, dha wreg? Ev a worthybis: Otta hi y'n tyllda* ».

An prov a'n ost a veu sewen dhe wordhyans Duw ha dhodho y honan, an vysytoryon a dhiskleryas aga gnas wir dre henwel hanow y wreg, « Sara », a veu grontys gans Duw dhodho yn y welesans kyns.

Gen.18:10 : « *Onan anedha a leveris: My a dhehwel dhis y'n keth prys ma; hag otta, Sara, dha wreg, a's tevydh mab. Yth esa Sara ow goslowes orth daras an tyllda, esa a-dryv dhodho* ».

Notyn yw dhe weles y'n semlans a'n tri godrigger, nys eus travyth a aswon YaHWéH dhiworth an dhew el a wra y geski. An bewnans nevys yw diskwedhys omma ha diskudha an styr kehalval a rew ynno.

Ha'n eyl a'n tri godrigger a dhargan dineythyans Sarah yn skon, hi a woslowas dhiworth daras an tylda an pyth a veu leverys ha'n tekst a lever yn kler "*o a-dhelergh dhodho*"; a styr na's gweli ha denel ny allas bos war a'y presens. Mes nyns ens i tus.

Gen.18:11 : « *Abraham ha Sarah o goth, kothhes yn oes: ha ny ylli Sarah gwaytya bos mebyon namoy* ».

An vers a dhispleg studhow denel kemmyn dhe oll an bys.

Gen.18:12 : « *Hi a hwarthas ynni hy honan, ow leverel: Lemmyn my yw koth, a allav vy hwansow bos hwath? Ow arloedh yw koth ynwedh* ».

Drehev ar manylder arta: « *Hi a hwarthas ynni hy honan* » ; may na wrug denvyth y glewes ow hwarth a-der an Duw bew a hwithra tybyansow ha kolonnow.

Gen.18:13 : « *YaHWéH a leveris dhe Abraham: Prag ytho y hwarthas Sarah, ow leverel: A allav vy yn hwir doen flogh, ha my koth?* »

Duw a dhevnydh an chons dhe dhiskwedhes y honanieth dhywyk, hag ytho y koedh kampoella YaHWéH drefenn bos ev yn hwir ow kewsel yn furv denel dhe Abraham. Nyns eus marnas Duw a yll godhvos tybyans kudh Sarah hag ytho Abraham a woer lemmyn bos Duw ow kewsel orto.

Gen.18:14 : « *Eus neppyth marthys a-dhiworth YaHWéH? Y'n termyn ordenys my a dhehwel dhis, y'n keth prys; ha Sarah a's tevydh mab* ».

Duw a omwra awtorita ha daswellhe y dharganans yn kler yn hanow YaHWéH a'y dhuwdh.

Gen.18:15 : « *Sarah a wrug gowleverel, ow leverel: Ny wrug vy hwerthin. Rag own a's teva. Mes ev a leveris: Y'n kontrari part, ty a hwerthis* ».

« *Sarah a wrug gow* » medn an tekst drefen bos Duw re glewas y thybyansow kevrinek, mes nyns esa hwarth vyth ow tos a'y anow; nyns o ytho saw gow byghan orth Duw mes nyns o orth den. Ha mar kwra Duw hy heskori, yth yw drefen na aswon hi bos Duw ow kontrolya hy thybyansow. Hi a brov yndella ow mos ha'y gowleverel. Henn yw prag y pes yn leverel: « *Yn kontrari (nyns yw gwir), ty a wrug hwerthin* ». Na ankovyn bos an den benygys gans Duw, Abraham ha nyns yw Sarah y wreg laghel neb a dhegemmer marnas benyans hy gour. Y feu hy thybyansow seulabrys ow toen molleth genys Ismael, eskar ha kesstriver eretek Ysrael yn termyn a dheu; gwir yw dhe gollenwel towl Duw.

Gen.18:16 : « *An wer ma a sevis rag mos, hag i a viras war-tu ha Sodom. Abraham eth gansa, rag aga heski* ».

Owth yssa, magys ha nowydhys dhe Abraham ha Sarah a-dro dhe enesigeth an mab legitim Ysak y'n termyn a dheu, an vysytoryon nevek a dhiskwedh dhe Abraham bos aga vysytyans war an nor ynwedh rag ken amkan: yth yw a-dro dhe Sodom.

Gen.18:17 : « *Ena YaHWéH a leveris: A wrav vy kudha dhe Abraham an pyth a wrav vy gul?...* »

Yma dhyn omma an apposyans poran a'n geryow ma yn Amos 3:7 : « *Rag an Arloedh, YaHWéH, ny wra travydh heb diskwedhes y dhogeledd dh'y wesyon an brofoesi* ».

Gen.18:18 : « *Abraham a dheu yn sertan ha bos kenedhel veur ha galloesek, hag ynno oll kenedhlow an norvys a vydh bennigys* ».

Drefenn an koll a styr usadow yw gwrys dhe'n adverb « *yn sur* », my a borth kov bos y styr: yn sur hag absolút. Kyns diskudha y dowl distruyans, Duw a fisten dhe dhiskleriya dhe Abraham y stat y honan a-dheragdho hag ev a dhasnowydh an bennathow a wra ev ri dhodho. Duw a dhallathas kewsel a Abraham y'n tressa person rag y ughella dhe'n renk a den meur istorek a'n dynaseth. Owth oberi yndella, ev a dhiskwa dh'y dhiyskynnans kigek ha spyrysek an patron a vennik hag a dhalleth ha styrya y'n vers a dheu.

Gen.18:19 : « *Rag my re'n dewisas, may hwrello erghi dh'y vebyon ha'y ji wosa ev dhe witha fordh YaHWéH, ow kul ewnder ha gwirvreus, ha may hwrello YaHWéH kollenwel a-barth Abraham an ambosow a wrug dhodho...* »

An pyth a dheskrif Duw y'n vers ma a wra oll an dyffrans gans Sodom a wra ev y dhistrui. Bys diwedh an bys, y re etholys a vydh hevelep dhe'n deskrifans ma: gwitha fordh YaHWéH a styr gul ewnder ha gwirvreus; an gwir ewnder ha'n gwir wirvreus a wra Duw drehevel war dhestennow lagha dhe dhyski y bobel Ysrael. An gwitha a'n traow ma a vydh an ambos rag Duw dhe witha y'n tu arall y ambosow a vennathow.

Gen.18:20 : « *Hag yn-medh YaHWéH: An kri erbynn Sodom ha Gomorra re gressyas, ha'ga fegh yw pur vras* ».

Duw a wra an vreus ma erbynn Sodom ha Gomorra, trevow myghternedh a wrug Abraham dos dhe weres pan vons i omsettyes. Mes yn Sodom ynwedh y teuth y nith Lot dhe driga, gans y deylu ha'y wesyon. Ow kodhvos an kolm a gerensa a'n jevo Abraham orth y nith, Duw a wra lies furv a vri orth an den koth rag derivas y dowlow. Ha rag gul yndella, ev a omuvelha dhe nivel den dhe omdhendylhe an moyha possybyl rag omworra dhe nivel reson denel Abraham y was.

Gen.18:21 : « *Rakhenna y fynav diyskynna, ha my a wel mar kwrugons i oberi yn tien herwydh an tros re dheuth dhymm; ha mar nyns yw yndella, my a'n gvydh* ».

An geryow ma a gontrast gans godhvos tybyans Sarah, rag ny yll Duw anvya nivel an rewluster re gyrghynnas y'n dhew sita ma y'n plen ha'ga sewenans pals. An gorthyp ma a dhiskwedh an with a wra ev rag gul dhe'y servont lel degemmeres an vreus ewn a'y vreusans.

Gen.18:22 : « *An dus a omdennas, hag yth ethons dhe Sodom. Mes Abraham a wortas hwath a-rag YaHWéH* ».

Omma, rannys an vysytorys a as dhe Abraham identifia yn aga mysk an Duw bew, YaHWéH, owth esedha rybdho yn sempel furv denel a vynn favorya keskowetha geryow. Abraham a wra omhardha bys yn omvatal gans Duw rag kavoes selwyans an dhiw sita, hag yma Lot, y nith kar, trigys yn onan anedha.

Gen.18:23 : « *Abraham a dheuth nes, ha leverel: A wredh jy ynwedh diswul an gwiryon gans an drogoberer?* »

An govyn a veu gorrys gans Abraham yw justifiys, rag yn y oberow kuntellek a wiryonedh, an dus a wra mernans a vyktyms diniys gelwys damachow keslinek. Mes mar ny yll an dus gul dyffrans, Duw, ev yw, a yll. Hag ev a wra prov dhe Abraham ha dhyn ni neb a red y dhustuni bibel.

Gen.18:24 : « *Martesen yma hanter-kans den gwiryon yn kres an sita: a wredh aga distrui ynwedh, ha ny wredh ava an sita a-barth an hanter-kans den gwiryon usi yn hy mysk?* »

Yn y enev hweg ha leun a gerensa, Abraham yw leun a dhismygyans hag ev a dhiswel bos possybyl kavoes dhe'n lyha 50 den gwiryon y'n dhew sita ma hag ev a elow an 50 den gwiryon possybyl ma rag kavoes gras Duw rag an dhew sita yn hanow y wiryonedh perfydh na yll skoetya an den divlam gans an kablus.

Gen.18:25 : « *Gul merwel an gwiryon gans an drog, may fo dhe'n gwiryon kepar ha'n drog, pell dhiworthis an for' ma dhe oberi! Pell dhiworthis! A ny wra ev neb a vreus oll an norvys gul gwirvreus?* »

Yma Abraham ow tybi y hwra settla an kudynn dre dhri kov dhe Dhuw a'n pyth na yll ev gul heb nagma y bersonekter hag yw kelmys mar dhevnydh dhe styr an gwirvreus perfydh.

Gen.18:26 : « *Ha YaHWéH a leveris: Mar kavav yn Sodom pypm den gwiryon yn kres an sita, my a vydh gav dhe'n sita oll, a-barth dhedha.* ».

Gans perthyans ha kuvder, YaHWéH a asas Abraham dhe gewsel hag yn y worthyp ev a re reson dhodho: rag 50 den gwiryon ny vydh an sitys distrui.

Gen.18:27 : « Abraham a besyas, hag yn-medh ev: Otta, my re boldyas kewsel orth an Arloedh, my neb yw marnas doust ha lusu ».

Yw hemma an tybyans a 'an doust ha'n lusu' y fydh tus ansans wosa distruans an dhiw sita y'n nans? Byttegyns, Abraham a avow nyns yw ev y honan a-der 'doust ha lusu'.

Gen.18:28: 'Martesen a'n pypm deg den gwir y fyll pypm: a-barth pypm, a wredh jy distrua an sita oll? Hag YaHWÉH a leveris: Ny'n distruav, mar kavav pymthek den gwir ena.'.

Kolonn Abraham a'n ledyas dhe besya y gwerthedh ow lehe an niver a'n re etholys possybyl pub prys hag ev a hedhis orth vers 32 war an niver a dhek den ewn. Ha pub prys Duw a ros y ras drefenn an niver profys gans Abraham.

Gen.18:29 : «Abraham a besyas kewsel orto, ha leverel: Martesen y fydh dew-ugens den ewn ena. Ha YaHWÉH a leveris: Ny wrav travyth, a-barth an dew-ugens ma.».

Gen.18:30 : « Abraham a leveris: Na wra an Arloedh bos serrys, ha my a gews. Martesen y fydh deg warn ugens gwiryon. Hag YaHWÉH a leveris: Ny wrav travyth, mar kevav deg warn ugens gwiryon ».

Gen.18:31 : « Abraham a leveris: Otta, my re boldyas kewsel orth an Arloedh. Martesen y fydh ugens gwiryon. Hag YaHWÉH a leveris: Ny'n distruyav, a-barth an ugens ma ».

Gen.18:32 : « Abraham a leverys: Na sorr an Arloedh, ha ny gewsav namoy es an prys ma. Martesen y fydh deg den gwiryon ena. Ha YaHWÉH a leveris: Ny'n distruyav, a-barth an deg den gwiryon ma. ».

Omma, y hedh bargaen Abraham hag a gonvedh bos finwedh dhe omsettya dres may fo y ynni anresnadow. Ev a hedh orth niver a dheg den gwiryon. Ev a dyb gans govenek bos an niver ma a dhus gwiryon kevys y'n dhew sita sklandrys ma, mar nyns yw marnas Lot ha'y dus ogas.

Gen.18:33 : « YaHWÉH eth dhe-ves pan worfennas kewsel orth Abraham. Hag Abraham a dhehwelis dh'y drigva. ».

An metyans dor a dhew goweth, an eyl nevek ha Duw ollgallosek ha'y gila, den, doust an dor, a worfenn, ha pubonan a dhehwel dh'y oberennow. Abraham dh'y drigva ha YaHWÉH dhe Sodom ha Gomorra may koedh warnedha y vreis distruyek.

Yn y geskows gans Duw, Abraham a dhiskwedhas y gnas hag yw avel imaj Duw, prederus a weles gwirvreis dhe vos kowlwrys hag yn kettermyn ri dhe'n bewnans y bris ughel. Ytho, yth o bargaen y was heb falladow dhe lenwel gans lowena ha joy kolonn Duw, a gevrenn yth omglewansow yn tien.

Genesis 19

An dibarth yn fyski

Gen.19:1 : « An dhew el a dheuth dhe Sodom war an gorthugher; ha Lot o esedhys orth daras Sodom. Pan welas Lot anedha, ev a sevis dhe vones yn aga fynn, hag omblegya y fas war an dor ».

Yn omdhegyans ma y hwyrir an les da a wrug Abraham war y nith Lot, drefen ev dhe dhiskwedhes an keth bern a-dhyworth godrigoryon tremenys. Hag ev a'n gwra gans moy a vri, drefen ev dhe aswonn gis drog trigoryon sita Sodom mayth omhedhas ynni dhe vewa.

Gen.19:2 : « Ena ev a leveris: Otta, ow arloedh, entra, mar pleg, yn chi dha was, ha tremena an nos ena; golgh agas treys; hwi a sev a-varr myttin, ha hwi a wra pesya agas fordh. Na, i a worthybis, ni a dremen an nos y'n stret ».

Lot a omgemmer an dever a dhegemmer tus tremenadow yn y ji rag aga difres dhyworth gwriansow divlas ha drogperthynek an drigoryon legrys. Yma dhyn an keth

lavarow dynnarghus a wrug Abram aga gorthybi dhe'n tri godrager. Yn hwir, Lot yw den ewn na veu kablys gans y drigva gans tus drog an sita ma. An dhew el re dheuth dhe dhistrui an sita mes kyns hy distrui, i a vynn diskwedhes drog an drigoryon orth aga hemmeres yn gwriansow drog. Ha rag kavos an sewyans ma, lowr yw ragdha tremena an nos y'n stret rag bos omsettyes gans an Sodomysi.

Gen.19:3 : « *Mes Lot a's ynnias mar dho ha bos orth y ji. Ev a ros dhedha kevewya, ha pobas torthow heb goell. Hag i a dhybris.* ».

Ytho Lot a sewenas orth aga perswadya, hag i a dhegemmeras y westadewder; hag yth esa dhodho chons dhe dhiskwedhes y heluster kepar dell wrussa Abraham kyns. An prevyans a's dysk dhe dhiskudha enev teg Lot, den ewn yn mysk tus anjust.

Gen.19:4 : « *Nyns esens i hwath yn gweli pan wrug pobel an sita, pobel Sodom, kyrghynna an chi, a'n flegthes bys dhe'n gothogyon; oll an bobel re ressa dhe'n le.* ».

Diskwedhyans a dhrogder an drigoryon a dreus dismygyans an dhew el, a-ban dheuthons dh'aga hwilas bys y'n chi may hwrug Lot aga wolkomma. Merkyewgh, nivel an klevesans a'n drogder ma : « *flegthes bys yn tus koth* ». Yth yw breus YaHWÉH justifiys yn tien.

Gen.19:5 : « *I a elwis Lot ha leverel dhodho: Ple'ma'n wer a entras dhe'th chi an nos ma? Doro i yn-mes dhyn ni, may hwrellen aga aswonn.* ».

Y hyll tus sempel bos toellys gans mynnasow an Sodomysi, rag nyns yw govynn a aswonnans mes a aswonn yn styr biblikel avel an ensampel « Adam a aswonnas y wreg ha hi a dhineythis mab ». Ytho, korrupthes an bobel ma yw leun ha heb dyghtyans.

Gen.19:6 : « *Lot eth yn-mes dhedha orth daras an chi, hag igorras an daras a-dhelergh dhodho.* ».

Lot kolonnek a fistenas mos y honan a-rag an draow kasadow ha kemmeres with a dharas y ji a-dhelergh dhodho rag gwitha y westoryon.

Gen.19:7 : « *Hag yn-medh ev: Ow breder, my a'gas pys, na wrewgh drog!* »

An den mas a alow an re dhrog na wul drog. Ev a's gelow 'breder' drefenn i dhe vos tus avel ev hag ev dhe witha ynno govenek a denna nebes anedha a'n mernans mayth usi aga fara owth aga hembronk.

Gen.19:8 : « *Ottomma, yma dhymm dew vyrgh na aswonnsons den vyth; my a's drev dhe-ves, ha hwi a wra dhedha pypynag a vynnnowgh. Saw, na wrewgh travyth dhe'n wer ma a-ban dheuthons yn skeus ow tho.* ».

Rag Lot, omdhegyans tus Sodom a dhrehedh uhelderow bythkweth ny veu drehedhys kyns y'n prov ma. Ha rag gwitha y dhew vysytyor, ev a brof y dhew vyrgh hwath gwyrhes yn aga le.

Gen.19:9 : « *Yn-medhons i: 'Ke dhe-ves!' Hag yn-medhons arta: 'An den ma yw devedhys avel estren, hag ev a vynn bos breusydh! Wel, ni a wra dhis gweth es dhedha i.' Hag owth herdhya Lot gans garowder, i a omros rag terri an daras.* ».

Nyns yw geryow Lot ow koselhe an bush kuntellys, ha'n kreaturs euthyk ma, ow leverel i a wra dhodho gweth es dhedha i. Hag i a assayas terri an daras.

Gen.19:10 : « *An wer a ystynnas aga leuv, a wrug dhe Lot dehweles dhedha y'n chi, hag a dhegeas an daras.* ».

Lot kolonnek y honan yn danjer, an elow a wra mellya ha dri Lot a-bervedh y'n chi.

Gen.19:11 : « *Hag i a weskis dall an bobel esa orth entrans an chi, a'n byghanna bys y'n brassa, mayth omrovsons yn euver rag kavoes an daras.* ».

Yn-mes, an re owth omdhegi re bell yw gweskys gans dallander; ytho, an re usi y'n chi yw difresys.

Gen.19:12 : « *Yn-medh an wer dhe Lot: Piw eus genes omma arta? Dewas-vergh, mebyon ha myrghes, ha puptra eus dhis y'n sita, **doro i yn-mes a'n tyller ma**.* ».

Lot a gavas gras yn lagas an eledh ha Duw a's dannvonas. Rag sawya y vewnans, res yw dhodho « **mos yn-mes** » a'n sita ha nans an plen drefenn an eledh dhe dhistrui trigoryon an nans ma a wra dos ha bos tiryow difeyth haval d'n sita Ai. An profyans an eledh a ystynn dhe bup-tra eus dhodho yn kreaturs denel bew.

Y'n them ma a'n **fols** an arghadow duw a « **mos** » yw heb diwedh. Rag ev a wask y greaduryow dhe **omfolsya** a'n drog yn oll y furvow kepar ha'n eglosyow kristyon fals. Yn Apo.18:4 ev a ergh dh'y re etholys a « **mos** » a « *Babylon veur* », hag a wra kregi yn kynsa orth an kryjyans katholik hag yn nessa orth an kryjyans protestans liesfurm, yn-dann aga leversons mayth esens bys y'n eur na. Ha, kepar ha Lot, ny vydh aga bewnansow sawys marnas dre obaya a-dhistowgh dhe ergh Duw. Rag, kettell vo dyllys an lagha a wra gorhemmyrna powes dy' Sul kynsa dydh, an diwedh a'n termyn gras a dheu ha bos diwedhys. Hag ena y fydh re dhiwedhes dhe janjya tybyans ha savla a-dro dhe'n kudynn ma.

My a wra dhis merk a'n peryll a dhyghtya an ervirans res. Agan bewnans yw gwann, ni a yll merwel dre gleves, droglam, po omsettyans, traow a yll hwarvos mar ny wra Duw bri gans agan lenthed dhe worthyp, hag y'n kas ma, diwedh termyn gras kemmyn a goll oll y vri, drefenn neb a verow kyns hi, a verow yn y anghyfiawnter ha'y dhampnyans gans Duw. Ow kodhvos a'n kudynn ma, Powl a lever yn Heb.3:7-8 : «*Hedhyw, mar klewowgh y lev, na galeshewgh agas kolonnow kepar ha'n rebellyans ...* ». Ytho pup-prys yma edhom a worthebi orth an profyans gwrys gans Duw, hag yma Powl a'n keth tybyans herwydh Heb.4:1 : « *Ytho, own a'n jevyn, ha'n ambos a entra yn y bowes hwath ow pesya, ma na vo nagonan ahanowgh a omdhiskwedhas re dhiwedhes* ».

Gen.19:13 : « *Rag ni a wra diswul an tyller ma, drefenn bos an kri erbynn y drigoryon bras a-rag YaHWéH. YaHWéH re'gan dannvonas dh'y dhistrui* ».

Y'n termyn ma, an termyn a fyll, an eledh a dhisklos dhe Lot an acheson rag aga bosva yn y ji. Res yw dhe'n sita bos distruys yn uskis dre ervirans YaHWéH.

Gen.19:14 : «*Lot eth yn-mes, ha kewsel orth y wouryon a gemmersa y vyrghes: Sevowgh yn-bann, yn-medh ev, ewgh yn-mes a'n tyller ma; rag YaHWéH a wra distrui an sita. Mes, yn golok y wouryon, yth o kommel.* ».

Nyns o gwer Lot a'n keth tebelder ha'n Sodomysi erell, mes rag selwyans nyns eus saw fydh. Hag yth hevel, nyns esa dhedha. Nyns o aga holon gans kryjyansow aga thas-veur, ha'n tybyans a-dhesempis bos an Duw YaHWéH parys dhe dhistrui an sita o dhedha heb kryjyans.

Gen.19:15 : « *A-dhia bora an jydh, an elow a ynnias orth Lot, ow leverel: Sav, kemmer dha wreg ha'th diw vyrgh eus omma, rag own ty dhe verwel yn distruans an sita* ».

Distruans Sodom a wra devnydh a **folow** a dhiskwedh fydh ha fowt fydh. Yma dhe vyrgh Lot dewis yntra sywya aga thas po sywya aga gour.

Gen.19:16 : « *Ha dell omlattyas, an wer a'n dalghennas dre an leuv, ev, y wreg ha'y dhiw vyrgh, drefenn YaHWéH dhe vynes y sawya; i a'n hembraonkas yn-mes, ha'y asa yn-mes a'n sita.* ».

Yn an gwrians ma, Duw a dhiskwa dhyn « *tann a denys dhyworth an tan* ». Unnweyth arta yw rag Lot ewnhynsek y hwra Duw gwitha, ganso, y dhiw vyrgh ha'y wreg. Ytho, tennys yn-mes a'n sita, i a omgav a-ves, rydh ha bew.

Gen.19:17 : « *Wosa aga gorra yn-mes, onan anedha a leveris: Saw dha vewnans; na vir war dhelergh, ha na hedh yn oll an plen; saw dha honan dhe'n menydh, ma na verwydh* ».

An selwyans a vydh y'n menydh, an dewis gesys dhe Abraham. Lot a yll konvedhes hag edrek y gammweyth a dhewis an plen ha'y seweni. Y vewnans yw yn peryll, hag ev a vydh res dhodho fyski mar mynn ev bos yn salow pan wra tan Duw frappya an nans. Arghys yw dhodho na vir war dhelergh. An arghadow yw dhe'y gemmeres yn lytherel hag yn figuratif. An termyn a dheu ha'n bewnans yw a-rag an re a veu sawys dhiworth Sodom, rag a-dhelergh dhedha, ny vydh saw brewyon gwyns tanek enowys gans meyn loskvenys tewlys dhiworth an ebron.

Gen.19:18 : « *Lot a leveris dhedha: Na, Arloedh!* »

An gorhemmynn res gans an el a dhro own dhe Lot.

Gen.19:19 : « *Ottomma, my re gavas gras yn dha wolok, ha ty re dhiskwedhas braster dha dregeredh orthiv, orth ow gwitha yn few; mes ny allav vy om sawya dhe'n menydh, kyns an drogober dh'm hedhes, ha my a wra merwel.* ».

Lot a aswonn an ranndir ma may trig ev hag ev a woer y fydh res meur a dermyn dhodho rag hedhes an menydh. Henn yw prag, ev a bys an el ha profya dhodho digeryans arall.

Gen.19:20 : « *Ottomma, an sita ma yw ogas lowr rag ow skovva, hag yw byghan. A, my a yll skeusi ena,... a nys yw byghan?... ha'm enev a vew!* »

Dhe benn an nans, yma Tsoar, ger a styr byghan. Hi re dreusvysyas an droktra an nans rag servya avel skovva dhe Lot ha'y deylu.

Gen.19:21 : « *Hag ev a leveris dhodho: Ottomma, my a re dhis gras arall, ha ny dhistruv an sita may kewsys yn hy hever* ».

Yma presens an sita ma ow tiskwedhes hwath an hwarvos dramatyk na a dreusas sitys an nans yn plen mayth esa an dhiw sita Sodom ha Gomorra.

Gen.19:22 : « *Fisten dhe omgudha ena, rag ny allav gul travyth bys pan vydhydh devedhys ena. Henn yw an acheson may feu ri dhe'n sita ma an hanow Tsoar* ».

Yma'n el lemmyn ow kortos orth y akord hag ev a wra gortos bys pan dheffo Lot a-berth yn Tsoar kyns gweskel an nans.

Gen.19:23 : « *Y'n howl o sevel war an nor pan entras Lot yn Tsoar* ».

Rag an Sodomysi, dy'goel nowydh a heveli bos omdhiskwedhys yn-dann howl teg; dy'goel kepar ha'n re erell ...

Gen.19:24 : « *Ena YaHWéH a wrug glaw a nev war Sodom ha war Gomorra sulfur ha tan, dhyworth YaHWéH* ».

An ober divydh mirakel ma re dhegemmeras dustuni galloesek dre dhiskudhyansow an hendhyskor adventyst Ron Wyatt. Ev a dhielvenas an tyller a'n sita Gomorra, mayth esa an trigow ow pos skoodhys an eyl orth y gila erbynn leder an menydh a orwedh war an nans ma. Gwrys yw leur an tyller ma a veyn sulfur hag, pan yns i diskwedhys dhe dan, a lesk hwath hedhyw. Ytho, an marthus divydh yw afydhys yn tien ha gwiw a fydh an re dewisys.

Dihaval dhe'n pyth a veu tybys ha leverys yn fenowgh, ny wrug Duw devnydh a nerth nukleriek dhe dhistrui an nans ma, mes a veyn loskven ha loskven pur, gans 90% a burhe, hag yw anvys war-lergh tus godhvedhys. An ebron ny dheg kummol a loskven, ytho y hallav leverel bos an distruyans ma ober an Duw gwrier. Ev a yll gul a'y edhomm py mater pynag a-ban wrug ev gul an nor, an ebron ha pup-tra eus ynna.

Gen.19:25 : « *Ev a dhistruis an sitys na, oll an plen ha oll an drigoryon a'n sitys, ha plansow an dor* ».

Pandr a yll triga yn tyller may koedh glaw a ven a loskvenen? Travyth, marnas karregi ha men a loskvenen hwath ena.

Gen.19:26 : « *Gwreg Lot a viras war-dhelergh, ha hi a dheuth ha bos delow a holan* ».

An mires war-dhelergh ma a wreg Lot a dhiskwa edrek ha bern gwithys rag an tyller milligys ma. Nys yw an stat brys ma da gans Duw hag ev a'n diskudh dre dreylya hy horf yn delow a holan, imaj a sterylita spyrysel dien.

Gen.19:27 : « *Abraham a sevis a-varr myttin, dhe mos dhe'n le mayth esa ev ow sevel a-rag an ARLOEDH* ».

Heb godhvoss an hwarvos a veu kowlwrys, Abraham a dheuth dhe derow Mamre le mayth omglewas ev y tri godriger.

Gen.19:28 : « *Ev a viras war-tu ha Sodom ha Gomorra, ha war oll tiredh an plen; hag otta, ev a welas mog ow sevel a'n dor, kepar ha mog forn* ».

An menydh yw observatori bryntin. Dhyworth an ughelder mayth usi ev, Abraham a dhomy'n an ranndir hag ev a woer ple'ma'n nans a Sodom ha Gomorra. Mars yw an dor y'n tyller hwath tan gwynn, yn ughelder y sev mog a garthus awos an sulf ha loskans oll an daffar kuntellys yn cita gans den. An tyller yw dampnys dhe an estherlder bys diwedh an bys. Ny yllir kavos marnas karregi, meyn, meyn sulf, ha holan, meur a holan a vynn gweres an dor dhe vos esther.

Gen.19:29 : « *Pan dhistruis Duw trevow an plen, ev a borthas kov a Abraham; hag ev a wrug dhe Lot diank a-dhiworth an distruyans, may hwrug ev dhe'n trevow mayth esa Lot trigys bos treylyes.* ».

Mater pur boesek yw hemma drefenn y dhiskwedhes dhyn Duw dhe sawya Lot unnsel rag plesya Abraham y was lel. Ytho, ny wrussa gasa y riprevya y dhewis rag an nans rych ha'y dreves podredhek. Ha hemma a afydh y vos sawys yn hwir dhiworth an pyth a hwarva dhe Sodom avel 'kolonnen drevesys dhiworth an tan', henn yw, namoy namna.

Gen.19:30 : « *Lot a asas Tsoar dhe'n ughelder, hag omsefydhas war an menydh, gans y dhiw vyrgh, rag own a'n jevo a driga yn Tsoar. Ev a drigas yn fow, ev ha'y dhiw vyrgh* ».

An edhom a'n **diberthans** a omdhiskwedh lemmyn yn kler dhe Lot. Hag ev yw neb a dhisput na worta yn Tsoar hag, kynth o 'byghan', yth esa ynwedh pobel dregynnus ha peghadow a-dherag Duw. Y'n keth prys, ev a wayn an menydh ha pell dhe neb konfort a drigas gans y dhiw vyrgh yn fow, henn yw, harber saw naturel profys gans kreashyon Duw.

Gen.19:31 : « *An henna a leveris d'an yowynka: Agan tas yw koth; ha nyns eus den vyth y'n pow ma dhe dhos dhyn ni, herwydh usadow oll an powyow.* ».

Nyns eus travyth a-dro dhe'n tolow gwrys gans diw vyrgh Lot. Aga furneth yw justifiys ha prevys gans Duw drefenn i dhe oberi rag ri henedh dh'aga thas. Heb an furneth ma, an towl a via avoutrek.

Gen.19:32 : « *Deus, gwren eva gwin dh'agan tas, ha koska ganso, may hwithyllen gwitha has agan tas* ».

Gen.19:33 : « *Ytho i a wrug dhe'ga tas eva gwin an nos na; ha'n kottha eth dhe goska gans hy thas: ny wodhva pan wrug hi koska, na pan wrug hi sevel* ».

Gen.19:34 : « *An nessa dydh, an kottha a leveris dhe'n yowynka: Otta, my re goskas gans ow thas nyhewer; gwren eva gwin dhodho arta haneth, ha ke dhe goska ganso, may hwithryn ni has agan tas* ».

Gen.19:35 : « *I a wrug dhe aga thas eva gwin arta an nos na; ha'n yowynka eth dhe wrowedha ganso: ny wodhva pan wrowedhas, na pan sevis* ».

An andhyskans leun a Lot y'n gwrians ma a re dhe'n ober imaj a hasans gweythresek usys rag enevales ha tus y'gan termyn diwettha. Nyns eus hwithrans vyth a blesour ha nyns yw an dra moy chokyans ages parowans breder ha hwerydh yn dalleth an dus.

Gen.19:36 : « *An dhiw vyrgh a Lot eth ha bos gans flogh dhyworth aga thas* ».

Yma kwaliteow arbennik a omrians yn an dhiw vyrgh ma a Lot, owth oberi rag enor aga thas. Avel mammow heb gour, i a vynn maga aga flogh aga honan, heb tas aswonny, hag ytho i a omvynn forsakya demmedhyans ha kowethyans.

Gen.19:37 : « *An kottha a dhineythis mab, ha hi a'n henwis Moab: ev yw tas an Moabysi bys y'n jydh hedhyw* ».

Gen.19:38 : « *An vyghanna a dhineythis maw ynwedh, ha'y henwel Ben Ammi: ev yw tas an Ammonityon bys y'n jydh hedhyw* ».

Yma kampoell yn profoesans Daniel 11:41 a-dro dhe dhescendoryon an dhew vab: « *Ev a wra entra y'n pow tekka, ha lies a goedh; mes Edom, **Moab**, ha pennsevikyon mebyon **Ammon** a vydh delivrys a'y dhorn* ». Ytho, kevrenn gigekek ha spyrysel a wra junya an descendoryon ma dhe Ysrael, selys war Abraham, gwreydhenn wosa Heber a'n pobel Ebrow. Mes an gwreydhennow kemmyn ma a wra kennertha kedrynn ha sevel an descendoryon ma erbynn kenedhel Ysrael. Yn Sofonia 2:8 ha 9, Duw a wra profoesa drog pythow rag Moab ha

fleghes Ammon: « *My re glewas despityans Moab ha blasfemi mebyon Ammon, pan wrussons despitya ow fobel hag omdhrehevel yn goethus erbynn y oryon. Rakhenna, dell vewav! yn-medh an ARLOEDH a luyow, Duw Ysrael, Moab a vydh kepar ha Sodom, ha mebyon Ammon kepar ha Gomorra, tyller kudhys a drenken, bal hoelan, difeyth bys vykken; remenant ow fobel a wra aga preydhi, remenant ow kenedhel a wra aga ferchenna.* ».

Hemma a brov bos bennath Duw war Abraham yn unnik, ha na veu kevrenys gans y vreder genys a'n keth tas, Terah. Mar kavas Lot dygthyans dhyworth ensampel Abraham, ny vydh y dhescendans genys a'y dhiw myrgh yn kettella.

Genesys 20

An dibarth dre studh profoes Duw

Ow tasvysya an hwarvedhyans gans Faro derivys yn Genesys 12, Abraham a dhiskwedh y wreg Sara avel y hwoer dhe Abimelek, myghtern Gerar (Palestina an eur ma ogas dhe Gaza). Arta, gorthyp Duw orth y gessydhya a'n gwra diskudha bos gour Sara y brofoes. Galloes hag own Abraham a omles y'n tir oll.

Genèse 21

An dibarth a'n lel ha'n anel

An **dibarth** dre sakrifis an pyth a gerir

Gen.21:1 : « *Ha YaHWéH a vysytyas Sarah kepar dell lavarsa, ha YaHWéH a wrug dhe Sarah kepar dell lavarsa.* »

Y'n vysytyans ma, Duw a worfenn skorter Sarah dres termyn hir.

Gen.21:2 : « *Ha Sara a omdhegyas, ha dineythi dhe Abraham mab yn y henys, y'n termyn ervys may kewssa Duw orto.* »

Esa.55:11 a'n afydh : « *Yndella yw ow ger, a dheu a'm ganow: ny dhehwel dhymm heb effeyth, heb gul ow bodh ha kowlwul ow thowl* » ; ambos dhe Abraham yw synsys, ytho an vers yw justifiys. An maw a dheu dhe'n bys wosa Duw dhe dhargana y enesigeth. An Bibell a'n diskwa avel 'mab an ambos', hag a wra a Ysak patron profetek a 'Vab Duw' messianek : Yesu.

Gen.21:3 : « *Hag Abraham a elwis hanow y vab a veu genys dhodho, a dhineythi Sara dhodho, Ysak.* »

An hanow Ysak a styr: ev a hwerth. Abraham ha Sara a hwarthas aga dew pan glewsons Duw ow derivas a-dro dh'aga mab a dho. Mar kwrello hwerthin lowena bos positivel, nyns yw hwerthin skornus. Yn hwir, yth esa an keth gorthyp gans an dhew bries, ow pos viktyms a ragvreusow denel. Rag i a hwerthis ow tybi a-dro dhe'n gorthybow denel a'ga herenta. A-dhia an liv, termyn bewnans re lehas yn feur ha dhe dus, bloodh kans a verk kottha gyllys pell; an pyth may hwaytyir boghes traow a'n bywnans. Mes an oes a styr travyth yn kever keskelm gans Duw an gwrier, neb a sett finwedhow dhe bup-tra. Hag Abraham a'n diskudh yn y brofans hag ev a dhegemmer, dre Dhuw, rychys, enor, ha tadeth, y'n prys ma, legitym.

Gen.21:4 : « *Hag Abraham a droghas Ysak, y vab, yn eth dydh, dell worhemmynsa Duw dhodho.* »

Yn y dro, an mab legitym yw troghys. Arghadow Duw yw obayes.

Gen.21:5 : « *Hag Abraham o kans bloedh pan veu Ysak, y vab, genys dhodho.* »

An dra yw merkyl, mes nyns yw mar nyns yw kehevelys orth an normys kyns-an-liv.

Gen.21:6 : « *Hag yn-medh Sara: Duw re ros dhymm kawgh hwerthin; piwpynag a'n klewvydh a hwerth genev vy.* »

Sarah a wel an studh dhe vos hwarthus drefenn hi dhe vos denel ha godhevel rag breusyansow denel. Mes an hwans ma dhe hwerthin a dhastew ynwedh a lowena nag o gwaytyes. Kepar ha hy gour Abraham, hi a gav an galloes dhe dhineythi orth oes may nyns yw an dra na dhismygyadow war-lergh komposter denel.

Gen.21:7 : « *Hag yn-medh hi: Piw a lavarsa dhe Abraham: Sara a vagh mebyon? Rag my re dhineythis dhodho mab yn y gothni.* »

An dra yw gwir dres eghen ha gwyrvys yn tien. Ow mires orth an geryow ma a Sara war dowlen profosek, ni a yll gweles yn Isaac, an mab a dhargan an kevambos nowydh yn Krist, ha Ismael a dhargan mab an kynsa kevambos. Dre y nagh a Grist Yesu, an mab naturel ma genys war-lergh an kig dre arwoedh an trodregghyans a vydh skonys gans Duw rag faver an mab kristyon dewisys dre fordh an fydh. Kepar hag Isaac, an Krist fondyer an kevambos nowydh a wra dos ha bos genys yn gwyrvys dhe dhiskwedhes ha dhe worthrepresya Duw yn semlans denel. Y'n kontrari, Ismael yw konsevys yn tien war selow kigek ha kevambosow stroth denel.

Gen.21:8 : « *Ha'n flogh a devis, hag a veu didhennys; hag Abraham a wrug kevywi meur an jydh may feu Ysak didhennys.* »

An babi a veu magys orth an vronn a dheu ha bos den yowynk, hag dhe Abraham an tas, yma devedhyans leun a ambosow ha lowender a wra ev solempnya gans joy.

Gen.21:9 : « *Ha Sara a welas mab Agar, an Ejyptianes, ow hwartha, neb re dhineythis dhe Abraham; ha hi a leveris dhe Abraham:* »

Yn hwir, an hwarth a gemmer le meur yn bewnans an bar benygys. An kas hag an genver Ismael orth Isaac, an mab legitimacy, a'n led d'hwatha yn y gever. Rag Sarah, an or a'n pyth a yll godhevel yw drehedhys: wosa hwarth an vamm y teu hwarth an mab; re yw.

Gen.21:10 : « *Chas an wasses ma ha'y mab; rag ny wra mab an wasses ma erita gen ow mab, gen Isaac.* »

Y hyllir konvedhes sorr Sara mes mirewgh genev vy ughella. Sara a dhargan an anwiwder a'n kynsa kevambos na wra erita gans an re dewisys a'n nowydh, selys, hi, war fydh yn ewnder Krist Yesu.

Gen.21:11 : « *Ha henn o pur dhrog yn dewlagas Abraham, drefenn y vab.* »

Ny wrug Abraham omdhegi avel Sara drefenn y omglywyansow dhe vos rynnys ynter y dhew vab. Genys Isaac ny dhistru an 14 blydhen a gerensa a'n kelmi orth Ismael.

Gen.21:12 : « *Ha Duw a leveris dhe Abraham: Na vo drog dhe'th lagasow a-barth an flogh, na a-barth dha vaghteth. Yn pup-tra a leveris Sarah dhis, klew hy lev: rag yn Ysak y fydh henwys has dhis.* »

Y'n messaj ma, Duw a bare Abraham dhe dhegemmeres diberthans Ysmael, y vab kottha. An **diberth**ma yw yn towl profosek Duw; drefenn ev dhe brofoesa fyll an kynsa kevambos moesek. Yn konfort, yn Ysak, Ev a wra palshe y dhescendants. Ha kowlwrians an ger Duw ma a vydh dre fondyans an kevambos nowydh may fydh an « dewisys » a vydh « gelwys » dre messaj aweyl heb diwedh Duw yn Yesu-Krist.

Ytho, yn paradoksal, Ysak a vydh hendas a'n kynsa kevambos ha dre vras yn Yakob, y vab herwydh an kig ha'n arwodh a'n trodregghyans, Ysrael Duw a vydh selys war y selvennow. Mes an paradoks yw bos an keth Ysak ow profoesa dyskansow yn unnsel a-dro dhe'n kevambos nowydh yn Krist.

Gen.21:13 : « *Ha my a wra ynwedh gul mab an vaghteth dhe dhos ha bos kenedhel, rag dha has yw ev.* »

Yma Ismael avel hendas lies pobel yn howldrevel an bys. Bys pan omdhiskwedhas Krist rag y venystri selwel war an nor, an legitimita spyrysel a veu dhe dhisow an dhew vab ma dhe Abraham yn unnsel. Yth esa an bys howlsedhes ow triga yn lies furv a baganeth, heb godhvos bosva an Duw meur kreator.

Gen.21:14 : « *Hag Abraham a sevis a-varr y'n myttin, hag ev a gemmeras bara ha pod a dhowr, ha'ga ri dhe Hagar, orth aga gorra war hy skoedh, hag ev a ros an flogh dhedhi, ha'y dannvon dhe-ves. Hag hi eth yn-kerdh, ha gwandra yn gwylvos Beer-Sheba.* »

Yth omsettyans Duw re gonfortyas Abraham. Ev a woer bos Duw y honan ow mires war Hagar hag Ismael hag ev a akord dhe **omdhibarth** anedha, drefenn ev dhe fydhya yn Duw dh'aga gwitha ha'ga hembronk. Rag ev y honan re beu gwithys ha hembronkys ganso bys ena.

Gen.21:15 : « *Ha pan veu gyllys an dower y'n sagh, hi a dewlis an flogh yn-dann onan a'n pryskennow.* »

Yn gwylvos Beër-Shéba, an dower kemmerys yw devnydhys yn skon ha heb dower, Agar ny wel marnas ankow avel diwedh rag hy studh trist.

Gen.21:16 : « *hi eth ha bos a-rag, orth pellder gwarek; rag hi a leveris, 'Na weliv an flogh ow merwel.' Hag yth esa a-rag, hag hi a dhrehevis hy lev ha oela.* »

Y'n studh euthyk ma, rag an nessa prys, Agar a dhinewth hy dagrow a-rag fas Duw.

Gen.21:17 : « *Ha Duw a glewas lev an flogh, hag El Duw a elwis Agar yn-mes a'n nevow, ha leverel dhedhi: Pyth eus genes, Agar? Na borth own, rag Duw re glewas lev an flogh, le mayth usi ev.* »

Ha rag an nessa prys, Duw a wra omvetya ha kewsel orti rag hy gonfortya.

Gen.21:18 : « *Sav, drehev an flogh ha'y gemmeres yn dha dhorn; rag my a wra dhodho dos ha bos kenedhel veur.* »

My a'n kovha, an flogh Ismael yw den yowynk a 15 dhe 17 bloodh, mes nyns yw ev avel flogh gorrys yn-dann y vamm Agar ha'n dhew nyns eus dhedha dower dhe eva namoy. Duw a vynn orth hi skoodhya y mab drefenn bos destn galloesek dhodho.

Gen.21:19 : « *Ha Duw a igoras hy dewlagas, ha hi a welas puth a dhowr; ha hi eth ha lenwel an sagh a dhowr, ha diwoska an flogh.* »

Fruth wyrder po na, an puth ma a dhowr a omdhiskwedh y'n prys res dhe ri dhe Agar ha'y mab blas a vewa. Hag i a dhevedh aga bewnans dhe'n Gwrier galloesek a igor po a dhege golok ha skians a'n traow.

Gen.21:20 : « *Ha Duw a veu gans an flogh, hag ev a devis, hag a drigas y'n gwylvos ha dos ha bos tenner gwarek.* »

Nyns o an gwylvos gwag ytho a-ban yth esa Ismael ow helghya enevales a ladha gans y warek rag aga dybri.

Gen.21:21 : « *Hag ev a drigas yn gwylvos Paran; ha'y vamm a gemmeras dhodho benyn a bow Ejyp.* »

Ytho, an keverester ynter an Ysmaelysi ha'n Ejiptianys a wra krevhe, hag yn termyn, an kesstrif Ismael erbynn Ysak a wra tevi bys y'n jevo eskerens naturel bys vykken.

Gen.21:22 : « *Hag y hwarva, y'n termyn na, Abimelek ha Pikol, hembrenkyas y lu, a gewsis orth Abraham, ow leverel; Duw yw genes yn pup-tra a wredh.* »

An prevyansow kenys dre dhisqwedhyans Sarah avel y hwoer, taklow derivys yn Gen.20, re dhyskas dhe Abimelek bos Abraham profoes Duw. Yma ev ow perthi own ha own lemmyn.

Gen.21:23 : « *Ha lemmyn, re wrell'ta dos warnav omma, dre Dhuw, na wredh falshwarth na dhymmo vy, na dhe'm flegthes, na dhe'm gor-flegthes: herwydh an kuvder a wrugavy dhis, ty a wra dhymmo vy ha dhe'n tir mayth es'ta trigys ynno.* »

Ny vynn Abimelek bos vyktym a doellow Abraham namoy ha hwans a'n jeves a gavoës ambosow krev ha diwysyk a gevambos kres.

Gen.21:24 : «*Hag Abraham a leveris: My a'n to.* »

Nyns eus drogvodh vyth dhe Abraham a-dro dhe Abimelek, hag ytho ev a yll ri y akord dhe'n kevambos ma.

Gen.21:25 : «*Hag Abraham a gewsis orth Abimelek a-dro dhe fenten dowr a veu kemmerys gans gwasow Abimelek dre nerth.* »

Gen.21:26 : «*Hag Abimelek a leveris: Ny wonn piw a wrug an dra ma, ha ty ny leveris dhymm, ha ny glewis vy anodho bys hedhyw.* »

Gen.21:27 : «*Hag Abraham a gemmeras bestes byghan ha bras, ha'ga ri dhe Abimelek, hag i a wrug kevambos, an dhew anedha.* »

Gen.21:28 : «*Hag Abraham a worras a-denewen seyth eyn yowynk a'n flokk;*»

An dewis gwrys gans Abraham a 'seyth eyn' a dhiskwa y gowethyans gans an Duw gwrier hag ev a vynn y junya gans y ober. Abraham re settas yn pow estren mes ev a vynn bos frut y lavur y berchennogeth.

Gen.21:29 : «*hag Abimelek a leveris dhe Abraham: Pyth yw an seyth eyn yowynk ma re wrussys aga gorra a-denewen?* »

Gen.21:30 : «*Hag ev a worthybis: Yma dha gemmeres a'm leuv an seyth eyn yowynk ma, rag bos dhymm dustuni my dhe balas an puth ma.* »

Gen.21:31 : «*Rakhenna y feu henwys an tyller na Beer-Sheba, drefenn i dhe li ena, an dhew.* »

An puth a'n disput a veu henwys gans an ger 'shéba' hag yw gwreydhen an niver 'seyth' yn Ebrow, hag a welir ynwedh y'n ger 'schabbat' a dhispleg an seythves dydh, agan dy'Sul sanshes dhe bowes seythunyek gans Duw a-dhia dalleth y wrans dor. Dhe witha kov a'n kevambos ma, an puth a veu henwys yndella 'an puth a'n seyth'.

Gen.21:32 : «*Hag i a wrug kevambos yn Beër-Shéba. Hag Abimélec a sevis, ha Picol, hembrenkyas y lu, hag i a dhehwelis dhe bow an Filistyns.* »

Gen.21:33 : «*Hag Abraham a blansas tamarisk yn Beër-Shéba; hag ena ev a elwis hanow YaHWÉH, Duw heb worfenn.* »

Gen.21:34 : «*Hag Abraham a drigas termyn hir yn pow an Filistys.* »

Duw re dharganas y was yn kedhlow a gres ha koselder.

Genesys 22

An dibarth yntra an tas ha'n mab unnik offrynnys

An kapten ma 22 a dhiskwedh an them profosek a Grist offrynnys yn sakrifis gans Duw avel Tas. Ev a sett an pennrewl a selwyans pareusys yn-dann gel gans Duw a-dhia dalleth y ervirans dhe wruthyl a-dal dhodho tus rydh, skentel hag omrewlek. An sakrifis ma a vydh an pris dhe dhellya rag kavas dasdhevedhyans a gerensa dhyworth y greaduryon. An re dewisys a vydh an re a worthypas dhe waytyans Duw yn tien rydhses dewis.

Gen.22:1 : «*Wosa an taklow ma, Duw a brovyas Abraham, hag yn-medh ev: Abraham! Hag ev a worthybis: Ottavy!* »

Abraham yw pur obayadow dhe Dhuw, mes bys py le y hyll an obayans ma mos? Duw a woer an gorthyp seulabrys, mes res yw dhe Abraham gasa a-dhelergh, yn dustuni dhe oll an re dewisys, prov konkret a'y obayans ensampel a wra y vos mar dewwi a gerensa y Dhuw, neb a'n gwra patriark may fydh y dhiyskynnys solempnys dre enesigeth Krist Yesu.

Gen.22:2 : « Duw a leveris: Kemmer dha vab, dha unnik, an huni a gerydh, Ysak; ke dhe bow Morija, hag ena offr yn leskoberth war onan a'n menydhchow a lavarav dhis.»

Duw a wask yn folonjedhek war an pyth a wra pystiga, ogas d'an dorrva rag an den koth ma moy ages kans bloedh. Duw re ros dhodho dre varth an joy a gavoës mab genys anodho ha Sara y wreg lagha. Ytho, ev a vynn kudha orth y dus an govynn ankoth a Dhuw: « Offr dha vab unnik avel sakrifis ». Ha'n gorthyp positif a Abraham a'n jevydh rag oll an bys sewyow heb diwedh. Rag, wosa Abraham dhe vos pes da ri y vab, Duw y honan ny yll forsakya y dowl selwyek namoy; mar kalla y brederi y forsakya.

Drehevyn an pyth yw posek y'n manylyon: « war onan a'n menydhchow a lavarav dhis ». An tyller ma yw ordenys dhe dhegemmeres goes Krist.

Gen.22:3 : « Abraham a sevis a-varr myttin, a dhegeas y asen, hag a gemmeras ganso diw was ha'y vab Ysak. Ev a folsas prenn rag an offrynn-leski, hag eth dhe'n tyller may leveris Duw dhodho. »

Abraham a ervirys dhe obaya dhe'n gorhemmynn euthyk ma, gans galar yn y golonn, hag ev a dharas an paryans a'n seremonya goesek ordenys gans Duw.

Gen.22:4 : «An tressa dydh, Abraham, ow sevel y dhewlagas, a welas an tyller a-bell.»

Pow Morija yw tri dydh a gerdh dhyworth an tyller mayth esa trigys.

Gen.22:5 : «Hag yn-medh Abraham dh'y wesyon: Gortewgh omma gans an asen; my ha'n yonker a wra mos bys ena dhe wordhya, ha ni a dhehweles dhywgh hwi.»

An gwrians euthyk a wra ev y wul nys eus edhom dhodho a dhustunioryon. Ev a **diberth** ytho a'y dhew was a dal gortos y dhehweles.

Gen.22:6 : « Abraham a gemmeras an prenn rag an offrynn-leskys, y gorras war y vab Izaak, ha doen yn y dhorn an tan ha'n kollel. Hag i a gerdhas aga dew warbarth. »

Y'n skeus profosek ma, kepar dell vedh Krist ow toen an « patibulum » poes may fydh y dhewdhorn kentrys, yma Izaak kargys a'n prenn a wra leski y gorf offrynnys.

Gen.22:7 : « Ena Ysak, ow kewsel orth Abraham, y das, a leveris: Ow thas! Hag ev a worthybis: Ottavy, ow mab! Ysak a besyas: Ottomma an tan ha'n prenn; mes ple'ma an oen rag an offrynn-leskys? »

Ysak re welas lies offrynn kryjyk hag yma gwir reson dhodho bos sowdhenys gans fowt an eneval a dal bos sakrifiys.

Gen.22:8 : « Abraham a worthybis: Ow mab, Duw a brov y honan an oen rag an offrynn-leskys. Hag i a gerdhas aga dew war-barth. »

An gorthyp ma a Abraham a veu awenys yn tidro gans Duw drefen y vos profosek yn teg an sakrifis bras a wra Duw offrynn dre omri dhe'n grows yn kig denel, ow provia yndella edhom an re dewisys a beghoryon a Selwyas effeythus ha gwiryon yn perfeythter duwol. Mes Abraham, ev y honan, ny wel an termyn a dheu selwyek ma, an rol ma a Grist Selwyas profoesys gans an eneval sakrifiys dhe YaHWÉH, an Duw galloesek oll a wrüg gul pup-tra. Ragdho ev, an gorthyp ma a'n gas dhe gavoës termyn, mar bell dell vir gans euth an drogober a wra ev bos kedhys y wul.

Gen.22:9 : « Pan wrussons i dos dhe'n tyller may leveris Duw dhodho, Abraham a dhrehevis alter ena, ha restra an prenn. Ev a gelmys y vab Ysak, ha'y worra war an alter, a-ugh an prenn. »

Truedh rag Abraham a-rag an alter, nys eus fordh vyth dhe gudha dhe Ysak y vos ev y honna a vydh oen an sakrifis. Mar kwrug an tas Abraham omdhiskwedhes marthus y'n omgemeryans anusadow ma, omdhegyans kosel Ysak yw hevelep dhe'n pyth a vydh Yesu-Krist yn y dermyn y honan: marthus yn y obayans ha'y omri.

Gen.22:10 : « Ena Abram a ystynnas y dhorn ha kemmeres an kollel rag ladha y vab. »

Merkyewgh bos Duw ow kortos bys y'n diwettha pols kyns gul y'n assayans rag ri gwir werth ha gwirder dhe dustuni y re etholys. An « *kollel yn y dhorn* »; nyns eus namoy dhe wul saw ladha Ysak kepar ha'n deves pals re beu offrynnys kyns.

Gen.22:11 : « *Ena eledh YaHWéH a'n gelwis dhyworth an nevow, ha leverel: Abraham! Abraham! Hag ev a worthybis: Ottavy!* »

Diskwedhyans a fydh gostydh Abraham re beu gwrys ha kowlwrys yn perfydh. Duw a worfen an prevyans an den koth ha'y vab, mar dhelledh anedha hag y gerensa.

Drehev e, pub prys mayth yw gelwys gans Duw po gans y vab, Abraham a worthybis pup-prys ow leverel: « *Ottavy!* ». An gorthyp spontanek ma a dheu dhyworto ha dustunia y natur hel ha igerys dhe'y gentrevrek. Dres henna, y tifun a attitys Adam pan veu kemmerys yn pegh, owth omgudha dhiworth Duw, may feu Duw res dhodho leverel: « *Ple'ma'ta?* ».

Gen.22:12 : « *Yn-medh an el: Na worr dha leuv war an flogh ha na wra travyth dhodho; rag my a woer lemmyn ty dhe berthi own a Dhuw, ha na wruss'ta nagha dha vab, dha unnnik, dhymmo vy.* »

Gans diskwedhyans a'y fydh lel hag gostydh, Abraham a yll bos, a-dherag lagasow pub den ha bys diwedh an bys, diskwedhys avel patron a'n gwir fydh gans Duw, bys yn devedhyans Krist a wra y enkorfora yn turn yn perfeythter duw. Y'n patron ma a ostyans divlam, Abraham a dheuth ha bos an tas spyrysel a'n gwir gryjgyon selwys dre woes skoellys Yesu Krist. Y'n prov ma, Abraham re warias rann Duw an Tas a wra offrynna yn sakrifis gwir ha marwel, y vab unnnik henwys Yesu a Nazareth.

Gen.22:13 : « *Abraham a dhrehevis y dhewlagas, hag a welas a-dryv dhodho hordh synsys yn sperr dre y gern; hag Abraham eth ha kemmeres an hordh, ha'y offrynna yn offrynn leskys yn le y vab.* »

Y'n prys na, Abraham a yll konvedhes y hworthybow dhe Ysak, « *ow mab, Duw a brov y honan an oen rag an offrynn-leski* », re via awenys gans Duw, rag « *an oen* », yn hwir, « *an yonker hordh* », yw yn hwir « *darbarys* » gans Duw ha profys ganso. Merkewgh bos an enevales offrynnys dhe YaHWéH pup-prys gorow drefenn an charj ha'n maystri res dhe'n gour, an Adam gorow. An Krist dasprener a vydh, ynwedh, a'n reyth gorow.

Gen.22:14 : « *Abraham a ros dhe'n tyller ma an hanow YaHWéH Jiré. Rakhenna y leverir hedhyw: War venn YaHWéH y fydh gwelys.* »

An hanow « *YaHWéH Jiré* » a styr: YaHWéH a vydh gwelys. An adoptans a'n hanow ma yw gwir profoesans a dhargan y fydh gwelys an Duw meur anweladow a wra ynspira own hag euth yn appertyans denel le ownek, rag dri ha kavos selwyans an re etholys. Ha dalleth an hanow ma, offrynn Isaac avel sakrifis, a afydhyas gonis doriel « *Oen Duw a gemmer peghosow an bys* ». Ow kodhvos bern Duw rag y bris a daklow ha patronyow daswrys ha daswrys, yth yw gwirhaval ha ogas ha sur Abraham dhe offrynna y sakrifis y'n keth le may fydh Yesu krowsys 19 kansvledhen a-wosa, henn yw, orth troes menydh Golgotha, yn-mes a Yerusalem, an sita, saw unn termyn, sans.

Gen.22:15 : « *El YaHWéH a elwis Abraham an nessa prys yn-mes a'n nevow,* »

An prev ma euthyk a vydh an diwettha a wra Abraham godhav. Duw re gavas ynno an hendas gwiw patron a fydh gostydh, hag ev a'n deriv dhodho.

Gen.22:16 : « *hag yn-medh: My a'n ti dredhov ow honan, ger YaHWéH ! Drefenn ty dhe wul hemma, ha na wruss'ta nagha dha vab, dhe'n unnnik,* »

Duw a skoorth an geryow ma « *dha vab, dha unnnik* », rag i a dhargan y offrynn y'n termyn a dheu yn Yesu-Krist herwydh Yowann 3:16 : « *Duw a garas an bys mar vras, may ros y Mab unnik, may na dheffo ha bos distrays piwpynag a gryssso ynno, mes may kaffo bewnans heb diwedh* ».

Gen.22:17 : « *my a'th vennik ha my a dhrehav dha has, kepar ha ster an nev ha tewes an mor; ha'th has a wra perghenna yet y eskerens.* »

Warner! Bennath Abraham ny dheu dre eretons, yw ragdho y honan ha pub gour po benyn a'y dhiyskynnans a dal, yn aga thro, gwaynya bennath Duw. Rag Duw a ambos dhodho diyskynnans pals mes yn mysk an diyskynnans ma, ny vydh benniges marnas an re dewisys a wra oberi gans an keth lelder ha gostytter. Ty a yll ytho musura oll an anskians spyrysel a'n Yedhewon a wre krevya yn goethus bos mebyon Abraham ytho mebyon a dherivas eretons y vennathow. Yesu a's naghas orth aga diskwedhes meyn ha leverel y hyll Duw ri diyskynnans dhe Abraham dhyworth an re ma. Hag ev a ros dhedha avel tas, nyns o Abraham, mes an jowl.

Yn hy fethans a dir Kanaan, Josua a bew porth hy eskerens, ha'n kynsa sita dhe goedha o Yeriko. Wor'tiwedh, gans Duw, an syns dewisys a bew porth an eskar diwettha: « *Babylon Veur* » herwydh dyskansow divers diskwedhys yn Diskudhyans Yesu-Krist.

Gen.22:18 : « *Oll kenedhlow an nor **a vydh benniges** yn dha henedh, drefenn **ty re obayas** orth ow lev.* »

Yn hwir, yth yw « *oll kenedhlow an nor* », drefenn bos kummys an selwyans yn Krist profys dhe bub den, a bub orygin ha bub pobel. Mes res yw dhe'n kenedhlow ma ynwedh diskudha an lavarow divin diskwedhys dhe'n pobel Ebrow a dheuth yn-mes a bow Ejyp. An selwyans yn Krist yw kevys dre vennath dewblek Abraham ha'y dhiyskynnys yw an pobel Ebrow ha Yesu a Nazareth, henn yw Yesu-Krist.

Dymunys yw dhe weles yn ta, y'n vers ma, an bennath ha'y acheson: gostytter appresys gans Duw.

Gen.22:19: « *Abraham ow tehweles dh'y wesyon, i a sevis hag eth war-barth dhe Beer Sheba; rag Abraham a driga yn Beer Sheba.* »

Gen.22:20: « *Wosa an taklow ma, derivys veu dhe Abraham, ow leverel: Otta, Milka re dhineythys mebyon dhe Nahor, dha vroder:* »

An versow a sew a's teves an amkan a darbari an kevren gans « *Rebekka* » a wra dos ha bos an wreg dhewisys gans Duw rag Ysak, gostydh ha lel. Hi a vydh kemmerys a'n teylu ogas dhe Abraham yn diyskynnans y vroder Nahor.

Gen.22:21 : « *Uts, y gynsa-genys, Buz, y vroder, Kemuel, tas Aram,* »

Gen.22:22 : « *Kesed, Hazo, Pildash, Ydlaf ha Bethuel.* »

Gen.22:23 : « *Bethuel a dhineythas **Rebecca**. Ottomma an eth mab a dhineythas Milca dhe Nachor, broder Abraham.* »

Gen.22:24 : « *Y gordhores, henwys Réuma, a dhineythas ynwedh Thébach, Gaham, Tahasch ha Maaca.* ».

An kowlwrians a ambosow gwrys dhe Abraham

Gen.23 a dheriv mernans hag ynkleudhyans Sarah y wreg yn Hebron, yn mogh Macpela. Abraham a gemmer perghennogeth a le ynkleudhva war dir Kanaan ow kortos Duw dhe ri an tir dien dh'y dhiyskynnysi a-dro dhe 400 blydhen a-wosa.

Ynwedh, yn Gen.24, Abraham a with hwath rol Duw. Rag gwitha **separas** dhiworth poblw pagan leel, ev a wra dannvon y was dhe le pell, yn y deylu nes, rag kavoes gwreg rag y vab Ysak hag i a wra gasa Duw dhe dhewis yn aga le. Yn kettella, Duw a wra dewis an re dewisys a wra formya gwreg Krist, Mab Duw. Yn dewis ma, nyns eus rann dhe'n den drefen bos an dallethvos ha'n vreus dhe Dhuw. Dewis Duw yw perfydh, divlam ha effeythus, haval dhe Rebekka an wreg dewisys, kerensa, skentel ha teg hy fisent, ha dre vrassa, spyrysel ha lel; an perl a dal pub den spyrysel a vynn kemmeres gwreg hwilas.

Jacob hag Esau

A-wosa, herwydh Gen.25, Rebeka o anfowtus yn kynsa kepar ha Sara, gwreg Abram. An anfowtuster ma a dheuth drefenn an dhiw wreg dhe dhoen an henedh bennigys bys yn Krist, neb a veu formys gans Duw yn torr mowes wyryes henwys Maria. Yndella, linyeth towl selwyans Duw yw merkyes gans y oberow marthus. Ow kodhav an anfowtuster naturel ma, Rebeka a bysis YaHWÉH hag ev a ros dhedhi dew gevell ow omvatal yn hy thorr. Prederus, hi a wovynnas orth Duw yn kever an dra ma: *"Ha YaHWÉH a leveris dhodho : Diw genedhel yw yn dha dorr, ha diw bobel a wra omranna yn-mes a'th kolodhyon; onan a'n boblow ma a vydh kreffa ages y gila, ha'n brassa a vydh gostydh dhe'n byghanna.* » Hi a dhineyth dew gevell. Drefen y vlew tew, hag yth o ev oll « *rudh* », ytho an hanow « *Edom* » res dh'y dhiyskynnysi, an kottha yw henwys « *Esaü* », hanow a styr « *blewek* ». An yowynka yw gelwys « *Jacob* », hanow a styr: « *Traytour* ». Y'n eur ma, an dhew hanow a dhargan aga thybyansow. « *Blewek* » a werth y wir kottha dhe'n yowynka rag boes blasus a « *rudh* » henn yw, pys gell. Ev a werth an gwir kottha, drefen ev dhe vires isel orth y dalvosogeth ewn. Yn kontrari part, an spyrysel « *Traytour* » a hwans an titel ma nag yw hebri hepken, drefenn bennath Duw dhe vos kelmys ganso. « *Traytour* » yw eghenn an re freudhek a vynn dre nerth kemmeres gwlaskor nev ha Yesu a gewsis yn y gever. Ha pan welas an diwysygneth ma, kolonn Duw a veu lowenhes yn feur. Ytho, drog yw rag « *Blewek* » ha da yw rag « *Traytour* », drefen ev dhe dhos ha bos « *Ysrael* », dre ervirans Duw. Na vydydh toellys, nyns yw Yakob traytour kemmyn ha den a vri yw, drefen nyns eus ensampel arall bibelek a dhiskwa y ervirans dhe gavoës bennath Duw, hag yth yw yn unniver rag an amkan ma ev a « *toell* ». Ytho, ni a yll y hevelebi oll ha nev lel a vydh lowenhes. A-dro dhodho, Esau a'n jevo an bobel a « *Edom* », hanow a styr « *rudh* », a'n keth gwreydh ha styr hag Adam, an bobel ma a vydh eskar dhe Ysrael dell dharganas an profoesans duw.

My a lever an liw 'rudh' dhe verk an pegh, yn unnsel, y'n imajys profetek a'n towl selwel diskwedhys gans Duw ha'n kriter ma yw devnydhys, yn unnsel, dhe warioryon y dhistow, kepar ha 'Esau'. Y'n oesow tewl a'n Oesow Kres, yth esa tus ow ladha flegghikow rudh, synsys avel dyowl. Ytho, my a lever hemma, nyns yw an liw rudh ow kul den kemmyn peghuska ages an liw gell po melyn, rag an peghor yw aswonys dre y oberow drog a'y fydh. Ytho, yn unnsel, avel arwoedh, yth yw 'rudh', liw goes denel, arwoedh a begg, herwydh Esa.1:18: « *Dewgh ha disputyn! yn-medh YaHWÉH. Mars yw agas peghosow avel kogh, i a dheu gwynn avel an ergh; mars yns i **rudh** avel purpur, i a dheu ha bos avel gwlan.* » Yn kepar maner, yn y Dhiskwedhyans, y Revelasyon, Yesu a gelm an liw rudh d'n daffar denel a serv an jowl, po anvodhek po na, Satan an kynsa peghador a'n bewnans gwrys gans Duw;

ensamplys: an « *margh rudh* » a Disk.6:4, an « *dragon rudh po tan rudh* » a Disk.12:3, ha'n « *best kogh* » a Disk.17:3.

Lemmyn, wosa kavos an gwir a hendas, Jacob a wra, yn y dro, bewa eksperyansow bewnans a dhargan towlow Duw, avel diwedhyas Abraham.

Ev a asas y deylu dre own a sorr y vroder Esau, gans reson, herwydh Gen.27:24, rag ev re erviras y ladha, wosa kemmeres bennath y das ow merwel, 'toullys' dre doell a dheuth yn-mes a brys Rebeka y wreg. Y'n ladrans ma, an dhew hanow an gevell a dhiskwa aga poester. Rag, an 'Toulyer' a wrug devnydh a groghen vlewek dhe doula Isak, owth omwul y vroder kottha 'Blewek' dre natur. Tus spyrysel a omskoodh ha Rebeka o moy haval dhe Jacob ages dhe Esau. Y'n gwrians ma, Duw a naghys dewis denel ha kigek Isak, neb a blegya gans Esau an helghor a dhri kig helghys mayth o da ganso. Ha Duw a ros an gwir a hendas dhe neb yw gwiw dhodho: Jacob an Toulyer.

Ow tos dhe Laban, y ewntrew Aramek broder Rebeka, dhe oberi ragdho, Yago a gara Rachel an yowynka mes an tekka a'y vyrges. Ny wodhva ev bos, yn y vewnans gwir, Duw orth y wul profoes a dhegoel y dowl selwyans. Ytho, wosa 'seyth blydhen' a ober dhe gavoos y garadow Rachel, Laban a worras y vyrgh kottha 'Lea' ha'y ri dhodho avel gwreg. Rag kavoes ha demmedhi Rachel, res o dhodho oberi 'seyth blydhen' moy rag y ewntrew. Y'n prov ma, 'Yago' a dhargan an pyth a goedh dhe Dhuw godhav yn y dowl selwyans. Rag ev ynwedh a wra kynsa kevambos nag yw herwydh yeunes y golonn, drefen bos prov Ysrael kigek ha kenedhlek heb sewena ha gordhyans a dhelledh y dader. An iswask a'n 'Breusydhyon' ha'n 'myghternedh' a dhiwedh pup-prys yn tebel, kyn fo nebes unnsethow. Ha'n wreg desirys gwiw a'y ger, ny's kyv marnas yn nessa kevambos wosa diskwedhes y ger ha dismygi y dowl selwyans yn menystrans Yesu-Krist; y dhyskas, y vernans, ha'y dhasserghyans. Merk yn ta bos an dewisyow denel ha duwiek treylyes yn tien. An garadow dhe Yago yw Rachel an anvleusek, mes an garadow dhe Dhuw yw Lea an askorrhek. Ow ri dhe Yago, yn kynsa, Lea avel gwreg, Duw a wra dhe'y brofoes godhav an sowdhan a goedh dhedha, aga dew, yn aga kynsa kevambos. Y'n prov ma, Duw a dhargan y vedha y gynsa kevambos fyllans euthek. Ha nagh an Messyas Yesu gans y dhiyskynnysy re afydhyas an messaj profosek ma. Lea nag o an garadow dewisys gans an gour yw imaj a dhargan an re dewisys a'n kevambos nowydh a dheuth a'n kenedhlow, a vewas termyn hir yn anvodhvos a vos Duw unnsel an gwrier. Byttegyns, natur askorrhek Lea a dharganas kevambos a dhre lies frut dhe wordhyans Duw. Hag Ysay 54:1 a afydh, ow leverel: '*Lowenha, anvap, ty na dhineyth namoy! Dyll dha lowena ha dha joy, ty na'th eus namoy gloes! Rag mebyon an forsakys a vydh moy es mebyon an onan yw demedhys, yn-medh an ARLOEDH.* ». Omma yw an forsakys profoesa, dre Leah, an kevambos nowydh, ha'n onan o demedhys, dre Rachel, an kevambos hebrow koth.

Jacob a dheu ha bos Ysrael

Ow kwitya Laban rych ha sewenus, Jacob ha'n re usi dhodho a dhehwel dh'y vroder Esau, may ma own dhodho a'y sorr gwirvosek. Unn nos, Duw a omdhiskwedh dhodho hag i a omladh an eyl orth y gila bys yn bora. Duw a'n goli wor'tiwedh yn y glun ha leverel dhodho y fydh henwys a-lemmyn « Ysrael », drefenn ev dhe fethya Duw ha tus. Y'n berthans ma, Duw a vynnas diskwedhes imaj a enev Jacob owth omladh yn y gas battle a fydh. Henwys gans Duw Ysrael, ev a gavy an pyth a vynnas ha hwilas yn ter: y vennath gans Duw. Bennath Abraham yn Isaac a gemmeras furv dre formyans Ysrael kigek, selys war Jacob devedhys Ysrael, a dheu yn skon ha bos kenedhel ownek, wosa gasans Ejyp geth. Gras Duw re bareusas Esau, ha'n dhew vroder a omgavas yn kres ha lowena.

Gans y dhiw wreg ha'ga diw vagteth, Yowak a dheuth ha bos tas dhe 12 mab hag unn myrgh yn unnsel. Heb eghenn yn kynsa kepar ha Sarai ha Rebeka, mes idolatriek, Rachel a gavas dew flogh dhiworth Duw, Yosep an kottha ha Benjamin an yowynka. Hi a verwis ow

tineythi hy nessa flogh. Ytho hi a ragdharogas diwedh an kynsa kevambos a wra hedhi gans dalleth an nowydh selys war woes prenu Yesu-Krist. Mes yn nessa devnydh, an droktraow marwel ma a ragdharogas finwel y reowysi a vydh selwys dre y ympynyans lowen pan dhehwel ev yn y furv dhywyk splann avel Myghal Yesu-Krist. An chanj ma yn studh an re dewisys diwettha yw ragdharogys dre janj hanow an flogh gelwys « *Ben-Oni* » po, « mab ow galar », gans an vamm ow merwel, yw henwys arta gans Yakob, an tas, « *Benjamin* » po, « mab a'n ewn » (tu ewn) po, mab benniges. Y'n keth fordh, yn Matt.25:33, Yesu-Krist a worr « *y dheves a'y barth deghow ha'n gever a'y barth kledh* ». An hanow ma « *Benjamin* » a veu dewisys gans Duw, unnsel rag y dowl profetek, ytho ragon ni, rag dhe Yakob nyns esa meur a styr dhodho; ha dhe Dhuw, Rachel eylelsi ny dhervia an deskrifans a « *deghow* ». An taklow ma a-dro dhe dhiwedh an bys yw displegys yn styryansow Apo.7:8.

An Joseph marthus

Yn istori Ysrael, an rol a ros Duw dhe Joseph a wra y ledya dhe drevetha y vreder, neb, serrys gans y lordeneth spyrysel, a'n gwerth dhe varc'hadoryon arabek. Yn Ejyp, y onest hag y lelder a wra y vos meur y bris, mes gwreg y vester ow mynnes y dhomhwel, hag ev dhe sevel er hy bynn, Joseph a wra dos ha bos yn prison. Ena, ow styrya hunrosow, an hwarvosow a wra y ledya dhe'n ughella gradh yn-dann an Faro: Kynsa Vesir. An ughelder ma a worr war y ro profosek kepar ha Daniel wosa ev. An ro ma a wra y vos meur y bris gans an Faro hag a'n kummys Ejyp dhodho. Orth penn divoetter, breder Yakob a wra mos dhe Ejyp hag ena, Joseph a wra omvones gans y vreder drog. Yakob ha Benjamin a wra junya orta hag yndella an Ebrowyon a wra triga yn Ejyp yn ranndir Gosen.

An Exodus ha Moyses lel

Yn kethneth, an Ebrowyon a gavas yn Moyses, an flogh Ebrow hag a styr y hanow 'selwys a'n dowrow', a'n Nil, megys ha degemmerys gans myrgh Faro, an deliverer pareusys gans Duw.

Ha'n ambosow aga kethneth ow tevi kales ha bras, rag gwitha Ebrow, Moyses a ladhas Ejiptian, hag ev a fias yn-mes a Ejyp. Y vyaj a'n hembronkas dhe Midyan, yn Arabia Saudi mayth esa trigys diyskynnys Abraham ha Ketura y nessa gwreg, demedhys wosa mernans Sara. Ow temedhi Sefora, myrgh hena y hwegter Jethro, 40 bledhen a-wosa, Moyses a dheuth erbynn Duw ow pugelya y flokk war-tu ha menydh Horeb. An gwrier a omdhiskwedhas dhodho yn furv pryskenn ow leski mes heb bos devnydhys. Ev a dhiskleryas y dowl rag Ysrael ha'y dannvon dhe Ejyp dhe ledya gasa y bobel.

Deg plagh a vydh res dhe worhemmyrna Faro dhe asa y gethyon drudh dhe vos yn rydh. Mes an degves a gemmer profosekta a vri. Rag Duw a ladh kynsa-genys oll Ejyp, tus ha bestes. Ha'n keth jydh, an Ebrowyon a solempnya an kynsa Pask yn aga istori. An Pask a brofoesas mernans an Messyas Yesu, an « *kynsa-genys* » ha « *Oen Duw* » pur ha heb defowt offrynnys avel « *an oen* » offrynnys dhe'n jydh a dhiberth Ejyp. Wosa offrynn Ysak govynnys gans Duw dhe Abraham, Pask an diberth a Ejyp yw an nessa derivas profosek a vernans an Messyas (Unyntys) Yesu, y'n termow Grek, Yesu Krist. An diberth a Ejyp a veu kowlwys y'n 14^{ves} dydh a'n kynsa mis a'n vledhen, a-dro dhe'n 15^{ves} kansblydhen kyns agan oes, a-dro dhe 2500 blydhen wosa pegh Eva hag Adam. An niverow ma a afydh an termyn a « 400 blydhen » a'n « *peswar henedh* » res dhe Dhuw yn termyn dhe'n Amorysi, trigoryon pow Kanan.

An goeth ha spyrys rebellek Faro a wra disomdhes gans y lu yn dowrow an 'mor rudh' a gav y styr yndella, drefen igeri rag gasa an Ebrowyon entra pow Arabia Saudi, dre benn

dyghow barth Ejyp. Owth avoydya Midyan, Duw a wra hembronk y bobel dre an gwylvos war-tu ha menydh Sinay may hwra profya y lagha 'an deg gorhemmynn'. A-rag an unn Duw gwir, Ysrael yw lemmyn kenedh dyskys res yw dhodho y brevi. Yn kever henna, Moyses yw gelwys dhodho, war venydh Sinay ha Duw a'n gwith yndella dres 40 dydh ha nos. Ev a re dhodho an dhew leghenn a'n lagha gravys gans y vys divin. Yn kamp an bobel Ebrow, fowt Moyses a hir dermyn a wra favera spyrysion rebellek a wra gwask war Aron ha wor'tiwedh gul dhodho akceptya teudhi ha moldya '*leugh owr*'. An provans ma a wra konkludya, ynno y honan, an fara tus rebellyek a-dreus oll an oesow a-dhyworth Duw. Aga nagh a omri d'y awtorita a's led dhe dewis doutya y vosva. Ha ny wra lies kessydhyans Duw chanjya travyth. Wosa an 40 dydh ha nosow a brevyans ma, own a'n kewri a Ganaan a wra dampnya an bobel dhe wandrya y'n difeyth dre 40 blydhen ha, yn unnsel a'n henedh brevyes ma, Yoshua ha Caleb a wra gallos entra yn tir ambosys Duw a-dro dhe 2540 a-dhyworth pegh Adam.

An karakterow a-vri yn hwedhel Genesis yw gwarioryon yn gwari re beu ordenys gans an Duw kreator. Pubonan anedha a dhelivr, po rag porpos profosek po na, dyskans, ha'n tybyans ma a wari re beu afydhys gans an abostol Powl, ow leverel yn 1 Kor.4:9: « *Rag Duw, dell hevel dhymm, re'gan gwrug, abesteli, an diwettha a'n dus, tus gablus dhe vernans yn neb fordh, a-ban veu ni diskwedhys dhe'n bys, dhe'n eledh ha dhe dus..* » A-dhia henna, messajores an Arloedh, Ellen G.White, re skrifas hy lyther kemmyn henwys « Trygedh an Oesow ». An tybyans a'n « gwari » ytho yw afydhys, mes wosa an « ster, an sterennow » a'n lyver sans, yma tro pubonan ahanan dhe wari y rol y honan, ow kodhvos, dyskys gans aga howses, yth eson ni gorrys yn dever dhe dhynya aga oberow da, heb daswul aga fowtow. Ragyn ni, kepar ha rag Daniel (Ow Breusydha yw Duw), Duw a bes bos « agan Breusydha », truedhek, sur, mes « An Breusydha » na wra unnsel rag denvyth.

An prevyans a Ysrael kenedhlek Yedhowek yw kasadow, mes nyns yw gwettha ages an fydha Kristyon a'gan oes ni hag a dheu dhe benn yn apostasi ollvysel. Nyns yw res bos marth a'n hevelepter ma, drefen Ysrael an kynsa kevambos dhe vos unn bysworld, sampl a'n dus a len an norvys oll. Henn yw prag yth o an fydha wir mar danow ena ha dell yw y'n kevambos nowydh drehevys war an Selwador ha '*Tyst Leun a Fydha*' Yesu Krist.

A-dro dhe'n Bibel yn tien

Oll an Bibel, leverys ha enevys gans Duw dh'y wesyon denel, a dhre vythow profosek; a Genesi dhe Dhiskwedhyans. An gwarioryon dewisys gans Duw yw diskwedhys dhyn kepar dell yns i yn hwir yn aga gnas wir. Mes rag drehevel messajow profosek y'n gwari ma heb diwedh, an Duw kreator a dheuth ha bos an Ordoner a'n hwarvosow. Wosa an fo a Ejyp, Duw a ros dhe Ysrael rann rydh a'y lagha nevek dres 300 bledhen, an termyn a'n 'breusydhyon' a dhiwedhas a-dro dhe 2840. Hag y'n rydhse ma, an dehwelyans dhe'n pegh a wrug Duw kessydha 'seythweyth' y bobel, hag ev a's daskorr wor'tiwedh dhe'n Filistis, aga eskerens eretek. Ha 'seythweyth', ev a dhre 'delivroyon'. An Bibel a lever y'n oes na, '*ypub oll a wre an pyth a vynna*'. Ha'n termyn a rydhse dien ma o res may fo diskwedhys an frut degys gans pub huni. Yth yw an keth tra yn agan « *termyn an diwedh* ». An tri hans blydhen a rydhse ma, merkyes gans dehwelyans heb lett an Ebrowyon dhe'n pegh, Duw a brof dh'aga hevelebi gans tri hans blydhen a vewnans an gwiryon Enok, a brof dhyn avel patron arwodhek y dhewisys, ow leverel: « *Ena a gerdhas tri hans blydhen gans Duw, ena nyns o namoy rag Duw a'n kemmeras* » ; ganso, orth y wul entra yn kynsa yn y hebaskvos kepar dell wrug Moyses hag Elias wosa ev, ha'n syns dasserghys dhe vernans Yesu, kyns oll an dewisys erell, hag yth esa abesteli Yesu-Krist yn aga mysk; i oll a vydh treusformys po dasserghys dhe'n jydha diwettha.

Wosa an re a'n 'varnoryon', y teuth termyn an vyghternedh hag ena arta, Duw a re dhe'y dhew aktour kynsa rol profetek a dheu dhe afydhya messaj an avonsyans **drog dhe'n da** diwettha bo, a'n nos, po tewlder, war-tu ha'n golow. Yndella y profet an dhew den ma, Sawl ha Davydh, an towl ollgemmy'n a'n towl selwyans pareusys rag an re etholys dor, an dhew fase po an dhew kevambos sans a dheu war-lergh. Y sevel genev, Davydh a dheuth ha bos myghtern unnsel a vernans an myghtern Sawl, kepar dell wra mernans an kynsa kevambos heb diwedh gasa dhe Grist fondya y gevambos nowydh, y reyn ha'y vestryneth heb diwedh.

My re gowsys kyns a-dro dhe'n mater ma, mes my a'n kovha arta, nys eus legitimita duwel dhe vyghternethow an nor drefenn an Ebrow dhe wovynn orth Duw bos myghtern « *kepar ha kenedhlow erel* » a'n nor, « paganek ». Henn a styr bos patron an vyghternedh ma a'n par a dalvow Satanek ha nys yw a'n par a dalvow duwel. Mar vedha an myghtern yn golok Duw hweg, uvel a golonn, leun a omri ha truedh, owth omwul servont dhe bubonan, mar vedha huni an jowl kales, goethus, omgerys ha dismerus, hag ev a vynn bos servys gans pubonan. Pan veu Duw shyndys yn afes gans y vos skonys gans y bobel, ev a wrug y bysadow ha rag y anfeusikter, ev a ros dhodho myghtern herwydh meynyow an jowl hag oll y ankomposter. A-dhia'n eur na, rag y bobel Ysrael, **mes ev y honan**, an vyghterneth a gavas hy legitimita dhywyk.

An ger kewsys po skrifys yw an fordh a janj ynter diw dhen dhibobel. An Bibel yw ger Duw y'n tybyans may hwrug Duw kuntell dustuniow derivys po awenys dh'y servys rag dannvon y dhyskasow dh'y greadoryon a'n nor; dustuniow dewisys ha kuntellys ganso dres termyn. Ny dal dhe neb bos marth pan welir an perfydhder a'n justys re beu selys war an nor, drefenn bos tus, diberthys dhiworth Duw, heb galloes dhe selya aga justys marnas war lytheren an lagha. Ytho, Duw a lever der Yesu, "*an lythere a ladh mes an spyrys a vewhe* », an lyther ma. Ytho ny yll skrifow sans an Bibel bos a-der « *dustunyoryon* » dell dhiskwa Apo.11:3 mes bythkweth, nys yns i « *breusydhyon* ». Owth aswon na yll lytherenn an lagha ri breus ewn, Duw a dhiskwedh gwiryonedh a worr hy sel war natur dhywysyk y berson yn unnik. Ev yw an unnsel a yll ri breus ewn, drefenn y allosedh dhe dhasprava prederow kevrinek y greadoryon dhe wodhvos movyansow an re a vreus, taklow kudhys hag ankovhas gans kreatoryon erell. Ytho an Bibel ny brof a-der sel an dustuniys devnydhys rag an vreus. Dres an « *mil vlydhen* » a vreus nevek, an syns dilys a wra galloesegedh dhe gavos movyansow enevow breusys. Gans Yesu-Krist, i a wra galloesegedh dhe ri breus perfydh res drefenn bos an verdik finel ow settya hirder an termyn a wodhevyans y'n nessa mernans. An godhvos ma a'n movyans gwir a'n kablus a wra agan galloesegedh dhe gonvedhes gwell tregeredh Duw war Kayn, an kynsa denladher dor. Herwydh an dustuni unnsel y'n lyther y'n Bibel, Kayn a veu herhys gans avi dre dhewis Duw a venniga offrynn Abel ha dispresya offrynn Kayn, heb bos godhvedhys ganso an acheson a'n dyffrans ma o spyrysel ha hwath anaswonys. Yth yw an taklow yndella, an bywnans yw konstituys gans niverow a barametrow ha kondysyons na yll Duw unnsel aga aswon ha'ga breusi yn godhvos. Byttegyns, an Bibel yw hwath rag tus, an lyther unnsel a dhiskwedh yn lytherennow selvennow an lagha a vreus aga gwriansow, ow kortos bos diskwedhys yn nev aga thybyansow kevrinek dhe'n syns dilys. Mes rol an lyther yw dhe gondaoni po breusi an gwrians. Henn yw prag, yn y Dhiskwedhyans, Yesu a dhov kov dhe dus a vri aga « *oberow* » ha skon y kews a'ga fydh. Yn Yak.2:17, an abostol Jamys a dhallethas « *heb an oberow an fydh yw marow* », ow konfirmya an gwel ma, ny gews Yesu saw a'n « *oberow* » da po drog dineythys dre fydh. Ha rag bos dineythys dre fydh, an oberow ma yw an re unnsel a dhysk an Bibel avel laghow Duw. Ny veu reknys an oberow da gans an eglos Katholik, drefenn bos oberow a gnas ha awen denel.

Dhe dermyn diwedh an bys, an Bibel yw skornys yn tien ha'n kowethas denel a dhiskwedh semlant fals ha teudh ollvysel. Ytho an ger « *gwiryonedh* » a verk an Bibel sans, ger an Duw bew, ha, yn efan, y dowl ollvysel, a gemmer y le pur. Rag skorn an unn

« gwiryonedh » a wra ledya an kenedhel dhe omdhrehevel war wowlowghow yn pub rann a vewnans, kryjyk, politek po erbysiethek.

An erthygel ma skrifys dhe'n Sabot, 14est mis Est 2021, a-vorow, an 15ves a vis Est, yn kuntellyansow bras, an dus tuellys gans kryjyans fals a wra ri enor dhe'n toellans Satana moyha sewen yn y resegva, a-dhia y dhevnydh a'n « sarff » avel kresel yn « Eden » : y omdhiskwedhyans yn imaj an « Wyrghes Maria ». An gwir, hi, nys o gwerhes namoy, drefen wosa Yesu, hi a dhineythis mebyon ha myrghes; breder ha hwerydh Yesu. Mes an gow a'n jeves bewnans hir hag ev a sev orth an argyansow biblek gwella. Ny vern, wosa an 15ves a vis Est, ny vydh gesys dhe'n disenor ma, dhe'n moyha, saw eth solempnita dhe grodhevola Duw ha hwytha y sorr ewn a goedh war bennow an kablus. Merkyewgh bos y'n omdhiskwedhyans ma, fleghys dewisys dhe wirhe gwelesigeth an « Wyrghes ». Yns i mar diniad dell leverir ha dell yw deklarys? Genys peghadoryon, an dinieth yw reknys dhedha yn kamm, mes ny yllir aga kuhudha a gevrenneth. An gwelesigeth degemmers gans an fleghys ma o pur wir, mes an jowl yw spyrys rebellyek pur wir ynwedh ha Yesu-Krist a ros meur a'y lavarow rag y gever rag gwarnya y wesyon yn y gever. An istori a dheg dustuni a'y alloes toellüs a wra ledya dhe'n « *an nessa mernans* » yw hy thusyas dynys ha toellys. Gordhyans an jowl dre an eglos gabalek pabek ha romanek yw kuhudhys gans Duw, y'n gers ma a Apo.13:4 : « **Hag i a wordhyas an dhragon, drefenn ev dhe ri awtorita dhe'n best; i a wordhyas an best, ow leverel: Piw yw haval dhe'n best, ha piw a yll omladh er hy fyynn?** ». Yn gwir, nys yw saw wosa diwedh an « *gordhyans* » ma a « *an best* » ynniys ha helghys a'n syns wir dewisys a Yesu-Krist may hwrug an gordhyans ma pesya dre dheffro toellüs an omdhiskwedhyansow a'n « gwyrghes » dyowlek; unn « *benyn* » dhe erbya an « *sarff* » wosa an « *sarff* » dhe doella an « *benyn* » a doellas hy gour. An drehevel yw an keth ha hwath mar effeythus.

An eur a'n diwettha dewis

An studhyans ma a dhiskwedhyansow Duw a dhiwedh gans analis a lyver Genesis, re dhiskwedhas dhyn piw yw Duw yn oll y rannow a gnas. Ni re welas lemmyn fatel yw ev ervys yn y govynn a obayans dhyworth y greaduryon, owth arvreusi Abram gans prev a fydh dres eghenn pan o ogas dhe gansloedh; nys yw res diskwedhes an kovynn ma a Dhuw namoy.

Dhe dermyn an diwettha dewis profys gans Duw a-dhia gwenton 1843, ha moy a-der res a-dhia an 22ves a vis Hedra 1844, an witha an sabot yw res gans Duw avel prov a'n kerensa res dhodho gans y syns wir dewisys. Studh spyrysel ollvysel a omdhiskwedh y'n furv a unn govynn unnsel yw gorrys dhe oll eseli an kowethyansow kryjyk, kristyon, yn unnsel.

An govynn a ladh po a wra bewa bys vykken

Yw emperour, myghtern, po pab, kemeradow ha awtorys dhe janja an geryow kewsys ha skrifys gans Duw, po yn-dan y arghadow dell wrug Moyses?

Ow kweles pup-tra a-rag, an govyn ma ynwedh, Yesu a ros y worthyp a-rag, ow leverel yn Mat.5:17-18: « *Na grysowgh my dhe vos devedhys dhe dhistrui an lagha po an profoesi; nys o devedhys dhe dhistrui, mes dhe gollenwel. Rag, my a lever dhywgh yn hwir, hedre vo an nev ha'n norvys heb tremena, ny vydh kellys a'n lagha unn jota na unn strok a'n lytheren, bys pan vo pup-tra kowlwrys.* » An keth Yesu a dharganas ynwedh y hwra y eryow a gewsis agan breusi, yn Yowann 12:47 dhe 49: « *Mar klew nebonan ow geryow ha'ga gwitha, nys yw my a'n breus; rag ny dheuth vy dhe vreusi an bys, mes dhe selwel an bys. Neb a'm skon ha ny dhegemmer ow geryow a'n jeves y vreus; an ger re bregewthis vy, ev a wra y vreusi dhe'n jydh diwettha. Rag ny gewsis vy ahanav ow honan; mes an Tas, neb a'm dannvonas, a ros dhymm gorhemmynn pandr'a goedh dhymm leverel ha derivas.* »

Hemm yw an tybyans a'n lagha re's teves Duw. Mes Dan.7:25 a dhiskwedhas **an mynnas an «chanjya»** dhe omdhiskwedhes yn oes kristyon, ow leverel a-dro dhe babeth romanek katolik: «*Ev a gews geryow erbynn an Ughella, ev a wra arwaska an syns an Ughella, hag ev a wayt chanjya an termynnow ha'n lagha; ha'n syns a vydh delivrys yn y dhiwleuv dres termyn, termynnow, ha hanter termyn.*» Disenor a hedh hag a wra ev gorrys yn ewn yn kordh dhe'n vers 26 a sew: «*Ena y teu an vreus, ha'y vestrynsieth a vydh kemmerys dhiworto, ha distruys ha diswrys bys vykken.*» An «*termyn*» ma po blydhynyow profosek a dhargan y reyn helghyansek kowlwrys dres 1260 blydhen, a-dhia 538 bys yn 1798.

An «**breus**» a hwer yn lies kamm.

An kynsa kamm yw parys; yth yw ober an **diberth** ha sansheans an fydh «*adventist*» selys gans Duw a-dhia gwenton 1843. An adventieth yw **diberthys** a gryjyansow katolik ha protestant. Yn Diskudhyans, an kamm ma a wra omvaya orth an oesow «*Sardis, Philadelphia ha Laodicea*» yn Disk.3:1-7-14.

An nessa kamm yw an kamm gweythresek: «*y fgydh kemmerys dhe-ves y vestryneth*». Hemm yw dehweles splann Yesu-Krist gwaytys rag gwenton 2030. An re etholys adventek a enter an bys heb diwedh **separas** a'n rebeledh katolik, protestans ha adventek anwiw a verwar an nor. An ober a gowlwra orth diwedh an oes «*Laodisea*» a Apo.3:14.

An tressa kamm yw breus an re varow koedhys, gwrys gans an re etholys re entras yn gwylaskor nev Duw. An viktimow re dheuth ha bos an vreusydhyon hag yn maner **diberthys**, bewnans pubonan a'n rebellys yw breusys hag yma dedhyans diwettha porthpos dhe'ga kabuster ow pos leverys. An dedhyansow ma a dhetermyn an hirder a'n termyn a'n «*paynys*» a wra dalleth gans ober aga «*nessa mernans*». Y'n Dhiskwedhyans, an thema ma yw destn Disk.4 ; 11:18 ha 20:4 ; hemma a-dhia Dan.7:9-10.

Yn peswora, war diwedh an seythves milvledhen, an sabot meur rag Duw ha'y re etholys yn Krist, y teu an kethsam gweythresek a'n dedhyansow res gans Krist ha'y re etholys. War an nor peghus may fons drehevys, an rebellys dampnys yw distruys, «*bys vykken*», gans «*tan an mernans nessa*». Y'n Apocalyps, an breus eksekutyf ma po «*breus diwettha*» yw them Apo.20:11 dhe 15.

Dhe dermyn an dewis diwettha, yma **yske** dihevelep dew dybyans kryjyk na yllons bos unnverhes, drefenn bos pur dhibar an eyl dh'y gila. An re dewisys gans Krist a glew y lev hag omdhestons dh'y gowlwulyow y'n termyn may kews orta ha's gelwel. Y'n tu arall, yma an gristenyon a wra holyas hengovyow kryjyk selys a-dhia kansblydhynyow kepar ha pan ve an gwiryonedh mater a dermyn yn le a skians, reson ha dustuni. Ny gonvedhsons an re ma pandr' yw «*an kevambos nowydh*» devnydhys gans an profet Jeremiah yn Jer.31:31 dhe 34: «*Ottomma, an dydhyow a dheu, yn-medh YaHWéH, may hwrav gans chi Ysrael ha chi Yuda kevambos nowydh, na vo haval orth an kevambos a wrug vy gans aga thasow, an jydh may's kemmeris er an leuv dh'aga dri yn-mes a bow Ejyp, kevambos re dorrsons i, kynth o'ga mester, yn-medh YaHWéH. Mes ottomma an kevambos a wrav gans chi Ysrael, wosa an dydhyow na, yn-medh YaHWéH: My a worr ow lagha ynna, my a'n skrif yn aga holonn; ha my a vydh aga Duw, hag i a vydh ow fobel. Ny wra an eyl dyski y gentrevek na'y vroder, ow leverel: Aswon YaHWéH! Rag oll a'm aswonn, a'n byghanna bys y'n brassa, yn-medh YaHWéH; Rag my a vynn gava aga anwirder, ha ny borthav kov namoy a'ga fegh.*» Fatell yll Duw seweni dhe «**scrifa y'n kolonn**» a gerensa y lagha sans, tra na sewenas an kynsa kevambos dhe gавos? An gorthyp dhe'n govyn ma, ha'n unn dyffrans yntra'n dhew gevambos, a dheu dre dhiskwedhyans a gerensa Duw kowlwrys dre vernans Jesu-Krist, y le mayth omdennas ha diskwedhes y honan. Nyns o mernans Yesu rag gorfenna gostytter, mes y hwrug y ri dhe'n re dewisys reson dhe vos hwath moy gostydh dhe Dhuw, a yll kara mar grev. Ha pan wayn kolonn den, an amkan a hwila Duw yw kowlwrys; ev a gav den dewisys gwiw ha gwiw dhe gevrenna y hebaskter.

An messaj diwettha a brofyas Duw dhis y'n lyver ma yw destnans **an dibarth**. Hemm yw an poynt a wra an dyffrans yn tien yntra'n dewisys ha'n gelwys. Y'n natur gewonn, ny gar den bos trobllys yn y usadow ha'y dybyansow a-dro dhe draow. Byttegyns, res yw an troblyans ma drefenn bos an den usys gans an gow, ha rag dos ha bos y dhewisys, res yw dhe'n den bos tennys ha treyllys dhe omdhasunya orth an gwiryonedh a dhiskwa Duw dhodho. Ena **an dibarth gans an pyth ha'n re na aswonnys gans Duw yw res**. Res yw dhe'n dewisys diskwedhes y allosedh dhe arvreusi yn konkret y dybyansow, y usadowow, ha'y gelmys kigek gans tus na vydh aga thus bythkweth an bywnans heb diwedh.

Rag an re dewisys, an poesekter kryjyk yw a-wartha; an amkan yw gul kelmys krev gans Duw an gwrier, kyn fo dhe goll an keskowethyansow denel. Rag an re koedhys, an kryjyans yw a-hys; i a ri poesekter dhe'n kelmys gwrys gans tus erel, kyn fo dhe goll Duw.

Adventydheth an seythves dydh: dibarth, hanow, istori

An re dhewisys diwettha a'n fydh kristyon yw kuntellys spyrysoleth dhe formya Ysrael an '12 loeth' a Apo.7. Aga dewis a veu kowlwys dre dermyn a brevyansow fydh selys war an bern diskwedhys rag an ger profosek a dhargan yn Dan.8:14 an dydh 1843. Y talvia merkya an daskemmerans a Gristonedh gans Duw, bys ena representys dre fydh katholik a-dhia 538 ha dre fydh protestans devedhys a-dhyworth termyn an Dasformyans a-dhia 1170. Gwers Dan.8:14 a veu styrys avel dargan dhe dhewheles gordhygh Yesu Krist, y dhevedhyans a brovokas y 'gortos', yn latin 'adventus' may feu ri an hanow adventist dhe'n prevyans ha'y hesyoryon yntra 1843 ha 1844. War an enep, nyns esa an messaj ma ow kewsel a-dro dhe'n Sabot, mes war an enep yn unnik, drefenn bos dehwelyans Krist ow merkya entra y'n seythves milvledhen, henn yw, an Sabot meur profesiys, pub seythun, gans Sabot an seythves dydh: dy'Sadorn an Ebrowyon. Heb godhvos an kevrenn ma, ny wrug an kynsa adventoryon diskudha an poester a re Duw dhe'n Sabot bys wosa an termyn prev ma. Ha pan wrugons i y gonvedhes, yth esa an ragresegoryon ow tyski yn krev an gwirder a'n Sabot, hag a veu kovhes yn hanow an eglos formys, 'a'n seythves dydh'. Mes gans an termyn, ny wrug an heryon a'n ober ri dhe'n Sabot an poester a re Duw dhodho, dre y junya orth termyn dehwelyans Yesu Krist yn le y junya orth an vlydhen 1843 diskwedhys gans profoesans Daniel. Gorra orth termyn a-varra kravas a'n par ma a Dhuw o kamm, ha'y sewyans o, yn 1994, nagh Duw a'n kowethas ha'y eseli, hag ev re's ros dhe'n kamp rebellyek re via breusys ganso seulabrys a-dhia 1843. An prevyans trist ma ha'n fylllyans a'n diwettha institutyon soedhogel a'n fydh kristyon a dheg dustuni a'n fowt a allos an kristoneth fals dhe dhegemmeres **rannys kolmow denel**. Fowt kerensa dhe'n gwiryonedh dhywys ha rakhenna dhe Dhuw y honan yw an acheson, hag henn yw, diskas diwettha istori fydh kristyon a allav dha dhyski ha'th gwarnya, yn hanow Duw Ollgallosek, YaHWéH-Micaël-Yesus-Krist.

Wortiwedh, hwath y'n keth them, drefenn ev dhe gostya orthiv pris rannys spyrysel tynn, my a'th kovha a'n vers ma a Matt.10:37 ha, drefenn an versys a'n ragdhetha dhe guntell yn kler karakter rannys fydh kristyon gwir, my a's menowgh oll a vers 34 bys vers 38 :

« *Na dybewgh my dhe vos devedhys rag dri kres war an nor; nyns ov devedhys rag dri kres, mes an kledha. Rag my re dheuth rag gul fols ynter an den ha'y das, ynter an vyrgh ha'y vamm, ynter an wreg hag hy hweger; hag y fydh eskerens dhe'n den an re a'y ji y honan. **Neb a gar y das po y vamm moy agesov vy nyns yw gwiw dhymm, ha neb a gar y vab po y vyrgh moy agesov vy, nyns yw gwiw dhymm; neb na gemmer y grows, ha'm holya vy, nyns yw gwiw dhymm.***» An vers ma 37 a justifi bennath Abraham; ev a dhustunias ev dhe gara Duw moy ages y vab kigek. Ha pan wrug vy dhri dh'y gober dhe vroder adventist, orth y gampoella gans an vers ma, agan fordhow a veu diberthys ha my a dhegemmeras bennath arbennik dhiworth Duw. My a veu dyghtys gans an 'vroder' ma avel fanatyk ha wosa an provans ma, ev re sywyas an fordh adventist hengovek. Ev, neb re wrussa ow diskudha adventieth ha lesow

vegetarianieth, a verwis a gleves Alzheimer, ha my hwath yagh, byw hag aktiv yn gonis ow Duw, 77 bloedh, heb devnydh a vedhogyon na medhegneth. Dhe'n Duw kreator ha'y gusulyansow presyous y resev pub gordhyans. Yn gwiryonedh!

Dhe guntel war-barth **hwedhel an adventydhieith** res yw kovhe an fethow a sew. Yn-dann an hanow 'adventist', Duw a guntell y syns diwettha wosa domynans hir a'n fydh katholik a legittimas, **religieth**, an dy' Sul fondys yn-dann y hanow pagan 'dydh an howl anvudh' gans Konstantyn 1^{er} an 7ves a vis Meurth 321. Mes an kynsa adventistys o protestans po katholik a enora yn devout an dy' Sul kristyon eritys. Ytho i a veu dewisys gans Duw dre aga fara ow pos lowenhes gans dehweles Yesu-Krist a veu derivys dhedha yn kettermyn rag an gwenton 1843 ha'n 22a a vis Hedra 1844. Nyns o saw wosa an dewis ma, y feu diskwedhys dhedha golow an sabot. Ynwedh, aga styryans a brofoesansow Daniel ha Diskudhans a'n jevo kammdybyansow meur a ewnav y'n lyver ma. Heb godhvos an sabot, an gynsoryon a dhrehevis an dybyans a vreus 'hwithrans' na wrussos i bythkwith arvreusi; hogen wosa bos ri dhedha golow an sabot. Rag an re na woer, my a borth kov bos herwydh an dybyans ma, a-dhia 1843, ena 1844, y'n nev Yesu ow hwithra lyvrow dustuni dhe dhewis y dhewisys diwettha a dal bos selwys. Byttegyns, an aswon kler a beghe an dy' Sul a ros styr kler dhe veneg Dan.8:14, hogen yn y form drelythys yn kamm a '**glanhe an senti**' ». Ha'n treilyans drog ma a wrug kontroversyow na ellir aga hasa, drefen an lavar ma ow tochy a yn kynsa le, kowlwrians dre vernans daspren Yesu-Krist herwydh Heb.9:23 : « *Ytho res o, a-ban yw imajys an taklow usi y'n nevow a dalvia bos glanhys y'n for' ma, may an taklow nevek aga honan a ve glanhys dre sakrifisow gwell ages an re na. Rag ny entras Krist a-berth yn sansuary gwrys gans leuv den, yn hevelep dhe'n gwir, mes ev a entras yn nev y honan, mayth omdhiskwedtho lemmyn ragon ni a-rag fas Duw.* » Ytho, pup-tra a dalvia bos purhes y'n nev, o purhes dre vernans Yesu-Krist: nyns eus ytho skians vyth dhe vreus hwithrans. Wosa mernans hag dasserghyans Yesu, nyns eus pegh na peghador a dheu a-berth y'n nev dh'y mostya arta, drefen Yesu dhe lanhe y spyrys nevek ow tewlel Satnas ha'y geskowetha eledhek dhe'n nor, herwydh Off.12:7 dhe 12 ha dre vras orth vers 9 : « *Hag ev a veu tewlys yn-nans, an dhragon meur, an sarf koth, gelwys an jowl ha Satan, neb a doell oll an norvys, ev a veu tewlys war an nor, ha'y eledh a veu tewlys yn-nans ganso.* »

An nessa kammgemeryans a adventism sodhogel a dheuth, ynwedh, dhyworth an ankoth pennfenten a rol an sabot hag ev re gemmeras poester meur moy a-dhiwedhes. An adventoryon re settys aga attendyans yn kamm war dermyn an diwettha, an diwettha, prev a fydh na wra omdhannvon yn gwiryonedh saw dhe'n re a vydh hwath yn few dhe dermyn an gwir dhehwelyans a Yesu-Krist. Yn arbennik, i re dybis, yn kamm, y teuha an dy' Sul dhe dhos ha bos « *ar merk an best* » marnas orth eur an diwettha prov ma, hag yth yw hemma a eglor hwithrans kowethekter gans praktisyoryon dy' Sul milliges gans Duw, yn hwir, a-dhia y dhallathvos. An prov a rov yw bosva an « *seyth hirorn* » dhyworth Apo.8, 9 ha 11 may hwra an hwegh kynsa gwarnya wosa 321, dres oll an oes kristyon, an bobel a'y praktis a beghe dy' Sul kuhudhys gans Duw. An pyth re dhiskwedhsas Dan.8:12 seulabrys ow leverel : « *An lu a veu delivrys gans an a-berth heb diwedh, drefenn pegh ; an korn a dewlis an gwiryonedh dhe'n dor, ha seweni yn y oberow.* » An « *pegh* » oa seulabrys, an praktis a'n dy' Sul drehevys gans Konstantin 1^{er} a-dhia 321 ha justifiys yn kryjyk gans Rom babadek a-dhia 538, « *ar merk an best* » devnydhys yn Apo.13:15 ; 14:9-11 ; 16:2. Yn 1995, wosa diskwedhes nagh a'n golow profosek a brofis yntra 1982 ha 1991, an adventieth soedhek a wrug kamm bras ow kul kevambos gans eskerens diskwedhys ha disklerys Duw. Ensampel an lies keredh a ros Duw dhe Ysrael koth rag y gevambosow gans Ejyp, skeusen a beghe arghpattern, yw, y'n gwrians ma, heb vri oll ; hag a wra an kamm adventieth hwath brassa.

Yn hwir, a-dhia an omwodhvos a rol an sabot ha'n poester a ros dhodho avel Duw kreator, y talvia dhe'n bobel adventist identifia yn kler aga eskerens kryjyk ha gwitha orth pub kesunyans broderel gansa. Rag, sabot an **Saturday** being the "*seal of the living God*" of

Rev.7:2, that is, the royal mark of the Creator God, his adversary, the **Sunday**, could only be "the mark of the beast" of Rev.13:15.

I recall here that the causes of the fall of institutional official Adventism are multiple, but the main and most serious ones concern the refusal of the light brought on the true translation of Daniel 8:14 and the contempt diskwedhys war-tu ha'n styryans nowydh a Daniel 12, mayth yw an dyskas dhe dhiskwedhes legitimita duw a'n adventydh an 7^{ves} dydh. Y teu nena an gwall na worras aga govenek yn dehweles Yesu Krist devynnys rag 1994; kepar dell wrug an re a-dhelergh an ober yn 1843 ha 1844.

An brassa vreusyow a Dhuw

Y greadh a'n nor ha'n nevow kowlwrys, y'n hweghves dydh Duw a worr den war an nor. Ha drefenn omdhegyans disobayans an dus, ytho pegh, Duw a wra aga gostydh, yn kettermyn, dres y istori a seyth mil vledhen, dh'y vreusyow lies. Dhe bubonan a'n re ma yma chanjow gwrys ha gwelys yn maner konkret ha gweladow. An gwandransow a holyas an dus a edhom a'n interventyansow ma a Dhuw, hag a'n re ma yw an amkan dhe"ga dasworra war an hyns a wirder apprevys gans y vreus soeveren.

Breusow an kynsa kevambos.

1^a breus: Duw a vreus an pegh gwrys gans Eva hag Adam, neb yw mollethys ha helghys dhyworth an « *Lowarth Eden* ».

2^a breus: Duw a dhistru an norvesigeth rebellyek dre dhowrow an « *dilu* » ollvysel.

3^{ème} breus: Duw a **separ** tus dre yethow dyffrans wosa aga ughelder a'n « *tour Babel* ».

4^{ème} breus : Duw a wra kevambos gans Abram a dheu ha bos Abraham. Y'n termyn na, Duw a dhistru **Sodom** ha Gomorra, an sitys mayth esa peghuster ekstrem ow pesya ; an « *godhvos* » kasadow ha dhihaval.

5^{ves} breus : Duw a dheliv Ysrael yn-mes a gethneth Ejyp, Ysrael a dheu ha bos kenedhel rydh hag anserhek may prof Duw y laghys dhedhi.

6^{ves} breus: Dres 300 bledhen, yn-dann y hembbronk ha dre ober 7 breusoryon delivrans, Duw a dhelivras Ysrael omsettyes gans y eskerens drefenn pegh.

7^{ves} breus: Orth govynn an bobel, ha rag y vallath, Duw a veu disodhys gans myghternedh an nor ha'ga dynastiow hir (Myghternedh Yuda ha myghternedh Ysrael).

8^{ves} breus: Ysrael a veu deghes dhe Babylon.

9^{ves} breus : Ysrael a skon an 'Messyas' Yesu – Diwedh an kevambos koth. An kevambos nowydh a dhallath war selow dyskans perfydh.

10^{ves} breus: Stat kenedhlek Ysrael yw distruys gans an Romanyon yn 70.

Breusow an kevambos nowydh.

I yw gelwys yn Diskudhans gans an "*seyth hirorn*".

1^a breus: Gorladhow barbarek wosa 321 yntra 395 ha 538.

2^{ème} breus: Fondyans an reyth kryjyk papel maystri yn 538.

3^{ème} breus : Breselyow Kryjyans : i a wra omladh Katholikyon erbynn protestoryon dasformyes nag yw pesys gans Duw: « *an falswesyon* » a Dan.11:34.

4^{ème} breus : An atheism revolusyoner frynkek a dhiswra an vyghterneth ha gorfenna despotieth katholik romanek.

5^{ème} breus : 1843-1844 ha 1994.

– An dalleth : Dekret Dan.8:14 a dheu yn effeyth – y hwra govyn gorfenna an ober dallethys gans an Dasformyans a-dhia Peder Valdo, an ensampel perfydh, a-dhia 1170. An fydh protestant a goedh ha'n adventieth a wra geni gans trygh : An praktik kryjyk a'n dy' Sul

romanek yw dampnys ha'n sabot dy' Sadorn yw justifiys ha, govynnys gans Duw yn Yesu-Krist a-dhia 1843. Ytho, an ober a dasformyans yw kowlwrys ha gorfenys.

– An diwedh: « *hwyls* » gans Yesu, hi a verow yn institutyonel yn 1994, herwydh an messaj danvenys dhe « *Laodisea* ». Breus Duw a dhallathas gans y ji gorrys dhe brof a fydh profetek marwel. Disaprovys, an kyns dhewisys a jun gans kamp an rebeloryon Katholik ha Protestans.

6^{ves} breus: An « 6^{ves} *trompeth* » a gowlwra yn furv an Tryja Bresel an Bys, an prys ma nuklerek, deskryfys yn Dan.11:40 dhe 45. An treusvyworyon a dhestnas an governans ollvysel diwettha ha gul kòes an kynsa dydh res dre arghadow. Yn hwir, kòes sabot an seythves dydh, dy'Sadorn, yw difennys, forbys yn-dann payn a gessydhiansow socyal yn kynsa, ena, wortiwedh, kessydhys a vernans dre arghadow nowydh.

7^{ves} breus : kyns an termyn a'n seyth pla diwettha deskryfys yn Apo.16, yn gwenton 2030, dehweles gordhyryek Krist a worfen an presens a'n sivilans dhor a'n den. An dynaseth yw distruys. Yma Satnas yn unnig, ow triga prisner war an dor difeyth, « an pytt down » a Apo.20, dres « *mil vlydhen* ».

8^{ves} breus: Drehevys yn nev gans Yesu-Krist, y re etholys a wra breusi an re dhrog marow. Henn yw an vreus kampoellys yn Apo.11:18.

9^{ves} breus: An vreus diwettha; an re dhrog marow yw dasvewys dhe wodhevel an '*nessa mernans*' gwiw dhe '*an poll tan*' a gudh an nor ha leski gansa pub ol a'n oberow drefenn pegh.

10^{ves} breus: An nor ha'n nevow mostys yw nowydhhes ha splanna. Dynnargh dhe'n re dewisys yn gwylaskor nowydh heb diwedh Duw!

Dywyk a A dhe Z, a Aleph dhe Tav, a alfa dhe omega

Nyns eus travyth kemmyn yntra an Bibel ha lyvrow erel skrifys gans tus marnas hy semlant enep. Yn hwir, nyns yw gwelys saw hy enep, redys herwydh usadow skrifa dhe dhavow an Ebrew ha'n Grek, may feu an tekstow derivel treusperthys. Mes yn y dreylyans a'n Bibel, Moyses a dhisplegyas Ebrew koth, mayth o lytherennow an lytherennva dyffrans dhe'n re a-lemmyn; treyls veu lytheren war-lergh lytheren dres an vyaj Babylon, heb kawsya kudynnnow. Mes an lytherennow o stag an eyl orth y gila heb spasya an geryow, hag ytho ny esa an redyans es. Mes a-dryv an ankombur ma, yma'n les a formya geryow dyffrans herwydh an lytheren dewisys dhe verkya hy dalleth. Possybyl yw an dra ma, ha prevys re beu, ow tiskwedhes bos an Bibel yn hwir pell a-ugh galladewder an awen ha'n ober denel. Nyns yw marnas tybyans ha kov Duw an Gwrier heb fin a allsa desevo ober a'n par na. Rag an derivadow ma a liesredyansow a'n Bibel a dhiskwa bos pub ger ynni dewisys ha ynspirys gans Duw dhe'n skriforyon divers a'y lyvrow dres an termyn bys y'n diwettha, y Dhiskwedhyans po Apocalyps.

A-dro dhe 1890, yth ombrovas Ivan Panin, matematydh russek, bos figurys niverel yn lies rann a dhrehevians an tekstow biblik. Rag an ebrew ha'n grek a gevrenn an traow mayth yw lytherennow aga lytherennow devnydhys avel niverow keffrys. Diskwedhyansow Ivan Panin re gressyas meur euveredh tus na gemmerons Bibel Duw a-dhistowgh. Mar ny wra an diskudhyansow ma effeyth dhe wul tus a yll kara Duw, i a gemmer dhe-ves pub gwirder a nagh yw bosva. Ivan Panin a dhiskwedhas pygemmys yw an niver 'seyth' ollgemmyn yn drehevians oll an Bibel, ha hemma yn arbennik y'n kynsa vers yn Gen.1:1. My ow honan re dhiskwedhas bos an sabot an seythves dydh an '*sel an Duw bew*' » d'Apo.7:2, ytho ny wra an ober ma saw afydhyas dustuniow diskudhys gans an awgrymer meur ma a brofyas dhe wonydhon gwiryon, a'y dermynd hag a'gan termyn ni, provyansow skiensek dres mus.

A-dhia Yvan Panin, y reknys jynn-amontya modern an 304805 arwodh a'n lytherennow a wra an Skryptor a'n unn hengov koth ha medhelweyth a brof redyansow dyffrans diniver orth gorra pub lytherenn war damyer efan may tallath possibledhyow a

linennansow gans unn linen gorwel a'n 304805 lytherenn bys yn kavos wor'tiwedh, unn linen a-ugh dhe'n 304805 lytherenn ; hag yntra'n dew linennansow extrem ma, oll an kesunnow diniver a-ji. Yth yw kevys messajys a-dro dhe'n bys norsek, y hwarvosow keswlassek ha henwyn tus koth ha modern ha possibledhyow yw efan drefen bos an unn gorhemmynn bos gwitha spas kehaval (a 1 bys yn n...) yntra pub lytherenn a'n geryow formys. Dres linennansow gorwel ha serth, yma liesniver a linennansow kledh, a-wartha dhe-woeles hag a-woeles dhe-wartha, a-dhyghow dhe-gledh hag a-gledh dhe-dhyghow.

Ytho, ow kemeres imaj an mor, my a afydh bos agan godhvos a'n Bibel a'n nivel y enep. An pyth re beu kudhys, a vydh diskwedhys dhe'n re dewisys dres an bys heb diwedh mayth entersons. Ha Duw a wra marth hwath orth y gerys gans y alloes efan heb fin.

An diskwedhyansow splann ma, yn anfeusik, ny yllons chanjya kolonn mab-den may hyllons kara Duw « *a'ga holonn oll, a'ga enev oll, a'ga nerth oll, a'ga brys oll* » (Dew.6:5; Mat.22:37); herwydh y govynn ewn. Y fydh prevys gans an prevyans norsek, keredh, keredhyansow, ha kessydhiansow ny wra chanjya tus, ytho, towl selwel Duw re beu selys a-dhia dalleth bewnans rydh war an geryow ma: « *an kerensa berffyth a dhifenn own* » (1 John 4:18). An dewis a'n re etholys a worr war aga diskwedhyans a gerensa perfydh rag Duw, aga Thas nevek. Y'n « *kerensa berffyth* », nys eus edhom a lagha, na gorhemmynnnow, ha'n kynsa a gonvedhas an dra ma o Henok koth a dhiskwedhas y gerensa dhe Dhuw dre « *ow kerdhes gans* » ev, prederus a wrussa travyth dhe vos anes dhodho. Rag gostythedh yw kara ha kara yw gostythedh yn unn ri plesour ha lowena dhe'n kares. Y'n berfethter dhywyk, Yesu a dheuth arta dhe afydhya an diskas kerensa ma « *gwir* » wosa an kynsa patronow denel, Abraham, Moyses, Elias, Daniel, Job ha lies moy na aswonn Duw yn unnsel aga henwyn.

An distemplyansow drefen termyn

Nys eus y'n bys, yeth vyth na wodhevis chanjow ha trelyansow awos spyrys drog an kenedhel denel. Hag y'n mater ma, ny skapas an Ebrow an kammweyth denel ma, mayth yw an tekst Ebrow a synsyn rag an derowel, nys yw namoy es an derowel a'n skrifow Moyses yn studh nebes kemmyskys. Res yw dhymm an diskudhans ma dhe ober Ivan Panin ha dhe'n gwiryoneth y'n versyon an tekst Ebrow a wrug devnydh anodho yn 1890, yn Gen.1:1, ev a nivera an ger Duw gans an termyn Ebrow « *élohim* ». Yn Ebrow, « *élohim* » yw an liesek a « *éloha* » a styr duw y'n unnsel. Yma tressa furv ynwedh: « *Él* ». Usys yw rag kelmi an ger Duw dhe henwyn: Daniel; Samuel; Béthel; hag erell ... An termyn ma ow tiskwedhes an gwir Dhuw a dhegemmer yn agan trelyansow lytherenn veur dhe verkya an dyffrans yntra an gwir Dhuw ha duwow gowek pagan an dus.

An Bibel a dhiskwa gwir ha yn tiwysyk bos Duw 'unn', hag ytho ev yw 'eloha', an unn 'eloha' gwir. Ytho, pan dhevnydh an ger 'elohim' yn liesek yn Genyans 1 hag yn tylleryow erell, Duw a dhannvon messaj dhyn may hwra ev gwirhaval dastewel bos Tas seulabrys dhe lies bywnans a veu kyns askorrans agan system po tus an nor, hag a oll an bywnansow a wra omdhiskwedhes war an nor. An bywnansow nevek seulabrys askorrys o seulabrys rynnys dre pegh a dheuth yn y greadur kynsa rydh. Owth omwul der an ger 'elohim', an Duw kreator a afydhyo y awtorita war pup-tra a vew hag a veu genys dhiworto. Dre henna y hwra ev, yn Yesu-Krist, doen peghosow y lies dewisys ha sawya, dre y vernans unnik prennys, lies bywnans denel. Ytho an ger 'elohim', yn liesek, a verk Duw yn y alloes kreator a bup-tra a vew. An termyn ma a dhargan ynwedh an rolw liesek a wra ev synsi yn y dowl selwyans may ma ev seulabrys yn chyf ha war-barth, *Tas, Mab ha Spyrys Sans* » a wra oberi wosa an besydh dhe lanhe ha sanshe bewnans y re etholys. An liesek ma a styr ynwedh an hanowow divers a wra Duw degemmeres: Micaël rag y eledh; Yesu-Krist rag y dus etholys dasprenys dre y woes.

Rag ensampel a dhistruansow drefenn treilyans denel, my a re an ger « benyga », diskwedhys yn Ebrew gans an gwreydhenn « brq » ha mayth yw dewis an bogalenow devnydhys ow talleth bos treyls yn « benyga » po « mollethi ». An treilyans treus ma a dreily styr an messaj a-dro dhe Job, may lever y wreg dhodho yn hwir « *bennigys Duw ha merwel* », ha na, « ~~molleth~~ *Duw ha merwel* », dell brof an treilyoryon. Ensampel aral a janj disleydh, yn yeth frynkek an lavar « *certen* » a styr yn kynsa fordh sertan hag absolu re gemeras yn tybyans denel an styr a « *martesen* », dien y gontrari. Ha'n diwettha ensampel ma a dal bos menegys drefen ev dhe gemmeres poester ha doen sewyansow pur boes. Y'n gerlyver « *Petit Larousse* » my re welas chanj a-dro dhe styryans an ger « *dy' Sul* ». Diskwedhys avel kynsa dydh an seythen yn versyon 1980, ev a dheuth ha bos an seythves dydh yn versyon an vlydhen a-wosa. Ytho, fleghe Duw an gwiryonedh a dal bos war a'n kesunyansow chanjadow settys gans tus drefen, yn kontrari dhedha, an Duw meur gwrier na janj ha'y werthow ny varyons, keffrys hag ord an taklow ha'n termyn a settyas a-dhia y fondyans a'n bys.

Oberow kamm an kenedhel re verkys bys yn an tekst Ebrew a'n Bibel, le mayth yw res bogalennow yn afydh heb sewyansow rag selwyans, mes rag gwitha y versyon soedhogel, Duw re dharvras dre dhygthyans niverel, an fordh dhe aswon an gwir tekst dhiworth an fals. Hag a wra agan galloseghi dhe wirya ha gweles bosva lies figur niverel a verk an versyon biblik gwir yn unnsel, y'n Ebrew kepar hag y'n Grek na veu chanjyow aga arwodhyow a-dhia'n 2a^a kansblydhen kyns Yesu Krist.

An Spyrys a dhaswra an gwiryonedh a-dro dhe justifians dre fydh (dre y fydh)

My a gewsis a-dhiwedhes a-dro dhe dhistruyansow an tekst biblikel; traow drefen lies treilyas a'n skrifow derowel. Rag golowi y bobel yn termyn an diwedh, Spyrys an gwirder a dhaskorr y wirder, ow korra spyrys y re etholys war-tu ha'n tekstow may ma hwath distruyansow posek. Hemm yw an pyth re hwarva y'n sabot ma a'n 4a a vis Gwynngala 2021, mar bell may hwrug vy ri dhodho an hanow 'sabot kristal'. My re asa dewis an desten dhe studhya dhe hwor Rwandek may kevren ni yn linen argerdh agan sabotow. Hi a brofyas 'an justifians dre fydh'. An studhyans re dhros dhyn diskudhyansow pur vras hag a wra konvedhes an desten ma pur gler.

Yn an Bibel, yn 1 Peder 1:7, an Spyrys a dhispleg fydh dre owr purhes: « *may fo prevyans agas fydh, moy talvesek ages owr a dheghes, prevys dre dan, kevys dhe wormola, gordhyans hag enor, pan omdhiskwa Yesu Krist* ». Dre'n kehevelyans ma y hwodhon seulabrys bos fydh, an gwir fydh, tra pur danow, yth yus kevys meyn ha karregi oll a-dro, nyns yw an kas gans owr.

Nena, a vers dhe vers, ni re withas yn kynsa: « *heb fydh nyns yw possybyl bos plegadow dhe Dhuw* », herwydh Heb.11:6: « *Mes heb fydh nyns yw possybyl bos plegadow dhodho; rag res yw dhe neb a dheu nes dhe Dhuw krysi bos Duw, hag ev dhe vos pewasor dhe'n re a'n hwila* ». Yma dew dhyskas kelmys orth fydh: kryjyans yn y vosva, mes ynwedh, an surheans ev dhe venniga « *an re a'n hwila* », yn onest, manyl a vri na yll bos toellys warnodho. Ha drefenn bos amkan an fydh bos plegadow dhodho, an dewisys a worthyp dhe gerensa Duw dre obaya orth oll y erghadow ha gorhemmynnow a brof y'n hanow y gerensa rag y greaduryon. Frut an kelm ma a gerensa, a unn kepar ha tennven an re a'n kar ha kar Duw yn Krist, yw diskwedhys dhyn yn dyskas aswonnys yn 1 Kor.13 a dheskrif an gwir gerensa plegadow dhe Dhuw. Wosa an redyans ma, my a brederis a'n messaj kehaval aswonnys yn HabaKuk 2:4: « *... an den gwiryon a vew dre y fydh* ». Mes, y'n vers ma an treilyans profys gans Louis Segond a lever dhyn: « *Otta, y enev re devis, nyns yw ewn ynno; mes an den gwiryon a vew dre y fydh* ». Dres termyn hir, an vers ma re broblem dhymm na assayis y dhisplegya. Fatel yll den « *devis* » a goeth bos breusys « *gwiryon* » gans Duw? Ev

neb, herwydd Pro.3:34, Jac.4:6 ha 1 Peder 5:5, « *sevel orth an re woethus, mes ri ras dhe'n re uvel* » ? An diskudhyans a dheuth dre gavoës y'n tekst hebrow an ger « *diskryjyk* » yn le an ger « *devis* » citys yn Segond ha gans marth y hyllys kavos, yn versyon Vigouroux « *katholik* », an trelyans ewn ha mar resnadow a wra an messaj a'n Spyr̄ys perfydh kler. Rag, yn hwir, an Spyr̄ys a awen dhe Habakuk messaj yn gis seulabrys awenys dhe'n myghtern Solomon yn furv y lavarow mayth usi ow kul kontrarieth ynter paramedrow a dhihevelepterow absolyt; omma, yn Habakuk, « *diskryjyans* » ha « *fydh* ». Ha herwydd Vigouroux ha'n Vulgaat Latin sel a'y drelyans, an vers a red yndella: « *Otta, an diskryjyk ny'n jeves enev ewn ynno; mes an den gwiryon a vew **dre y fydh**.* » Ow ri kabel dhe'n dhew rann a'n vers dhe'n keth tra, Louis Segond a dhistyr messaj an Spyr̄ys ha'y lennow a yll bos lettys dhe gonvedhes an messaj gwir res gans Duw. An pyth re beu amendys, ni a wra diskudha lemmyn fatel yw deskryfys gans Habakuk yn maner poran an prevyansow « *adventydhion* » a 1843-1844, a 1994, ha'n termyn diwettha a-dro dhe dhehwelyans gwir diwettha Krist, gwenton 2030. Yn hwir, an golow nowydh ma a settya dehwelyans Krist rag 2030 a'gan gallos dhe gonvedhes yn gwell ha dustunia an prevyansow adventydhion sewya re beu afydhys, yn Apo.10:6-7, gans an lavar: « *ny vydh fowt termyn namoy...mes kevrin Duw a vydh kowlwys* ». Rag an ardhyk ma, my a dhaswonn an tekst a Habakuk 2 a-dhia y dhalleth, owth yntercala an displegyansow.

Versyon L.Segond amendys genev vy

Vers 1: « *My a vydh y'm le, hag y hworav war an tour; my a with, rag gweles pandr'a lever YaHWéH dhymm, ha pandr'a worthybiv y'm resnans.* »

Merkyewgh an gis a 'wortos' an profoes a wra dismygi an prev adventyst, an Spyr̄ys ow leverel y'n messaj a Dan.12:12: « *Gwynnvys **neb a wort** bys dhe 1335 dydh* ». Rag konvedhes yn ta, styr an « *resnans* » a vo res dhyn y'n chaptyr kyns mayth yw an kudynn drehevys gans Habakuk an hirheans a sewennow an re dhrog war an nor: « *A wra ev y rwydha yn euver, ha ladha an kenedhlow heb hedhi?* » (Hab 1:17). Y'n ombreder ma ha'n govyn ma, Habakuk a dhisqweder omdhegyans oll an dus a wra an keth konklujyon bys diwedh an bys. Ytho, Duw a wra profya y worthyp ow tiskwedhes yn profosek an desten a dhehwelyans Yesu-Krist, a wra gorfenna, yn tiwettha, domynans an re dhrog, dispresyus, ankryjyk, anfydhel ha rebellyek.

Vers 2: « *YaHWéH a gewsis orthiv, ha leverel: Skrif an profoesans: grav e war leghennow, may hyllir y redya yn es.* »

Ynter 1831 ha 1844, William Miller a dhisplegyas tablow ow kul konkludya y dharganow a dharganas dehweles Yesu-Krist rag gwenton 1834 yn kynsa, hag ena rag kynyav 1844. Ynter 1982 ha 1994, my re brofya ha pesya profya dhe'n adventoryon ha tus erell, war beder tabl, an kynsa golowys nowydh profetek re beu awenys gans Arloedh an Gwiryonedh rag agan « *termyn an diwedh* ». Mar ny veu konvedhys an sywyansow gwir war an prevyans ma a 1994 saw wosa an termyn merkyes, kepar dell hwarva yn 1844, an dydh ha'y reknans yw prevys gans Spyr̄ys an Duw bew bys y'n jydh hedhyw.

Gwers 3 : « *Rag profoesans yw ha'y dermyn re beu settys seulabrys,* »

An termyn settys gans Duw re beu diskwedhys a-dhia 2018. Ow targedya, an dydh a dhehwel Yesu-Krist, an termyn settys yw gwenton 2030.

« *Hi a gerdh war-tu ha'y diwedh, ha ny wra hi gowleverel;* »

Dehweles Krist treghus a wra hwarvos yn y dermyn, ha'n profoesans a'n derivas « *ny wra gowleverel* ». Yesu Krist a dhehwel yn sur yn gwenton 2030.

« *Mar tretard, gortos orti, rag hi a wra hwarvos, yn sur hi a wra hwarvos.* »

Mars a veu termyn settys gans Duw, ragdho, an dehwelyans gwir a Grist a hwyrvydh dhe'n eur na settys may hwodhva ev y honan bys yn 2018. An lettyans profyes, « *mars os hwyr* », ny yll ytho bos a-dro dhe dus, rag Duw a with y wir dhe dhevnydhya derivasow gow a dhehwelyans Yesu Krist a wra gasa dhodho previ, yn kettermyn, yn 1843, 1844, 1994 ha bys yn agan termyn diwettha, fydh an gristenyon a elow war y selwyans, hag a wra gasa dhodho

dewis y re etholys. An derivasow gow a-dherag a dhewelyans Yesu Krist yw devnydhys gans Duw, rag **diberth** bys yn diwedh an bys, « *an hasenn dha dhiworth an moghles, an dheves dhiworth an gever* », an fydhion dhiworth an dhiskryjgyon, « *an gryjgyon dhiworth an diskryjgyon* », an dewisys dhiworth an koedhys.

An vers a afydh an settans a '*an gortos*' adventist hag yw hwath elven dheskrifus a'n sens diwettha rynnys ha selys dre omwrians an sabat gwir seythves dydh a-dhia kynnyav 1844, diwedh an nessa prov adventist. Y'n vers ma, an Spyrys a styr war an tybyans a **surys** hag a verk an dehvelans ma a Grist tryghor, livrer ha dialor.

Vershyon Vigouroux

Vers 4: "*Otta, neb na grys ny'n jeves(na'n jevydh) (onan) an enew ynno yn ewn; mes an den gwiryon a vew **dre y fydh**.*"

An messaj ma a dhiskwedh an vreus a wra Duw war dus gostydh dhe'n peder prev adventist kelmys dhe'n dydhyow 1843, 1844, 1994 ha 2030. Breus Duw yw tynn yn pub oes. Dre an dargan profosek Duw a dhisqwedh an Kristonyon "*falswesyon* » a dhiskwedh aga natur « *diskryjyk* », ow tispresi an derivasow profetek a'y wesyon dewisys, yw, a'y brofoesi. Y'n kontrari parthek, an dewisys a ri gordhyans dhe Dhuw ow receva y dherivasow profetek hag owth obaya dhe'n arwodhyow nowydh a dhiskwedhons. An obayans ma, breusys gans Duw, « *pleserus* », yw, yn kettermyn, breusys gwiw dhe witha an ewnder kemerys yn hanow Yesu-Krist.

Yn unnsel, an fydh gostydh ma "*dre gerensa*" rag Duw yw breusys gwiw dhe entra y'n hebasketh a dheu. Nyns yw saw neb a vo golghys gans goes Krist a'y beghow a vo selwys "***dre hy fydh***". Rag gorthyp an fydh yw personel, yndella Yesu a dhanvon y dhismygyansow, unnik, dh'y re dewisys, ensampel: Matt.24:13: "*Mes **an huni** neb a dhur bys y'n diwedh a vydh selwys*". An fydh a yll dos ha bos kuntellek mar kwra gorthybi dhe'n keth standard. Mes, bedhewgh war! An krevadow denel yw toellüs, rag Yesu yw unnsel a dhendil piw a dal bos selwys po kellys herwydh y vreus a'n fydh diskwedhys gans an ymgeynoryon a yynn entra y'n nev.

War-bynn, y'n gwersow ma a Habakuk, an Spyrys a dhiskwedh ha konfirmya an keverester tynn ha **anhepkor** a '*an fydh*' ha '*oberow*' a dheg; tra re veu drehevys seulabrys gans an abostol Jamys (Jam.2:17: '*Yndella yw an fydh: mar nys eus oberow dhedhi, marow yw ynni hy honan*'); ow tiskwedhes bos an mater a fydh re beu kammdehedhys ha kammstyrys a-dhia dalleth an aweyl.avel hedhyw, ny wrug y junya marnas an ranndir kryjyans, heb aswonn dustuni an oberow a re dhodho y werth ha'y vewnans. Fara tus, may hwra Duw godhvos y dharganow a dhehwelyans Yesu-Krist, a dhiskwedh gwir natur aga fydh. Hag yn termyn may tawl Duw y wolow meur war y servysi diwettha, nys eus askus namoy rag an den na gonvedh an gorholetow nowydh selys gans Duw a-dhia 1843. An selwyans dre ras a bes, mes a-dhia an dydh na, ny dheg ev les marnas dhe'n re dewisys gans Yesu-Krist, dre dhustuni diskwedhyansow gwir a'n gerensa a wrons dhodho. Y'n kynsa le, an sabot o arwoeth an vennath dhywys ma, mes a-dhia 1844, ny wrug ev bythkweh lowr ragdho y honan, rag kerensa y wirionedh profetek, diskwedhys ynter 1843 ha bys yn 2030, re beu pup-prys, ev ynwedh, govynnys gans Duw. Yn hwir, an golowys nowydh degemmers a-dhia 2018 a's teves kevren gans Sabatt an seythves dydh hag yw devedhys imaj profetek a'n seythves milvledhen a dhallath orth dehweles Yesu-Krist yn gwenton 2030. A-dhia 2018, "an justifieth dre fydh" a dheu ha bos gwrys hag a dheg prow dhe'n gelwys a dheu ha bos dewisys ow tiskwedhes aga kerensa rag Duw hag oll y wolowys koth ha nowydh diskwedhys yn hanow Yesu-Krist dell dhysk Matt.13:52: "*Hag ev a leveris dhedha: Rakhenna, pub skrifer dyskys a-dro dhe wlaskor nev yw haval dhe vester chi a denn yn-mes a'y drysor taklow nowydh ha taklow koth* ». Neb a gar Duw ny yll marnas kara diskudha y dowlennow ha'y kevrinyow re veu kudhys ha skonys hirneth gans mab-den.

Habakkuk ha'n kynsa devedhyans a'n Messi

An profoesans ma re gavas kowlwrians ynwedh, rag Ysrael kenedhlek Ebrow, may hwrug y ri kedhlow a-dro dhe'n kynsa devedhyans a'n Messi. An termyn rag an devedhyans ma o settys ha derivys yn Dan.9:25. Ha'n alhwedh rag y rekna o kevys yn lyver Ezra, yn pennskrif 7. Yth yw an kas bos an Ebrowyon ow restra lyver Daniel yn mysk an lyvrow istorek, hag yth esa ev ow mos a-rag lyver Ezra. Mes y'n fordh ma y rol profosek o lehes ha le gwelys dhe'n lenner. Yesu o an kynsa profoes a wrug tenna attendyans y abesteli ha'y dhyskyblon war profoesansow Daniel.

An dale deklarys, « *mar tewhel, gortos orti* », a veu keworrys ynwedh, rag an Yedhewon a waytyas Mosek a dhial ha livryer a-dhiworth an Romanyon, ow treylya war Esa 61 may lever an Spyrans a-dro dhe Grist yn gwers 1: « *Spyrans an Arloedh, YaHWéH, yw warnav, Rag YaHWéH re'm untyas dhe dhri nowodhow da dhe'n re anfeusik; Ev re'm dannvonas dhe yaghhe an re gans kolon terrys, Dhe dhargana rydhyses dhe'n brisnoryon, Ha delivrans dhe'n brisnoryon;* ». Yn gwers 2, an Spyrans a dheriv: « *Dhe dhargana **bledhen a ras YaHWéH, ha dydh a dhial agan Duw** ; Dhe gonfortya oll an re drist ;* ». Ny wodhya an Yedhewon bos ynter « *bledhen an gras* » ha « *an jydh a dhial* », 2000 blydhen hwath dhe dremena dhe hembronk an bobel dhe dhehwelyans Krist a fethas, livryer ha dialer, herwydh Esa 61:2. An dyskas ma a omdhiskwedh yn kler yn an dustuni re beu devynnys yn Luk 4:16 dhe 21: « *Ev eth dhe Nazareth, le may fia megys, hag, herwydh y usadow, ev a entras y'n synaga yn dydh sabot. Ev a sevis dhe redya, haga veu res dhodho lyver an profoes Ysay. Wosa y rolya, ev a gavas an tyller mayth o skrifys: Spyrans an Arloedh yw warnav vy, Drefenn ev dhe'm untya dhe dherivas nowodhow da dhe'n voghosogyon; ev a'm dannvonas dhe yaghhe an re a's teves kolon terrys, dhe dherivas dhe'n brisnoryon delivrans, ha dhe'n dhellyon restoryans a weles, dhe dhannvon yn-mes rydh an re arwesksys, dhe dherivas bledhen a ras an Arloedh. Ena, ev a rolyas an lyver, y ri dhe'n servont, hag esedhas.* » Ow hedhi omma y redyans, ev a afydhyas y dhevedhyans kynsa dhe vos a-dro dhe'n « **bledhen a ras** » dargenys gans an profoes Esaie. Vers 21 a bes, ow leverel: « *Pubonan esa y'n synaga, ow mires orto yn tien. Ena ev a dhallathas leverel dhedha: Hedhyw an ger ma y'n skryptor re glewsowgh yw kowlwrys.* » An « **dydh a dhial** » ankoth ha na veu redys o settys gans Duw, rag gwenton 2030, rag y nessa devedhyans, y'n prys ma, yn oll y alloes duwel. Mes kyns an devedhyans ma, y talvia dhe'n profoesans Habakkuk bos kowlwrys yn « *ow treylya* », dre brevyansow « *adventist* », yn 1843-1844 ha 1994, dell wrussyn ni y weles a-gynsow.

An offrynn diwedh

Mires orth an gwirder yn fas

Yn gwenton 2021, dalleth an vledhen dhywyk, tus a'n howlsedhes rych mes kristyon yn fals re dhiskwedhas aga bodh dhe witha bewnans an re goth, kyn fo kost a dhistruyans erbysiethed kenedhlek. Rakhenna, Duw a's deliv dhe'n Tressa Bresel an Bys a wra kemmeres lies bewnans a dus a bub oos, ow kodhvos nag eus na vedhegyn na breggyans erbynn an kessydhyans dhywyk ma. A-dheragon, yn eth blydhen, y fydh an vlydhen 6000 a wrians an nor, ha'y diwedh a vydh merkys gans dehvelans Yesu-Krist. Gans trygh ha budh, ev a wra hembronk y dhelivrys, y re etholys bew ha'n re a wra dasserghi, yn y wlaskor nev ha distruya pub bewnans denel war an nor, may hwrello gasa yn unnsel, yn tewlder, an el rebellyek a'n dalleth, Satnas, an jowl.

Res yw krysi y'n pennrewl a 6000 bledhen rag degemeris an towl ma. Ny yllir kavos reknansow kewar a'n niverow res y'n Bibel drefen bos 'niwl' a-dro dhe dhydh genesik Abraham (unn dhydh rag tri mab Terah: Gen.11:26). Byttegyns, an hwithrans a'n henedhlow a-dhia Adam bys yn dehewelyans Krist a afydhya ogas yw an niver 6000. Ow ri agan krysi dhe'n niver rond ma, kewar, ni a wra ri an dewis ma dhe vos 'skentel', henn yw, dhe Dhuw an

gwrier, pennfenten pub skentolet ha bewnans. Herwydh pennrewl an 'sabot' reknys yn y beswara gorhemmynn, Duw re ros dhe'n den 'hwegh dydh' ha hwegh mil bledhen dhe wul oll y ober, mes an seythves dydh ha'n seythves milvledhen yw termynow a bowes 'sanshes' (separatys) rag Duw ha'y re etholys.

Dedhyans an lyver ma re dhiskwedhas bos fydh plegadow dhe Dhuw drehavys dre omdhegyans « *skentel po fur* » a'y dus dhewisys a wra devnydh a bup-tra a lever Duw, a dhargan po a dyb (gweles Daniel 12:3: « *Ha'n re fur a splann avel splannder an ebron, ha'n re a dhyskas ewnnder dhe'n bush, avel an ster, bys vykken ha bynitha* ». Owth oberi yndella, i a justifi dewis Duw a's gul dhe gavoës y ewnnder dasprenys diskwedhys yn Yesu-Krist.

Rag gorfenna an ober ma, kyns an drama a dheu, y fynnav ri an ger ma, ynwedh, dhe oll fleghes gwir Duw a wra y redya ha'y dhegemmeres gans fydh ha lowena, an geryow ma a Yowann 16:33 re veu res dhymm gans dew dyller dyffrans orth an prys a'm besydhians an 14ves a vis Metheven 1980; an eyl war'm testskrif besydhians dhiworth an fondyans, y gila war raglavar an lyver "Yesu Krist" a veu res dhymm y'n prys na gans ow koweth servis a'n termyn na, ogas dhe'n oes may hwrug Yesu offrynna y vewnans avel sakrifis: "*My a leveris an taklow ma dhywgh, may'gas bo kres ynnov vy. Y fydh galarow dhywgh y'n bys; mes kemmeres kolonnek, my re fethas an bys.*».

Samuel, an gwas benniges a Yesu Krist, « Yn gwiryonedh »!

An galow diwettha

Dhe'n eur may skrifav an messaj ma, diwedh 2021, yma'n bys hwath owth omLOWENHE gans kres kryjyk ollvysel meur y bris ha meurgerys. Byttegyns, ow treylia war ow godhvos a dhiskwedhyansow profosek dresrifys darbarys gans Duw, my a afydh, heb an govynn byghanna, bos Bresel an Bys euthyk ow pos pareusys hag ow tos ha bos kowlwrys yn 3 dhe 5 blydhen a dheu. Orth hy displegya yn-dann an hanow arwodhek « *hweghves hirorn* » yn Apo.9, an Spyrys a dhri dhyn kov bos pypm kessydhians euthyk seulabrys devedhys dhe gessydhya forsakyanz lelder dh'y sabot sans ha'y arghadow erell nag o synsys a-dhia an 7ves a vis Meurth 321. An kessydhiansow ma a'n Duw anvarow re omystynnas dres 1600 bledhen a istori mab-den ordenys war dowlenn devosel kryjyansek. Y hweghves kessydhians a dheu rag gwarnya, unnweyth moy, an Kristonedh kablus a ansumeth yn y geve. A-der Duw ha'y dowl selwyanse, nys eus styr vyth dhe vewnans mab-den. Henn yw prag, an « *hirornys* » a'n jeves karakter gradhyel diskwedhys dre hevelepter yn Leviticus 26, an intensita ledhys a'n « *hweghves* » a wra drechedhes penn an euth a'n jeves an kenedhel dyen ha own anedhi yn hirne. An « *hweghves hirorn* » a verk an Bresel Bys diwettha a wra distrui lies milvil a dus, « *tressa rann a'n dus* » herwydh Apo.9:15. Ha'n myns ma a yll bos drehedhys yn lytherennek yn bresel may fydh owth omladh 200 000 000 a vreselysi professyonek arvek, dyskys ha daffarys, herwydh an manylyon res yn Apo.9:16 : « *Niver an marghek y'n lu o diw vilvil a vilvilyow: my a glewas an niver* »; henn yw, 2 x 10000 x 10000. Kyns an bresel diwettha ma, dres an 20ves^{ves} kansblydhen, an dhew vresel ollvysel a 1914-1918 ha 1939-1945 o arwoedhyow a'n kessydhians meur a dheu dhe worfenna termyn an kenedhlow rydh ha anserhek. Ny worhemmynnas Duw sitys-ober rag y re etholys, mes ev re asas dhyn

merkyansow lowr kler may hyllyn fia an tiryow dewisys yn kynsa gans y sorr dhywyk. Ev a wra lywya an boksys yw res bos degys gans tus gelwys rag an ober ma. Mes nagonan anedha ny vydh onan a'y re etholys. An dus dhisobaynt po diskryjyk keskerys a-dreus an norvys a vydh daffar ha vyktyms a'y sorr dhywyk. An Nessa Bresel Ollvysel a settyas poblowl howlsedhes hag a's teves kryjyansow kristyon ha kesstriver. Mes y'n Tressa Bresel a dheu, an acheson a'n omladhow a vydh yn tien kryjyek, owth omsettya kryjyansow kesstriver na veu bythkweth keskomparek an eyl gans y gila. Yth esa an gres ha'n kenwerth hepken ow kul dhe'n illusion ma tevi. Mes yn eur dewisys gans Duw, herwydh Apo.7:2-3, an ollvysedh dyowl synsys gans eledh Duw a vydh delivrys rag « *gul drog dhe'n nor ha'n mor* » ytho, an arwodhyow re beu daskorrys, « *rag gul drog* » « dhe'n Protestans ha'n Katholiks » dhiwostydh dhe Yesu-Krist. Pur resnadow, fydh kristyon dhiwostydh yw an kynsa kosten a sorr an Breusyas ewn Yesu-Krist; kepar dell veu Ysrael kessydhys yn kevambos koth rag y dhiwostytter bys yn y dhistruyans kenedhlek yn bledhen 70. War-barth gans an « *hweghves hirgorn* », an profoesans Dan.11:40 dhe 45, a afydh, ow kovhwel « *tri myghtern* », an omrians a'n tri fydh unnik: an Katholiketh europek, an Islam arabek ha Maghrebek, ha'n Orthodoxieth russek. An strif a dhiwedh gans trelyans an studh drefenn interventyans an Protestantiethe amerikanek, nys yw henwys avel myghtern, mes yw dismygys, avel eskar hengovek possybyl a Russi. Dilea an nerthow kesstriver a iger dhodho an fordh dh'y dhiwettha domynans avel « *an best a dhrehav a'n dor* », deskrifys yn Apo.13:11. Yn kever an kontekst diwettha ma, an fydh brotestant amerikanek re dheuth ha bos minoritya, ha'n fydh katholik romanek yw majorita, drefenn tremenigethow yn-mes spaynek yn kettermyn. Yn 2022, y lywydh a dheuth yn-mes Iwerdhon yw katholik y honan, kepar dell o John Kennedy, an lywydh ladhys.

Yn Apo.18:4, yn Duw Ollgallosek, Yesu-Krist a ergh dhe'n re oll a grys hag a wayt ynno, y dhewisys, dhe « *dienes a Babylon Meur* ». Identys gans provow y'n lyver ma dhe'n eglos gabolyk romanek pabek, « *Babylon* » yw breusys ha dampnys drefen « *y beghosow* ». Dre ertach istorek a « *y beghosow* », kabuster an Katholiked a ystynn dhe'n Protestans ha'n Orthodox a justifi dre aga devos kryjyk, an powes dy' Sul ertachys dhiworth Rom. An gas a Babylon a styr an forsakans a « *y beghosow* », an moyha posek, drefen Duw dhe wul anodho « *merk* » aswonys: an jydh powes seythun, kynsa dydh a'n seythun a'n arghadow duw, dy' Sul Rom.

Y'n messaj ma, drefenn an fys a'n termyn, my a wra herdhya mebyon ha myrghes Duw dhe asa ranndir kledh Pow Frynk, owth omgudha yn y benncita, Paris. Rag y fydh gweskys yn skon gans sorr Duw, ow kodhevel an « *tan a'n ebron* », an prys ma nuklerek, kepar ha'n sita « *Sodom* » mayth yw kehevelys ganso yn y Dhiskwedhyans, yn Apo.11:8. Ev a'n henw ynwedh gans an hanow « *Ejyp* », imaj symbolek a'n « *pegh* », drefenn omdhal an gorthsevel a'y omrians ansans a sev a-dal Duw, hevelep dhe Faro an hwedhel istorek a Dhivroedh an Bobel Ebrew. Y'n studh a vresel, an fordhow treghys ha defendys, ny vydh possybyl gasa an ranndir kostenys ha skapya an tragvedhyans marwel.

Samuel gwas an Duw-bew, Yesu-Krist

An re a vynn diskudha, yn kynsa, an pyth a dheu dhe benn an lyver ma, a wra kales dhe gonvedhes prag yth ov vy mar sur a-dro dhe dhistruyans dihevelepys Pow Frynk hag Europa. Mes an re a'n lennas, a'y dhalleth bys y benn, a guntellas, yn unn redya, an provow a guntell, heb lett, bys may hyllons kevrenna, wor'tiwedh, an kryjyans dinam a wrug Spyrys Duw drehevel ynnov vy hag yn oll an re usi dhodho; yn gwiryonedh. DODHO EV y teu oll an GORDHYANS.

Ny vydh an sowedhanow drog rann saw an re a omjynn dhe nagha y alloes heb par, an re voyha, ha'y galloes dhe lywya pup-tra herwydh y dowl bys yn y gowlwrians perfydh.

My a dhege an lyver ma lemmyn, mes an awen a wra Yesu y ri dhymm hwath, yw kemmerys ha kovskrifys bys vykken yn furv a negysyow diskwedhys y'n lyver « **Manna nevek kerdhoryon diwettha an Advent** ».